

DE NIPPON-VAARDERS

OF

HET WEDERGEOPENDE JAPAN.

IN SCHETSEN UIT DE BEKENDSTE OUDERE EN
NIEUWERE REIZEN.

BEWERKT DOOR

FRIEDRICH STEGER.

MET VELE HOUTGRAVUREN.

Institut zur Förderung
der wechselseitigen Kenntnis
des geistigen Lebens
und der öffentlichen Einrichtungen
in Deutschland und Japan.
(JAPANINSTITUT)

ROTTERDAM,

P. D. BOLLE.

7781

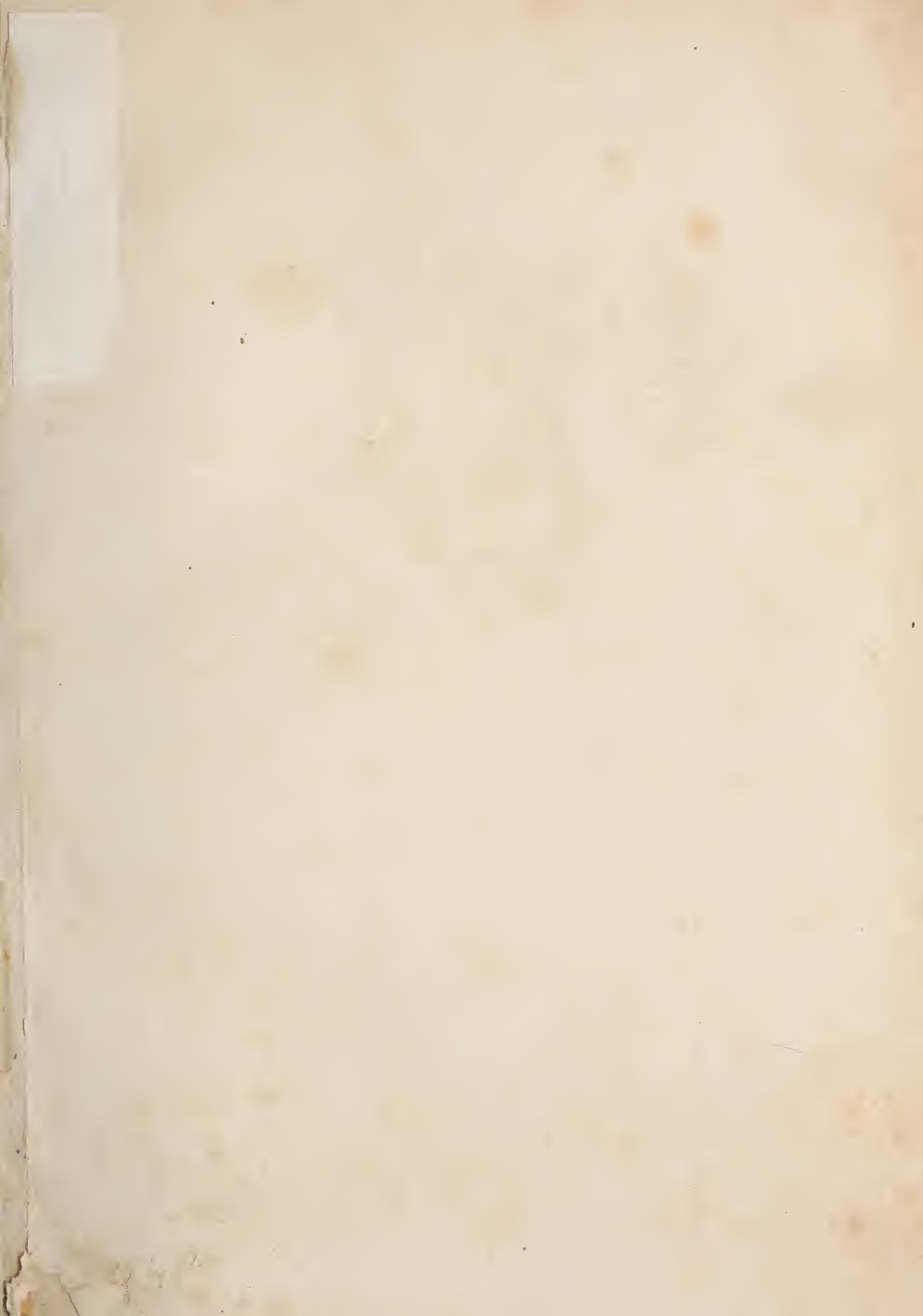
3
Copy

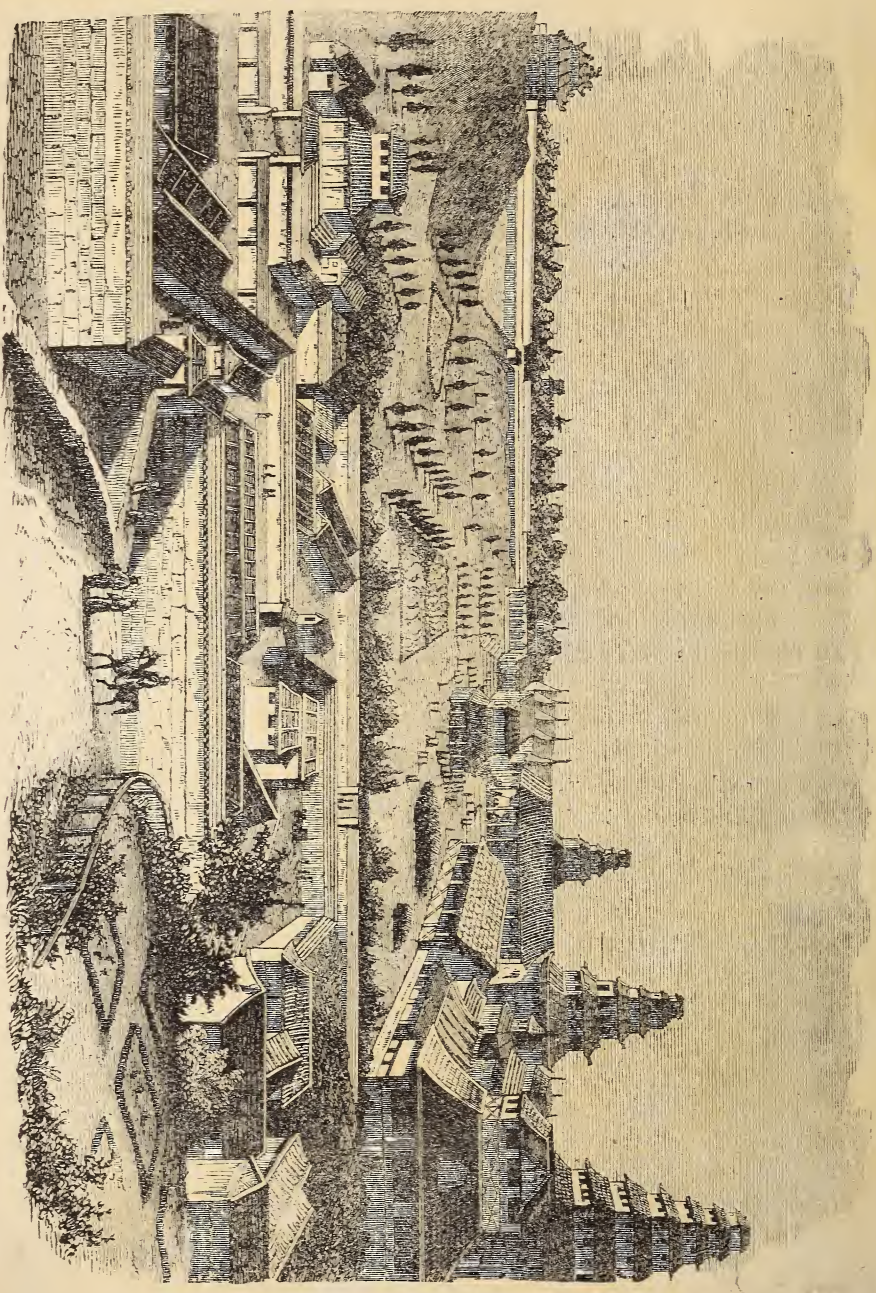
10
27
47

DS 309
S8

DE

192117

Det keiserlige palæts to seind.

15
B
I
I

VOORREDE.

Van oudsher was de blik van Europa op Azië gerigt, — even als de blik van het kind op de moeder, als die van den man in den vreemde op den verren geboortegrond.

Azië wordt door de overlevering de bakermat van de menschheid genoemd. Uit het binnenste van dit groote werelddeel ontsproten, even als levendige stroomen, aanzienlijke menschenmassa's, die de omringende landen doortrokken en andere werelddeelen bevolkten; dáár bloeiden kunsten en wetenschappen in de grijze voorwereld, toen Europa's beschaving nog door digte nevels omsluijerd was. Het geloof kreeg uit Azië vertroosting; van daar werd der weetgierigheid rijkelijk voedsel geschonken, van daar ook haalde vroeger de koopman zijne kostbaarste goederen, zijne grootste schatten en doet dit grootdeels ook thans nog.

De landen van het oosten verschenen des te fabelachtiger, naarmate zij verder verwijderd waren, naarmate zij digter bij het opgangspunt der zon gelegen waren. De lust tot onderzoek, de wensch naar verkeer met hen vermeerderde in dezelfde mate, als zij strenger en geheimzinniger voor het buitenland gesloten waren.

Zelden heeft enig land de belangstelling der volken van Europa meer opgewekt dan Japan, het magtige, van ouds beroemde eilandrijk Zipangoe, zoo als het door de aardrijkskunde der middeleeuwen genoemd werd, welks overvloed aan zilver en andere kostbare goederen reeds door de ouden geprezen werd, welks kunsten vroeger als onnavolgbare voorbeelden werden bewonderd, welks staatkundige geestkracht men evenwel vreesde, als de grimmige draak, die de schatten van het paradijs bewaakte.

Gedurende verscheidene eeuwen wist, dit groote eilandrijk, dit Engeland van oostelijk Azië zijne afzondering vol te houden, in zijnen fabelachtigen glans te blijven, totdat eindelijk in de jongste jaren het vermeerderde verkeer der volken en de zucht om daarvoor nieuwe takken van onderhoud te openen, eene verdere afzondering onmogelijk deed schijnen. Van jaar tot jaar vermeerderde het aantal schepen, die vooral door de Vereenigde Staten van Noord-Amerika naar de wateren van oostelijk Azië afgezonden werden. Het waren voornamelijk walvischvaarders, die de vlugtende reuzen der zee steeds verder naar het oosten vervolgden, hoe schuwer deze van jaar tot jaar voor de doodelijke harpoenen vloten. De dwarrelwinden der Japansche zee verbraken menigen Amerikaanschen mast; door de veelvuldige nevels, die aan Japans kusten heerschten werd menig schip, dat de sterrenvlag droeg, verbrijzeld en de bemanning tegen haren wil op het strand geworpen, waar tot nog toe elke vreemdeling, die het slechts waagde het gesloten eilandrijk te betreden, als een misdadiger behandeld was.

Die gestrengheid, waartoe de wetgevers van Japan in oude tijden zich door de omstandigheden genoodzaakt voelden, werd in onzen tijd bij het meer algemeene verkeer der volken, bij de tallooze omstandigheden, waarin zeevarende natiën met elkander in aanraking komen, eene onverdragelijke hardheid.

De regering der Vereenigde Staten besloot het eerst aan dien staat van zaken een einde te maken en zoo mogelijk met zachtheid, doch zoo noodig ook met ernst, het stugge volk van Nippon tot die voorkomendheid tegen zijne naburen en gasten te verplichten, die de eene mensch aan den anderen, het eene volk aan het andere verschuldigd is.

Bij deze eerste beweegreden tot eene expeditie naar Japan kwam spoedig eene tweede, eene derde. Waar een nieuwe haven voor de scheepvaart geopend wordt, zoekt de koopman dadelijk naar winst, tracht de wetenschappelijke man insgelijks voor zijn vak een nieuw gebied te veroveren, — zonder den eigenaar in het minst te benadeelen. Wat aan het eene volk gelukt was, beproefden dadelijk de anderen en in weinige jaren zijn de rollen reeds geheel veranderd geworden: Japan heeft gezantschappen naar vreemde hoven, naar andere werelddeelen gezonden.

De Commodore PERRY stond aan het hoofd van het Amerikaansche smaldeel en dit deel van het Boek der reizen is hoofdzakelijk aan zijne reis naar Japan gewijd. Bij onzen arbeid gebruikten wij vooral het fraaije Amerikaansche prachtwerk: *Narrative of the Expedition of an American Squadron to the China seas and Japan, performed in the years 1852, 1853 and 1854, under the command of Commodore M. C. PERRY. U. St. N. By order of the Government of the United States*; hetzelfde werk, dat op kosten van de Vereenigde Staten werd uitgegeven en welks inhoud men aan alle volken bekend maakte. De prachuitgave van dit werk, heeft tot voorbeeld gediend bij de meeste afbeeldingen, waarmede ons boek versierd is.

Dat ook anderen met hetzelfde regt, die afbeeldingen voor hun doel bezigden, dat vooral de kunstenaar, welke die expeditie bijwoonde, zijne schetsen ook elders verspreidde, is natuurlijk. Als men echter uit de overeenkomst van eenige weinige teekeningen het besluit wilde trekken, dat die op eenige wijze door ons geraadpleegd zijn, ontkennen wij dit met nadruk.

Eenige andere afbeeldingen werden naar Japansche schetsen vervaardigd, deels wegens de oorspronkelijkheid en den humor, die daarin doorstraalt, deels om te gelijktijdig proeven van Japansche teekenkunst te geven. In dit opzigt kunnen wij de vignetten op bladz. 21, 53, 241, 267, 273, 277, 279 en meer anderen vermelden.

Bij de berigten over de expeditie van zuiver staatkundigen en mercantiëlen aard, stelden wij het Japansche volk met zijn eigenaardig leven in haven, stad en staat meer op den voorgrond. Om echter het beeld van het vreemde en juist daarom zoo belangrijke land zoo volledig mogelijk te maken, heeft

de uitgever van het Boek der reizen, zich als plicht gesteld, een natuurtafereel van Japan volgens de beste bronnen te ontwerpen, waarbij, zoowel voor tekst als afbeeldingen, de doorwrochte werken van VON SIEBOLD, ZUCCARINI, THUNBERG, KÄMPFER en anderen geraadpleegd zijn.

Wij lieten de expeditie van PERRY voorafgaan, door een kort overzicht van de vroegere reizen naar Japan en door een blik op het land en de bewoners, terwijl wij haar lieten volgen door de expeditie van Lord ELGIN en door een kort overzicht van de reizen der overige handeldrijvende natiën van Europa. Voor den Nederlandschen lezer vermeldde de vertaler met eenige woorden de latere traktaten, die door ons bestuur met het Japansche gouvernement zijn gesloten, ten einde hem te overtuigen, dat het verwijt van andere natiën, alsof wij uit alle magt de opening van Japan tegenhielden, ten eenemale ongegrond is, terwijl ons verkeer aldaar eerder gewonnen dan verloren heeft. Wij hebben het verhaal der jongste gebeurtenissen achterwege gelaten, omdat dit geheel buiten het doel van dit werk ligt. Intusschen gelooven wij dat in ons boek niets belangrijks ontbreekt en hopen wij, dat niemand het onvoldaan ter zijde zal leggen.

's GRAVENHAGE, Januarij 1861.

I N H O U D.

INLEIDING.

Bladz.

HET LAND EN ZIJNE BEWONERS	1.
----------------------------------	----

Ligging van Japan. — Vulkanen en aardbevingen. — Rivieren en meren. — Klimaat. — Voortbrengselen. — Japanners en Ainos. — De drie godsdiensten. — Voorvallen der oudste geschiedenis. — De tegenwoordige regering. — De Mikado. — De Sjoogoen. — De staatsraad. — De vorsten. — De regeringswijze. — Het spionstelsel. — De acht kasten en de verstootelingen. — Wetten en regtbanken. — Straffen. — De opvoeding. — De letterkunde. — Gedichten en schouwspelen. — Geneeskunde en sterrekunde. — De tijdrekening.

DE EUROPEANEN IN JAPAN	43.
------------------------------	-----

De oudste berigten over Japan. — De eerste landing van Europeanen. — De Portugezen en de zendelingen. — Groote vervolging der Christenen. — Verdrijving der Portugezen. — De Nederlanders. — De aard van hun verkeer. — Pogingen der Engelschen. — De Russen: LAXMANN, RESANOFF, KRUSENSTERN, GOLOWIN. — Amerikanen en Engelschen: STEWART, PELLEW. — MERCATOR COOPER. — CECILLE en BIDDLE. — GLYNN. — De Commodore PERRY stelt eene expeditie naar Japan voor. — Vaart tot aan de Lioe-Kioe-eilanden.

I. DE LIOE-KIOE-EILANDEN	96.
--------------------------------	-----

Groot Lioe-Kioe. — Schoonheid van het landschap en van de zee. — Een Christenzending. — De Regent van het eiland bezoekt de schepen. — De havenstad Napa en de hoofdstad Schoedy. — Reis door een gedeelte van het eiland. — Stelsel van bewaking. — Rotsgraven en eene oude vesting. — De baai van Barrow. — Koengkwas en bruggen. — Tegenbezoek van PERRY bij den Regent. — Het feestmaal in het kasteel. — PERRY overwint de Japansche afsluiting. — Reis naar de groep van Bonin. — Een sterfgeval aan boord.

- II. DE GROEP VAN BONIN 115.
 Vroegere in bezitname der eilanden. — Hunne ontdekking door de Japanners. — BEECHEY en LUTKE. — NATHANIEL SAVORY, een nieuwere ROBINSON. — Doel van PERRY's bezoek. — De kolonie te Lloydhaven. — Onderzoek van het eiland Peel. — Rotsen en afgronden. — De plantenwereld. — Sporen van vulkanische werkingen. — Een uitgedoofde krater. — De dierenwereld. — Het eiland Stapleton. — Het eiland der misleiding en de Borodinos.
- III. TWEEDE VERBLIJF OP DE LIOE-KIOE-EILANDEN 127.
 Terugreis naar Napa. — Een nieuwe Regent. — Feestmaal op het Amerikaansche vlaggeschip. — Afstamming der inwoners. — Hunne betrekking met China en Japan. — De beschaving. — Vooruitzigten van het Christendom. — Geologische toestand. — Planten en dieren. — Nering en landbouw. — Treurige toestand der lagere standen. — De kleederdragt. — De vrouwen. — Zedelijke eigenschappen. — PERRY's oordeel over den toestand der inwoners.
- IV. PERRY'S EERSTE BEZOEK IN JAPAN 146.
 Warme dagen. — Eerste gezigt van de Japansche kust. — De schepen loopen de baai van Jeddo binnen. — Ongerustheid der Japanners. — De stadhouder van Oeraga. — De onderhandelingen nemen een aanvang. — De Keizer stemt er in toe gevolmagtigden af te zenden. — Feestelijke bijeenkomst aan de kust. — Fraaiheid van het landschap. — Voorkomendheid der bevolking. — Vaart tot in de buurt van Jeddo. — PERRY verlaat de baai.
- V. PERRY'S TWEEDE REIS NAAR JAPAN 163.
 Derde bezoek op de Lioe-Kioe-eilanden. — Inwilligen van den Regent. — Terugkeer in de baai van Jeddo. — PERRY overwint de pogingen der Japanners, om hem naar Nagasaki te zenden. — Plegtige bijeenkomst met keizerlijke gevolmagtigden. — Begrafenis van eenen adelaar. — Overgave der geschenken van den President. — De eerste spoorwegreizen in Japan.
- VI. SLUITING VAN HET VERDRAG TUSSEN DE VEREENIGDE STATEN EN JAPAN. 189.
 Voortzetting der onderhandelingen. — Overreiking van de geschenken van den President. — Tegengeschenken van den Keizer. — Japansche worstelaars. — Een groot feest aan boord van het admiraalschip. — Prins MIMASAKI. — Nieuwe onderhandelingen over het verblijf van vreemdelingen en een Amerikaansch consulaat. — Sluiting van het verdrag. — Inhoud daarvan. — Geschenken en feest der keizerlijke gevolmagtigden.
- VII. SIMODA 201.
 PERRY's persoonlijke verdiensten ten opzichte van het verdrag. — Japansche lente. —

De Japansche vrouwen. — Reize naar Jeddo. — Simoda. — Bouwtrant der stad. — Haar verkeer. — Tempels en kerkhoven. — Botsing met de overheden. — Twee Japanners willen PERRY vergezellen. — Vriendschappelijk verkeer met de inwoners.

VIII. HAKODADI..... 223.

Vertrek naar Hakodadi. — O hosima. — De Koerosiwo. — Hakodadi. — Onderhandelingen met de overheden. — Ligging der stad. — Handelsverkeer. — Inrigting der woningen. — Meubels. — Verwarming. — Tuinen. — Winkels. — De beschermer van het land. — Bidraden. — Kapellen. — Zwavelbron. — Spelonk aan den oever. — Visch en wild. — Klimaat. — Gezondheidstoestand. — Schaakspel in Japan. — Kennis van het buitenland. — Ainos op Jesso. — Vulkanen. — Amerikaansche schipbreukelingen. — Vooruitzigten voor de invoering van het Christendom.

IX. AFSCHIED VAN JAPAN..... 247.

Simoda. — Bijgevoegde artikelen bij het verdrag. — Steenkolen. — Napa. — De regtspleging der Lioe-Kioe-eilanden. — Een reislustige Japanner. — Denkbeelden der overheden over de aanwezigheid van zendelingen. — Sluiting van een verdrag. — Het eskader verdeelt zich. — PERRY's terugkeer naar New-York.

X. LORD ELGIN'S REIZE NAAR JEDDO..... 258.

Lord ELGIN's aankomst in Japan. — Gezigt van het land. — Bogt van Nagasaki. — Japansche ambtenaren aan boord. — Nagasaki. — Straten. — Winkels. — Russische bazar. — Ontvangst van den ondergouverneur. — Eene wandeling. — Rijsschool. Tuinen. — Eene bruiloft. — Afscheid van Nagasaki. — Stormachtige nacht. — Bogt van Simoda. — Japansche ambtenaren. — Het Amerikaansche gezantschapshuis. — Dé stad. Huizen. Straten. Winkels. — Een uitstapje in het land. — Kluis. — Schijnheiligheid. — Bezoek bij den gouverneur. — Reis naar Kanagawa. — Overredingskunst der Japansche ambtenaren. — Naar Jeddo.

XI. PANORAMA VAN JEDDO EN ZIJNE OMSTREKEN..... 278.

Het Engelsche eskader loopt de baai van Jeddo binnen. — Bezoek der Japansche commissarissen. — Vergeefsche poging om de Engelschen terug te doen keeren. — Japansche dames in de haven. — Landing en optogt van Lord ELGIN in Jeddo. — Het gebouw van het gezantschap. — Aristocratische wijk. — Vorstenpaleizen. — Het paleis des Keizers. — De citadel. — De huizen van Jeddo. — Zamenkomst met de ministers. — Inleiding tot het verdrag. — Een rid in de omstreken van Jeddo. — Een Boeddhistisch klooster. — De Quanwontempel. — Theetuinen.

XII. LEVENSWIJZE IN JEDDO..... 300.

Oordeel over de Japanners in het algemeen en over de inwoners van Jeddo in het bijzonder. — Plegtigheden na de geboorte, bij en na den dood. — Het feest der

lantarens. — Eene wandeling door de winkels van de stad; winkels van verlakte waren, porselein, wapens, enz. — Een morgenbezoek. — Damestoilet. — Muzijk. — Letterkunde. — Sterrekunde. — Geneeskunde. — Gymnastiek. — Een Japansche goochelaar. — Tooneelkunst. — De dag van het verdrag. — Vertrek.	
NATUURTAFEREEL VAN JAPAN	321.
DE ZEE VAN JAPAN. — Dierlijk leven in de zee van Japan. Soorten van zeegras. Vliegende visch en zijne vijanden. De sciaena japonica en de corvina sina. De zeehaan, pantser-zeehaan, enz. Zeevogels. — Walvissen en walvischvangst. — Visscherij. — Verdeeling der visschen. — Kustvisschen. — Feike-krabben. De lipvisch, zee-skorpioenen, barkeelen en klipvisschen. — Tonyn- en sardellenvangst. — Tripang- en sepiavisscherij. — Visschen der riviermonden. — Scheepsbouw. — Robben. — Vischspijzen. — Parel- en mosselvischerij.	
HET BOUWLAND VAN JAPAN	336.
Klimaat van Japan. — Een Japansch winterlandschap. — Afwisseling der jaargetijden. — Natuurkundig onderzoek van Japan. — Algemeen overzicht van de flora en eigenaardigheden daarvan. — Het bouwland. Rijstbouw. — Het bergland. Warmoezerij. Peulvruchten en andere keukenplanten. — Verwplanten. — De vernisboom. — Olieplanten. — De wasboom. — De papiermoerbeziënboom. — De waaijerpalm. — Trekvogels. — Vogeljagt met hooge lijnen. — Spijsinrigtingen. — Theebouw. — De kamferboom. — Zijdeteelt. — Japansche fruitsoorten. — Sierplanten. — Hegplanten. — Mosterd. Tabak. — Ingevoerde gewassen. — Japansche planten uit onze tuinen. — Huisdieren. Het paard. Het rund.	
HET BERGLAND VAN JAPAN	338.
Japansche kunstwegen. — Japansche eigenaardigheden. — Vogels in het vrije veld. — Bosschen aan den voet van het gebergte. — Moerassig land. — Kraanvogeljagt. — Kreupelhout op de heuvels. — Fazanten. — Amphibiën. — Woud in het hoogere gebergte. — Vogelwereld uit de bergwouden. — Houtteelt. — Houtverbruik. Naaldhout. — Verschillende soorten van constructiehout. — Wild. — Pelsdieren en Roofdieren. — Medicinale planten. Japansche alpenflora. Wild der Alpen. — Rijkdom aan delfstoffen. — Bergwerken. — Aanleg van tempels. — Japansche tuinen. — Natuurdienst.	
DE LATERE TRAKTATEN TUSSCHEN NEDERLAND EN JAPAN	380.
Brief van Koning WILLEM II. — Pogingen der Nederlandsche regering tot wijziging van het uitsluitingsstelsel. — Traktaat van Januarij 1856. — Additionele artikelen daarop. — Traktaat van Augustus 1858.	
BESLUIT	384.

De vulkaan Mitake.

INLEIDING.

Het land en zijne bewoners.

Ligging van Japan. — Vulkanen en aardbevingen. — Rivieren en meren. — Klimaat. — Voortbrengselen. — Japanners en Ainos. — De drie godsdiensten. — Voorvallen der oudste geschiedenis. — De tegenwoordige regering. — De Mikado. — De Sjoogoen. — De staatsraad. — De vorsten. — De regeringswijze. — Het spionstelsel. — De acht kasten en de verstootelingen. — Wetten en regtbanken. — Straffen. — De opvoeding. — De letterkunde. — Gedichten en schouwspelen. — Geneeskunde en sterrekunde. — De tijdrekening.

Japan, het wonderbare eilandenrijk in het ver verwijderde oosten van Azië is tegenwoordig het land, waarop de aandacht van Europa het meest gevestigd is. Dit land, dat als het Engeland van Azië kan beschouwd

worden, dat eene schoone toekomst belooft en eeuwen lang door wantrouwen voor het buitenland gesloten was, heeft eindelijk zijne havens voor het verkeer der volken geopend. Zoo ontsluit zich plotseling als eene tooverwereld, een land met 34 millioen rijk begaafde en voor ontwikkeling vatbare bewoners, met eene wonderbare, vreemdsoortige kultuur, met eene verblijdende, algemeene welvaart en eene achting inboezemende, zedelijke kracht.

Onze belangstelling in dit eilandenrijk wordt nog meer dan door de wonderlijke eigenaardigheden der natuur en der zeden, getrokken door de ligging, welke het inneemt. Hier in Japan wordt de cirkel gesloten, dien de volken van den Kaukasischen stam om de aarde spannen; hier ontmoeten de stroomen der volken, die gelijktijdig oost- en westwaarts zonder ophouden voortdrongen elkander. In het oosten gingen de Russen langs den Amur voort, de Engelschen in Indië en China, de Franschen in Cochinchina en van de tegengestelde zijde breidden de Vereenigde Staten zich tot aan de oevers van den Grooten Oceaan uit. Zij allen ontmoeten elkander met hunne belangen in het wonderland Japan.

Het vrije verkeer met dit rijk zal een nieuw tijdperk in de geschiedenis van den wereldhandel openen, die ook voor den handel van ons eigen vaderland van het hoogste gewigt is. Een groot aantal voortbrengselen zal een ruim vertier vinden bij een volk, dat de talrijke behoeften van een meer verfynd leven kent en uiterlijk voordeel verbindt zich ongetwijfeld aan de tooverachtige aantrekking, die het vreemde, verrassende en wonderbaarlijke van dat rijk ons aanbiedt.

Wij gelooven daarom onzen lezers genoeg te doen, indien wij hen over dit zoo hoogst belangrijke land en volk even rijke als belangrijke berigten aanbieden en alles zamenvatten, wat door de verschillende expeditiën van den nieuweren tijd, vooral door die, welke onder de leiding van den Commodore PERRY plaats had, bekend is geworden.

Japan is een eilandenrijk; indien men alle onbewoonbare rotsen en koraalriffen mederekent, dan verkrijgt men een getal van 3850 eilanden. In het eigenlijke Japan hebben slechts drie daarvan Nippon, Sikok en Kioesioe eenen belangrijken omvang. Van de eilanden, die afhankelijk zijn van het hoofdrijk in Jesso het grootste. De Japansche Kurillen en het Japansche gedeelte van het eiland Sachalin liggen het meest noordelijk, de Lioe-kioe en de Bonin-eilanden, indien deze laatsten nog tot Japan kunnen gerekend worden, liggen bijna onder den kreeftskeerkring. Met inbegrip van de Lioe-kioe eilanden strekken de groepen eilanden van Japan zich uit van 24° 16' tot 50°

noorder breedte en van 120° 58' tot 148° 25' oosterlengte van Parijs; zij bevatten dus 26 breedte- en 27 lengtegraden. Alle eilanden te zamen beslaan eene oppervlakte van 7521 vierkante geographische mijlen en worden door 33 à 34 millioen imwoners bewoond.

De Groote Oceaan bespoelt de zuidelijke en oostelijke kusten van Japan. In het westen wordt de grens gevormd door eene binnensee, de zoogenaamde Japansche zee, welke twee hoofdingangen heeft, ten zuiden de straat van Korea en ten noorden de golf van Tartarije. Jesso en de Japansche Kurillen sluiten ten zuiden de zee van Ochotsk in. Al deze zeëen worden voor zeer gevaarlijk aangezien en bedreigen den zeeman met ondiepten, klippen en stroomingen, in het noorden ook met zware nevels, die dagen lang de onstuimige golven bedekken. Bij eene der gevaarlijkste kusten, bij het eiland Sachalin, waar de strooming zeer sterk is en het oor nu hier, dan daar het geklots der branding tegen de rotsen en klippen hoort, kwam de zeereiziger KRUSENSTERN in eenen nevel, die hem niet veroorloofde 20 ellen ver te zien. Ook de stormen en orkanen (typhon's) van deze wateren worden zeer gevreesd. Zij komen dikwijls plotseling op, zonder dat iets anders hen aankondigt, dan het luide gedruisch van de branding en korte windrukken, wier eigenaardig geluid, dengenegen, die ze reeds gehoord heeft, op het naderende gevaar opmerkzaam maken. Het Amerikaansche fregat Vincennes werd in eene door bergen ingesloten bogt, door zulk eenen storm overvallen en hoewel het voor vier ankers lag, ware het toch bijna op het strand geworpen.

De Japanners noemen hun rijk Nippon, Hinomoto en Jamato. De beide eerste namen beteekenen hetzelfde, namelijk »door de zon geschapen" en ook het Chinesche Zipangoe, dat door MARCO POLO in Europa bekend is geworden, beteekent iets dergelijks, daar het vertaald kan worden met »Koningrijk der morgenzon." Jamato wil zeggen »land der bergen" en deze naam is geheel overeenstemmend met den aard van het land, want de drie voornaamste eilanden Nippon, Sikok en Kioesioe zijn bergachtig. Door Nippon loopt over de geheele lengte eene bergketen, die met enkele toppen, boven de lijn van de altijddurende sneeuw stijgt, over het algemeen echter zulk eene middelmatige hoogte heeft, dat tot aan de waterscheiding der rivieren, die aan de eene zijde naar den Grooten Oceaan, aan de andere zijde naar de Japansche zee stroomen, landbouw kan uitgeoefend worden. Japan ligt in de lijn van vulkanische werking, die in Kamtschatka begint en door de Aleuten, de Philippynen, Sumbawa en Java naar Sumatra loopt

en zich dan in noord-westelijke rigting naar de golf van Bengalen wendt. De uitstroomingspunten der onderaardsche krachten, waaruit men de rigting dezer linie bespeurt, zijn in Nippon, Jesso en Kioesioe talrijk. Er zijn naphtabronnen, aardspalten, waaruit waterstofgas ontsnapt, heete bronnen en uitgedoofde of nog werkende vulkanen.

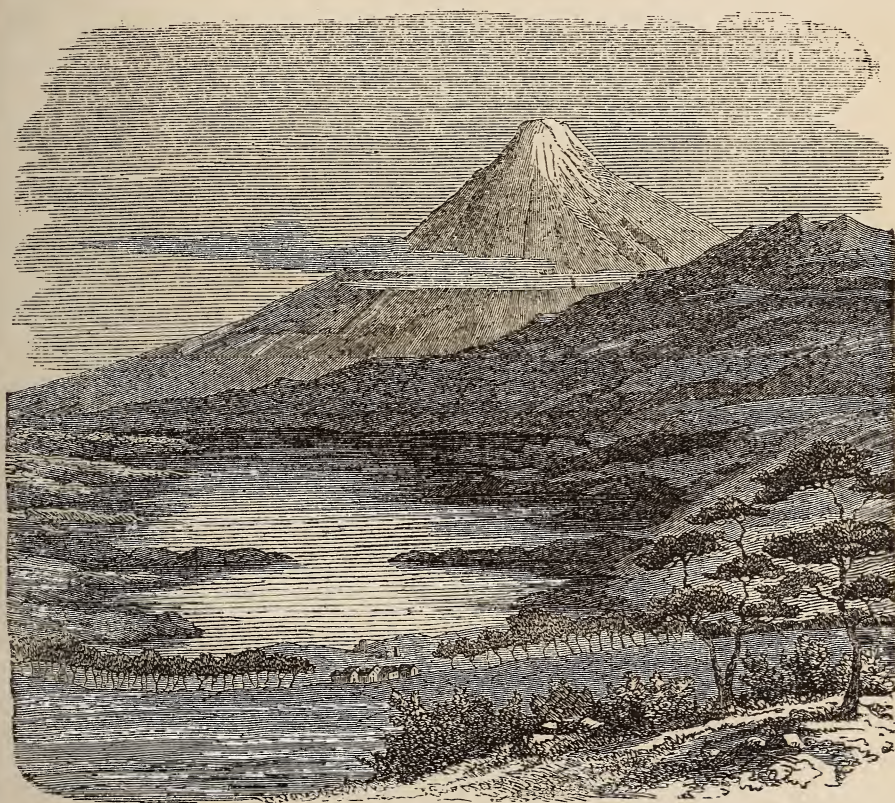
De hoogste berg van het geheele rijk is de Foesi-Jama eene ontzettende afgeknotte pyramide van 400 ellen hoogte, die op bladz. 5 is afgebeeld.

In den regel is de kegelvormige top van dezen schoonen berg met een kleed van sneeuw bedekt, dat gedurende ééne, hoogstens twee maanden voor de stralen van de zon moet wijken. De zuidelijke voet baadt zich in de golven van de zee, de noordelijke helling loopt ver in het binnenste gedeelte des lands voort. Zijne schoone vormen verkrijgen eene tooverachtige aantrekkingskracht, als het onderste gedeelte, waarvan het zeer donkere blaauw een overheerlijk effect maakt, door eene wolkenlaag van den in het avondrood gloeienden sneeuwtop gescheiden wordt.

De Foesi-Jama (Jama beteekent berg) ligt op het eiland Nippon in het kanton Soeroega. Hij verhief zich gedurende eene aardbeving in het jaar 285 vóór CHRISTUS, terwijl terzelfder tijd het groote meer Mitsoe, Oits of Biwako, nabij Miaco ontstond. Gedurende langen tijd was hij een der werkzaamste en vreeselijkste Japansche vulkanen. Eene der hevigste uitbarstingen had plaats in 799. Gedurende vier en dertig dagen wierp de berg asch uit, waardoor de geheele omstreek bedekt werd. In het volgende jaar werd de bevolking nogmaals door hem in angst gejaagd; toen zweeg hij tot in 863. Zijne toenmalige losbarsting was slechts de inleiding tot eene grootere in 864, waarmede drie aardbevingen gepaard gingen. Nadat hij gedurende tien dagen vlammen had uitgebraakt en zand en asch 30 uren in den omtrek rondgevlogen waren, opende zijn voet zich met donderend geweld en kwam er een lavastroom te voorschijn, die drie uren ver liep. In het jaar 1708 slingerde hij in den nacht van den 23sten op den 24sten der elfde maand op nieuw vervaarlijke rotsblokken, vlammen, gloeiend zand en asch verre weg, die in de nabijheid van Jeddo den grond vele duimen dik bedekten. Sedert dien tijd heeft de Foesi-Jama geene uitbarstingen meer gehad.

De Sira-Jama of witte berg, die eveneens op het eiland Nippon gelegen is, heeft nagenoeg dezelfde hoogte als de Foesi-Jama. Ook hij schijnt uitgedoofd te zijn of is ten minste niet meer gevaarlijk. De Japansche jaarboeken kennen alleen losbarstingen van dezen berg uit de jaren 1239 en 1554. Het eiland Kioesioe heeft vijf werkende en eene groote menigte uitgedoofde vul-

kanen. Als vertegenwoordiger dezer bergen kiezen wij de Mitake in de provincie Satsoema, waarvan de eigenaardige vormen, zoo als onze figuur op bladz. 1 ze daarstelt, geen twijfel aan zijnen vulkanischen oorsprong veroorloven.

De Foesi-Jama.

De eigenlijke vulkanische haard van dit gedeelte van Japan is Simabara, de oostelijke uithoek van de provincie Figen, een schiereiland van $2\frac{1}{4}$ geogr. mijlen lengte en $1\frac{1}{4}$ mijl breedte. Hier verheft zich tusschen zes andere kegelvormige bergen, de Wountsendake, de Piek der warme bronnen, de schrik van den geheelen omtrek. Hij is aan alle zijden omringd door kleine bergen,

die zich bij aardbevingen uit den grond verhieven en daarna weder ineestorten, door oude en nieuwe kraters, door rotsspleten en bronnen van kokend heet water. Hoewel er geologische kenteekenen genoeg voorhanden zijn, die vroegere uitbarstingen bewijzen, kennen de Japanners geene andere dan die van 1792. In de drie eerste maanden van dat jaar stegen herhaaldelijk vlammen, rook en asch uit zijnen top, terwijl onderaardsche schokken, die elkander met bliksemsnelheid opvolgden, den bodem alom deden dreunen. De eigenlijke ramp moest nog komen. Op den eersten dag der vierde maand, deden zich omstreeks het middaguur zulke schokken gevoelen, dat de stad Simabara na weinige oogenblikken niets meer dan een puinhoop vertoonde, De muren van het kasteel, uit ontzettende steenbrokken bestaande, boden alleen tegenstand; alle andere gebouwen stortten inéén. Eensklaps werd het stil en reeds hoopte men, dat het gevaar geweken was, toen men plotseling eenen verdoovenden slag hoorde. Door de in zijnen schoot ziedende krachten losgerukt, was een noordelijk stuk van den berg in de lucht gevlogen. Uit deze opening kwam een stroom kokend water te voorschijn en ontzettende rotsbrokken rolden langs de wanden naar beneden of vielen in de zee, die schuimend omhoog spatte en de oevers op eenen grooten afstand bedekte. De vermenging van het zeewater met de kokende uitvloeisels van den vulkaan, deed eene bij aardbevingen ongehoorde verschijning ontstaan, namelijk waterhoozen, die zich draaijende over het land bewogen en alles vernielden. De schade was onberekenbaar. Alle huizen, alle schepen waren vernield en de kusten waren onkenbaar geworden. Het aantal menschen, dat bij deze gelegenheid den dood vond, wordt op 53,000 begroot.

De aardbevingen zijn in Japan zoo veelvuldig, dat men ze de ergste gees- sel van het land noemt. SIEBOLD heeft waargenomen, dat zij steeds plaats hebben bij eene heldere en zeer drooge lucht. De vulkanen werpen gewoonlijk vlammen uit, als het in de zee vloed is. Zoo als het schijnt werken dan gelijktijdig onder de golven, die zich met eene geweldige vaart tegen de oevers breken, de gebonden natuurkrachten. Onderscheidene malen, en wel met name bij de aardbeving van 1828, die zich in Japan over eene ruimte van 8 graden breedte en 7 graden lengte deed gevoelen en die welligt met de uitbarsting van de Awatscha in Kamschatka in verband stond, zijn vlammen uit de zee geslagen. Den 23sten December 1853 kreeg het Russische fregat Diana, dat in de haven van Simoda voor anker lag, bij eene aardbeving zoodanige haverij, dat het spoedig daarna zonk. Het water was eenigen tijd in rustelooze beweging en ging daarop zoo ver terug, dat de bodem van de

bogt, die in gewone tijden eene waterdiepte van 30 voet heeft, geheel droog liep. Onmiddellijk daarop kwam een waterberg aanzetten, die zich op de schepen, op de oevers en de stad wierp en alle voorwerpen, die hij ontmoette vernielde of medesleepte. Dit herhaalde zich vijf malen en niet alleen was het strand met puinhopen van huizen en schepen bezaaid, maar ook vele inwoners verdrongen, eer zij zich op de naburige hoogten hadden kunnen redden. De Diana lag nu eens zoodanig op het drooge, dat hare ankers, die in den grond vastzaten, zichtbaar werden, dan weder dwarrelde zij vreeselijk rond in de opzettende watermassa. De bemanning had een gevoel als of het schip in een half uur, drie en veertig malen rondgewenteld had en vele matrozen werden duizelig. Het schip verloor zijn roer en een gedeelte van den kiel en hoewel het voor het oogenblik vlot bleef, strandde het toch, toen het ter herstelling naar Heda zoude gebragt worden.

De Japansche geleerden verbeeldten zich uit de aardbevingen te kunnen voorspellen welke verschijnselen in den dampkring zullen volgen. Indien eene aardbeving 's morgens of 's avonds plaats heeft, voorspellen zij schoon weder, komt zij naauwkeurig in het tweede morgenuur of om 6 uur in den namiddag op, dan volgt een storm en worden de schokken op het middag- of middernachtuur gevoeld, dan voorspellen zij epidemische ziekten. Zij kennen de oorzaken der aardbevingen niet en het gemeene volk vergenoegt zich met de uitlegging, dat een reusachtige walvisch, die het land met zijnen staart slaat, de bewegende kracht is. Zes van hunne vuurspuwende bergen en vier van hunne heete bronnen, worden de tien hellen van Japan genoemd. Twee van de laatsten, van eenen belangrijken omvang, Oho-tsigok en Ko-tsigok, de groote en de kleine hel genoemd, hebben in de vervolgingen der Christenen in de 17^e eeuw eene treurige vermaardheid verkregen. Honderden standvastige martelaren hebben in deze beide ziedende ketels hunnen dood gevonden.

De meest voorkomende steenen in de landstreken, die tot nu toe door de Europeanen bezocht konden worden, zijn trachyt en bazalt. De bijgevoegde plaat vertoont eenige merkwaardige bazaltvormen. Het dal, dat door eene stortbeek besproeid wordt, is dat van Wanoga; de berg in den achtergrond heeft de afgeknotte kegelvorm der vulkanen en ook de hoogte aan de linkerzijde verraadt door hare gedaante, dat zij bij eene aardopheffing ontstaan is.

Midden in de vlakten rijzen trachytblokken en bazaltrotsen op, die door aardbevingen van de hoogten zijn nedergestort of die door bergstroomen afgebroken en weggespoeld werden. Op vele plaatsen vindt men veldspaat, gneis, gips en schoon gekorrelt graniet. Tusschen de rotsstukken van de

laatstgenoemde steensoort vindt men de beste porseleinaarde. Behalve deze aarde bevat de grond nog andere kostbare mineralen en metalen. Het Japanische goud is buitengewoon zuiver en wordt bijna overal uit het zand uitgewasschen of uit ertsen gesmolten, het meest in het noorden en op het eiland Sado, ten westen van Nippon. De belangrijke uitvoer der Portugezen in vroeger tijden, bewijst het aanwezen van eene groote hoeveelheid van het zuiverste zilver. In nog grooter hoeveelheid komt het koper, het beste van de geheele aarde voor. Tin, lood en kwikzilver worden in menigte verkregen en het vulkanische land bevat zwavelbedden, die onuitputtelijk zijn. De steenkolen, die in sommige baaijen aan de oppervlakte van het land voorkomen, zijn van zulk eene slechte hoedanigheid, dat zij niet gebruikt kunnen worden.

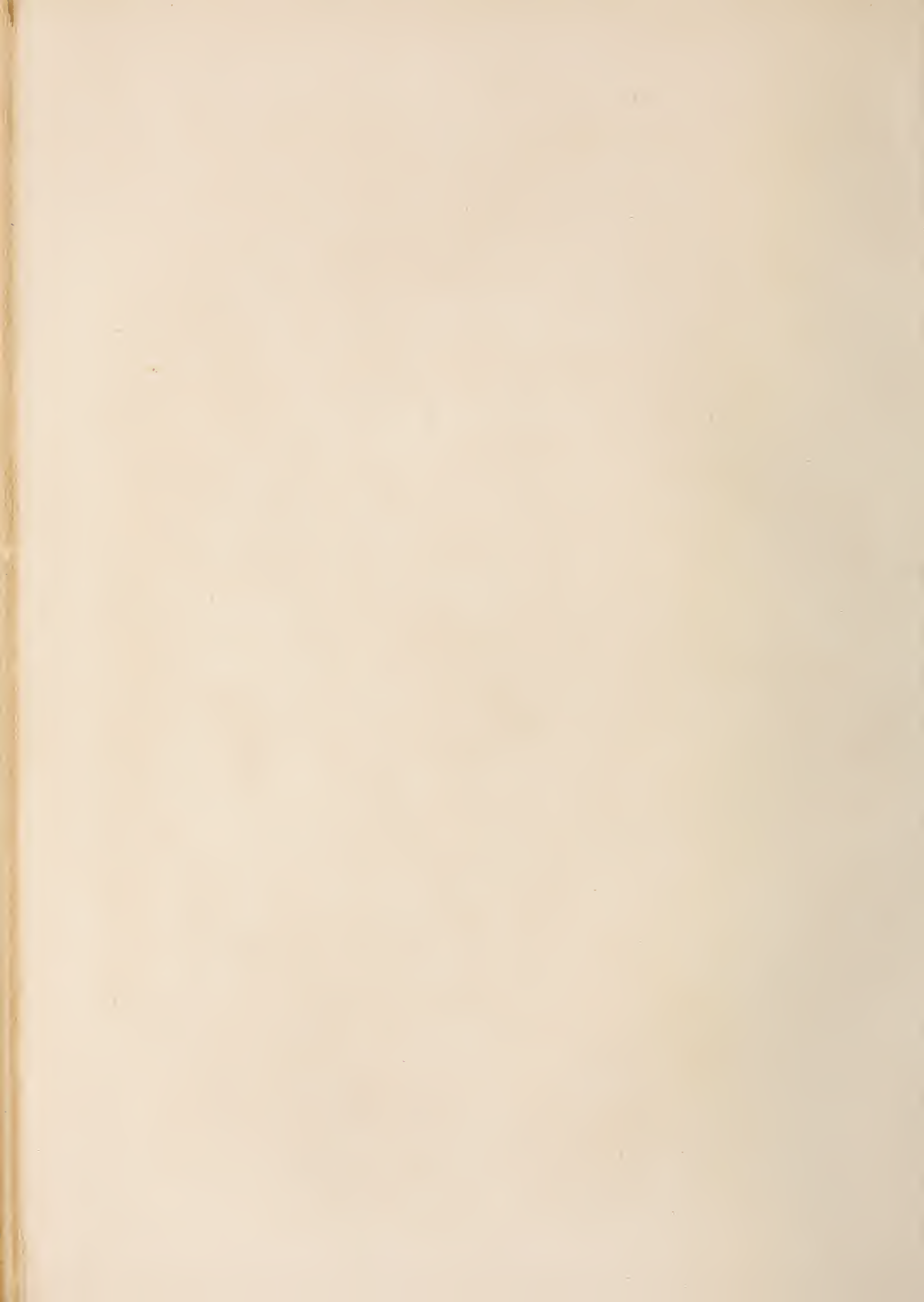
Merkwaardig is de geringe breedte der straten, waardoor de afzonderlijke eilanden van elkander gescheiden zijn. De Bungo-sstraat tusschen Sikok en Kioesioe is op haar smalste gedeelte niet meer dan twee geogr. mijlen breed en de Linschoten-sstraat tusschen Nippon en Sikok is niet breeder en daarenboven zoodanig met eilanden bezet, dat er alleen een kanaal van $\frac{1}{4}$ mijl breedte openblijft. De Sangar- of Tsoekarstraat tusschen Nippon en Jesso is op vele plaatsen van oever tot oever niet breeder dan $1\frac{3}{4}$ mijl en de Diemenstraat tusschen de zuidelijke punt van Kioesie en Tanegasima is weinig aanzienlijker, terwijl de straat van La Pérouse, die tusschen Jesso en Sachalin of Krafto een' ingang in de Japansche zee oplevert, den zeevaarder eene grootere ruimte aanbiedt. De kusten van de voornaamste eilanden zijn zeer onregelmatig en golven, baaijen en zeearmen treden ver in het land.

De rivieren van het land zijn bijna allen bergstroomen en hebben eenen korten loop. De aanzienlijkste is de Jodo-gawa, die door een groot meer gevoed wordt en het gemeenschapsmiddel is voor vijf gewesten van het eiland Nippon. Do Soemida-gawa en de Naga-gawa vormen met hunne talrijke zijtakken een uitgebreid riviernet. De kleinere rivieren Seto-gawa, Ohoi-gawa en Abe-gawa kunnen voor de scheepvaart gebezigd worden. Van de meren weten wij weinig. De Oits, Mitsoe of Biwako, die, zoo als wij reeds gezegd hebben door eene aardbeving ontstaan is, volgens de Japansche verhalen in ééne nacht, is 10 geogr. mijlen lang en hoogstens $3\frac{1}{2}$ mijl breed.

Het klimaat van eilanden, die zich over zoo vele breedtegraden uitstrekken, moet natuurlijk zeer verschillend zijn. Onder 32° noorderbreedte ontstaat in den winter ijs van verschillende strepen dikte, onder 36° worden de meren met eene ijslaag bedekt en tusschen 38° en 40° is het ijs der rivieren zoo sterk, dat men er over loopen kan. Op het eiland Jesso heerscht

Ort Bazaltthal von Wawaga.

bij kaap Saja, de noordwestelijkste uithoek eene zoodanige koude, dat rogge-eenen spaarzaam oogst geeft en de Ainos des winters hunne aardholen ongaarne verlaten. In Kioesioe en de zuidelijke gedeelten van Nippon is de gemiddelde warmte in de zomermaanden 21° , en de grootste koude in den winter doet den thermometer niet geheel tot $+ 1^{\circ}$ Réaumur dalen.

Er bestaan twee oorzaken voor de zachtere luchtgesteldheid van de oostkust. Eene daarvan is de bergketen, die de eilanden Nippon, Sikok en Kioesioe in gelijke rigting met de kust van het tegenover liggende vaste land doorsnijdt. Zij is hoog genoeg om de koude winden tegen te houden, die in Korea en Mandschoerije heerschen. De tweede oorzaak is eene zeestrooming, wier oorsprong te zoeken is in de groote aequatoriaalstrooming van de Stille zee, hoewel zij door de Baschi-eilanden en door de zuidpunt van het eiland Formosa daarvan gescheiden is. De strooming heeft eene noordoostelijke rigting en doet zoowel de Bonin-eilanden als de oostkust van Japan aan. Bij de Japanners draagt zij den naam van Koero siwo of zwarte stroom, afgeleid van hare donkerblauwe kleur. Onder 40° noorderbreedte wendt zij zich meer oostwaarts en tusschen haar en de noordkust van Jesso dringt een koude stroom, die uit de Noordpoolzee komt. Deze stroomt hoofdzakelijk door de Sangar-sstraat, tusschen Korea en de Japansche eilanden, volgt de oostkust van China en werpt zich door de straat van Formosa in de Chinesche zee. De stroom die van het zuiden komt, verkrijgt hare grootste snelheid bij de eilandengroep, ten zuiden van de golf van Jeddo, op welke plaats zij 16 à 18 geogr. mijlen per dag bedraagt. De Koero siwo heeft zoowel wat de breedtegraden waarin hij stroomt, als zijne rigting betreft, veel overeenkomst met den golfstroom van den Atlantischen oceaan. Hij is echter warmer, want terwijl de temperatuur van den golfstroom slechts 5° C. hoger is, dan de warmte van het water waardoor hij stroomt, is de Koero siwo 7° C. warmer dan het omringende water. Daar de poolstroom de oostkust van Japan niet aanraakt, zoo kan de warmer stroom ongestoord zijne uitwerking doen. Deze bestaat daarin, dat de gedeelten van Japan, die door den stroom bespoeld werden en dan tegelijkertijd door de bovengenoemde bergketen tegen de noordwestewinden beschut wordt, eene hoogere temperatuur verkrijgen, dan anders op dien breedtegraad gewoonlijk het geval is. Eindelijk werkt ook de regenmassa gunstig, die het geheele jaar door en vooral in Junij en Julij zoo rijkelijk nedervalt, dat de Japanners aan die beide maanden den naam van Satsoeki, jaargetijde van het water, gegeven hebben.

De plantengroei van Japan is natuurlijk even als bij ons verschillend

naarmate van de jaargetijden; de overgangen van de lente tot den zomer en van den zomer tot den herfst zijn echter minder bemerkbaar. In de lente ontwaakt de natuur plotseling uit haren winterslaap en een paar weken zijn voldoende om aan het land, het vrolijkste uitzigt te geven. Meer dan de helft der planten is afkomstig uit China, Korea, de Lioekioe-eilanden en Europa. In het zuiden groeijen tropische planten, palmen, bananen, bamboes en fraaije orchideën. Het suikerriet wordt met gunstig gevolg verbouwd, eveneens het katoen, terwijl de rijst twee oogsten oplevert. De theeplant bedekt geheele velden, maar haar voortbrengsel is niet zoo goed als dat van de Chinesche. Gember, peper en tabak worden in groote hoeveelheid aangekweekt. De fraaije camelia is thans een algemeen sieraad van onze kamers en broeikassen. De oude KÄMPFER noemt nog verschillende bloemen op, waaraan de kunst der Japansche tuiniers de fraaiheid, maar niet de geur van de roos geschonken heeft. Van inlandschen oorsprong zijn de beide vernisboomen en de kamferboom van de eilanden. De usuri, een fraaije edele boom, levert bij het insnijden een rijkelijk, melkachtig en kleverig sap op, waarvan het bekende in Europa zoo hoog geschatte vernis vervaardigd wordt. Een andere boom, forasi geheeten, levert een vernis op van geringer hoedanigheid. Onder de moerbezieboomen vindt men ook de Chinesche soort, uit welker bast niet alleen papier, maar ook touwwerk en stoffen vervaardigd worden. De vijgensoorten zijn misschien niet allen ingevoerd en van de pruimensoorten zijn er twee, eene witte en eene purperkleurige, beiden met zeer kleine pitten, inlandsch. Kastanjes worden overal in het geheele rijk aangekweekt, noten in het noorden, terwijl twee eikensoorten met eetbare vruchten tot bosschen vereenigd zijn. De bamboes is zeer gewoon; de meest gewone wilde boomen zijn dennen en cypresboomen. De zoete china's appelen, citroenen, perziken, abrikozen, peeren en kersen, welke laatsten men ter wille van hunne bloesems in de tuinen kweekt, zijn ingevoerd. De liefelijkheid en de veelvuldigheid der bloemen, welke velden, heuvels en bosschen versieren, is zoo groot, dat Japan in dit opzigt door geen land in de wereld overtroffen wordt. Zelfs de steile rotsen van de kusten zijn op vele plaatsen met bloeiende struiken versierd, waaronder de hama-mockok (*raphiolepis japonica*), door de rijke menigte zijner bloemtrossen uitmunt. Alle bloemsoorten munten door haren ongewonen glans, minder door haren reuk uit. De vele leliesoorten veranderen de dorste streken in tuinen. Hennep, radijs, wortelen, meloenen, pompoenen en fenkel groeijen in het wild. Het gewone voedsel van de mindere klassen bestaat uit rijst, de beste van geheel Azië, en boonen.

Tot de huisdieren behooren buffels, zebus of gebulte runderen, paarden, die wel klein maar voortreffelijk zijn, honden en katten in ontelbare menigte. Geiten en schapen, die door de Portugezen veel aangefokt werden, zijn verwilderd, daar men hun vleesch niet eet, noch hun haar of wol kan gebruiken. Men fokt eenige varkens, doch alleen tot verkoop aan de Chinezen. Daar de Japanners door de voorschriften hunner godsdienst verhinderd worden, rundvleesch te eten en het gebruik van melk en boter niet kennen, zoo gebruiken zij hunne ossen en koeijen uitsluitend bij den landbouw en tot het vervoer van lasten. De paarden worden door de adellijken van het land bereden. De katten zijn de lievelingen van de vrouwen en worden om hare fraaiheid gehouden, niet om muizen te vangen. Het meest worden die geschat, welke een schitterend witte pels met groote gele en zwarte vlekken en eenen korten staart hebben. Ezels en muilezels, kameelen en olifanten ontbreken geheel.

Japan is bevrijd van de groote roofdieren, die in Korea, Mandschoerije en nog verder noordelijk leven. De wilde viervoetige dieren zijn kleine beeren, hyena's, reeën, apen, hazen en ontelbare vossen. De jagt wordt vooral op de laatsten gedreven en wel, zoo als men uit de afbeelding op de volgende bladzijde kan zien, te paard.

Voor de mindere klassen is de vos een dier des duivels, maar de adellijken vervolgen hem, omdat men uit zijn haar de penseelen vervaardigt, die men in Japan bij het schrijven bezigt. Japan bezit prachtige soorten van watervogels en het hoendergeslacht heeft niet minder schitterende vertegenwoordigers. De leeuwerikken zingen fraaijer dan in Europa; de ooijevaars vertoeven er het geheele jaar. Behalve de nachtegaal, die zeer zeldzaam is en daarom duur betaald wordt, worden de valken het hoogst geschat. Eene soort van spewers maakt in rotsholen eenen voorraad van visch, die smaakt alsof hij gezouten was en door de Japanners met graagte gegeten wordt. Rondom alle eilanden wemelt het van visschen, walvissen, kabeljauwen en andere tot de kleinste soorten toe. Eenige soorten zijn in hooge mate vergiftig en leveren aan misdadigers, die zich aan de schande der straf willen onttrekken, een middel tot zelfmoord op. De visschen, schelpdieren, holoturiën en planten van de zee vormen voor de meeste Japanners behalve rijst en boonen, de hoofdbestanddeelen der voeding.

Men haalt ook paarlen, paarlemoer en amber uit de zee. De hagedissen gelijken op de onze; slangen zijn er weinig. Eene van haar heeft eene buitengewone grootte, eene andere is zoo vergiftig, dat haar beet binnen 24

uren onfeilbaar den dood ten gevolge heeft. De duizendpoot, die in Oost-Indië zeer gevreesd wordt, is in Japan onschadelijk.

De visschers en kustbewoners zijn klein maar krachtig, van donkere gelaatskleur en hebben gekroesd, meestal zwart haar. De aangezigtshoek steekt ver vooruit, de mond heeft dikke lippen, de neus is klein en een weinig gebogen. De bewoners van het binnenland zijn grooter en hebben een breed, plat aangezigt met eenen grooten mond, eenen dikken ingedrukten neus,

Japansche jagers uit den vorigen tijd (volgens SIEBOLD).

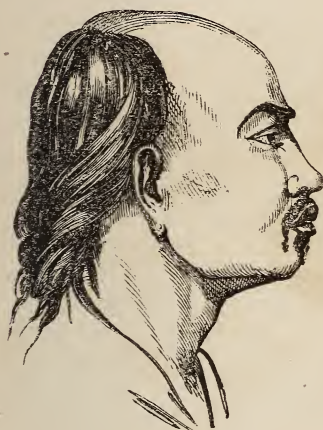
lange, smalle en diepliggende oogen. Hunne kleur is geel, bij de aanzienlijken, die minder aan de zon zijn blootgesteld, wit, het hoofd groot, de hals kort, het haar roodachtig bruin. De wenkbrauwen zijn hooger geplaatst dan bij ons. De figuren op bladz. 13 en 14 toonen het karakter van de gelaats-trekken der Japansche bevolking.

De Japansche dames hebben boven de mannen, het voordeel van eene fijne en blankere huid. Vele van haar kunnen zelfs aanspraak maken op schoonheid.

Wij zullen later van het zedelijke karakter des volks spreken, nadat wij aangetoond hebben, welke zaken daarop invloed gehad hebben.

Op Jesso (Matsmai), Sachalin (Krafto) en de zuidelijke Kurillen woont een volk, dat van de Japanners afhankelijk is en in vele opzichten van hen verschilt. Sedert SPANGENBERG in 1739 deze eilanden bezocht, noemde men de menschen, die hij daar vond, ruige Kurillen en verhaalde van hen een sprookje, dat hunne huid over het geheele ligchaam aan een pels gelijk was. De zware baard en het sterk begroeide aangezicht der mannen, alsook het lange nederhangende haar van beide geslachten, hebben aanleiding tot dit sprookje kunnen geven. De meesten zijn op het ligchaam niet ruiger dan

menige Europeaan en slechts enkelen maken hierop eene uitzondering. Men geeft hen den naam van Ainos en zij zijn volgens de gissing van SIEBOLD in overoude tijden uit hunne binnen-Aziatische woonplaatsen, langs den Amur voortgetrokken. Andere volken, die hen volgden, in het noordoosten de Kamschadalen, in het noorden en noordwesten de Koreërs en de Tonguzen, beperkten hen tot hunne heden-daagsche woonplaats. Zij zijn een stil, goed-aardig, hulpvaardig en bescheiden volk. LA PÉROUSE zegt van hen: »Als zij herders waren en kudden bezaten, zoude ik mij de zeden en gewoonten en zeden der aartsvaders niet anders kunnen voorstellen.» Zij zijn echter in den hoogsten graad onzindelijk en zoo het water van den hemel

Een Japanner.

of van de zee en der rivieren hen niet van tijd tot tijd bevochtigde, zoude er nooit water aan hunne huid komen. Allen zijn nagenoeg even groot 1,62 tot hoogstens 1,67 el. Hunne donkere, bijna zwarte gelaatskleur en hun zwart, borstelig haar doen hen op de Kamschadalen gelijken; hunne gelaats-trekken zijn echter veel regelmatiger. De vrouwen zijn even donker van kleur en haar over de oogen vallend haar, hare blauwe gekleurde lippen en hare getatoueerde handen, ontzeggen haar alle aanspraak op schoonheid. Zij leven hoofdzakelijk van visch en bekleeden zich met de huiden en pelzen der dieren, die zij doodden. Velen dragen over het onderste gedeelte hunner kleeding katoenen hemden, die zij van de Japanners bekomen. Hun handel is ruilhandel en de waren, die zij voor grove sieraden, katoenen stoffen en

een weinig rijst geven zijn visch en pelterijen. Zij worden door de Japanners met zachtheid behandeld en tegen bedriegerijen gewaarborgd, maar voor hunne zedelijke ontwikkeling wordt in het geheel niets gedaan. Hunne afzondering van de overige wereld, heeft hunne ontwikkeling geheel belemmerd en de aanraking met die soort van beschaving, welke hen door de matrozen en walvischvaarders en door de Russische pelterijhandelaars medegedeeld wordt, moet hen geheel te gronde rigten.

De godsdienst der Japanners, is door Chineschen invloed, vooral door de

Eene Japansche dame.

gedeeltelijke aanneming van het Boeddhaismus veranderd geworden. Zelfs de naam van het oorspronkelijke geloof is Chineesch en de Japanner, die daaraan getrouw gebleven is, noemt zich niet meer een aanhanger van de Kami no mitsi, maar van de Sinsyoe. Het eerste woord is Japansch, het tweede Chineesch en beiden kunnen met: »weg der goden" vertaald worden. Volgens deze oorspronkelijke godsdienst troonde bij den aanvang van alle dingen in den hoogsten hemel een god, die zich zelven geschapen had. Na hem traden uit den chaos twee andere goden op, die het water schiepen. Van zeven godheden, die elkander in het bestuur der wereld opvolgden, was Iza na

gino mikoto de laatste en de eenige, die in den echt trad. Eens zocht hij voor zijne gemalin Iza na mino mikoto met zijne lans onder de wateren, naar een bewoonbaar land. De waterdruppels, die van zijn wapen afvielen, verdigten zich en vormden het eiland Kioesioe, dat diensvolgens het oudste land van de aarde is. De god verwekte toen acht millioen goden, schiep » de tien duizend dingen » en gaf de regering daarover aan zijne lievelingsdochter, de zonnegodin. Deze regeerde 250,000 jaren en haar volgden vier halfgoden op, wier regeringstijdperk gezamenlijk eene tijdruimte van 2,091,042 jaren omvat.

Een Aino van het eiland Jesso.

De aanbidding der Sintoe of aanhangers van de Sinsyoe is vooral aan de zonnegodin gerigt. Zij is echter te verheven, dan dat de biddende zich onmiddelijk tot haar zoude durven wenden. Hij moet de bemiddeling der Kami invoeren, welke uit twee klassen bestaan; tot de verhevenste behooren alleen geboren goden, tot de mindere de menschen, die tot goden verheven of heilig verklaard zijn. De ziel is onsterfelijk en er heeft eene eeuwige vergelding plaats. Hemelsche regters spreken het vonnis over de dooden uit en openen voor hen hetzij het paradijs, waar de Kami troonen of storten hen in de hel.

Het staat in de magt des menschen hier beneden gelukkig en in de volgende wereld zalig te worden, als hij de vijf volgende regelen in acht neemt. De eerste is de bewaring van het reine vuur, het zinnebeeld der zuiverheid en het werktuig der zuivering. De tweede schrijft voor dat men de reinheid der ziel, des harten en des lichaams behoude, door de bepalingen der rede en der wetten te gehoorzamen en zich van alle onreinheid verwijderd te houden. Het gezelschap van eenen onreine, het aanhooren van een onzedelijk, een ruw of misdadig gesprek, het eten van zekere spijzen en elke aanraking met bloed of met een lijk wordt voor besmettend gehouden. Indien iemand sterft, ontsteekt men in de kamer een

zuiverend vuur en de nabestaanden moeten gedurende eenigen tijd het bezoeken der tempels en de meeste godsdienstige handelingen staken. Het verloop van eenen bepaalden tijd wordt niet alleen tot reiniging gevorderd, maar vasten, gebeden en het lezen van heilige boeken in stille afgetrokkenheid moeten daarmede gepaard gaan.

De derde regel wordt door het plegtig vieren van de verschillende feesten

De groote duistere God.

vervuld. Elk dier feesten begint met het bezoeken van eenen bepaalden tempel, waarbij de geloovige er bijzonder op moet letten, dat hij in geene treurige stemming zij, omdat deze op den god zoude overgaan. Hij moet een feestgewaad dragen, voor den tempel eene wassing verrigten en in het portaal knielend zijn gebed doen. Een traliewerk scheidt hem van het inwendige, waar een spiegel hangt, waarin hij gedurende het gebed staart.

Heeft hij zijn gebed verrigt, dan offert hij rijst, vruchten, thee of iets dergelijks en werpt eenig geld in den offerstok. Deze zaken komen aan de priesters, die Kami noesi of gasten van god genoemd worden. Zij zijn gehuwd en ook hunne vrouwen verrigten zekere heilige handelingen. In de huiselijke godsdienst spelen de feesten der Kami eene hoofdrol. Aan het slot van dit hoofdstuk ziet men de kast van eenen Kami, aan wien op deze wijze geofferd wordt.

De vierde regel, dat men de Kami in de tempels en in de huizen moet aanbidden, vloeit met de derde zamen. De vijfde eindelijk gelast pelgrimstogten en het is van het allerhoogste gewigt deze te verrigten. Onder de twee en twintig tempels van het rijk, die tot pelgrimsplaatsen dienen, is er geen van zoo veel gewigt als die der zonnegodin te Isye of Ize. Het gebouw is eenvoudig, zonder eenige versiering en zeer oud. Het wordt omringd door kleinere kapellen en de geheele omstreek wordt door priesters en priesterinnen bewoond, waaronder de voornaamste standen van het rijk vertegenwoordigd zijn. Ieder Japanner, van welken ouderdom, stand of geslacht ook, moet in zijn leven ten minste één pelgrimstogt naar Isye verrigten. Zelfs de Boeddhisten moeten dezen pligt vervullen en als hunne priesters daarvan uitgezonderd zijn, is de oorzaak daarvan alleen gelegen in den toestand van altijd durende onreinheid, waarin zij zich bevinden, door het vervullen hunner pligten bij stervenden en dooden. Hij, die naar Isye gaat, moet toch geheel rein verschijnen, waarom zelfs diegenen, welke anders daarvoor zouden doorgaan, zich te voren aan eene bijzondere zuivering onderwerpen. Wie der godin bijzonder welgevallig wil zijn, volvoert de reize te voet en bedelt onder weg voor zijn onderhoud. Hij scheidt zijn drank met eenen houten beker uit de eerste beste beek en de mat, die hij op zijnen rug draagt, is zijn nachtleger. Hoe meer ontberingen en vermoeijenissen hij ondergaat, des te grooter zijn zijne verdiensten. In Isye, kiest ieder pelgrim eenen priester, waaraan hij biecht en naar wiens voorschrift hij de bepaalde gebruiken vervult. Tot slot ontvangt hij een aflatbrief, waarin hem de volledige vergiffenis van al zijne vroegere zonden verzekerd wordt. Om de vergiffenis zijner zonden te verwerven, herhaalt menigeen dezen pelgrimstogt meermalen en voorbeeldige vromen gaan elk jaar eens naar den zonnetempel te Isye.

De Sinsyoe wordt tegenwoordig in zijne volle zuiverheid alleen door eene kleine gemeente uitgeoefend, die hoofdzakelijk uit priesters bestaat. De groote meerderheid der Sintoe volgt een geloof, waarop gedeeltelijk de voorstellingen van het volk, gedeeltelijk de Boeddhistische leerstellingen hunnen invloed

hebben uitgeoefend. Zoo zijn ook de beelden der Kami, die men bij plegtige gelegenheden in de tempels plaatst, niets dan eene nieuwe toegefelijkheid aan het verlangen der onbeschaafden naar eenen zichtbaren god. Oorspronkelijk bestond de versiering van elken tempel slechts in eenen spiegel en in vellen wit papier, zinnebeelden der reinheid. Onder de afgodenbeelden is er een, dat wij naar SIEBOLD mededeelen, zeer merkwaardig. Het stelt den grooten duisteren god voor, die als drieëenheid wordt beschouwd.

De duivels hebben naar het Japansche volksgeloof de meest verschillende kleuren en zijn wit of zwart, rood of groen.

Het Boeddhäismus is in Japan uit het naburige Korea ingevoerd geworden. Men verhaalt, dat na vele vruchteloze pogingen om aanhangers voor deze leer te verkrijgen, in 535 eene afbeelding van Boeddha en eenige Boeddhistische boeken aan het hof van Japan kwamen. Een bonze uit Korea zoude in 579 alle tegenwerpingen overwonnen hebben, doordien hij Boeddha als eene menschwording van de zonnegodin voorgesteld en den kleinzoon des regerenden keizers voor eene ligchaamswording (avatara) van den Japanschen beschermgod verklaard had. Dit kind, zoo luidt het slot des verhaals, zoude afstand van den troon gedaan, verschillende Boeddhistische tempels gesticht en in een daarvan tot aan zijnen dood als bonze gediend hebben. De Boeddhisten van Japan verdeelen zich in vijf secten, waarvan een enkele Ikkosioe genaamd is en in aanzien staat. Een Japanner van hooge geboorte, Sinran, heeft haar bij het begin der 13^e eeuw gesticht. Hare tempels zijn eenvoudig en ernstig en hetzelfde is het geval met hare leerstellingen. Hare priesters huwen en eten vleesch. De Ainos van het eiland Jesso hebben ook de leerstellingen van deze secte aangenomen.

De derde Japansche godsdienst is die van den Chineschen wijsgeer Kong-foe-tse. In het land wordt zij Sintoe, dat wil zeggen weg der wijzen genoemd en haar inhoud bepaalt zich tot zedespreuken en eenige onbepaalde beschouwingen over het leven der ziel. Zij heeft onder de geleerden veel bijval gevonden en hoewel zij door hare verwantschap met het Christendom, dat als gevaarlijk voor den staat werd uitgekreten, gedurende langen tijd vervolgd werd, behooren de beschaafde standen er nog heimelijk toe. De onbeschaafden zijn doorgaans Boeddhistisch, maar zoowel deze als de aanhangers van Kong-foe-tse huldigen te gelijkertijd het nationale geloof van de Sinsyoe. Het Boeddhäismus wordt door de regering als tegenwigt tegen het Christendom ondersteund.

De staatkundige geschiedenis van Japan staat in verband met de go-

denleer. De laatste der vier goden, die langer dan twee millioenen jaren de wereld regeerden, trad in den echt met eene vrouw uit het menschelijk geslacht en verwekte bij haar eenen zoon, den stamvader der tegenwoordige regenten. Zijn naam Zin mo ten woe, de goddelijke veroveraar, geeft voedsel aan het vermoeden, dat hij een gelukkige krijgsman was, die de kleinere rijken, waarvan de tegenwoordige leenvorstendommen als de overblijfsels kunnen beschouwd worden, voor het eerst vereenigde, eene vaste regering en eene gemeenschappelijke godsdienst invoerde. Deze groote gebeurtenis wordt aangegeven als in het jaar 660 vóór CHRISTUS plaats gehad te hebben. De titel Mikado, dien de veroveraar aannam, wil letterlijk vertaald zeggen zoon des hemels. De Japansche geschiedschrijvers laten hem 79 jaar regeren en geven hem tot aan den eersten oorlog in Korea, die in het jaar 201 van onze tijdrekening plaats heeft, veertien opvolgers. Deze oorlog sluit het eerste tijdperk der Japansche geschiedenis en de tweede loopt tot aan de invoering van het Boeddhaïsme in Japan, waarvan wij reeds gesproken hebben. In die verwijderde tijden bestonden er betrekkingen met China, waarvan wij weinig of niets weten. Men streed in Korea om het bezit van eenig klein rijkje en de Japanners schijnen somtijds voordeelen behaald te hebben. De Chinesche keizer beschouwde hen als leenmannen en maakte zich iedere gunstige gelegenheid ten nutte, vooral binnenlandsche oneenigheden, om hunnen Mikado eene aanstelling als Wang (koning) van Nippon te zenden.

Voor de inwendige geschiedenis is het verval, waarin de magt der Mikados geraakte, van de grootste beteekenis. Eenige eeuwen lang regeerden deze Vorsten en voerden eerst hunne legers persoonlijk in het veld. Toen zij deze gewoonte vaarwel gezegd en zich in hun paleis teruggetrokken hadden, gaven zij zich langzamerhand aan het vadsige leven der Oostersche Vorsten over. Hunne gewoonte op jeugdigen leeftijd afstand van de regering te doen was het gevaarlijkst voor hunne magt. Dikwijls was de zoon, ten wiens gunste zij afstand deden, een onmondig kind en in dit geval nam de afgetreden vader dikwijls het regentschap op zich. Een der Mikados, welke op die wijze afstand deed, had van zijne vrouw, de dochter eens magtigen vorsten, een driejarige knaap, wien de kroon toekwam. De vorst, grootvader van den knaap maakte zich nu van het regentschap meester en zette den voormaligen Mikado in de gevangenis. Deze vond verdedigers, waaronder Yoritomo, een verwijderde bloedverwant der keizerlijke familie, zich bijzonder onderscheidde. Na eenen veeljarigen oorlog behaalde hij de overwinning, verlost den ouden Mikado uit de gevangenis en gaf hem het regentschap terug. Tot belooning

werd Yoritomo tot Sio dai siogoen, dat wil zeggen : generalissimis strijdende tegen de Barbaren benoemd en kreeg daarmee alle wereldlijke magt in handen. Toen de Mikado overleed, bleef hij in zijne betrekking en bevestigde zijn gezag zoodanig, dat dit bij zijnen dood als erfgoed op zijnen zoon overging.

Een Japansch soldaat uit den vroegeren tijd
(volgens SIEBOLD).

Daar de laatste minderjarig was, nam zijne moeder, die non in een Boeddhistisch klooster was geworden, het regentschap op zich. Zij wordt in de Japansche jaarboeken onder den belagchelijken naam van de » non-sjoogoen » vermeld.

Daar verschillende onmondige Mikados elkander opvolgden, verzekerden de Sjoogoen niet alleen hun gezag, maar verdrongen zij zelfs de zonen des hemels op den achtergrond. Ook het gevaar waarmee de Mongolen het rijk bedreigden kan er toe bijgedragen hebben, alle wereldlijke magt in handen van den opperbevelhebber te brengen. Het was Kublai khan, die spoedig na zijne troonsbestijging besloot de oostelijke eilanden met zijn rijk te vereenigen. In het jaar 1268 zond hij aan den Sjoogoen een brief, waarin hij hem mededeelde hoe vriendelijk de vorst van het kleine rijk Kaoli in Korea, die zich aan hem onderworpen had, aan zijn hof be-

handeld was geworden. Elke wijsgeer, zeide hij, koestert den wensch, dat de wereld één huisgezin mogt vormen en dit doel wilde hij bereiken, al ware het ook door kracht van wapenen. Deze brief werd in het geheel niet beantwoord en dezelfde behandeling ondergingen twee gezantschappen, die in 1271 en 1273 uit China kwamen. Om deze beledigingen te wreken, rustte

Kublai Khan eene groote vloot uit, die in 1274 voor het eiland Tsoesima hare zeilen vertoonde. De Japanners verhalen op tweederlei wijze, waarom deze onderneming mislukte. Volgens het eene verhaal, dat het oudste is, was de kust op de meeste punten zoo goed verdedigd, dat de Mongolen aftrokken, nadat zij op Kioesioe een paar landstreken verwoest hadden. Het andere berigt stelt de gebeurtenis zoodanig voor, dat de vijand na een' verloren veldslag gevlugt was. De slag zoude op Tsoesima of ter hoogte van Iki plaats gehad hebben en door de Mongolen verloren zijn, omdat zij, al hunne pijlen verschoten hadden.

De Sjoogoen sprak nu eene algemeene verbanning van alle Mongolen uit. Aan een gezantschap van Kublai Khan, dat in 1275 aan zijn hof verscheen, werd alleen kennis gegeven, dat het den Mongolen bij doodstraf verboden was, den voet op Japanschen bodem te zetten. Twee latere gezantschappen, die in de jaren 1276 en 1279 kwamen, werden tot den laatsten man toe, onthoofd. De Mongoolsche keizer had toen China geheel ten onder gebragt en trachtte zich op Japan te wreken. In de vijfde maand van het jaar 1280 zagen de Japanners eene vloot die 100,000 krijgslieden aan boord had, hunne kust naderen. Hunne maatregelen waren goed genomen en indien de berigten, die wij van dezen tweeden aanval bezitten, waarheid bevatten, dan zeilden de Mongolen langer dan twee maanden langs de kusten heen en weder, zonder eene landing te durven wagen. De elementen kozen partij voor het bedreigde land. In de eerste dagen der achtste maand verhief zich een der vreesselijkste typhons van deze zeëen, verstrooide de Mongoolsche vloot en wierp vele harer schepen op de rotsachtige kust. Op den derden dag grepen de Japanners de uitgehongerde en grootendeels onbewapende schipbreukelingen aan en doodden ze of maakten ze gevangen. De laatsten werden naar Lakota gevoerd en aldaar onthoofd. Slechts drie werden gespaard om aan den keizer der Mongolen te verhalen, welk lot de schipbreukelingen in Japan ondergaan hadden. Hij liet het denkbeeld aan eene onderwerping van Japan varen en ook de latere keizers van zijn geslacht lieten de wapens rusten, maar tusschen de beide rijken had geen handelsverkeer meer plaats, eer China weder inlandsche keizers kreeg, die een vriendschappelijk verkeer met Japan openden en ook eenen vrede met Korea tot stand bragten.

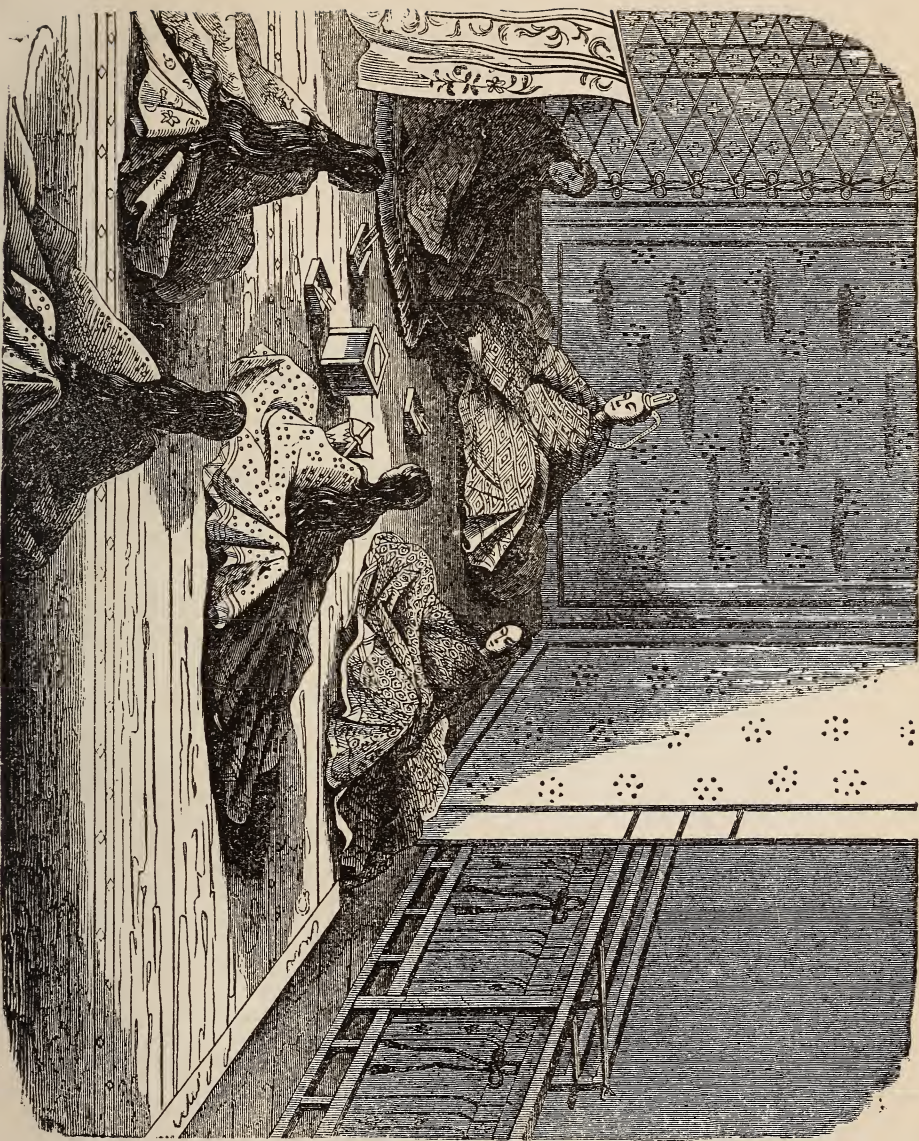
Na het ontkomen aan het buitenlandsche gevaar ging het den Sjoogoens even als vroeger den Mikados. Zij verslaptten en het duurde niet lang toen het roer van den staat ook aan hunne handen ontzong. Eene magt, die in hunnen naam geregeerd had, veroordeelde hen tot dezelfde rol van schaduw-

koningen, welke zij zelve voor vier eeuwen aan de Mikados hadden opgedragen. Deze bloedeloze en langzaam plaats grijpende omwenteling werd voltrokken, nadat reeds de eerste Europeanen aan de kust verschenen waren. Deze laatste gebeurtenis, zoo rijk aan gevolgen moeten wij, om den draad van het verhaal niet af te breken, tot het volgende hoofdstuk uitstellen. Wij willen hier alleen opmerken, dat de bemoeijingen der Portugezen in de inwendige zaken van het land er veel^e toe heeft bijgedragen, om den staatkundigen en maatschappelijken toestand te ontwikkelen, waarin wij tegenwoordig Japan aantreffen.

De eene groote stelregel, die alle Japansche omstandigheden beheerscht, is die eener rust, welke van alle zijden verzekerd is. Indien het in het algemeen mogelijk ware een stelsel te bedenken, dat al het nieuwe afwijst en het voorhanden zijnde oude beschermt tegen alle veranderingen, die uit menschelijke denkbeelden en overtuiging, zwakheden en hartstogten kunnen voortvloeijen, zoo zoude Japan aanspraak mogen maken op de eer dezer uitvinding. Dit land heeft het genoemde doel bijna bereikt en toch heeft het, zoo als de geschiedenis van den nieuwsten tijd leert, den eeuwigen stilstand moeten laten varen en het angstig afgekeerde nieuwe in vollen stroom moeten opnemen.

Het voornaamste middel, dat der Japansche staatkunde tot beperking van den volksgeest binnen eene onoverkomelijke grens heeft gediend, is het waarlijk despotische aanzien, waarin de wet en de gewoonte staat. Alles heeft zijn vaste bepaalde voorschriften, die zoowel voor het gezellige vertier, als voor het leven in het huisgezin, in de gemeente en in den staat dienen en wier overschrijding, een opstand tegen het menschelijke en goddelijke gezag zoude zijn. Wet en zeden houden alle standen gebonden en hoe hooger een man geplaatst is, des te meer knellen hem bij elken stap de banden, die men hem aangelegd heeft. Juist de beide regenten, de Mikado en de Sjoogoen zijn slaven en diegenen, welke onze standen der vorsten en aanzienlijken vormen, zijn in een erger toestand dan Russische lijfeigenen. Hoogstens zijn de paria's vrij, die zoo diep veracht worden, dat men het niet eens der moeite waardig acht, hun aantal te bepalen. Indien een der door wet en zeden gebondenen, het toch wagen zoude zijn' eigen wil te volgen, dan zoude hij bij zijne eerste pogingen, in het net van spionnen en verklikkers vallen, dat over Japan is uitgespreid. Dit is de levende muur, die om de ijzeren muur der gewoonten getrokken is.

De Mikado is niet alleen het geestelijke opperhoofd van Japan, hij is de

De Mikado met zijne vrouwen (volgens eene Japansche afbeelding).

mensch geworden zonnegodin zelf. Men vooronderstelt dat de Kami of lagere godheden zijne onderdanen zijn, terwijl zij alle jaren eene maand lang aan zijn hof verblijven om hem hunnen eerbied te betuigen. Gedurende dien tijd bezoekt niemand hunne tempels, want de goden zijn toch afwezig en zouden de gebeden niet hooren, die men in hunne ledige huizen tot hen rigtte. Als godheid sterft de Mikado niet; hij verdwijnt en zijn opvolger neemt zijne plaats in. Opdat deze hem nooit zoude ontbreken, zijn hem twaalf vrouwen toegestaan, die hij uit zijne hofdames kiest. Wij beschrijven zijne kleederdragt even min als die zijner levensgezellinnen, onze teekening zal die duidelijker maken.

Als geestelijke bestuurder beslist de Mikado de godgeleerde en kerkelijke zaken van het rijk en verheft gestorven vromen tot heiligen. Hij bepaalt de dagen der bewegelijke feesten, de kleuren, welke bij zekere kerkelijke handelingen moeten gebezigd worden, benoemt of bekrachtigt de oppersten der monniksorden en heeft de laatste beslissing bij godgeleerde geschillen. Hij woont te Miaco, de fraaiste en best gebouwde stad van Japan, omgeven door het liefelijkste en rijkste landschap, welks gezond klimaat en zuivere lucht door geene andere landstreek moet overtroffen worden. Zijn paleis draagt den naam van dairi, een naam, die door misverstand somtijds als een titel van den Mikado is aangezien. De Japansche paus wordt wel is waar ook wel naar zijne woning benoemd, doch niet dairi, maar dairi sama, dat is heer van het paleis. De waardigheidsbekleeders, die hem daar omringen, zijn allen van den hoogsten rang en twee hunner, de aartsheilige of voorzitter van den geestelijken raad en de »eerste dienaar zijner linker hand,» hebben zelfs den voorrang boven den Sjoogoen. Buitendien is zijn hof een middelpunt der letterkunde, waar de meest beroemde godgeleerden en wijsgeeren, geschiedschrijvers en dichters zich vereenigen.

Opdat het den Mikado niet zoude invallen, buiten zijn geestelijk gebied te treden, verklaart de wet alle wereldlijke zaken zijner aandacht onwaardig. Wat hij voor de welvaart des rijks kan doen, is wel van ongehoord gewigt, bepaalt zich echter daartoe, dat hij elken dag eenige uren onbewegelijk op zijnen troon stil moet zitten, om het evenwigt van den staat te bewaren. Hij mag het hoofd, noch regts, noch links draaijen, want het gedeelte van het rijk, van hetwelk hij zich afwendde zoude onmisbaar te gronde gaan. Gedurende de uren, die hij niet op zijnen troon doorbrengt, bekleedt de kroon zijne plaats. Volgens de jongste berigten heeft men dezen dwang afgeschaft, dewijl men ongelukken vreesde, als de Mikado zijn hoofd toch eens

ter zijde zoude wenden. Al zijne kleederen moeten nieuw zijn en worden slechts eens door hem gedragen. Even zoo worden alle gereedschappen, die hij bezigt, telken dage vernieuwd. Kleederen zoo wel als gereedschappen worden na eens gebruikt geweest te zijn, vernield. Hoe zoude een sterveling datgene dragen of gebruiken, wat door eene godheid aangeraakt is! Opdat hij door geen onheiligen blik zoude getroffen worden, verlaat hij het inwendige van den dairi nooit. Bedienden dragen hem op hunne schouders van kamer tot kamer, en behoeden op die wijze zijne heilige voeten voor de gemeene aarde. Zijne haren en nagels zouden eigenlijk nooit gesneden moeten worden; daar hieruit echter onaangenaamheden voor zijn persoon zouden kunnen voortvloeijen, zoo volbrengt men deze operatie gedurende den nacht, als hij slaapt. Hoe hulpeloos de eenvormige pligten van zijn ambt en de eerbewijzen, die hem neder drukken, hem ook maken, staat hem toch een dwarskijker ter zijde. Elke afwijking van den voorgeschreven regel, die hij zich zoude veroorlooven, zoude onmiddelijk te Jeddo berigt worden. Erg genoeg, als eene hoogere magt hem dwingt zijne heiligheid te vergeten! Zulk een geval had plaats in 1788, toen de toenmalige Mikado bij eenen grooten brand, alleen aan de vlammen kon ontkomen, door zijne eigene voeten te gebruiken. Het valt gemakkelijk te begrijpen, dat zulk een bestaan, dat ons in een bespottelijk licht voorkomt, voor eenen man, wiens geest niet geheel verzwakt is, verschrikkelijk kan worden. Het geschiedt zeer dikwijls, dat een Mikado vol moedeloosheid, zijne waardigheid nederlegt. Hij wordt daardoor niet vrij, maar behoeft toch geene geheele dagen onbeweeglijk te zitten of zich te laten aanbidden.

De Sjoogoen zetelt als wereldlijke regent in de hoofdstad Jeddo. Naar zijn kubo of kasteel noemt men hem ook wel kubo sama, heer van het kasteel. Hij is, even als de Mikado, niets meer dan eene pop, die men met zoo veel holle vormen omringt, met zoo veel nuttelooze pligten belast, dat hem geen tijd voor staatszaken overschiet. De etikette verbiedt hem, zijn paleis, dat van zeer uitgestrekten omvang en sterk bevestigd is, te verlaten; de etikette schrijft hem voor welke gebeden hij op elk uur van den dag moet verrigten, welke bezoeken en geschenken hij moet aannemen. Daarbij rusten elk oogenblik de oogen van verspieters op hem, die hij niet kent, waarvan hij echter weet, dat zij tegenwoordig zijn en dat zij den kleinsten wenk, de geringste verdachte beweging zouden ontdekken en verder berigten. Indien hij mishaaft of zijn ontzettend ledig leven moede wordt, dan wijst men hem tot verblijf een der kasteelen aan, die met opzet tot opname van voormalige

Sjoogoens bestemd zijn, terwijl zijn erfgenaam hem opvolgt. Op onze afbeelding staat de Sjoogoen met de teekenen zijner waardigheid versierd, met eene zijner vrouwen, die hem welligt somtijds de eeuwige verveling van zijne schitterende ellende helpen verdrijven.

Wij kennen nu de beide schimmen, waartusschen het gezag schijnbaar verdeeld is. De zetel van de eigenlijke magt is de staatsraad, die altijd uit

De Sjoogoen met een zijner vrouwen.

vijf vorsten en 8 mindere adellijken bestaat. In Europa zoude men dit bestuur uit de bekwaamste mannen zamenstellen, in Japan kiest men hen uit de geslachten, die zich in de burgeroorlogen, waaruit de tegenwoordige staatsregeling voortvloeyde, onderscheiden hebben. Om van hunne trouw verzekerd te zijn, zijn andere besturen, twee »heeren der tempels» van den hoogsten rang en verschillende ministers van policie, met toeziende magt bij hen geplaatst. Deze omgeven hen met dezelfde wettelijke grenspalen, met dezelfde zwermen verspieders, die in Japan overal gebezigd worden, zoodra

het de rust en orde geldt. De besluiten van den staatsraad worden aan den Sjoogoen ter beslissing onderworpen. Eigenlijk is zijne goedkeuring slechts een bloote vorm, maar hij bezit toch het regt haar te weigeren en maakt daarvan in uiterst zeldzame gevallen gebruik. De Japansche wet, die aan alles denkt, bepaalt ook hetgeen dan geschiedt. Eene scheidsregtbank, uit drie vorsten van den bloede bestaande, komt te zamen. Zoo deze vindt, dat de Sjoogoen ongelijk heeft, dan moet hij zijne waardigheid nederleggen, verklaart zij zich tegen den staatsraad, dan blijft aan de leden daarvan niets anders over, dan hunne afwijking van het pad der wet en der gewoonte door zelfmoord te boeten. Wij behoeven hier niet te schetsen, welke sterke banden het vooruitzigt op een dergelijk lot, zelfs voor den willekeurigen staatsraad moet daarstellen.

De leenvorsten en de adellijken in het algemeen baren der Japansche staatkunde groote zorgen. Men vreest, dat zij van eene onafhankelijkheid droomen, welke voor het rijk gevaarlijk zoude kunnen worden en neemt daartegen zijne maatregelen. Vroeger waren er 68 leenen, tegenwoordig zijn er 604, want men heeft de groote vorstendommen verbrokkeld, om de magt van den adel te fnuiken. Elke vorst is verplicht, de helft van ieder jaar of wel om het andere jaar zijn verblijf te Jeddo te houden, terwijl zijn huisgezin steeds als onderpand van zijn gedrag aldaar blijft. Indien hij zich op zijne goederen bevindt, waar hem nooit een bevriend vorst tot buurman gelaten wordt, dan wordt hem van de hoofdstad uit, tot in de kleinste bijzonderheden toe, voorgeschreven, welke levenswijze hij moet volgen. Volgens deze voorschriften staat hij op en gaat hij ter ruste, volgens deze voorschriften bidt hij, ontvangt hij bezoeken of maakt hij eenige zeldzame uitstapjes. Hij draagt den naam van soeverein, maar een door den staatsraad benoemd ambtenaar bezorgt de zaken voor hem. De voorzorgen van dit stelsel van argwaan gaan zoo ver, dat men niet één, maar twee ambtenaren benoemt, waarvan de eene in de vorstelijke residentie, de andere te Jeddo leeft. Beiden wisselen elkander af en het huisgezin van dengenen, die juist in dienst is, wordt te Jeddo achtergehouden.

De rijkdom maakt den mensch stout en ondernemend. Men zorgt daarom, dat de Japansche vorsten arm zijn. Een der middelen, waardoor men dit staatsdoel bereikt, is de vergunning, dat elke vorst troepen mag onderhouden. Volgens onze teekening hebben de vorstelijke soldaten een zeer statig voorkomen.

Voor elken vorst is een aanzienlijk aantal troepen bepaald, waarvan slechts

het kleinste gedeelte, geheel gevaarloos voor den staat, onder de wapens wordt gehouden. Het bedrag van hetgeen het overige gedeelte zoude kosten, moet door den vorst aan de schatkist betaald worden. Al verder ontstaan groote onkosten voor hem door zijn afwisselend verblijf in Jeddo, omdat hij

Een Japansch krijgsman (volgens SIEBOLD).

daar met luister leven en talrijke geschenken maken moet. Is zijn vermogen zoo onmetelijk, dat het aan al die uitgaven weerstand kan bieden, dan komt de Sjoogoen als gast bij hem of hij verzoekt voor hem aan den Mikado eene der eerste bedieningen aan het hof. Door elk dezer eerbewijzen worden onkosten veroorzaakt, die eenen Croesus tot eenen bedelaar zouden maken.

De mindere adel bevindt zich nagenoeg in denzelfden toestand. Zijne leenen zijn kleiner dan die der vorsten en worden insgelijks door de regering bestuurd. Elke edelman is verplicht, een groot gedeelte van het jaar te Jeddo te vertoeven, waar men hem tot een uiterlijk vertoon dwingt, dat hem nooit veroorlooft rijk te worden. Dewijl de ambtenaarsplaatsen, die de adel bekleedt, zeer nagejaagd worden, om den daarmede verbonden rang, zoo ontstaat daarnaar eene mede-

dinging, die den geheelen stand afhankelijk maakt.

De gewesten, die onmiddelijk aan de regering onderworpen zijn en de steden worden bestuurd door ambtenaren, welke door den staatsraad benoemd worden. Men bezet de stadhoudersplaatsen dubbel, om afwisselend een der

stadhouders en de familie van den anderen te Jeddo in het oog te houden; de mindere ambtenaren, die in een moeilijk geloofbaar aantal aangesteld worden, zijn grootendeels, niet van den stadhouder, maar van den staatsraad afhankelijk. Een ieder is in zijnen kring beperkt, de een houdt het toezigt op den ander en allen weten, dat zij zich in eenen digten kring van verspieters of dwarskijkers bewegen. De laatsten worden officieel betiteld met den naam van Metsiuken of onwankelbare waarnemers. Er bevinden zich geene vorsten onder hen, maar alle andere standen leveren hun aandeel tot de buitengewoon talrijke schaar. De stadhouder moet voor den dwarskijker, die hem iets wil mededeelen, gedurende elk uur van den dag of van den nacht te spreken zijn en het zoude slecht met hem afloopen, als men te Jeddo met eenige gebeurtenis bekend was, eer zijn rapport ingekomen was. Niet zelden nemen aanzienlijken de betrekking van dwarskijker waar om de plaats te verkrijgen, van den ambtenaar, dien zij onder toezigt houden. Eens werd de stadhouder afgezet. Hoe verwonderde men zich, toen men in zijnen opvolger den tabaksnijder herkende, die voor eenigen tijd den winkel van zijnen meester heimelijk verlaten had. Deze werkmans was een edelman uit het gewest, die deze vermomming had aangenomen, om den stadhouder beter te kunnen bespieden.

Men zoude denken, dat een zoo volmaakt spionstelsel, ook de meest argwanende regering moest voldoen. In Japan neemt men nog andere maatregelen en stelt ook bijzondere personen aansprakelijk voor de openlijke rust. Elke plaats wordt in groepen van vijf huizen verdeeld, wier eigenaars voor zich en hunne huisgenooten borg blijven. Bij het geringste vergrijp tegen de openbare orde, ja bij elke ophoop of buitengewone gebeurtenis moet de huisheer aangifte doen. Verzuimt hij deze verplichting in een enkel geval, dan wordt hij met eene lichamelijke tuchtiging of met gevangenis gestraft. Dit laatste is in Japan erg genoeg, want niet alleen houden de zaken van den gevangene geheel op, maar ook verbiedt men aan zijn huisgezin elk verkeer met de buitenwereld en sluit deuren en vensters van het huis. Deze gestrengheid werkt zoo, dat men met open deuren kan slapen, en dat een misdadiger in het geheele rijk geen toevlugtsoord vindt. Ja een mensch, wien iets ten laste kan gelegd worden, kan bijna geene woning verkrijgen. Daar de burens verantwoordelijk voor hem zijn, moeten zij hunne toestemming geven, voor dat men hem een huis laat betrekken en zij weigeren natuurlijk altijd een verdachte onder zich op te nemen.

Het aantal inwoners van het Japansche rijk kan niet met zekerheid opge-

geven worden. Sommigen spreken van 15, anderen van 40 millioen. **SIEBOLD**, eene zeer goede bron, neemt het aantal zielen op 33 à 34 millioen aan.

Deze geheele bevolking wordt in acht kasten verdeeld, wier rangorde naauwkeurig bepaald is en wier grenzen zoo streng worden vastgehouden, dat slechts in uiterst zeldzame gevallen een overgang van de eene kaste in eene andere plaats vindt. Bijna zonder uitzondering blijft de Japanner in de kaste, waartoe hij ingevolge zijne geboorte behoort en voor welker pligten hij is opgevoed. De eerste dezer kasten is die der vorsten of Koksioe, de tweede is die der adellijken of Kinin. Hieruit kiest men de leden van den staadsraad, de andere hoofdamttenaren van de hoofdstad Jeddo, de stadhouders en de generaals. De afbeelding van eenen Japanschen generaal op de volgende bladzijde, zal een denkbeeld kunnen geven van de pracht, die men den adel veroorlooft.

De adel moet met zijne leenmannen krijgsdienst verrigten, waarvoor men hem met leenen schadeloos stelt.

De derde kaste bestaat uit de priesters der Sintoe- en der Boeddhistische godsdienst. De voornaamste leden daarvan zijn de opperpriester te Niko, de begraafplaats van den tegenwoordigen stam der Sjoogoens en de opperpriester van Jeddo. Beide waardigheden moeten altijd door zonen van den Mikado bekleed worden en gaan voor zoo heilig door, dat niemand de namen van hare bekleeders mag uitspreken. De priesters der erkende godsdienst dragen den naam van Kaminusi. Daartoe rekent men ook de leden van twee monniksorden, waarin alleen blinden kunnen worden opgenomen. De geschiedenis of de overlevering verhaalt de oorsprong dezer bepaling op de volgende wijze. De stichter van een dezer orden was Senmimar, de jongste zoon van eenen Mikado en de schoonste jongeling van zijnen tijd. Hij betreurde het verlies van zijne beminde zoo lang tot hij blind werd en stichtte toen, om de gedachtenis van zijne liefde door alle tijden heen te bewaren, deze orde. Het tweede vrome blindengenootschap ontstond in den burgeroorlog, waarin **YORITOMO** zijn gezag bevestigde. Een vijandelijk generaal **KAKEKIGO** werd door den overwinnaar gevangen genomen terwijl deze hem aanbood, in zijne dienst te treden. »Ik ben u dankbaarheid schuldig» antwoordde hij »want gij hebt mijn leven gespaard. Gij zijt echter de moordenaar van mijnen meester en ik zoude u niet kunnen aanschouwen, zonder den wensch te koesteren u te dooden. Deze tegenstrijdigheid in mijne gevoelens, kan ik alleen daardoor doen ophouden, door mij het gezigt te benemen.» Bij deze woorden stak hij zich de oogen uit. Door **YORITOMO** in vrijheid gesteld, zonderde hij zich af, verzamelde blinden om zich henen en gaf hun de regeling eener monniksorde.

De vierde kaste bevat de krijgslieden of de leenmannen van den adel. In vroeger tijd konden de krijgslieden hunne diensten aan een ieder aanbieden, die gerechtigd was tot het houden van troepen; thans zijn zij aan hunnen

Een Japansch generaal.

leenheer gebonden. GOLOWIN heeft opgemerkt dat de soldaten van den Keizer veel beter onderhouden worden, dan die der vorsten, zoodat een gewoon keizerlijk soldaat het voorkomen heeft van een vorstelijk officier. De dienst van alle soldaten bepaalt zich tot het betrekken van eerewachten, tot de in-

standhouding der publieke rust en tot de bewaking der kusten. Sedert meer dan twee eeuwen heeft Japan geen oorlog gevoerd.

Deze vier kasten vormen de eerste standen, die alleen het regt hebben, twee degens te dragen.

Aan het hoofd der standen van de bevolking, die wij gezamenlijk onder den naam van burgerij zouden aanduiden, staan als vijfde kaste de mindere ambtenaren en de geneesheeren en heelmeeesters. Men bewijst hen zekeren eerbied en de wet veroorlooft hen, eenen degen te dragen.

In de zesde kaste zijn alle kooplieden en handelaars in het groot begrepen. Terwijl men de vorsten en den adel tot buitensporige uitgaven dwingt, verbiedt men den kooplieden elke noodelooze weelde door strenge wetten. Men heeft voor hen wetten op de kleeding, die de onzen uit de middeleeuwen verre overtreffen. Men veracht de kooplieden zoo zeer, dat men van de ongelooftelijke schatten, die zich in hunne handen verzamelen, niet het minste gevaar vreest. Indien een koopman het regt wil verkrijgen eenen degen te dragen, dan moet hij eerst de meest vernederende diensten bewezen hebben.

De zevende kaste vereenigt alle kleinhandelaars en handwerkslieden, waartoe de Japansche wet ook de kunstenaars rekent. Alleen de leerlooijers behooren niet tot deze kaste. Voor Europeanen is het moeilijk te onderscheiden, welke rangschikking men in die kaste volgt. Zoo veel is echter zeker, dat daarin onderscheid bestaat en dat een schilder of een goudsmid meer geacht worden dan een timmerman en een schoenmaker.

De achtste kaste wordt door de landlieden en arbeiders van allerlei soort gevormd. Hoezeer ook de leden van deze kaste in beschaving en in bezigheden van elkander mogen verschillen, zoo is toch een eigenaardig kenteeken aan allen gemeen — de armoede. Men onderdrukt de stedelingen door belastingen en het leenstelsel legt den landlieden, die grootendeels lijfeigenen zijn, gedeeltelijk echter ongeveer in den toestand van onze pachters verkeeren, zoo vele lasten op, dat zij nauwelijks vrij kunnen ademen. Desniettemin schijnen deze ongelukkigen tevreden te zijn en zij denken in allen gevallen aan geen verzet tegen eene regeling, die hen zoo stiefmoederlijk behandelt. Zij zijn met weinig tevreden, leven in de grootste matigheid en verheugen zich aan het gezigt der feesten en optogten, dat men hen kosteloos aanbiedt. De arbeider en de arbeidster van onze afbeelding op de volgende bladzijde toonen ons de kleeding en twee der bezigheden, die bij de achtste kaste het meest voorkomen.

Beneden alle kasten staat nog eene bevolking van verworpingen — de

leerloojers en allen, die met de huiden van dieren te doen hebben. De buitengewone verachting, die men hen toont staat in het naauwste verband met den grondregel van het Sintoe-geloof, dat elke aanraking van een dood lichaam besmet. De leerloojers nu zijn steeds bezig met gedeelten van lijken en men sluit hen dus geheel van het gezellige verkeer uit. Zij mogen niet in de steden wonen, geene openbare plaats bezoeken en een ieder ver-

mijdt hen. Zijn zij op reis, dan genieten zij hunnen maaltijd op den weg; betreden zij eene stad, dan is het alleen om de dienst van beul te verrigten. De verachting, die men hen toont, gaat zoo ver, dat men hen bij volkstellingen buiten rekening laat en de ruimte, die zij in bijzondere dorpen aan eenen weg beslaan, niet in de lengte van den weg mederekent. Het bestuur zoude zich schande aandoen, als het eenige aandacht schonk aan het bestaan van zulke menschen.

De wetten zijn met bloed geschreven. Vele misdaden, die men in Europa naauwelijks als zoodanig beschouwt, worden met den

Man en vrouw der arbeidende klasse.

dood bestraft. Zoo wordt onder anderen de koetsier, die iemand overrijdt en daardoor het leven beneemt, als moordenaar te regt gesteld. Door hem heeft een mensch het leven verloren; de wet gaat alleen van dat oogpunt uit. Evenzeer wordt de gevangenenbewaarder, die eenen misdadiger laat ontsnappen, met den dood gestraft en dit lot treft ook de vrouw, die bij het leven van haren eersten echtgenoot, een tweede huwelijk aangaat. Met den dood bestraft men den dienaar, die de hand tegen zijnen meester opheft, den dief,

als de gestolen som eene groote waarde heeft en nog vele andere misdaden. De misdrijven, die niet met den dood gestraft worden, zijn met slagen bedreigd. Men legt in Japan geene geldboeten op, omdat daardoor de rijke hoven den arme een onregtvaardig voordeel zoude verkrijgen. In de praktijk ontstaat daardoor eene zekere zachtheid, dat alle misdrijven, die niet tegen den staat gerigt zijn, door dengene die er door geleden heeft moeten vervolgd worden. Daar elke geregteijke stap met kosten verbonden is, blijft de aangifte dikwijls achterwege en de misdadiger blijft straffeloos. Alleen is hij bij de politie bekend, deze weet alles en vergeet niets.

Met de doodstraf gaat de verbeurdverklaring van goederen gepaard, terwijl de familie van den misdadiger door onuitwischbare schande getroffen wordt. Hij die in Japan iets bedreven heeft, wat met de doodstraf bedreigd is, zal zich dus zoo mogelijk van het leven berooven. Bij de aanzienlijken is in zulke gevallen de zelfmoord algemeen in gebruik en deze heeft altijd plaats in den vorm van den harakiri of het opensnijden van den buik. Men geeft zelfs aan de kinderen onderrigt in deze kunst. Heeft de inhechtenisneming plaats, eer de misdadiger den zelfmoord heeft kunnen plegen, dan wordt de beul door zijne familie omgekocht, om hem op de folterbank te dooden. Voor de wet is hij dan onschuldig, de familie krijgt het lijk terug en eer en vermogen zijn gered. Indien een doodvonnis uitgesproken is, dan legt men het openlijk en niet zelden met wreedheid ten uitvoer. Het onthoofden is de gewone straf, maar ook komt het kruisen en het verbranden voor. Zware misdadigers worden door den beul met sabelhouwen gedood en hij moet de kunst verstaan zestien slagen te geven, eer de dood volgt. Jonge edellieden zijn gewoon daartoe hunne wapenen te leenen, om ze in te wijden of hunne deugdzaamheid te beproeven.

De gewone gevangenen zijn menschelijk ingerigt en de gevangenen vinden daar lucht, licht, warmte en eene goede voeding. Wel is waar zijn zij klein en verdienen hunnen naam van roya of kooi volkomen. Heeft de misdadiger echter schuld bekend en is zijne misdaad zwaar, dan wordt hij in eenen kerker geworpen, die door den naam goguya of hel genoegzaam gekenmerkt wordt. De eenige opening daarvan is een gat in de zoldering. De gevangene krijgt de slechtste voeding, men staat hem geen bed toe en zijne eenige kleeding is een strooijen gordel, het teeken der schande. De beslissing der regtbanken volgt overigens in alle gevallen zeer spoedig, zoo dat van langdurige opsluiting geene rede is. Het wordt algemeen erkend, dat men bij vonnissen geen acht slaat op rang of rijkdom. Daar men de pijnbank, zelfs

overdreven aanwendt, zoo kunnen geregtelijke moorden niet zelden zijn. Valsche aanklagers worden echter gestrengelijk gestraft en men noemt gevallen op, waarin zelfs een ligtzinnig afgelegde valsche eed met den dood gestraft is.

Men waakt er met zorgvuldigheid voor, dat alle standen met de wetten bekend worden. In elke plaats heeft men daartoe een tooneel, dat door een traliewerk omgeven wordt. Hier wordt elke nieuwe wet met luider stemme afgekondigd en later aangeplakt, op dat een ieder haar voor oogen zoude hebben. De politie-verordeningen worden op dezelfde wijze bekend gemaakt.

Men geeft aan de opvoeding eene zoodanige rigting, dat gehoorzaamheid als de voornaamste der menschelijke pligten wordt ingeprent. Ieder Japanner leert lezen, schrijven en vaderlandsche geschiedenis, zelfs de armste arbeider niet uitgezonderd. De hoogere standen worden buitendien in alles onderwezen, wat zij voor het dagelijksche leven noodig hebben, vooral in alle beleeftheidsvormen en regelen der etikette, die in Japan zulk eene groote rol spelen. De knaap leert verder, welke dagen voor bepaalde bezigheden gelukkig of ongelukkig zijn en men maakt hem bekend met de grondbeginselen der wiskunde, met de gymnastiek en met het groote geheim van het harakiri. Hij leert met de uiterste nauwkeurigheid, hoe hij den buik moet opensnijden en in welke gevallen de zelfmoord voor een beschaafd mensch verplichtend is. De opvoeding der meisjes is in zeker opzigt doelmatiger dan de onze, daar men daarbij vooral op de toekomstige huisvrouw let. Het onderwijs strekt zich namelijk ook uit op fijne handwerken en op de huishouding. De opvoeding der beide geslachten is op het vijftiende jaar voltooid. Men scheert nu het hoofd van den knaap en geeft hem eenen anderen naam. Die naamsverandering komt nog dikwijls voor, bij voorbeeld bij elke bevordering tot eene hogere betrekking.

De bewoners van het eigenlijke Japan of van de eilanden Nippon, Sikok en Kioesioe behooren tot den grooten Mongoolschen volksstam, vormen echter een eigenaardig gedeelte daarvan, van het Chinesche wezenlijk onderscheiden. De Chinesche taal is eenlettergrepig, de Japansche veellettergrepig en wel in zoodanigen graad, dat het Japansche woord voor ons »ik'' (watakoesi) vierlettergrepig en het meervoud »wij'' (watakoesidomo) zelfs zeslettergrepig is. De taal is zeer rijk en klinkt zacht en welluidend. Hare 48 letters, worden door bijgevoegde teekens, waardoor men de uitspraak aanduidt, verdubbeld. KLAPROTH is bij zijne navorschingen tot het besluit gekomen, dat de schrijf-

kunst, tot het jaar 284 vóór CHRISTUS in Japan onbekend was. In dat jaar zond de regerende vorst een gezantschap naar Korea, dat zich met de Chinese letterkunde moest bekend maken, om na zijne terugkomst onderwijzers aan het volk te geven. Daaruit kan men verklaren, dat in Japan, behalve vier bijzondere schrijfwijzen, die later ontstaan zijn, ook de Chinese

イ i.	チ tsi.	ヨ yo.	ラ ra.	ヤ ya.	ア a.	エ e.
ロ ro.	リ ri.	タ ta.	ム mu.	マ ma.	サ sa.	ヒ fi (hi), vi.
ハ fa (ha), va.	ヌ nu.	レ re.	ウ u.	ケ ke.	キ ki.	モ mo.
ニ ni.	ル ru.	ソ so.	井 yi, wi.	フ fu.	ユ yu.	セ se.
ホ fo (ho), vo.	ヲ wo.	ツ tsu.	ノ no.	コ ko.	メ me.	ス su.
ヘ fe (he), ve.	ワ wa.	子 ne.	オ o.	エ je.	ミ mi.	ン ... n.
ト to.	カ ka.	ナ na.	ク ku.	テ te.	シ si.	

Het Japansche alphabet.

gebruikelijk is en dat de Japanners even als hunne westelijke naburen met loodregt staande regels van de regter naar de linkerhand schrijven. In vele boeken bezigt men alle vijf schrijfwijzen, op dat het geheel er zoo geleerd mogelijk zoude uitzien.

Het meest gebruikelijke is het alfabet katakana, welks naam »gedeelte letters» daarvan is afgeleid, dat het aan de Chinesche letterteekens ontleend is. Het telt 48 werkelijke letters. De drie overige alphabets bestaan eveneens uit letters, en alle vier tellen er mogelijk 300. Voegt men hierbij de 3 of 400 Chinesche letterteekens, die geene afzonderlijke klanken, maar denkbeelden voorstellen, en die men bij voorkeur bezigt, dan verkrijgt men een rijkdom van letterteekens, die het begrijpelijk maakt, dat het eenvoudige lezen en schrijven bij de Japanners geene kleinigheid is.

De boekdrukkunst is eeuwen lang bekend, zij heeft echter geene bewegelijke letters, maar bezigt houten platen, waarin de letters gesneden zijn.

De Japansche letterkunde bevat werken over de geschiedenis, aardrijkskunde en reizen, wijsbegeerte en natuurlijke geschiedenis, woordenboeken of encyclopediën, schouwspelen en gedichten. Onze vroegere schrijvers spreken met hoogen eerbied van die letterkunde; wat ons echter door vertalingen van die Japansche werken bekend geworden is, regtvaardigt dit gunstige oordeel volstrekt niet. KLAPROTH heeft ons met een aardrijkskundig en TITSINGH met een geschiedkundig werk der Japanners bekend gemaakt. Het aardrijkskundige is nog het beste, want het geeft ten minste eene naauwkeurige beschrijving van Korea, de Lioekioe eilanden en de Kurillen. De drooge stijl, die daarin heerscht, bestaat even eens in het geschiedkundige werk en verbindt zich met plumpe zwaarvalligheid. Dit geschiedkundige werk bevat de jaarboeken van het keizerlijke paleis en geeft onder dezen titel niets dan eene opsomming van geboorten, huwelijken, ziekten, sterfgevallen, pelgrimstogten en opstanden. De jaarboeken van den Sjoogoen, die TITSINGH ons insgelijks heeft leeren kennen, mogen hier niet in rekening gebragt worden, daar zij klaarblijkelijk invlechtsels van anderen oorsprong bevatten. De wijsgeerige werken zijn in twee soorten onderscheiden, waarvan de eene zich met zedspreuken, de andere met de godenleer bezigt houdt. De encyclopedische werken zijn eigenlijk slechts prenteboeken met ophelderingen, die nu eens alphabetisch, dan weder naar een geheel onwetenschappelijk en grillig stelsel gerangschikt zijn.

Men heeft ons van de dichtwerken der Japanners niets anders medegedeeld dan eenige proeven, waaruit wij moeten besluiten, dat men alleen de vormen van het lied, het leerdicht, de ballade en de romance kent. De liederen komen het meest met onzen smaak overeen en zijn eenvoudig en vol waar gevoel. De tooneelspelen ontleenen hun onderwerp voornamelijk aan de overlevering of de geschiedenis des lands en beschrijven de daden en lotgevallen van de

oude helden en goden. Eenige weinigen houden zich bezig met verdichte liefdesgeschiedenissen en nog anderen willen de voornaamste grondstellingen der zedeleer in levende beelden voordragen. In de geschiedkundige schouwspelen treedt de dorst naar wraak als nationale eigenaardigheid vooral op den voorgrond en geheele tooneelen zijn niets anders dan de voorstelling der folteringen, waaraan de overwinnende held zijne tegenpartij onderwerpt. Het tooneelspel begeleidt den hoofdpersoon gewoonlijk van zijne geboorte tot aan zijnen dood en volgt hem niet alleen van eiland tot eiland, maar zelfs van de aarde naar den hemel. Men vindt geen spoor van eenheid of slechts van samenhang in de handeling en de eenige dramatische wet schijnt te zijn, dat niet meer dan twee personen te gelijktijd op het tooneel mogen staan. De meest ernstige tooneelen worden door vrolijke afgewisseld.

De tooneelkunst schijnt geheel in de voordragt te bestaan. Indien een tooneelspeler een kwartieruurs lang in eenen onnatuurlijken toon hartstogtelijk kan spreken, dan gaat hij voor een groote kunstenaar door. Hij bereikt den hoogsten trap, als het hem mogelijk is in hetzelfde stuk verschillende karakters voor te stellen. De decoratiën zijn prachtig, maar daar men in Japan de perspectief niet kent, kunnen zij geene aanspraak maken op kunst-schoonheid.

De voorstellingen beginnen in een der eerste uren van den namiddag en eindigen 's avonds laat. Dikwijls geeft men drie stukken, maar niet zoo, dat men eerst het eene uitspeelt en daarna het andere laat volgen, maar in afdeelingen, zoodanig dat men eerst de eerste bedrijven van de drie stukken op elkander laat volgen, daarna de tweede bedrijven en zoo voorts tot aan het einde. De reden van deze eigenaardige inrigting is welligt daarin te zoeken, dat de tooneelspelers uit elk stuk, zich te veel zouden vermoeijen, als men de bedrijven achter elkander afspeelde. Door die reden verklaart men ook de omstandigheid, dat geene vrouwen het tooneel betreden en hare rollen door knapen vervuld worden. Wij zouden echter gelooven, dat eene vrouw nog beter in staat zoude zijn dan een knaap de vermoeijende Japansche voordragt vol te houden.

De geneeskunde en de sterrekunde zijn de beide wetenschappen, die in Japan het meest beoefend worden. Het strekt tot eer der Japansche geneesheeren, dat zij de uitvinders van de acupunctuur of naaldensteek en het branden met moxa zijn. Zij zijn buitengewoon bedreven in het gebruik der naald en geloofwaardige ooggetuigen spreken van gevallen, waarin de vreeslijkste ziekteverschijnselen, die aan alle andere geneesmiddelen weerstand

boden, na het gebruik der naald dadelijk verdwenen, als waren zij door eene tooverroede gebannen. De vervaardiging der naalden vormt een afzonderlijke tak van nijverheid, die met groote omzigtigheid moet bedreven worden. Zij moeten van goud of zilver, volmaakt glad en buitengewoon fijn van punt zijn; ook mag daarin niet de minste bijmenging van koper of eenig ander metaal voorhanden zijn. De moxa heeft haren naam van eene mossoort ontleend, die men op het zieke deel laat verbranden. Alle geneesmiddelen worden uit het planten- en dierenrijk genomen; het gebrek aan scheikundige kennis verbiedt het gebruik van middelen uit het delfstoffenrijk. Er zijn overigens ook wondermiddelen, de uitvindingen van kwakzalvers, die door de bijgeloovigheid van het volk eenen ongelooflijken rijkdom verworven hebben. Het meest beroemde is een poeder, dat uit planten bereid wordt, die men op eenen in de overlevering beroemd geworden berg plukte. De familie van den uitvinder, is door dit poeder zoo rijk geworden, dat zij voor den beschermgod van den berg drie groote tempels heeft gebouwd. De ontledkunde is echter geheel onbekend, daar het vooroordeel, dat de aanraking van lijken verontreinigt, ontledingen onmogelijk maakt.

Men is tamelijk naauwkeurig bekend met de wetten der luchtverschijnselen. Men berekent zelfs de zons- en maansverduisteringen, waartoe echter ook de Europeanen het spoor kunnen hebben aangegeven. De wijze waarop het jaar berekend en de tijd ingedeeld is, verschilt met de onze. In de tijdrekenkunde bezigt men drie tijdkringen, die van elkander onafhankelijk en gelijktijdig in gebruik zijn. De eenvoudigste is de dai of de regeringstijd van den Mikado. Sterft de keizer midden in het jaar, dan begint de dai van zijnen opvolger toch eerst met het volgende nieuwe jaar. De tweede tijdrekening, nengo genaamd, is een zuiver willekeurig tijdperk, dat met eenige gewigtige gebeurtenis begint, die de Mikado in herinnering wil houden en die zoo lang duurt, tot dat eene nieuwe gebeurtenis voor genoegzaam gewigtig gehouden wordt, om daarmede eene nieuwe rekening te beginnen. De tijdsopgaven in de geschiedkundige werken der Japanners zijn gewoonlijk volgens den nengo gemaakt. De derde tijdkring is een sterrekundige en omvat eene tijdruimte van zestig jaren, die naar den dierenriem en de elementen berekend wordt. De teekens van den Japanschen dierenriem zijn verschillend van de onzen. Wij vertalen hier de Japansche woorden, terwijl wij er de bij ons gebruikelijke namen tusschen twee haakjes bijvoegen: de rat (ram), de koe (stier), de tijger (tweelingen), de haas (kreeft), de draak (leeuw), de slang (maagd), het paard (weegschaal), de geit (scorpioen), de aap (schutter), de haan (steenbok), de

hond (waterman), het everzwijn (visschen). De vijf elementen der Japanners zijn het vuur, het water, de aarde, het hout en het metaal. De lucht wordt niet tot de elementen gerekend, die in de plaats daarvan met het hout en het metaal verrijkt worden. Door eene zeer ingewikkelde en voor ons geheel

Wijzerblad van een Japansch uurwerk.

onverstaanbare verbinding der vijf elementen met de twaalf teekenen van den dierenriem verkrijgt men zestig figuren, waarvan elk een jaar van den astronomischen tijdkring voorstelt.

Het Japansche jaar is geen zonnejaar, maar een maanjaar en wordt even

als het onze in twaalf maanden verdeeld. Evenwel heeft het geen 336, maar 354 dagen, daar de Mikado bij verschillende maanden twee dagen voegt. Daar het werkelijke zonnejaar op deze wijze nog niet bereikt wordt, zoo voegt men alle drie jaren eene maand in, waaraan de vereischte lengte gegeven wordt. Dit schrikkeljaar bestaat uit 384 dagen. Het jaar begint met onze maand Februarij en men geeft aan de maanden namen, die met de natuurverschijnselen of de feesten van het tijdperk overeenstemmen. Zoo heeft men eene maand der gezellige vreugde (Februarij), der kleederverwisseling (Maart), der ontluiking (April), der bloesems (Mei), der overplanting (Junij), der droogte (Julij), der letteren (Augustus), der vallende bladen (September), der lange nachten (October), der afwezigheid der goden (November, omdat in die maand de goden een bezoek bij den Mikado afleggen), der sneeuw (December) en van het einde des jaars (Januarij).

De indeeling van den dag in uren is zeer zonderling. Het etmaal is in twaalf uren verdeeld, waarvan er in elk jaargetijde zes voor den dag en zes voor den nacht bestemd zijn. Daaruit volgt, dat de uren van den dag, van den opgang tot den ondergang der zon, alleen gedurende de dag- en nacht-evening van gelijke lengte als die des nachts zijn. In den zomer zijn de uren van den dag, in den winter die van den nacht langer. Eigenlijk zoude men de lengte der uren van dag tot dag, of ten minste van week tot week moeten bepalen; maar men neemt die moeite niet en stelt zich er mede te vreden, elke kwartaal bekend te maken, welke lengte de uren des daags en des nachts gedurende de volgende drie maanden zullen hebben.

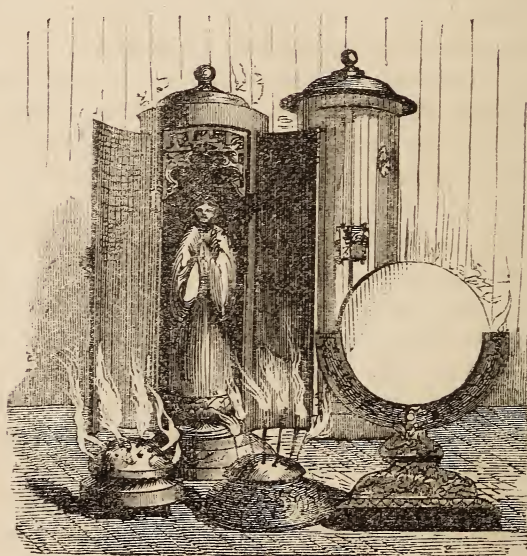
Uurwerken zijn sedert langen tijd bekend en men ziet er zelfs zeer kunstige. MEIJLAN beschrijft er een op de volgende wijze: »Het uurwerk bevindt zich in eene lijst van 3 voet hoogte en 5 voet breedte en stelt een landschap voor, door de middagzon verlicht. Pruimen- en kersenboomen in vollen bloei versieren den voorgrond, waarop men ook andere gewassen ziet. Een berg vormt den achtergrond, waarop men kunstig van glas nagebootst eene beek ziet, die eene rivier vormt, welke gedeeltelijk tusschen rotsen heenkronkelt, gedeeltelijk midden door het landschap stroomt, tot dat zij zich in een denbosch verliest. Aan den hemel staat eene gouden zon, die door hare beweging de uren aangeeft. Aan het onderste gedeelte van de lijst zijn de twaalf uren van den dag en den nacht aangegeven en eene kruipende schildpad dient als wijzer. Een vogel op den tak van eenen pruimenboom gezeten, zingt na ieder uur en klapwiekt. Zoodra hij zijn gezang eindigt, slaat eene klok en eene muis komt uit eene grot te voorschijn en loopt over den berg.»

De kennis der Japanners in de wiskunde, in de driehoeksmeting en in de werktuigkunde zijn van beperkten aard. Zij kunnen kanalen graven, die hoofdzakelijk tot bewatering dienen en hebben bruggen van verschillenden aard. Toen onze voorouders eens het model eener oliemolen aanboden, wees de Sjoogoen het af, omdat eene oliemolen wel eene zeer zinrijke uitvinding was, maar zij aan de talrijke Japanners, die van de vervaardiging der olie leefden, het brood uit den mond zoude nemen. Wij zullen in de latere hoofdstukken van dit werk over kunsten, nijverheid en handel spreken.

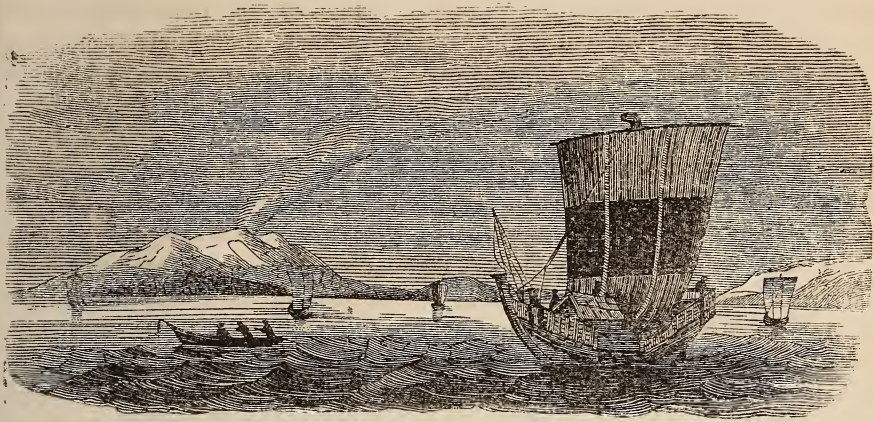
Ons oordeel over den tegenwoordigen toestand der Japanners kan in weinige woorden verrat worden. Zij zijn niets minder dan wilden of barbaren, maar een oud beschaafd volk, dat zich door innerlijke geestkracht en door bestanddeelen, die van buiten aangevoerd werden, tot zekeren trap van beschaving verheven heeft, waarop het is blijven staan. Instinctmatig door-drongen van zijne onmagt om zich zonder het opgeven van zijne eigenaardigheid hooger te verheffen of misschien in hetgeen het bereikt had, het meest wenschenswaardige ziende, gaf zich dit merkwaardige volk wetten en eene staatsregeliug, die zoowel vorderingen als achteruitgang onmogelijk maakten. Het bereikte ten koste van zijne verdere beschaving het oostersche ideaal van de rust, in zoo ver dit in het algemeen bereikbaar is. Daarbij echter verviel het Japansche leven nooit in dien graad, dat zich een Chinese hoogmoed, een geloof aan eigen volmaaktheid ontwikkeld had. Integendeel bleef een drang naar volmaking bestaan, die men niet anders aan het grondbeginsel der onbewegelijkheid kan onderwerpen, dan door het land voor de hoogste beschaving der buitenwereld te sluiten. Twee eeuwen lang herhaalden de Europeanen hunne vruchteloze pogingen om toegelaten te worden. Indien een schip zich in eene Japansche haven vertoonde, wees het bestuur met de onwankelbaarste kalmte elk handelsverkeer van de hand, omdat daaraan geen behoefte was; het vervulde evenwel de pligten der mensche-lijkheid op het stiptst, door de vreemdelingen met allerlei voorraad te voorzien, waarvoor nooit geld werd aangenomen. Het dikwijls beproefde middel om ingang te verkrijgen door het terugbrengen van Japansche schipbreukelingen, gelukte nooit. De slagboom bleef onoverkomelijk en onzen landslieden trof het niet geheel ongegronde vermoeden, dat zij uit handelsnijver, den tegenzin der Japanners tegen alle vreemdelingen voedden, hoewel in den laatsten tijd, de regering van Koning WILLEM II op eene onbekrompen wijze de pogingen bevorderde, om het Japansche stelsel van uitsluiting te doen opheffen. Hunne toelating boven alle overige zeevarende volken, moesten zij

dikwijls met groote vernederingen betalen. Op het kleine kunstmatige eiland in de bogt van Nagasaki waar zij hunne stapelplaats van handelswaren hadden, waren zij gevangenen en nooit behandelde een ambtenaar van het land hen als gelijken. Desniettegenstaande was het voor de wetenschap eene winst, dat minstens een beschaafd volk in verbinding bleef met het meest oostelijke land, hoewel tot op SIEBOLD, alles wat zich uit de onaanzienlijke deur van Desima in de wereld verspreidde, zoo gebrekkig was, dat het verlangen om betere berigten van Japan te verkrijgen, steeds levendiger werd.

In onze eeuw vonden de Noord-Amerikanen eindelijk den sleutel van Japan, dien men zoo lang te vergeefs gezocht had. Wij moeten nu de vruchteloze pogingen hunner voorgangers en hun eigen welslagen verhalen.

Japansch godenbeeld en rouwkaarsen.

De Europeanen in Japan.

De oudste berigten over Japan. — De eerste landing van Europeanen. — De Portugezen en de zendelingen. — Grootte vervolging der Christenen. — Verdrijving der Portugezen. — De Nederlanders. — De aard van hun verkeer. — Pogingen der Engelschen. — De Russen: LAXMANN, RESANOFF, KRUSENSTERN, GOLOWIN. — Amerikanen en Engelschen: STEWART, PELLEW. — MERCATOR COOPER. — CECILLE en BIDDLE. — GLYNN. — De Commodore PERRY stelt eene expeditie naar Japan voor. — Vaart tot aan de Lioe-Kioe-eilanden.

MARCO POLO bragt in 1295 van zijne langdurige reizen in Azië, de eerste berigten mede, die men in Europa over Japan ontving. Hij verhaalde van een land oostelijk van China gelegen, dat hij zelf niet gezien had, maar waarvan hij echter wist, dat de bewoners van Kathai (China) er veel handel mede dreven en goud, paarlen en specerijen van daan haalden. Het land bestond uit een groot eiland, Zipangoe genaamd, benevens een groot aantal kleinere eilanden en de rijkdom was er zoo groot, dat de keizer een paleis, met gouden platen bedekt, bewoonde. Dit verhaal van MARCO POLO boeide niet alleen de aandacht zijner tijdgenooten, maar bleef zelfs twee eeuwen in het geheugen der menschen bestaan. Toen MARTIN BEHAIM, de ontdekker van een der Azorische eilanden in 1492 zijn beroemde globe ver-

vaardigde, stelde hij daarop op 13 graden lengte van het Chinesche Kanghoe (Hang-tschou-fu), het eiland Zipangoe. CHRISTOPHORUS COLUMBUS zeilde den 3^{den} Augustus 1492 van Palos uit om den westelijken weg naar dit fabelachtige land en zijne 7456 specerij-eilanden te vinden. In San Salvador meende hij een der eilanden te vinden en zijne meening werd versterkt, toen de inwoners der andere eilanden, die hij aandeed, van een groot eiland spraken, dat in het zuidwesten gelegen was en dat edelgesteenten, paarden, goud, specerijen en katoen in overvloed opleverde. Het eiland, dat de arme wilden met hunne teekenspraak bedoelden was Cuba en naauwelijks had COLUMBUS het oude kanaal bij Puerto del Principe bereikt, toen de fraaiheid der groene eilandengroepen, die zich aan zijn gezigt voordeden, voor zijne verbeeldingskracht het beeld der ontelbare eilanden, die wij op onze kaarten in het uiterste oosten waarnemen, deden verrijzen. »Ik geloof,» schreef hij in zijn dagboek, »dat deze kleine groepen rijk zijn aan specerijen en edelgesteenten en dat hun aantal naar het zuiden toeneemt.» Op Cuba overtuigde hij zich nu wel, dat hij niet in Zipangoe was, maar hij paste den naam en zijne groote verwachtingen dadelijk op Haïti toe. Er was hem intusschen minder aan Zipangoe, dan aan Kathai gelegen en hij hield gestadig tolken gereed, die den grooten Khan der Tartaren in de Arabische, Chaldeeusche en Hebreeusche talen moesten aanspreken. Hij verloor tot aan zijnen dood (1506) de vaste overtuiging niet, dat hij de tot Zipangoe behoorende eilanden gezien had. Ja nog in 1534 werd eene kaart geteekend, die tegenwoordig in de groothertogelijke bibliotheek van Weimar aanwezig is, waarop op vijf graden ten westen van Veragua, »Zipangoe, rijk aan peper en goud», is geteekend.

Zeven en dertig jaren na den dood van den grooten ontdekker kwamen de eerste Europeanen in het westelijke Japan. Tegenwinden teisterden een Portugeesch schip en dreven het naar de nog onbekende kust van het eiland Kioesioe. Voor de Japanners was deze gebeurtenis zoo merkwaardig en het uiterlijk der vreemdelingen zoo opvallend, dat zij beiden door pen en penseel vereeuwigen. De schilderij, die hunne kunstenaars moesten vervaardigen is ons geheel onbekend; het berigt in de Japansche jaarboeken, luidt volgens SIEBOLD's vertaling: »Onder den Mikado KONARA en den Sjoogoen JOSE FARO landde in het twaalfde jaar van de Nengo Tenban, den twee- en twintigsten dag van de achtste maand (October 1543) een vreemd schip bij Tanega Sima, in de nabijheid van Kora in het verwijderde gewest Nisimura. Het scheepsvolk, dat uit 200 personen bestond, had een zonderling uiterlijk;

de taal der vreemdelingen was onverstaanbaar en niemand wist iets van hen of van hun vaderland. Aan boord bevond zich een Chinees GOHU genaamd, die schrijven geleerd had, en van hem vernam men, dat het schip aan de Nanban (barbaren van het zuiden) toebehoorde. Den zes- en twintigsten dag van de maand voerde men de vreemdelingen naar de haven Aku-oki in het noordwesten van het eiland en TOKI TAKA, stadhouders van Tanega Sima, liet een nauwkeurig onderzoek instellen, waarbij de priester TSYOE-SYOE-ZOE tot tolk diende. Aan boord van het schip der Nanban, waren twee bevelhebbers MORA SYUKA en KRISTA MUTA. Zij droegen geweren en maakten de Japanners het eerst met die wapens en met de vervaardiging van het buskruid bekend." De Portugezen wier namen, de Japansche jaarboeken geradbraakt wedergeven, waren ANTONIO MOTA en FRANCESCO ZEIMOTE. Twee jaren later bezocht een derde Portugees het eiland, FERNAN MENDEZ PINTO, die echter bij zijne tijdgenooten als een leugenaar bekend was en wiens verhalen dus geen geloof vonden. Zij zijn intusschen grootendeels bevestigd geworden.

De Japanners legden den Portugezen geene hinderpalen in den weg en behandelden integendeel allen, die kwamen, met de grootste gastvrijheid. De handel werd zeer bloeiend en de Portugezen verdienden daarbij honderd ten honderd. Zoo als de oude eerlijke KÄMPFER verzekert, voerden zij jaarlijks alleen aan goud 300 tonnen, elke ton ter waarde van 102600 gulden mede. In het jaar 1636, toen hun handel reeds verminderd was scheepten zij te Nagasaki nog 2350 kisten zilver of eene waarde van 2,350,030 tails (ruim 7 millioen gulden) in. Portugesche kooplieden traden dikwijls in den echt met rijke Japansche vrouwen, zoodat in de havensteden het onderscheid tusschen inboorlingen en buitenlanders begon te verdwijnen. »Indien de handel zoo voortgegaan ware" zegt KÄMPFER »dan zouden Goa en Makao, de beide Portugesche stapelplaatsen ten oosten van de Kaap de Goede Hoop, eenen rijkdom verkregen hebben, zoo als Jeruzalem dien ten tijde van SALOMO bezat."

De zendelingen volgden de kooplieden. op den voet. Een jonge Japanner HOMSIRO had in 1539 uit zijn vaderland moeten vlugten en was in Goa tot het Christendom overgegaan. Toen hij terugkeerde begeleidde hem FRANCISCUS XAVIER, de medestichter van de orde der Jezuïten. Deze waarlijk groote man, die evenveel talent als moed bezat, won door zijne groote nederigheid, zijn deugdzaam leven, zijne belangeloosheid en zijne milddadigheid, de harten der Japanners. De bekeeringen volgden met duizenden en niet alleen Bungo, waar de Portugezen zich gevestigd hadden, maar ook de overige gewesten werden met Christenen bevolkt. De eerste zendelingen kunnen in hunne brie-

ven en geschriften de leerzaamheid en de gunstige stemming der inwoners, niet genoeg roemen. »Als ik van de Japanners spreek» zegt FRANCISCUS XAVIER, kan ik niet meer zwijgen. Zij zijn de vreugde van mijn hart.» Toen hij in 1551 Japan verliet om reeds in het volgende jaar in China aan de Paulrivier nabij Makao, den dood te vinden, scheen het werk der bekeering verzekerd te zijn.

Deze gunstige omstandigheden veranderden spoedig en wel door de schuld der zendelingen zelf. De slimme Jezuiten werden door meer onstuimige orden opgevolgd, Dominikanen, Augustijnen en Franciskanen. Niet alleen bekeerden deze ruwere monniken als dweepers, maar zij gaven dagelijks aanstoot door hunnen hoogmoed, hunne ijdelheid en hunne gelddorst. Zelfs de inlandsche Christenen beklaagden zich over hen. In het jaar 1596 kwam een geval van geestelijke trots voor, dat bijna als eene misdaad van gekwetste majesteit werd beschouwd. Een bisschop, die een lid van den staatsraad op den openbaren weg ontmoette, verliet zijne draagbaar niet en maakte zich daardoor aan de grofste schending der etikette schuldig. De klagt van den beleedigde kwam ter oore van den Keizer, die reeds bevolen had de overmoedige Christenen te beteugelen en die nu nog meer vcrbitterd werd.

Toen de Portugezen zich met de inwendige aangelegenheden bemoeiden, werd hun ondergang verhaast. Tegen het einde van de 16^e eeuw bekleedde TAIKO SAMA, een man vol geestkracht en wijsheid, den troon der Sjoogoens. Hij is het, die de waardigheid van den Mikado tot eene schaduw gemaakt en door de onderdrukking der leenvorsten den grond tot het tegenwoordig regeringstelsel gelegd had. Toen hij stierf (1598) liet hij als erfgenaam van zijnen troon, een zesjarige knaap HYDE YORI na, die hij, om hem de heerschappij te verzekeren, met eene kleindochter van JYEYAS, den magtigen vorst van Mikawa, ondertrouwd had. Na den dood van TAIKA SAMA grepen de vorsten naar de wapenen, om hunne vroegere magt te herkrijgen, en JYEYAS maakte zich deze oneenigheden ten nutte, om tot de waardigheid van Sjoogoen te geraken. Hij voerde eenen openlijken oorlog tegen den regtmatigen troonsopvolger en de Jezuiten en hunne kweekelingen trokken partij voor den laatsten. Zij hoopten niet zonder reden, dat hij het Christendom zoude omhelzen. Tot hun ongeluk delfde HYDE YORI het onderspit en verloor in 1616 zijne laatste vesting Ohosaka en waarschijnlijk tevens het leven.

De overwinnende JYEYAS rigtte zijne magt tegen alles, wat in Japan nog onafhankelijk was en in de eerste plaats tegen de Christenen. De vervolgingen, waaraan deze ongelukkigen werden blootgesteld, droegen een staatkun-

dig karakter en hoe voorbeeldeloos wreed men aan de eene zijde tegen hen woedde, toonde men aan de andere zijde eene zekere gematigdheid. Terwijl de Japansche Christenen met duizenden, gepijnigd, onthoofd, opgehangen, gekruist, in kokende vijvers geworpen werden, verbande men alleen de vreemde priesters en liet de Portugesche kooplieden, hoewel in meer beperkten zin, hunnen handel voortzetten. Vroeger was het geheele rijk voor hen geopend, nu beperkte men hen tot Desima, een kunstmatig eiland in de haven van Nagasaki, dat men opzettelijk voor hen daarstelde. De Nederlanders bewerkten, dat zij spoedig daarna geheel verdreven werden.

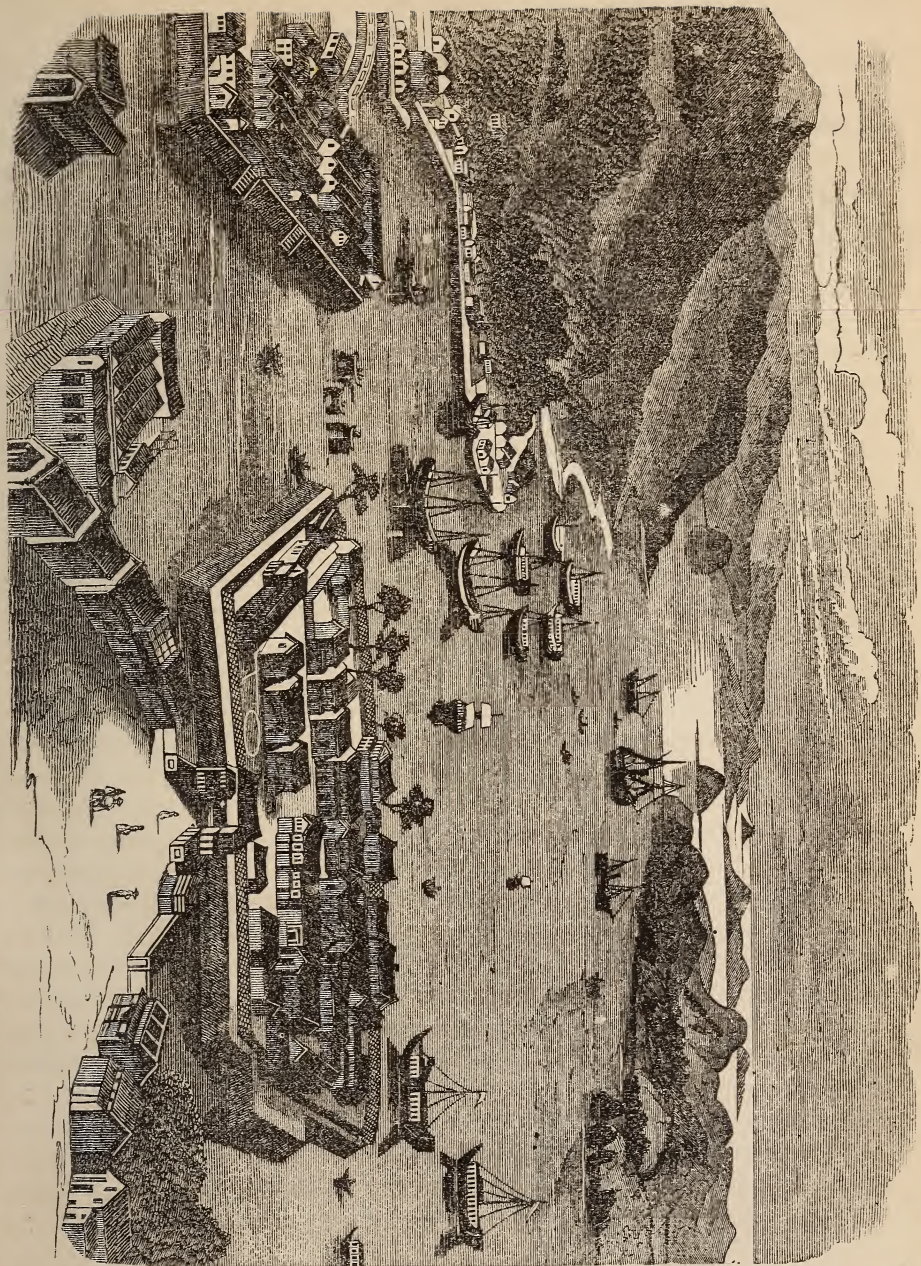
Een Engelschman, WILLIAM ADAMS, voerde het eerste Nederlandsche schip naar Japan. Hij bevond zich als stuurman aan boord van het admiraalschip eener kleine vloot van vijf zeilen, die onder bevel van JACOB MAHU den 24sten Junij 1598 van Texel in zee stak. Eene vaart om kaap Hoorn was in die tijden zoo gevaarlijk, dat een hedendaagsche zeeman het nauwelijks begripen kan. Men had slechte schepen en slechte voeding, kende noch de stroomen, noch de winden van die onherbergzame breedten en werd door den scheurbuik, den pest der zee geteisterd. De genoemde vloot had eene bijzonder ongelukkige reize. Voor zij nog de zuidpunt van Amerika bereikte, brak de scheurbuik uit, die den admiraal benevens een groot aantal officieren en matrozen wegsleepte. In de straat van Magellaan moest men ten gevolge van de onwetendheid des nieuwen bevelhebbers eenen vreeslijken langen wintertijd van zes maanden doorbrengen en de scheurbuik en hongersnood kostten nog velen menschen het leven. De Zuidzee eischte weder nieuwe slagtoffers, daar men op hare eilanden in hinderlagen van de inboorlingen viel. Eindelijk was er nog slechts een schip over en toen dit na een nameloos lijden den 12^{den} April 1600 eene haven van het Japansche gewest Bungo bereikte, hadden nog slechts vijf man zoo veel krachten over, dat zij dienst konden doen. De Portugezen trachtten nog deze deerniswaardige overblijfselen van eene talrijke bemanning in het verderf te storten, door den Japanners diets te maken, dat de Hollanders geene kooplieden, maar zeeroovers waren, die alleen op plundering uitgingen.

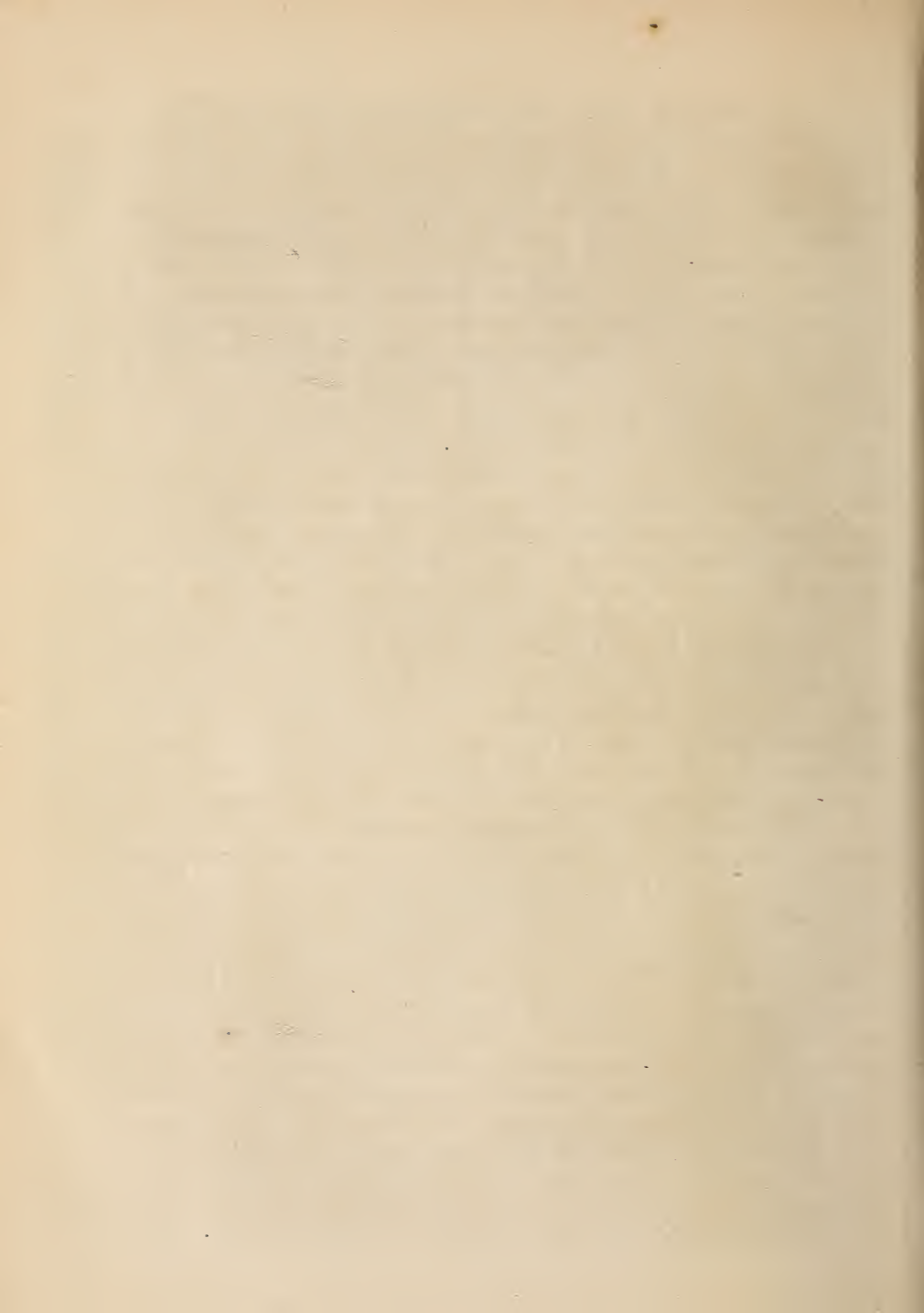
Om de volgende tooneelen in het ware licht te beschouwen, moet men zich den woedenden godsdiensthaat van die tijden, den opstand der Nederlanden tegen PHILIPPUS II en de Spaansch-Portugesche aanspraken op alleenheerschappij over de nieuw ontdekte eilanden in het geheugen brengen. Paus ALEXANDER VI had beslist, dat alle zeeën en landen ten westen eener lijn, die op 370 mijlen westelijk van de Azorische eilanden en de Kaapverdi-

sche eilanden getrokken werd, aan de Spanjaarden, alle zeeën en landen oostwaarts van die lijn aan de Portugezen zouden toebehooren. De paus was voor de katholieke wereld het hoogste gezag en zoowel de Spanjaarden als de Portugezen grondden op deze uitspraak een onbetwistbaar regt, om alle vreemde volken van het verkeer in de verwijderde zeeën uit te sluiten. De Engelschen en Nederlanders eerbiedigden de uitspraak van den paus niet en trachtten deel te nemen aan den winstgevenden handel in de Indische zee. Daar zij verzekerd waren, vijandig behandeld te zullen worden, bewapenden zij hunne schepen en vereenigden hen in smaldeelen. Het gebeurde nu dikwijls, dat een Engelsch of een Hollandsch schip eenen Spaanschen of Portugeschen koopvaarder, dien hij in volle zee ontmoette, wegkaapte en op deze wijze rijke waren tegen een paar kanonschoten inruilde. Van hunne zijde gingen de Spanjaarden en Portugezen zonder de minste versooning te werk, want hunne tegenstanders waren kettters en dreven eenen door den paus verboden handel.

Niettegenstaande de pogingen der Portugezen, gelukte het den Nederlanders in Japan vasten voet te krijgen en zij kregen vergunning om in het geheele rijk handel te drijven. WILLIAM ADAMS kwam aan het hof te Jeddo in groot aanzien, onderwees den Keizer in de wiskunde en bouwde twee schepen voor hem. Hij beschrijft zijnen toestand op de volgende wijze: »Ik ben in dienst des Keizers en deze heeft mij voor de zaken, die ik op mij heb genomen en dagelijks bezorg, een leen gegeven, zoo groot als eene heerlijkheid in Engeland met tachtig of negentig landbouwers, die terzelfder tijd mijne bedienden en mijne slaven zijn. Iets dergelijks heeft men hier nooit beleefd. Zoo heeft God na groote ellende voor mij gezorgd, zijn naam worde eeuwig geprezen. Amen.» De arme man gevoelde zich echter toch niet gelukkig, want hij had in Engeland eene jonge vrouw en twee kinderen achtergelaten. Toen hij vernam, dat de kust van Malabar door Britsche schepen bezocht werd, rigtte hij aan zijne »onbekende vrienden en landslieden» een' brief, waarin hij hen verzocht den ingesloten brief aan zijne vrouw te bezorgen. Deze brief kwam werkelijk in Engeland aan; het is echter onbekend gebleven of hij aan zijn adres bezorgd werd. Zoo veel is zeker, dat WILLIAM ADAMS de zijnen nooit wederzag en te Firato (Firando) in 1620 na een twintigjarig verblijf in Japan overleed.

In de jaren 1609 en 1611 landden weder andere Nederlandsche schepen en er ontstond spoedig een geregeld verkeer. De naijver en de vijandelijkheden tusschen Portugezen en Nederlanders hadden geen einde meer. Eens nam

een Nederlandsch een Portugeesch schip, waarop zich een brief van eenen aanzienlijken Japanner bevond, die hoogverraad behelsde. De brief — volgens Portugeesche berigten, zoude hij ondergeschoven geweest zijn — werd in Jeddo afgegeven en lokte eene nieuwe vervolging der Christenen uit. In hunne vertwijfeling trokken de Japansche Christenen naar het oude kasteel Simabara op de kust van Arima terug en boden daar ten getale van 40,000 menschen, eenen hardnekkigen tegenstand. De Keizer kon hen niet onderwerpen en riep den bijstand der Nederlanders in. Nabij Firato waren juist verschillende Nederlandsche schepen, die onmiddellijk onder zeil gingen, toen de bevelhebbers hoorden, dat zij den ondergang hunner Christelijke broeders moesten voorbereiden. Een daarvan bleef echter en dit werd door het opperhoofd der factorij KOEKEBAKKER ter beschikking des Keizers gesteld. De oude muren van Simabara werden door de Nederlandsche vuurmonden, die te land en ter zee hun vuur uitbraakten, in puin veranderd. Toen het kasteel zich overgaf, waren er nog 37,000 Christenen in leven en deze werden op één' enkelen dag terecht gesteld (12 April 1638). Twee jaren lang woedde men met verrijnde wreedheid tegen de Christenen, die hier en daar verborgen leefden. KÄMPFER betuigt, dat allen den dood met vreugde te gemoet gingen en door hunne standvastigheid, de bewondering zelfs hunner heulen, opwekten. Ten laatste verslaptte de woede en de laatst overblijvenden werden niet gedood, maar tot gevangenschap veroordeeld, zoo lang als zij trouw aan hun geloof bleven. Van tijd tot tijd geleidde men hen voor den regter, om hen af te vragen of zij tot het staatsgeloof wilden terugkeeren, maar allen bleven getrouw aan het Christendom. Dit was het naspel van het bloedige treurspel, dat omtrent veertig jaren van 1600—1640 aangehouden had.

De Portugezen waren in 1639 van Desima verjaagd. In het volgende jaar deed de Stadhouder van Makao eene poging om de vroegere handelsbetrekkingen weder aan te knopen. Hij zond twee afgezanten met een gevolg van twee- en zeventig menschen naar Japan. Daar het schip volstrekt geen koopman aan boord had, zoo zoude het onder de bescherming van het volkenregt hebben moeten staan. De Japanners zagen in de gezanten verspieters en gaven hen, met hun gevolg aan den heul over. Dertien der minste bedienden werden gespaard, opdat zij in Makao konden vertellen, welk lot hunne makers getroffen had. »Zeg aan Uwe landslieden» waren de laatste woorden, die de Japansche ambtenaars tot hen rigtten »dat nooit, zoo lang als de zon de aarde verlicht, een Portugees weder met Japan handel zal drijven. Ieder,

die onze kusten betreedt zal teregtgesteld worden en zoo de Koning van Portugal of de God der Christenen kwam, zouden zij op dezelfde wijze behandeld worden." De boodschap werd nooit overgebracht. De Portugesche dienaars waren onbekend met de scheepvaart en men heeft nooit weder iets van hen vernomen. Mogelijk hebben de golven hun vaartuig verslonden, mogelijk zijn zij, radeloos op zee drijvende, den hongerdood gestorven.

De Nederlanders ontvingen voor hunne geschonken hulp eene slechte belooning. Zij werden van Firato, waar zij een prachtig huis gebouwd hadden, verdreven en naar Desima verbannen. Wij hebben reeds opgemerkt, dat dit kunstmatige eiland in de haven van Nagasaki, regt tegenover de stad gelegen is. Het heeft de gedaante van eenen waaijer zonder steel en verheft zich niet meer dan 2 el boven den hoogsten waterstand van de zee. Het is in het zuiden 624, in het noorden 516 rijnlandsche voeten lang en bedraagt van het oosten naar het westen 216 voet. Nagasaki werd verklaard tot de eenige haven, waarin de toegelaten vreemdelingen, dat is de Nederlanders en de Chinezen, in het vervolg toegang zouden hebben. De Chinezen werden in de stad zelf, in eene bijzondere wijk opgenomen. Het verbod aan alle Japanners om handel met het buitenland te drijven, dat gedurende de vervolgingen der Christenen gedaan was, werd herhaald en gestrenger gemaakt. Op de bergen werden wachthuizen gebouwd en met soldaten bezet. Indien een vreemd schip de kust naderde, werden op alle hoogten alarmvuuren ontstoken en in minder dan 24 uren, was de tijding, dat de zekerheid van het Rijk bedreigd was, in Jeddo. Terwijl men deze veiligheidsmaatregelen naar buiten nam, volmaakte men het stelsel eener alles omvattende magt, eener regering die elken stand, elke levensuiting in palen beperkte, zoo als wij die in het voorgaande hoofdstuk geschetst hebben. Van dezen tijd af aan was Japan rustig en in zeker opzigt gelukkig. »De afsluiting van het land," zegt KÄMPFER »dwong de inboorlingen, het grootste getal der voorwerpen, welke de buitenlandsche nijverheid hen vroeger leverde, zelf te vervaardigen. Terwijl dit verstandige volk zich in de kunsten volmaakte en den bodem van zijn vaderland onderzocht, vond het spoedig middelen en stoffen, die het vergunden de voornaamste voortbrengselen van het buitenland te vervangen. De ruwe stoffen des lands stegen in waarde, naarmate men leerde die vreemde waren te ontberen. De landbouw en de ambachten maakten merkbare vorderingen. Het land bragt katoen, suiker, kleurstoffen en chemicaliën voort, steeds in toenemende hoeveelheid. Van alle zijden bragten arbeidzame handen stoffen, werktuigen en voorwerpen van weelde

aan, welke met diegenen, die Japan vroeger uit verre landen gekregen had, konden wedijveren. Dit rijk, dat zich over vijftien breedtegraden uitstrekt, omvat zoo veel verschillende luchtstreken, dat bijna alle gewesten eigenaardige voortbrengselen van verschillenden aard bezitten, en deze omstandigheid maakt den binnenlandschen handel zeer gemakkelijk en geeft hem een gewigt, dat in andere landen onbekend is."

De Nederlanders mogten aanvankelijk jaarlijks drie of vier schepen zenden. Later werd dit getal tot twee verminderd en in deze enge perken is hun handel tot in den jongsten tijd bepaald geweest. Het uitgangspunt van deze schepen was Batavia en derwaarts keerden zij ook terug. Zij bragten ruwe zijde, zijden, katoenen en wollen stoffen uit China, Bengale en Perzië, Europesche lakens, kleurhouten, verschillende huiden, Corduaansch en gewoon leder, buffelhorens, was, suiker, peper, kruidnagels en muskaatnoten, sandelhout, kwik, lood, salpeter, aluin, borax, vermiljoen, saffraan, bizam, benzoë, gomlak, ingemaakte vruchten, eenige chemicaliën, potlood en rood krijt, naainaalden, brillen, spiegels en groote fijne bokalen, echte en nage- maakte koralen, fraaije vogels en andere buitenlandsche zeldzaamheden. Hetgeen zij daarvoor inwisselden was fijn en grof koper, aanvankelijk jaarlijks 12 à 20000 pikols (de pikol is $62\frac{1}{2}$ Ned. pond), kamfer, 6 à 12000 pond, eenige honderd balen porselein, verlakte voorwerpen, hoorn, vischhuiden, saki, een drank van rijst vervaardigd, die nu eens met wijn, dan weder met bier vergeleken wordt, soja, eene saus uit eene soort van boonen vervaardigd, tabak, een weinig thee en confituren. KÄMPFER spreekt over de opbrengst van dien handel op de volgende wijze: »Onze winst kan gemiddeld ongeveer zestig ten honderd bedragen. Trekt men hiervan de belastingen en onkosten bij onze markt af, dan blijft niet veel meer dan veertig of vijf- en- veertig ten honderd zuivere winst overig, wat voor eene compagnie, die in Oost-Indië zoo veel pracht ten toon moet spreiden, weinig beteekent. Daarom zoude het niet eens der moeite waardig zijn, dezen handel voort te zetten, indien de Japansche voortbrengselen, vooral het fijne koper niet even veel, ja zelfs nog iets meer opleverden. De geheele winst kan dus tot tachtig à negentig ten honderd stijgen. Buitendien zijn de onkosten in het eene jaar ook niet zoo groot als in het andere."

In het jaar 1671 had de handel van Nederland met Japan zijnen hoogsten bloei bereikt. De Japanners werden nu bevreesd, dat men te veel waarde bij hen zoude wegvoeren en voegde bij het verbod op den uitvoer van goud, ook dat op den uitvoer van zilver, terwijl zij dien van koper beperkten. Van

toen af tot in het jaar 1743 verminderde die handel gestadig en hoewel hij van 1744 tot 1755 een nieuw leven kreeg, keerde toch de ongunstige verhouding spoedig terug. De winst ging geheel verloren en wel voornamelijk daardoor, dat de Nederlanders zich willekeurige prijzen lieten welgevallen voor de hoofdartikels van uitvoer, vooral van het koper. De sluikhandel, die zij beproefden, bezorgde hun nieuwe vernederingen. Men zeide hun gladweg, dat men er niets tegen had als zij verdwenen en niet terugkwamen, maar zij bleven, omdat zij toch nog altijd eenige winst hadden.

De Chinezen mogten in den beginne zeventig jonken naar Japan zenden, die zich daar moesten bevinden ten tijde van eene der drie jaarmarkten, die in de lente, in den zomer en in den herfst gehouden werden. Indien een schip te laat kwam, dan dwong men het terug te keeren, zonder dat het zijne handelswaren mogt ontschepen. Van China kwamen allerlei soorten van zijden en wollen stoffen, ruwe zijde, suiker, galmei, terpentijn, gom, myrrhe, adelaarshout, ginseng, een voor buitengewoon versterkend doorgaande wortel uit Korea en Mandschurye, geneesmiddelen en vele boeken. De Japaners gaven daarvoor aan de Chinezen koper, vernis, verlake gereedschappen gezouten visch en trepang, een dier uit het geslacht der holothürren, dat gedroogd zijnde, het voorkomen van eene worst heeft en door de Chinezen gretig gekocht wordt, omdat zij daaraan eene aphrodisische kracht toeschrijven. Later werd het getal Chinesche jonken tot op zeven verminderd, aan welke jaarlijks twee reizen tusschen China en Japan vergund waren. De oude jonken moeten kleiner dan de nieuwe geweest zijn, want de waarheidslievende KÄMPFER stelt de waarde van de koopwaren, die de zeventig schepen der Chinezen in zijnen tijd aanvoerden en haalden op 320,000 tails (540,000 gulden) en de waarde van den handel der zeven Chinesche jonken uit den nieuweren tijd bedroeg 288,000 gulden.

De Hollanders leefden op Desima als gevangenen. Het eiland was aan alle zijden afgesloten, want het was omringd door eenen muur, die slechts twee poorten telde, eene landpoort en eene waterpoort. De laatste werd alleen geopend als een schip aan het laden of lossen was. Aan de poort naar de stad, welke men over eene smalle brug bereikte, stonden voortdurend posten, die geen Hollander doorlieten, als hij niet van eene vergunning van het Japansche bestuur voorzien was. Zoo een hunner een uitstapje in de stad maakte, werd hij geregeld door opzigtters en Japansche bedienden begeleid, die geen ander dan het vergunde verkeer toelieten. Op deze wijze had hij een gevolg van minstens 25 of 30 personen, de talrijke straatjeugd niet me-

degerekend, die hem met het luid geschreeuw van Horanda! Horanda! (Hollander) vrijwillig volgde. Hij moest buitendien al zijne geleiders en degenen, die onderweg door hen uitgenoodigd werden, onthalen. Daarvoor zag hij altijd hetzelfde, eenige straten, een paar theehuizen, die in Japan het verblijf

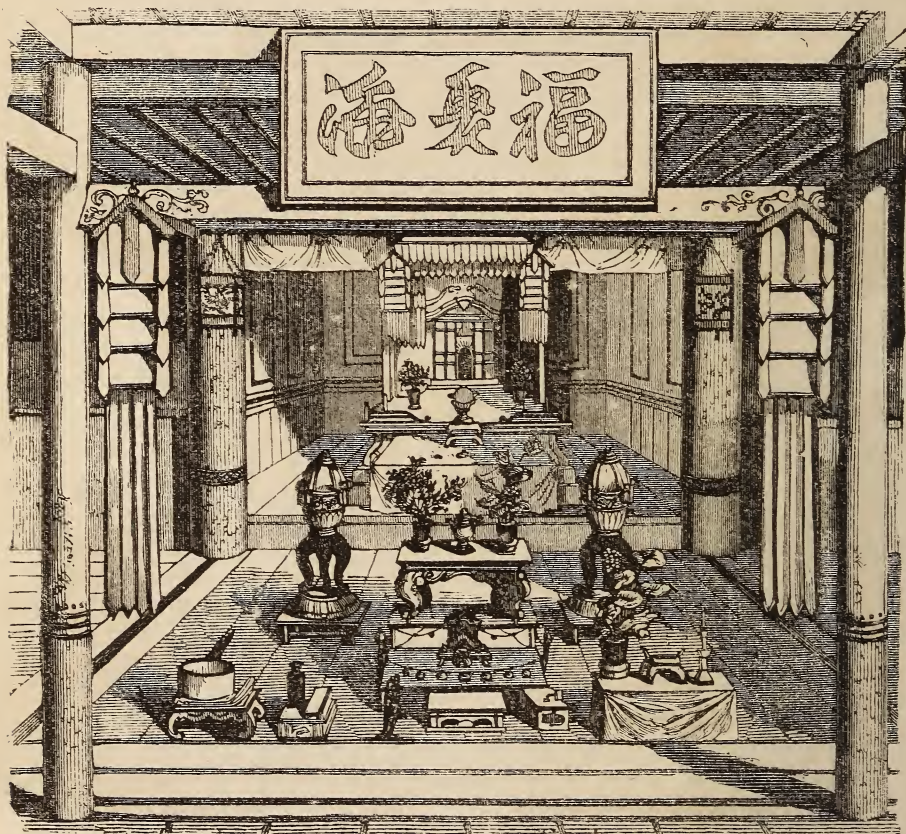

Een Boedhistiche tempel.

der ligte vrouwen zijn en een of twee Boeddhistiche tempels. Hoewel de bouwtrant van zulk eenen tempel merkwaardig genoeg is, zoo als onze afbeeldingen toonen, zoo beloonden zij toch waarlijk de groote kosten van zulk een bezoek niet. Indien de Hollander van zijn regt gebruik maakte om het in-

wendige te betreden en daar eene verversching te nemen, dan zag hij, wat hij reeds vele malen gezien had. Er had alleen eenige afwisseling plaats, als een der veelvuldige feesten gevierd werd.

De Hollanders hadden op hun eiland, niets anders dan eene tamelijk

Een Boeddhistische tempel van binnen.

breede straat, twee huizen en eenige houten gebouwen. De Japansche vaartuigen, welke onophoudelijk door de bogt voeren, werden door een paalwerk van Desima verwijderd gehouden. Het vergezigt was prachtig, want men zag aan de oevers groene heuvels, statige eiken-, ceder- en laurierbosschen,

tempels, liefelijk in het lommer verscholen, fraaije buitenplaatsen; verder benedenwaarts de klippen van den steilen oever en alles beheerschende de vulkanische bergtoppen.

In de laatste jaren bestond deze kolonie uit niet meer dan zes Europeanen, namelijk een opperhoofd, een boekhouder, drie assistenten en een marktknecht. Wie niet voor den handel benoodigd was, werd op Desima niet toegelaten. In zeldzame gevallen, waarin Hollandsche ambtenaren of officieren zich uit weetgierigheid aan de verveling eener opsluiting van verschillende jaren wilden onderwerpen, moesten zij handelsbezigheden op zich nemen, ten einde niet afgewezen te worden. Toen een nieuw opperhoofd, zijne jonge vrouw, een pasgeboren kind en eene min medebragt, werd in Jeddo gevraagd of deze nieuwigheid moest geduld worden. Het antwoord was zoo bepaald ontkenkend, dat de vrouw met het kind en de min met het volgende schip naar Batavia teruggezonden werden. De Hollanders werden door Japanners bediend, die elken avond bij zonsondergang het eiland moesten verlaten. Het was hun niet veroorloofd hunne behoeften of hunne koopwaren zelf te koopen. Zij verkregen hunne meubels en alles wat zij dagelijks noodig hadden, door tusschenkomst van makelaars, waarvoor men de Portugesche benaming van Compradoor had behouden. Japansche ambtenaren ontvingen hunne waren, die zij verkochten en daarvoor de waren aanschaften, waarmede de beide schepen op hunne terugreis bevracht werden. Deze ambtenaren betaalden ook de makelaars. De Hollanders kregen verantwoording; maar zonder bewijsstukken, want de Japansche tusschenpersonen waren niet aan hen, maar aan hunne regering verantwoordelijk. Zoo als het schijnt, ging de Japansche regering bij alle verkooping van inlandsche producten van den stelregel uit, dat daarbij 50 pCt. moest verdiend worden.

Het Japansche wantrouwen eischte van de mannelijke en vrouwelijke bedienden der Nederlanders den eed, dat zij geene vriendschap met de vreemdelingen zouden sluiten, hen geene ophelderingen over de taal, de wetten en gebruiken, de zeden en de geschiedenis van Japan zouden geven en zich in het algemeen tot de verplichtingen hunner betrekking zouden bepalen. Andere Japanners mochten het eiland alleen bij bijzondere vergunning bezoeken. Altijd was er stedelijke politie aanwezig, die dagelijks werd afgelost. Het overgroot aantal tolken, 60 of 70 voor zes Hollanders, voert tot de gevolgtrekking, dat er veel spionnen onder hen waren. In weerwil daarvan werden deze lieden toch gestadig door eenen ambtenaar vergezeld.

Niet alleen moesten de Hollanders zich aan deze pijnlijke afsluiting en be-

waking onderwerpen, maar zij waren daarenboven nog aan vele vernederingen blootgesteld. Indien een hunner schepen in de bogt van Nagasaki verscheen, dan vertoonde zich eene Japansche sloep, die naar den naam van het schip, de plaats van afvaart, het getal en de namen der benaming, vroeg. Terwijl de Japanners de bevelen van den stadhouder gingen vragen, mogt het schip zijne plaats niet verlaten, indien het niet vijandelijk behandeld wilde worden. Gedurende dien tijd sloot de scheepskapitein alle bijbels, gebedenboeken, godsdienstige platen, in één woord, alles wat betrekking had op het Christendom in eene kist. Spoedig daarop verscheen een tweede vaartuig, dat gijzelaars verlangde en deze naar den wal bragt. De volgende formaliteit bestond in een naauwkeurig onderzoek of het schip werkelijk tot de beide natiën behoorde, waaraan de handel met Japan vergund was. Bleek dit niet het geval te zijn, dan moest het de reede onmiddellijk verlaten. Indien het echter haverij of gebrek aan hout, water of levensmiddelen had, dan voorzager men het van al het noodige en wel zonder betaling, om daardoor aan te toonen, hoe vast men besloten had, geen handel aan te gaan. Indien men het daarentegen herkend had, dan werd het tot het verkeer met de factorij toegelaten, nadat men de kist met bijbels, benevens alle vuurmonden en draagbare wapens, even als het buskruid, enz. had weggenomen. Deze voorwerpen werden eerst bij het vertrek teruggegeven. Bij het landen werden alle Hollanders, behalve de supercarga, over het geheele ligchaam onderzocht, of zij ook verboden waren bij zich hadden. De Hollanders hadden zich deze vernedering door eigen schuld op den hals gehaald, daar men hen van verschillende pogingen tot sluikhandel overtuigd had.

In het verkeer met de autoriteiten, behandelde men den supercarga naar de zeden van het land. Wij hebben gezien, hoe weinig achting de Japansche kooplieden genieten en dit werd op zijne Hollandsche standgenooten overgebracht. Indien wij alles achterwege laten, wat niet volkomen bewezen is, dan blijft er nog genoeg overig om den toestand der Hollanders als zeer nederig te doen voorkomen. Het was alleen aan het opperhoofd toegestaan eenen degen te dragen (slechts één enkele, terwijl de hoogere rangen in Japan door twee degens worden aangeduid) en nog mogt hij dit eerewapen alleen bij bijzondere plegtige gelegenheden omgorden. Indien de eerste politiebeambte en de eerste burgemeester een ambtsbezoek aflegden, moest het opperhoofd drie-maal eene zoo diepe buiging maken, dat zijn voorhoofd den grond aanraakte en deze groet werd niet eens met eene ligte hoofdbuiging beantwoord. Nooit rigtte een dezer ambtenaren het woord regtstreeks tot den Hollander, zoo als

Simonoseki.

het in Japan onder gelijken gebruikelijk is. Soms kwam het voor, dat een opperhoofd, die de landstaal verstond, het waagde de ambtenaren aan te spreken. In elk dergelijk geval hielden zij zich, alsof zij zijne woorden niet hoorden en vervolgden zij het onderhoud met behulp van tolken.

GEDURENDE nagenoeg eene eeuw heerschte het gebruik, dat jaarlijks een Hollandsch gezantschap naar Jeddo ging om den Sjoogoen geschenken aan te bieden, volgens Japansche begrippen eene schatting te betalen. Toen de handel tusschen Japan en Batavia verminderde, werden deze kostbare reizen zeldzamer en sedert 1792 hadden zij slechts eens in de vier jaren plaats. De geschenken moesten echter steeds jaarlijks gezonden worden. In latere tijden bestond het gezantschap slechts uit drie personen, het opperhoofd, zijn' geheimschrijver en zijn' geneesheer. Des de talrijker was het Japansche geleide en het gevolg. Er gingen ongeveer 35 ambtenaren van alle rangen mede en het geheele reisgezelschap bestond uit meer dan 200 personen. Daarvoor was ook de bagaadje der Hollanders, die dikwijls door lastdragers moest vervoerd worden, buitengewoon groot. Behalve de voorwerpen, die een reiziger in Europa noodig heeft, voorzagen zij zich van tafels, stoelen, tafelen, keukengereedschap, wijn, eijeren, kaas, boter en andere artikelen, die men in Japan niet vindt, met de geschenken voor den Sjoogoen en diens hoogste ambtenaren eindelijk met eene overgrootte menigte gebak, suikergoed en likeuren, waarop zij hunne voornaamste bezoekers moesten onthalen. Wel is waar, gingen vele van deze voorwerpen met scheepsgelegenheid naar eene haven van het eiland Nippon, maar van daar moesten zij te land verder vervoerd worden.

Op deze reis werden de Hollanders met de grootste achting behandeld, daar men hen als gasten van den Sjoogoen en diensvolgens als de aanzienlijksten van het land beschouwde. Men gaf aan het opperhoofd een' draagstoel van den eersten rang en huisvestte hem des nachts in logementen, die tot opname der vorsten en der stadhouders waren ingerigt. Alle voorbijgangers wierpen zich voor hen in het stof of keerden hen den rug toe, omdat zij onwaardig waren, eenen blik op zulke lieden te werpen. Indien zij een der vorstenleenen betraden, wachtte de vorst hen aan de grenzen op en begeleidde hen zoo lang, als zij in zijne bezittingen reisden. Reeds in Nagasaki bij het vertrek veranderde het gedrag der Japanners, die aldaar den Hollanders in eenen tempel een afscheidsfeest gaven.

Deze hofreizen naar Jeddo hebben ons in het bezit gesteld van de weinige berigten, die wij tot op den jongsten tijd, over Japan bezaten. De reis was

verdeeld in drie gedeelten en deed eene menigte belangrijke punten aan. Vooreerst gingen de reizigers over land, op het eiland Kioesioe van Nagasaki tot Kokoera. De wegen waren niet overal even goed en dikwijls genoeg moesten lastdieren of lastdragers de bagaadje vervoeren. Van al het merkwaardige, dat zij zagen, waren de Hollanders het meest verwonderd over de lichaamskracht dezer menschen. Deze legden met hunnen zwaren last zeventien uren daags af, gebruikten des avonds een warm bad en waren den volgenden morgen zoo welgemoed, als of hun arbeid eerst moest beginnen. Op Kioesioe even als bij de geheele landreis was de marschorde steeds dezelfde. De geschenken aan den Sjoogoen werden vooruitgedragen, door ambtenaren omringd, daarna kwam de bagaadje, verder de bedienden der Hollanders, daarna de tolken, de Hollandsche geneesheer, gevolgd door zijne medicijnkast, de secretaris van het gezantschap en eindelijk de afgezant zelf, waarna ambtenaren en Japansche bedienden den langen trein sloten.

In Kokoera werd het gezantschap ingescheept om naar Nippon te zeilen. Men deed daarbij Simonoseki, de meest westelijke stad van Nippon aan, die in onze afbeelding, tegenover bladz. 56 wordt voorgesteld.

De vaart leverde de aangenaamste afwisseling op, want nu eens zeilde men in open zee of ging men rakelings langs de rotsige kusten, dan weder was men te midden van eilandengroepen, die eene bonte afwisseling van het lagchendste groen tot de naaktste rotsvormen aanboden. Van Ohasaka tot Jeddo reisde men weder te land. De geheele reis duurde gewoonlijk vijftig dagen.

Op den weg van Ohasaka naar Jeddo deed men Miaco aan, de verblijfplaats van den geestelijken Keizer van Japan. Hier genoot men een' rustdag, opdat de geschenken voor den Mikado, die op de terugreis aangeboden werden, konden nedergelegd worden. Verder kwam men aan den Foesi-Jama, die onzen lezers reeds bekend is. Hij is zoo steil, dat men tot zijne beklimming drie dagen noodig heeft; om er van neder te dalen heeft men slechts evenveel uren noodig, daar men op houten sleden, in den winter op de sneeuw, in den zomer op het zand, pijlsnel langs de steile helling, naar beneden gaat. Bij de Japanners gaat de Foesi-Jama door als de zetel van den God der winden en men ziet aan zijnen voet steeds pelgrims, die op den top willen offeren. Op geringen afstand van den berg volgt een tweede merkwaardigheid van Japan. Het is de rivier Oingawa, die om de doorschijnende zuiverheid van zijne wateren en de schoonheid van zijne oevers, door de Japansche dichters zeer geroemd wordt.

De voornaamste zaak van het verblijf te Jeddo was de voorstelling ten hove. Terwijl de geschenken naar het paleis gedragen werden, wees men den gezanten eene verblijfplaats aan, bij welke keuze men alleen op het gemak van het toezigt gelet had. In den regel was zij in de bovenste verdieping van een achterhuis gelegen, welks zeer kleine vensters op eene donkere binnenplaats uitzagen en die van boven en onder aan de trap van deuren

Hofhouding van den Sjoogoen (volgens eene Japansche teekening).

voorzien was. Hier moesten de Hollanders, afgesneden van alle verkeer met vreemden, den dag hunner voorstelling afwachten. Hunne Japansche geleiders werden aan denzelfden dwang onderworpen; maar het opzigt was niet zoo streng, dat beide gedeelten niet heimelijk bezoeken konden brengen en ontvangen. De opsluiting was naar het schijnt alleen een vereischte van de

etikette en de autoriteiten waren tevreden, als de voorschriften niet openlijk geschonden werden.

Was eindelijk de groote dag der voorstelling aangebroken, dan was alles er angstig op bedacht, dat niet eenige fout begaan werd tegen eene der honderd regels die het ceremonieel tot in de minste bijzonderheid vaststelden. De audientie zelf duurde niet langer dan eene minuut. Men geleidde de Hollanders in de zaal der honderd matten, waar het geheele hof van den Sjoogoen vergaderd was, zoo als de afbeelding op de vorige bladzijde aantoonde.

Men zag den Keizer zelf niet, omdat de zaal zoodanig was ingerigt, dat op de plaats, waar hij zich bevond, geen licht viel. Men kon evenwel de plaats gissen aan de Hollandsche geschenken, die tegenover den troon uitgespreid waren. Zoodra een hoveling: Kapitein Horanda! riep moest het opperhoofd op handen en voeten naar den onzichtbaren monarch kruipen, voor hem den grond met het voorhoofd aanraken en op dezelfde wijze als hij gekomen was, weder terugkruipen. Gedurende dit tooneel, dat eene minuut duurde, werd geen woord gesproken en hoorde men niets dan een zacht gefluister, waardoor men in Japan zijnen eerbied te kennen geeft.

In vroeger tijden volgde nog eene tweede audientie, waarbij de Hollanders eene onbegrijpelijke rol speelden. KÄMPFER, die in het jaar 1691 een gezant schap naar Jeddo vergezelde is onze zegsman voor het volgende verhaal. Men voerde de Hollanders in eene zaal, waarin, achter een scherm door getraliede vensters verborgen, zich de keizer met zijne gemalinnen en vele hofdames bevonden. Nadat zij allen in eene rij achter elkander langs de getraliede vensters des keizers gekropen waren, rigtte men alle vragen tot hen, die de nieuwsgierigheid aan de keizerlijke dames, ingaf. Wat nu volgt, laten wij KÄMPFER zelf vertellen: »De keizer, die tot nu tamelijk ver verwijderd van ons gebleven was, naderde ons aan de regterzijde en plaatste zich zoo dicht mogelijk achter het getraliede venster. Hij liet ons daarop bij opvolging gelasten onze mantels af te doen, regt op te staan, te loopen, stil te staan, plichtplegingen onder elkander te maken, te springen, dronken menschen voor te stellen, Japansch te radbraken, Hollandsch te lezen, te rekenen, te zingen, te dansen, onze mantels om te hangen en af te doen. Wij volgden al die bevelen op en ik voegde bij mijnen dans een Duitsch minneliedje. Op deze wijze en door honderd andere grappen moesten wij ons geduld tot verlustiging van den keizer en het hof oefenen. Den volgenden dag,» vervolgt hij, »bragt de gezant met bezoeken bij de ministers en de voornaamste staatsraden door. Men ontving hem overal zeer beleefd door de intendanten en ge-

heimschrijvers, die hem op thee, tabak en confituren onthaalden. De kamers, waarin men hem geleidde, waren achter de schermen en getraliede vensters vol lieden, die de hoop koesterden, dat de Hollanders hunne vrolijke grappen zouden vertoonen. Overal schonk men hen dit genoeg niet, maar op eenige plaatsen, waar zij met het onthaal tevreden waren, dansten en zongen zij. Dikwijls ook steeg hun de sterke drank, die men hen wat veel liet gebruiken, naar het hoofd." Eindelijk toch begrepen de Hollanders dat het niet geheel met hunne waardigheid overeenkwam, grappen voor de aanzienlijken te verkoopen. »Wij beschouwden ons," zoo eindigt KÄMPFER zijn verhaal, »niet als kooplieden, die alleen ter wille van den handel gekomen waren, maar als gezanten, die men met eerbied behandelen moest."

Het vertrek der Hollanders was altijd eene voorname gebeurtenis voor de geheele stad. Alles wilde hen nog eens zien en men drong zich zoo onstuiwig om hen heen, dat de wachters, hoewel zij mêedoogenloos op de menigte sloegen, naauwelijks in staat waren, plaats te maken. De terugreis had plaats langs den zelfden weg, waar langs men gekomen was. Het land leverde intuschen een geheel ander schouwspel op, want bij de reis naar Jeddo, die in Februarij begonnen was, droeg het zijn winterkleed en nu had het zich met zijn fraaiste lentekleed versierd. In Miaco werd langer opgehouden, omdat aldaar de geschenken, die men achtergelaten had, moesten overhandigd worden. De eer den Mikado van aangezigt tot aangezigt te zien of slechts van zijn paleis te betreden, werd den Hollanders nooit gegund. Zij gaven hunne geschenken aan den stadhouder en kregen daarvoor zijden kleederen, met zilver geborduurd. Ook in Ohosaka werd een langer oponthoud gemaakt, dan bij de heenreis. Men toonde nu de stad aan de Hollanders en liet hen aan de feesten deelnemen, die hier veelvuldiger dan elders gevierd werden. Bij het vertrek, namen zij de waren mede, welke zij besteld hadden en voorzagen zich van houtskool, daar dit artikel in Nagasaki moeilijk te verkrijgen is. De reis werd besloten met eene plegtige ontvangst te Yagami, dicht bij Nagasaki en de Hollanders waren weder voor vier jaren, gevangen en op hun miniatuur-eiland.

In de eentoonigheid van dit streng afgebakend verkeer, verliep meer dan eene eeuw, eer door eenig ander volk eene krachtige poging gedaan werd, om toelating in Japan te bekomen. De Engelschen hadden voor de verdrijving van de Portugezen, van 1613—1623 eene factory in Firando bezeten en door een gunstig verdrag, volle handelsvrijheid verkregen. Eene vereeniging van kooplieden, waaruit de magtige Oost-Indische compagnie ontstaan

is, dreef den handel met Japan, verloor echter daarbij 480,000 gulden en liet hem geheel varen, doordien zij de factory en het land gelijktijdig ont-rimde. Ondertusschen waren de Hollanders in het oosten almachtig geworden, hadden zich te Batavia gevestigd, de Portugezen van Amboina en Timor verdreven en waren meester van de kusten van Coromandel en Malabar geworden. De pogingen door vier Engelsche schepen in 1636 gedaan, om handel met Nagasaki te drijven, leden schipbreuk op hunnen naijver. In het jaar 1673 zond de Oost-Indische compagnie weder een schip naar Japan. KAREL II, die met eene prinses uit het huis van Braganza gehuwd was, bekleedde toen den Britschen troon. De Hollanders maakten de Japanners daarmede bekend, zoo dat de Engelschen zeer slecht ontvangen werden. De slimste Europesche zaakgelastigde kan de getuigen zijner tegenpartij niet aan fijner strikvragen onderwerpen, dan de Engelschen moesten beantwoorden. Zij moesten tot de bekentenis gebracht worden, dat zij naauw verwant waren met de Portugezen, dat een loods van dat volk hen naar Nagasaki geleid had en dat zij een man genaamd SANTO CHRISTO en eene vrouw SANTA MARIA vereerden. Toen de achterdocht der Japanners nagenoeg geweken was, kreeg hij nieuw voedsel door eene onbeduidende omstandigheid. Op eenen zondag heeschen de Engelschen hunne vlag met het kruis van St. George en dit kruis strekte den Japanners tot bewijs, dat hunne gasten, in weerwil van hun ontkennen, toch geloofsgenooten der Portugezen waren. De tijding werd naar Jeddo gezonden, en de keizerlijke beslissing luidde, dat de Engelschen on-verwijld met al hunne koopwaren moesten vertrekken en nooit meer terug mogten komen, omdat hun koning met eene dochter van den koning van Portugal gehuwd was. Er verliep meer dan eene eeuw, eer andermaal een Engelsch schip zijne vlag aan de kust van Japan liet wapperen.

De Russen ontdekten Kamschatka in het jaar 1696; in 1741 vonden zij den weg naar de Kurillen en in 1741 zag BEHRING, toen hij de naar hem genoemde straat doorzeilde, de noordwestkust van Amerika. SPANGENBERG, WALTON en SCHELTING bezochten in 1739 de oostelijke kust van Japan; maar hunne reizen hadden alleen hoogtemetingen en andere wetenschappelijke nasporingen ten doel, en zij knoopten geene betrekkingen met de Japanners aan. Men leerde spoedig den rijkdom der Amerikaansche kusten aan pelterijen kennen, vooral aan fraaije zeeotterhuiden, die in Kiachta tot de hoogste prijzen konden verkocht worden. Men bezigde ieder jaar meer schepen voor den pelterijhandel; de noordelijke Kurillen onderwierpen zich aan de Russische heerschappij, en het eiland Kodiak, midden tusschen de Aleutische

eilanden, Kamschatka en Amerika gelegen, werd de hoofdstapelplaats voor dezen handel. De ontdekkingsreizen van COOK op de Amerikaansche noordwestkust en de stichting van de Russisch-Amerikaansche handelscompagnie gaven hieraan eene nieuwe vlugt. Men was nu buurman van Japan geworden en wanneer men dit land in zijnen kring trok, kon men aan het verkeer in de oostelijke zeeën meer uitbreiding en verscheidenheid geven.

Een gelukkig toeval scheen de bemiddeling te zullen bewerkstelligen. In het jaar 1782 werd een Japansch schip naar Antsichtka, eene der Russische Aleuten gedreven en leed aldaar schipbreuk. Men voerde de vreemdelingen naar Irkoetsk en hield hen daar tien jaren lang, waarschijnlijk met geen ander doel, dan om hen de Russische taal te onderwijzen en van hen de Japansche te leeren.

In het jaar 1792 gaf CATHARINA II eindelijk het bevel, hen naar hun vaderland terug te brengen en bij deze gelegenheid te onderzoeken, of het niet mogelijk was, een handelsverdrag met Japan te sluiten. Aan den generaal-stadhouder van Siberië werd uitdrukkelijk gelast, niemand van hoogen rang te kiezen en de geschenken slechts in zijnen naam, niet in dien der keizerin te laten overhandigen. Deze trek alleen bewijst, hoe weinig men van de etikette en den hoogmoed der Japanners vermoedde. Men wilde den Sjoogoen als eenen halven wilde behandelen, die zich vereerd moest gevoelen, als een Russische ambtenaar, door den mond van iemand van lagen rang, met hem wilde spreken. Men koos tot gezant den luitenant LAXMANN en men gaf hem een gewoon transportschip Catharina genaamd, dat door eenen stuurman gekommandeerd werd. LAXMANN landde op de noordkust van het eiland Matsmaï en bragt daar den winter in eene kleine haven door. Hij schond daardoor de Japansche wetten, volgens welke Nagasaki de eenige haven was, voor vreemdelingen geopend. In den volgenden zomer zeilde hij naar Hakodadi en had in eene stad, drie dagreizen van daar verwijderd, eenige gesprekken met Japansche ambtenaren. De slotsom was eene verklaring der Japanners, dat de Russen omdat zij op eene verboden plaats geland waren, eigenlijk den dood verdienden. Omdat zij echter niet met de wetten van het land bekend waren, zoude men hen het leven schenken en hun den terugkeer naar hun vaderland toestaan. LAXMANN mogt de Japansche schipbreukelingen weder medenemen, daar zij aan Rusland toebehoorden, nadat hun lot hen derwaarts verplaatst en van den ondergang gered had. Men wilde overigens de Russen niet daartoe dwingen. Onderhandelingen over een handelsverdrag kon men nergens anders, dan in de haven van Nagasaki openen; men zoude derhalve aan LAXMANN, een schriftelijk bewijs geven, waarmede

een Russisch schip in die haven kon binnenloopen; daar zoude men Japansche ambtenaren vinden, die volmagt hadden, over dit onderwerp met de Russen te onderhandelen.

LAXMANN keerde met deze verklaring in den herfst van het jaar 1793 naar Ochotzk terug. Volgens zijne mededeelingen behandelden de Japanners hen vriendelijk, bewezen hem veel eer, onderhielden de officieren en de bemanning gedurende hun geheel verblijf, op hunne kosten en voorzagen hen, bij hunne afreis van levensmiddelen, zonder daarvoor betaling aan te nemen, terwijl zij hen nog vele geschenken vereerden. Daarentegen was het den Russen niet veroorloofd, vrij in de stad rond te gaan, en hield men hen steeds onder opzigt. De arme Japansche schipbreukelingen moeten tot eeuwigdurende gevangenis veroordeeld geworden zijn en hunne bloedverwanten en vrienden nooit weder gezien hebben. Zij hadden zoo lang in het buitenland geleefd, dat men vreesde, dat zij vreemde zeden en denkbeelden opgevat hadden en in Japan verder zouden verspreiden.

De keizerin zond geen schip naar Nagasaki. De gebeurtenissen in Polen en in Frankrijk en de daarop volgende groote oorlogen trokken hare blikken en die van haren opvolger, van Japan af. ALEXANDER I hervatte de voornemens zijner grootmoeder en liet in 1803 een gezantschap vertrekken. RESANOFF werd tot afgezant benoemd. Zijne metgezellen waren de natuuronderzoeker TILESUS uit Leipzig, de sterrekundige HORNER en een schilder van de akademie van Petersburg. KRUSENSTERN kreeg het opperbevel over de schepen en van hem bezitten wij eene beschrijving van deze reis. Men nam weder eenige Japansche schipbreukelingen mede, die gedurende zeven jaren in Rusland geleefd hadden. Ook had men voor prachtige geschenken zorg gedragen om de gunst van den Sjoogoen en van zijne ministers te winnen. De Russen kwamen in October 1804 in de golf van Nagasaki aan. Dadelijk eischte men al hunne vuurmonden en hun buskruid op. De officieren mogtèn hunne degenen en de soldaten hunne geweren behouden, ja men vergunde den gezant zelfs, hoewel met grooten tegenzin, zijne eerewacht mede aan land te nemen. Deze overwinning was echter de eenige, die de Russen op de hardnekkigheid hunner gasten behaalden. Het werd hun niet veroorloofd aan wal te gaan of zich met eene sloep ver van het schip te verwijderen. Men moest zes weken lang onderhandelen om de vergunning te verkrijgen, dat de gezant, die voorgaf ongesteld te zijn, eene wandelplaats aan den oever werd aangewezen. De geheele lengte daarvan bedroeg niet veel meer dan 100 passen, de grootste breedte hoogstens 40 passen, terwijl slechts één enkele boom eenig lom-

mer opleverde. Indien eene sloep naar deze plaats roeide, dan werd zij onmiddellijk door 12 á 15 Japansche vaartuigen omringd. Er werd volstrekt geen verkeer tusschen de Russische en Hollandsche zee-officieren toegestaan. Toen de Hollanders naar Batavia vertrokken, veroorloofde men alleen aan RESANOFF eenen brief mede te geven. Deze brief moest door eenen tolk in het Hollandsch vertaald en den stadhouder voorgelezen worden. Hij mogt verder niets bevatten, dan een kort berigt over de reis naar Japan en de mededeeling, dat op het schip alles wel was.

Na lang dralen veroorloofde men aan den gezant in Nagasaki, dicht bij de stad eene woning te betrekken. Het huis stond op eene landtong zoo dicht bij de zee, dat het water bij vloed tot onder de kleine van dubbel traliwerk voorziene openingen steeg, die de plaats van vensters vervingen. Eene hooge heining van bamboe omgaf het geheele gebouw niet alleen aan de land-, maar ook aan de zeezijde; in zee had men twee rijen palen geslagen, waartusschen de landende sloepen moesten varen. De poort aan de zeezijde had twee sloten, waarvan de sleutels aan twee officieren waren toevertrouwd. Deze deur bleef nooit langer dan vijf minuten open en zelfs als men wist, dat eene sloep spoedig terug zoude komen, sloot men de deur en maakte ze dadelijk daarna weder open. De landzijde was even zorgvuldig bewaakt. De woning en de pakhuizen hadden elk eene plaats en aan de deur van beiden stond eene wacht. Om de tweede plaats was eene rij wachthuizen gelegen, waarin 12 officieren met een aanzienlijk aantal troepen gelegerd waren. Op den weg naar de stad had men op kleine afstanden deuren, die niet alleen gesloten, maar ook door soldaten bewaakt werden. Indien eene sloep landde, telde men het aantal personen, dat zich daarin bevond en liet haar niet vertrekken voor dat het vroegere getal weder volledig was. Het was den Japaners onverschillig of dezelfde personen weder vertrokken en den Russen was het vrij gelaten een dag of eene nacht met hunne makkers aan den wal te ruilen.

Het Japansche wantrouwen openbaarde zich ook daarin, dat men zoo lang de beide tot den handel gerechtigde Hollandsche vaartuigen, aanwezig waren, het Russische schip het anker niet in de binnenhaven mogt laten vallen. Overigens gaf men aan de Russen alles wat zij noodig hadden tot herstellingen, verzorgde hen van voorraad voor de manschap en leverde niet alleen altijd het beste wat in Nagasaki te verkrijgen was, maar ook juist de hoeveelheid, waarom men verzocht had. De beloften, die men hun omtrent de reis naar Jeddo deed, bleken slechts ijdele woorden te zijn. Men nam voorloopig de geschenken aan en bewaarde ze in de stad.

Den 19^{den} Februarij kreeg RESANOFF het berigt, dat de Keizer een gevolmagtigde naar Nagasaki had afgezonden, om met hem te onderhandelen. Dit wilde met andere woorden zeggen, dat de gezant niet te Jeddo zoude toegelaten worden. Eenige dagen later kregen de Russen een tweede wenk, daar men de vraag deed, wanneer hun schip zeilklaar zoude zijn. De Japansche gevolmagtigde kwam den 30sten Maart te Nagasaki aan en de onderhandelingen begonnen daarmede, dat men het ceremoniëel bepaalde. Aan den Russischen afgezant werd toegestaan op Europesche wijze te groeten, maar hij moest zonder degen of schoenen verschijnen en men stond hem noch eenen stoel, noch eenige andere zitting toe. In twee bijeenkomsten werd alles afgehandeld. Het werd aan de Russen uitdrukkelijk verboden, ooit weder Japan te betreden. Hunne geschenken en zelfs de brief van den Keizer aan den Sjoogoen werden teruggegeven. Men zeide hen, dat als weder eenmaal Japanners op hunne kusten mogten schipbreuk lijden, zij hen dan maar aan de Hollanders moesten afgeven, die ze over Batavia naar Nagasaki zouden zenden. Het schip werd op kosten der Japansche regering met levensmiddelen voor twee maanden voorzien en aan de manschap, zoowel als aan de officieren geschenken uitgereikt. De matrozen kregen 2000 zakken zout, elke zak van 15 Nederlandsche pond en 100 zakken rijst elk van 75 pond; de officieren 2000 stuks zijden watten. De Japanners verontschuldigten zich over het weigeren der keizerlijke geschenken, doordien zij beweerden, dat als hun monarch deze aannam, hij den keizer van Rusland tegengeschenken geven en deze eveneens met een gezantschap naar Petersburg zenden moest. Volgens de wetten van den staat was het echter verboden, dat een Japansch onderdaan zijn vaderland verliet. Zoo eindigde dit gezantschap, waarvan men zoo veel goeds verwacht had.

RESANOFF deed zijne terugreis naar Kamschatka op een schip van de Russisch-Amerikaansche compagnie, waarop een luitenant CHWOSTOFF het bevel voerde. Hij landde te Ochotzk en reisde door Siberië naar Petersburg, werd echter onderweg ziek en overleed. CHWOSTOFF stak weder in zee en overviel in 1806 en 1807 verschillende dorpen van de Japansche Kurillen. Niet tevreden daarmede levensmiddelen weg te voeren, vernielde hij al den voorraad, dien hij niet gebruiken kon en verbrandde tempels en huizen. Zijn gedrag was te onmenschelijker, omdat de rijst, het voornaamste voedingsmiddel van deze eilanden, uit Japan wordt ingevoerd en de eerste overvalling laat in den herfst geschiedde toen de gemeenschap met Japan reeds was afgebroken en de volgende in het voorjaar plaats had, toen de schepen met nieuwen voorraad nog niet

aangekomen waren. Daar ook hunne woonhuizen verbrand waren, moesten de Japanners veel lijden van honger en koude en vonden velen hunner den dood. De Russische regering bestrafte deze schanddaden niet anders, dan door CHWOSTOFF'S gedrag af te keuren. De straf daarvoor moest geheel onschuldigen treffen.

In het jaar 1811 kreeg GOLOWNIN, kapitein van de korvet »Diana'' van zijne regering last, de zuidelijke Kurillische eilanden en de kust van Tartarye naauwkeurig te onderzoeken. Op Itoerup werd hij door de Japanners onvriendelijk behandeld en bemerkte hij welke verbittering de wreedheid van CHWOSTOFF had te weeg gebragt. Hoewel hij verzekerde, niets dan water en zout te willen innemen, en bij zijne landingen zich vreedzaam gedroeg, vlugtte men met alle zaken van waarde naar het binnenste des eilands en vermeed zoo veel mogelijk alle verkeer met hem. Hij vond hier verschillende inwoners der Russische Kurillen, die voorgaven door storm hier heen gedreven te zijn, in waarheid echter alleen gekomen waren om handel te drijven. Hun handel was een zuivere ruilhandel, waarvoor echter vaste grondslagen bestonden. Voor een bevervel kregen de Russische eilandbewoners tien groote zakken rijst, voor een zeehondenvel zeven kleine zakken, voor tien arendsstaarten twintig kleine zakken of een zijden kleed, voor drie arendsstaarten een katoenen kleed met dezelfde voering en watten, voor tien arends vleugels een bos tabak in bladen.

Op het eiland Koenaschir ontving men de Russen uit het fort met kanonschoten. Men liet een hunner sloepen zeer digtbij komen en vuurde eensklaps uit alle batterijen. GOLOWNIN had zulk een gebrek aan levensmiddelen, dat hij zich niet verwijderen kon. Hij trachtte op alle mogelijke wijzen het vertrouwen der Japanners te winnen, en dacht reeds zijn doel bereikt te hebben, toen zij hem geheele scheepsladingen visch en andere geschenken zonden. Den 11^{den} Julij 1811 bragt hij met twee officieren, vier matrozen en een Aino, die als tolk diende, een bezoek in de vesting. Hij vond daar ongeveer 400 soldaten, die met geweren, pistolen en pieken bewapend waren en eenen kring vormden. De opperbevelhebber, voor wien men hem geleidde, droeg onder zijn kostbaar zijden kleed, eene volledige wapenrusting. De andere officieren waren insgelijks geharnast. Men onthaalde GOLOWNIN zeer beleefd, maar naauwelijks was het onderhoud begonnen, of er werden onder de soldaten blanke sabels rondgedeeld. Toen de Russen onrustig werden en zich wilden verwijderen, verklaarde men hen, dat zij als gijzelaars moesten achterblijven, tot dat men in de hoofdstad beslist zoude hebben, of zij voor

CHWOSTOFF'S gruweldaden aansprakelijk moesten gesteld worden. Zij sprongen dadelijk op en sloegen op de vlugt. De Japanners hieven een geweldig geschreeuw aan, waagden echter geen aanval op hen, maar wierpen hen rimen en stukken hout na, om hen te doen vallen. Zij bereikten de landingsplaats, maar werden tot hun schrik ontwaard, dat de ebbe middelerwijl was ingetreden en hunne sloep op droog stond. Zij gaven zich toen gevangen en werden naar de vesting vervoerd.

De behandeling, waaraan men hen onderwierp, was zeer eigenaardig, want zij vereenigde met de grootste wreedheid, de grootste vriendelijkheid. Men bond de Russen met touwen van een vinger dik, die met dunne touwen omwonden waren. Rond om de borst en den hals hingen strikken, de ellebogen raakten elkander bijna aan en de handen waren vast gekneveld. Buitendien werden nog de beenen op twee plaatsen gebonden, boven de kniën en onder de kuiten. Van den hals hing een lang touw af, waarvan het uiteinde door eenen Japanner vastgehouden werd. De strikken aan de voeten werden losgemaakt, als men zich te voet moest bewegen, maar de overige banden bleven zoo vast, dat de gevangenen in de handen en in alle beenderen bijna onuitstaanbare pijnen leden. Men achtte deze wreedheid noodig, opdat zij niet zouden kunnen ontvlugten. In alle andere opzigten werden zij met de grootste zorg behandeld. Men voedde hen met kleine staafjes, liet hen dikwijls drinken en plaatste lieden met takken voorzien bij hen, om de muggen en vliegen af te weren. De gewone drank was zeer slechte thee zonder suiker, zeer zelden saki, het eten bestond gewoonlijk uit rijst en gezouten ramen, die de plaats van brood en zout vervingen, uit groenten, knoedelen en gebraden of gekookte visch, waarbij dikwijls eene soep van paddestoelen of een hard gekookt ei gevoegd werden.

Zoodra men zich op den marsch van de kust verwijderde, de mogelijkheid van de vlugt mitsdien minder werd, bevrijdde men de Russen van hunne kluisters. Men had hen reeds in de vesting alle metaal ontnomen en bemerkte nu met den grootsten schrik, dat GOLOWNIN in zijne onderkleeding nog eenige sleutels verborgen had. De zorg der Japanners voor de gezondheid hunner gevangenen bleef altijd dezelfde. Men droeg hen, zoowel officieren als matrozen, over de kleinste poelen en beken. Zoo zij moede werden, gaf men hen draagstoelen. Het werd aan de bevolking, die algemeen medelijden toonde, vergund hen goede thee, saki, ingemaakte spijzen en vruchten te zenden. Men verlangde daarentegen van de Russen, dat zij berigten zouden mededeelen over Orando (Holland) en Kabo (kaap de Goede Hoop).

Op dit transport vernam GOLOWNIN, dat zijne landslieden den Japanners nog eene andere reden tot misnoegen gegeven hadden. Op het eiland Itoerup namelijk, waren christelijke Ainos verschenen, die zich als zendelingen hadden uitgegeven. Zoo als GOLOWNIN hoorde, deelden deze zonderlinge zendelingen koperen heiligenbeelden en geschreven gebeden met prenten uit, die men aan den hals moest dragen, om lang en gelukkig te leven, nooit ziek te

Eene straat in Hakodadi.

worden en ook in eene volgende wereld de grootste heerlijkheid deelachtig te worden. Toen GOLOWNIN deze pogingen tot bekeering vernam, achtte hij zich verloren.

Voor de hoofdstad van het eiland werden de Russen weder gebonden, opdat men hunnen bewakers geene nalatigheid zoude kunnen verwijten. Van daar werden zij naar Hakodadi vervoerd. Op dertig mijlen van deze stad begint het eigenlijke Japansche grondgebied, terwijl tot op dien afstand de

Aino's wonen. Een kleine snelvlietende stroom, die bij den overtocht der Russen, door sterke regens nog zeer gezwollen was, vormt de grens. De dorpen der Kurillen zijn in den regel klein en bestaan uit hutten van een armoedig uiterlijk, die nooit door eenen tuin omgeven worden. De dorpen der Japaners daarentegen zijn groot en bestaan uit regelmatige straten waarin fraai gebouwde huizen staan. Elk dier huizen heeft zijn moestuin en velen hunner liggen in groepen vruchtboomen verscholen. In de straten en huizen heerscht eene verwonderlijke zindelijkheid.

In Hakodadi moesten de Russen verschillende verhooren ondergaan. Men vroeg hen alles wat mogelijk was, onder anderen ook, of in Rusland de godsdienst niet veranderd was. LAXMANN had een' langen staart en zwaar haar gedragen, dat met meel bestrooid was en zij sneden hun haar kort af. Daarna werd ook gevraagd, hoe RESANOFF in St. Petersburg over Japan gesproken had, waarom CHWOSTOFF zoo vele gebouwen, vaartuigen en andere voorwerpen verbrand en wie daartoe last gegeven had? Eenige antwoorden der Russen werden met zichtbaar genoegen opgenomen, maar er bleef nog zoo veel argwaan bestaan, dat GOLOWNIN nog niet gerustgesteld werd over zijn lot.

Van Hakodadi vervoerde men de gevangenen nog verder, naar de stad Masmaj. De gevangenis, welke men hen daar aanwees, had het voorkomen van eene houten schuur, die aan drie zijden wanden zonder eenige opening had, terwijl de vierde zijde uit een hek van zware balken bestond, die op een palm afstands van elkander stonden. In het midden van dit gebouw stonden twee kooijen, uit dezelfde balken als die van het hek gebouwd en die door gangen van elkander en van de muren gescheiden waren. De eene kooi was zes passen lang en breed en ruim 3 el hoog, de andere even breed en hoog, maar acht passen lang. De ingang in deze kooijen was zoo laag, dat men daarin kruipen moest. De deur bestond uit zware balken en werd met een' sterken ijzeren grendel gesloten. Boven die deur was eene opening, waardoor het eten werd aangereikt. Naast het hek van het gebouw stond een schilderhuis, waarin gestadig twee soldaten de wacht hielden. Zij konden de gevangenen zien en wendden geen oog van hen af. Om het geheel was eene hooge omheining van houten punten voorzien, die op eenigen afstand door eene tweede omheining gevolgd werd.

De gevangenen werden even goed behandeld, als de gevangenis slecht was. Men trachtte de Russische spijsbereiding te leeren en dischte hen dikwijls Russische spijzen op. Driemaal daags werd gegeten en daarbij nu eens

thee, dan weder saki gegeven. Toen er sneeuw gevallen was, schoot men hazen, beeren en zeehonden voor de Russen. Men rigtte ontelbare vragen tot hen, die zonder eenige orde gedaan werden. Zoo vroeg men bij voorbeeld: Welke kleeding draagt de Russische keizer? Waarmede dekt hij zijn hoofd? Welke vogels vindt men in de omstreken van Petersburg? Hoe zijn de Russische vrouwen gekleed? Welk paard berijdt de Russische keizer? Hoe dikwijls daags gaan de Russen ter kerk? Wanneer beginnen de vrouwen in Rusland kinderen te baren en wanneer eindigen zij daarmede? Indien de Russen bij deze talloze vragen hun geduld verloren, dan stelde men hen weder door liefkozingen teverden.

Toen het GOLOWNIN eindelijk gelukt was, de Japanners te overtuigen, dat hij geen aanval bedoeld had, behandelde men hem niet meer als gevangene, maar als gast. Zijne kooi werd door het wegnemen van de hekken en door het leggen van planken en nieuwe schoone matten in eene fraaije zaal veranderd. Men gaf hem pijpen en tabak en verving de traanlamp door waskaarsen. Ook werd hem beweging in de open lucht toegestaan, echter onder een sterk geleide. Men liet de Russen dikwijls een goed half uur ver in het digtbij zijnde gebergte wandelen, of geleidde hen verre langs de kusten. Bedienden volgden hen dan met theeserviezen, spijzen, saki en matten. Kort daarop, wees men hen een huis aan, waarin een Japansche ambtenaar gewoond had. Het gebouw was ruim en grensde aan eene plaats, die door de Japanners tuin genoemd werd, omdat zij met vier boomen en eenige heesters beplant was. Een poel, die men in eenen hoek gegraven had, stelde een meer voor, drie of vier aardhoopen, die boven het water uitstaken en met steenen bedekt waren, werden tot eilanden verheven. Op deze plaats mogten de Russen vrij wandelen en de versche lucht genieten. Zij overzagen een gedeelte van de stad, de omstreken tot aan het gebergte en de bogt, waarin dikwijls Japansche kustvaarders het anker uitwierpen, achter steenhoopen, die tot stroombrekers dienden.

De Russen werden echter hoe langer hoe ongeruster, niettegenstaande al de vriendelijkheid, die men hen toonde. Men zeide hen, dat de Japanners hen als landslieden en broeders moesten beschouwen, en scheen hen zoo doende op eene eeuwigdurende gevangenschap te willen voorbereiden. Eens hoorden zij, dat men in Japan eenen oorlog met Rusland verwachtte. Zij wisten, dat in Ochotzk geene krijgsmagt voorhanden was, die krachtig tegen de kusten des lands kon handelen, en dat Rusland bij de toenmalige gesteldheid van zaken, zijne vloot van Kroonstadt niet in den Grooten Oceaan

kon zenden. Daar zij eene lange, misschien altyddurende gevangenschap voor oogen hadden, besloten zij te ontvlugten. Dit was nu wel zeer moeijelijk, doch niet onmogelijk. Het kwam er alleen op aan, dat het hun gelukken mogt, in de bogt een zeilklaar vaartuig te nemen en in de open zee te komen.

De Russen verschaften zich een kompas, eenen scherpen beitel, die aan een' stok bevestigd, als lans kon dienen, twee messen en levensmiddelen. Op hunne wandelingen merkten zij alle wegen en voetpaden op, zoo dat zij niet gemakkelijk op het dwaalspoor zouden geraken. In den avond van den 23sten April 1812 verborgen zich twee hunner in den tuin en groeven onder de omheining, die naar de wegzijde de grens vormde, een gat. Te middernacht volgden de anderen, kropen onder de omheining door en waren in het open veld. Daar de weg naar de kust niet dadelijk kon ingeslagen worden, zoo begaven de vlugtelingen zich naar het gebergte, dat hen schuilplaatsen genoeg aanbood. GOLOWNIN had zijne knie verwond en leed vreeselijke pijnen, zijne vijf lotgenooten klaagden alleen over de koude. Den eersten dag verborgen zij zich in eene grot, den tweeden nacht bouwden zij eene riethut. Zij waren op den top van eene der hoogste bergruggen, die het eiland doorsnijden. GOLOWNIN verhaalt: »Het majestueuse natuurtooneel trok mijne geheele aandacht tot zich. De lucht was helder, maar beneden ons, tusschen de bergen, trokken donkere wolken heen en weder. Waarschijnlijk regende het in de vlakte. De sneeuw van alle omliggende bergen glinsterde in de verte en nooit had ik opgemerkt, dat de sterren zoo helder schitterden, als in dezen nacht. Eene diepte nachtelijke stilte heerschte alom. Dit verheven tooneel verdween echter, als mijne gedachten zich op onzen toestand vestigden en alle schrikbeelden daarvan, kwamen mij voor den geest. Zes menschen op een' der hoogste toppen van het gebergte van Matsmai, zonder kleeding, zonder voedsel, zelfs zonder wapenen, door vijanden en wilde dieren omringd, zonder zich te kunnen verdedigen, rondwalende op een eiland, zonder de zekerheid en de magt te hebben, een vaartuig te bemagtigen, ik daarenboven met een gewond been, dat mij bij elken stap vreeselijk deed lijden — het overpeinzen van dezen hulpeloozen toestand bragt mij bijna tot wanhoop. Intusschen waren ook eenigen mijner makkers ontwaakt, en hunne zuchten en gebeden deden mij nog meer aan. Ik vergat mij zelve en stortte heete tranen over hun ongelukkig lot.»

In de volgende dagen moest men verschillende bergstroomen overtrekken, en de weg leidde dikwijls langs diepe afgronden. De dagen waren zeer warm,

de nachten daarentegen zoo koud, dat het moeilijk werd, de doornatte kleederen te droogen, omdat het gevaarlijk zoude geweest zijn, een groot vuur aan te leggen. De vlugtelingen aten wilde knoflook en zuring, om hunnen schralen voorraad te sparen. Zij bereikten eindelijk het strand, waar verschillende booten lagen, die echter te klein waren. Een grooter vaartuig ligte juist het anker op het oogenblik, toen zij het wilden overvallen. Van nu af aan, begaven zij zich elken avond naar den oever, om een schip te zoeken, en keerden voor de morgenschemering naar het gebergte terug, dat in de nabijheid van de zee kaal was. De groote afstand, dien zij moesten afleggen, om eene schuilplaats te vinden, deed hunne krachten al meer en meer afnemen. GOLOWNIN kon eindelijk niets meer eten en leed bestendig aan dorst, die hij niet kon lesschen, zonder ziek te worden. De Russen meenden niet ontdekt te zijn, hoewel in de dorpen de honden hen dikwijls aangeblaft hadden.

Het ongeluk vervolgde hen steeds. Zij wilden drooge visch van de stellaadjes bij de dorpen wegnemen, en alle stellaadjes waren ledig; zij wilden paarden in de weide vangen, om ze te slagten, en alle paarden waren zoo wild, dat zij niet gevangen konden worden. Indien zij een schip vonden, dan had men het ver op het drooge getrokken, en hunne zwakke krachten waren niet voldoende, om het vlot te maken. GOLOWNIN besloot nu, eene kleine boot te nemen en daarmede naar een boschachtig, onbewoond eiland te zeilen, dat hij op vier mijlen van de kust had opgemerkt. Hij kon daar zoo lang van mosselen en zeeplanten leven, tot het hem gelukte, bij windstilte een grooter vaartuig te overvallen. In het ergste geval wilde hij in het kleine bootje de vaart naar de kust van Tartarye ondernemen. Naar zijne gissing moest hij daartoe ongeveer 60 mijlen afleggen.

Terwijl hij dus nieuwe plannen voor zijne redding beraamde, besliste het lot anders over hem en zijne makkers. Eene vrouw ontdekte hen en riep eenige lieden bijeen. In een oogenblik waren zij door soldaten omringd, die met sabels, dolken, geweren en pijlen bewapend waren. Niettegenstaande hunne groote overmagt en hunne goede bewapening, rukten deze dapperen met schuwe voorzigtigheid vooruit. Toen GOLOWNIN vooruit trad, om zich gevangen te geven, weken zij eenige schreden terug, en eerst toen zij verzekerd waren, dat hij ongewapend was, namen zij hem gevangen. Men bond de Russen de handen op den rug, doch beleedigde of hoonde hen niet. Zoo dra men zag, dat GOLOWNIN kreupel liep, namen twee soldaten hem onder den arm en ondersteunden hem op alle moeilijke plaatsen. Zoo dikwijls als

de weg hen door dorpen voerde, vereenigden de inwoners zich, om de gevangenen te zien. Er was echter niemand, die zich een smadelijk woord of eene spotternij liet ontvallen; hunne blikken duidden medelijden aan, en vele vrouwen weenden, terwijl zij spijs en drank aanbragten.

Onderweg zagen de Russen, dat eene vreemde hand, overal waar zij des nachts geweest waren, merkpalen in hunne voetstappen geplaatst had. Zij

Japansche soldaten.

vernamen van de soldaten, dat men hun spoor steeds gevolgd en hen dikwijls gezien had. Men beschreef hen naauwkeurig, waar zij gerust, water gedronken of planten ingezameld hadden. Het bleef echter voor hen een raadsel, waarom men hen niet aangevallen had. Waarschijnlijk vreesde men, dat zij zich als hopeloozen zouden verdedigen, en wilde men wachten, tot dat de honger hen verzwakt had.

Indien het onderweg donker werd, ging naast elken Rus een man met

eene lantaren. Ook voor en aan het einde van den trein, werden lantarens gedragen. Als men aan steile hellingen kwam, dan liepen de lieden, die van hun dorp, tot aan de naastbijgelegen plaats het geleide moesten geven, vooruit. Elk hunner droeg een groote bos stroo, die op gevaarlijke plaatsen opgestapeld en in brand gestoken werden, zoo dat het overal zoo licht als bij dag werd.

De stadhouder van Matsmai ontving de teruggebragte vlugtelingen met zijne gewone vriendelijkheid. Het eenige verwijt, dat hij hun deed, lag opgesloten in de vraag: »Wist gij niet, dat zoo u de vlugt gelukt ware, ik met verschillende ambtenaren, daarvoor met het leven had moeten boeten?» Na een lang verhoor zeide hij tot hen: »Indien gij Japanners waart en uwe gevangenis heimelijk verlaten hadt, dan zouden de gevolgen voor u zeer slecht kunnen zijn. Daar gij echter buitenlanders zijt en de Japansche wetten niet kent, ook niet gevlugt zijt met het oogmerk om ons te benadeelen, maar alleen om uw vaderland weder te zien, dat elk mensch boven alles moet schatten, zoo is onze goede meening van u niet veranderd.»

De Russen werden intusschen niet in het huis, dat zij het laatst bewoond hadden, maar in eene gevangenis gebragt. GOLOWNIN, die als bevelhebber de geheele verantwoordelijkheid van de vlugt op zich had genomen, kreeg de slechtste kooi van allen, die in den donkersten hoek van de loods stond. Pijnigend was het aanroepen der wachters, dat des nachts elk half uur plaats had. In plaats van thee werd warm water verstrekt, en de spijzen bestonden alleen uit rijst en soep van wilde groenten, waar bij uitzondering eenige stukken walvischvet of gezouten visch gevoegd werden. Men nam nog altijd menschlievende voorzorgen voor hen. Indien b. v. des nachts een der gevangenen dorst kreeg, dan wekte een der wachters een' bediende, die met de meeste bereidwilligheid water bragt. Eens had na middernacht eene zoo hevige aardbeving plaats, dat de geheele gevangenis waggelde. Dadelijk kwamen de wachters met lantarens aan en smeekten de Russen, bedaard te zijn, omdat de aardbevingen in Matsmai wel veelvuldig, doch niet gevaarlijk waren. Hoe menschlievend schijnt deze meewarigheid van heidensche en half beschaafde ambtenaren voor vreemde vijanden, vergeleken met het gedrag van vele Europesche en christelijke regeringen, tegen onderdanen, die van een staatsmisdrijf verdacht worden.

Een tweede voorbeeld van Japansche menschlievendheid, deed zich kort na de aardbeving voor. In eene kooi naast de Russen zat een dief, die tot zweepslagen veroordeeld was en zijne straf op de plaats ontving. Nog dienzelfden

dag verscheen een ambtenaar bij GOLOWNIN en verklaarde hem, dat hij en zijne makkers voor zulk eene straf zeker was, daar de Japansche wetten, de lichamelijke bestraffing van buitenlanders niet veroorloofden.

De strenge behandelnig der gevangenen duurde niet lang en na twee maanden, waren zij weder de gasten der Japanners. Men bragt hen naar hunne oude woning terug; gaf hun de beste spijsen, thee naar verkiezing, tabak, boeken en zelfs gordijnen tegen de muggen. De vroegere wandelingen vervielen wel is waar, maar de poort van het gebouw, bleef van 's morgens tot 's avonds open, opdat de Russen geen gebrek aan versche lucht zouden hebben. Men gaf hen vruchten, verlakte voorwerpen en gebak ten geschenke en de stadhouder liet zijden kleederen voor hen maken. Den 6^{den} September kregen zij de eerste hoop, dat hunne invrijheidstelling ophanden was. Op dien dag bragt men hen naar het kasteel en toonde hen twee papieren, die van hunne korvet »Diana» gekomen waren. Zij vernamen nu, dat met hunne landgenooten onderhandelingen aangeknoopt en bijna ten einde gebragt waren.

De kapitein RICORD, de opvolger van GOLOWNIN in het kommando over de »Diana» heeft een berigt opgesteld over de pogingen, die tot bevrijding der gevangenen, in het werk gesteld waren. Nadat GOLOWNIN gevangen genomen was, behingen de Japanners aan de zeezijde de geheele vesting met gestreept katoen, zoodat men van het schip niet zien kon, wat er gebeurde. Toen RICORD digter bij het strand kwam, om berigten in te winnen werd hij door eene bergbatterij beschoten. De kogels gingen hoog boven het schip heen, terwijl zijne vuurmonden de batterij langzamerhand vernielden. Hij kon aan de vesting echter, die hij gelijktijdig beschoot, geen schade toebrengen, omdat zij door aardwallen gedekt was. De moed der Japanners werd daardoor zoodanig verhoogd, dat zij uit de vesting zonder ophouden vuurden en daarmede voortgingen, nadat de Diana reeds lang buiten het bereik van hun geschut gekomen was. RICORD zeilde naar Ochotzk terug en kon eerst in den volgenden zomer terugkeeren. Intusschen hadden weder Japanners op de kust van Kamschatka schipbreuk geleden. Hij nam ze mede, om ze tegen GOLOWNIN en zijne makkers in te wisselen.

Eerst den 28sten Augustus kwam de »Diana» weder in de bogt van Koenaschir. De Japanners hadden blijkbaar besloten, zich in geen verkeer in te laten. Zij hadden hunne vesting zoodanig met katoen behangen, dat alleen de daken der huizen zichtbaar waren en schoten bij elke nadering van eene Russische sloep uit al hunne vuurmonden. Men zette den eenen Japanner

voor, den anderen na, aan wal en geen hunner keerde met eene goede tijding terug. Een der verstandigsten en kwaadwilligsten hunner, bragt de schrikbarende tijding mede: »Kapitein GOLOWNIN en de overige Russen zijn gedood.» RICORD durfde niet handelen naar het bloot gezegde van dien man en hij besloot dus eenige Japanners gevangen te nemen en daarvan nadere tijdingen in te winnen. Het eerste schip, dat zich vertoonde werd geënterd. Het grootste gedeelte der bemanning sprong in zee en negen man verdronken daarbij, maar de Russen maakten zich meester van den eigenaar, den koopman TAKATAI KACHI. Deze vangst was zeer gelukkig. TAKATAI was een even beschaafd als bekwaam mensch, een vriend der vreemdelingen en van ganscher harte genegen, om het zijne bij te dragen tot bevrijding van GOLOWNIN. Het vergevorderde jaargetijde noodzaakte de Russen naar Kamschatka terug te keeren en hier kwamen zij geheel in overleg met dien verstandigen en welwillenden Japanner. RICORD had reeds in de bogt van Koenaschir van TAKATAI vernomen, dat alle gevangenen nog leefden.

Toen RICORD in het begin van den zomer weder voor de vesting verscheen was de staat van zaken in zooverre veranderd, dat men niet op hem vuurde. Het mogt hem niet gelukken berigten van de gevangenen in te winnen en RICORD werd daarover zoo verbitterd, dat hij zijnen Japanschen vriend met harde woorden verklaarde, dat hij dacht door hem bedrogen te zijn en dat hij hem naar Ochotzk terug zoude voeren. Zijne drift verschafte hem een bewijs van het Japansche eergevoel. TATAKAI antwoordde koel: »Het staat niet in uwe magt, mij mede naar Ochotzk te nemen,» verrigtte voor een heiligenbeeld een lang gebed en gaf het beeld met zijnen degen aan eenen matroos, ten einde beiden aan zijnen zoon en opvolger te overhandigen. RICORD liet natuurlijk zijn voornemen varen en TATAKAI legde hem nu zijn gedrag uit. »Ik had vast besloten,» zeide hij, »eenen zelfmoord te plegen. Als bewijs van de uitvoering sneed ik den haarlok van mijn hoofd en legde hem in het kastje van mijn' heiligenbeeld. Dit beduidt, volgens onze zeden, dat hij, van wien de haren afkomstig zijn, zijn leven met eere geëindigd heeft, d. i. zich den buik heeft opengesneden. De haren worden met dezelfde plegtigheden ter aarde besteld, alsof zij het lijk zelf waren. Daar gij mij vriend noemt, wil ik u niets verbergen. Mijne verbittering ging zoo ver, dat ik U en den oudsten officier wilde dooden en dit naderhand zelf aan de bemanning wilde bekend maken. Ik zou u niet in den slaap vermoord hebben, neen, ik zoude open te werk zijn gegaan.

Intusschen was te Jeddo het lot der gevangenen reeds beslist. De verkla-

ringen der uit Kamschatka teruggekeerde Japanners hadden gestaafd, hetgeen zij verhaald hadden over het afkeuren van CHWOSTOFF's handelingen door de Russische regering en over hunne eigene voornemens bij hun bezoek in Japan. RICORD bemerkte deze gunstige omkeering aan het gedrag van den stadhouder. Men liet hem water innemen en zond hem visch en andere levensmiddelen, waarvoor hoegenaamd geene betaling werd aangenomen. Den 27sten Julij 1813 kwam een der gevangenen Russische matrozen te Koenaschir en met hem een Japansche ambtenaar. Men vernam nu terzelfder tijd, hoe de overige gevangenen het maakten en welke voorwaarden de Japansche regering stelde. Deze waren slechts twee in getal, namelijk dat aan de Japansche regering schriftelijk verklaard werd, dat CHWOSTOFF zijne geweldenaarigen op de Kurillische eilanden en op Sachalin buiten weten en tegen den wil der Russische regering gepleegd had, welke verklaring door de handteekening en het zegel van twee bevelhebbers moest gewettigd worden en dat de krijgsvoorraad, door CHWOSTOFF medegenomen, teruggegeven werd. Indien het niet mogelijk was, deze bijeen te brengen, dan zou men zich tevreden stellen met de verklaring, dat die in Ochotzk niet meer te vinden was.

Om die bewijzen te halen moest de Diana naar Ochotzk reizen. Voor de heenreis bezigde zij vijftien, voor de terugreis twintig dagen. Men zond RICORD naar Hakodadi, waar Japansche beambten met hem zouden onderhandelen. Als gewoonlijk werd de wijze van toelating in de haven als een voornaam punt beschouwd. Het was van de Japansche zijde eene groote inwilliging, dat de »Diana» met al hare vuurmonden en munitie voor anker mogt komen. Nu kwam het ceremonieel der zamenkomsten aan de beurt en op dit punt bleven de Japanners onwankelbaar. RICORD moest zonder schoeisel verschijnen. Te vergeefs stelde hij voor, hoe zonderling het er uit zoude zien, als hij in volle uniform en met zijnen degen bewapend, zonder laarzen moest komen. De Japanners wilden daarin niets vreemds zien en de Russische kapitein was in geene geringe verlegenheid, toen hem ter goeder ure een uitweg in de gedachten viel. Hij vroeg of lederen kousen tegen de etiquette zondigden en kreeg hierop tot zijne groote vreugde een ontkennend antwoord. Hij verstond door lederen kousen, schoenen en deze droeg hij bij de zamenkomst.

Er verliepen verschillende dagen, eer aan alle vormen in zoover voldaan was, dat de gevangenen hunne vrienden konden wederzien. Den 7^{den} October 1813 sloeg eindelijk het uur hunner verlossing. GOLOWNIN werd door de officieren van de »Diana» naauwelijks herkend, zoo was hij veranderd door de statiekleding, die men hem alleen uit vriendschap had opgedrongen. Hij

had met zijne lotgenooten twee jaren, twee maanden en zes en twintig dagen in gevangenschap doorgebracht. De vreugde der Japanners over dit gelukkig einde was even groot als die der Russen. Van alle zijden ontvingen zij geschenken, gelukwensen en andere bewijzen van de hartelijkste deelneming. Ook de stadhouder en de drie hoogste ambtenaren drukten in twee brieven hunne gelukwensen uit. In den laatsten brief staat: »Gij hebt allen hier lang geleefd, keert thans echter naar uw vaderland terug. De tijd van uw vertrek nadert reeds. Uw lang oponthoud onder ons, heeft ons zoo aan U gewend, dat de scheiding ons moeilijk valt. Denk in uwe vreugde ook daaraan, dat wij ons ook over uwe verlossing verheugen. God geleide U op reis. Wij bidden hem daarom.» Eer het schip vertrok, bragt men vele geschenken van de regering, versch water en hout, duizend groote radijzen, vijftig zakken rijst, dertig zakken zout, eene groote hoeveelheid groenten, versche en gezouten visch. Het werd den Japanners veroorloofd de matrozen op het schip te helpen en zij werkten met meer ijver, dan of zij betaald werden. Bij het vertrek wemelde de geheele bogt van booten, en op allen hief men den spoedig aangeleerden kreet: Hoera, Diana! aan.

In weerwil van al deze vriendelijkheid en deelneming kwamen de Russen in de hoofdzaak geen pas verder. Men gaf hen eenen brief van de regering mede, waarin hen bekend gemaakt werd, dat het christelijk geloof in Japan streng verboden was, dus ook geene Europesche schepen buiten Nagasaki geduld en met kogels verdreven zouden worden. Men verlangde geen handel te drijven met buitenlandsche rijken, want men had geen gebrek aan noodige zaken. In Nagasaki liet men alleen zulke buitenlanders toe, waarmede Japan reeds lang betrekkingen had aangeknoopt en liet ze niet toe voor de winst, maar om andere gewichtige redenen. »Uit uwe vroegere, dikwijls herhaalde verzoeken», zoo eindigde de brief, »zien wij, dat gij de gebruiken van ons land met de uwe vergelijkt, doch hierin dwaalt gij zeer. Daarom is het beter, verder maar niet over een handelsverdrag te spreken.» De Russen namen dit voor gezegd aan en vernieuwden hunne pogingen niet meer, tot dat een andere natie, de jongste van de groote staten der aarde, Japan geopend had.

De Engelschen toonden meer volharding in hunne pogingen om toegang tot Nagasaki te verkrijgen. In het jaar 1791 vertoonde zich de »Argonaut» een koopvaarder, die zich Cook's ontdekkingen aan de noordwestkust van Amerika ten nutte had gemaakt, om kostbare pelterijën in te koopen. De kapitein hoopte eenen ruilhandel te openen, werd echter afgewezen, nadat

men hem op zijn verzoek van hout en water voorzien had. BROUGHTON, die van 1795—1797 zeevaartkundige peilingen van de kusten der zeeën om Japan moest nemen, werd geheel op dezelfde wijze behandeld. De volgende Christenen, die met de Japanners in verkeer kwamen, waren Noord-Amerikanen. Zij kwamen intusschen niet onder eigen, maar onder Hollandsche vlag. Holland was in dien tijd door de Franschen onderworpen en het Hollandsche bestuur op Batavia, vreesde te regt, dat zijne schepen door de Engelsche kruisers zouden weggekaapt worden. Zij huurden een schip van New-York, de »Elisa” onder den kapitein STEWART en dit maakte in 1797 de gewone reis naar Desima. De Japanners waren niet weinig verlegen toen een schip de haven binnenzeilde met de Hollandsche vlag, hoewel de bemanning geen Hollandsch sprak.

Het Hollandsche opperhoofd trachtte hen den Zusammenhang te verklaren, en zij stemden er eindelijk in toe, het schip als een Hollandsch te beschouwen, hoewel zijne uitleggingen onverklaarbaar voor hen bleven. Toen STEWART in het volgende jaar terug kwam, stiet zijn schip bij de afreis in de haven op eene rots en verging. Om de lading, die uit koper en kamfer bestond, te redden bezigde men duikers, maar twee hunner stikten door de gassen, die zich uit den smeltenden kamfer ontwikkelden. De Amerikanen wisten verder geen raad en een eenvoudige Japansche visscher redde het schip. Hij legde aan iedere zijde naast het schip zeventien sloepen en bevestigde ze, zoo onderling, als aan het schip met sterke touwen. Op dezelfde wijze stelde hij een kustvaarder met den steven van de »Elise” in verbinding en wachtte nu tot dat een sterke wind in verband met een’ hoogen vloed was. Zoodra dit geschiedde moesten alle vaartuigen hunne zeilen bijzetten en hij trok het schip nu in ondiep water, waar het weder zeilklaar gemaakt werd. Tot belooning kreeg de visscher het regt twee zwaarden te dragen en een adellijk wapen, een Hollandsche hoed en twee Hollandsche pijpen.

De tijdsomstandigheden waren voor de Hollanders zoo ongunstig, dat STEWART daarop het voornemen bouwde, het verkeer met Japan zichzelf en zijnen landgenooten toe te eigenen. Uit het eenigzins duister verhaal van het Hollandsche opperhoofd DOEFF, blijkt niet naauwkeurig hoe hij handelde. Zoo als het schijnt, voerde STEWART in het volgende jaar een ander schip en vertelde hij, dat hij de »Elisa” met de geheele lading verloren had. Hij verzocht vergunning om handel te mogen drijven ten einde zijn verloren vermogen te herstellen en zijne schuld aan de Hollandsche factorij te voldoen. Het Hollandsche opperhoofd kreeg vermoedens en vergunde hem wel zijne lading te

verkoopen en zijne schuld af te doen, maar weigerde hem eene vracht voor de terugreis en zond hem met de volgende Hollandsche schepen naar Batavia om aldaar het verlies van de »Elisa" te verantwoorden. In Batavia ontkwam hij door de vlugt, en men hoorde gedurende vele jaren niets meer van hem toen hij eensklaps in 1803 andermaal met een schip onder Noord-Amerikaansche vlag in de bogt van Nagasaki verscheen. Toen ook deze nieuwe poging om een onmiddellijk verkeer tusschen Japan en Noord-Amerika aan te knoopen mislukte, vertoonde hij zich niet meer.

Vier jaren later naderde een Engelsch schip de kusten. Het gaf voor, dat het op de reis van Canton naar de westkust van Amerika in nood geraakt was en verkreeg de gevraagde hulp. Een ander karakter had het bezoek, dat de Engelsche kapitein PELLEW in 1808 met het oorlogschip »Phaëton" bragt. Hij had de Hollandsche vlag geheschen en de Hollanders van de factorij op Desima lieten zich des te eerder om den tuin leiden, daar het juist de tijd was, waarop zij een hunner schepen van Batavia verwachtten. Zij zonden den vreemdeling eene sloep te gemoet en moesten eensklaps zien, dat de bemanning daarvan gevangen genomen werd. De verslagenheid der Japansche beambten was onbeschrijfelijk. Zij begrepen eerst niet hoe een Hollandsch schip, Hollanders kon aanvallen. Toen men hen duidelijk maakte, dat dit schip een vijandelijk, waarschijnlijk een Engelsch schip was, dat onder eene valsche vlag zeilde, werden zij niets bedaarder. Zij hadden er werkelijk reden toe, want zij waren persoonlijk aansprakelijk voor ieder hunner Hollandsche gasten en de Japansche wet bedreigde hun leven, als aan een hunner iets kwaads overkwam. Nadat de Hollanders ten gevolge van onderhandelingen, waarbij PELLEW niets dan water en levensmiddelen eischte, in vrijheid gesteld werden, vertoonde zich voor de ongelukkige ambtenaren een ander gevaar. Zij mogten de Engelschen niet levend uit de haven laten gaan en hadden ook den aanval besloten, maar op de kustposten, die zij daartoe noodig hadden, waren geen duizend man, zoo als bepaald was, maar alleen zestig man. De Stadhouder en zijne beambten wisten te goed, wat hen wachtte, zoodat zij geen regterlijk onderzoek afwachtten. Allen sneden zich den buik open. Zelfs de vorst van Fizen, aan wien de nalatige troepen toebehoorden, werd verantwoordelijk gesteld, hoewel hij zich te Jeddo bevond en met honderd dagen gevangenis gestraft. Om zijne gunst te herwinnen, vroeg hij van den staatsraad de vergunning aan den onschuldigen zoon des stadhouders een geschenk van 2000 kobangs (ongeveer 28000 gulden) te mogen maken. De staatsraad stond hem dit toe en merkte

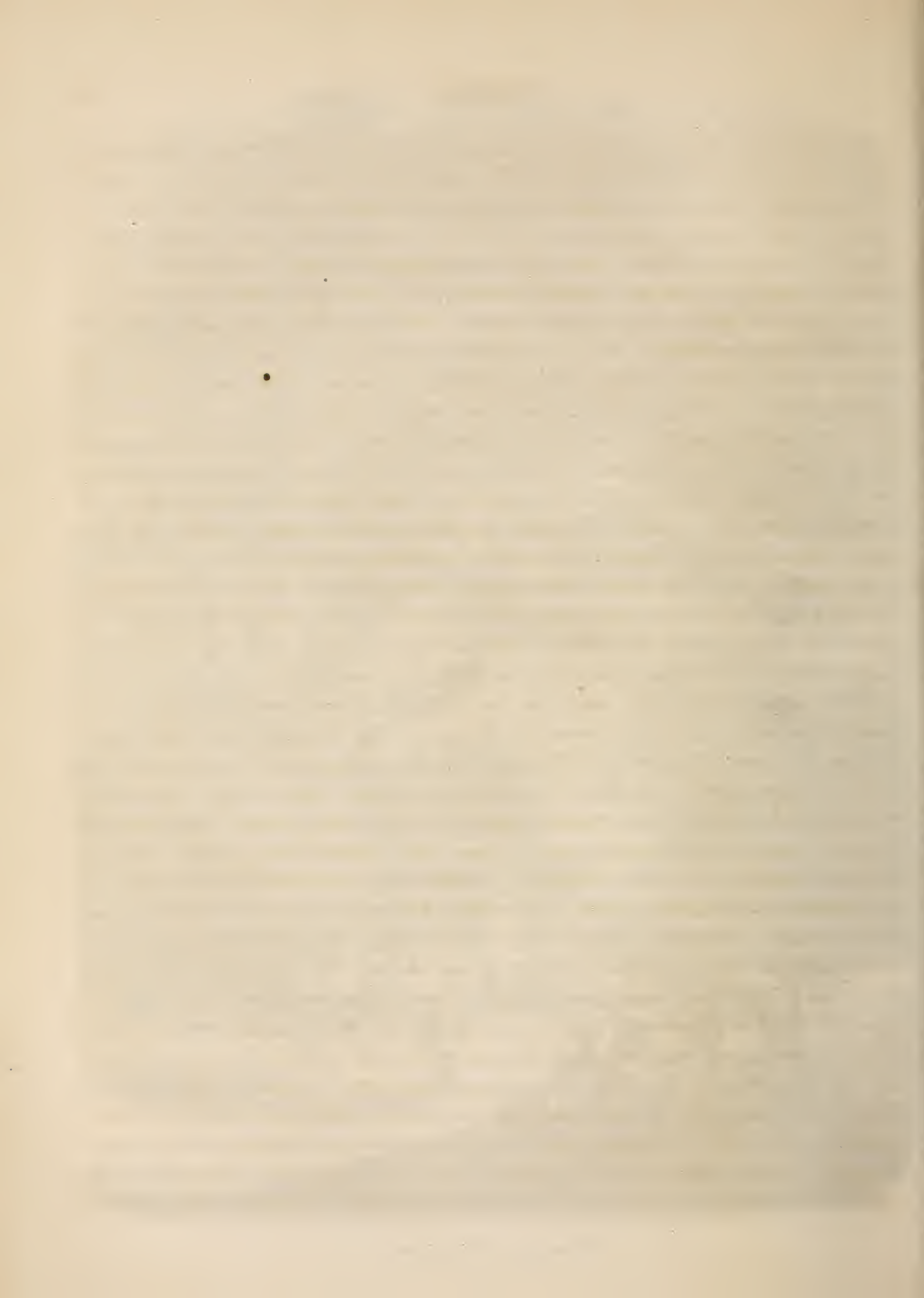
gelijktijdig op, dat men, om hem niet tot herhaalde verzoeken te noodzaken, in eens toestond jaarlijks zijn geschenk te herhalen. Deze opmerking was een last en de vorst moest diensvolgens een jaarlijksche schadeloosstelling betalen.

De verlegenheid onzer landgenooten moest nog grooter worden. In het jaar 1811 werd Batavia door de Engelschen genomen en de gouverneur-generaal JANSSENS tot een verdrag genoodzaakt, waardoor de Engelschen Java »met alle onderhoorigheden» verkregen. Het was aan geen twijfel onderheven, dat ook Desima onder deze onderhoorigheden begrepen was, en de gouverneur-generaal van Java, Sir STAMFORD RAFFLES maakte zich dus gereed, dit in bezit te nemen. Hij liet in 1813 twee schepen, degenen, die den jaarlijkschen handel dreven, vertrekken en gaf hun een nieuw opperhoofd, CASSA mede, opdat hij DOEFF, die reeds het dubbele van den gewonen tijd op Desima had doorgebracht, zoude aflossen. DOEFF liet zich intusschen niet verdrijven. Hij hield zich alsof hij noch aan de verovering van Holland door de Franschen, noch aan het verlies van Java geloof sloeg en beschouwde de beide schepen voor Noord-Amerikaansche, die even als vroeger reeds geschied was, door den gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië gehoord waren. Daar de Japansche beambten zijne zienswijze volgden en de Engelschen geen geweld konden gebruiken, zoo hield hij vol en nu deed zich het merkwaardige feit voor, dat het kleine eiland Desima, het eenige punt van de wereld was, waarop nog een Hollandsch bestuur en eene Hollandsche vlag aanwezig waren. De handel stond wel is waar stil, maar de Japanners waren wellevend genoeg, hunne gasten van allerlei behoeften te voorzien, tot dat de staat van zaken in Europa veranderd was en het oude verkeer hersteld werd.

Door de bezoeken der Engelschen en Russen, hadden de Japanners kennis gemaakt met twee nieuwe Europesche talen. Zij maakte zich die kennis op hunne wijze ten nutte, door in alle kustplaatsen tolken te onderhouden, die aan landende Russen of Engelschen konden verklaren, waarom men hen niet toeliet. Langen tijd hadden deze taalkenners geene gelegenheid, hunne pligten te vervullen, want de Europesche schepen vermeden deze ongestuvrijde kust. In het jaar 1831 werd echter eene Japansche jonk door storm verslagen en leed eindelijk, nadat zij gedurende eenigen tijd hulpeloos op den Grooten Oceaen had rondgezworven, schipbreuk op de westkust van Noord-Amerika, in de nabijheid van de monding der Columbia-rivier. De Amerikanen namen de schipbreukelingen vriendelijk op en voerden hen naar Makao. Daar bevond zich de Duitsche zendeling GÜTZLAFF, die de taal van de Japan:

Havenkapel in Yokuhama.

ners leerde en geene rust had, voordat hij KING, een Amerikaansche koopman, had weten over te halen, een schip uit te rusten, waarop de schipbreukelingen naar hun vaderland zouden vervoerd worden. GÜTZLAFF begeleidde zijne beschermelingen en met hem scheepte zich een tweede zending Dr. PARKER op den »Morrison" in. Men nam geene vuurmonden, noch andere wapenen mede en meende daardoor het vreedzame doel der reize genoegzaam aan den dag te leggen, om van de vriendelijkste opname verzekerd te zijn. De Amerikanen begingen echter den misslag, niet in Nagasaki, de eenige haven voor vreemdelingen geopend, te landen, maar in de baai van Jeddo, waar niet eens de toegang aan alle Japansche schepen vergund is. De autoriteiten gingen intusschen onderhandelingen aan en GÜTZLAFF dacht reeds gewonnen spel te hebben, toen eensklaps op den »Morrison" gevuurd werd. Het ging hem niet beter in de baai van Kagosima, die tot het vorstendom Satzoema behoort. Zonder Nagasaki aan te doen, zeilde hij toen naar Makao terug en nam de Japansche schipbreukelingen mede.

In dezen tijd vielen twee gebeurtenissen voor, die het stelsel van uitsluiting van het Japansche gouvernement, buitengewoon bemoeijelijkten en op den duur onmogelijk moesten maken. Het waren de veranderde rigting, die de walvischvangst nam en de oorlog van Engeland met China.

In vroeger tijden ving men den walvisch in de poolstreek van den Atlantischen Oceaan tusschen Amerika en Europa, nabij Groenland en Spitsbergen en in de groote baaijen, de Hudsons- en de Baffins-baai. De gestadige vervolging verminderde die dieren in zulk eene mate, dat de vangst niet meer winstgevend werd en men andere plaatsen tot de vangst moest opsporen. Gedurende langen tijd bezigde men hiertoe het zuidelijkste gedeelte van den Grooten Oceaan en aan deze keuze hebben wij de meeste ontdekkingen in de poolstreken te danken, waaraan de namen der walvischvaarders BRISTOL, PALMER, POWELL, WEDDELL en anderen verbonden zijn. De rijke vangst lokte steeds meer schepen naar gindsche streken en zoo leverde dit gevaarlijke handwerk al spoedig hier ook weinig winst op. Men begon nu den walvisch in het noordwestelijke gedeelte van den Grooten Oceaan op te zoeken en vooral de Noord-Amerikanen wendden zich in grooten getale naar de zee van Ochotzk en de aangrenzende wateren. Voor walvischvaarders, die niet zelden verscheidene jaren uitblijven, is het eene behoefte, in de nabijheid van hunne vischplaats, eene kust te vinden, waar zij hunnen voorraad kunnen vernieuwen. Volgens hunne geographische ligging, waren de Japansche eilanden in dit opzigt het meest geschikt en het was gemakkelijk vooruit te zien, dat de

geharde, vermete en tot geweldenarijen geneigde matrozen van die schepen het Japansche handelsverbod niet zouden eerbiedigen. Inderdaad werden de havens van die eilanden steeds drukker door walvischvaarders bezocht. Het bestuur bood in die gevallen altijd hout en water aan, maar de schepelingen vergenoegden zich niet altijd daarmede en namen weg, wat men hen niet vrijwillig gaf.

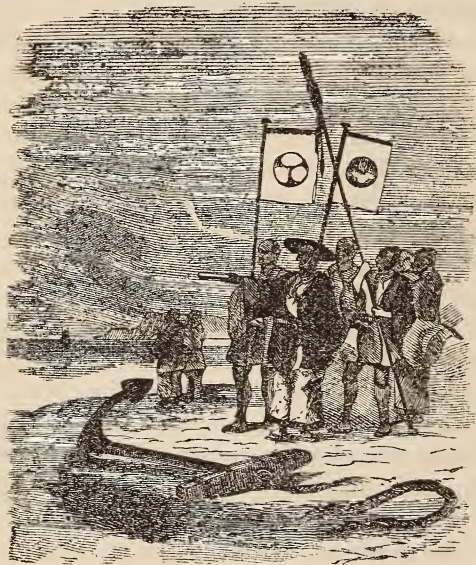
In hunnen oorlog met China hadden de Engelschen de ondervinding opgedaan, hoe weinig strijdkrachten voldoende zijn, om een groot Oost-Aziatisch rijk te ontmoedigen. Indien zij zich met de opening der Chinesche havens, hun bij het vredesverdrag van Nanking (29 Augustus 1842) toegestaan, tevreden stelden, dan bleef hunne staatkunde, namelijk het medeslepen van het gesloten Oosten in het groote wereldverkeer, halverwege staan. In het jaar 1842 had de Japansche regering, door de meer gestadig voorkomende oneenigheden met walvischvaarders geleerd, hare strenge wetgeving eenigzins verzacht en menschlievende maatregelen voorgeschreven, voor vreemde schepen, die door storm of gebrek aan levensmiddelen gedwongen werden de Japansche kusten aan te doen. Met het oog op deze omstandigheden en op de bevoorregte stelling, die de Nederlanders in Japan genoten, hielden deze het oogenblik gekomen, waarop het hun pligt was, de regering ernstig te waarschuwen voor de toenemende gevaren van haar uitsluitingsstelsel. In het jaar 1844 bragt het fregat »Palembang» een brief van Koning Willem II aan den Keizer van Japan over. De Japansche regering gaf aan de daarin vervatte aanmaning om hare havens te openen en zoo doende het lot van China te ontgaan, geen gehoor en antwoordde in het volgende jaar beleefd, maar bepaald, dat de aloude wetten van den staat het niet veroorloofden, eene grootere uitbreiding aan het verkeer met vreemde volken te geven en dat men daarom het stelsel van uitsluiting moest in stand houden. »Juist de gebeurtenissen in China», zeide de Sjoogoen, »bevatten het beste bewijs, dat een rijk geen duurzame vrede kan genieten, als het de vreemdelingen niet verwijderd houdt. Zoo China den Engelschen niet vergund had, zich in groot getal te Kanton te vestigen en daar wortel te schieten, dan zouden er geene oneenigheden ontstaan of de Engelschen te zwak geweest zijn, om den ongelijken strijd vol te houden. Holland» zoo eindigde de Sjoogoen »heeft door goede diensten het regt verworven handel met ons te drijven en zal dit regt behouden. Maar ik zal er mij voor wachten, dit privilegie tot eenig ander volk uit te strekken, want het is veel gemakkelijker, een dijk in goeden staat te onderhouden, dan te beletten, als er eens openingen in ontstaan zijn, dat deze niet grooter worden.»

De zachtere wetgeving van 1842 deed zich gevoelen, toen de Amerikaan MERCATOR COOPER met de »Manhattan» in April 1845 de reede van Jeddo bezocht. Het schip was een walvischvaarder en had de zee ten noorden van Japan bezocht. Ten zuidoosten van Nippon ontmoette COOPER een klein eilandje, dat vrij onvruchtbaar is en voor onbewoond doorgaat. Op de Noord-Amerikaansche zeekaarten wordt het als Pieters-eiland aangegeven. COOPER besloot het te onderzoeken en schildpadden voor zijne manschappen in te nemen. Terwijl hij langs den oever zeilde, stiet hij op een zonderling schip, dat veel op een Chineesch vaartuig geleek. Hij landde en ging in het inwendige, waar hij in een dal, geheel onverwacht eenige menschen in vreemde kleederdragt zag, die door zijne verschijning verschrikt, de vlugt namen. Hij volgde hen en kwam aan een hut, waar hij elf menschen vereenigd vond, die, zoo als hij later vernam, Japansche schipbreukelingen waren. Bij zijne nadering kwamen zij naar buiten, wierpen zich voor hem neder en bleven een tijd lang met hun gezigt tegen den grond liggen. Zij waren zeer bevreesd voor hun leven, maar hij stelde ze door zijne vriendelijkheid gerust en werd door teekens door hen onderrigt, dat zij voor vele maanden op het eiland schipbreuk geleden hadden.

COOPER besloot dadelijk met hen naar Jeddo te zeilen, hoewel hij het verbod der Japansche regering zeer goed kende. Zijn voornemen was eensdeels de schipbreukelingen aan hun vaderland terug te geven, andersdeels der Japansche regering »een gunstig denkbeeld van de beschaving der Noord-Amerikanen te geven.» Hij zeilde eenige dagen in de rigting van Nippon en zag eenen grooten, vormeloozen klomp op het water drijven, die zich eindelijk als een masteloos schip voordeed, welke op het punt van zinken was. Het was van een der noordelijke havens met eene lading gezouten zalm naar Jeddo gezeild en had eenige weken hulpeloos op zee rondgezwakt. COOPER redde van het schip, dat den volgenden dag verging, elf Japanners.

Toen hij Nippon bereikte, bevond hij, dat hij ver noordelijk van Jeddo was, hij naderde evenwel de kust en landde in zijne sloep, begeleid door een der Japanners. De bevolking, die grootendeels met de visscherij bezig was en gelukkig en verstandig scheen te zijn, verzette zich niet tegen zijne landing. Van hier zond hij een der schipbreukelingen naar Jeddo en maakte zijn voornemen bekend om eene haven binnen te loopen, ten einde de Japanners te ontschepen en water en andere behoeften voor zijne verdere reis in te nemen. Hierop zeilde hij langs de kust en vergeleek zijne kaart met eene Japansche, die hij op het wrak gevonden had, maar de wind dreef

hem weder in volle zee en hij konde eerst na eene week de kust weder naderentlijk lande aantekma, zond twee andere schipbreukelingen naar de hoofstad en hernieuwde zijn verzoek om in eene haven toegelaten te worden. Daarop wendde hij zich naar Jeddo en liet in de diepe baai, waaraan de stad gelegen is, het anker vallen. Terwijl hij de baai binnen zeilde, kwam eene boot uit de stad, waarop zich een ambtenaar bevond, die naar zijne rijke kleeding te oordeelen een man van gewigt moest zijn. Deze deelde hem mede, dat zijne afgezanten bij den Keizer waren aangekomen en dat deze vergunde, zijn schip in de haven te brengen.

Japansche ambtenaar.

Den volgenden dag werd hij door booten dicht bij de stad gehoegseerd. Onmiddelijk werd het schip met eene menigte menschen van elken rang vervuld, van den stadhouder van Jeddo en de hoogste ambtenaren des Keizers af, in hunne prachtige kleeding tot aan de nederigste dienaars van de regering toe, in hunne lompen. Allen waren even verlangend hunne nieuwsgierigheid te bevredigen en de duizend wonderen van het vreemde schip te beschouwen. Een tolk, die Hollandsch en eenige woorden Engelsch sprak, maar zich het best door teekens kon doen verstaan, maakte aan COOPER bekend, dat noch hij, noch

zijne manschappen op straffe des doods het schip mogten verlaten, hetgeen hij door zeer verstaanbare teekens uitdrukte, door een sabel langs zijne keel te trekken. COOPER was tegen allen beleefd, won spoedig het vertrouwen en verzekerde hen, dat het hoegenaamd zijn voornemen niet was, hunne wetten te schenden, maar dat hij alleen wenschte den Keizer en der regering zijne goede gezindheid en die zijner landsliedeu tegen de Japanners te bewijzen. De schipbreukelingen, die hij van het eiland en het wrak had gered, toonden bij het afscheid de warmste dankbaarheid en omhelsden hem onder vele tranen.

COOPER kreeg echter geene vergunning om het schip te verlaten. Voortdurend bleven er Japansche ambtenaren aan boord, om te verhinderen, dat dit verbod overtreden werd. Om elke mogelijke verbinding met den oever af te snijden, werd het schip door drie rijen booten omringd, waarvan de eerste op 30 à 40 el van het schip verwijderd was, terwijl de beide anderen op gelijken afstand van elkander geplaatst waren. De eerste rij was aan eene lijn gebonden en de booten zoo dicht bij elkander geplaatst, dat zij elkander aanraakten en niets tusschen hen kon doorgaan. De achterstevens van de booten waren naar het schip gekeerd en daarop lans en zwaarden van eenen zonderlingen vorm geplaatst. De laatstgenoemde staken gedeeltelijk in verlakte scheeden en waren gedeeltelijk ontbloot, om den vreemdelingen te toonen, dat men gereed was zich daarvan te bedienen. Binnen den eersten kring, het dichtst bij den »Manhattan» lag een grooter schip, waarin de officieren van de wacht zich ophielden, aan welke de bewaking der vreemdelingen was opgedragen. De booten van den tweeden kring waren niet zoo dicht bij elkander geplaatst en die van den derden nog meer verspreid, maar hun gezamenlijk aantal was verbazend groot en kan wel duizend bedragen hebben. Hoe verwonderlijk dit gezigt ook voor de Amerikanen was en hoe prachtig zich die menigte booten met hunne vlaggen en lans en zwaarden vertoonde, zoo verdween deze indruk tegen dien, welke de ontelbare geschilderde lantarens des nachts maakten. Het was eene vertooning, die uit de tooververtellingen van de »Duizend en ééne nacht» scheen ontleend te zijn.

De »Manhattan» bleef vier dagen in de haven en werd gedurende dien tijd op bevel des Keizers van hout, water, rijst, graan, groentens van allerlei aard en verlakt vaatwerk voorzien. Alles wat hij noodig had, werd geleverd en alle betaling werd geweigerd, maar men verklaarde den kapitein, dat hij nooit meer in Japan mogt komen, indien hij zich de ongenade des Keizers niet op den hals wilde halen. De stadhouder gaf hem de verzekering, dat de eenige reden, waarom men hem dit verblijf in Japan toestond, gelegen was in de overtuiging, dat hij geen kwaadwillig mensch kon zijn, omdat hij zich zoo ver van zijnen weg had afgekeerd, ten einde arme menschen, die hem geheel vreemd waren, naar huis terug te brengen. Daarom had de Keizer een gunstig denkbeeld van zijn hart en had hij aan zijne onderhoorigen gelast hem welwillend te behandelen en in al zijne behoeften te voorzien.

Toen gedurende het gesprek, de stadhouder aan COOPER zeide, dat hij nooit meer in Japan moest komen, vroeg de Amerikaan, hoe hij onder der-

gelijke omstandigheden dan moest handelen? De stadhouder was verlegen, haalde de schouders op en herhaalde slechts, dat hij niet mogt terugkomen. COOPER vroeg daarop, of hij zijne Japansche landslieden van honger moest laten sterven of moest laten verdrinken, als hij ze kon redden? De stadhouder antwoordde, dat hij ze naar eene Hollandsche haven kon brengen, maar dat hij niet meer in Japan moest komen. Hij zeide dit vriendelijk, maar zeer bepaald, alsof hij den wil des Keizers bekend maakte.

Den vijfden dag verklaarde COOPER, dat hij gereed was om te vertrekken, maar dat de tegenwind hem belette in zee te steken. De stadhouder wilde niet erkennen, dat wind en weder eene reden konden zijn om het vertrek uit te stellen en vond dan ook werkelijk een middel, om de elementen te overwinnen. Nadat COOPER het anker geligt had, werd eene rij booten aan het schip bevestigd. Zij werden vier aan vier geplaatst en vormden zulk eene lange rij, dat men ze niet kon tellen. Zij waren ongeveer duizend in getal en hun aantal verbaasde de bemanning. De orde op deze vloot was volmaakt. Elk harer werd door een' enkelen riem in beweging gesteld, waaraan echter verschillende menschen bezig waren. Op deze wijze werd de »Manhattan'' vier en een halve mijl ver in zee gesleept en de officier, die de Japanners aanvoerde, zoude het boegseren nog verder vervolgd hebben, als COOPER hem niet bedankt had. De Japanners namen zeer beleefd afscheid van COOPER, die zijne zeilen bijzette en den steven naar Kamschatka wendde, terwijl de rij booten met eene langzame en sierlijke zwenking naar Jeddo terugkeerde.

De Vereenigde Staten kregen door het gunstig einde van den strijd om het gebied van den Oregon eene groote streek langs de kusten van den Grooten Oceaan. Uit het oosten waren de padzoekers insgelijks tot Californië doorgedrongen en aan de prachtige waterkom, waarin de Sacramento en de San Joaquin hunne wateren ontlasten, verhieven zich de eerste gebouwen, de kiem waaruit de wereldmarkt San Francisco zich zoude ontwikkelen. De Nederlandsche regering maakte Japan op deze veranderingen opmerkzaam. Het antwoord van den Sjoogoen bestond daarin, dat hij onze regering verzocht aan de overige staten twee, in 1846 uitgevaardigde wetten bekend te maken. De eerste herinnerde de vreemdelingen de oude bepaling, dat Japansche schipbreukelingen alleen door Nederlandsche of Chinesche schepen naar hun vaderland terug gevoerd mogten worden. De tweede was een stellig verbod om de kusten en eilanden op te nemen. Dit was zelfs aan de Japanners niet veroorloofd, en hoe durfden vreemdelingen het wagen, den buitenomtrek te teekenen, van een rijk, hetwelk zij niet mogten betreden!

De nieuwe wetten waren door nieuwe bezoeken van vreemdelingen in het leven geroepen. In het jaar 1846 verschenen bijna gelijktijdig twee eskaders voor de kust, een Fransch en een Noord-Amerikaansch. De officiële dagbladen hebben een merkwaardig stilzwijgen bewaard over de lotgevallen van de Fransche oorlogsschepen, die door den admiraal CECILE werden gekommandeerd. Wij vernamen daardoor verder niets, dan dat de admiraal geen lust had om een handelsverdrag te sluiten en dat het doel der reize alleen geweest was om de Fransche vloot en vlag te laten zien. Nadat CECILE de nieuwsgierigheid der Japanners zeer opgewekt had, was hij weder vertrokken. Volgens andere berigten werden de Franschen op eene vernederende wijze afgewezen en werd er op hunne schepen gevuurd.

De Amerikanen zonden in datzelfde jaar twee schepen, het lineschip Columbus en het fregat Vincennes af. De kommandant der expeditie was de Commodore BIDDLE, broeder van den bekenden directeur der bank van de Vereenigde Staten, wiens lange en verbitterde strijd met den president JACKSON, de Unie aan den rand van den afgrond bragt. Den 20sten Julij 1846 kwam hij in de baai van Jeddo. Niet lang daarna was hij door 4 à 500 kleine scheepjes omringd, die elk 5 à 20 man voerden. Deze scheepjes werden door een enkelen riem aan den achterstevan bewogen en de bemanning daarvan was grootendeels ongewapend. Volgens het gevoelen der Amerikanen waren het meerendeels particuliere booten, die voor deze gelegenheid geprest waren. Een Japansche ambtenaar kwam aan boord van het fregat en plantte een stok met een zinnebeeldig teeken aan den voor- en achterboeg van het schip. Zoodra de kapitein vernam, dat deze handeling de in bezit name van het schip moest beteekenen, gelastte hij zijnen lieden de stokken weg te nemen. De Japanners verzetten zich hier niet tegen. Eerst trachtten zij zelfs het verkeer tusschen de beide Amerikaansche schepen te verhinderen, door ze met een driedubbele rij booten te omringen; doch toen de Commodore gelastte dezen hinderpaal door te breken, maakten zij ruimte. Eenigen hunner droegen een zwaard, slechts enkelen van den hoogsten rang twee, een lang met een dubbel gevest en een kort. De Japanners, die zich hier vertoonden, zagen er in het algemeen beter uit dan de Chinezen en schenen die in elk opzigt te overtreffen.

Hoewel de beide schepen gedurende tien dagen voor anker lagen, betrad geen Amerikaan het land. De keizerlijke ambtenaren waren uiterst beleefd en wellevend. Zoodra zij buiten het gezigt van hun gevolg waren, toonden zij zich ook gezellig, spraken veel en wisselden zelfs met de Amerikanen

kleine geschenken, zoo als waaijers en dergelijke voorwerpen. Zij waren buitengewoon goed onderrigt over buitenlandsche staatkundige gebeurtenissen en hadden zelfs het geschil over Oregon vernomen. Zij hoorden dit alles van de Nederlanders, die bepaald verplicht waren, het bestuur met alles bekend te maken, wat in de buitenwereld voorviel. Een Japansche tolk, die zeer goed Hollandsch verstond, maakte het onderhoud mogelijk.

De Commodore BIDDLE moest een handelsverdrag trachten te sluiten. Toen de havenmeesters aan boord kwamen om naar het verlangen der vreemdelingen te vragen, antwoordde hij: »De Vereenigde Staten wenschen te onderzoeken of Japan niet even als China zijne havens voor het buitenlandsche verkeer zal openen. Geschiedt dit, dan hoopt Amerika een handels- en vriendschapsverdrag te sluiten, op denzelfden voet als zulks met China heeft plaats gehad.» Na verloop van zeven dagen kwam het antwoord, dat in de beleefdeste bewoordingen eene weigering behelsde. De Sjoogoen verklaarde »Japan zal geene nieuwe havens openen, geen handelsverdrag sluiten» en eischte van de schepen, dat zij vertrekken en niet terug komen zouden. Bij hun vertrek lieten de beide schepen zich door de Japansche booten naar zee boegseeren; de booten wisselden seinen met elkander en bewogen zich zeer geregeld.

Noord-Amerika onderhield nu in de Chinesche zee eene oorlogsvloot, om de belangen van den handel te bevorderen. In het jaar 1849 kwam hierbij het berigt, dat 16 Amerikaansche matrozen op de kust van Japan gestrand waren en gevangen gehouden werden. De bevelhebber van het station, liet dadelijk het oorlogsschip Preble, gekommandeerd door GLIJNN vertrekken. Toen GLIJNN de Japansche kust naderde, hoorde hij dat overal alarmkanonnen gelost werden en zag hij des nachts op de bergen seinvuren ontsteken. Deze voorbereidselen bereidden hem voor op de ontvangst, die hem in de haven van Nagasaki wachtte. Naauwelijks had hij zich aan den ingang vertoond, of verschillende schepen kwamen hem te gemoet en gelastten hem om te keeren. Hij brak door hunne lijn heen en liet het anker vallen op de plaats, die hij daarvoor in het oog had. In de volgende dagen kwamen gestadig schepen met soldaten bemand in de baai. Deze troepen betrokken op de hoogliggende kust, die de ankerplaats der Amerikanen omringde, eene legerplaats: De Japanners wierpen op de bergen batterijen op, wier zestig zware vuurmonden, dreigend op het vreemde schip gericht waren.

GLIJNN liet zich door deze bedreigingen niet afschrikken en vorderde de uitlevering der gevangenen. Eerst gaf men trotsche antwoorden; doch toen de Amerikaan gladweg verklaarde, dat hij geweld zoude gebruiken en dat

zijne regering middelen genoeg bezat om de Japanners tot een menschlievend gedrag te dwingen, werd men beleefd en beloofde men de uitlevering der gevangenen binnen twee dagen. De Japanners hielden goed woord en GLIJJN keerde naar zijn station op de Chinesche kust terug. De matrozen waren bijna zeventien maanden gevangen geweest en vertelden veel van de onmenselijke en wreede behandeling, die zij hadden ondervonden. Indien wij ons herinneren, hoe men GOLOWNIN en zijne Russen, die men als vijanden beschouwde, behandelde, dan moeten wij veronderstellen, dat als de Amerikanen werkelijk onmenselijk behandeld zijn, zij daartoe door hun gedrag wel zelf aanleiding zullen gegeven hebben. Hun verhaal, dat men hen met den dood bedreigde, zoo zij het beeld van den Zaligmaker »den duivel van Japan», niet met voeten traden is eene bepaalde leugen.

Op de Noord-Amerikaansche vloot bevond zich een officier, die de gesloten Japansche kust gedurende vele jaren niet uit de gedachten verloor. Het was de Commodore PERRY. Als vaderlandslievend man, geraakte hij in geestdrift voor het plan om zijne landslieden tot de commissievaarders van de geheele wereld te maken. Nadat Californië ten gevolge der ontdekking van goudschichten eene voorbeeldeloze vlugt genomen had en de Amerikaansche handel in den Grooten Oceaan zich met reuzenschreden ontwikkeld had, was het plan om het geheele verkeer tusschen het Oosten en Westen over Amerika te voeren, zoo onzinnig niet. Een spoorweg van den Grooten naar den Atlantischen Oceaan, door de Amerikanen met teedere ingenomenheid voor dit reuzendenkbeeld Mammouthbaan genoemd, was geprojecteerd, eene lijn stoomschepen naar de Sandwichs-eilanden geopend en eene verbinding tusschen San Francisco en Canton door middel van drie lijnen voorbereid. Voor dit verkeer had men tusschenplaatsen noodig, die men buiten Japan niet konde vinden en kolenstations, die insgelijks slechts daar konden aangelegd worden. Ook de walvischvaarders verdienden opmerking, want hun aantal was in korten tijd zoodanig vermeerderd, dat in één enkel jaar 176 van die vaartuigen, de straat van Sangar gepasseerd hadden.

PERRY begon met alle boeken, die hij over Japan kon magtig worden te bestuderen. Alles wat hij las versterkte bij hem de overtuiging, dat de opening van een verkeer met Japan niet zoo moeilijk kon zijn, als men gewoonlijk geloofde. In vroegere tijden waren de Japanners een gastvrij volk geweest, geneigd tot handeldrijven en slechts staatkundige gebeurtenissen, die reeds twee eeuwen voorbij waren, hadden hen gedwongen eene andere gedragslijn te volgen. PERRY'S vertrouwen werd er niet door geschokt dat

alle pogingen om toegang in eene haven van het land te verkrijgen, tot nu toe mislukt waren. Men had de Portugezen uitgesloten, omdat zij zich vroeger met regeringszaken bemoeid hadden. De Engelschen waren twee maal afgewezen, de eerste omdat hun koning met eene Portugesche prinses gehuwd was, de tweede maal omdat zij zich geweldenarijen veroorloofd hadden. Het mislukken der pogingen van de Russische regering konde nog het minst geteld worden. De Japanners moesten de Russen wel wantrouwen; want zij hadden hen meerdere der Kurillische eilanden ontnomen, op Japansch gebied pogingen tot bekeering aangewend en eindelijk in vollen vrede, verschillende vijandelikheden gepleegd. Wat eindelijk de Nederlanders betreft, deze hadden door te veel inschikkelijkheid gezondigd en daardoor de trotsche Aziaten in hunne meening versterkt, dat een verkeer met vreemdelingen, die zich zelve zoo vernederden, niet veel voordeel zoude opleveren.

PERRY ontwikkelde deze denkbeelden in eene memorie, die hij aan de regering indiende. De staatkundige en handelsvoordeelen, die dit plan deed hopen, waren groot genoeg om tot zulk eene onderneming op groote schaal, aan te sporen; het was duidelijk, dat men alleen van eene dergelijke onderneming een' gunstigen uitslag kon verwachten. Een ongewapende koopvaarder zoude stellig hetzelfde ondervinden, wat tot nog toe alle volken ondervonden hadden, terwijl eene oorlogsvloot met zwaar geschut bewapend, aan de onderhandelingen, die men met gerustheid en waardigheid wilde voeren, klem zoude bijzetten. De regering had daarom gelijk, dat zij, toen zij het plan van haren Commodore had aangenomen, besloot een geheel eskader af te zenden. Zij bestemde voor die reize de stoomschepen Mississippi, Princeton en Alleghany, het lineschip Vermont, de korvetten Vandalia en Macedonian en de gewapende voorraadschepen Supply, Lexington en Southampton. In den Grooten Oceaan zouden zich verder het stoomschip Susquehanna en de korvetten Saratoga en Plymouth daarbij aansluiten. De Princeton kon niet spoedig genoeg gereed gemaakt worden en werd door den Powhattan vervangen.

Nauwelijks was het besluit der regering bekend geworden, toen zich wetenschappelijke mannen, uit alle oorden van de wereld aanboden, om de reize mede te maken. De meest beroemde en nuttigste van allen was von SIEBOLD, maar ook zijn verzoek, werd even als dat van alle anderen afgewezen. Het Noord-Amerikaansche berigt over de expeditie zegt met drooge woorden, dat men dien geleerde verdacht hield, dat hij te veel in het belang der Nederlanders of der Russen zou handelen, om zijne medehulp raadzaam

te maken. Indien deze reden werkelijk bestond, dan kan men moeilijk verklaren, hoe men onze regering kon verzoeken, door het opperhoofd van Desima, de vreedzame en vriendschappelijke zending van den Commodore PERRY, te helpen bevorderen. Wantrouwen tegen eenen geleerde, die eene regering dient in het belang der wetenschap en een vol vertrouwen op die zelfde regering zijn onvereinigbaar. Men zal tegen SIEBOLD wel dezelfde redenen van uitsluiting gehad hebben, als tegen alle overige geleerden. De schepen moesten alleen een zeevaarkundig en een staatkundig doel vervolgen. Men moest hen van eene groote bemanning voorzien, die alle ruimte besloeg. Het strengste militaire toezigt was noodzakelijk en van geleerden kon men niet verwachten, dat zij zich gaarne aan den dwang der scheeps-tucht zouden onderwerpen. Om deze redenen sloot men hen geheel uit.

Den 24sten November 1852 verliet PERRY de golf van Norfolk en zeilde des middags de Virginische kaap Henry voorbij. Toen de zon onderging, verloor hij de witte duinen van het strand uit het gezigt en nam voor lang afscheid van den Noord-Amerikaanschen bodem. De passaatwinden bespoedigden zijne reis, zoo dat hij den 13^{den} December het anker kon laten vallen in de bogt van Funchal op Madera. Vier dagen later vertoonde zich de piek van Teneriffe op verre afstand boven de wolken. De nieuwjaarsdag werd onder de linie gevierd. De lucht hing dampig en zwaar boven de schepen, geen windje bewoog zich, de hitte was nauwelijks te verdragen en van tijd tot tijd viel eene regenbui neder, die echter ook warm was. De doop, die gewoonlijk bij het passeren der linie plaats heeft, bleef ditmaal achterwege. Den 10^{den} Januarij 1853 kwam men onder de naakte rotsen van de St. Jamesbaai voor St. Helena ten anker. De officieren hadden ter naauwernood tijd NAPOLEON'S graf te bezoeken, daar men denzelfden avond het anker reeds weder ligtte.

Toen den 24sten Januarij de zon op kwam, had men de zuidwestkust van Afrika in het gezigt. De thermometer stond op 23°, kormorans en meeuwen vlogen met geheele scharen op en neder, op de witte zandbanken van de kust stonden pinguins. Meer landwaarts in zag men heuvels met kreupelhout bedekt, maar geen spoor van water. In de Tafelbaai, die men tegen het vallen van den avond bereikte, lagen meer dan zestig groote vaartuigen, waartusschen eene tallooze menigte visschersschuiten, met Maleijers of Chinezen bemand rondvoer. Na den middag zette de Tafelberg zijne muts van wolken op, en de van ouds bekende voorstelling werd ook ditmaal waarheid. Een storm verhief zich, die de schepen als notendoppen op het

water liet dansen. Men bevrachtte de schepen met zoo veel slagvee, als zij bevatten konden en zette toen de reis verder voort.

Den 2^{den} Februarij had men de Kaap omgezeild, en den 9^{den} Maart toen de nacht even gevallen was, zag men de lichten van den vuurtoren, die op de zuidpunt van Ceylon staat, boven de golven flikkeren. Te middernacht kwam de loods in eene der eigenaardige schuiten van dat land, aan boord. Het geheele vaartuig bestaat uit eenen uitgehouden boomstam en is niet breeder dan 0,40 à 0,50 el. Tevens is het zoo laag, dat men aan de boorden, dunne planken moet bevestigen, om het inslaan der golven te verhinderen. Het omslaan wordt belet door uitstekende, staken van 2 à 3 el lengte die van voren en van achteren van de schuit loodregt uitstekende, en aan wier uiteinde weder een balk van 0,15 à 0,20 el lengte diagonaal met het vaartuig bevestigd is. Deze balk kan niet zinken, noch uit het water geligt worden en de kleine schuit wordt daardoor zekerder dan een grooter vaartuig, dat volgens alle regelen der scheepsbouwkunde vervaardigd is. Toen de Noord-Amerikanen Point de Galle verlieten, ontmoetten zij visschersschuiten van dezelfde gedaante in open zee, op 12 à 16 mijlen van de kust verwijderd.

De volgende aanlegplaats was Singapoer, een klein eiland in zuidelijk Azië aan den uithoek van het Maleische schiereiland gelegen. Het was voor veertig jaren nog nauwelijks bekend, en bevat nu reeds eene stad met 63,000 inwoners. In het jaar 1819 was het eiland het eigendom zonder waarde van een' Maleischen Sultan, toen Sir THOMAS STAMFORD RAFFLES met den praktischen blik van een' Engelschman inzag, dat op deze plaats in de onmiddellijke nabijheid van eenen grooten zeehandelsweg en te midden van een aantal verspreide vestigingen, eene bloeiende kolonie kon gesticht worden. Singapoer verhieef zich snel en nu is deze stad eene der voornaamste handelsplaatsen in de Indische Zee geworden. In de straat van Malacca, had PERRY zeven Amerikaansche klippers ontmoet, in de haven van Singapoer vond hij er slechts een enkele, onder eene groote menigte Chinesche jonken.

De verdere reis geleidde in den Chineschen Archipel. De eilanden daarvan bestaan uit graniëtblokken van de schoonste vorming en daartusschen bedekken altijd jonken van de meest verschillende grootte en gedaante in alle rigtingen het water, deels bezig met de visscherij, deels met kustvaart. Den 8sten April was men in Hong-Kong en had daarmede het punt bereikt, van waar de eigenlijke expeditie begon, want hier was de verzamelaarsplaats der schepen. De vereeniging daarvan had echter eerst in Shanghai volkomen

plaats. In Woe-Schang aan de monding van den Yant-se-Kiang voorzagen de schepen zich van kolen en zetten toen koers op de groep der Lioe-Kioe eilanden.

In dit gedeelte der Chinesche zee bemerkte de zeeman zonderlinge luchtverschijnselen. De meest opvallende is een digte, zuiver witte nevel, die dikwijls dagen lang de zee bedekte, zoodat men nauwelijks van de eene zijde van het schip naar het andere kon zien. Dikwerf zweefde deze nevel 10 à 15 el boven de zee, zoo dat men wel den romp, maar niet de masten van de andere schepen zag. Ook een typhon ontbrak niet; hij stak uit het zuidoosten op en schudde het eskader duchtig door elkander.

Den 20sten Mei zag men het land en hield zich den geheelen dag bezig met het in order brengen der wapens. Het was mogelijk, dat het spel een bloedig einde zou nemen en men oefende daarom de matrozen in de behandeling van het geschut. Het land, dat men bespeurde, was een eiland van ongeveer 2 mijlen middellijn. De zuidwestelijke oever daarvan, bestond uit rotsen, die loodregt uit het water opstegen, de overige zijden werden langzamerhand lager, tot dat zij uitgestrekte velden vormden, die met het weligste groen prijken, door boomgroepen afgewisseld en die een hoogst liefelijk gezicht opleverden. De Amerikanen zeilden dien dag wel langs twintig dergelijke eilandjes voorbij, maar kwamen nooit dicht genoeg om bewoners te kunnen opmerken. Tegen zonsondergang ankerden zij in de golf van Napa en nu begon hunne eigenlijke zending.

Koengkwa (Herberg) bij Onna.

I. De Lioe-Kioe eilanden.

Groot Lioe-Kioe. — Schoonheid van het landschap en van de zee. — Een Christenzending. — De Regent van het eiland bezoekt de schepen. — De havenstad Napa en de hoofdstad Schoedy. — Reis door een gedeelte van het eiland. — Stelsel van bewaking. — Rotsgraven en eene oude vesting. — De baai van Barrow. — Koengkwas en bruggen. — Tegenbezoek van PERRY bij den Regent. — Het feestmaal in het kasteel. — PERRY overwint de Japansche afsluiting. — Reis naar de groep van Bonin. — Een sterfgeval aan boord.

Nadat gedurende eeuwen, de meest verschillende zeevarende natiën te vergeefs getracht hadden, in een nader verkeer met Japan te treden, kwam op het laatst van Mei 1853 de Commodore PERRY met zijn eskader

bij de tot Japan behoorende Lioe-Kioe eilanden aan. Het hoofdoel zijner zending was de ijzeren banden te verbreken, die eene even sluwe, als vasthoudende staatkunde om het eilandenrijk gelegd had. Deze hadden het rijk veel beter voor allen invloed van buiten af verzekerd, dan de veelgeroemde reuzenmuur zulks voor het naburige China had kunnen doen. Het kwam er nu op aan, eene poging te doen, of men eerst op de Lioe-Kioe eilanden de regels zou kunnen doen gelden, die voor het verkeer der volken van den nieuweren tijd bestaan.

De haven van Napa, waar zich PERRY'S schepen bevonden, was de voor naamste van de geheele groep en het eiland, waarop hij gelegen is, het grootste van allen. Het wordt daarom Groot-Lioe-Kioe genoemd. Het uitzigt, dat men van de schepen had, was verrukkelijk. De oever was heuvelachtig en prijkte met het helderste groen. Meer landwaarts verrezen hoge bergen, hier en daar door rotsen en klippen afgescheiden, die hun bestaan aan vulkanische krachten te danken schenen te hebben. De top dezer bergen was met naaldhout bedekt, terwijl langs de wanden tuinen en graanvelden gelegen waren. Naar het noorden toe, bereikten de bergen hunne grootste hoogte; zij eindigden aan de oevers in twee voorgebergten, waarachter men kon vermoeden, dat diepe inhammen bestonden. De plantengroei maakte eenen eigenaardigen indruk, want het vereenigde het krachtige frissche groen van een Engelsch landschap, met de schoone vormen der keerkringsgewesten. In den achtergrond van de baai vertoonde zich de stad Napa, van de heuvels blonken witte vlekken, waarin men naderhand kalksteen en graven herkende.

Indien men het oog op de zee vestigde, dan werd het nog meer aange trokken, dan door de schoonheid van het landschap. Het water was zoo verwonderlijk helder, dat men tot op de grootste diepte den grond kon zien, waarop koraalrotsen hare wonderen ontplooiden. Indien men op dit doorschijnende element in eene sloep te water werd gelaten, dan had de bemanning het gevoel alsof zij boven de toppen van een bosch in de lucht zweefde. De overeenkomst der blaauwe, paarsche, lichtgroene, géele en witte koraalvormingen met boomen, die de herfst met verschillende kleuren versiert heeft, was werkelijk bedriegelijk. Zij waren zoo dicht bij elkander gelegen, dat er slechts smalle tusschenruimten overbleven en elke koraalgroep vormde grotten, waarin het van kleine visschen wemelde. Men zag deze pijlsnel heen en weer schieten. Eenige waren blaauw als lapis lazuli, anderen schitterend smaragdgroen, terwijl de staarten en vinnen als met goud besprenkeld waren. Dikwerf vertoonde zich voor de smalle ingangen der koraal-

grotten een groote roofvisch, die er op loerde of niet een der kleinere vischen zijn veilig toevlugtsoord verlaten zoude.

Eene Engelsche vlag, die zich boven een huis, nabij de kust in de lucht verhief, gaf het eerste teeken, dat men de Amerikanen bespeurde. Er woonde een zekere Dr. BETELHEIM, een bekeerde Israëliet uit Pesth, die zendeling geworden en in Engeland in het huwelijk getreden was en nu sedert acht jaren, door vrome Engelsche zeeofficieren ondersteund, op Groot-Lioe-Kioe woonde, zonder in al dien tijd een' enkelen inwoner bekeerd te hebben. Niet lang daarna vertoonden zich bij den vlaggestok twee personen, om de vreemde schepen waar te nemen, terwijl uit de stad veel menschen, allen van witte zonnenschermen voorzien, naar de kust ijlden. Twee uren later stak eene boot in zee en roeide naar de vloot. Twee ambtenaren stegen aan boord van het admiraalschip en overhandigden een rood papier, dat wel eene el lang was. Beiden waren mannen van middelbaren leeftijd en naar den vorm van hunne olijfkleurige gelaatstrekken te oordeelen, echte Japanners. Zij droegen een wijd overkleed van fijn neteldoek, lichtgele mutsen van langwerpige gedaante, blaauwe sjerpen om de heupen en witte sandalen aan de voeten. Daar zij blijkbaar niet de voornaamste ambtenaren waren, wilde de Commodore PERRY hen niet zien. Den volgenden dag kwamen zij terug en bragten geschenken, een os, verschillende zwijnen, eene witte geit, eijeren, gevogelte en groenten mede. Ook ditmaal werden zij niet ontvangen en moesten zij hunne geschenken weder medenemen. PERRY vernam van Dr. BETELHEIM, dat een der beide Japanners het eerste gemeentehoofd van Napa was. De arme zendeling had in anderhalf jaar geen Europeesch schip gezien en was uitgelaten van vreugde, dat hij zich eindelijk weder eens met beschaafde menschen kon onderhouden.

Het waardige gedrag van den Commodore leverde goede vruchten op en reeds van den beginne af aan, kon men inzien, dat men veel verder zoude komen, als men niets toegaf, dan als men den Japanschen trots wilde verdragen. Daar zijne ondergeschikte ambtenaren waren afgewezen, kwam de Regent der Lioe-Kioe eilanden, den 30sten Mei in persoon. De eilanden vormen een leen, dat schatting betaalt aan Japan, maar zijn eigen vorst heeft. De tegenwoordige vorst was nog minderjarig en zijn voorgd, een achtingswaardige grijsaard, was de bezoeker der Amerikanen. Acht ambtenaren en een twaalftal bedienden vormden zijn gevolg. Men ontving hem met drie saluutschoten en de knal der vuurmonden deed verschillende Japanners zoodanig verschrikken, dat hunne knieën knikten:

Toen zij eenmaal aan boord waren, hadden de bezoekers eene zeer waardige houding, hoewel men kon zien, dat zij nieuwsgierig en een weinig vreesachtig waren. Toen de muziek eensklaps begon te spelen, wierp de Regent niet eens een blik naar de zijde, van waar de schetterende toonen kwamen. Slechts eens, bij het gezigt van het groote stoomwerktuig, kon hij zijne verbazing niet verbergen. Men geleidde hem naar den Commodore, die hem in zijne kajuit opwachtte, waar nu een onderhoud van anderhalf uur plaats had. Na de eerste woorden werd het duidelijk, dat de Regent wenschte zoo spoedig mogelijk van zijne gasten bevrijd te worden. Hij verschrikte toen PERRY hem aankondigde, dat hij hem een tegenbezoek zou brengen en raadpleegde zijne medgezellen langen tijd op de wijze, hoe hij die eer zou kunnen afwijzen. De Commodore maakte een einde aan zijne weifelingen, door hem te verklaren, dat het zijn vast voornemen was, hem den 6^{den} Junij op zijn kasteel te bezoeken, terwijl hij bepaaldelijk verwachtte, zoodanig ontvangen te worden, als het aan zijnen rang als bevelhebber eener vloot en als afgezant eener magtige regering toekwam. De Regent, hoewel hij zijne bepaalde toestemming niet gaf, had PERRY ten minste begrepen. Hij stond, eer hij het schip verliet, toe, dat de officieren de kust mogten bezoeken.

PERRY legde deze toestemming zoodanig uit, alsof die betrekking had op eene verkenning van het geheele eiland. Nog denzelfden dag ging een gezelschap van twaalf personen, de scheepsprediker JONAS, de geneesheer LYNAH, de Amerikaansche schrijver BAYARD TAYLOR, de Duitsche schilder HEINE, vier matrozen en vier Chinesche lastdragers naar de kust. Hun eerste bezoek gold Schoedy, de hoofdstad van het eiland, die omtrent eene halve mijl van Napa verwijderd is. De weg tusschen beide plaatsen is met blokken van zandsteen belegd en zoo effen als een Europeesche grindweg. Het land aan beide zijden is voortreffelijk bebouwd. In de vlakten groeit rijst, de heuvels zijn op kunstmatige terrassen met tuinen en korenvelden bezet, waardoor men kleine waterleidingen gemaakt heeft, de rivieren zijn door digte heggen van bananen ingesloten. Boven op de heuvels spreidt de pijnboom van Lioe-Kioe, die op den ceder van den Libanon gelijk, zijne takken waterpas uit.

De Amerikanen traden Schoedy binnen, door eene groote houten poort, die twee opschriften met Chinesche letters droeg. De straten waren door reusachtige muren ingesloten. Men had daarbij geen mortel gebezigd, maar de steenen sloten zoo goed op elkander, dat zij op eenigen afstand den indruk van eene onverdeelde massa maakten. Achter deze muren zijn de hui-

zen gelegen, welke door dicht geboomte half verborgen zijn. Het voornaamste gebouw van de stad is het versterkte kasteel, een massief gebouw op eenen beheerschenden heuvel gelegen, welke met lommerrijke lanen bedekt is.

De ambtenaren van de eilanden hadden hunne gasten tot hertoe zonder

Kamp der Amerikanen op de Lioe-Kioe eilanden.

aarzeling geleid. Toen de Amerikanen echter niet de minste aanstalte maakten, om naar hunne schepen terug te keeren en veeleer in tegenovergestelde rigting wilden doorgaan, werden de Japanners ongerust en bekommerd. Zij gingen nog een eind weegs mede, merkten toen echter op, dat het laat werd en de afstand van de schepen groot was. De Amerikanen antwoordden

bedoord, dat zij niet voornemens waren, vóór vijf of zes dagen naar boord terug te keeren en de Japanners in weerwil van hunne ontsteltenis, namen dit antwoord zonder tegenspraak aan. De weg liep nu oostwaarts en geleidde naar eenen bergrug van 600 voeten hoogte, die de hoogste kam van het eiland vormt. Het klimmen was des te moeilijker, omdat de straatweg op-hield en de grond uit natte klei bestond; boven evenwel had men een heer-lijk gezicht over de zee en eenen heuvelkring, die geheel tot aan den top toe, bebouwd was. Op de andere zijde van den bergrug overnachtte men aan de oevers van eenen diepen inham. Onze afbeelding toont de Amerika-nen, die bezig zijn hunne tenten op te slaan.

Er was overigens weinig spraak van nachtrust, daar de vele muskieten onverdragelijk lastig waren en niemand meer dan hoogstens een half uur slaap vergunden.

De Japansche gasten of opzigtters van de Amerikanen, hadden zich in hun lot geschikt. Zij waren er nu alleen maar op bedacht, den vreemdelingen elke gemeenschap met de overige inwoners te beletten. Zoodra de eerstge-noemden eenig oord bezochten, waren de straten ledig en de deuren der huizen met bamboezen schermen gesloten. Zelfs de winkels waren ledig en de eigenaars lieten liever hunne waren zonder opzigt, dan met de vreemde-lingen in aanraking te komen. Indien men somtijds een inwoner overviel, dan verwijderde hij zich na tallooze diepe buigingen. De vrouwen en kinde-ren namen altijd het eerst de vlugt en men was steeds angstig bezorgd om deze zorgvuldig te verbergen. De Amerikanen merkten spoedig op, dat het gedrag hunner geleiders, stelselmatig was. Indien zij eenigen weg insloegen, liepen er boden vooruit, om hunne aankomst te melden; indien zij eensklaps van rigting veranderden, dan gingen dadelijk andere opzigtters den stoet vooruit; indien zij zich scheidden, bleef bij elke groep een ambtenaar. Om kort te gaan, men zonderde hen volkomen af, terwijl men hen met beleefd-heden overlaadde en hunne geringste wenschen trachtte te voorkomen.

De bergketen, die Groot-Lioe-Kioe in twee deelen scheidt, is aan de oost-zijde steiler dan aan de westzijde. Terwijl de Amerikanen hem volgden, kwamen zij in eene landstreek, die zoo wel door hare landschappen als door hare oudheden, hunne aandacht levendig boeide. De rotsen waren hier stouter gevormd en door wind en weer, in zonderlinge vormen gebragt.

De Amerikanen, noemden de hoogste klip, die het uitstekendste gedeelte van het eiland is, de Bannierrots, omdat zij op den top hunne vlag plaat-sten en haar met geweervuur begroetten. De Japanners, voor wie dit tooneel

zeker geheel onbegrijpelijk was, zagen toe, zonder dat zij de minste vrees toonden.

De armoedige hutten, die hier en daar spaarzaam verstrooid waren, toon-

De Bannierrots op de Lioe-Kioe eilanden.

den, dat de inwoners aan deze landstreek, die met pijnboomen beplant en slechts voor het kleinste gedeelte ontgind was, weinig waarde hechtten. In den regel stonden de hutten met tweeën of drieën bij elkander, en elk van

haar bevatte slechts eene enkele kamer, die geheel berookt en zeer spaarzaam van het eenvoudigste huisraad voorzien was. In twee dier hutten, had men op 16 duim van den grond een bamboezen traliewerk aangebragt, waarop de dikke matten lagen, die den bewoners tot nachtleger dienden. Daarentegen merkte men sporen op, die ten duidelijkste aangaven, dat deze streken in zeer oude tijden zeer talrijk bevolkt waren geweest. Aan de randen van groote vierhoekige rotsmassa's, waartusschen diepe spleten gelegen waren, vond men grafplaatsen in den steen uitgehouwen. Zij waren zorgvuldig uitgebeiteld, bevatten een tamelijk ruim vertrek en waren aan de zijde, tegenover den ingang, van eene in de rots uitgehouwen zitplaats voorzien. Zij hebben volstrekt geene gelijkenis met de tegenwoordige graven, die zonder uitzondering boven de aarde liggen. De geleiders der Amerikanen konden of wilden over deze overoude gedenksteenen eener sedert lang vergane bevolking verder niets zeggen, dan dat het de graven van de mannen des duivels waren.

Op een uur afstand van de Bannierrots werd de merkwaardigste herinnering aan een' lang verganen tijd gevonden. Op een uitstek, die van den hoofdrug in de vlakte liep, lagen de puinhoopen eener vesting. Op vele plaatsen waren de muren zoodanig met wijnranken en struikwerk bedekt, dat zij ter naauwernood van de rots onderscheiden konden worden; men kon echter den buitenomtrek der vestingwerken volgen. Zij liepen in het algemeen van het noordoosten naar het zuidwesten en waren gedeeltelijk goed onderhouden. Hier en daar staken groote vierkante bolwerken uit, wier voorzijde niet buiten-, maar binnenwaarts gebogen was. Door dezen muur, kwam men door eene overwelfde poort op een terras, waarop een steenen gebouw stond, waarin de Amerikanen een graf meenden te herkennen. Langs eenen steenen trap, kwamen zij aan eene tweede gewelfde poort, waaraan zich een voorportaal aansloot en van waar zij het inwendige der vesting bereikten. Aan de noordzijde waren trappen in de rots gehouwen, die onder de fundamenteen naar eene half met water gevulde grot voerden. De dag was drukkend warm en de Amerikanen vonden deze grot, waarvoor zich een ondoordringbaar priefeldak uitstrecte, overheerlijk.

Al het metselwerk van deze oude vesting was zeer schoon van kalksteen vervaardigd. De steenblokken waren dikwijls 1,25 el in het vierkant en waren met zoo veel zorg gebeiteld en aaneengevoegd, dat men de voegen nauwelijks zien kon. De poorthogen waren eigenaardig gevormd, want zij waren dubbel. De onderste boog bestond uit twee gehouwen steenen, die bijna een

kegelvlak vormden en in het midden elkander steunden. Daarboven had men een' tweeden boog, wiens gedaante aan de Egyptische bouwkunst herinnerde en die eenen regelmatigigen sluitsteen had.

In de rijke velden waarin de Amerikanen uit deze vesting kwamen, vond men het eerst suikerriet en de bamboes groeide zoo krachtvol dat hij met zijne boogvormige takken een der dorpen bijna voor het oog verborg. Ook in deze vruchtbare streek vond men bij elken voetstap de sporen van vroegere beschaving terug. Behalve graven in de rots uitgehouwen, zag men korte zuilen, waarvan de hoogste 1,25 el was. Hare gedaante was ontegensprekelijk, die van den lingam (phallus), het bekende zinnebeeld van de scheppende kracht. Hoe komt die Oost-Indische vorm in de Lioe-Kioe eilanden? Zoude het berigt van MEYLAN, dat 50 jaren na Christus Brahmaansche geloofsstellingen in Japan ingang gevonden hadden, waarheid behelzen, hoewel het algemeen betwijfeld wordt.

Verderop graasden op eene hooge vlakte verscheidene runderen, de eerste, die men zag. Paarden vertoonden zich hier en daar, schenen echter zeldzaam te zijn. De streek werd weder zeer boschrijk, de heuvels namen ronde vormen aan en de vlakten waren golvend. In het dorp, waar men den nacht doorbragt, waren de inwoners zoo nieuwsgierig, dat zij met honderden opeendrongen en over de muren van de plaats keken, waar de Amerikanen uitrustten. Hunne geleiders namen des te grooter voorzigtigheidsmaatregelen. Rondom werden vuren ontstoken en het doffe schijnsel van de fakkels, die onophoudelijk heen en weer bewogen, verried, dat de wachters rondliepen om de vreemdelingen af te zonderen. Den geheelen nacht bleven steeds vijftig à zestig Japanners bij het vuur zitten om te waken. Daar er weinig muskieten waren, bragten de reizigers ditmaal een betere nacht door.

Den volgenden morgen kwam men op eene liefelijke vlakte, die bijna uitsluitend met boonen en zoete aardappelen beplant was. De dorpen waren zoo geheel achter bamboes verborgen, dat de geleiders hunne gewone middelen om de Amerikanen van bewoonde plaatsen af te houden, niet aanwendden. Slechts een geleider ging vooruit, die zich steeds ter linkerzijde ophield, zoodat het duidelijk werd, dat hij eenen weg naar Schoedy volgde. De Amerikanen wilden echter verder gaan en vooral wilden zij de bogt leeren kennen, die op hunne kaarten onder den naam van Barrowsbaai voorkwam. Na eene korte beraadslaging sloegen zij eenen weg in, die hen derwaarts moest geleiden. De inboorlingen verzetten zich hevig hiertegen, doch toen zij zagen dat dit niets baatte, gaven zij toe en waren even gewillig en voorkomend als vroeger.

Achter eenen heuvel, welks zachte kalksteen twee natuurlijke grotten vormde, ontrolde zich een landschap, dat eene fraaije afwisseling van naaldhout en bouwland opleverde en dat veel overeenkomst had met de streken uit zuidelijk Duitschland. Onder de struikgewassen was er een met kleine witte bloesems en zachte lichtgroene bladeren en een ander met gele bessen, die eenen zeer gekruiden smaak hadden. Naast de oranjeboomen vond men eene soort van pruimen en in de tuinen werd een vijf el hooge boom met melkwitte bloesems gekweekt, die eenen muskaatreuk hadden. Barrowsbaai was als een goede haven geschetst geworden. Zij is in allen gevalle zeker, want de zuidewinden worden door een hoog voorgebergte gekeerd en vier eilanden, die voor den ingang liggen, vormen natuurlijke stoombrekers. Het water schijnt echter buitengewoon ondiep te zijn, zoodat grootere vaartuigen de haven niet kunnen binnenloopen. Het is tevens zoo zilt, dat het gelaat van eenen Amerikaan, die een bad genomen had, na het afdroogen met witte zoutdeeltjes bedekt was. De landstreek was arm en leverde voor het avondeten niets op, dan gezouten visch, zoete aardappelen en uijen. Een knaap, wien in tegenwoordigheid van anderen eenige Chinesche munten werden aangeboden, weigerde ze, nam ze evenwel onder luide dankbetuigingen aan, toen zijne makkers zich verwijderd hadden. De Amerikanen zagen hieruit, dat de inwoners alleen zoo achterhoudend waren, omdat dit door hun bestuur gelast werd. Des avonds bespeurden zij bij hunnen geleider een papier, dat hij met aantekeningen over de reis gevuld had. Hij moest veel belangrijks opgemerkt hebben, daar zijn berigt reeds verscheidene ellen lengte had.

De volgende dag was de vierde en men moest aan den terugtocht denken. Men besloot dwars door het eiland te gaan, om zoo mogelijk de haven van Melville te bereiken. De Japansche geleiders stelden eene oostelijke rigting voor, maar dit spoorde juist de Amerikanen aan, westwaarts te trekken en een pad te volgen, dat midden door de bosschen geleidde, waarmede het westelijke gedeelte van het eiland bedekt is. Zij hadden reden, zich over hunne keuze te berouwen. Het pad, dat zij gekozen hadden, was een boschweg, die in langen tijd niet begaan was. Op den grond was kreupeelhout welig opgeschoten en daarboven hadden groote roode, harige spinnen van boom tot boom hunne webben gesponnen. Daarbij steeg de weg in rechte lijn van beneden naar boven en was hij dikwijls zoo steil, dat men de hulp der handen niet kon ontberen. De Japansche lastdragers gedroegen zich bewonderingswaardig. De Chinezen, die de Amerikanen vergezelden waren

reeds den eersten dag vermoeid en nutteloos geweest, maar de Japanners van het eiland, louter knapen van 12 tot 16 jaar, sleepten hunnen zwaren last onvermoeid over de steilste bergen en noch hunne woorden, noch hunne blikken verrieden eenige ontevredenheid. Het is opmerkelijk dat geen hunner zweette en gedurende den geheelen dag dronk niemand van hen. Eerst des avonds leschten zij hunnen dorst met thee, het eenige ververschingsmiddel van het eiland. Zoo men hem niet krijgen kan, drinkt men warm water, koud echter nooit. Waarschijnlijk gaat dit laatste als ongezond door.

De plaats, waar men na eenen vermoeijenden marsch overnachtte, was de liefelijkste van het geheele eiland. Aan de helling van een steil voorgebergte lag een dorp, door pijnboomen, bananen en sagopalmen geheel overschaduwd. Daarachter opende zich een bekoorlijk dal, waardoor eene rivier zich kronkelend tusschen groene weilanden bewoog. Het geheel vormde een idyllisch landschap, zoo als men slechts zelden ziet. Men verbeeldde zich een' Engelschen tuin met den plantengroei der keerkringsgewesten te zien en daarbij waren de huizen zoo netjes en zindelijk, dat de aangename indruk daardoor nog verhoogd werd. De koengkwa of de openbare herberg, die tot verblijf der Amerikanen bestemd was, lag op den top van het voorgebergte en het roode pannen dak schitterde ver in de zon. De afbeelding aan het begin van dit hoofdstuk toont hoe uitlokkend men deze gebouwen met hunne groene omgeving op de Lioe-Kioe eilanden aanlegt.

De uit- en inwendige inrigting is altijd dezelfde. Aan drie zijden omgeeft eene opene galerij (veranda) het huis van ééne verdieping, die uit eene groote kamer en verschillende nevenvertrekken bestaat. De voornaamste kamer is met de fijnste matten bekleed en met het huisraad der voorname woningen versierd. In de nabijheid staat een nevengebouw, dat de keuken en de vertrekken voor de bedienden bevat. Een grootere of kleinere tuin met sago-palmen en bloemen ontbreekt nooit.

De weg geleidde verder, zoo als de Japanners verzekerden, naar de kust. De Amerikanen argwaanden ten tweeden male, dat men iets merkwaardigs aan hun oog wilde onttrekken en wendden zich naar het binnenland. Zij geraakten nu in moerassen, waarop steile, met dicht struikwerk begroeide bergen volgden en moesten onder het eenigzins boosaardig gelach hunner geleiders naar het strand terugkeeren. Toen zij andermaal de voorkeur gaven aan de rigting, die zij hardnekkig wilden volgen, kwamen zij aan een oorspronkelijk bosch, dat zich vele mijlen ver uitstreckte. Eenige schilderachtige natuurfereelen stelden hen schadeloos. Het merkwaardigste daarvan, was

eene rotspoort, waarin eene rivier verdween, om vijftig schreden verder weder te voorschijn te komen. Naar alle waarschijnlijkheid had eene aardbeving de rotswanden van het nauwe rivierdal doen wankelen en hadden afvallende brokken de poort gevormd. In deze wildernis ontmoette men dikwijls sporen van wilde zwijnen, die in dit gedeelte van het eiland veel schenen voor te komen, zonder dat men echter een van die dieren zelf zag.

De grootste rivier, die men ontmoet had, werd op eene steenen brug van drie bogen, overgetrokken. De zware peilers hadden nog een driehoekig uitstek om ze beter te beschermen tegen den aandrang van het water bij zware regens. De hellingen van het dal waren bijna loodregt en desnietteenstaande van den rijksten plantengroei voorzien. Naar de zeezijde toe, verhieven zich hooge klippen boven de rivier en daarin waren weder rotsgraven uitgehouwen. De vermoeijenissen van den dag waren zoo groot geweest, dat de Amerikanen gedurende den nacht geene wachten uitstelden. Zij hadden dit bovendien altijd kunnen nalaten, daar hunne gasten, in dit opzigt meer dan genoeg deden. Gedurende den nacht hoorden zij voortdurend, hoe de regen op het dak van de koengkwa nederkletterde. De Japanners waren niet minder vermoeid dan zij, en stelden den volgenden dag voor, een rustdag te houden. Om den Amerikanen goed duidelijk te maken, wat hen wachtte, bootsten zij meermalen de bewegingen na van iemand, die in de klei uitglijdt en valt. Hunne voorstellingen hielpen echter niets en dadelijk voegden zij zich met de beste luim, naar den vreemden wil. Zij maakten zich voor den marsch gereed, waartoe zij een opperkleed omhingen, dat veel overeenkomst had met de schapehuid der Romeinsche herders. De weg was ondertusschen zoo slecht niet, als men gevreesd had en na eenigen tijd hield de regen op. Het eenige merkwaardige, dat men op den korten weg tot aan zee zag, waren twee steenen bruggen, die over zeearmen lagen en wier stroombrekers naar de zee gekeerd waren.

Om twee uren, bevond men zich weder in het huis van Dr. BETELHEIM, van waar men uitgegaan was. Men had in het geheel 32 uren gaans (Ned.) afgelegd en was met iets meer dan de helft van het eiland bekend geworden. De landstreek, zuidelijk van Napa en de noordelijke streken, aan weerszijden van de havenplaats Melville bleven voor eene latere navorsching bewaard. Dr. BETELHEIM deelde nog mede, dat de oude vesting, waarvan wij hierboven gesproken hebben, vroeger eene koninklijke residentie geweest was. Er waren vroeger op de Lioe-Kioe eilanden zeven koninkrijken geweest, die elk van een kasteel voorzien waren.

Wat de geologische verschijnselen betreft, deze waren van eenvoudigen aard. Men vond kalksteen, kleiachtige leisteen en graniet van eene grijze kleur, die dikwijls bijna tot wit overging. De kalksteen komt het meest voor en geeft aan het landschap een eigenaardig karakter. Eene daaruit gevormde rij rotsen loopt dwars over het eiland en verheft zich met zonderlinge vormen tot hooge punten. Nu eens is deze steen hard, dan weder zeer poreus en heeft het voorkomen van lava, waarmede hij inderdaad dikwijls verward werd. In dezen vorm is hij zoo week, dat hij door de buitenlucht gedeeltelijk vernield en door het water afgespoeld wordt. Aan zee vindt men vele brokken van korallen, die zich tot eenen vasten steen vereenigd hebben en in schijven van 3 palm dikte op de aarde liggen. Steenkolen, waarnaar vlijtig gezocht werd, kon men niet vinden.

Gedurende de afwezigheid van het reisgezelschap, hadden de Japanners veel moeite gedaan, om PERRY van zijn voorgenomen bezoek bij den Regent te doen afzien. Zij vreesden waarschijnlijk, dat men het in Japan niet goed zoude opnemen, als zij met vreemdelingen eene soort van staatkundig verkeer openden en verzonnen verschillende listen, om dit gevaar af te wenden; die listen waren echter te plomp om niet begrepen te worden. Vooreerst verzochten zij, dat de zamenkomst niet in de residentie, maar in Napa mogt plaats hebben. Toen PERRY dit voorstel met korte woorden afsloeg, verzochten zij hem op een groot feest, dat de eerste ambtenaar van Napa eenige dagen voor den 6^{den} Junij aanregtte. De Regent zoude als bij toeval verschijnen en PERRY zoude dan, omdat hij hem aan wal gezien had, niet meer op een bepaald verhoor hebben kunnen staan. Hij raadde echter den strik en nam de nitnoodiging niet aan. De Japansche beleefdheid zond hem echter de spijzen, die men hem wilde voorzetten en het dek van zijn schip werd met gevogelte, visschen, groenten en vruchten bedekt. Toen alles mislukt was, beriep men zich op zijne menschlievendheid. De Koningin-weduwe, zeide men, was ziek en leed aan de gevolgen van een' schrik, dien zij gekregen had, toen een Engelsche zeeofficier met geweld in het kasteel was doorgedrongen, om eenen brief van Lord PALMERSTON te overhandigen. PERRY moest er diensvolgens van afzien, het koninklijke kasteel te betreden maar zich met een bezoek in de woning van den Regent vergenoegen. Hoe gemakkelijk kon de ziekte van de Koningin verergeren als hij in het kasteel doordrong, ja zelfs was de mogelijkheid van een noodlottig einde niet onbestaanbaar! PERRY geloofde geen woord van de geheele geschiedenis en antwoordde, dat als een Engelsche officier in het kasteel was opgenomen, hij

dezelfde eer moest genieten. Indien de Koningin-weduwe ziek was, dan had hij uitmuntende artsen, die haar gaarne hunne diensten wilden aanbieden; zoo het alleen de schrik was, die hare zenuwen had aangedaan, dan zoude het gezigt van eenen plegtigen optogt en de muziek, die hem vergezelde, hare gemoedsstemming vervrolijken.

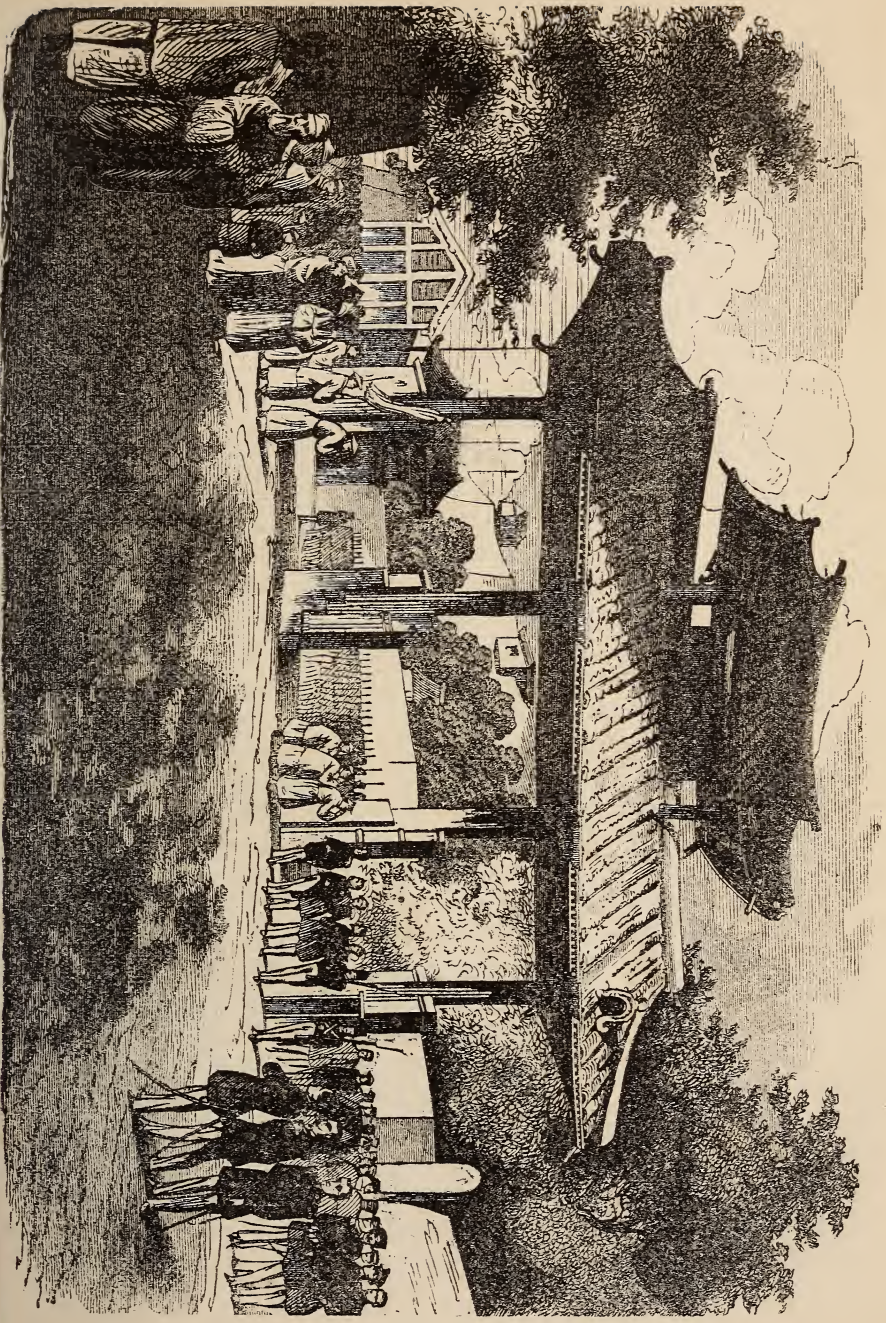
De Japanners hadden hunne vindingskracht uitgeput en maakten verder geene bezwaren. Op den zoo gevreesden dag, was de lucht eerst bewolkt en het regende nu en dan, maar spoedig daarop kwam de zon helder en glansrijk te voorschijn en verjoeg hij alle dampen. PERRY had zijne maatregelen genomen, om aan de Japanners het grootst mogelijke denkbeeld van de magt en den luister der Noord-Amerikanen te geven. Toen het vlaggeschip om 9 uren des morgens, het sein gaf, roeiden alle sloepen gelijktijdig in eene eerbiedwekkende lijn naar den oever en ontscheepten bij het kleine dorp Tumai, op eene halve mijl afstands van Schoedy vuurmonden, matrozen en mariniers aan wal. De laatsten vormden dadelijk onder de boomen van den straatweg eene geregelde lijn om den Commodore af te wachten. Toen alles geregeld was, besteeg PERRY zijne sloep en naderde het land, door vele honderden toeschouwers in het oog gehouden. De trein werd nu gevormd. Twee veldstukken, waarboven Amerikaansche vlaggen wapperden, reden vooraan. Toen volgde de muziek van het vlaggeschip met eene compagnie mariniers, daarna kwam PERRY met zijn gevolg. Hij zat in een draagstoel, waarop Europesche oogen waarschijnlijk veel aanmerkingen zouden gemaakt hebben, daar de sloopstimmerman hem gemaakt had. Op de Japanners maakte hij intusschen eenigen indruk, daar hij groot en met schilderwerk en verguldsel bedekt was, terwijl roode en blauwe tapijten daarvan naar beneden hingen. Acht Chinesche lastdragers droegen den grooten toestel, waarnaast een scheepsjongen tot paadje hervormd, een Chinesche bediende en wachten liepen. Zes andere lastdragers volgden met de geschenken voor den Regent en deze werden gevolgd, door de officieren van de vloot, een tweede muzikkorps en eene andere compagnie mariniers.

De inboorlingen waren in menigte toegestroomd en vulden de beide zijden van den weg. Zij behoorden bijna zonder uitzondering tot de laagste klasse en zagen er zeer armoedig uit. Velen hunner gingen, met uitzondering van een doek om de heupen geslingerd, geheel naakt. Het was opvallend, dat zich onder deze duizenden toeschouwers, geene enkele vrouw bevond. Niemand verried eenige vrees en ieder was er op bedacht, om voor de achter hem staanden het gezigt niet weg te nemen. De voorste rijen knielden neder,

de daarop volgenden stonden in gebogen houding, terwijl eerst de achtersten regtop stonden, zoo dat iedereen kon zien. De nieuwsgierigsten verlieten hunne plaats, zoodra de stoet voorbij getrokken was en liepen op zijpaden naar voren, om het nooit geziene schouwspel, andermaal te genieten.

Op de landingsplaats werden de Amerikanen alleen verwelkomd door eenen ambtenaar, dezelfde, die de geleider van hun reisgezelschap geweest was. De voornaamste waardigheidsbekleeders hadden zich voor de ontvangst aan de poort van Schoedy vereenigd. De Regent stond met zijne drie staatsraden aan het hoofd en allen droegen hunne fraaiste kleeding. Na eene korte begroeting, betrad men de voornaamste straat van de stad. De Regent begeleidde den Commodore en zijn gevolg sloot zich aan. De mindere dienaars droegen zonneschermen of schalen met ververschingen. In de voornaamste straat was geen mensch en men konde zoo doende de overdreven zindelijkheid opmerken, die men bij deze plegtige gelegenheid, noodig had geoordeeld. Niet alleen was nergens eenige vlek te zien, maar men had zelfs het minste stofje met zorg verwijderd. In eene zijstraat, die in de hoofdstraat uitkwam, stond eene groote menigte menschen vereenigd en hier had de laatste poging plaats, om de Amerikanen niet naar het koninklijke kasteel, maar naar de woning van den Regent te brengen. Deze was in de buurt en de Commodore werd uitgenoodigd, aldaar te ontbijten. Indien hij ingewilligd had, zoude hij het koninklijke kasteel niet betreden hebben. Zijn tolk bezat echter genoeg gezond verstand, om de uitnoodiging niet te hooren en ging regelregt op het kasteel af. Men had zoo zeker op het gelukken van deze laatste list gerekend, dat de poorten daarvan gesloten waren. Daardoor ontstond enig oponthoud, want men moest ze eerst laten openen en eenige toebereidselen tot ontvangst maken. De vuurmonden en de mariniers bleven voor den ingang achter en terwijl de Commodore door de eerste poort ging, presenteerden de soldaten het geweer, de vlaggen salueerden en de muziek speelde: Heil, Columbia!

Het koninklijke slot ligt op eene hoogte en men moest een' tweeden muur en eene tweede poort doorgaan. De laatste geleidde tot de voorplaats van het paleis, waar om heen gebouwen gelegen waren, die door dienaars en andere volgelingen van het hof bewaard schenen te worden. Aan de oostelijke zijde vertoonde zich eene andere poort, die de gedaante van eene Chinesche eerepoort had en die uit twee bogen bestond. PERRY werd door den hoog ter regterzijde geleid, waardoor slechts aanzienlijke personen mogen gaan. Hij had nu de voornaamste plaats bereikt, die afwisselend met kiezel en met

Reestelijke ontvangst van den Commodore PERRY aan de noort van Schoedv.

klinkers bevoerd en door eenvoudige houten huizen van ééne verdieping omringd was. Aan de noordzijde lag de groote receptiezaal, waarachter men vermoedde, dat zich de Koningin met hare hofdames bevond.

Zoodra men binnengekomen was, werd de Commodore naar eenen stoel geleid, die aan de regterzijde en aan het hoveneinde van de zaal gesteld was. De officieren werden rangsgewijze naast hem geplaatst. De Regent plaatste zich met zijne staatsraden aan de overzijde en achter hem stelden zich zijne dienaren in eene dubbele rij. De tolken stonden tusschen den Commodore en den Regent. De stoelen geleken op onze veldstoelen en waren uit donker hout vervaardigd en gemerist. De Amerikanen konden op hun gemak de zeer eenvoudige inrigting van de zaal beschouwen. Het hoofdversiersel van de muren was een groot roodgeschilderd bord, waarop met Chinese letters geschreven was: »De verheven plaats der geur verspreidende feesten.»

Men begroette elkander en daarop werden de tafels gebragt, waarop verschijningen werden aangeregt. Men had het bezoek op die plaats niet verwacht en zodoende werd hier niets dan slappe thee en taaije peperkoek verstrekt. PERRY opende het onderhoud, door den Regent op zijn schip uit te noodigen en hem te verzoeken, zelfs te willen bepalen, of hij vóór het aanstaande vertrek of na de spoedige terugkomst der schepen wilde komen. De Regent liet de beslissing aan zijnen gast over, en deze verkoos nu het latere tijdstip, waarover zijn gastheer zeer tevreden scheen te zijn. De daarop volgende plegtigheid bestond daarin, dat de Regent verschillende groote roode kaarten in de hand nam, die men ook in China bij plegtige gelegenheden ziet, met zijne drie staatsraden opstond, eenige schreden vooruit deed en eene diepe buiging maakte. De Commodore beantwoordde deze beleefdheid en bood toen aan den Regent alle voorwerpen aan, die hij noodig konde hebben, in de veronderstelling, dat zij op zijne schepen voorhanden waren. De vier waardigheidsbekleeders antwoordden daardoor, dat zij weder opstonden, eenige passen vooruit maakten en diep bogen. Daarmede was het onderhoud geëindigd, maar men zat nog een geheel uur tegenover elkander. Uit het gedrag der Japanners bleek duidelijk, dat zij verlegen en ongerust waren. Zij waren welligt bevreesd voor de gevolgen, die dit opgedrongen bezoek in het koninklijke slot voor hen kon hebben. Eindelijk stond de Regent op en deed de uitnoodiging tot een bezoek in zijne eigene woning. Men had nu geene reden meer tot weigering en verliet dus de vervelende gehoorzaal.

Het paleis van den Regent bestond uit een hoofdgebouw met een open voorhof en uit twee zijvleugels, die eveneens uitzigt op het voorhof hadden.

Hier was de gehoorzaal met fraaije matten belegd en op vier tafels zag men de toebereidselen tot een prachtig gastmaal. Men zette zich dadelijk aan de tafels op elk waarvan een aarden pot met saki stond, omringd door vier eikelvormige schalen, vier Chineesche drinkbekers en vier theekopjes. De meeste geregten, waarmede de tafels bedekt werden, waren den Amerikanen onbekend. Zij herkenden rood gekleurde gekookte eijeren, opgerolde en in vet gekookte visschen, stukken koude gebakken visch, schijven varkenslever, kandijnsuiker, augurken, mostard, gezouten ramenias en geroosterd mager varkensvleesch. Eerst werd er thee rondgediend, waarop in kleine kopjes saki volgde, die den smaak van Franschen brandewijn had. De Japansche gewoonte verlangt dat men aan gasten van den hoogsten rang, twaalf geregten voorzet en de Amerikanen moesten het dus als eene groote eer aanzien, dat men hen dat aantal schotels waardig geacht had. De acht eerste geregten waren verschillende soepen met meelballetjes en men gebruikte dan zoowel lepels, als Japansche vorken, dat zijn kleine aangepunte bamboesstokjes, die de Amerikanen eerst voor tandenstokers aanzagen. Bij de vier andere geregten kwam peperkoek, salade van jonge groene boontjes en uijen, donkerroode ballen, waarvan de inhoud eene suikerzoete plantstof was met een taai deeg omgeven benevens een smakelijk mengsel van geklopte eijeren en een' zachten vetten wortel van een' zeer aromatischen smaak. Ook de geregten, die den Amerikanen onbekend bleven, waren zeer smakelijk toebereid.

Even gedwongen en stijf als het gedrag der Japanners in het koninklijke paleis geweest was, even vrij en vrolijk was het nu. Een Europeaan had een gewenschte gast niet vriendelijker kunnen ontvangen. Bij elk nieuw gereg stonden de vier waardigheidsbekleeders op en ledigden hunne kopjes saki op het welzijn der Amerikanen. Daarbij vertoonden zij telken reize de nagelproef der studenten, daar zij hun beker in eene teug ledigden en hem dan omkeerden om te bewijzen, dat er geen druppel meer in was. De Commodore volgde dit voorbeeld na en dronk alle gezondheden, die bij zulke feesten gebruikelijk zijn. Het verheugde hem bijzonder, dat de tolk van den Regent, een jonge inboorling, die zijne opvoeding in Peking genoten had en een weinig Engelsch sprak, de Noord-Amerikaansche geschiedenis kende en Washington een' zeer grooten mandarijn noemde.

Toen de maaltijd afgelopen was, vormde de stoet zich weder op de genoemde wijze. De waardigheidsbekleeders deden uitgeleide tot aan de poort van de stad. Buiten gaf de zeemansnatuur zich lucht, doordien eenige der jongste officieren vier hitten in beslag namen en de kleine, maar uiterst levendige

dieren beklommen. De waardige houding van den stoet ging daardoor verloren, maar de Commodore liet hen begaan en verder ontstond geene stoornis.

PERRY had alle reden met dezen aanvankelijken uitslag zijner zending tevreden te zijn. De ondervinding had hem nu getoond, dat zijn gedrag het ware was. Hij handelde bestendig naar het plan, elken stap, dien hij doen wilde, te voren van alle zijden te beschouwen en den Japanners, nadat hij zulks gedaan had, aan te kondigen wat er gebeuren zoude, terwijl hij zich door geene list of leugen van zijn eens genomen besluit liet afbrengen. Reeds op de Lioe-Kioe eilanden zag men in, dat deze kalme vastheid den Japanners achting afperste. Hun gedrag tegen hem werd anders, al poogden zij nu en dan, hun oud stelsel voor het verkeer met vreemdelingen, op hem toe te passen. Zoo weigerden zij elke betaling voor de geleverde levensmiddelen, maar PERRY behoefde slechts te verklaren, dat het nergens het gebruik van Amerikaansche schepen was om geschenken te ontvangen, waarop zijn geld aangenomen werd. Dit was eene groote overwinning, daar de Japanners, sedert eeuwen voor de eerste maal een vreemdeling niet als een ondergeschikte smeekeling betrachtten, wiens nood te lenigen eene eerste pligt der menschlievendheid was, maar als een gelijke beschouwden.

Gedurende het verblijf op de Lioe-Kioe eilanden werden de manschappen dagelijks in de scheeps- en krijgsveld dienstdienst geoefend. Tweemaal had eene monsterring plaats, waarbij de sloepen met hunne vuurmonden zich in eene lijn schaarden en bewegingen uitvoerden. Voor de inwoners was dit schouwspel zeer belangrijk. De Amerikanen konden niet bemerken, waar zich hunne eigene oorlogsmiddelen bevonden. Soldaten vertoonden zich nooit; ook zag men zelfs nooit een geweer. De Amerikanen wisten echter, dat men op de eilanden het gebruik der vuurwapens kende en zij zagen het ook daaraan, dat de inwoners als er geschoten werd, geene belangstelling of nieuwsgierigheid toonden. Alleen verwonderde het hen, dat bij het afschieten van een geweer, geen rook uit het zundgat kwam. Zij hadden diensvolgens nog geene percussiesloten gezien.

De Commodore PERRY had het voornemen, om van de Lioe-Kioe eilanden af, de Bonin-eilanden te bezoeken. Hij bestemde voor die reize twee zijner schepen de Susquehanna en de Saratoga en hield het overige gedeelte van het eskader achter. De kapitein LEE, op wien als oudste officier, het opperbevel overging, kreeg last het verkeer met de inwoners op de oude, vriendschappelijke wijze voort te zetten en zijnen lieden niet de minste uitspatting te veroorloven. Aan den oever werd eene tent opgerigt, waarin een der adel-

borsten geregelde waarnemingen van de getijden maakte. De uitkomst was, dat het onderscheid tusschen den hoogsten en laagsten waterstand ongeveer 2 el bedroeg.

Bij zijn vertrek zeilde PERRY om het zuidelijke gedeelte van de kust heen, die bergachtig en schilderachtig is, daarentegen wat de vruchtbaarheid en de bebouwing betreft, bij het oostelijke en westelijke gedeelte achter staat. In den namiddag van den 9^{den} Junij verloor men de Lioe-Kioe eilanden uit het gezigt en kwam nu spoedig in het gebied van den zuidwest mousson, die de naar het noord-oosten zeilende schepen krachtig vooruit hielp, hoewel eene strooming, die van het oosten kwam, de snelheid der beweging verminderde.

De eentoonigheid van de vaart, werd door een treurig voorval, een sterfgeval aan boord, afgebroken. Met den tolk WILLIAMS, had zich in China een oude Chinees ingescheept, die als voormalige taalmeester van nut konde zijn. Ongelukkigerwijze was deze man buitengewoon verslaafd aan het opiumrooken en had daardoor kracht en gezondheid verloren. Hij kreeg nu de zeeziekte en deze verwoestte zijn ontzenuwd ligchaam in weinige dagen. Het delirium tremens (dronkaardswaanzin), dat de dronkaards voor hunne onmatigheid bestraft, is reeds verschrikkelijk genoeg, maar het uiteinde van dezen opiumrooker was nog veel verschrikkelijker. De doodstrijd duurde eene geheele week en was van halven waanzin vergezeld. Het vleesch van de wangen verdween, het gelaat kreeg eene bleekgele kleur, elk lid was in gestadige beweging en de verglaasde oogen rolden wild in hunne kassen. De overige Chinezen, die aan boord waren, toonden niet het minste medelijden met hunnen stervenden landsman. Geen hunner bezocht hem en toen men twee van hen noodzaakte, bij hem te waken, hurkten zij in een hoek van de kamer neder en bemoeiden zich niet met hem.

De zee was effen, de lucht koel en verfrisschend. Door den mousson gedreven, legden de schepen hunnen weg spoedig af en reeds in den morgen van den 14^{den} Junij zagen zij de steile en hooge kusten van de drie grootste Bonin-eilanden, Peel, Buckland en Stapleton, uit de golven te voorschijn komen. Op de open zee naderden van tegenovergestelde zijden, twee groote schepen, waarschijnlijk walvischvaarders. Daarna staken van het eiland Peel loodsbooten in zee, waarop PERRY koers hield en die hem in eene veilige haven bragten.

De zuidoosthoek op de Peel-eilanden (Bonin-eilanden).

II. De groep van Bonin.

Vroegere in bezitname der eilanden. — Hunne ontdekking door de Japanners. — BEECHEY en LUTKE. — NATHANIEL SAVORY, een nieuwere ROBINSON. — Doel van PERRY's bezoek. — De kolonie te Lloydhaven. — Onderzoek van het eiland Peel. — Rotsen en afgronden. — De plantenwereld. — Sporen van vulkanische werkingen. — Een uitgedoofde krater. — De dierenwereld. — Het eiland Stapleton. — Het eiland der misleiding en de Borodinos.

De Bonin-eilanden vormen die groepen, die tusschen $26^{\circ} 3'$ en $27^{\circ} 45'$ N. B. bijna regtlijnig van het zuiden naar het noorden liggen. Port Lloyd, de haven van de middelste groep, waar de Amerikanen het anker

lieten vallen, ligt onder $142^{\circ} 16' 30''$ O. L. Deze middelste groep, die bij voorkeur de groep van Bonin genoemd wordt, bestaat uit de drie eilanden Peel, Buckland en Stapleton. De zuidelijke groep draagt bij de Engelschen den naam van Bailey-, bij de Amerikanen, dien van Coffin-eilanden, de noordelijke groep, waartoe men ook verschillende meer zuidelijk liggende eilanden rekent, heet de groep van Parry. Het aantal van de gezamenlijke eilanden, de kleinsten medegerekend, wordt op 89 aangegeven.

Het is waarschijnlijk, dat de Spanjaarden of de Hollanders de eilanden van Bonin ontdekt hebben. De eersten noemden ze Islas de Arzobispo (aartsbisschop-eilanden), de laatsten woeste eilanden. In het jaar 1675 kwam eene Japansche jonk, waarschijnlijk door storm gedreven, op die eilanden. Het Japansche berigt over deze gebeurtenis, luidt volgens de vertaling van KLAPROTH: »In het derde jaar van de regering van GHEN FO (1675) maakten drie inwoners van Nagasaki eene zeereis naar het vorstendom Idsoe. Zij scheepten zich op eene groote jonk in, die door eenen bekwamen Chineschen timmerman gebouwd was. Deze drie mannen waren bekwaam in de sterren aardkunde en de eerste scheepsbouwmeester uit de stad Simoda, die in de Netstraat woonde, vergezelde hen. Het schip werd door dertig zeelieden bestuurd. Toen zij van het keizerlijke marinebestuur een' pas gekregen hadden, verlieten zij op den vijfden dag der vierde maand, de haven van Simoda en zeilden naar het eiland Fatsio. Van daar zetten zij koers naar het zuidoosten en ontdekten eene groep van tachtig eilanden. Zij teekenden eene kaart daarvan en onderzochten hunne ligging, hunne luchtgesteldheid en voortbrengselen naauwkeurig. Op den twintigsten dag der zesde maand van hetzelfde jaar, keerden zij naar Simoda terug en maakten hunne ontdekking bekend.»

De Japanners noemden de groep Bonin Sima (onbevolkte eilanden). Gedurende eenigen tijd zonden zij misdadigers daarheen, maar deze kolonie werd spoedig weder verlaten en de eilanden keerden tot hunnen vroegeren toestand terug. De zuidelijke groep werd in 1823 door COFFIN, die een walvischvaarder van Nantucket aanvoerde, ontdekt. In het jaar 1827 landde de Engelschman BEECHY op het eiland Peel en nam het voor zijne regering in bezit. De koperen plaat, waarop hij een kort berigt over zijn bezoek en zijne in bezitneming liet graveren, is tegelijkertijd met den boom, waaraan zij bevestigd werd, verdwenen. De Rus LUTKE nam in het volgende jaar het eiland ten tweeden male in bezit en verkondigde op eene plank, die aan eenen boom vastgespijkerd werd, aan de wereld, dat Ruslands dubbele arend zijne

vleugels over dit eiland had uitgespreid. De Engelschen beschouwden zich als de wettige bezitters. Gedurende de verwickelingen met China en vooral na den vrede van Nanking, was er in Londen dikwijls sprake van, op de Bonin-eilanden magazijnen van kriggsbehoefden en levensmiddelen aan te leggen en die eilanden tot een station te maken, hetwelk men gebruiken kon om Japan des noods met geweld te openen. Intusschen had het eiland Peel inwoners gekregen, die volstrekt niet gezind waren, Englands oppermagt te erkennen.

Bijna op elk eiland van de Zuidzee, valt de geschiedenis van ROBINSON voor. De indruk, die deze prachtige voortbrengselen van de zee, welke betrekkelijk kort bestaan, zelfs op ruwe gemoederen uitoefenen, is zoo groot, dat vele matrozen daaraan geen weerstand kunnen bieden. Er ontsnappen dikwijls van de walvischvaarders, die elken hoek van deze zee doorkruisen, om hunne steeds zeldzamer wordende prooi op te sporen, menschen ten einde hun leven onder de palmboomen van een onbewoond eiland te eindigen. Zeer dikwijls ook bestaan deze nieuwerwetsche ROBINSON'S uit slechte matrozen, die door den gezagvoerder weggejaagd worden en ook vindt men onder hen ontvlugte misdadigers uit Australië. De kolonisten, die in 1830 het eiland Peel opzochten, behoorden tot de achtingswaardige klasse. Zij kwamen van de Sandwich-eilanden en bragten van daar verschillende Kanakas en buitendien inboorlingen van de Marquesas- en Gezelschaps-eilanden mede. Zij vestigden zich bij de haven van het eiland Peel, die nagenoeg in het midden der westkust ligt en door BEECHY Lloyd-haven werd genoemd.

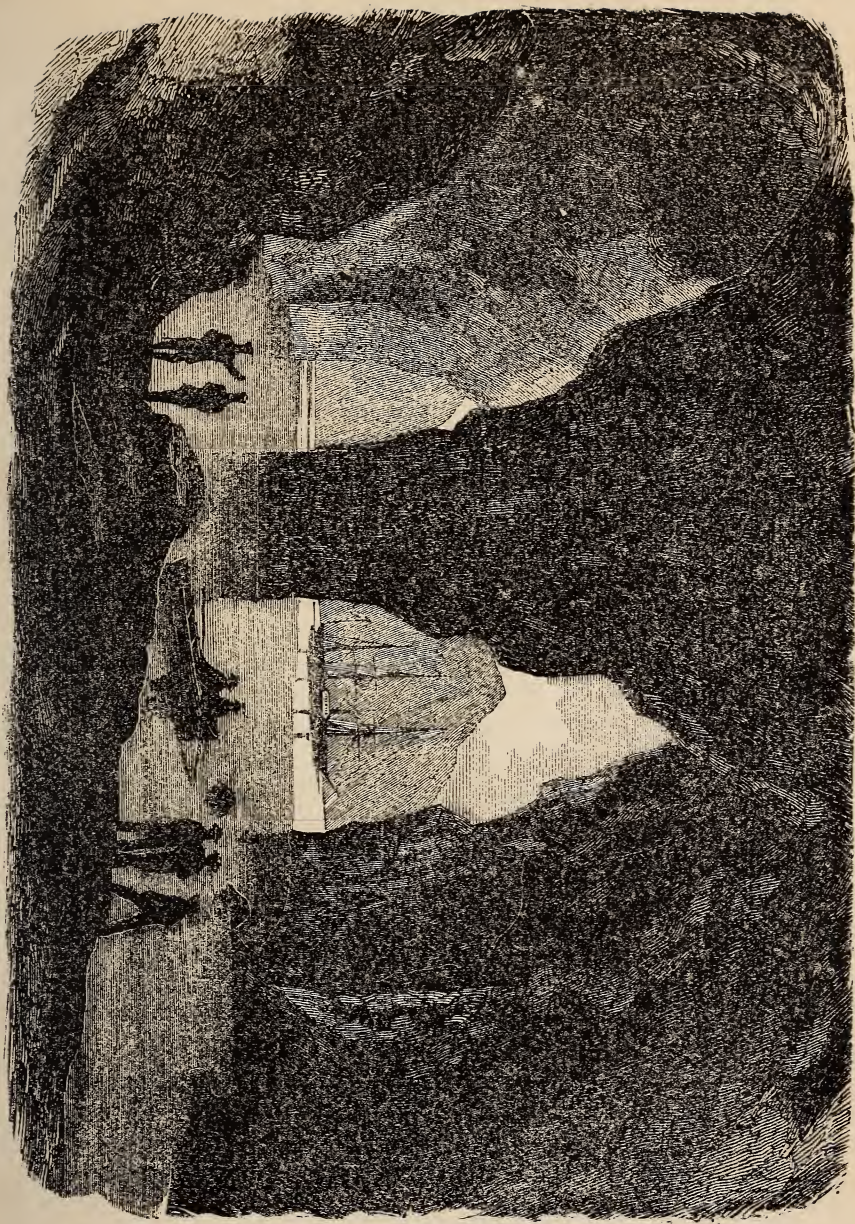
De Noord-Amerikaan NATHANIEL SAVORY wierp zich tot hun opperhoofd op. Hij gaf aan het eiland een' regeringsvorm en wetten, die in eenvoudigheid huns gelijke niet hebben. Hij benoemde zich zelven tot president, twee zijner makkers tot ministers en nam met deze beide helpers de geheele uitvoerende, wetgevende en regterlijke magt in handen. De pligten der staatsburgers werden in dertien paragraphen opgesteld, die hoofdzakelijk inhielden, dat elke inwoner zijne geschillen aan de beslissing van het bestuur moest onderwerpen, dat men geene matrozen van walvischvaarders tot desertie mogt verleiden en dat men zich voor alle beschadiging van eens anders eigendom moest wachten. De burgers verkregen geene regten. Het geheel werd bekroond door de trotsche verklaring, dat de kolonie van Port Lloyd geheel op eigen krachten steunde en noch de hulp van eenen vreemden staat inriep, noch eigendomsregten van anderen op het eiland Peel zoude erkennen.

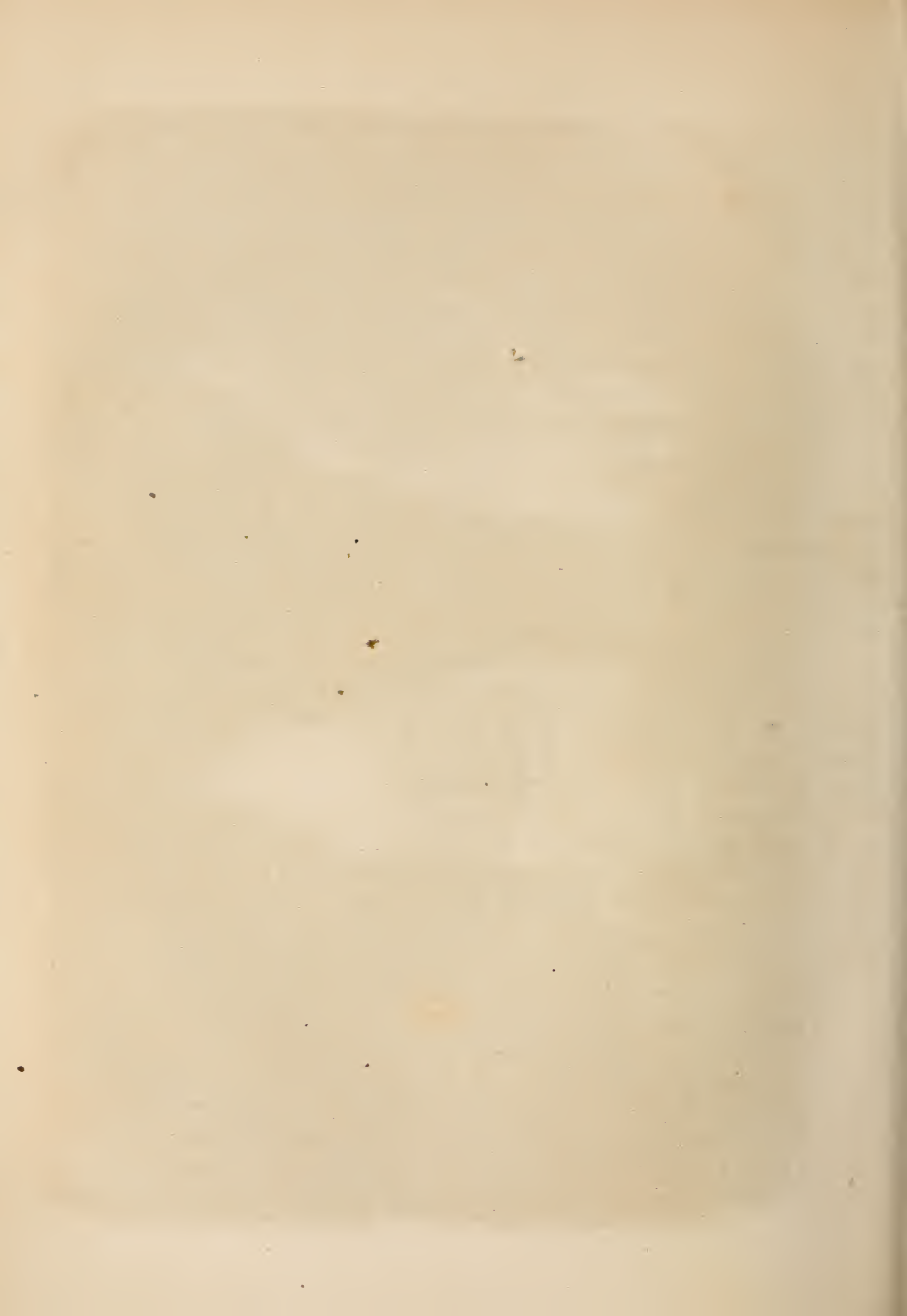
PERRY bezocht de groep van Bonin met een staatkundig en een handels-

doel. De Vereenigde Staten hadden er groot belang bij, om op de eilanden van de Zuidzee vasten voet te verkrijgen. Tot nu toe hebben de Engelschen daar de overmagt en de Franschen breiden er zich hoe langer, hoe meer uit. De invloed, dien de Amerikanen op de Sandwich-eilanden gekregen hebben, is niet voldoende om het evenwigt te herstellen. Eene in bezitting der Bonin-eilanden zoude voor hen dus zeer wenschelijk zijn, te meer daar deze groep in de lijn der groote wegen van verkeer ligt. Een schip, dat van San Francisco naar Shanghai zeilt, heeft twee natuurlijke aanlegplaatsen: de Sandwich- en de Bonin-eilanden. Van Californië tot aan de Sandwich-eilanden heeft men een' afstand van 465, van de Sandwich- tot de Bonin-eilanden een' afstand van 733, van de Bonin-eilanden tot Shanghai een' afstand van 240 mijlen, dat is te zamen 1438 mijlen, die men, als men 53 mijlen per dag en het noodige oponthoud in de havens rekent, in dertig dagen kan afleggen. Van Shanghai naar Londen heeft men 52 à 55 dagen noodig. De regering der Vereenigde Staten wilde eene geregelde gemeenschap tusschen Shanghai en San Francisco daarstellen en had aan PERRY last gegeven, te onderzoeken of de Bonin-eilanden steenkolen opleverden of tot een steenkolenstation gebruikt konden worden. Deze belangen der toekomst buiten rekening latende, moest men nog in eene oogenblikkelijke behoefte voorzien. Er zijn namelijk in de zee tusschen de Bonin-eilanden en de kust van Azië, vooral in het gedeelte, dat aan Japan grenst, vele walvisschen, en eene soort daarvan, de Hockerwalvisch, bezoekt de kusten van de groep van Bailey tusschen November en Mei in welken tijd het wijfje hare jongen werpt. PERRY's bezoek was al nuttig genoeg, als hij eene toevlugtshaven voor de walvischvaarders aanwees, waar men magazijnen konde aanleggen.

Toen men het eiland Peel naderde, kon men zijn ontstaan door vulkanische krachten duidelijk zien. Voor de kust staken rotsbrokken uit de zee omhoog, die door aardbevingen, daarin geslingerd waren en die, even als de voorgebergten, de zonderlingste gedaanten hadden en zich nu eens als kasteelen en torens, dan weder als fabelachtige dieren vertoonden. In de onderzeesche riffen heeft gloeiende lava openingen gemaakt, die verschillende toegangen tot de haven opleverden. Dikwijls zijn de zijwanden zoo glad, als of zij gebeiteld waren, dan weder hebben zij uitstekken, die naar beneden toe verder vooruitsteken en eene soort van trap vormen. Lloyd-haven zelf is ontegenzeggelijk een oude krater en men herkent den ingang als de plaats, waardoor zich vroeger de lava eenen weg baande. Op verschillende plaatsen van den oever zijn grotten ontstaan, waardoor men met sloepen

Natuurlijke grot op de Bonin-eilanden,

kan heenvaren. Eene van haar wordt in het midden door eenen pijler ondersteund, eene andere is van binnen zoo regelmatig gewelfd, als of zij het werk van menschenhanden ware. Het oog meent zelfs den sluitsteen van het gewelf te zien.

De kleine kolonie van Lloyd-haven telde bij de komst van PERRY 31 hoofden. Daaronder waren vier Noord-Amerikanen, vier Engelschen en een Portugees, terwijl de overigen inboorlingen der Zuidzee-eilanden, meestal van de Sandwich-eilanden waren. Allen schenen gelukkig en tevreden te leven en de Europeanen hadden zich op hun gemak ingerigt. Zoo als zij verhaalden, hadden zij twee malen Japanners gezien, die door storm schipbreuk geleden hadden. In het jaar 1841 verscheen eene jonk van 40 tonnen in Lloyd-haven en bragt daar den winter door. In het voorjaar vertrok zij en daar zij niets dan gedroogde visch aan boord had, werd zij door de kolonisten kosteloos van levensmiddelen voorzien. Acht jaren later bragt een Fransch schip vijf Japanners in de kolonie, die zij op het naburige eiland Stapleton hadden opgenomen. De ongelukkigen waren schipbreukelingen en zaten in eenen bijna hulpeloozen toestand rondom een vuur, toen de Franschen hen ontdekten. PERRY vond bij zijn bezoek, het wrak van hun schip, dat door de koperen spijkers, zijnen Japanschen oorsprong verried.

Rondom de haven, waarin PERRY het anker liet vallen, is eene vlakte, waarvan de kolonisten ruim 60 bunders bebouwden. De grond, die tot op eene vrij aanzienlijke diepte, uit plantaardigen tuingrond bestaat, is buitengewoon vruchtbaar. Niets schijnt beter te groeijen dan suikerriet, dat eene aanzienlijke hoogte bereikt en nagenoeg geene zorg vereischt. De zoete aardappel groeit welig en bereikt eene buitengewone grootte. De Europesche aardappel was slechts zoo korten tijd geplant, dat men nog niet beslissen kon of zij niet zou ontaarden, hetgeen in de warme luchtstreek bijna een doorslaande regel is. Buitendien planten de kolonisten broodwortels, taro, radijs, uijen, knollen, peulvruchten, pompoenen, meloenen, enz. Zij bouwen zooveel suiker en tabak, als zij noodig hebben. Van de viervoetige huisdieren bezitten zij schapen, varkens, geiten en katten. PERRY voegde bij deze nuttige diersoorten twee stieren en twee koeijen, twee rammen en zes schapen van het ras van Shanghai met breede staarten. De katten en varkens zijn gedeeltelijk verwilderd en leven in de bosschen, waar men jagt op hen maakt. In het algemeen verraden alle huisdieren van de kolonie, eenen grooten aanleg om tot het wilde leven terug te keeren. Op het naburige eiland Stapleton wemelt het van wilde geiten, de afstammelingen van een enkel paar, dat door een'

koopvaarder werd achtergelaten. Het tamme gevogelte bestaat uit hoenders, kalkoenen, ganzen en eenden.

De Lloyd-haven is ruim en gemakkelijk, heeft eene aanzienlijke diepte en het binnenloopen is even gemakkelijk als het uitloopen. Bij zijn eerste bezoek verklaarde PERRY hem ook veilig, maar het is later bewezen, dat dit oordeel verkeerd was. Hij wordt door de eigenaardige stormen van deze streken, waarover wij in de inleiding gesproken hebben, bezocht. Even als eene lawine, dalen zij onverwacht van de bergen neder en woelen de baai tot in hare grootste diepte om. Toen de tweede Noord-Amerikaansche expeditie onder RINGGOLD en RODGER de groep van Bonin bezocht, vond men aan den oever de ankers van acht schepen, wier touwen door den storm als spinrag gescheurd waren. Bij het korte verblijf der Noord-Amerikanen, bespeurden zij hoe druk deze haven bezocht wordt. In deze weinige dagen liepen er drie walvischvaarders binnen, twee Amerikaansche en één Engelsche. De voortbrengselen van het bebouwde gedeelte zijn niet toereikend om de vele schepen, die het eiland aandoen, van levensmiddelen te voorzien. Voor latere bezoekers heeft men veelal niets anders dan eenige zoete aardappelen en uijen.

De natuur levert zonder de hulp der menschen ook veel op. De schepen vinden drinkwater in menigte. In elk der ravijnen, die in de vlakke aan de haven uitloopen, stroomt eene beek en daar langs vindt men ook het meeste ontgonnen land. De zee bevat groote hoeveelheden visch, vooral baardvisch en rog. Haaijen zijn zeer talrijk en bezoeken als zij klein zijn, zelfs de lage plaatsen van den oever. Volgens het verhaal der kolonisten loeren de honden daar op hen en trekken ze aan den oever. Het visschen is overigens moeilijk, daar de scherpe koraalriffen slechts weinige plaatsen open laten, waar men het net aan den oever kan trekken. Eene uitmuntende ververching zijn de groote groene schildpadden, waarvan er in den zomer zoo velen zijn, dat de kolonisten ze inzouten en voor den winter bewaren.

Onder de schaaldieren vindt men het meest landkrabben en deze zijn vooral vertegenwoordigd door den zoogenaamden soldaat, door de inboorlingen zee-roover genoemd. Deze naam van dit merkwaardige dier is afgeleid van zijne gewoonte om de schelpen van andere dieren te bemagtigen, ten einde daarmee zijnen zwakken staart te beschutten. Hij neemt daartoe bij voorkeur de ledige schelpen van de soorten bulla, murex en buccina, die juist voor de grootte van zijnen staart passen; als hij ze echter niet bekomen kan, vergenoegt hij zich ook met andere. Hij levert een zonderling gezigt op, als hij met eene vreemde schelp, die men zien kan, dat hem niet toebehoort,

zijn buit begeerig nazit. De zeeroover is een der meest verslindende dieren en niet kiesch van smaak. Hij werpt zich op alles, wat hij ontmoet.

De kolonisten ontvingen de Amerikanen met de grootste voorkomenheid, die echter niet geheel vrij van eigenbaat was. Zij wisten, dat oorlogsschepen milder zijn dan walvischvaarders en dat zij hunne bemanning onder strenge tucht houden. Matrozen van een der laatst gekomen schepen hadden eens aan den armen SAVORY al het gespaarde, ten bedrage van vele duizend dollars ontstolen. De inwoners ruilden hunne voortbrengselen bij voorkeur tegen sterke dranken in. Zij leefden in eendragt met de Kanakas en de andere Zuidzee-eilanders en hadden hunne dochters gehuwd. De dagelijksche omgang met blanken scheen echter op de Kanakas weinig invloed gehad te hebben. Zij leefden voort even als in hun vaderland en bouwden hunne hutten, zoo als zij altijd gewoon geweest waren.

Om het eiland naauwkeurig te leeren kennen, vormde PERRY twee reisgezelschappen. BAYARD TAYLOR was de aanvoerder van het eene, die het zuidelijke gedeelte van het eiland moest onderzoeken, Dr. FAHS was aan het hoofd van het andere, dat met het noorden belast was. Daar de geheele lengte van het eiland niet meer dan $1\frac{1}{3}$ mijl bedraagt, verwachtte de Comodore de beide gezelschappen des avonds weder terug.

In den vroegen morgen van den 15^{den} Junij vertrok BAYARD TAYLOR met zijne makkers. Zij waren allen gewapend en verdeelden de munitie en de levensmiddelen onderling, opdat ieder een' gelijken last zoude dragen. Men vond geen gids, maar een Kanaka toonde een voetpad aan, dat naar eene kolonie aan de overzijde der bergen, geleidde.

De bergen, die de vlakte van Lloyd-haven insluiten, stijgen terrasvormig omhoog. Eene bonte plantenwereld, palmboomen, slingerplanten en laag struikgewas groeijen welig op den vruchtbaren bodem, uit eene verweerde steensoort en tuinaarde bestaande. De slingerplanten, die van den eenen boom naar den anderen groeiden en met de takken een netwerk vormden, waren bij het gaan niet minder lastig, dan de steile door den morgendauw glibberig geworden weg. Er was zoc veel dauw gevallen, dat de Amerikanen in korten tijd doornat werden, door de droppels, die op hen nedervielen. TAYLOR merkte onder de palmboomen den sagopalm op, waarvan het merg, het bekende handelsartikel oplevert. In de ravijnen groeiden verschillende soorten van abeelen, waaronder er eene was met groote donker oranjekleurige bloesems, die met lichtgele stippen besprenkeld waren. Op vele plaatsen was de bodem letterlijk bedekt met een bed van witte bloesems, die van eenen nagenoeg

10 el hoogen boom, met kleine bladen, digte kroon en dikken, gladden, grijsachtigen stam, gevallen waren.

Hoe hooger men kwam, des te digter en weelderiger werd de plantengroei. Op het laatst spreidden de palmen hun gebladerte zoo ver uit, stonden de stammen zoo dicht bij elkander en groeiden de woekerplanten zoodanig ineen, dat er eene soort van schemering ontstond, waarin men slechts twintig, op zijn hoogst dertig passen ver kon zien. Boven op den berg vond men eene golvende, hooge vlakte, die hier en daar door diepe ravijnen doorsneden werd. De groote menigte van landkrabben, die voor de Amerikanen wegcropen, was verbazend. In de bedden der kleine beken, wemelde de grond van deze dieren, waarvan de grootste ruim 0,15 el dik waren.

Aan de andere zijde was de helling zoo steil, dat men van boom tot boom moest gaan, om niet in de diepte te storten. Beneden vond men eene wildernis van rotsen, boomen en bloemen, waardoor eene beek in een rotsachtig bed stroomde. Terwijl de Amerikanen den loop van dit water volgden, vonden zij sporen van landbouw en kort daarna twee hutten, die met palmladeren bedekt waren. Een kleine akker met taro, zoete aardappelen, tabak, suikerriet, pompoenen en sida of Indische stekelbes beplant, lag daarneven. Al deze planten groeiden welig; de tabak had eene hoogte van anderhalve el, de sida vertoonde zich in hare grootste ontwikkeling. De hutten waren voor het oogenblik ledig, maar spoedig daarop vertoonde zich haar eigenaar, een inboorling van het eiland Noekahiva, een van de Marquesaeilanden. Hij was in een kano op de schildpaddenvangst geweest en had na de gelukkige vangst van een fraai dier, limoenen ingezameld. De blaauwe tatouering van zijn gelaat en zijne behoeftige kleeding maakten eene belachelijke tegenstelling met de waardigheid, waarmede hij zich als de regter van het dal bekend maakte. Zijn medgezel was een koperkleurige Otahaitiër.

De beide Zuidzee-eilanders kenden de schuilplaatsen der wilde zwijnen en boden zich als gidsen aan. Men schoot werkelijk een everzwijn, dat in gedaante en grootte geheel op een Chineesch varken geleeek. Het dal, waarin de hutten stonden, vormde twee takken naar het oosten en naar het zuiden; men kon het echter alleen in eerstgenoemde rigting volgen, daar de zuidelijke tak door afgevallen rotsbrokken geheel afgesloten was. Nadat men de rivier, welker bed vele rotsen van ijzersteen bevatte, eenen tijd lang gevolgd had, moest men de zuidelijke zijde der bogt beklimmen. De helling was hier zoo steil, dat de reizigers genoodzaakt werden, zich aan wortels en sterke slingerplanten vast te houden. Onder de palmboomen, die in menigte te

View of the Venues on Romli.

voorschijn kwamen, vond men de latina met breede waaijerachtige bladen en met steelen, wier lengte 2 à 3 el bedraagt en wier getande randen zoo scherp als een mes zijn. Eene soort van pandanus, waarvan de hoofdstam regt naar boven gaat, schiet op korten afstand van den grond een aantal loten, die, zoodra zij den grond bereikt hebben, wortels worden. Zeer dikwijls vormen twintig of dertig van die loten het kegelvormige grondvlak van eene zuil, die eene hoogte van vijf el bereikt en met eene bladerkroon versierd is. Een soort van moerbezie brengt vruchten van 0,15 el lengte voort. De boomachtige varens, die gedeeltelijk vijf el hoog worden en bladeren van 3 à 4 el lengte dragen, zijn bijzonder fraai. Langs de afgronden groeit eene struik met donkere schitterende bladeren, die eene balsemgeur verspreidt. In het Japansche berigt over de groep van Bonin wordt onder de daar aanwezige planten de sandelhoutboom genoemd. Waarschijnlijk heeft men de genoemde struik, die eene soort van laurierboom schijnt te zijn, daarmede verward. De jeneverboom is in het algemeen klein en dwergachtig, vooral op de hellingen en bereikt slechts op sommige plaatsen eene aanzienlijke grootte. TAYLOR zocht met zorg naar den kamferboom, kon hem echter niet vinden. Er vertoonden zich slechts weinig grassoorten en de meesten waren niet tot veevoeder geschikt. Op vele plaatsen groeide de knoobies zeer weelderig; bingelkruid (acalypha), zuring en winden zag men dikwijls; verschillende mossoorten waren in overvloed voorhanden.

De weg, dien de Amerikanen gekozen hadden, was niet zonder gevaar. Eens moest men digt langs den rand van eenen diepen afgrond kruipen, waarbij men zich aan struiken en graszoden vasthield. Indien een van deze losgegaan ware, dan zou degene, die er zich aan vasthield, verpletterd op de rotsen gelegen hebben. Eene andere keer moest men van hooge rotsen afglijden, die zich, als men meende beneden gekomen te zijn, voordeden als de bovenrand van eenen afgrond, die nog twintig el dieper was. Nadat al deze gevaren overwonnen waren, had men de zee bereikt en stond men aan den oever van de baai, waarvan wij bij het begin van dit hoofdstuk, de afbeelding geven. Op het eiland wordt zij met den naam van Zuidoostbaai bestempeld.

Een zeebad, waarop een stevig middagmaal volgde, herstelde de krachten eenigzins. Desniettegenstaande verwekte het berigt van den gids, dat men langs denzelfden weg terug moest keeren een algemeene schrik. Er was in-tusschen geene andere keuze en zoo begaf men zich na eene rust, die den meesten te kort scheen, weder op marsch. In de hut van den regter, waarin

men tegen 6 uur 's avonds aankwam, verklaarde een der matrozen, dat hij van vermoeidheid niet verder konde gaan. Men gaf hem aan den Otahaitiër over, die hem in een kano naar de schepen terug bragt. Boven in het bosch moest een ander persoon van het gezelschap achtergelaten en den volgenden dag afgehaald worden. De overigen kwamen des avonds om 10 uur aan den oever van de Lloyd-haven, maakten hunne tegenwoordigheid door schoten bekend en werden door de sloepen afgehaald. Allen waren geheel uitgeput.

Dr. FAHS, die nagenoeg terzelfder tijd terugkeerde, had zich vooral met de geologische gesteldheid van het eiland bezig gehouden. Deze duidt ontegenzeggelijk een' vulkanischen oorsprong van het land aan. De bergen hebben afgeronde toppen, even als of zij aan de golven van de zee blootgesteld waren. Ook de beide hooge bergen bij de Lloyd-haven, die den zeeman als herkenningpunten dienen, hebben deze gedaante. Men heeft hen op het eiland den prozaïschen naam van wratten gegeven. Hunne hoogte van ruim 300 el wordt door de bergen in het zuiden, wier toppen ongeveer 500 el bedragen, overtroffen. Op de hoogste toppen is vooral ijzersteen aanwezig, die in allen gevallen door vulkanische krachten zoo hoog is opgevoerd. Naar het oosten vormen de bergen trappen, met loodrechte wanden, zoodat degene, die boven staat een gevoel heeft, alsof hij in de lucht zweeft. Hier worden de diep ingezonken dalen, die nergens eene groote breedte bezitten tot ravijnen vernaauwd. De grondlaag van de vlakte aan de Lloyd-haven is eene laag koralen, die op ijzersteen rust. Deze zelfde is ook het hoofdbestanddeel, zoo van den voet als van den top der bergen. Bij deze bewijzen voor de werking van vulkanische krachten, komen er nog anderen, vooral de gedaante der bergen, die men op onze afbeelding van de Zuidoostbaai kan zien, de aanwezigheid van schuimsteen, de lagen bazalt, die door lagen zand loopen, de aanzienlijke menigte van amandel- en groensteen, de uitgebrande kolen, die hier en daar te voorschijn treden, eindelijk de lagen oude lava, die men aan de kusten en in diepe rotsholen gevonden heeft.

Nagenoeg in het midden van het eiland ontdekte Dr. FAHS den krater van eenen uitgebranden vulkaan. »De gedaante der omliggende heuvels" zoo luidt zijn berigt »is zeer eigenaardig. Rondom ziet men groote hoeveelheden schuimsteen en uitgebrande kolen en aan zee vindt men verschillende op elkander liggende lagen lava, die nu en dan, door lagen zand, schuimsteen en uitgebrande kolen afgebroken worden. De boomen zijn lang en krom gegroeid, de bodem is op vele plaatsen dor en onvruchtbaar, daar de dekkende aardlaag dun is en gemakkelijk uitdroogt." Dr. FAHS vond verder eene zwavel-

Woud in het gebergte van het eiland Honin.

bron, die door haren reuk en smaak voldingend bewees, dat zij in eenen hoogen graad met zwavelwaterstofgas bezwangerd was. IJzerzwavelkies, eene verbinding van zwavel met ijzer, kwam op vele plaatsen in menigte voor. Zoo als de kolonisten in Lloyd-haven verhalen, geraakt de grond nog tegenwoordig somtijds in golvende beweging.

De inlandsche dierenwereld bepaalt zich tot weinige soorten. De zeldzaamheid der vogels is eene opvallende verschijning, daar meer uitgestrekte landen niet zoo ver verwijderd zijn, dat vogels door de regelmatige winden van deze breedte begunstigd, de Bonin-eilanden niet zouden kunnen bezoeken. Zelfs zeevogels, die men in de Zuidzee dikwerf zeer ver van het land aantreft, zijn zeldzaam. De meeuw wiegt zich nog het meest op de golven; de fraaiste van alle zeevogels is een stormvogel van buitengewone grootte en met eenen schitterenden vederdos. Van de landvogels vindt men slechts vijf soorten, vinken, kraaijen, strandloopers, valken en duiven. Van de laatsten bestaan verschillende nevensorten, waarvan er eene de grootte van een' faizant bereikt. Inlandsche viervoetige dieren ontbreken geheel. Van de kruipende dieren vindt men alleen iguanas, kleine hagedissen, landkrabben en schildpadden. Men moet het als een groot geluk beschouwen, dat de Bonin-eilanden geene slangen bezitten. Het zoude bepaald onmogelijk zijn hen in de digte bosschen, waar zelfs over dag eene eeuwige schemering heerscht, te ontgaan.

Na de verkenning van het eiland, die zoo als wij gezien hebben, slechts één dag vorderde, volgde de opneming van de haven. Aan den noordelijken oever van de baai kocht PERRY eene streek, die 1000 el langs het water liep en op de helft van dien afstand, diep water voor zich had. Hier zullen werven, kolenloodsen, magazijnen en andere gebouwen, die voor een levendig verkeer van schepen noodig zijn, opgericht worden. Naar hetgeen de Commodore gedurende zijn verblijf zag en hoorde, kan het eiland Peel ook als gezondheidsstation gebruikt worden. Voor de walvischvaarders is het dit reeds, daar men van tijd tot tijd zieke matrozen achterlaat, die dan spoedig genezen. Het klimaat is niet alleen gezond, maar ook gelijkmatig. Deze laatste eigenschap ontstaat door de mousson, in welks kring de Bonin-eilanden liggen en die ook het tropische karakter van hare plantenwereld te weeg brengt.

Behalve het eiland Peel werd ook het nabijliggend eiland Stapleton onderzocht. Ook dit eiland is van vulkanischen oorsprong en munt uit door eene liefelijke afwisseling van vlakten, heuvels en bergen, die voor het grootste gedeelte ontgind kunnen worden. De voortbrengselen zijn dezelfde als die van

het eiland Peel. Het aantal wilde geiten wordt op vele duizenden geschat en deze dieren hebben door hunne ongestoorde togten over de rotsen en in de dalen, de oorspronkelijke vlugheid van hun geslacht terug gekregen. Stapleton bezit eene baai, die als haven kan gebezigd worden. Deze ligt aan de westkust, schijnt eene voldoende waterdiepte te bezitten en is door hooge bergen tegen de typhons van het zuid-oosten beschut. Een klein voorgebergte, door een koraalrif verlengd, verdeelt deze baai in twee gedeelten. Aan de noordzijde vinden de zeelieden eene bron met koud, drinkbaar water, die uit eene rots te voorschijn treedt en ongeveer 10,5 kan water in de minuut oplevert.

Gezigt op de Lioe-Kioe eilanden.

Op de Lioe-Kioe eilanden.

III. Tweede verblijf op de Lioe-Kioe eilanden.

Terugreis naar Napa. — Een nieuwe Regent. — Feestmaal op het Amerikaansche vlaggeschip. — Afstamming der inwoners. — Hunne betrekking met China en Japan. — De beschaving. — Vooruitzichten van het Christendom. — Geologische toestand. — Planten en dieren. — Nering en landbouw. — Treurige toestand der lagere standen. — De kleederdragt. — De vrouwen. — Zedelijke eigenschappen. — PERRY's oordeel over den toestand der inwoners.

Na een vierdaagsch verblijf op het eiland Peel, ligtte PERRY de ankers en keerde naar de Lioe-Kioe eilanden terug. Reeds op de reis naar de Bonin-eilanden had hij getracht, de geographische ligging van het Bedrogs-eiland (Island of Disappointment), waarover veel getwist is, naauwkeurig te bepalen. De omstandigheden waren toen niet gunstig geweest, want juist toen hij het eiland naderde, viel de duisternis in en verhinderde elke waarneming. Ditmaal bereikte hij het kort na het middaguur en kon dus zijne werktuigen gebruiken. Het eiland ligt onder $27^{\circ} 15'$ noorderbreedte en

140° 56' 30" oosterlengte. Het is laag en voor de uiterste punt liggen twee afzonderlijke rotsen. Waarschijnlijk is dit hetzelfde eiland, dat op eenige kaarten met den naam van Rosario bestempeld wordt.

Van dit eiland volgde PERRY een koers, die hem, als de kaarten goed waren, naar de Borodino's moest brengen. Hij vond deze eilanden, op 25° 47' noorderbreedte en 131° 19' oosterlengte. Bij de Zuidzee-eilanden, die hun ontstaan aan de werkzaamheid der koraaldieren te danken hebben, geeft de plantengroei een maatstaf aan, waarna men den vermoedelijken ouderdom dier scheppingen, die nog steeds uit de zee omhoog rijzen, kan beoordeelen. Indien het eiland nog met koraalzand bedekt is, dan is het nog van verschen oorsprong. Indien het angespoelde zeegras, tuinaarde gevormd heeft, waarin zandkorrels, die door vogels of door de golven aangevoerd worden, wortel schieten, dan is het eiland reeds langer uit de golven opgerezen. Hoe krachtiger de planten groeijen, des te ouder is het aan de golven ontwoekerde land. Naar deze onfeilbare kenteekenen te oordeelen, bestaan de Borodino's betrekkelijk lang. Hunne hoogste gedeelten, die ongeveer 15 el boven de zee verheven zijn, worden door geduchte boomen bekroond. Bij geen der beide Borodino's, die nagenoeg eene mijl van elkander verwijderd zijn, ver- toonde zich eene baai, waarin een schip het anker zou kunnen laten vallen en beide eilanden waren vermoedelijk onbewoond.

De zuidwestmoesson begeleidde de schepen tot aan de Lioe-Kioe eilanden. Den 23sten Junij lagen zij weder op hunne oude ankerplaatsen in de baai van Napa.

Op die eilanden was intusschen eene verandering voorgevallen — de Regent bekleedde zijne betrekking niet meer. De eerste tijdingen, die PERRY kreeg, deden hem vreezen, dat de oude, eerwaardige man afgezet geworden was, om de inschikkelijkheid, die hij aan de Amerikanen getoond had; ja, men verhaalde zelfs, dat hij zich den buik had opengesneden, om eene onteerende straf te ontgaan. Deze laatste tijding bleek spoedig valsch te zijn, daar twee officieren den voormaligen Regent in zijn paleis te Schoedy zagen. Het werd insgelijks onwaarschijnlijk, dat hij afgezet was, daar de ambtenaren tegen de Amerikanen niet alleen even vriendelijk, maar zelfs vriendelijker waren dan bij het eerste bezoek. Waarschijnlijk had hij zijne betrekking nedergelegd om de verantwoordelijkheid voor alles, wat uit het verkeer met de Noord-Amerikanen kon voortvloeijen, op andere schouders te laden.

Men herhaalde aan den nieuwen Regent, de uitnoodiging om op het vlag- geschip het middagmaal te gebruiken. Bij deze gelegenheid vernam men, dat

hij SCHANG HUNG HIUN heette en een bloedverwant van zijnen voorganger was. Nadat alles in gereedheid gebragt was om hem waardiglijk te ontvangen, haalden drie sloepen hem den 28sten Junij af. Twee staatsraden, zijn tolk en een zwerm mindere ambtenaren en dienaars begeleidden hem. Hij was klein, donkerder van gelaatskleur dan iemand anders van zijn gevolg en scheen

De aanzienlijksten der Lioe-Kioe eilanders op een gastmaal aan boord van het vlaggeschip.

vijf en veertig jaren oud te zijn. Zijne kleeding bestond in een bovenkleed van paarsche kleur, dat door eenen rijken zijden Chineschen gordel om de heupen bevestigd werd en uit eene roode muts. De staatsraden hadden een geel bovenkleed, de overige ambtenaren een blauw en geel, met uitzondering van den eersten ambtenaar van Napa, die een parelwit bovenkleed droeg.

Terwijl de Regent in het schip rondgeleid werd, was hij zeer verlegen, hetgeen welligt door de nieuwhed zijner betrekking ontstond; in zijne bewegingen verraadde hij eene groote ongerustheid. De tafel was in de kajuit van den Commodore gedekt en geheel op Europeische wijze ingerigt. Men vormde eene bonte rij, zoodat elke gast tusschen twee Amerikaansche officieren zat.

De eilanders waren spoedig gemeenzaam met de vorken en behandelden ze even goed als hunne puntige houtjes. Met de messen konden zij niet omgaan. Dit verhinderde hen trouwens niet, de spijsen met eenen ijver te begroeten, die men in beschaafde landen voor vraatzucht zoude gehouden hebben. De schildpadsoep, de gebraden gans, het ragout van schapenvleesch, de ingemaakte oesters en alle overige geregten verwierven hunne hoogste goedkeuring. Zij waren op het nageregt zoo verrukt van de meloenen en de bananen, die de Bonin-eilanden geleverd hadden, dat zij verzochten eenige vruchten voor hunne vrouwen mede te nemen. Na de soep werd punsch, »Amerikaansche saki" gepresenteerd en deze beviel hen zeer goed. Later werd Rijnwijn, Bordeaux en Champagne, Xeres en Madera, Schotsche en Amerikaansche whiskey, Hollandsche jenever en marasquin, geschonken, want de Commodore wilde zijne gasten bekend maken met de beroemdste soorten van saki van de wereld. Onder de wijnen genoot de Champagne den meesten bijval, maar de marasquin kreeg de voorkeur boven alle andere dranken. Zoo dikwijls als de gasten dezen drank proefden, sloten zij de oogen van vreugde en smakten daarna met de lippen. Met uitzondering van den Regent, die zijn waardig gedrag tot het einde toe volhield en slechts ééns vriendelijk glimlachte, toen PERRY hem eene verzameling Amerikaansche tuinzaden aanbood, werden de vreemdelingen meer dan levendig. Op het glimmende gelaat van den eersten beambte van Napa, werd een zalige glimlach gegroefd en de gerimpelde trekken der staatsraden ontplooiden zich en begonnen te gloeijen. Op dezen dag scheidten de Amerikanen en de Japanners als de beste vrienden.

Men wijdde nu dezelfde aandacht aan de gesteldheid van het eiland, als bij het eerste bezoek en leerde het oneindig beter kennen. Vooreerst deed zich de vraag voor: tot welk volk behooren de bewoners der Lioe-Kioe eilanden? Zijn zij Chinezen, Japanners, of vormen zij eenen afzonderlijken volkstam? Men heeft het denkbeeld geopperd, dat PERRY in den aanvang ook had, dat de bevolking een mengsel van Chinezen, Japanners en Maleijers was. Vooral de Maleische stam der Tagals, die op de Sunda-eilanden woont en zich van daar in een onbekend tijdperk over de Philippynen uitgebreid

heeft, zoude een groot gedeelte der bevolking geleverd hebben. Die meening is echter valsch, indien men naar de lichaamsgestalte en de taal wil oordeelen. De gestalte, de vorming van het hoofd, het hooge voorhoofd, het eironde gelaat, de zachte uitdrukking der gelaatstrekken, de groote, levendige en sterk gespleten oogen, de zware en gebogen wenkbrauwen, alles is Japansch. De wortel van den neus is niet ingedrukt, zoo als bij de Chinezen en Maleijers, en de neusgaten staan niet zoo wijd open. De zeer vooruitstekende wangbeenderen, die aan het gelaat van vele Oost-Aziatische stammen eene vierkante gedaante geven, worden op de Lioe-Kioe eilanden nergens gezien. Het meest eigenaardige onderscheidingsteeken is de baard, die bij de Chinezen en Maleijers zeer dun, bij de bewoners der Lioe-Kioe eilanden zwaar en vol is. De hoogere standen der eilanden dragen er veel zorg voor, de mindere standen moeten hem afsnijden. Bij jonge mannen is hij bijna altijd schitterend zwart, bij de grijsaards wordt hij zoo wit als sneeuw.

In de geschiedenis der inwoners vindt men trekken van eene eigene en zelfstandige ontwikkeling. De overlevering hecht zich even als in Japan aan de godenleer, is echter verschillend. Twee godheden, eene mannelijke en eene vrouwelijke, bragten vijf kinderen, drie zonen en twee dochters voort. De beide laatsten bleven godinnen en verdeelden het bestuur zoodanig, dat de oudste godin van den hemel, de jongste godin van de zee werd. De zonen daalden op de aarde neder. De oudste TEEN SUN of spruit van den hemel genoemd, werd de eerste Koning der Lioe-Kioe eilanden, de tweede diende hem als minister, de derde vertegenwoordigde het volk. Toen hunne nakomelingen 17,802 jaren geregeerd hadden, beklom SCHANTIN, een bloedverwant van het heerschende geslacht in Japan, den troon. Dit voorval had plaats ongeveer in het jaar 1200 van onze jaartelling. Men gelooft, dat een vorst van Satsoema de veroveraar was. Er is in dit verhaal geen spraak van verbindtenissen met China; deze hebben echter bestaan en men kan, met groote waarschijnlijkheid aannemen, dat een beperkt regt van China op de eilanden, door deze zelfs nog heden ten dage erkend wordt. Wij hooren verder niets over de latere geschiedkundige gebeurtenissen, dan dat er drie koninkrijken, van het Noorden, van het Zuiden en van het Midden waren, die eindelijk tot één enkel zamensmolten.

Schoedy is de hoofdstad van het koninkrijk van het Midden, dat zich tegenwoordig over geheel Groot Lioe-Kioe uitbreidt. Nagaguscoe, de in puinhoopen liggende vesting, die de Amerikanen bij hun eerste bezoek opspoorden, was de hoofdplaats van het koninkrijk van het Noorden. Thans geleidde

men de vreemdelingen naar Timagusko, de oude residentie van het koninkrijk van het Zuiden. De puinhoopen zijn op eene mijl afstands van Napa gelegen en bedekken eene ruimte van 154 vierkante roeden (Ned.). Zij verheffen zich op eenen vooruitspringenden bergrug, die van de keten, waartoe hij behoort, door eene gracht gescheiden is. De versterkingen zijn zonder regelmatig plan ontworpen en volgen elken uitstek, elke kromming der hoogte. De eenige in stand gebleven gewelfde poort was met eene houten deur gesloten, maar een boom, die boven op groeide en wiens knoestige wortelen tot op den grond afhingen, vormde eene natuurlijke ladder, waar langs de Amerikanen in het inwendige kwamen. Zij vonden niets dan eene ruimte, door muren ingesloten en waarop het oude paleis scheen gestaan te hebben. Alles was dicht begroeid met boomen en struikwerk. Op eene plaats, waar de muren goed bewaard waren, hadden zij eene hoogte van 4 el. Op twee steenen vertoonden zich Chinesche letterteekens, waar naast men op kleine staafjes overblijfselen van reukwerk vond. Dien ten gevolge zijn er nog menschen, die hier hun gebed verrigten. Zouden de beide vestingen niet van dezelfde menschen afkomstig zijn, die de rotsen uitgebeiteld hebben?

Tegenwoordig bezit Japan de opperheerschappij over de Lioe-Kioe eilanden. In Napa en zekerlijk ook in Schoedy, ligt eene Japansche bezetting; overal zijn Japansche ambtenaren aanwezig, andere Japanners wonen in de hoofdplaatsen, waar zij zich gedragen, alsof zij te huis waren en alleen met Japan wordt eenig verkeer onderhouden. De Japansche bezetting houdt zich zoo schuil, dat Dr. BETELHEIM gedurende zijn veeljarig verblijf, slechts eens een gedeelte daarvan overviel, toen het juist bezig was met het poetsen der wapens. Jaarlijks komen er van Japan 30 à 40 jonken, elk van 150 ton; naar China gaat jaarlijks slechts één schip, en om het ander jaar een tweede, dat de schatting van het eiland overbrengt.

De beschaving is overwegend Chineesch. De hoogere klassen volgen de leer van KONG-FOE-TSE, de mindere hebben het Boeddhäismus aangenomen, dat zij met inlandsche voorstellingen vermengen. Er zijn overigens weinig tempels en degenen, die voorhanden zijn worden slechts spaarzaam bezocht. De beschaafde lieden zijn in godsdienstzaken koel en onverschillig. Toen de Amerikanen een gebouw eischten, dat zij als pakhuis konden gebruiken, ruimde men hen zonder zwarigheden eenen tempel in. Later klaagde de Regent wel is waar, dat de geloovigen gedurende langen tijd verhinderd waren, hun gebed te verrigten, maar dit was slechts een voorwendsel voor de weigering, om een voortdurend kolenstation toe te laten. Evenwel behandelt men de

bonzen of priesters met meer eerbied, dan in eenig ander Oost-Aziatisch land, hoewel zij er niet veel beter dan bedelaars uitzien. Men legt de dooden in zittende houding in de kist en begraaft ze in de steenen gewelven, die men langs de bergen vindt. Na zeven jaren verzamelt men de beenderen in urnen, die men in grafgewelven op planken plaatst. De armen dragen hunne lijken in aarden doorkisten naar de ravijnen van het gebergte, waar men, als de aarden kist gebroken is, de beenderen rondom verspreid ziet liggen.

De hoogere standen zenden hunne zonen naar China, opdat zij eene betere opvoeding zouden verkrijgen. Dit wordt geduld door de argwanende Japansche regering, die elken Chinees, welke de Lioe-Kioe eilanden bezoekt, bij elken pas door dwarskijkers laat begeleiden en gaarne ziet, dat de bevolking hem bespot en beschimpt. Op de eilanden zelf, wordt de opvoeding gegeven in scholen, die met de tempels van KONG-FOE-TSE verbonden zijn. De daar gevormde jonge lieden onderrigten de kinderen in de huizen. De Lioe-Kioe eilanden schijnen geene eigene letterkunde te bezitten. De inwoners bezigen de Chinesche letters en daarnevens een eigen alphabet, waarop zij niet weinig trotsch zijn. Zij kennen de Japansche teekens, zonder ze te gebruiken. Zoo is de opvoeding wezenlijk Chineesch geworden.

Voor het Christendom bestaan er geene vooruitzichten, zoo lang als het tegenwoordige despotische regeringsstelsel voortduurt. Toen de Engelsche bisschop van Victoria het voornaamste eiland bezocht, verklaarde het bestuur hem: »Wat de godsdienst van den Heer des hemels (het Christendom) betreft, zoo hebben wij ten allen tijde de leer van KONG-FOE-TSE gevolgd en hebben daarin stellingen gevonden, waaraan een elk, naar omstandigheden en zijnen stand, de waardigheid van zijn karakter kan vormen en zijn huisgezin kan besturen. Wij trachten ons bestuur in te rigten naar de regels en voorschriften, die wij van de wijzen gekregen hebben en die er op berekend zijn, op den duur rust en vrede in stand te houden. Buitendien zijn onze aanzienlijken even goed als het mindere volk van het natuurlijke bevattingsvermogen verstoken en kunnen zij het in de leer van KONG-FOE-TSE, waaraan zij zich uitsluitend toewijden, niet eens tot volmaking brengen. Indien zij nu ook nog de godsdienst van den Heer des hemels, waartoe hun hart niet genegen is, moeten leeren, dan zoude dit hunne geestvermogens te boven gaan.»

Dr. BETELHEIM leefde sedert 1846 op de Lioe-Kioe eilanden en had nog geen enkelen inwoner bekeerd. Te gelijk met hem kwamen twee Katholieke zendelingen aan, die echter spoedig aan elken gunstigen uitslag wanhoopden en Napa weder verlieten. BETELHEIM was geneesheer, kende de taal

en bezat vele eigenschappen, die hem ondersteunden. Hierop vertrouwend, hield hij met des te meer ijver vol, omdat hij bij de mindere standen eenige bereidwilligheid meende te bespeuren. Niet lang daarna ontdekte het bestuur welke drijfveren den vreemdeling in het land gevoerd hadden en werden zij bezorgd, dat men hen in Japan ter verantwoording zoude roepen, als zij eenen prediker van het streng verboden Christendom duldden. Toen hunne

Zoutvlakten van Napa.

zachte toespraak, dat hij zich ergens anders moest vestigen het doel miste, verboden zij den lieden allen omgang met hem, omringden hem met dwarskijkers en trachtten hem door duizend kleine plagerijen, het leven onaangenaam te maken. Het doet zijnen moed alle eer aan, dat hij onder deze omstandigheden volhardde, zonder de minste hoop een' enkelen zaadkorrel met vrucht te kunnen uitstrooijen.

Er kan geene spraak zijn van de beoefening eener eigenlijke kunst op de Lioe-Kioe eilanden. Alles is naar Japansche en Chinesche voorbeelden nage-maakt. Men heeft het het verst gebragt in den aanleg van bruggen en wegen. De waterleidingen en de bruggen van die eilanden, kunnen eene vergelijking volhouden met de werken, die eenige weinige geslachten geleden in Europa bestonden. Daar echter overal slechts het gemak der ambtenaren en der hoogere klassen in aanmerking genomen wordt, zoo heeft dit ook bij deze werken plaats. De bruggen en goede wegen bestaan alleen op zulke plaatsen, die door de aanzienlijken bezocht worden. Overal elders laat men den grond in zijnen natuurlijken toestand, en de landwegen, die de geringe man door veelvuldig betreden doet ontstaan, zijn slijklijnen. Bij hunne togten werden de Amerikanen niet weinig verrast, als een uitmuntende straatweg plotseling voor moerassige gaten eindigde.

De weinige schilderijen, die men ziet, zijn ruw uitgevoerd en dit zelfde is ook het geval met de talrijke afgodsbeelden, waarmede men de tempels en de grafplaatsen versiert. Indien de Amerikanen de verschillende dorpen zoo aanlokkelijk vonden, dan deed daarbij de omgeving, die door de natuur met milde hand verfraaid was, het meest. Een dorp, dat door groene velden omgeven, tusschen het hout als verborgen ligt en over welks daken bamboesstruiken hunne gevederde takken uitstrekken, moet een' vrolijken indruk maken.

De gebouwen in de steden zijn allen van hout, met pannen bedekt, van open plaatsen voorzien en door muren van koraalsteen omgeven. De hutten der landlieden, met stroo bedekt, vormen in verbinding met de stallen en andere gebouwen een geheel, dat door eenen steenen muur of eene bamboezen heg ingesloten wordt. Het huisraad is allereenvoudigst en bestaat uit de maten, waarop de inwoners met gekruiste beenen zitten en waarop zij des nachts slapen, uit eene tafel, uit een theepot met de noodige kopjes en uit eenige weinige andere zaken. In de bouwvallen der beide oude paleizen en in het paleis van Schoedy kan men eene zekere bedrevenheid in de bouwkunde opmerken.

Men kan met naauwkeurigheid niets meer zeggen over de leenverhouding, waarin de Lioe-Kioe eilanden tot Japan staan. Het regeringsstelsel is het Japansche en is even als dit op den volledigsten stilstand gegrond. Hetzelfde stelsel, dat wij in de inleiding hebben leeren kennen, om elke autoriteit door eene andere te laten waarnemen en beperken, om vreemden verwijderd te houden en aan een talrijk leger van dwarskijkers het bewaren van den ver-

ouderden toestand toe te vertrouwen, heerscht ook op de Lioë-Kioe eilanden. Misschien, — men kan hierover niets met zekerheid zeggen — voegt de Japansche regering bij de middelen, waardoor zij in haar eigen land, alles in den ouden toestand houdt, nog een ander van een eigenaardig karakter; zij duldt geen geld. De inwoners even als het bestuur herhaalden dikwijls aan de Amerikanen, dat zij geene munten of andere ruilmiddelen bezaten. Men ruilde alleen waren tegen waren en de uitvoer van edele metalen van Japan naar de eilanden was streng verboden. Tegen deze verzekering pleitte nu wel is waar, de kennis die zij van de waarde des gelds hadden en de aanneming der betaling van hunne waren in Chinesche munt.

De regering is grondeigenaarster van het geheele land. Men kan uit de tegenstrijdige berigten niet opmaken, of de landbouwer regtstreeks van haar afhangt, dan wel of er nog eene tusschenklasse van leenheeren bestaat. Deze leenheeren ontbreken in de vier klassen van inwoners, die PERRY opsomt. De eerste klasse bestaat uit de hoogste staatsambtenaren, de tweede uit de priesters en geleerden, de derde uit de mindere ambtenaren en de dwarskijkers en de vierde uit de landlieden en de neringdoenden. De derde klasse is buitengenwoon talrijk. Zoodra de Amerikanen zich ergens vertoonden, waren daar stellig altijd dwarskijkers bij de hand, die hun het vrije verkeer met de inwoners beletten. Deze laatsten toonden door hun schuw gedrag, duidelijk genoeg, dat zij overal in het oog gehouden werden. Alle beschaafde lieden, die geene openbare bediening bekleeden, schijnen in het geheim door de regering betaald te worden.

De Lioë-Kioe eilanden zijn eene groep, die uit zes en dertig gedeeltelijk ver van elkander gelegen eilanden moet bestaan. Zij liggen tusschen het Japansche eiland Kioesioe en het Chinesche eiland Formosa. De noordelijke breedte is $24^{\circ} 10'$ tot $28^{\circ} 40'$, de oostelijke lengte 127° tot 129° . De groep ligt mitsdien nabij de keerkringen, maar de hitte is toch niet hinderlijk, daar zij gedeeltelijk door de verheffing van het land, gedeeltelijk door de zeewinden getemperd wordt. Het klimaat is zeer gunstig voor den landbouw, hoewel droogten geene zeldzaamheid zijn en de grond dikwijls door typhons verwoest wordt. Dewijl er geene moerassen bestaan en de zeewind de lucht zuivert, zoo kunnen er geene ziekten door kwade dampen ontstaan.

In een geologisch opzigt is de algemeene aanwezigheid van koraalrotsen, het meest kenmerkende verschijnsel. Men vindt ze niet alleen aan de kusten en in de vlakten, maar zelfs op bergtoppen van 170 el boven de zee. De steile voorgebergten aan het strand bestaan in den regel uit gneis, de hoo-

gere bergen binnenslands uit lei. Beide steensoorten vormen te zamen de grondvesten van Groot Lioe-Kioe, waarop de koraaldieren hunne werken aangelegd hebben. Daar deze echter alleen onder water arbeiden, zoo is er geen twijfel aan, dat de grond aanzienlijk opgeheven geworden is. De oppervlakte van den grond bestaat uit verweerde koraalsteen, met vergane dierlijke en plantaardige stoffen vermengd. Men vond in eene baai steenkolen, van wier aanwezigheid en waarde de inwoners niets schenen te vermoeden. Zout wordt op vele plaatsen gevonden, vooral aan de oevers van de baai van Napa, waar men het verkrijgt op de wijze, die op onze afbeelding van bladz. 135 is aangegeven.

De plantengroei heeft niet zulk een tropisch karakter, als men van de aardrijkskundige ligging verwachten zoude. Hij kenschetst zich door groote gelijkvormigheid. Dezelfde gewassen herhalen zich overal en de meesten hunner schijnen niet eens van inlandschen oorsprong te zijn. Dit verschijnsel wetigt misschien het vermoeden, dat de opheffing der Lioe-Kioe eilanden nog niet zeer lang geleden is en dat hunne bevolking door vreemdelingen (Japanners of Chinezen) plaats had, eer zich een eigenaardige plantengroei kon ontwikkelen. De vreemdelingen bragten uit hun vaderland de planten mede, die zich daarna over den vruchtbaren grond verspreidden. Naast de trotsche camelia, die hier in het wild groeit en eene schoone lichtroode bloem draagt, ziet men dahlia's, witte maluwen en eenige andere bloemen. Hier en daar vertoont zich de boom, die het plantaardige ivoor oplevert, de ebbenhoutboom, de moerbezie, de palm in verschillende soorten, de oranjeboom, de citroenboom en de pisang. De varens zijn bijzonder fraai en bereiken niet zelden de hoogte van boomen. Men plant suikerriet, tabak, katoen, tarwe en een weinig garst, rijst, verschillende soorten van gierst, tarwortelen, druiven, erwten, radijs, waarvoor het klimaat bijzonder gunstig is, daar zij 1 el lang en 3 palm dik worden, uien en augurken. De meest voorkomende vruchten zijn perziken, watermeloenen, wilde frambozen en vijgen. Men vormt regelmatige lanen van Indische vijgenboomen en pijnboomen, waarmede men de gehuchten onder elkander en deze met de grafplaatsen verbindt.

De nuttigste planten zijn de bamboes, de zoete aardappel en de rijst. Indien men aan den bamboes zijne natuurlijke ontwikkeling overlaat, dan vormt hij bekoorlijke groepen. Hij is den inwoners in vele opzigten nuttig, want zijne jonge loten dienen tot voeding, hij levert stof tot kleederen en huizen en beschadwt de woningen. Zoete aardappelen en rijst vormen

bijna uitsluitend het voedsel der laagste standen. Ten dienste der rijstvelden onderhoudt men een kunstmatig besproeiingsstelsel, waaraan veel zorg wordt gewijd. Men heeft terrassen gevormd, die van de bergen af, langzamerhand naar de vlakke dalen. Hoewel men geene dijken bouwt, heeft men aan de waterleidingen zoodanige inrigting gegeven, dat elk veld bevochtigd wordt, zonder dat de aarde losraakt of medegesleept wordt. Als de grond met water bedekt is, begint de bouw daarmee, dat de werklieden, die tot aan de knieën in slijk en water waden, sporen in den grond trekken. Deze worden dan met den ploeg en de egge verder los gemaakt. Daarna plaatst men de kleine planken, die men uit het zaad verkregen heeft. Het land blijft altijd,

Een dorp op de Lioe-Kioe eilanden met bamboesbeplantingen.

in allen gevalle tot aan den oogst, onder water. Men snijdt de planten af, vereenigt ze tot hoopen en laat ze uitgespreid in de zon droogen. De gestadige bevochtiging heeft ten gevolge, dat de aren vol en dik worden. Men oogst van één' bunder ongeveer vijf en een halve mud. Waarschijnlijk heeft men twee rijstooogsten in het jaar, terwijl de grond buitendien nog eens met zoete aardappels of tarowortels beplant wordt.

De Amerikaansche berigten spreken weinig van de dieren der Lioe-Kioe eilanden. In de bosschen vindt men het wilde zwijn. De paarden zijn bruin en klein, maar sterk en levendig. Ook de zwarte ossen, die men in groot aantal houdt, worden niet groot. De andere huisdieren zijn varkens, geiten,

hoenders, eenden en ganzen. Het is een onverklaarbaar raadsel, waarom er zoo buitengewoon weinig vogels in het wild zijn. De inwoners vervolgen hen niet en nogthans willen zij niet vermeerderen.

Somtijds, maar over het algemeen zelden, heeft men bij den landbouw de hulp van paarden en stieren noodig. Meestal wordt de grond intusschen met menschenhanden bearbeid. De landman heeft als gereedschap de ploeg,

Een suikermolen op Groot Lioe-Kioe.

de egge, het houweel en de bijl, allen van het ruwste maaksel. De ploeg bij voorbeeld is geheel gelijk aan de oude Romeinsche en wordt, behalve eene ijzeren punt, geheel van hout vervaardigd. Buitendien is men zeer spaarzaam met ijzer, dat op het eiland zelf niet aanwezig is. De landbouwersgereedschappen worden in het eigen land vervaardigd. Overigens bepaalt zich de nijverheid tot het leveren van zout, suiker, beiden van vrij slechte hoe-

danigheid, saki, katoenen stoffen, graslinnen, verlakt aardewerk, haarspelden, jonken en eenige weinige andere voorwerpen van dagelijksch gebruik. Buiten suiker en saki schijnt er niets uitgevoerd te worden. De artikelen van weelde komen uit Japan. In de weinige winkels ziet men vooral papier, rijst, thee, suikerwerk en kleederen.

De suikermolen, die op de Lioe-Kioe eilanden gebezigd wordt, kan ons een denkbeeld geven, op welke hoogte de nijverheid daar is. Drie cylinders van hard hout, worden door eene houten stelling in loodregten stand gehouden. In den middelsten dier cylinders, die elk ruim 3 palm middellijn hebben, zijn van boven tanden aangebragt, die in tagaten van de beide andere cylinders vatten. Van hier gaat verder een steel uit, die door de stelling heengaat en met eenen hefboom van 5 el lengte, waardoor de molen in beweging gesteld wordt, verbonden is. Aan dezen hefboom wordt een paard gespannen, dat in eenen cirkel van 10 el middellijn loopt. Het suikerriet wordt tweemaal tusschen de cylinders gebragt. Hierdoor wordt het volmaakt uitgeperst. De sap vloeit door openingen in den bodem der molens weg en wordt in kleine ketels, die ruim 36 kan bevatten, gekookt.

Het graan wordt op handmolens gemalen, die van voortreffelijke molenstenen voorzien zijn. In elk dorp bevinden zich graanschuren, die waarschijnlijk aan het gouvernement behooren en die elk 6 last bevatten. Om ze voor ongedierte, vooral voor ratten, die in groote menigte voorhanden zijn, te vrijwaren, staan zij op palen, die eene onderlaag van steen hebben. Hunne wanden bestaan in den regel uit gevlochten riet, opdat de lucht vrijen toegang zoude hebben; zij zijn vierhoekig gebouwd en nemen naar boven in wijdte toe. Het koren blijft daarin langen tijd goed.

De bevolking van Groot Lioe-Kioe bedraagt naar eene oppervlakkige schatting 150 à 200,000 menschen. Bijna het achtste gedeelte van het eiland is bebouwd. De boer krijgt van de opbrengst van het land slechts twee tiende gedeelten; de regering krijgt als eigenares, zes tiende deelen en laat zich de twee overige tienden in natura betalen. In weerwil van deze ongunstige verhouding, geeft de landbouwer zich veel moeite, die door rijkelijke oogsten beloond wordt, waarvan hij echter het minste voordeel trekt. Nergens, zegen de Amerikanen, verstaan de menschen de kunst, den grond zooveel te doen opleveren, als eenigzins mogelijk is. Men laat geene gunstige omstandigheid ongebruikt, en vooral wordt de besproeiing met verstand en goeden uitslag beoefend. De onvolmaakte werktuigen, waartoe de arbeider beperkt is, doen deze uitkomsten nog verwonderlijker schijnen. Op de overige eilan-

den moet de landbouw met even veel zorg bedreven worden. Men heeft volstrekt geene weiden, en alle grassoorten zijn grof en slecht.

De mannen, die niet tot de geringste klasse behooren, geven zich, zoo dikwijls het hun mogelijk is aan den lediggang over. Zoo dikwijls als de Amerikanen een huis binnentraden, vonden zij daar steeds drie tot twaalf mannen vereenigd, die in eenen kring op de hurken zaten, thee en saki

dronken en daarbij rookten. Zij staarden droomerig voor zich uit, in het genot van niets doen verdiept. Het middelpunt van dit gezelschap werd gevormd door een' pot met gloeiende kolen, die tot het aansteken der pijpen diende. Deze laatsten staken in den gordel en waren als het kostbaarste eigendom van den man door een foudraal beschermd. De kop bestaat uit metaal en is bijzonder klein. Indien de rooker de onbeduidende ruimte met tabak gevuld had, dan deed hij een paar sterke trekken, hield den rook eene minuut lang in den mond en blies hem dan door de neusgaten weg. Indien dit eenige malen herhaald was, dan werd er thee gebragt en uit kopjes, die zoo wat drie theelepeltjes vocht bevatten, gedronken. Daarna kwamen de pijpen weder te voorschijn en deze afwisseling tusschen rooken en drinken werd voortgezet,

Bewoners der Lioe-Kioe eilanden uit den middelstand.

tot eindelijk de saki het feest kwam besluiten. Volgens de waarnemingen der Amerikanen, werd deze bedwelmende drank vlijtiger aangesproken, dan de

regelen der matigheid medebrengen. Terwijl de mannen zich vermaakten, arbeidden de vrouwen onder eene brandende zon in het land.

Het dagloon is op de Lioe-Kioe eilanden buitengewoon laag. Een daglooner verdient 9 à 23 cent per dag, een handwerksman kan het tot 27 cent brengen. Uit deze geringe som moeten zij woning, kleeding en voeding voor zich en hun huisgezin bestrijden. Het is dus te verklaren, dat de mannen van de geringste standen den lust tot niets doen niet botvieren en dat zij buiten hunne vrouwen ook hunne kinderen reeds in den teedersten ouderdom laten arbeiden. De Amerikanen traden eens eene hut binnen, waar een man met zijne beide zonen spijkers smeedde. De vader hield en draaide het gloeiende ijzer, de oudste zoon, een tienjarige knaap, voerde den hamer, de jongste, die vijf jaren telde, behandelde den blaasbalg of liever gezegd de kolf eener luchtpomp, die nog al veel inspanning vorderde.

Uit den gedrukten toestand der mindere standen, volgt van zelve, dat hunne voeding het slechtst is. De arbeiders leven het geheele jaar door van rijst en zoete aardappelen. Indien zij somtijds vleesch eten, wat hoogst zeldzaam is, dan is het altijd varkensvleesch. De hoogere standen hebben eene zeer volmaakte kookkunst en hunne spijzen smaken ook den Amerikaan en den Europeaan goed. Soepen van verschillenden aard en suikerwerk verkrijgen de voorkeur. Men heeft weinig groenten, zoo als reeds uit onze opsomming der keukenplanten gebleken is. De suiker, die in het land gewonnen wordt en die niet als schatting naar Japan gaat, wordt uitsluitend door de hoogere standen genuttigd. Aan de lagere standen behoort het uitgeperste riet, dat zij als brandstof gebruiken. Niets kwam veelvuldiger voor, dan dat arme lieden, die niet gezien konden worden door de bespieders, den Amerikanen om suiker vroegen. De thee wordt door alle standen, zonder suiker gedronken.

De schoone schilderingen van BASIL HALL over den toestand der Lioe-Kioe eilanden, zijn geheel op valsche denkbeelden gegrond. De kleederdragt der inboorlingen heeft er welligt veel toe bijgebracht, om de herderlijke voorstellingen van den Engelschman te doen ontstaan. Inderdaad maakten de mannen der hoogere standen, vooral grijsaards met hunne lange baarden en ruime kleeding ook op de Amerikanen den indruk van aartsvaders. Het hoofdgedeelte der kleeding bestaat uit een zeer ruim bovenkleed met mouwen, die tot op de handen reiken, en met eenen zijden gordel, waarin de onmisbare pijp steekt. Daarbij past de kegelvormige muts uitstekend. De arbeiders steken hierbij zeer af. Meestal zijn zij alleen met een katoenen hemd of eenige om de heupen gewonden lappen, bekleed. Zij gaan steeds barvoets en met on-

gedekt hoofd. De hoogere standen dragen witte kousen en bij het uitgaan sandalen van stroo. Om hunne woningen niet te ontreinigen, laten zij die sandalen bij de deur staan.

Het dragen van het hoofdhaar is geheel verschillend van de Chinesche wijze. De staart is voor de Chinezen zulk een eerwaardig versiersel, dat de Minglieden dachten hunne breuk met de overleveringen, die aan de gehate dynastie der Mandschoes verbonden zijn, niet beter aan den dag te kunnen leggen, dan door den staart af te snijden. De inwoner der Lioe-Kioe eilanden bindt zijn haar in een bos te zamen, die op het midden van het hoofd bevestigd wordt. Daar wordt oorspronkelijk eene plek van 5 à 7 duim kaal geschoren, waarheen men alle haren die geölied en met lamproet zwart gemaakt worden, trekt. Men bevestigt ze met haarspelden en het geheel heeft den vorm van eenen ronden kam. Het metaal, waaruit de haarspelden vervaardigd zijn, goud, zilver, koper, enz. duidt den rang des eigenaars aan. Ook dient de kleur der bovenkleederen en der mutsen tot aanduiding van het onderscheid der standen.

De vrouwen der hoogere standen worden zoo verborgen gehouden, dat het voor eenen vreemdeling moeilijk wordt, haar te beoordeelen. Zij werden aan de Amerikanen als redelijk schoon en van witte gelaatskleur afgeschilderd. Hare kleeding is dezelfde als die van de mannen; alleen ontbreekt de gordel en de haarbos zit meer naar voren en eenigzins op zijde. De vrouwen der lagere klassen zijn in het algemeen klein en kunnen weinig aanspraak op schoonheid maken. Zij hebben een vierhoekig gelaat en eenen ingedrukten neus. Indien zij in het veld haren arbeid verrigt hebben, dan moeten zij te huis voor de kleeding van haar huisgezin zorgen. In elk huis staat in den hoek van de woonkamer een weefgetouw, dat slechts 0,62 el hoog is. De schietspoel is van 0,6 tot 1 el lang, en de arbeidster vangt haar met de eene hand op, nadat de andere hand haar verlaten heeft. Met dit ruwe werktuig, weeft men het fijnste graslinnen.

Op de Lioe-Kioe eilanden is geene spraak van achting voor het vrouwelijke geslacht. Men beschouwt de vrouwen als slavinnen, somtijds zelfs als lastdieren en behandelt haar op dezelfde wijze. De man schijnt zijne vrouw nauwelijks op te merken, en nogthans zijn de vrouwen, naar haar gedrag tegen vreemdelingen te oordeelen, zeer nederig en beminnelijk.

De mannen nemen bij hun gewoon verkeer onder elkander en bij eene toevallige aanraking met vreemdelingen, overdreven beleefdheidsvormen in acht. Indien zij groeten, slaan zij de handen in elkander, brengen ze daarop naar

het voorhoofd en buigen zoo diep, dat het onbegrijpelijk schijnt, hoe zij het evenwigt kunnen bewaren. Indien een ondergeschikte eenen meer aanzienlijke ontmoet, dan gaat de buiging zoo ver, dat het ligchaam bijna op den grond schijnt te liggen. De buigzaamheid van Europesche ruggen is voor zulke gymnastische oefeningen niet toereikend. Wat de geestvermogens betreft zoo kregen de Amerikanen den indruk, alsof de inwoners tot den meest begaafde volksstammen van oostelijk Azie behoorden, die voor een' hoogen trap van ontwikkeling vatbaar waren, als de druk waaronder zij leven verminderd werd. De heerschende dwingelandij had op de zeden eenen slechten invloed gehad en de gebreken van alle slaafsche volken, leugen en geslepenheid, kunnen ook in de Lioe-Kioe eilanden opgemerkt worden. De tevredenheid dezer arme menschen is zeer groot. Voor de mannen en vrouwen der mindere standen bestaat zelden eene uitspanning en nooit een zondag. Men heeft zekere feesten, die eene godsdienstige of nationale beteekenis hebben, maar zij zijn zeer zeldzaam. In de vrije uren schijnen er spelen plaats te hebben, want de Amerikanen zagen nabij de steden en dorpen groote pleinen, die vlak gemaakt en door pijnboomen omgeven waren en die nauwelijks tot iets anders bestemd konden zijn, dan tot ligchaamsoefeningen.

Toen PERRY de Lioe-Kioe eilanden verliet, schreef hij in zijn dagboek: »God moge zich over die arme schepsels ontfermen! Ik heb veel van de wereld gezien en het leven van ruwe volken in verschillende toestanden waargenomen, maar met uitzondering van den toestand der ongelukkige peons (Indiaansche lijfeigenen) in Mexico, heb ik nooit zulk eene ellende gezien, als ik hier bij deze arme slaven opmerkte.»

Op de schepen heerschte de vrolijkste stemming, toen men van Napa vertrok. De belangstelling in de natuurschoonheden en de vreemde zeden was uitgeput en de halve afzondering, waarin men leefde, was des te vervelender geworden. Buitendien zoude men bij de ondernomen reis het eigenlijke doel bereiken en een ieder was gespannen hoe de zaken in Japan zouden afloopen. Eene levendige werkzaamheid volgde op de rust in de haven. Men moest zeer opmerkzaam zijn, daar de oostzijde der van de Lioe-Kioe naar Japan loopende eilandenketen, waar men zich bevond, door Europesche schepen weinig bezocht en dus bijna onbekend was.

De vierde dag der reize viel op den 4^{den} Julij 1853, den verjaardag der Noord-Amerikaansche onafhankelijkheid. De matrozen hadden vele voorbereidselen gemaakt, om dezen grooten feestdag te vieren, maar het weder werd ongunstig en men bepaalde zich tot vreugdeschoten en eene uitdeeling van

grog. Weldra werd de lucht weder helder en de warmte nam zoodanig toe, dat zij bij de dikwijls voorkomende windstilten, bijna onverdragelijk werd. Men had dan in open zee dezelfde warmte van 25° , waardoor men reeds in de haven van Napa zoo veel geleden had.

Een daglooner van de Lioe-Kioe eilanden.

Afbeelding van eene rots aan de kust van Japan (Vorstendom Tsoekara).

IV. Perry's eerste bezoek in Japan.

Warme dagen. — Eerste gezicht van de Japansche kust. — De schepen loopen de baai van Jeddo binnen. — Ongerstheid der Japanners. — De stadhouder van Oeraga. — De onderhandelingen nemen een aanvang. — De Keizer stemt er in toe gevolmagtigden af te zenden. — Feestelijke bijeenkomst aan de kust. — Fraaiheid van het landschap. — Voorkomendheid der bevolking. — Vaart tot in de buurt van Jeddo. — PERRY verlaat de baai.

Den 8sten kreeg men de Japansche kust in het gezicht. Het was alsof het klimaat zijnen slechten naam wilde regtvaardigen, want de lucht werd dik en de nevel daalde zoo laag, dat het gezicht tot eenen kleinen

kring beperkt was. Toen de zon hooger rees, verdreef zij de dampen en men zag nu de steile rotsen van de kust en de bergketens van het binnenland, boven welke de Foesi-Jama ver op den achtergrond, de schoone omtrekken van zijnen top vertoonde. Men bevond zich nu in de buitenste baai van Jeddo en het landschap werd steeds meer afwisselend, hoe verder men doordrong. Aan de linkerzijde had men de provincie Sagami, regts was het schiereiland Awa gelegen. Indien de Amerikanen hun oog links wendden, zagen zij steile oeverklippen, waaraan zich verder landwaarts golvende heuvels aansloten, diepe ravijnen, wier wanden gedeeltelijk met geboomte bedekt, gedeeltelijk bebouwd waren, akkers en bergen, wier toppen naast en boven elkander uitstaken. De voorgebergten en bergtoppen waren met vestingwerken bekroond, wier vuurmonden echter zwegen, in weerwil van de verschijning der vreemde schepen. Het regts liggende schiereiland Awa was veel bergachtiger en veel minder bebouwd. Zijne hoogten, waarvan de knoop een aanzienlijke berg was, schenen van vestingwerken ontbloot te zijn.

Twee Amerikaansche schepen, de Susquehanna en de Saratoga, waren stoomschepen, de eersten, die zich ooit in deze wateren vertoond hadden. De Japansche visschers waren niet weinig verbaasd, toen zij schepen zagen, die zich met snelheid tegen wind en stroom bewogen. Zij verhieven zich van hunne zitplaatsen en staarden onafgewend naar dit vreemde, zorgwekkende verschijnsel. Toen de Amerikanen digter bij hen kwamen, namen zij de vlugt. In eene der schuiten, die ingehaald werd, streek de bemanning het zeil en greep tot de riemen, alsof zij wilde beproeven of de snelheid der vreemdelingen niet met een ander voorstuwingsmiddel kon bereikt worden.

De schepen naderden spoedig den binnensten ingang van de baai van Jeddo. Nog geen vreemdeling was de hoofdstad zoo dicht genaderd en aan het strand werd het nu woelig. Van de vestingwerken vielen er drie alarmschoten en een vuurpijl steeg hoog in de lucht. Toen men ankerde, hoorde men nog een kanonschot vallen. De Commodore PERRY was op alles voorbereid en had zijne schepen en vuurmonden in gevechtstoestand gebragt. In de stelling, welke hij gekozen had, beheerschte hij de gezamenlijke kustbatterijen en twee volkrijk schijnende steden. Het kwam echter niet tot den strijd, daar de Japanners zich tot eene afsluiting der vreemde schepen bepaalden. Van alle zijden kwamen hunne wachtschuiten opdagen en deze plaatsten zich zoodanig, dat eene verbinding met het land onmogelijk was. Het viel zelfs den Amerikanen, wier zeelieden tot de besten van de wereld behooren, op, hoe spoedig deze booten het water doorkliefden; voor den krach-

tigen riemslag wijkende, schenen zij de golven niet te doorklieven, maar daarover heen te vliegen.

Het scheen, dat de Japansche booten voornemens waren lang te blijven; want zij waren van water, levensmiddelen, kleedingstukken en slaapmatjes voorzien. De groote, krachtige roeijers waren naakt, met uitzondering van een doek om de heupen; toen het echter tegen den avond koeler werd, trokken zij bovenkleederen met wijd nederhangende mouwen aan. Op den rug van deze kleederen, die eenen rooden of blaauwen grond met witte strepen hadden, waren gekleurde wapens genaaid. De meesten waren blootshoofds, sommigen hadden eene bamboezen muts, bijna van de gedaante van het scheerbekken, waarin Don Quixote den helm van Mambrin meende te herkennen. In eenige booten waren mannen met lange stokken, die van een kruisvormig sieraad voorzien waren en welligt eenen militairen rang aanduidden. Men herkende den hoogen rang van eenige Japanners aan de twee sabels, die zij in den gordel droegen. Van elke boot woei eene vlag met twee witte streepen en eene zwarte streep in het midden.

De Japanners wilden dadelijk aan boord der schepen komen en toonden de grootste verbazing, toen men hen afwees. Om hun regt staande te houden bevestigden zij touwen aan de boorden, die hun het beklimmen gemakkelijk moesten maken. De Amerikanen kaptten echter die touwen zonder omslag en toen de Japanners nu langs de scheepskettingen naar boven wilden klimmen, hield men hen pistolen, pieken en messen voor. De Commodore PERRY had dit alles zoo geregeld, om den Japanners dadelijk te doen begrijpen, dat men hem anders dan vroegere bezoekers moest behandelen. Om hen te dwingen een verkeer met het vlaggeschip te openen, was aan het overige der vloot streng gelast, hen af te wijzen.

Spoedig begrepen zij die bedoeling. Zij zonden eene boot naar den Susquehanna. De beambte, die zich daarin bevond gaf een teeken, dat men de valreep zoude aflaten, maar in plaats van aan zijn verlangen te voldoen, liet men hem door een' tolk zeggen, dat de Commodore slechts een ambtenaar van den hoogsten rang aan boord kon ontvangen. Geen van dezen was in de boot aanwezig en de Japanner verkreeg met al zijne hardnekkigheid niets anders dan dat den onderstadhouder van Oeraga, die aanwezig was, een onderhoud met eenen scheepsofficier werd toegestaan. Aan dezen ambtenaar verklaarde men nu, dat de Commodore vredelievende bedoelingen had, dat hij een' brief van den President der Vereenigde Staten aan den Keizer moest overbrengen en dat hij dien aan eenen beambte van gelijken rang als hij

zelf was zou overhandigen. Toen de Japanner het gewone en verwachte antwoord gaf, dat uitsluitend in Nagasaki met vreemdelingen verkeerd werd en dat het smaldeel derwaarts moest gaan, werd hem geantwoord, dat de Commodore Oeraga had uitgekozen, omdat het digter bij Jeddo gelegen was en dat hij niet naar Nagasaki wilde zeilen. Hij verwachtte dus, dat de brief van den President hier zoude aangenomen worden. Hij kwam als vriend, maar zoude zich geene onheusche behandeling laten welgevallen en zou vooral niet dulden, dat de wachtschuiten zijne schepen langer omsingelden. Zoo men deze booten niet verwijderde, zoude hij geweld gebruiken. De onderstadhouder vertrok bij deze taal, liep op het dek heen en weder, en gaf een bevel, waarop de meeste booten verdwenen. Daar er nog eenigen vereenigd achterbleven, zond PERRY eene sloep af, die hen met gebaren terugwees. Zij verwijderden zich en van dit oogenblik af, waren de schepen van dit vernederende opzigt bevrijd.

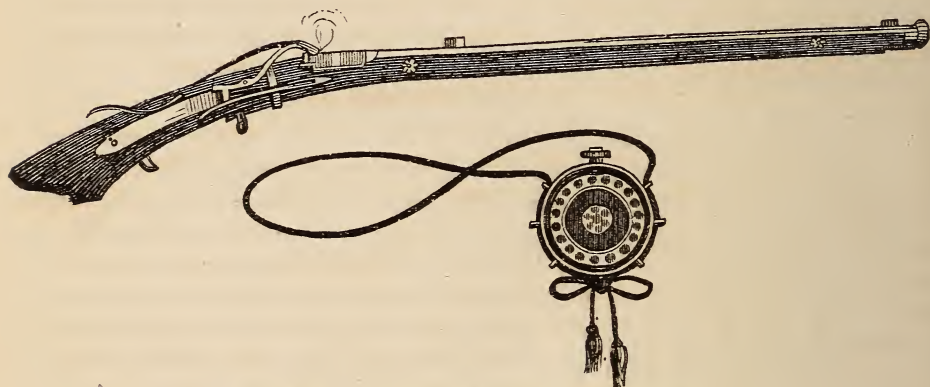
Verschillende kenteekens verriedden de onrust der Japanners. In den namiddag stegen op verschillende punten vuurpijlen op en zoodra de duisternis inviel, werden er vuren op de bergen ontstoken. Om 9 uur des avonds gaf het vlaggeschip het gewone nachtschot, dat den aanvang van de nachtdienst beteekent en nu werden de meesten van die vuren oogenblikkelijk uitgedoofd. De Japanners verwachtten waarschijnlijk eenen dadelijken aanval en zij wilden hunnen vijanden, het mikken moeilijk maken. Tot aan den morgen toe, werden de zware toonen eener klok, zonder ophouden gehoord.

De baai was gedurende den nacht zoo stil als eene muis. Te middernacht vertoonde zich in het zuidwesten een luchtverschijnsel. Het had de gedaante van een' grooten blaauwen bol met een' rooden staart, die alleen uit vonken scheen te bestaan. Het gaf zoo veel licht af, dat de schepen zich vertoonden, alsof zij door Bengaalsch vuur verlicht waren. Gedurende langen tijd vervolgde het aan den hemel eene regtlijnige, noordwestelijke rigting, tot het eindelijk nederdaalde en in zee verdween. »De Ouden" merkt PERRY aan »zouden dit fraaije luchtverschijnsel als een gunstig voorteeken beschouwd hebben."

De volgende dag was uiterst fraai. De koele zeewind matigde de warmte, die niet boven de 20° steeg en de lucht was zoo helder, dat de meest verwijderde voorwerpen zich scherp afgeteekend vertoonden. Op het land, zoolwel als op zee was alles vol leven en beweging. Soldaten in het rood gekleed, trokken met hunne aanvoerders en met lantaarns met lange staken, heen en weder. Zij droegen geverniste hoeden, lanssen, lontgeweren en schilden, die in de zon blonken. Het geweer en de daarbij behoorende lont

zijn in nevensgaande figuur voorgesteld. Op één punt waren er zooveel verzameld, dat men hun getal op duizend kon schatten. Men werkte met ijver aan de gedeeltelijk onvoltooide vestingwerken. Deze werken verloren hun vreesselijk voorkomen, toen men ze met goede verrekijkers bekeek. De wallen waren gewone aardopwerpen, waarachter houten gebouwen stonden. De talrijke vuurmonden waren van klein kaliber en waren door zeer groote schietgaten, zeer blootgesteld. Voor velen hunner waren groote schermen opgesteld en deze zag men ook op verschillende punten van de kust. Daarmede kon men geen ander doel hebben, dan bij de Amerikanen het geloof te doen ontstaan, dat er vele verborgen vestingwerken aanwezig waren.

Het verkeer in de baai ging ongestoord voort, alsof er geene vreemdelin-

Een Japansch geweer met de daarbij behoorende lont.

gen waren. Te oordeelen naar het groot aantal schepen en schuiten, die heen en weer gingen, moet de handel op dit punt zeer levendig zijn. Allen, die naar Jeddo zeilden, legden te Oeraga aan, allen, die van daar kwamen, bij eene stad, die op den tegenovergestelden oever ligt. De Amerikanen vermoedden, dat op beide plaatsen tol moest worden betaald. Oeraga bestaat uit twee steden, die door eene klip gescheiden worden. Door de grootste stroomt eene rivier, die in de haven uitloopt. De huizen zijn van hout, dat deels zijne natuurlijke kleur behouden heeft, deels aangewit is; de daken zijn van verschillende gedaante, geheel plat, puntig of piramidevormig.

De eerste bezoekers op dezen dag waren tekenaars, die verschillende schetsen van de Amerikaansche schepen vervaardigden. Daarna verscheen de

stadhouder van Oeraga, die een onderhoud met den Commodore wenschte. Dit onderhoud werd hem toegestaan, maar alleen met ondergeschikten, want PERRY moest zijn plan volhouden, niemand anders, dan een der hoogste ambtenaren in zijne tegenwoordigheid toe te laten. De stadhouder behoorde slechts tot den derden rang. Hij herhaalde, dat het onmogelijk was, den brief van den President in Oeraga aan te nemen en dat de Amerikanen dus naar Nagasaki moesten stevenen. Men gaf hem hetzelfde antwoord van vroeger en men voegde er bij, dat zoo men de Amerikanen niet toeliet, zij in de volgende lente met meer magt zouden terugkomen en geweld zouden gebruiken. Hij beklagde zich nu, dat de Amerikanen de wetten schendden, daar zij de diepte van de baai met het peillood opnamen. »Dit gelasten ons de Amerikaansche wetten,» was het antwoord, »en wij moeten ons naar deze en niet naar de Japansche voegen.» Eindelijk beloofde hij berigt te zenden naar Jeddo, van waar de beslissing in vier dagen kon komen. »Wij wachten niet langer dan drie dagen,» antwoordden de Amerikanen.

De dagen tot aan de beslissing verliepen geheel als de eerste. De baai bleef met jonken bedekt, langs de kust trokken soldaten heen en weer en des nachts luidde de zware klok. De Amerikaansche schepen behielden hunne ankerplaatsen; slechts eenmaal zeilde de Mississipi eenige uren in de rigting van Jeddo, om den Japanners een vernieuwd bewijs te geven, dat men hun verbod niet achtte. Men overtuigde zich door herhaalde peilingen, dat in de geheele baai een goede ankergrond van voldoende diepte voor groote schepen voorhanden was. De Japanners zagen deze peilingen ongaarne en dikwijls naderden hunne booten dreigend, zonder dat het echter tot dadelijkheden kwam.

Den 12^{den} Julij moest het antwoord van Jeddo komen. In het negende morgenuur staken drie booten van wal af en naderden het Amerikaansche smal-deel. Behalve het touwwerk, de masten en de zeilen, die het Japansche karakter droegen, weken zij geheel af van de tot nu toe geziene booten en waren zij klaarblijkelijk naar een Europeesch model vervaardigd. In de grootste boot zat de stadhouder van Oeraga, KAYAMA YEZAIMAN met zijne beide zonen. Het onderhoud aan boord duurde tamelijk lang. De uitkomst was, dat PERRY de belofte kreeg, dat een ambtenaar van den hoogsten rang over twee dagen aan het strand met hem eene zamenkomst zoude houden. Deze overheidspersoon zoude geene onderhandelingen voeren, maar alleen den brief van den President aan den Keizer in ontvangst nemen.

Na het onderhoud werden er ververschingen aangeboden, die den Japan-

ners goed smaakten. Even als de overheidspersonen van Groot-Lioe-Kioe gaven zij de voorkeur aan brandewijn met suiker en zij gaven hun welbehagen te kennen, door met de lippen te smakken. De stadhouder dronk het meest; de tolken vergaten bij het glas het decorum zoo zeer, dat zij hem bespotten. »Hij wordt reeds geheel rood» zeiden zij lagchend en de Amerikanen hielden het nu voor geraden, een einde aan het drinken te maken.

De Japanners toonden verstandige en welopgevoede menschen te zijn. Toen men eene aardglobe voor hen plaatste, zochten zij de Vereenigde Staten op en legden de vingers op Washington en New-York. Van de Europesche landen kenden zij buiten de Nederlanden Engeland, Frankrijk en Denemarken het best. Zij toonden zeer veel belangstelling in het stoomwerktuig en vroegen of de machines, waarmede men in Engeland op de wegen en door de bergen reed, kleiner waren. Zij hadden dus van spoorwegen en tunnels hooren spreken. Ook vroegen zij naar het kanaal, dat door de landengte van Panama zou gegraven worden.

De stadhouder bleef tot 's avonds en beloofde den volgenden dag terug te komen. Hij liet zich echter tot aan den middag wachten en verontschuldigde zich daarmede, dat de ambtenaar uit Jeddo niet vroeger gekomen was. Hij bragt den geloofsbrief van den Keizer voor den Japanschen gevolmagtigde TODA, vorst van Idsoe mede en eene door hem zelve onderteevende verklaring, dat de vorst een man van zeer hoogen rang, niet minder dan die van den lord-admiraal PERRY was. Als plaats der zamenkomst wees hij eene plaats aan de kust aan, die minder dan eene Japansche mijl (ri of 0,5566 Duitsche mijl) verwijderd was. Men konde deze plaats van de schepen niet zien en PERRY had een meer nabijgelegen punt verlangd. Dit konden de Japanners niet toestaan, want men was reeds begonnen het gebouw, dat voor de zamenkomst bestemd werd, te plaatsen. Achter de keuze van de plaats stak misschien verraad en PERRY gaf dus zijne toestemming niet eer, dan toen een zijner officieren de kust met eene sloep onderzocht en hem berigt had, dat de schepen haar tot kanonschotsafstand konden naderen. Hij gaf den stadhouder kennis, dat dit geschieden zoude, daar zijn rang hem niet toeliet, enkel met eene sloep naar de kust te gaan. Om dezelfde reden zoude hij een talrijk gevolg medenemen; hoe grooter dit was, des te meer hoogachting toonde hij voor den Keizer, die hem een' afgezant zond. De Japanner willigde alles in en verontschuldigde zich toen, dat men de Amerikanen geene armstoelen, noch gedistilleerde wateren konde aanbieden, daar het land zulke zaken niet bezat.

Landing van den Commodore Perry bij Suribama.

Den 14^{den} Julij verstrooide de zon in weinig tijds, de nevelen die boven de kust hingen. Men kon nu de de voorbereidselen der Japanners voor de zamenkomst zien. Zij bestonden hoofdzakelijk daarin, dat over eene uitgestrektheid van bijna eene halve Duitsche mijl, schermen van zwart laken ter hoogte van $2\frac{1}{2}$ el geplaatst waren. Op korte afstanden waaiden vlaggen en wimpels over deze schermen, die overigens met geborduurde keizerlijke wapens en scharlakenroode bloemen met groote hartvormige bladeren, versierd waren. Achter deze schermen waren de troepen in feestelijke kleeding opgesteld. Het voornaamste gedeelte daarvan bestond uit een' rok met korte panden en zonder mouwen, zoodat de soldaten bloote armen hadden. De Japanners hadden den geheelen nacht aan de schermen gewerkt, wat door de herhaalde hamerslagen bewezen werd.

PERRY nam alle officieren en manschappen, die op de schepen slechts eenigzins gemist konden worden, mede en vormde zodoende een deftig gevolg van drie honderd man. Zijne beide stoombooten voerden hem en zijn gevolg om de kaap heen, die tusschen de oude ankerplaats en de plaats der zamenkomst lag, tot in de nabijheid van den oever. Zoodra die kaap omgezeild was zag men de geheele baai, wier strand tot de zamenkomst was uitgezocht. Zij vormde eenen halven cirkel en hare oevers voerden naar groene heuvels, die al hooger en hooger werden, tot dat zij zich met de bergen op den achtergrond vereenigden. Aan de punt der baai was een ravijn, dat met zijnen weelderigen plantengroei en zijne boomrijke wanden, de eentonigheid van de kust aangenaam afwisselde. Links lag het dorp Goriama, eene groep van verstrooide huizen met spitse daken, regts lagen vele honderden Japansche booten, elk met eene roode vlag versierd, ten anker. In het middelpunt der baai gaven vlaggen en vaandels de plaats aan, die voor de landing bestemd was. Negen reusachtige vlaggen, waarvan breede vuurroode wimpels tot op den grond afhingen, vormden een middelpunt, van waar naar weerszijden ontelbare vaandels in den vorm eener halve maan uitliepen. Achter dit woud van vlaggen verhief zich het nieuwe pyramidevormige gebouw, dat boven alle andere gebouwen uitstak en geheel met gestreept doek behangen was, maar dat op de Amerikanen toch den indruk van eene korenrijt maakte. Twee rijen schermen, die van daar uitgingen vormden eene voorplaats. Tot de Japansche vertooning behoorden verder onderscheidene regimenten soldaten, die in goede orde opgesteld waren en een gunstig denkbeeld van de strijdkrachten des lands moesten geven. Ieder soldaat droeg twee zwaarden en was buitendien nog met eene piek en een lontgeweer of met pijl

en hoog bewapend. Toen de Amerikanen later het gebouw bereikten, zagen zij daar andere soldaten, misschien afdelingen van de keizerlijke lijfwacht, die een bajonetgeweer met steenslot hadden en die een paar kleine bronzen vuurmonden van oud Europeesch maaksel medevoerden. De officieren zaten onder de vaandels op lage stoelen. Achter de schermen hielden bedienden hunne kleine paarden vast, die echter krachtig en goed gebouwd waren en kort afgeschoren manen hadden. Hunne staarten waren in een' bonten zak gestoken of met bonte stof omwikkeld en ook het rijk met goud en zilver versierde paardentuig was bont van kleur. Op eenigen afstand stonden afdelingen kavallerie.

Naauwelijks hadden de stoomschepen het voorgebergte omgezeild, toen twee booten van den wal afstaken, waarin de beide stadhouders van Oeraga zaten. KAYAMA YEZAIMAN en NAGAZIMA SABOROSKE kwamen aan boord, om PERRY naar den keizerlijken gevolmagtigde te geleiden. Zij droegen beiden bij deze gelegenheid de hofkleeding, eene zeer wijde broek van zware zwarte zijde, die slechts tot aan de enkels reikte, een naauwsluitend zijden vest met mouwen, dat in de band van den broek gestoken werd en een bovenkleed uit goud, zilver en bonte zijde geweven, dat veel op het miskleed der Katholieke priesters geleeek. KAYAMA zag er in dit staatsiekleed vrij goed uit, maar als de Amerikanen zijnen ambtgenoot aanzagen, moesten zij onwillekeurig aan den Harten boer uit het kaartspel denken.

De Amerikanen gingen in vijftien sloepen naar de kust. Hunne roeijers moesten zich geweldig inspannen, om de Japanners bij te blijven. De sloepen gingen zoo snel door het water, dat het water voor hen hoog opbruiste en de kust bijna in een oogwenk bereikt was. Hier vormde zich nu de trein, waaraan een zoo indrukwekkend mogelijk voorkomen gegeven werd. Voor het nieuwe gebouw, bleven alle Japanners, behalve KAYAMA, achter en ook PERRY werd alleen door zijne officieren verder gevolgd. Het eerste vertrek was eene linnen tent, waardoor een met tapijten belegde gang heenvoerde. Toen volgde eene voorkamer, waarvan de vloer met wit laken bekleed was, met uitzondering van een' rooden looper in het midden. De binnenzijde van dit vertrek opende zich op het voornaamste vertrek, waartoe eenige treden geleidden. Hier lagen overal roode tapijten en aan de wanden hingen paarsche tapijten van zijde en fijn katoen af, waarop vele malen het keizerlijke wapen in het wit geborduurd was.

In plaats van één keizerlijke gevolmagtigde, waren er twee aanwezig: TODA, vorst van Idsoe en IDO, vorst van Iwami. Wij herkennen hierin

De Vorst van Idsoe en zijn hofstoet.

het stelsel van Japansche dwarskijkerij. Beiden waren het mannen van gevorderde jaren, die in waardigheid van handelen met elkander wedijverden. De vorst van Idsoe had meer schrandere gelaatstrekken dan zijn makker.

Nadat PERRY en zijne officieren naar hunne zitplaatsen geleid waren, heerschte gedurende eenige minuten, het diepste stilzwijgen. De beide vorsten zaten zoo roerloos als standbeelden en bleven gedurende de geheele zamenkomst, in dezelfde houding. De eenige beweging, die zij maakten bestond daarin, dat zij bij de komst en bij het vertrek der Amerikanen opstonden en stilzwijkend eene diepe buiging maakten. KAYAMA en zijne tolken vervulden het ambt van ceremoniemeesters en knielden aan het boveneinde van het vertrek naast eene groote rood verlakte bus, die op vergulde pooten stond. Deze was bestemd om de staatsstukken op te nemen. Eindelijk rigtte de Japansche tolk aan den Noord-Amerikaanschen de vraag of de brief voorhanden was, daar hij nu overgereikt konde worden. Dit laatste geschiedde met de noodige plegtigheid.

De brief van den President der Vereenigde Staten aan den Keizer van Japan luidde als volgt:

Groote en goede vriend!

Ik zend aan Uwe Keizerlijke Majesteit dezen open brief door den Commodore M. C. PERRY, een officier, die in de vloot der Vereenigde Staten den hoogsten rang bekleedt en nu bevelhebber is, van het eskader, dat de bezittingen van Uwe Keizerlijke Majesteit bezoekt.

Ik heb den Commodore PERRY den last gegeven, Uwe Keizerlijke Majesteit te verzekeren, dat ik voor Uwer Majesteits persoon en regering de meest vriendschappelijke gevoelens koester en dat ik door hem naar Japan te zenden, geen ander doel ken, dan aan Uwe Majesteit voor te stellen, dat de Vereenigde Staten en Japan in de beste verstandhouding mogen leven en een wederkeerig handelsverdrag mogen aanknoopen.

De staatsregeling en de wetten der Vereenigde Staten verbieden hen zich te mengen in de staats- en geloofsaangelegenheden van andere volken. Ik heb den Commodore PERRY gelast, zich van iedere handeling te onthouden, die de rust van Uwe Keizerlijke bezittingen zou kunnen storen.

De Vereenigde Staten van Amerika strekken zich van zee tot zee uit en ons gebied Oregon, even als onze staat Californië liggen regt tegenover de bezittingen van Uwe Keizerlijke Majesteit. Onze stoombooten uit Californië bereiken Japan in achttien dagen.

Onze groote staat Californië brengt jaarlijks ongeveer 60 millioen dollars aan goud op, buitendien zilver, kwikzilver, edelgesteenten en vele andere kostbare voorwerpen. Ook Japan is een rijk en vruchtbaar land en levert eene menigte goede waren op. De onderdanen van Uwe Keizerlijke Majesteit zijn in vele beroepen ervaren. Ik wensch, dat onze beide staten tot heil van Japan, zoowel als van de Vereenigde Staten met elkander handel mogen drijven.

Wij weten, dat de oude wetten der Regering van Uwe Keizerlijke Majesteit, alleen den Chinezen en den Hollanders een verkeer toestaan; maar daar de toestand van de wereld verandert en nieuwe regeringen ontstaan, zoo is het verstandig, de wetten van tijd tot tijd te wijzigen. Er bestond een tijd, toen deze oude wetten der regering van Uwe Majesteit nieuw in het leven traden.

In denzelfden tijd werd Amerika, dat men somtijds ook de nieuwe wereld noemt, ontdekt en door Europeanen gekoloniseerd. Gedurende langen tijd werd het land slechts door weinige, arme lieden bewoond. Tegenwoordig zijn de inwoners zeer talrijk geworden, hun handel is zeer uitgestrekt en zij koesteren het denkbeeld, dat als Uwe Majesteit kon besluiten, de oude wetten in zoover te wijzigen, dat tusschen de beide landen een vrij verkeer werd toegelaten, de uitkomst voor beiden zeer weldadig zoude zijn.

Zoo Uwe Majesteit niet overtuigd was, dat het goed ware de oude wetten geheel af te schaffen, die den handel met het buitenland verbieden, dan zouden zij voor vijf of tien jaren buiten werking kunnen gesteld worden, om eene proef te nemen. Indien deze niet zoo goed uitvalt als men verwacht, dan kunnen de oude wetten weder hersteld worden. De Vereenigde Staten volgen dikwijls den regel, verdragen met vreemde staten voor eenige jaren te sluiten, om ze daarna te vernieuwen of te doen ophouden.

Ik heb den Commodore PERRY gelast, Uwe Majesteit nog over een ander onderwerp te onderhouden. Vele onzer schepen zeilen jaarlijks van Californië naar China en een groot aantal onzer burgers oefent in de nabijheid der Japansche kust den walvischvangst uit. Somtijds doet zich bij stormweder het geval voor, dat een onzer schepen op de kusten van Uwe Keizerlijke Majesteit schipbreuk lijdt. In alle zoodanige gevallen verzoeken en vertrouwen wij, dat onze ongelukkige landslieden eene vriendelijke behandeling mogen ondervinden en hun eigendom zoo lang beschermd wordt, tot dat wij een schip kunnen zenden, om hen af te halen. Wij dringen ten ernstigste op dit punt aan.

De Commodore PERRY heeft verder van mij den last gekregen, om Uwe

Majesteit voor te stellen, dat het keizerrijk Japan, zoo als wij vernemen, eenen grooten rijkdom aan steenkolen en levensmiddelen bezit. Indien onze schepen de groote wereldzee doorkruisen, verbranden zij eene groote hoeveelheid steenkolen en het is onmogelijk, die allen uit Amerika mede te nemen. Wij wenschen, dat het onzen stoom- en andere schepen vergund worde, Japan aan te doen om zich daar van kolen, levensmiddelen en water te voorzien. Zij zullen alles betalen, hetzij baar of op eenig andere wijze, waaraan de onderdanen van Uwe Majesteit de voorkeur geven en wij verzoeken Uwe Keizerlijke Majesteit in het zuidelijke gedeelte van Uw Rijk eene geschikte haven aan te wijzen, waar onze schepen voor dit doel kunnen ankeren. Wij wenschen dit vurig.

Het eenige doel, waarmede ik den Commodore PERRY met een aanzienlijk eskader heb afgezonden, opdat hij Uwe Keizerlijke Majesteits beroemde hoofdstad Jeddo zoude bezoeken is dit: vriendschap, handel, levering van kolen en levensmiddelen en bescherming voor onze landslieden, die schipbreuk mogten lijden.

Ik heb den Commodore PERRY den last gegeven Uwe Keizerlijke Majesteit te verzoeken, eenige geschenken aan te nemen. Zij zijn op zich zelve van geene groote waarde, maar velen daarvan kunnen als monsters dienen van de artikelen, die in de Vereenigde Staten vervaardigd worden en allen moeten als blijken van onze opregte en eerbiedige vriendschap beschouwd worden.

Moge de Almagtige Uwe Majesteit in zijne groote en heilige bescherming nemen!

Tot bevestiging van het bovenstaande, heb ik hieronder het groote zegel der Vereenigde Staten laten vasthechten en dezen brief in de stad Washington in Amerika, de zetel mijner regering, den dertienden dag van de maand November, in het jaar duizend, acht honderd, twee en vijftig met mijnen naam onderteekend.

Uw goede vriend

MILLARD FILLMORE.

Op last van den President

EDUARD EVERETT, Staatssecretaris.

Behalve deze brief werden de geloofsbriefen van PERRY en twee mededeelingen van hem zelve overhandigd. De laatsten waren hoofdzakelijk omschrijvingen van hetgeen in den brief van den President vervat was; echter had

PERRY eenige verdere bijvoegselen gemaakt. PERRY maakte namelijk opmerksaam op de onmenselijke behandeling, die de bemanning van de schipbreuk geleden hebbende vaartuigen Morrison, Lagoda en Lawrence ondervonden heeft. »Bij de Amerikanen» voegde hij er bij »en bij alle Christenen, geldt het als een heilige pligt, allen, zonder onderscheid van natie, wien aan hunne kusten een ongeluk overkomt, vriendelijk op te nemen en te beschermen en volgens dien regel hebben de Amerikanen alle Japanners behandeld, die bij hen hulp zochten.» Aan het slot van den eersten brief, liet hij eene ligte bedreiging invloeijen: »De ondergeteekende hoopt, dat de Japansche regering, de noodzakelijkheid zal inzien, eene vijandelijke ontmoeting der beide volken daardoor te voorkomen, dat zij op de vriendschappelijke voor-
slagen, die haar met volkomen opregtheid gedaan worden, een gunstig antwoord geeft. Vele der groote oorlogsschepen, die Japan zullen bezoeken zijn nog niet in deze zeeën aangekomen, worden echter elk oogenblik verwacht en de ondergeteekende heeft tot blijk zijner vriendschappelijke gevoelens, slechts de vier kleinste medegebragt, terwijl hij, als het noodig mogt zijn, in het aanstaande voorjaar met eene veel aanzienlijker krijgsmagt naar Jeddo zal terugkeeren.» In eenen tweeden brief verklaart PERRY, dat hij eerst bij zijn terugkeer naar Jeddo antwoord verwacht.

Nadat deze oorkonden overhandigd waren, knielde de Japansche tolk voor den vorst van Iwami en ontving van hem eene rol papier, die hij den Commodore, eveneens knielend aanreikte. Zij bevatte een bewijs van ontvangst met de opmerking, dat de aanname van vreemde brieven op eene andere plaats als Nagasaki eigenlijk tegen de wetten des rijks streed, maar dat men eene uitzondering had gemaakt, om den Commodore niet te beledigen. Daar Oeraga geene plaats tot verkeer met vreemdelingen was, zoo kon geene onderhandeling en zelfs geen onderhoud plaats vinden en de Amerikanen konden nu vertrekken, daar zij het doel van hun bezoek bereikt hadden.

Deze inhoud werd voor de Amerikanen vertaald, waarop weder een stilzwijgen van eenige minuten volgde. PERRY vatte toen het woord op en maakte den Japanners bekend, dat hij na een of twee dagen naar de Lioe-Kioe eilanden en Canton zoude vertrekken en gaarne commissiën zoude aannemen. Op dit aanbod volgde geen antwoord; toen PERRY echter voortging met te zeggen, dat hij in April of Mei naar Japan zoude terugkeeren, vroeg de tolk: »Met alle vier schepen?» »Met allen,» antwoordde PERRY, »en waarschijnlijk met nog meerderen, want nu heb ik slechts een gedeelte van het eskader bij mij.» Men deed hem nog eene vraag, die betrekking had op

de oorzaken der omwenteling in China. Zijn antwoord: »Het was de schuld der regering!» werd den vorst niet overgebracht.

De stadhouder van Oeraga en zijne tolken raakten den grond met hun voorhoofd aan, stonden op en verlieten onder diepe buigingen het vertrek. Toen PERRY opstond, volgden de beide vorsten zijn voorbeeld en bleven zoo lang zwijgend staan, tot dat hij den drempel overschreden had. Buiten gekomen drongen de soldaten dicht op, hetzij om hunne nieuwsgierigheid te bevredigen, hetzij om den vreemdeling ontzag in te boezemen. De boogschutters maakten den wonderlijksten indruk onder deze krijgslieden. Aan den oever lagen wel zeventig Japansche regeringsvaartuigen. De stadhouder van Oeraga met zijne onderhebbenden beklom er twee van, om de Amerikanen tot aan hunne schepen uitgeleide te doen.

De uitkomst van deze zamenkomst was in zeker opzigt bevredigend. PERRY had doorgezet, dat men zijnen brief aannam, daar waar hij hem wilde overhandigen, en dat de Keizer tot dat einde twee zijner voornaamste onderdanen had afgezonden. »De krachtige druk der Amerikaansche hand,» merkt PERRY op, »die vriendschappelijk werd aangeboden, maar tegelijkertijd met zoo veel geestkracht, dat men inzag, dat zij even goed kon slaan, als omarmen, had de Japansche afsluiting geschikt gemaakt voor het bewustzijn van haren zamenhang met het overige der wereld. »Een ding herinnerde nog aan den ouden Japanschen geest, namelijk het bevel, dat de Amerikanen konden gaan, nadat zij den brief van den President aan zijn adres hadden afgegeven. PERRY wilde zich deze onbeleefdheid niet laten welgevallen en den Japanners door zijne handelingen toonen, dat hij ging en kwam, zoo als het hem en niet zoo als het hun welgevallig was. In plaats van de baai te verlaten, besloot hij er nog verder in te zeilen, waardoor hij tevens het voordeel verkreeg van het vaarwater te leeren kennen. Misschien was het zelfs noodig, dat de Japansche regering zijne vastberadenheid zag, omdat zij anders den brief van den President niet ernstig zoude overwogen hebben.

De beide stadhouders van Oeraga gingen slechts tot aan de ankerplaats mede. KAYAMA was bescheiden en deed alle vragen, waardoor hij zijne weetlust trachtte te bevredigen, als een wel opgevoed man. Hij wilde weten, wie de stoomschepen had uitgevonden, hoe snel deze vaartuigen zich kunnen bewegen en onderzocht alle deelen van het stoomwerktuig. De Amerikaansche revolvers waren hem onbekend, en hij was niet weinig verwonderd, toen uit één pistool zes schoten achter elkander gedaan werden. Des te ruwer en indringender gedroeg zich zijn ambtgenoot NAGAZIMA. Hij stak zijn neus in

elken hoek van het schip en in elk zijner bewegingen verried hij den dwarskijker van beroep.

Naauwelijks hadden de ambtenaren het vlaggeschip verlaten, toen het geheele eskader zich in slagorde schaarde en de baai in noordelijke rigting opzeilde. Men volgde de westkust op korten afstand en kon haar tot aan de bergen in den achtergrond overzien. Vruchtbare akkers, uitgestrekte weiden door heggen omgeven en met schoone boomgaarden bezet, terrassen en kleine bosschen wisselden elkander af. De grootste bekoorlijkheid van het landschap was in het fraaije groen gelegen, dat men zelfs in het voorjaar in de Engelsche parken niet zoo fraai ziet. Deze landstreek, die op een' tuin geleek, werd nog fraaijer door de tegenstelling met de naakte, onvruchtbare bergen die daar achter gelegen waren. Het strand was eerst rotsachtig, maar werd verder op vlakker en vertoonde hier en daar breede zandige streepen.

Nadat de schepen anderhalve mijl hadden afgelegd, lieten zij in eene bogt het anker vallen. Hier rezen aan den oever rotsen op, die de zee op eene zonderlinge wijze had uitgehold, terwijl zij met planten begroeid waren, wier bladeren en ranken weelderig langs de klipranden afhingen. De rots van de nevenstaande afbeelding en die van de afbeelding aan het begin van dit hoofdstuk, behooren tot de enkelen, die eene kale oppervlakte hadden.

Het binnenland daalde met groene hellingen naar de kust af. Op eene plaats verried witte rook, die uit het digte loofwerk der boomtoppen naar boven steeg, dat deze bekoorlijke wildernis niet onbewoond was.

Gedurende deze vaart verzamelden zich soldaten bij eene kustbatterij, terwijl regeringsbooten heen en weer voeren, om de bewegingen der Amerikanen te bewaken. Plotseling verscheen de stadhouder van Oeraga vol angst en onrust op PERRY'S dek. »Waarom komt gij op deze plaats ten anker?» vroeg hij haastig. »Waarom verwijdert gij u niet, zoo als gij beloofd hebt! Zoo gij nog verder gaat, ontstaan er ongeregeldeheden, want het volk wordt reeds oproerig door uwe nabijheid.» Men antwoordde hem bedaard, dat PERRY alleen beloofd had, binnen eenige dagen te vertrekken, en dat hij den tusschentijd wilde gebruiken, om eene betere ankerplaats op te zoeken, voor de grootere vloot, waarmede hij spoedig zoude terugkeeren. Men behoefde zich niet ongerust te maken, daar de Amerikanen niet zouden landen en geene vijandelijkheden zouden beginnen. De Japanners moesten zich met dit antwoord verwijderen.

Den volgenden morgen vertrokken verscheidene sloepen, om de peilingen naar de zijde van Jeddo verder voort te zetten. Het landschap ontvouwde

steeds nieuwe bekoorlijkheden. Het donkere, rijke groen der plantenwereld, de vele kleine baaijen, die in de kust liepen en kleine beken opnamen, welker kronkelende loop door weiden en aanplantingen ver kon gevolgd worden, de outelbare dorpen, waarboven hooge boomen een dak vormden, leverden een heerlijk beeld van schoonheid, overvloed en geluk op.

De Amerikanen liepen eene der bogten binnen en gingen een eind weegs

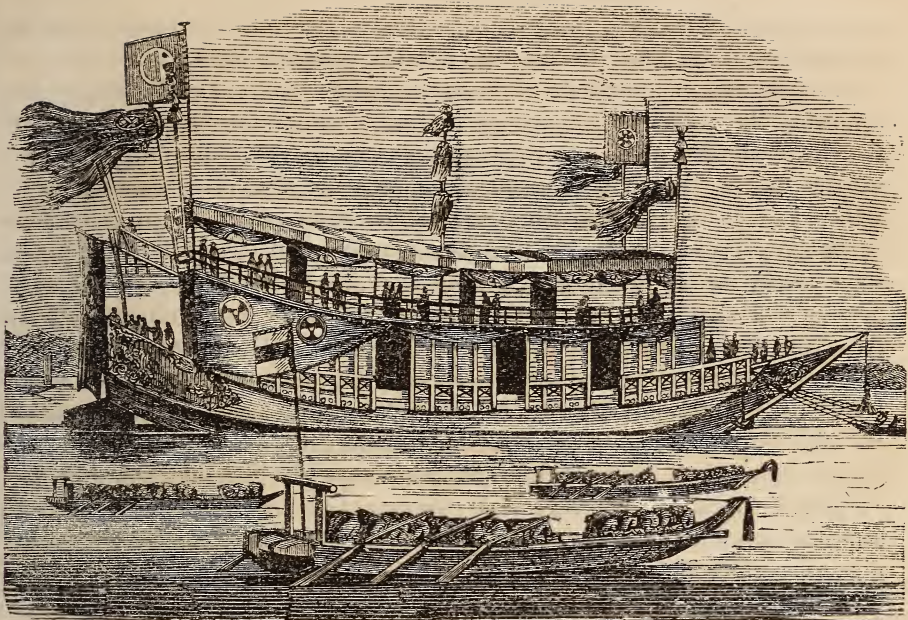
De mannen- en de vrouwenneus. Rotsvormen van de kusten van het vorstendom Tsoekara.

de rivier op, welke daarin uitliep. Dadelijk verzamelden de inwoners zich in groote hoopen aan den oever, om hunne nieuwsgierigheid te bevredigen. Eenigen hielpen water scheppen, anderen bragten perziken en allen toonden hunne vreugde over de aanwezigheid der vreemdelingen. Ook de officieren van verschillende regeringsbooten, die in de buurt lagen, kwamen toesnellen, om met de Amerikanen in vrede en vriendschap eene pijp tabak te rooken. De laatsten konden de gastvrijheid der Japanners alleen daardoor beantwoorden,

dat zij hun een naauwkeurig onderzoek van hunne wapenen toestonden en door het afvuren hunner revolvers hunne verbazing opwekten. Plotseling verschenen eenige ernstige ambtenaren en dadelijk verspreidde zich het Japansche gezelschap naar alle rigtingen, even als kinderen, die men op eenige ondeugendheid betrapt heeft.

Den volgenden dag werden de peilingen voortgezet en PERRY ging aan boord van den Mississippi bijna drie mijlen verder de baai op. In de kustbatterijen toonde zich veel beweging, maar de soldaten, die men opmerkte, stonden in ongeregelde groepen en wilden zeker alleen de vreemdelingen zien. Nu en dan stak eene regeringsboot van wal, om waar te nemen. Op het verste punt, dat men bereikte, kan men de baai mijlen ver naar het noorden overzien. Regts lag een voorgebergte met eenen witten toren, die de gedaante van een' vuurtoren had. Op eenen afstand van $2\frac{1}{2}$ mijl werd Sinagawa, eene voorstad van Jeddo zichtbaar. Deze stad zelf was achter een voorgebergte verborgen. Op den westelijken oever van de baai zag men Kanagawa en Koñazaki, twee volkrijke steden. De diepte der baai bedroeg hier twintig vademen, waaruit PERRY opmaakte, dat hij des noods met zijne schepen tot Jeddo kon zeilen. Hij vermeed het echter nog verder voort te dringen, om de Japanners niet noodeloos ongerust te maken.

Nadat het schip gewend had, kwam het in eene behoorlijke, bijna geheel door land ingesloten bogt ten anker. KAYAMA bragt hier nog twee bezoeken. Hij bragt geschenken, die niet aangenomen werden, dan nadat hij tegengeschenken had aangenomen. Hoe onbeteekenend dit ook schijnen moge, was het toch van veel gewigt, want de Japanners werden andermaal gedwongen, de vreemdelingen op den voet van gelijkheid te behandelen. De Amerikaansche geschenken hadden veel meer waarde dan de Japansche en KAYAMA was dus niet zonder ongerustheid, hoe de hoogere beambten er over zouden denken, dat hij ze aangenomen had. Bij zijn tweede bezoek vertelde hij opgeruimd, dat hij die schoone zaken mogt behouden. Toen hij afscheid nam, liet PERRY hem eenige zaden en eenige manden wijn overhandigen. Het laatste geschenk viel het meest in zijnen smaak en zijne boot was naauwelijks eenige ellen van het schip verwijderd, toen hij eene mand opende, er eene flesch uitnam, haar den hals afsloeg en op het welzijn der Amerikanen ledigde.

Eene keizerlijke Japansche bark.

V. Përry's tweede reis naar Japan.

Derde bezoek op de Lioe-Kloe eilanden. — Inwilligingen van den Regent. — Terugkeer in de baai van Jeddo. — PERRY overwint de pogingen der Japanners, om hem naar Nagasaki te zenden. — Plegtige bijeenkomst met keizerlijke gevolmagtigden. — Begrafenis van eenen adelborst. — Overgave der geschenken van den President. — De eerste spoorwegreizen in Japan.

Den 8sten Julij had PERRY de baai van Jeddo bereikt, den 17^{den} derzelfde maand verliet hij haar weder. De uitkomst van zijn kort verblijf was bevredigend en hij mogt met reden hopen, dat de Keizer den brief van den President gunstig zoude beantwoorden. Nog op het oogenblik van zijn vertrek, bewees hij der scheepvaart eene dienst, door de eilanden te onderzoeken, die aan den ingang der baai eene keten vormen. Zij zijn allen van

vulkanischen oorsprong, hebben eene ronde gedaante en rijzen naar het midden kegelvormig op. De meesten daarvan zijn rijk begroeid.

In open zee ondervonden de schepen eenen storm, die drie dagen lang aanhield. Hij werkte zoo sterk op de zee, dat de strooming, die langs de Lioe-Kioe eilanden gaat, eene tegengestelde rigting aannam en naar het westen en zuiden liep. Tegelijkertijd daalde een digte nevel op de zee, die de voorwerpen in de dichtste nabijheid niet liet herkennen en den Commodore noodzaakte zijn binnenloopen in de baai van Napa uit te stellen, tot dat men beter weder kreeg. In den namiddag van den 25sten Julij kwam hij op de oude plaats voor anker. De Supply, die hij bij Napa achtergelaten had, was door den storm midden in de baai als eene notendop heen en weder geslingerd. Hare officieren verklaarden, dat zij nog nooit slechter weder beleefd hadden. Zij berigttten, dat de inwoners hun gedrag niet veranderd hadden en even terughoudend waren gebleven als vroeger; elke Amerikaan, die het land betreden had, was dadelijk door eenen opzigter bewaakt geworden.

Hieraan moest een einde gemaakt worden. Aan den nieuwen Regent werd een brief geschreven, waarin hem gemeld werd, dat PERRY een vrij, onverhinderd verkeer met het land verlangde. De markt moest voor iedereen openstaan, opdat men op de schepen eene keuze kon doen. De wetten en gebruiken, die den handel belemmerden pasten niet meer voor den tijd, terwijl men niet eens wilde opmerken, dat de Regent de magt niet bezat, ze op vreemdelingen toe te passen. Hij moest bedenken, dat Napa spoedig eene verzamelingsplaats voor vele vreemde schepen zoude zijn en zich dus gelijkelijk naar de veranderde omstandigheden voegen. In Japan, naar welks voorbeeld hij zich gedroeg, had men de Amerikanen vriendelijk ontvangen, en de sluiting van een handelsverdrag was op handen. Indien hij voortging de Amerikanen door dwarskijkers te laten volgen, dan zoude hij de daaruit ontstaande nadeelige gevolgen aan zich zelven te wijten hebben. Eindelijk had men gebouwen noodig voor een steenkolenmagazijn, en zoude men het of zelfs bouwen, of als de Regent de zaak in handen nam, daarvoor huur betalen.

Het gemeentebestuur van Napa, waaraan deze brief overhandigd werd, zorgde voor de bestelling daarvan en bragt het antwoord van den Regent. SCHANG HIUNG HUN stond een onderhoud toe, dat den 28sten Julij in de koengwa van Napa zoude plaats hebben. Hij was stipter dan de Commodore, dien hij met verlegen en angstige gebaren ontving. De arme man was inderdaad in eenen neteligen toestand. Indien hij de Amerikaansche eischen af-

sloeg, dan moest hij eenen aanval van overmagtige krachten verwachten; stond hij ze toe, dan had hij zijne afzetting voor oogen. Zijne zeer natuurlijke pogingen om de zaak op de lange baan te schuiven, tot dat zijne gasten tot de afreize gedwongen waren, werden door PERRY'S verklaring, dat hij eene onmiddelijke beslissing verwachtte, verijdeld. Hij gaf nu zoo als te voorzien was een uitwijkend antwoord. Hoe konden de Amerikanen van dwarskiJKers spreken! Het waren immers ambtenaren, die zich aangeboden hadden om als gidsen te dienen. Niemand wenschte vuriger dan de Regent, dat er een vrij marktverkeer zoude ontstaan, maar de inwoners, vooral de vrouwen, waren zeer schuw en zouden geene waren brengen. Buitendien bragt het eiland weinig voort en was het zoo arm, dat zelfs de tegenwoordigheid van Dr. BETELHEIM ongelegenheid veroorzaakt had. Hoe zoude het dan gaan, als de Amerikanen een steenkolenmagazijn stichtten.

PERRY nam geen dezer uitvlugten aan. Zijne officieren hadden het eiland rondgereisd, antwoordde hij, en hij wist dus, dat de grond bruikbaar, de bevolking naarstig en een overvloed van levensmiddelen van allerlei aard aanwezig was. Wilde of konde men geene gebouwen voor magazijnen bouwen, den zoude hij bij zijn volgend bezoek timmerhout medebrengen en het werk door zijne manschappen laten verrigten. Hij zou onder geen voorwendsel verder opzigtgers dulden, al moest daaruit bloedvergieten ontstaan. Indien hij den volgenden namiddag geen bevredigend antwoord had, dan zou hij 200 man ontschepen en het paleis van Schoedy zoo lang in bezit nemen, tot dat de Regent zich schikte. Na deze bedreiging verwijderde hij zich.

Twee uren voor het verloop van het uitstel was de toestemming van den Regent op alle eischen verkregen. Het kolenmagazijn werd reeds voorbereid, schreef de Regent, en in de volgende dagen zoude een bazar geopend worden. Overigens werden nog steeds bezwaren gemaakt. Wie kon het verhinderen, dat de inwoners de kolen stalen? »De regering» antwoordde PERRY, »die elk verlies moet vergoeden.» Maar de typhons, die op deze kust vreeselijk woedden, zouden kolen en gebouw in zee werpen. Dit zoude men afwachten, antwoordden de Amerikanen.

Toen enige officieren een uitstapje naar het oude kasteel Timagusko maakten, konden zij zich overtuigen, dat het spionstelsel nog altijd op den ouden voet geschoeid was. Zij werden wel is waar niet meer omsingeld, zoodra zij den wal betraden, maar in de naastbijzijnde koengwa waren ambtenaren vereenigd, die hen op thee onthaalden en zich als gidsen aansloten. Zoo hadden zij, even als vroeger, opzieners op hunne hielen. De bazar werd

door de inwoners goed voorzien. Zij bragten de vruchten van den bodem in groote hoeveelheden en verder voortbrengselen van hunne nijverheid, die zij veronderstelden, dat den vreemdelingen het meeste belang zouden inboezemen, haarspelden, zijden sjerpen, waaiers, verlakte voorwerpen, pijpen en eene menigte tabak. De prijzen werden hooger, zoodra de inwoners bemerkten, dat hunne gasten begeerig waren naar herinneringen van Lioe-Kioe. Op het laatst moest elk artikel bijna dubbel betaald worden. Zoo als men ziet is de staathuishoudkundige wet, dat de verhouding tusschen het aangeboden en de navraag de prijzen regelt, eene natuurlijke handelswet, die zich zelfs op Lioe-Kioe deed gelden.

Het kolenmagazijn werd zoo spoedig gebouwd, dat het gereed was, eer de Amerikanen vertrokken. Een der schepen de Plymouth, kapitein KELLY, bleef achter, gedeeltelijk om bij de inwoners de nieuw aangenomen goede gewoonte van een vrij verkeer te onderhouden, gedeeltelijk om opmetingen van de Lioe-Kioe eilanden en de groep van Baily te doen. Daardoor werd het blijkbaar, hoe weinig de vroegere zeekaarten van deze gewesten te vertrouwen zijn. Men vond uitgestrekte klippen, dáár waar deze kaarten een veilig vaarwater aangeven. Aan de oostzijde der Lioe-Kioe eilanden werd slechts eene enkele baai gevonden, die als toevlugtshaven kan gebezigd worden. Alle andere inhammen zijn nutteloos, de meesten door de koraalriffen, die zich naar alle rigtingen uitbreiden, anderen omdat zij aan wind en golfslag zijn blootgesteld.

De belangen van den Noord-Amerikaanschen handel riepen den Commodore PERRY naar China. De oneenigheden met Engeland, Amerika en Frankrijk, die in de laatste jaren eigenlijk nooit bijgelegd waren, waren nu door den opstand der Minglieden tegen het heerschende geslacht der Mandshoe op den achtergrond getreden. Men vreesde in de kustplaatsen, vooral in Canton een' algemeenen opstand. De geheele omtrek der Paarlrivier wemelde van dieven en roovers, aan wie de staatkundige verwickelingen eenen dekmantel aanboden en de maatregelen der mandarijnen waren juist geschikt om de vlam aan te wakkeren. De Amerikaansche kooplieden, wenschten onder deze omstandigheden, oorlogsschepen in hun bereik te hebben en PERRY kon hun verzoek des te minder afslaan, omdat hij voor het oogenblik in Japan niets kon uitvoeren.

Op de reis naar China ontmoette men de lang verwachte Vandalia. De Powhattan daarentegen, werd misgeloopen, omdat hij een andere koers door de straat van Formosa genomen had. In de Paarlrivier verdeelde PERRY zijne

schepen. De Supply, die den minsten diepgang had, werd naar de ankerplaats van Canton gezonden, de meeste andere schepen werden gestationneerd te Kum-sing-mun, de haven der opiumschepen tusschen Makao en Hongkong, PERRY zelf ging naar Makao. Deze laatste plaats gaat voor zoo gezond door, dat de meeste huisgezinnen van Canton haar als zomerverblijf uitkiezen. De Amerikanen ondervonden echter het ergste. Het ziekenhuis, dat zij daarstelden, was nooit ledig en nauwelijks bleef één officier of matroos van koorts-aanvallen vrij. Ook PERRY werd ziek, ten gevolge zijner vele vermoeijenissen. De Supply had toevalligerwijze niets te lijden, hoewel Canton geheel door land omringd, door rijstvelden omgeven is en de rivier toen ter tijd ver buiten hare oevers getreden was, zoodat de tuin der factory geheel onder water stond. In weerwil van de koorts werd te Makao hard gewerkt. De matrozen moesten voor de schepen en den voorraad zorgen, de officieren teekenden kaarten en PERRY voerde eene uitgebreide briefwisseling. In de ledige uren bezocht iedereen de markt en kocht zeldzaamheden. Makao is daarvan ruim voorzien en de waren hadden voor de Amerikanen eenige waarde, door het verschil, dat zij met de Japansche opleverden.

Ten einde geen zijner schepen te moeten missen, huurde en bewapende PERRY eene stoomboot, waaraan de zorg voor de veiligheid der Amerikanen in Canton werd opgedragen. Hij bespoedigde zijn vertrek zooveel mogelijk, opdat anderen hem in Japan niet zouden voorkomen. Hij was ooggetuige, hoe het Fransche fregat Constantine onverwachts met verzegelde brieven in zee stak, en hoorde dat een Russisch eskader, van Nagasaki komende, te Shangai het anker had laten vallen. Zoodra dus de Lexington met den verwachten voorraad was aangekomen, ging PERRY weder onder zeil, zonder zich te laten afschrikken, door de vreesselijke tafereelen, die men hem over de stormen, nevels en stortvloedden der Japansche wateren in dit seizoen, ophing.

Op hetzelfde uur, dat tot de afreize bestemd was kwam eene stoomboot met de overlandmail aan. Onder hare brieven was eene dépêche voor PERRY, waarin het ministerie van marine hem den last gaf, een zijner oorlogschepen tot bescherming der Amerikanen in China achter te laten. Na rijp overleg besloot hij, niet te gehoorzamen, daar elke vermindering van zijn eskader, den goeder uitslag in Japan kon doen falen. Deze reize naar Jeddo moesten ten minste al zijne schepen bijwonen, later kon men gemakkelijker een daarvan ontberen.

De gevolgde koers voerde naar de zuidpunt van het eiland Formosa. Deze

punt wordt door eene snelle strooming omgeven, die uit het noordoosten komt en van de oostkust af, in snelheid vermindert. Naar de naauwkeurigste waarnemingen der Amerikanen, heeft zij eene merkwaardige overeenkomst met den golfstroom. Gedurende de geheele reis, had men geen' storm te verduren en den 20sten Januarij 1854 bereikte het eskader Napa, zonder door het geringste onheil getroffen te zijn.

Het gedrag der inwoners was geheel veranderd. De ambtenaren leverden alles wat men verlangde en namen zonder tegenspraak geld daarvoor aan; de bevolking was niet meer terughoudend en toonde zich bereid tot een gezellig verkeer. Het gebeurde niet meer, dat de mannen zich bij het gezigt der vreemdelingen verwijderden en zelfs de vrouwen, die op de markt verkochten, bleven in hare kramen en zetten hare bezigheden voort, zonder oogenschijnlijk op de Amerikanen te letten.

De Regent alléén trachtte elke aanraking te vermijden en gebruikte daartoe zijn oud middel van uitvlugten. De rustige geestkracht van PERRY bereikte intusschen bij hem eveneens haar doel. Hoe SCHANG HIUNG HUN zich ook draaijen en wenden mogt, hij moest toch andermaal de vreemdelingen in zijn paleis van Schoedy ontvangen. Daar ging alles op dezelfde wijze toe, als hij het eerste bezoek, alleen met die uitzondering, dat de Amerikanen bij hun vertrek roode merken kregen, die zij te Napa tegen ververschingen of koopwaren konden inruilen. Dit was alzoo de gastvrijheid tot over den drempel van het paleis uitgestrekt. PERRY kreeg ook ditmaal de munten niet, die hij verzocht. Men nam de vijftig dollars aan, die hij in Schoedy achterliet, gaf ze hem echter na weinige dagen terug, omdat het onmogelijk geweest was Japansche munten te verkrijgen. De ambtenaren herhaalden, dat de uitvoer van gemunt geld uit Japan verboden was en dat men zelfs het goud en zilver, dat voor de haarspelden gebruikt werd uit China moest invoeren.

In China hadden de Amerikanen van de officieren van het Russische eskader vernomen, dat de Sjoogoen spoedig na de zamenkomst te Oeraga gestorven was. Gedurende dit verblijf te Napa werd deze tijding door een' officiëlen brief van den gouverneur-generaal van Nederlandsch Indië, DUYMAER VAN TWIST bevestigd. De Japansche autoriteiten in Nagasaki hadden den Hollanders verzocht aan hunne Amerikaansche vrienden bekend te maken, dat deze gebeurtenis volgens de zeden en gewoonten van het land, vele tijdroovende treurplegtigheden na zich sleepte en niet minder voorbereidselen voor de troonsbeklimming van zijnen opvolger. Gedurende den rouwtijd mogt

geene belangrijke zaak behandeld, dus ook de brief van den President niet beantwoord worden. Eer dit geschiedde, moesten alle stadhouders van Japan hunne meening zeggen en daartoe, de eene vóór, de andere na, naar Jeddo beroepen worden, waarmede weder veel tijd verliep. PERRY hield het berigt van 's Keizers dood voor onwaar, voor eene Japansche list, waardoor zijne terugkomst geheel onbepaald werd. Hij antwoordde dus, dat de tegenwoordige bestuurders van Japan, de vriendschappelijke gevoelens der Noord-Amerikanen voldoende hadden leeren kennen, om de aanknooping van nadere banden tusschen Japan en Amerika niet te verhinderen. Indien het berigt waar was, dan kon men van de Japansche ongerustheid, die elk voorwendsel tot onrust wilde verwijderen, niet verwachten, dat men voor rouwfeesten en toebereidselen voor de troonsopvolging, de bezetting van den troon een oogenblik zoude verzuimen. Japan zoude stellig reeds weder lang een Keizer hebben en de zaken gingen hunnen gewonen gang.

De reis van de Lioe-Kioe eilanden naar Japan was kort en aangenaam. Men onderzocht op deze reis de noordelijke Lioe-Kioe eilanden en twee eilanden, waaraan de Franschman GUÉRIN, gezagvoerder van de Sabine de ontdekker is en waaraan hij den naam van Cleopatra eilanden gegeven heeft. Zij liggen onder $28^{\circ} 48'$ noorderbreedte en $128^{\circ} 59'$ oosterlengte. Zij liggen dicht naast elkander en zijn klein en onbewoond. Vele sporen toonen hunnen vulkanischen oorsprong aan, vooral de kraters, die men op de beide bergen, die het midden van elk eiland vormen, bespeurt.

Chosima het voornaamste eiland van de noordelijke groep, heeft eenen omvang van 33 mijlen en gelijkt met zijne bergen en zijne rijke groene dalen op Groot Lioe-Kioe. Het moet zeer bevolkt zijn en vele steden, dorpen en goede havens bezitten. Een Christen heeft dit eiland nooit betreden. In hoever zich de magt van den Regent van Schoedy daarover uitstrekt, is onbekend. Chosima zal wel in denzelfden toestand als de overige Lioe-Kioe eilanden zijn en onder Japansch oppergezag staan. De Amerikanen werden door de reizen van hun fregat Saratoga nader bekend met de zuidelijke groep der Lioe-Kioe eilanden, die bij de Japanners den naam van Mako-Sima draagt. De inwoners zijn in uiterlijk, in taal, zeden en gebruiken volkomen gelijk aan de bevolking van Groot Lioe-Kioe. Het bestuur wordt gevoerd door ambtenaren van den Regent van Schoedy, die ten gevolge der Japansche staatkunde, dikwijls verwisseld worden. De aardrijkskundige ligging van alle Lioe-Kioe eilanden, die van Formosa tot aan het eigenlijke Japan eene eilandenketen vormen, schijnt bestemd te zijn, om een verkeer

tusschen China en Japan mogelijk te maken. De onervaren Japansche zee-
lieden kunnen van eiland tot eiland gaan en vinden aan de lijkust altijd eene
haven, die voor hunne gebrekkige vaartuigen een toevlugtsoord aanbiedt.
Volgens VON SIEBOLD brengen de Lioe-Kioe eilanden aan Japan jaarlijks bijna
1,800,000 gulden op.

Den 11^{den} Februarij bereikte men den ingang van de baai van Jeddo,
waar men in den nacht een' hevigen storm ondervond, waarvoor intusschen
een eiland veel bescherming aanbood. De oude bekende oevers hadden nu
een geheel ander karakter. Men had ze in vollen zomertooi gezien en nu
droegen zij hun winterkleed. De fraai begroeide ravijnen hadden hun loof-
werk verloren, de dorpen, die vroeger zoo bekoorlijk achter geboomte ver-
borgten waren, staken nu met scherpen omtrek boven den kalen bodem uit.
De akkers waren bruin en somber, de bergen in den achtergrond met sneeuw
bedekt en de Foesi-Jama vormde eene vreeselijke pyramide, waarlangs de
wolken in volle vaart heentrokken. Het oog ontving dezen indruk, terwijl het
geheele ligchaam door de koude, onvriendelijke lucht aan het onderscheid
tusschen dit bezoek en het vorige herinnerd werd.

De Amerikanen zeilden met een belangrijk eskader de baai in. Zij hadden
drie stoomschepen: de Powhattan, de Susquehanna en de Mississippi en van zeil-
schepen, de Lexington, de Vandalia, de Macedonian en de Southampton. Indien
de Japanners deze krijgsmagt vreesden, waar tegenover zij niets konden stellen,
zoo was dit toch niet blijkbaar. Zij trachtten even als vroeger deze schepen
met hunne booten te omringen en toen hun dit niet gelukte, hielden zij ze
uit de verte in het oog. PERRY zeilde tot aan de verste ankerplaats, die hij
den vorigen zomer gebruikt had en hernam dadelijk zijne peilingen. De
Japansche ambtenaren, wier bezoek zich niet liet wachten, maakten tegen
beiden levendige voorstellingen. Eerst stelden zij Oeraga als plaats tot onder-
handelingen voor en toen PERRY deze plaats onveilig noemde, noemden zij
Kamakura, eene nog verder verwijderde en zeer gevaarlijke reede, klaarblij-
kelijk in de veronderstelling, dat de Amerikanen van twee kwaden het
kleinste zouden kiezen en zich Oeraga zouden laten welgevallen. Dit was echter
niet het geval en PERRY sprak reeds van eene reis naar Jeddo, waar men
het gemakkelijkst zoude kunnen onderhandelen. Gestadig boden de ambtena-
ren ververschingen aan, maar als geschenken, waarvoor men geene betaling
kon aannemen. Hunne onvermoeidheid werd er niet door gestoord, dat alle
hunne voorstellen niet aangenomen werden, alle hunne kleine uitvlugten
zonder gevolg bleven. Daar de Amerikanen toch in een zwak oogenblik zou-

den kunnen toegeven, vertoonde zich dagelijks de eene of andere Japanner, nu eens om naar het welzijn van den Commodore te vernemen, dan weder om suikergoed te brengen of voorraad voor de manschappen aan te bieden, dan eens om voor de honderdste keer te vragen, of de Amerikanen de kust werkelijk niet zouden betreden, ja eens zelfs om knoopen terug te brengen, die een moedwillige marinier in hunne boot geworpen had. Men kon door vragen aan de ambtenaren, niet uitvorschten of de Keizer werkelijk gestorven was. Eens sprak de kapitein ADAMS openlijk van het gerucht, dat in China liep, dat een hoog persoon gestorven was en wenschte te weten of de zaak waar was. »Ja» antwoordde de ambtenaar »korten tijd geleden is een zeer hoog personaadje gestorven.» »Welken rang bekleedde de afgestorvene?» vroeg ADAMS verder. »Het was een vorst» luidde het antwoord.

De Japanners wenschten vooral gaarne, dat de zamenkomst te Oeraga zoude plaats vinden. Zij kwamen telkens op dit onderwerp terug en Oeraga was hun derde woord. Om PERRY daartoe over te halen, gaven zij in minder belangrijke zaken toe en namen voor de groenten, eijeren, hoenderen en confituren, die zij in menigte bragten, tegengeschenken aan. PERRY echter bleef onbuigzaam. »Ik was overtuigd» zegt hij in zijn rapport aan den minister van marine »dat mijne toegevendheid bij de Japanners het denkbeeld zoude hebben doen ontstaan, dat zij eene zege op mij behaald hadden. Zoo zij een enkel voorbeeld hadden gezien, dat ik van mijne gemaakte plannen afweek, dan zouden zij getracht hebben al de onderhandelingen, door hardnekkigheid te overwinnen. Het was dus eene goede staatkunde, dat ik onder alle omstandigheden onwrikbaar bleef en liever den schijn van onverstandige eigenzinnigheid op mij laadde, dan dien van zwakke toegevendheid. Ik wist, dat de indruk, dien ik daardoor maakte, op den verderen loop der onderhandelingen eenen grooten invloed zoude hebben.

Den 21sten Februarij was men nog niets verder. PERRY verklaarde steeds door, dat de ontvangen bevelen hem noodzaakten naar Jeddo te gaan en de Japanners antwoordden gestadig, dat de Keizer Oeraga als onderhandelingsplaats had aangewezen. Dien dag stond PERRY toe, dat de kapitein ADAMS naar Oeraga zoude gaan, ten einde aan den daar aanwezigen waardigheidsbkleeder eene schriftelijke verklaring te overhandigen, dat hij in Oeraga niet wilde onderhandelen. ADAMS vertrok met de Vandalia, kon echter eerst den volgenden dag landen, omdat een hevige storm, de nadering der kust gevaarlijk maakte. Daardoor waren de Amerikaansche vertoogen tegen Oeraga geregtvaardigd.

Volgens de gewoonte van het land, was voor de zamenkomst een bijzonder gebouw opgericht van 50 voet lengte en 40 voet breedte. De vloer was met zachte en fijne matten bedekt en op eenigen afstand van de wanden stonden lange banken, met roode stof bekleed, waarvoor tafels met zijden kleeden behangen geplaatst waren. De Amerikanen werden uitgenodigd,

Ontvangst der deputatie uit Oeraga.

zich aan de linkerzijde te plaatsen, die in Japan voor de eereplaats gehouden wordt. Spoedig daarna werd een gordijn weggeschoven, die eene deur bedekte en drie Japansche ambtenaren kwamen in de kamer. De aanzienlijkste van hen, die de onderhandeling voerde, was HAJASCHI, vorst van Daigakoe. Hij nam plaats met zijne makkers. De soldaten, die zijn gevolg vormden, knielden achter hem en vóór hem deden zulks de tolken, alsmede de ambtenaren

lie de Amerikanen van de Vandalia hadden afgehaald. Onze afbeelding stelt dit tooneel voor.

De vorst met zijne waardige houding, zijn rijk geborduurd zijden kleeid, zijne verstandige, welwillende gelaatstrekken en zijne beschaafde manieren, maakte eene innemende en indrukwekkende vertooning. Na de begroeting werden de denkbeelden gewisseld, die aan weerskanten hetzelfde gebleven waren. Hoewel ADAMS zich, wat het gevaar van de ankerplaats voor Oeraga, op zijne ondervinding van den vorigen dag konde beroepen, hielden de Japanners met onverstoorbare kalmte vol, dat de bogt zeker was, waarvan hij zelf zich kon overtuigen, als hij haar met het dieplood onderzocht. Terwijl de vorst zich eenigen tijd verwijderd had, om PERRY'S brief te overwegen, werden ververschingen aangeboden: thee, gebak, kandysuiker, verschillende vruchten en saki. Gedurende deze rust kwam het onuitputtelijke onderwerp Oeraga weder ter tafel. Men beloofde den Amerikanen, als ter belooning voor de toegevendheid, die men van hen verwachtte, dat het verdrag in één dag tot stand zoude komen, als zij te Oeraga kwamen. Toen de vorst terugkeerde, verklaarde hij, dat het antwoord op PERRY'S brief eerst na drie of vier dagen kon gegeven worden, omdat verschillende hooge ambtenaren moesten geraadpleegd worden. De Amerikanen namen nu afscheid en men gaf hen alles, wat zij niet opgegeten hadden, in papier gewikkeld mede. Bij de landingsplaats ontstond eenig oponthoud, daar de holle zee het niet vergunde dadelijk in de booten te gaan. De Amerikanen meenden den omtrek te kunnen opnemen, maar zij vonden zich bedrogen. De geheele plaats was met schermen van 8 voet hoogte omgeven, die alle uitzigt in de nabijheid beletten. De meer verwijderde heuvels waren zichtbaar en vertoonden zich dicht bezet bezet met mannen, vrouwen en kinderen. Toen men eindelijk inscheepte, ontdekte men een nieuw voordeel der Japansche booten, wier snelle beweging men reeds kende. In de Amerikaansche sloepen werd iedereen doornat, door het water, dat van de riemen opsprong, in de Japansche booten bleef iedereen droog.

Den volgenden dag, terwijl de Vandalia hare ankerplaats voor Oeraga niet verliet, ontving men een bezoek van KAYAMA. Men geloofde reeds op de Amerikaansche schepen, dat de brave stadhouder van Oeraga in hechtenis genomen was voor de vriendelijkheid, die hij den vreemdelingen getoond had; men verheugde zich dus des te meer, toen hij zelf verhaalde, dat hij alleen door ziekte en bezigheden tot hiertoe verhinderd geweest was te komen. Zoo als hij zeide, kwam hij uit eigen beweging de Amerikanen over

hunne halstarrigheid onderhouden. Men kende echter thans de Japansche taktiek genoeg, om te weten, dat hij op last zijner regering weder over over het onderwerp Oeraga kwam spreken. Hij bevestigde dit vermoeden dadelijk, doordien hij voor den volgenden dag, (24 Februarij) een antwoord op PERRY'S brief aankondigde. Het antwoord kwam en herhaalde eenvoudig, dat de onderhandelingen te Oeraga moesten plaats hebben. HAJASCHI beriep zich in zekeren zin op het gevoel van den Commodore voor billijkheid en gepastheid. Niemand verbood hem naar Jeddo te zeilen, zoo als zulks volgens Europeesch en Amerikaansch gebruik zoude geschieden, maar hij moest toch in overweging nemen, dat in Oeraga reeds een gebouw was opgerigt, en zijne vriendschappelijke gevoelens bewijzen, door den wil des Keizers en de wenschen zijner dienaren op te volgen.

Deze brief van HAJASCHI vond den Commodore niet meer op zijne vroegere ankerplaats. De lange onderhandelingen hadden PERRY ongeduldig gemaakt en daar de Japanners hem wilden dwingen naar Oeraga te komen, door te verklaren, dat zij daar alleen hout en water konden leveren, zoo wilde hij hen toonen, dat hij hen met gelijke munt wilde betalen. Hij zeilde dan met zijne schepen door, totdat hij eene plaats bereikte, van waar men Jeddo uit de marsen kon zien. Hij was zoo dicht bij de hoofdstad, dat hij in de stilte van den nacht het gelui der klokken hoorde. Deze dreigende beweging had de beslissing ten gevolge. Eensklaps lieten de Japanners Oeraga varen en stemden zij er in toe, dat de onderhandelingen te Joku-Hama, eene kustplaats, voor welke PERRY ten anker lag, zouden gevoerd worden. De strijd had tien dagen geduurd, eer de grootere Amerikaansche hardnekkigheid de Japansche overwon.

Nauwelijks hadden de Japanners toegegeven, of zij begonnen op de kust een gebouw voor de zamenkomst op te rigten. Geheele zwermen werklieden waren daarbij werkzaam en men zag met genoegen, hoe zij balken en planken aansleepten en het werk zoo snel volbragten, dat de buitenomtrek spoedig te herkennen was. De Amerikanen hadden ook eene landingsplaats noodig en verschillende officieren gingen daarbij aan wal, om te wijzen hoe men die moest vervaardigen. Zij gingen daarbij iets verder, dan volstrekt noodig was en teekenden de plaats van een nabijgelegen landgoed, waarvan wij hier de afbeelding geven.

Dadelijk verscheen KAYAMA op het vlaggeschip, om vol ongerustheid te verzoeken, dat geen Amerikaan de kust zoude betreden, omdat daaruit onge-regeldheden konden ontstaan. PERRY stelde hem gerust door de belofte, dat zulk een bezoek niet meer zoude herhaald worden.

Op het Amerikaansche eskader bevond zich een Japanner, die als matroos diende en die voor de overige bemanning, die hem met den naam van SAM PATCH, dat is Dwaze Hans gegeven had, eene bron van vermaak was. Hij behoorde oorspronkelijk tot eene jonk van zijn land, die een storm ver in zee gedreven had en wier bemanning, uit zestien hoofden bestaande, door

Plaats van een Japansch landgoed.

een' Amerikaanschen koopvaarder was opgenomen. De Japanners waren naar San Francisco gebragt en hadden een jaar aan boord van een tolschip geleefd. Eindelijk had men hen aan de Susquehanna medegegeven en met dit schip waren zij naar China gezeild. Bij het vertrek naar Jeddo, waren er vijftien in Makao achtergebleven, omdat zij in Japan hun leven zouden verbeuren en SAM PATCH was de eenige, die zijn vaderland terug wilde zien. Hij was als matroos ingeschreven en had mitsdien niets te vreezen. In de baai

van Jeddo, wilde hij zijne vrienden met zijn lot bekend maken en zoo vernam KAYAMA zonder wien de brief niet kon bezorgd worden, dat er een Japanner aan boord was. De stadhouder verlangde zijnen landsman te zien en deze werd ontboden. De arme man kwam half dood van angst voor den dag en wierp zich sidderend languit op den grond voor KAYAMA. Hoe dikwijls men hem ook herhaalde, dat hij als Amerikaansch matroos niets te vreezen had, werd hij eerst weder gerust, toen de stadhouder het schip verlaten had. Hoe duidelijk kan men de tyrannieke behandeling der lagere klassen opmerken uit deze slaafsche vrees van eenen matroos, wiens eenige misdaad daarin bestond, dat eene hoogere magt zijn ongelukkig vaartuig in de wijde zee vernield had.

De peilingen van de bogt werden vlijtig vervolgd. Den 4^{den} Maart moest men ze staken, daar de wind tot storm overging en de golven van de baai hoog in de lucht zweefte. Zulke tusschenpoozingen hadden reeds meermalen plaats gehad, daar de Japansche winter zich volstrekt niet beminnelijk voordeed. Dikwijls regende het, somtijds dwarrelde een sneeuwjagt over de baai en de koude was des te gevoeliger, daar zij steeds met vochtigheid gepaard ging. Het zoude onbegrijpelijk geweest zijn, hoe de halfnaakte Japanners het konden uithouden, indien men den zwaren arbeid niet gezien had, waardoor hun bloed in beweging gehouden werd.

De Japanners hadden nu eene andere onderhandelingsplaats toegestaan, maar zij wilden nu wel wat nauwkeuriger weten, wat men van hen zoude verlangen. Om hier achter te komen, werd de stadhouder van Oeraga naar het eskader gezonden. Alles wat hij zeide, voerde tot de slotsom; dat de Amerikanen zich tot een verkeer met Nagasaki moesten bepalen. »Hoe veel kolen zult gij jaarlijks gebruiken?» was zijne eerste vraag. Men antwoordde hem, dat men dit niet zoo juist kon bepalen, daar het eene jaar meer, het andere minder schepen zouden aanleggen. »Maar vooral hebt gij eene haven noodig» zoo vervolgde hij, »waar de kolen gemakkelijk kunnen geladen worden.» »Zeker antwoordde de kapitein ADAMS »en eene haven aan de zuidkust van Nippon zou ons het best bevallen.» Dadelijk verklaarde KAYAMA, dat de meeste en beste steenkolen, waarvan de Japanners hoogst zeldzaam gebruik maken, op Kioesioe gevonden worden; van kolen op Nippon was hem niets bekend en op Sikok waren er bepaald geene. Hij was nu op de hoogte, die hem ter harte ging en hij voerde tot nadere aanbeveling van Nagasaki aan, dat daar varkens, runderen, schapen, gevogelte, tarwe en groenten in overvloed voorhanden waren.

Van de schepen kon men zien, hoe de Japanners het gebouw voor de zamenkomst bestemd, door de Amerikanen het Treatyhouse genoemd, voltooiden en versierden. Het bestond uit ruw pijnboomenhout, had een puntig dak en besloeg eene aanzienlijke plaats. De buitenste wanden waren met donkere stof bekleed, waarop in lichte kleuren wapens geborduurd waren. Aan beide zijden van den ingang verhieven zich twee masten, waarvan lange witte vlaggen met eene roode dwarsstreep in het midden, afhingen. Boven op den nok van het dak, was een lange staak geplaatst, die in een rond versiersel eindigde, waaraan een zware zijden kwast bevestigd was. De plaats voor het gebouw, was naar gewoonte ingesloten door lakensche schermen, die ditmaal eene gele kleur hadden. Het geheel zag er uit als een plein van eene gevangenis.

Den 8sten Maart, den dag voor de zamenkomst bestemd, vergat men bij het gezicht van het woelige leven aan de kust, het winterachtige karakter van het landschap, dat buitendien door het helderste zonlicht beschenen werd. Aan het Treatyhouse geschieden de laatste werkzaamheden en daarvoor verrigten soldaten met schitterend verlakte hoeden, blinkende pieken en wapperende vaandels verschillende oefeningen, op de toonen hunner muziek. Uit alle dorpen en steden, die aan den oever der bogt alleen door steile klippen waren gescheiden, kwamen er menschen toestroomen. Zij drongen op bij de schutting, die eene plaats nabij de landingsplaats open hield en werden door ambtenaren met moeite in bedwang gehouden.

Niet lang daarna stak uit de naburige stad Kanagawa eene keizerlijke bark van wal, die de gevolmagtigden droeg. De afbeelding aan het begin van dit hoofdstuk stelt haar voor. Eene bijna onafzienbare menigte Japansche booten van allerlei aard, elk met een' grooten kwast in top en met eene vierhoekige gestreepte vlag aan het roer, geleidde het staatschip of had zich in de baai opgesteld. Op eenigen afstand van de kust beklommen de gevolmagtigden andere booten, landden en begaven zich naar het nieuwe gebouw.

Daar PERRY het gewigt van eene indrukwekkende vertooning kende en op de pligtplegende Japanners eenen gunstigen indruk wilde maken, had hij alles tot eene groote voorstelling ingerigt. Zijne negen schepen vormden voor den oever eene lijn; officieren, matrozen en mariniers waren in groote tenue en 29 sloepen waren gereed, het gevolg van 500 personen op te nemen. De officieren, matrozen en mariniers landden het eerst en schaarden zich aan den oever. Nu beklom PERRY, door 17 kanonschoten begroet, zijne sloep en liet zich naar de kust roeijen. De bijgevoegde afbeelding stelt de landing

voor. Toen hij voet aan wal zette, presenteerden de soldaten het geweer, de muziek speelde een' vrolijken marsch en de sloepen deden uit hunne houwitsers 21 schoten. De manschappen bleven aan den oever staan; de officieren volgden in eene lange rij.

Het vertrek, waarin PERRY het eerst geleid werd, was even als dat te Gorihamma ingerigt. Dikke matten van rijststroo bedekten den vloer, lange en breede banken met roode stof bekleed, stonden langs de muren en daarvoor stonden eveneens versierde tafels. De vensterglazen waren door geolied papier vervangen, dat een mat licht veroorzaakte, terwijl talrijke koperen bekkens met gloeiende houtskolen eene aangename warmte verspreidden. Op de tapijten, die langs de muren hingen, waren boomen en dieren van verschillende soort, vooral vogels afgebeeld. De kraanvogel kwam hierop het meest voor en de schilders schenen hunne kunst te hebben willen toonen, door den langen hals van dezen vogel in allerlei bogten te wringen. Op onze afbeelding, die PERRY'S binnenkomst in het gebouw voorstelt, ziet men ook kraanvogels als hoofdversiersel der tapijten.

Nadat men even als te Gorihamma, den Amerikanen de eereplaats ter linkerzijde had aangewezen, kwamen de keizerlijke gevolmagtigden binnen en plaatsten zich regts. Van dat oogenblik af aan, bleven alle overige tegenwoordig zijnde Japanners geknield. De onderhandelaars waren ten getale van vijf, zonder hunne schrijvers en tolken mede te rekenen. HAJASCHI was zonder twijfel de aanzienlijkste onder hen, want de mindere ambtenaars rigtten alleen het woord tot hem. Hij was een man van omtrent 55 jaren met een fraai gelaat, waarvan de ernstige en bijna trotsche uitdrukking door een goedig oog en eenen beleefden glimlach getemperd werd. IDO, vorst van Tsusima scheen 50 jaren oud te zijn en viel door de levendigheid zijner gelaatstrekken en door zijne zwaarlijvigheid in het oog. De derde en jongste der vorsten MIMASAKI was de schoonste van allen en tevens de levendigste. Als de muziek der Amerikanen speelde, kwam hij in de levendigste beweging en sloeg de maat met handen en voeten. Volgens de bewering der tolken was hij het meest geneigd voor een levendig verkeer met het buitenland. De vierde gevolmagtigde UDONO was geen vorst, maar een ambtenaar van den hoogsten rang, een lid van de hoogste directie der belastingen. Hij was groot van lichaamsgestalte en zijne sterk geteekende trekken hadden de Mongoolsche uitdrukking. Welken rang de vijfde en laatste gevolmagtigde MATSUSAKI MICHITARI had en welke rol hij bij de zamenkomst speelde, werd den Amerikanen niet gezegd. Hij hield zich verwijderd van de vier overigen en naast

Commodore Perry's zamenkomst met de keizerlijke gezanten te Edojama.

hem hurkte een schrijver neder, die onafgebroken aantekeningen maakte. MATSUSAKI scheen ten minste 60 jaren oud te zijn en had een lomp, vreeslijk mager ligchaam. Zijn leelijk, knorrig gezigt was met eene gele huid bekleed en was vooral bijzonder stuitend, als hij het vertrok om met zijne bijziende oogen beter te zien. Volgens het bekende stelsel der Japanners is het meer dan waarschijnlijk, dat deze vogelverschrikker een dwarskijker was.

De gevolmagtigden maakten door hunnen ernst en hunne waardige houding eenen indruk, die door hunne staatsiekleeding verhoogd werd. Zij droegen allen een onderkleed, dat veel overeenkomst met eene Romeinsche toga had en eene zeer wijde en korte broek van gebloemde zijde, waaraan zich van onderen witte katoenen of wollen kousen aansloten, die tot boven de enkels geborduurd waren. De voeten staken in sandalen en een der beide banden, waarmede deze bevestigd waren, scheidde den grooten teen van de overigen. Het onderkleed werd bedekt door een wijd bovenkleed met laag neerhangende mouwen; het was van geborduurde zijde en had veel overeenkomst met een priesterlijk gewaad. Boven de heupen was het met eenen gordel bevestigd, welke de twee zwaarden droeg, die den aanzienlijken toekomen. De drie vorsten droegen een wit vest, dat op de borst een weinig zichtbaar was. Dit vest is een teeken van den hoogsten rang en mag alleen door den Keizer en de vorsten gedragen worden.

De gewone wisseling van beleefdheden nam de eerste oogenblikken weg. De Japanners hadden in dit opzigt veel meer te verrigten dan hunne gasten. Niet alleen moesten zij de Amerikanen begroeten, maar ook onderling moesten zij aan de strenge eischen hunner etikette voldoen. Elke ambtenaar, die aan eenen meerdere zijnen eerbied betoonde, ontving omgekeerd van zijne ondergeschikten dezelfde of overeenkomstige eerbewijzen. De buigingen en draaijingen, die daarbij voorkomen, vereischen eene buigzaamheid der leden en der spieren, die zonder langdurige oefening van de jeugd af aan, niet mogelijk zoude zijn.

Deze inleiding eindigde daarmede, dat een der knielende ambtenaren, nadat een der gevolmagtigden hem eenige woorden toegesluisterd had, zich eenigzins zijwaarts boog en een bevel aan eenen tolk gaf. Deze vroeg naar den welstand van den Commodore PERRY en nu volgden op de stomme pligtplegingen eene groote menigte mondelinge beleefdheden. Toen ook aan dezen regel der Japansche etikette tot vervelens toe voldaan was, ging men tot het eigenlijke onderwerp der zamenkomst over. Voor dit begon, begaven de beide partijen zich in eene aangrenzende kleinere kamer, waar dus de zaken

werden behandeld, terwijl de grootere kamer, waarin men zich tot nu toe bevonden had, eene gehoorzaal scheen voor te stellen en tot volbrenging der inleidende pligtplegingen bestemd was.

In dit kleinere vertrek overhandigden de Japansche gevolmagtigden eene rol papier, die het antwoord van den Keizer op den brief van den President bevatte. In de natuurlijke volgorde gebragt, die de Japansche staatslieden waarschijnlijk voorbedachtelijk niet aan het stuk gegeven hadden, ten einde het ontwijkende karakter der keizerlijke beslissing minder opvallend te maken, luidde de inhoud als volgt: »Bij het vorige bezoek van Uwe Excellentie was de toenmalige Keizer ziek en in dien tusschentijd is hij overleden. Dien ten gevolge heeft de tegenwoordige Keizer den troon beklommen en is hij met zijne veelvuldige bezigheden nog niet zoo ver gevorderd, dat men andere zaken geheel had kunnen afdoen. Bij zijne troonsbeklimming heeft de Keizer aan de vorsten en hooge ambtenaren van zijn rijk beloofd, dat hij de wetten zoude nakomen en hij mag alzoo daarin geene veranderingen maken. Om deze reden heeft een Russische gezant, die voor korten tijd te Nagasaki gekomen is; die plaats moeten verlaten, zonder dat hij een antwoord op ongeoorloofde wenschen heeft gekregen.

De rijkswetten verbieden ten stelligste, op alle onderwerpen, die de brief van Uwe Excellentie bevat een bevredigend antwoord te geven. Wel is waar zouden wij den tijdgeest miskennen, als wij wilden voortgaan met de oude wetten te blijven behouden, maar eene gebiedende noodzakelijkheid beheerscht ons.

Wij stemmen toe, dat de wenschen Uwer regering met betrekking tot steenkolen, hout, levensmiddelen, water en de redding van schepen en menschen in nood, van dringenden aard zijn en willen ze volkomen vervullen. Indien ons de haven bekend is, die Uwe Excellentie verkiest, dan zullen wij haar daarstellen, waartoe waarschijnlijk vijf jaren benoodigd zullen zijn.

Daar wij ten opzichte van de steenkolen geene gegevens hebben, wenschten wij nadere opgaven te verkrijgen en zullen dan alles doen, wat niet strijdig met onze wetten is. Hoe veel kolen hebt gij noodig en wat verstaat gij door levensmiddelen? Om een begin te maken kunt gij reeds in de volgende Japansche maand te Nagasaki kolen innemen. Wat Uwe schepen betreft, deze zullen krijgen wat zij noodig hebben en wat hun van de voortbrengselen des rijks kan geleverd worden. De prijzen der waren en der toegelaten ruilmiddelen zullen vastgesteld worden.”

PERRY gaf dadelijk eene korte opheldering van deze beslissing. Hij merkte

op, dat zijn vaderland vooral een verdrag wilde sluiten, nagenoeg op dezelfde voorwaarden, die de Vereenigde Staten met China hadden aangegaan. Daartoe was hij gekomen en hij hoopte dat hij zijn doel op vredelievende wijze bereiken mogt. Zoo dat niet het geval mogt zijn, dan zoude zijne regering eene grootere vloot zenden. Daarna overhandigde PERRY een afschrift van het verdrag met China en twee eigenhandige brieven, waarin hij zijne eischen blootlegde en andermaal een vriendschapsverdrag aanbeval.

Met weglating van al het overtollige behelsden deze brieven het volgende:

»Wij wenschen een verdrag overeenstemmende met het Chinesche. De regering van China heeft door hare overeenkomst met de Vereenigde Staten groote voordeelen getrokken. In het verleden jaar hebben de Noord-Amerikanen in de Chinesche havens voor 3,600,000 taels thee en voor 3,000,000 taels ruwe en bewerkte zijde gekocht. Bijna 30,000 onderdanen van den Keizer van China hebben Amerika bezocht, waar men hen vriendschappelijk heeft ontvangen, terwijl men hen heeft toegestaan elke nering te drijven. Zij hebben tempels mogen bouwen en hunne godsdienst kunnen volgen. Allen hebben zij geld gewonnen en velen van hen zijn na een kort verblijf met sommen van 300 tot 1000 taels naar hun vaderland teruggekeerd. Voor Japan zouden dezelfde of soortgelijke voordeelen ontstaan en men zoude zonder gevaar eene proef met het vrije verkeer kunnen nemen. Op dit oogenblik zijn vijfhonderd groote Amerikaansche schepen in de Japansche wateren bezig met de walvischvangst. Zij lijden dikwijls gebrek, daar men hun hout en water weigert en de Vereenigde Staten kunnen de voortzetting eener staatkunde, die van de handelwijze der geheele beschaafde wereld verschilt, niet langer dulden.

Om den Keizer een bewijs zijner vriendschappelijke gevoelens te geven, heeft de President mij gezonden en drie van onze fraaiste stoomschepen, waarvan Amerika er duizenden grooten en kleinen bezit, tot mijne beschikking gesteld, terwijl hij mij met modellen van onze nuttigste uitvindingen heeft voorzien. Het ware onbegrijpelijk indien Japan na zoo vele bewijzen van goede gezindheid de gelegenheid niet te baat nam om een vriendschappelijk verkeer aan te knopen met een volk, dat met wijze voorzorg alle aanleidingen tot toekomstig misverstand uit den weg ruimt. Men kon altijd het verdrag voor eenen korten tijd sluiten, opdat beide volken zich zouden kunnen overtuigen of een levendig verkeer, nuttig of schadelijk voor hen was.

Hoewel wij in overvloed gezouten vleesch bezitten, wenschen wij toch dagelijks eene zekere hoeveelheid versch vleesch, groenten en dergelijke levensmiddelen te bekomen en wij zullen daarvoor betalen, wat men eischt.

Wij hebben voorts hout en water noodig en zullen zeer dankbaar zijn, als men ons deze artikels levert.

De gezondheid van onze officieren en matrozen vereischt, dat zij aan wal beweging nemen. Tot hiertoe heb ik uit achting voor de Japansche wetten, iedereen, wien zijn plicht niet derwaarts zond, verboden de kust te betreden; ik ben evenwel overtuigd, dat men maatregelen kan nemen, die mijnen onderhoorigen eene zekere gemeenschap met den wal toelaten.

Wij zullen aan de Keizerlijke regering kopijen geven van de kaarten, die mijne officieren vervaardigd hebben. Om onze opmetingen zeer juist te maken, is de oprigting van baken noodig en ik hoop, dat mijne officieren bij die bezigheid geene hinderpalen zullen ondervinden."

Twee dagen voor de zamenkomst was een adelborst overleden. Om hem eene fatsoenlijke begrafenis te kunnen geven, verzocht PERRY om den afstand van een stuk gronds, dat tot kerkhof zou ingerigt worden. Dit verzoek scheen de gevolmagtigden in verlegenheid te brengen en zij gingen naar een zijvertrek om alleen te beraadslagen. Gedurende hunne afwezigheid werden den Amerikanen ververschingen aangeboden, verschillende soepen, visch, koek, vruchten en saki. PERRY nam dit onthaal aan, merkte echter op, dat het meer met de Amerikaansche zeden zoude overeenstemmen, als de gastheeren met de gasten aanzaten. Dadelijk keerden de tweede en derde gevolmagtigde terug, om aan den maaltijd deel te nemen. De eene vulde eenen beker boordevol met saki, dronk hem in eene teug ledig en keerde hem om, om den Amerikanen te toonen, dat hij er geen droppel in gelaten had.

Na den maaltijd kreeg PERRY antwoord op zijn verzoek. Men zeide hem dat een tempel te Nagasaki als begraafplaats voor vreemdelingen was aangevozen. PERRY zoude dan het lijk naar Oeraga zenden, vanwaar eene Japansche jonk, het in het passende seizoen zoude afhalen. De Commodore antwoordde, dat elk volk aan vreemde dooden eene laatste rustplaats aanwees; indien er op het vaste land geene goede plaats voorhanden was, dan zoude hij het lijk in een naburig klein eiland begraven. Dit scheen den Japanners om eenige onbekende reden nog het alleronaangenaamst te zijn en zij beloofden in de nabijheid van Yokuhama eene plaats aan te wijzen.

De overige Amerikanen waren in den voorhof onthaald geworden en hadden zich goed vermaakt bij de ongelukkige pogingen der Japanners om hunne gelaatstrekken af te beelden. Toen PERRY afscheid nam van de gevolmagtigden, sloten zij zich bij hem aan en de trein naar de schepen werd op gelijke wijze gevormd als bij de aankomst.

In de eerste uren van den volgenden dag kwam een ambtenaar aan boord om den lijkstoet te begeleiden en het lastige opdringen der inwoners te behoeden. De scheepskapelaan JONES ging eveneens aan wal en de Japansche autoriteiten ontvingen hem met eene achting, die den vermeenden haat, dien de Japanners voor het Christendom zoude hebben, zeer tegensprak. In het nabijgelegen dorp, welks straten men doortrok, kwamen alle inwoners aan de deur en beschouwden het nieuwe tooneel met belangstelling. Allen gedroe-

gen zich zoo gepast, als of een hunner landgenooten begraven werd. De begraafplaats, die op de bijgevoegde afbeelding wordt voorgesteld, lag in de nabijheid van een kerkhof. Hier stond een Boeddhistische priester. Deze man, welke in de volgende afbeelding wordt voorgesteld plaatste zich toen JONES de gebeden der Anglikaansche kerk begon voor te lezen, op eene mat voor een altaar, waarop hij wierook brandde en waarop verschillende voorwerpen, eene schaal saki, rijst, een gong en papierstrooken lagen.

Toen de Amerikaansche lijkdienst afgeloopen was, sloeg hij op zijnen gong, telde ijverig de houten en glazen ko-

Boeddhistische begraafplaats.

ralen van zijn' rozenkrans en hield den wierook aan het branden.

In de volgende dagen hadden er nog meer onderhandelingen plaats, waarbij echter noch PERRY, noch de keizerlijke gevolmagtigden, maar alleen ADAMS en eenige mindere Japansche ambtenaren werkzaam waren. De Amerikanen naderden daarbij hun doel iets meer, hoewel de Japanners gestadig nieuwe zwarigheden opperden en hunne inwilligeningen zoo lang mogelijk uitstelden. Het werd den Commodore en zijnen officieren vergund aan wal te komen, waarbij zij hunne wandelingen tot op eene mijl afstands mogten uitstrekken.

Dagelijks werden er levensmiddelen van allerlei aard geleverd en door de Amerikanen met geld naar het gewigt betaald. Daarentegen werd PERRY's wensch, dat men hem de plaatsen, die voor den handel zouden opengesteld

Een Boeddhistisch priester.

worden nader opgaf, niet vervuld. De Japanners haalden tot verontschuldiging aan, dat de zaak zoo nieuw en strijdig met hunne wetten was, dat zij rijpelijk moest overwogen worden. Toen hij hen liet zeggen, dat hij niet

tevreden was met de verkregen uitkomsten van zijne zending en dat hij op een verdrag aandrong en in de volgende week een schip zoude afzenden om aan den President berigt te geven, werden de Japanners bevreesd en vroegen zij: »De Amerikanen zijn toch nog onze vrienden?» »Wel zeker» was het antwoord, dat hen zichtbaar gerust stelde.

Den 13^{den} Maart werden de geschenken voor den Keizer, de commissarissen en andere ambtenaren overhandigd. De bijgevoegde plaat heeft betrekking op dit voorval. Er waren zooveel geschenken en zij hadden zooveel omvang, dat men verschillende van de grootste sloepen noodig had, om ze naar wal te brengen. Het verdient opmerking, dat de Amerikaansche regering de meeste dezer voorwerpen van de uitvinders of vervaardigers ten geschenke had gekregen, zoodat zij er slechts weinig bij te voegen had. Voor den Keizer had men hoofdzakelijk die voorwerpen uitgekozen, die den landbouw en den graad van beschaving van het westen kon schetsen. Men gaf aan den Japanschen vorst eenen spoorweg met een locomotief, een' electrischen telegraaf, eene drukpers, eene reddingsboot, een tooneelkijker, verschillende boekwerken, waaronder AUDUBON'S beroemde werken over de viervoetige dieren en de vogels van Amerika, platen van de Indiaansche volksstammen, die in Amerika leven, landkaarten van alle staten der Unie, landbouwersgereedschappen met de nieuwste verbeteringen, een geheel stuk laken, eene baal katoen, eenen haard, bussen, pistolen en sabels, eindelijk wijnen en sterke dranken van allerlei aard, vooral Champagnewijn en Noord-Amerikaansche whiskey. De Keizerin kreeg een' verrekijker, een lorgnet in het goud gemonteerd, eene vergulde toilettafel met al het benoodigde, een roodfluweelen kleed, een changeant gebloemd zijden kleed, eenen prachtigen mantel, AUDUBON'S werken met staalgravuren, een volledig porseleinen tafelservies, een' haard voor hare receptiekamer, eene kist met de fijnste wijnen, een kistje pommade en' zeep van allerlei soort en kleur. Aan de ambtenaren werden volgens hunnen rang boeken, geweren, pistolen, degens, kleedingstukken, landkaarten, kagchels, uurwerken, wijnen en brandewijn gegeven. De begiftigden beproefden dadelijk de goede hoedanigheden der dranken en gaven hunne volkomen tevredenheid te kennen.

De geschenken werden in een gebouw gebragt, hetwelk daartoe opzettelijk gebouwd was. Bij de zamenstelling der machines was het steeds opgepropt met Japanners, die hulp verleenden, zoo veel zij slechts konden. De telegraaf, was hetgeen hen het meest verwonderde. Men had den draad naar een gebouw gelegd, dat ongeveer een vierde mijl verwijderd was en begon dadelijk

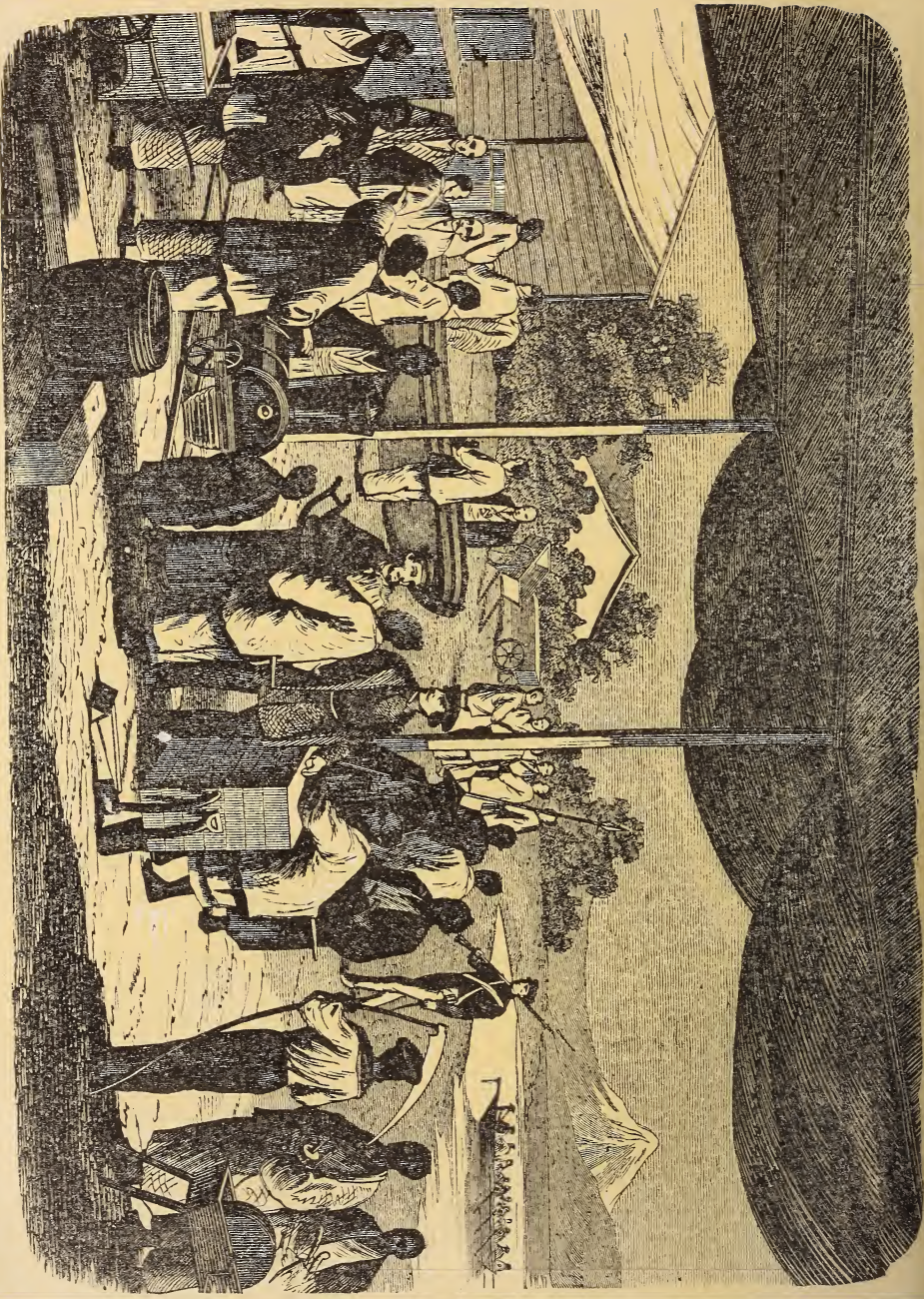
in het Engelsch, het Hollandsch en het Japansch te telegraferen. De Japanners zagen het bliksemnelle overbrengen van berigten met eene verwondering, die bijna tot schrik steeg en werden niet moede het werken der machine zoo dicht bij mogelijk waar te nemen.

Na den telegraaf vond de spoorweg de meeste bewonderaars. De spoorstaven werden in eenen cirkel gelegd en de dwerglocomotief, een meesterlijk vervaardigd model, vloog daarop met eene snelheid van vijf mijlen in het uur rond. De aangehaakte personenwagen, insgelijks een voorbeeld van Amerikaansch werk, was zoo klein, dat daarin hoogstens een zesjarig kind plaats kon vinden. De Japansche ambtenaren wilden echter niet afzien van eenen spoorwegrid en de eene voor, de andere na, klommen zij op de kap van het rijtuig. Een welgedane waardigheidsbekleeder, die met fladderende kleederen in den kring rondstooft, leverde het belagchelijkste schouwspel van de wereld op; hij klemde zich met beide handen aan de kap vast, sprong bij iederen ruk of schok in de hoogte en lachte vergenoegd in weerwil van zijnen angst.

De Japansche nieuwsgierigheid was nu zeer geprikkeld en kon niet meer bedwongen worden. Elke Amerikaan, die het land bezocht, werd omringd en naauwkeurig onderzocht. Een kleedermaker kan niet meer aandacht schenken aan de nieuwste mode, dan den kleedingstukken der Amerikanen ten deel viel. De mutsen, laarzen, rokken en sabels der officieren, de buizen en wijde broeken der matrozen werden zorgvuldig bekeken en betast. Elk oogeblik voelde een officier eene hand aan zijn' kraag, die zich van de zamenstelling der lissen wilde overtuigen of een matroos moest een Japanner laten begaan, die zijne diepe zakken doorsnuffelde. Als de beambten een der schepen bezochten, keken zij in alle hoeken rond, beschouwden de monding der stukken, beproefden de touwen, onderzochten de geweren, namen de lengte der sloepen op en waren vooral niet weg te krijgen uit de machinekamer, waar zij elke beweging der arbeiders gadesloegen. Zij stelden zich niet tevreden met het gezigt, maar haalden papier, inkt en penseelen voor den dag en schreven of teekenden. Het laatst deden zij bijzonder gaarne en men kon zien, dat zij trotsch waren op hunne bekwaamheid in deze kunst. Zij teekenden overigens afschuwelijk, doch men moet toegeven, dat het slechts liefhebbers waren. De lust in het teekenen van de Japanners, wier kennis men tot nu toe gemaakt had, scheen voort te komen uit de zucht tot naäping, die hun en den Chinezen eigen is. Welligt maakt deze zucht, de verspreiding van vreemde beschaving gemakkelijk in Japan.

1875
1876
1877
1878
1879
1880
1881
1882
1883
1884
1885
1886
1887
1888
1889
1890
1891
1892
1893
1894
1895
1896
1897
1898
1899
1900

Übergang der Amerikanerthe geschickten te Pakujama.

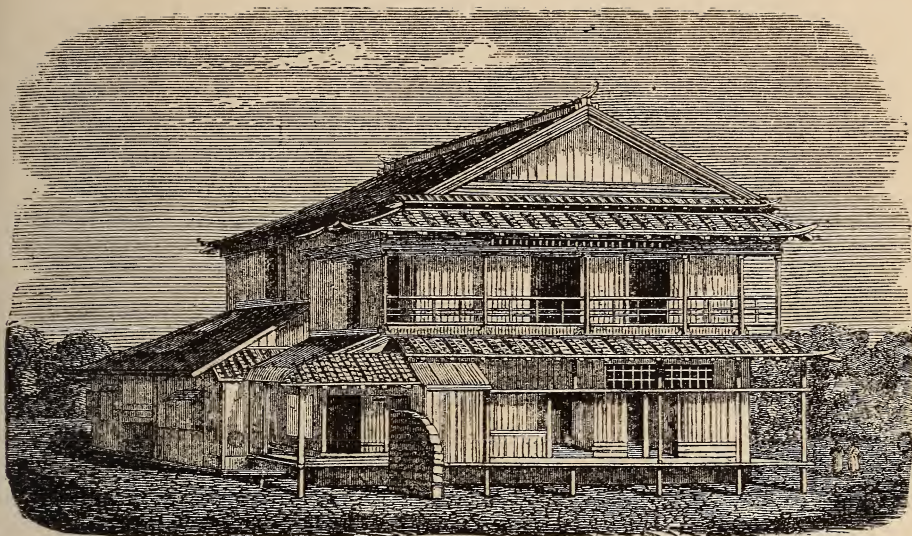
Alle Japanners trachtten gedeelten van Amerikaansche kleedingstukken in eigendom te bekomen. De knopen der vreemdelingen vielen het meest in hunnen smaak en deze poogden zij in hun bezit te krijgen. Indien een hunner een knoop ontving dan bewaarde hij hem met zooveel zorg, alsof hij de grootst mogelijke waarde had. Deze voorliefde voor zulk een nietig voorwerp is des te opmerkelijker, daar men in Japan nauwelijks gebruik van knopen kan maken, dewijl alle kleedingstukken met banden aan het ligchaam bevestigd zijn.

Even nieuwsgierig als de Japanners naar de Amerikaansche zeden en gewoonten vroegen, even geheimzinnig waren zij over hunnen eigen toestand. Hunne wetten verbieden hun vreemdelingen over hun land en zijne geschiedenis, zeden en gewoonten te onderrigten. Zij zouden in dit opzigt spraakzamer geweest zijn, als zij niet bevreesd waren geweest voor hunne dwarskijkers. Deze zelfde vrees hield er hen van terug nog nauwer vriendschap met de Amerikanen te sluiten, dan reeds het geval was. Zij hadden daartoe klaarblijkelijk veel lust.

Eens liet een Japansche ambtenaar zich naar boord roeijen en meldde vol ontsteltenis, dat een Amerikaansch officier de stad Kanagawa doorgetrokken was en met overhaasten tred naar Jeddo wandelde. PERRY talmde geen oogenblik om door vlaggen en kanonschoten sein te geven, dat iedereen naar boord moest terugkeeren en gaf den berigtgever een schriftelijk bevel van denzelfden inhoud. De schuldige was de scheepskapelaan BITTINGER. De Japanners konden hem gemakkelijk voor een' officier houden, daar de geestelijke heer een zwaard om zijne lendenen had gegord. Hij had hen genoeg gekwetst. In Kanagawa was hij in eenen winkel gegaan, had naar Japansch geld gevraagd, eene weegschaal genomen, het bekomen goud, zilver en kopergeld tegen Amerikaansche munt gewogen en met den degen in de vuist ruilhandel gedreven. Daarbij had hij geene slechte zaken gemaakt, daar hij voor zes gouden, zes zilveren en even veel koperen munten slechts drie en een halve dollar (de dollar is *f* 2,50 Nederlandsch) gegeven had. Daarna was hij verder gegaan in de rigting van Jeddo en had elke poging om hem tegen te houden, met dreigende gebaren en uitgetrokken sabel verijdeld. Eindelijk verhaalden de Japanners, kwam hij aan eene diepe rivier, waar een veer bestond. De veerlieden, die op den anderen oever stonden, gehoorzaamden niet aan zijne bedreigingen en hij was juist voornemens, door eene waadbare plaats de rivier over te gaan, toen PERRY'S last hem tot den terugkeer dwong.

Het doet den Japanners veel eer, dat zij zijn schaamteloos gedrag verontschuldigen »Hij heeft het zwaard getrokken” zeiden zij, »maar niet om iemand te kwetsen, doch alleen voor zijn vermaak.”

Een Japansch woonhuis.

VI. Sluiting van het verdrag tusschen de Vereenigde Staten en Japan.

Voortzetting der onderhandelingen. — Overreiking van de geschenken van den President. — Tegengeschenken van den Keizer. — Japansche worstelaars. — Een groot feest aan boord van het admiraalschip. — Prins MIMASAKI. — Nieuwe onderhandelingen over het verblijf van vreemdelingen en een Amerikaansch consulaat. — Sluiting van het verdrag. — Inhoud daarvan. — Geschenken en feest der keizerlijke gevolmagtigden.

Sedert eenigen tijd hadden er dagelijks onderhandelingen met mindere Japansche ambtenaren plaats, die de schepen bezochten om naar de behoeften der Amerikanen navraag te doen en gaandeweg hunne gasten uit te hooren. Eerst den 15^{den} Maart hoorde men weder spreken van de keizerlijke gevolmagtigden, die dien dag antwoord op PERRY'S vragen deden. Zijne beide eischen, dat men bij schipbreuken hulp zoude verleenen en dat men de

aandoende schepen van hout, water en levensmiddelen zoude voorzien, werden zonder tegenspraak aangenomen. Wat echter de opening van den handel betrof, zoo als Noord-Amerika dien met China dreef, zoo kon daarvan geen spraak zijn. »De denkbeelden en de zeden van onze landslieden,» zoo luidde de brief, »zijn geheel verschillend met die van andere volken, en het zoude buitengewoon moeilijk zijn, de oude wetten dadelijk door die van andere landen te vervangen. Buitendien hebben de Chinezen langen tijd met andere volken uit het westen verkeer, terwijl wij in Nagasaki alleen met Hollanders en Chinezen handel hebben gedreven. Het kon ons niets schelen om buiten hen met andere volken in verbinding te staan, en dit heeft onzen ruilhandel zeer onbeteekenend gemaakt.» De keizerlijke brief zeide ten slotte: »Zeilt naar Nagasaki en haalt hout, steenkolen, water en andere levensbehoefden. Wat eigenlijke koopwaren betreft, zoo verschillen onze wederzijdsche smaken zeer en ook wat den prijs aangaat, zijn onze denkbeelden zoo uiteenlopend, dat wij eerst gezamenlijk proeven moeten instellen, waarop na vijf jaren de opening van eene tweede haven kan volgen.»

Deze brief wekte wejnig hoop op. PERRY werd afgescheept met onbepaalde verwachtingen, die misschien na vijf jaren vervuld zouden worden en was intusschen tot het gewone verkeer te Nagasaki bepaald. Alle die haven aandoende schepen zouden zonder uitzondering van dezelfde zaken voorzien worden, die men tot nu toe daar geleverd had en het eenige wat hij voor had, was het regt voor die zaken te mogen betalen.

Bij een tweede onderhoud met de keizerlijke commissarissen, schetste PERRY zijn standpunt zoo duidelijk, dat het niet mogelijk was hem niet te begrijpen. Men wilde even als altijd de Amerikanen beperken tot Nagasaki en hen zelfs daar slechts toelaten onder de voorwaarde, dat zij niet in gemeenschap zouden komen met de Nederlanders en de Chinezen. »Nagasaki,» antwoordde hij, »is juist de haven, waarvan wij onder geenerlei voorwaarde iets willen weten. Het daar aanwezige bestuur en de inwoners zijn reeds zoo lang aan de onderdanigheid der Nederlanders gewoon, dat zij van ons zaken zouden verlangen, die geen Amerikaan zich kan laten welgevalen, en de ernstigste gevolgen zouden niet achterwege blijven. Ik wil niets hooren van bepalingen, zoo als die aan de Nederlanders en de Chinezen zijn opgelegd en ik zal iedere toespeling daarop, als eene beleediging beschouwen.» Indien men geene vijf havens voor hem wilde openen, dan rekende hij er ten minste op drie: Oeraga of Kagosima op het eiland Nippon, Matsmai op het eiland Jesso en Napa op Groot Lioe-Kioe.

Na vele uitvlugten, waarbij vooral de aanhaling van de rijkswetten eene hoofdrol speelde, stonden de commissarissen eene andere haven toe, doch niet Oeraga, maar Simoda. De Commodore moest een schip daarheen zenden en de baai laten onderzoeken. De Lioe-Kioe eilanden waren een verwijderde leenstaat en de Keizer had daar slechts eene beperkte magt, zoo dat men over Napa niet kon beschikken. Jesso stond in dezelfde verhouding tot het rijk. »Goed,» antwoordde PERRY, »dan zal ik naar Matsmai zeilen en onmiddelijk met de vorsten onderhandelen.» Toen de commissarissen dit hoorden, besloten zij binnen zes dagen, den 23sten Mei eene eindbeslissing van den Keizer over Matsmai te brengen.

Het laatste punt, dat opgehelderd werd, betrof de behandeling der schipbreukelingen. »Zij mogen niet vrij rondgaan,» zeiden de Japanners, »want hoe gemakkelijk konden er zich zeeroovers onder hen bevinden, en hoe zouden wij deze van de overigen kunnen onderscheiden?» — »Het is geheel strijdig met het regt,» antwoordde PERRY, »mensen, die de Voorzienigheid op de kusten van een bevriend volk werpt, als zeeroovers te beschouwen en te behandelen, eer men bewijzen heeft, dat zij het werkelijk zijn. De Vereenigde Staten zouden het voortzetten van de behandeling, die men tot nu toe aan schipbreukelingen heeft doen ondervinden, niet langer dulden, in zoo verre daarbij Amerikanen betrokken waren.»

PERRY zag vol verlangen den 23sten Maart te ontmoet. De keizerlijke beslissing kwam en luidde zoo gunstig, als men slechts eenigzins verwachten kon. Matsmai zoude niet voor de Amerikanen geopend worden, doch wel Hakodadi, eene havenplaats niet ver van genoemde stad gelegen, en dat wel niet na vijf jaren, maar reeds den 17^{den} September 1855. PERRY nam dien ruil aan, in zoo ver de haven bij nader onderzoek zoo voordeelig bleek te zijn, als men haar beschreef.

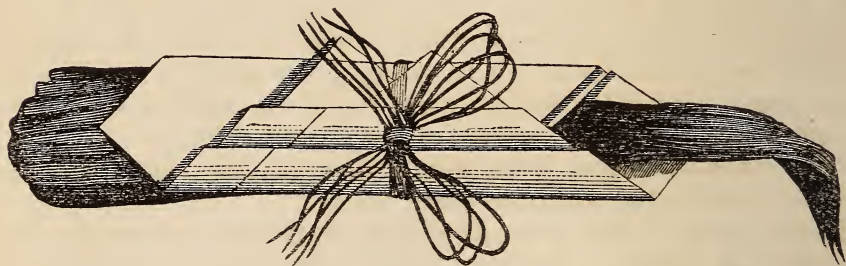
Deze nieuwe concessie gaf het gelukkigste vooruitzicht voor het slot der onderhandelingen, zoo als de Amerikanen dit wenschten, en PERRY ging nu vol vertrouwen de toekomst te ontmoet. Een volgend goed teeken was het gedrag der Japanners, die gestadig vriendelijker werden. Zij hadden hunnen dank betuigd voor de geschenken van den President en noodigden PERRY den 24sten Maart uit, om de tegengeschenken van den Keizer in ontvangst te nemen.

De geschenken waren in de groote zaal van het zoogenaamde Treaty-house smaakvol opgesteld. Zij bestonden in rijke gouden en zijden stoffen, de beroemde verlakte voorwerpen van het land, porselein, waaijers, over-

trekken voor pijpen en gewone kledingstukken. De laatsten hadden op zich zelve geene waarde, maar waren de belangrijkste aller geschenken voor de ontwikkelingsgeschiedenis van het land. Het porselein overtrof het Chinesche zoowel in de specie, die uiterst ligt en doorschijnend was, als in de bewerking en in de versiering met bloemen en figuren, die rijk verguld of met de schitterendste kleuren geschilderd waren.

Vier voorwerpen, houtskolen, rijst, gedroogde visch en honden, vormen bestanddeelen van elk keizerlijk geschenk. De drie eerste voorwerpen zijn de onontbeerlijke behoeften van het Japansche leven en zullen eene zinnebeeldige beteekenis hebben.

De Amerikanen kregen rijst in twee honderd groote zakken, die elk 125 oude ponden wogen. Het is niet bekend, waarom honden onder de ge-

Gedroogde visch.

schenken begrepen zijn, indien het niet is omdat de soort, die de Keizer schenkt, de zeldzaamste en duurste is. Zij behooren tot het geslacht der patrijshonden.

De Amerikanen beschouwden de keizerlijke geschenken nog, toen hunne aandacht door een hoop reusachtige menschen getrokken werd, die zoo zwaar als olifanten langs het strand kwamen aandraven. Het waren vijf en twintig worstelaars, die tot het gevolg der keizerlijke gevolmagtigden behoorden. Men had hen geroepen, om den vreemdelingen een Japansch feest te geven. In de westelijke landen rigt men de voedingswijze en de oefeningen der worstelaars zoodanig in, dat de spieren buitengewoon ontwikkeld worden, terwijl het ligchaam voor alle overvloedige vetdeelen bewaard blijft. In Japan handelt men naar andere grondregels. De allerhoogste volmaking der spieren is daar ook wel de hoofdzaak, maar men mest daar de worstelaars in den

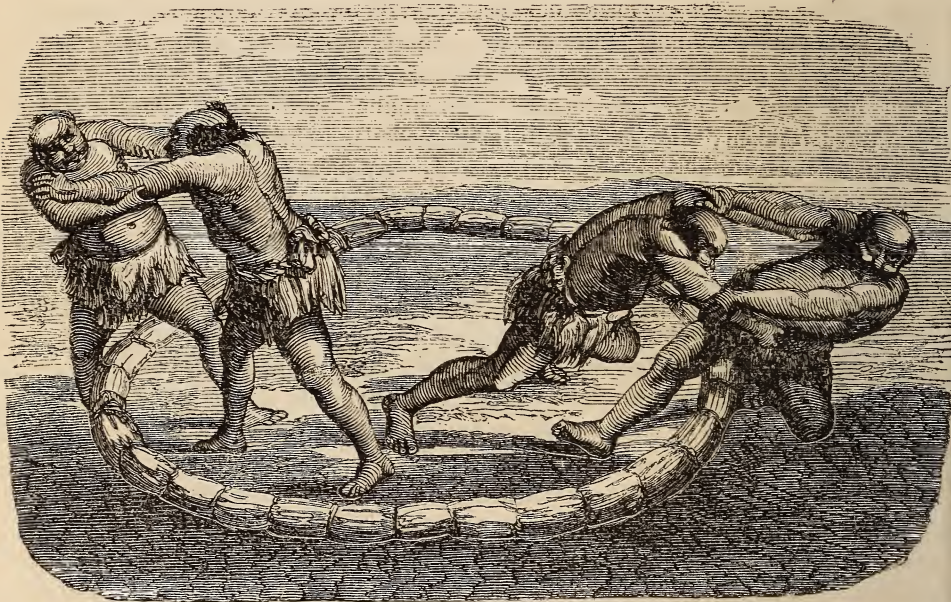
waren zin des woords, tot dat zich onder de huid eene vetmassa vormt, die de kenmerkende verschillen der ligchaamsdeelen bijna doet verdwijnen. De neus, de oogen verdwijnen achter de laag vet, de hals en de nek doen zich voor als vetzakken, gelijk aan de wammen van den stier. Men bewondert een' worstelaar des te meer, naarmate hij zich vormloozert vertoont.

De leelijke vetklompen, waaruit de lichamen der vijf en twintig worstelaars bestonden, werden des te zichtbaarder, doordien zij met weinig kleederen, alleen met een schortje om het onderlijf bedekt waren. Men geleidde den beroemdsten hunner, die als de wellust van Jeddo werd voorgesteld, naar PERRY, op dat deze zijne buitengewone ledematen zelf konde betasten. Men liet hen nu eene eerste proef van hunne kracht geven, door hen de zware rijstzakken, die ieder 125 halve nederlandsche ponden wogen op te ligten en weg te dragen. Slechts twee der worstelaars droegen niet telkens twee zakken te gelijk. Zij ligkten den eersten alleen van den grond en legden hem op den regter schouder, bij den tweeden werden zij geholpen. Een hunner droeg een zak tusschen de tanden; een ander nam er een onder zijne armen en sprong daarmede rond, zonder dat hem dit de minste inspanning scheen te kosten.

Na dit voorspel trokken de worstelaars de wijde Japansche bovenkleederen aan en gingen achter schermen terug. Nu volgde de hoofdvoorstelling. Het eene paar worstelaars na het andere kwam nu te voorschijn, zonder bovenkleederen en ging in eenen kring voor het front van het gebouw, waarin de toeschouwers zich hadden verzameld. Hunne voorbereidingen tot den strijd hadden veel overeenkomst met die van twee woedende stieren. Zij tartten elkander met woeste blikken uit, stampten op den grond en scheurden met hunne handen zoden en aarde los. Plotseling stortten zij op elkander los, grepen elkander aan en trachtten zich wederkeerig op den grond te werpen. Werd een hunner overwonnen, dan verscheen er een nieuw paar in den kring. Twee worstelaars streden op eene andere wijze, die afschuwelijk was. De eerste plaatste zich met gebukt hoofd even als een peiler midden in den kring. De tweede sprong luid brullend met het hoofd vooruit, op hem los. De schedels kraakten, maar de man in den kring stond zoo vast als eene rots en hoe dikwijls de andere ook zijne schokken herhaalde, tot dat beiden het bloed van het voorhoofd afliep, zoo was de eerste toch niet van de plaats te krijgen.

Toen de vijf en twintig worstelaars hunne kracht vertoond hadden, gaven de Amerikanen een feest op hunne wijze. De telegraaf hernam zijne werk-

zaamheden, de locomotief werd gestookt en ijde spoedig met eenen op den kap van den personenwagen zittenden Japanner in het rond. Daarna kwamen de soldaten en verrigten op de krijgshafelige toonen der muziek marschen en zwenkingen. De Japanners zagen deze tooneelen met meer genoeg, dan de Amerikanen bij de half dierlijke worstelingen ondervonden hadden ¹⁾. Onze afbeelding toont den aard dier worstelingen.

Japansche worstelaars.

In de beide volgende dagen hadden er nieuwe onderhandelingen plaats. Men zag duidelijk, dat de Japanners wilden beproeven, welke punten PERRY

¹⁾ De Amerikaansche reisbeschrijving van FRANCIS HAWKS maakt met welgevallen opmerkzaam op het verschil tusschen de ruwe genoegens der Japanners en het meer geestige genot van het beschaafde Amerika. Wij zouden dit verschil gaarne aannemen, indien wij in de Amerikaansche dagbladen niet dagelijks lazen, met hoeveel welgevallen, het beschaafde gedeelte der Noord-Amerikaansche wereldsteden, de Empire City, de Crescent City, en welke namen zij nog meer mogen dragen, de veel ruwere vuistgechten aanschouwen.

zonde volhouden, en bij welke men toegevendheid verwachten kon. Hun afgezant merkte op, dat de aanwezigheid van eenen Amerikaanschen consul niet noodig was, daar elke stad haren stadhouder had, die voor alle werkzaamheden met betrekking tot de verzorging van vreemde schepen met kolen en andere benoedigheden zoude zorgen. PERRY verklaarde aan den onderhandelaar vooreerst wat men door eenen consul moest verstaan en wat diens werkkring was. Het belang van het verkeer vorderde niet, dat in elke haven zulk een ambtenaar werd aangesteld; een enkele te Simoda zoude voldoende zijn. Na deze uitleggingen kwam de vraag over het onverhinderde verkeer in het land weder te voorschijn. PERRY eischte niet alleen, dat zijne landslieden mogten koopen, waar en van wien zij wilden, maar ook, dat men hen onder de beperkingen der wet, toestond de verschillende steden van het land te bezoeken. De gezant antwoordde, dat men dit gaarne zoude toestaan, als men bij de Engelschen en Portugezen niet ondervonden had, dat zelfs de strengste wetten, alle wanordelijkheden niet kunnen beletten.

PERRY had de keizerlijke gevolmagtigden en hunne ambtenaren uitgenodigd op den 27sten Maart het middagmaal aan boord van het admiraalschip te komen gebruiken. Hij verwachtte zeventig gasten. De kajuit van den Comodore, waar hij met zijne vier kapiteins en zijnen secretaris wilde plaats nemen, werd voor de vijf commissarissen ingerigt, wier rang hun niet vergunde met lieden van geringer stand aan denzelfden disch plaats te nemen. Voor de overige Japanners en Amerikanen was het halfdek bestemd. Zoodra de gasten, door kanonschoten begroet, waren aangekomen, voerde men hen door het schip rond en toonde hun alles, vooral de vuurmonden en de stoommachine. Zij stelden een levendig belang in alle voorwerpen. Om hunne nieuwsgierigheid geheel te bevredigen, liet men stoom maken en eene sloep met houwitsers vuren.

Aan tafel behield HAJASCHI, de voornaamste der commissarissen, zijne bejaarde waardigheid, at weinig en proefde alleen de verschillende wijnsorten. De overigen waren des te minder gedwongen. Zij aten goed en dronken nog beter. Zonder de overige wijnen te veronachtzamen, gaven zij de voorkeur aan den Champagne. MIMASAKI was de ziel van het feest en deed de dranken zoo veel eer aan, dat hij spoedig opgetogen was. Bij den marasquin deden zijne makkers even als hij en ledigden talloze glazen. Op het laatst was HAJASCHI de eenige nuchtere Japanner.

Het gezelschap op het halfdek was meer dan levendig. De gasten bragten alle toasten zelf uit en toonden hunne opregtheid, door het glas tot den

bodem toe te ledigen. Zelfs de grootste Amerikaansche eters waren verwonderd over hunne heldendaden bij de vele schotels. Zij werden in korten tijd zoo luidruchtig, dat men de muziek niet meer hoorde. Het scheen hun tamelijk onverschillig te zijn, wat zij aten en dronken. Zij gebruikten Champagne, Madera en punsch met hetzelfde genoegen, aten ingemaakte vruchten bij hunne soep en vulden hunne borden gelijktijdig met vruchten en vleeschspijzen, gekookt en gebraden vleesch, zuur en zoet. Toen men van tafel opstond, tastte elke Japanner in den linkerzak van zijn wijd bovenkleed. Daar bevinden zich altijd verschillende soorten van papier, zacht, dat de plaats van onze zakdoeken bekleedt, wit, om te schrijven en eene derde soort, die tot inpakken dient. Zij haalden deze laatste soort voor den dag en wikkelden daarin alle spijzen, die niet gebruikt waren. Er was zoo veel in te pakken, dat de groote zakken niet voldoende waren, om alles te bevatten en ook de wijde mouwen tot bergplaatsen moesten dienen.

Toen het maal geëindigd was, verzamelden de gasten zich in eenen zeer vrolijken toestand op het dek. MIMASAKI, die zich het meest met den Champagne en de overige dranken had onderhouden, was de opgewondenste van allen. De ernstige HAJASCHI had tot nu toe zijne deftigheid bewaard, maar ook zijn uur was nu geslagen. Eenige matrozen verschenen op het dek, zwart gemaakt als negers en vertoonden negerdansen en gezangen. Bij deze kluchtige vertooning verdween de ernst van HAJASCHI als sneeuw voor de zon, en hij lachte even luid als de overigen. Het afscheid was hartelijk, zelfs teeder. MIMASAKI sloeg zijne armen om den hals van PERRY en omarmde hem zoo hevig, dat hij de nieuwe epauletten van den Commodore kreukte, en herhaalde gestadig: »Nippon en Amerika, één van hart en zin!» Eenige meer nuchtere gasten geleidden den wankelenden in de sloep, en het gezelschap verwijderde zich onder het gedonder van het geschut.

Toen PERRY den volgenden morgen naar wal ging, om de onderhandelingen te vervolgen, kon men duidelijk zien, dat de Japanners aan de gevolgen van het gastmaal op het schip leden. Hun gedrag was overigens even vriendelijk als anders, en men verstond elkander hoe langer hoe meer. Zij overhandigden den Commodore een over land gekomen brief van den officier, dien hij met het onderzoek der haven van Simoda belast had. Daaruit bleek, dat die haven aan alle eischen voldeed, en onder deze omstandigheden gaf PERRY zijne toestemming tot die keuze. De Japanners deden de belofte, dat de Amerikaansche schepen al dadelijk in Simoda, hout, water en wat de plaats verder opleverde, zouden bekomen. Wat de vreemde bezoekers verder

noodig hadden, zoude na verloop van zekeren tijd aangevoerd worden.

Het onderhoud behandelde nu de regten, die de Amerikanen in Simoda zouden verkrijgen. Daarbij werd het weder duidelijk, dat de Japanners een bestendig verblijf van Amerikanen met hunne huisgezinnen in Japan, niet zouden toestaan. Zij verzetten zich zelfs sterk tegen het verblijf van eenen consul, maar PERRY hield vol, dat zulk een ambtenaar in het belang van beide partijen niet ontbeerd konde worden. Er was niet verder spraak van beperking der Amerikanen tot de kustplaatsen; daarentegen werd eene uiterste grens vastgesteld, buiten welke zij hunne wandelingen binnenslands niet mogten uitstrekken.

Nadat nog eenige zamenkomsten tot beslissing van ondergeschikte punten hadden plaats gehad, was de 31ste Maart 1854 de eeuwig gedenkwaardige dag, waarop het handel- en vriendschapsverdrag geteekend werd. Het laatste is van Kanagawa gedagteekend en in Japansche tijdsbepaling luidt: »Keyei, in het zevende jaar, op den derden dag van de derde maand.»

Met weglating van het gebruikelijke formulier, dat de inleiding en het slot vormt, is het van den volgenden inhoud:

»Tusschen de Vereenigde Staten eenerzijds en het keizerrijk Japan anderzijds en tusschen de wederzijdsche bevolking, zal zonder onderscheid van eenige plaats of van eenig persoon een volkomen, altijddurende en algemeene vrede en eene opregte en hartelijke vriendschap heerschen.

De haven Simoda in het vorstendom Idsoe en Hakodadi in het vorstendom Matsmai zullen voor de Amerikaansche schepen geopend zijn. Zij zullen zich daar van hout, water, levensmiddelen en al het andere benoedigde, in zoo ver de Japanners zulks bezitten, voorzien. Hakodadi zal dadelijk bij de tekening van het verdrag, Simoda een jaar later geopend worden. De Japanners zullen de prijzen opgeven, waarvoor zij de levensmiddelen als anderszins kunnen leveren.

Zoo dikwijls als Amerikaansche schepen door storm op eenig punt van de Japansche kust gedreven worden of daar schipbreuk lijden, zullen de Japanners hen helpen, hunne bemanning naar Hakodadi of Simoda voeren en hen daar aan hunne landslieden overgeven. Alle geredde goederen zullen aan de schipbreukelingen blijven behooren en de kosten, die door de redding van het schip of de bemanning ontstaan, niet in rekening gebragt worden.

De schipbreukelingen en andere burgers der Vereenigde Staten zullen even vrij zijn als in andere landen en niet aan gevangenschap, wel echter aan regtvaardige wetten onderworpen worden.

Schipbreukelingen en andere burgers der Vereenigde Staten, die Simoda of Hakodadi tijdelijk bewonen, zullen niet onderworpen zijn aan de beperkingen, die in Nagasaki voor de Nederlanders en de Chinezen gelden. Zij mogen in Simoda van het kleine eiland in de haven gerekend, zeven Japansche ri (ongeveer $3\frac{1}{2}$ Duitsche mijl) ver in het binnenland gaan en zullen zich eveneens in Hakodadi vrij mogen bewegen, binnen eene grens, die bij het bezoek van het Amerikaansche eskader zal vastgesteld worden.

De schepen der Vereenigde Staten, die de geopende havens bezoeken, mogen Japansche artikelen ruilen, tegen gouden en zilveren munt en koopwaren. De Japansche regering zal de regels voor dit verkeer vaststellen.

Hout, water, kolen en andere benoedigheden worden alleen geleverd door tusschenkomst van Japansche ambtenaren en op geene andere wijze.

Indien de Japansche regering in het vervolg aan eenig ander volk regten of voordeelen mogt toestaan, die de Vereenigde Staten en hare burgers volgens dit verdrag niet bezitten, dan zullen deze zelfde regten en voordeelen, zonder verdere beraadslagingen dadelijk aan de Vereenigde Staten en hare burgers worden toegekend.

Amerikaansche schepen, die niet in nood zijn of door den storm verslagen worden, zullen geene andere havens dan Simoda en Hakodadi aandoen.

De regering der Vereenigde Staten zal, indien zij het noodig oordeelt, in Simoda op elk willekeurig tijdstip, nadat er achttien maanden sedert de teekening van het verdrag verlopen zijn, eenen consul aanstellen.

Binnen een tijdsbestek van achttien maanden of als zulks mogelijk is nog vroeger zal dit verdrag door den Keizer van Japan en den President der Vereenigde Staten bekrachtigd worden."

Zoodra het verdrag geteekend en in twee afschriften geruild was, overhandigde PERRY aan den vorst HAJASCHI eene Amerikaansche vlag, terwijl hij hem daarbij zeide, dat dit het grootste bewijs van nationale vriendschap was, dat hij hem geven kon. De overige Japansche commissarissen kregen andere geschenken. Zij beantwoordden deze beleefdheid met eene uitnoodiging voor een gastmaal. Tot nu toe hadden de Amerikanen alleen ververschingen gekregen, nu leerden zij de Japansche middagkeuken kennen.

De tafels, breede divans van dezelfde hoogte en denzelfden aard als diegenen, waarop men gewoonlijk zit, waren in de groote receptiezaal aangelegd. Zij waren met rood krip bekleed en volgens den rang der Japanners en hunner gasten geregeld. Eene eenigzins hoogere tafel was voor den Commo-dore en de keizerlijke commissarissen bestemd. Bedienden dischten de ver-

schillende geregten spoedig na elkander op. De hoofdgeregten bestonden uit dikke, papachtige soepen, onder wier bestanddeelen, versche visch de eerste rol speelde. Men bragt ze in kleine ronde schalen, die op eenen verlakten voet stonden en voor elken gast geplaatst werden. Bij elke soep behoorde een schotel met soja of eenige andere saus, die in overvloed voorhanden was. Het ontbrak ook niet aan saki, die den Amerikanen op dezen dag als whiskey smaakte. Verschillende zoetigheden en eene menigte koek vergezelden ieder geregt. Op het einde van het gastmaal werden voor iederen Amerikaan schotels met gebakken en gekookte visch, krabben en eene meelspijs geplaatst. De tolken zeiden hun, dat zij deze spijzen eerst op de schepen moesten eten, waar men ze hen achterna zoude zenden.

Hoe weinig de beleefde voorkomendheid der gastheeren ook te wenschen overliet, even zoo weinig waren de Amerikanen daarentegen over de goede hoedanigheid en de menigte der spijzen voldaan. Zij hadden den Japanners op hun admiraalschip minstens twintigmaal meer voorgezet en gingen slechts half verzadigd van den disch weg. Wat de hoedanigheid der spijzen betrof, maakten zij de opmerking, dat men op de Lioe-Kioe eilanden veel beter konde koken. Er werd eene menigte saki uit kleine kopjes gedronken, zonder dat de Japanners met al de uitgebragte toasten hunnen angst over PERRY's besluit, om een bezoek in Jeddo af te leggen, konden verdrinken. Hunne voorstellingen over de onrust, die hij te weeg zoude brengen, als hij de baai nog verder opzeilde, hadden intusschen geen ander gevolg, dan dat de Commodore hun beloofde, over dit onderwerp verder met hen in onderhandeling te zullen treden.

Op dezen dag kon PERRY met een gevoel van trotsche zelfvoldoening naar zijn schip terugkeeren. Hij had zijn groot doel bereikt en het eerste handelsverdrag met Japan gesloten, dat op eenigzins vrijzinnige gronden berustte. Zoo had hij eene taak vervuld, die aan alle Europesche volken, welke haar sedert de vervolging der Christenen in de 17de eeuw ondernomen hadden, mislukt was. De uitkomsten, die hij verkregen had, omvatten alles, wat hij slechts eenigermate kon wenschen. De wreede behandeling van schipbreukelingen, de beperking van het buitenlandsche verkeer tot eene enkele haven, de vernederingsen, waaraan de toegelaten vreemde kooplieden langer dan twee eeuwen waren blootgesteld, de behandeling van vreemde gezanten als behoeftigen, die men uit medelijden levensmiddelen schonk, — dat alles had hij in eens veranderd. Indien het door hem verkregen verdrag nog ver achterstond, bij de handelsverdragen tusschen Christelijke volken, dan was het

toch een begin, dat in eene niet te zeer verwijderde toekomst de rijkste vruchten kon opleveren. De inwilligen der Japanners aan het buitenland, hoe nietig zij ook mogen schijnen, waren eene volkomene opoffering der Japansche grondregels bij het buitenlandsche verkeer. Als men eens een stelsel heeft opgeofferd, dan houden de daaruit voortspruitende gevolgen, die niet dadelijk opgegeven worden, toch niet lang stand. Zij zijn als de werken eener vesting, waarvan het beheerschende punt in handen des vijands is. Ter wille van de eer kan men ze nog eene poos verdedigen, maar men kan er zich niet in staande houden.

Simoda, van de kleine bogt gezien.

VII. Š i m o d a.

PERRY's persoonlijke verdiensten ten opzichte van het verdrag. — Japansche lente. — De Japansche vrouwen. — Reize naar Jeddo. — Simoda. — Bouwtrant der stad. — Haar verkeer. — Tempels en kerkhoven. — Botsing met de overheden. — Twee Japanners willen PERRY vergezellen. — Vriendschappelijk verkeer met de inwoners.

PERRY was door het sluiten van het verdrag, van eene groote verantwoordelijkheid ontslagen. Er was geene spraak geweest van vaste voorschriften zijner regering waaraan hij zich had kunnen houden. Hij

moest slechts zien, hoe ver hij komen kon en zijne handelingen, door de omstandigheden laten regeren — dit was ongeveer de hoofdinhoud zijner instructiën. Buitendien had hij geen leidraad aan vroegere verdragen met Japan, want deze bestonden niet. De Japanners hadden door de eenvoudige maar niet tegen te spreken opmerking, dat zij geene Chinezen waren, maar Japanners, een volk met andere wetten, andere zeden en andere behoeften, zijne poging verijdeld, om het Chineesch-Noord-Amerikaansche verdrag als grondslag te stellen.

PERRY was dus beperkt tot de gegevens, die de eigenaardigheden van het volk zelf hem aanboden. Wij hebben reeds opgemerkt, hoe juist hij oordeelde, toen hij begreep, dat eene kalme en waardige vastberadenheid hem verder zoude voeren dan de Hollandsche onderdanigheid. De uitkomst bewees hem van het eerste oogenblik zijner landing te Napa af, tot aan de onderteekening van het verdrag te Kanagawa toe, dat zijn stelsel het ware was. Desniettegenstaande had hij tot het laatste oogenblik toe, met een groot bezwaar te kampen, namelijk met de onzekerheid, waar het punt was, waarbij hij zijne eischen moest beperken, om geene breuk te doen ontstaan. Het was niet gemakkelijk voor hem dit punt te vinden, door de gewoonte der Japanners om het gewigtige en het nietige ongeveer met dezelfde hardnekkigheid te weigeren. De kennis van de zeden des lands, die hij uit boeken had geput en zijne waarnemingen bij de dikwijls herhaalde onderhandelingen met de Japansche gevolmagtigden lieten hem ook hierin niet mistasten. Het voortdurend verblijf van vreemdelingen en de aanwezigheid van Christelijke vrouwen, waren klaarblijkelijk zaken, die den Japanners niet bevielen. Hierin gaf PERRY dus toe en liet hij het aan den tijd over, in dit opzigt de vooroordeelen der Japanners te overwinnen. Eveneens gaf hij toe aan den tegenzin der Japanners om eene haven in de buurt van Jeddo te openen. Bij deze vraag offerde PERRY wel voordeelen op, die aan het gestadig verblijf en de aanwezigheid van Christelijke vrouwen niet verbonden waren, maar hij stond er toch in toe, om in plaats van Oeraga eene andere, bij het buitengewoon levendig verkeer der hoofdplaats niet zoo betrokken haven aan te nemen, omdat hij in eens niet zoo veel wilde eischen. Welligt droeg zijne toegevendheid in deze punten niet minder goede vruchten, dan de vasthoudendheid, die hij bij andere onderhandelingen toonde. In elk opzigt is zijne handelwijze, een voorbeeld op welke wijze men in Japan moet handelen en als zoodanig is het ook door zijne diplomatische opvolgers uit andere landen, beschouwd.

Het verdrag was op eenen vrijdag geteekend, zoo dat het matrozenoordeel, dat deze dag een ongelukkige zoude zijn, hier, even als zoo dikwijls anders, niet bevestigd werd. De gelukkige uitkomst maakte de scheepsgodsdienst oefening van den volgenden zondag, bijzonder plegtig. Den 4^{den} April vertrok ADAMS met de Saratoga om aan zijne regering het verdrag en uitvoerige berigten van PERRY, te brengen. De Commodore bleef zelfs tot den 14^{den} April met de Japansche ambtenaren beleefdheden en geschenken wisselen,

zonder dat hij daarom zijn plan opgaf, in weerwil van hunne verzoeken, eene onderzoeking van de baai tot aan de hoofdstad te ondernemen.

Het was nu lente geworden. Het weder, dat men in waarheid nooit streng had kunnen noemen, daar de thermometer steeds tusschen $+ 2$ en $+ 14^{\circ}$ R. had gestaan, was nu warm en vriendelijk. De akkers en tuinen waren met een zacht en frisch groen bedekt, de boomen hadden hunnen bladerdos wedergekregen en wierpen hunne schaduwen op dalen en heuvels. De camelia's, die aan de baai van Jeddo, waar men ze overal ziet, boomen van $4\frac{1}{2}$ el hoogte vormden, stonden in vollen bloei en waren met hunne roode en witte bloemen, die de zuiverste kleuren en de regelmatigste gedaante hadden, het grootste sieraad van het landschap. Het eiland Webster, naast hetwelk de Amerikanen ten anker lagen, was nu met zijne digte bosschen, zijne boschachtige hoogten en zijne bebouwde dalen een bekoorlijke plek. De oever had zulk een lagchend voorkomen gekregen, dat het oog zich

Een Japansche daglooner.
(Volgens SIEBOLD).

niet verzadigen kon aan het gezigt van zijne landschappen tot aan de verwijderde bergen in den achtergrond.

De Japanners hadden er niets tegen, dat PERRY en zijne officieren kleine togtjes maakten. Op deze wijze zamelden zij de eerste vruchten van het verdrag in. De tolk JENOSKE echter vergezelde hen met verschillende ambtenaren en zoodra men eene plaats te dicht naderde, liep een der laatsten vooruit en wees iedereen af. Dit mishagde aan PERRY, die niet alleen het land, maar ook de menschen wilde zien, en hij beklagde er zich over. De verklaring

der ambtenaren, dat hunne landslieden, vooral de vrouwen, zich uit verlegenheid verwijderden, werd niet aangenomen. JENOSKE voelde zich niet eens beleedigd, dat men hem van eene leugen betichtte, en beloofde dadelijk, dat niemand meer zoude afgewezen worden. De inwoners konden van nu af aan ongestoord naderen en mannen, vrouwen en kinderen, stroomden met geheele scharen toe.

De weg naar Yokuhama geleidde langs de kapel, waarvan wij de afbeelding op bladz. 82 mededeelden. De inwoners, die men zag, schenen uit ambtenaren, kooplieden en arbeiders te bestaan. Bij de lagere standen zag men noch armoede, noch overlading met arbeid. Op den geheelen weg vertoonden zich geene bedelaars. De arbeiders liepen barvoets en blootshoofds en onderscheidden zich overigens van de beide overige standen, door de korthed van hun gewaad. In tegenwoordigheid van de ambtenaren waren zij zeer achterhoudend voor de Amerikanen; als zij echter meenden niet bewaakt te worden, gedroegen zij zich vrij en ongedwongen. Zij hadden strooijen dekkleeden bij zich, om bij voorkomenden regen niet nat te worden. Deze dekkleeden worden aan den hals bevestigd en loopen als een dak over de schouders. De afbeelding van eenen arbeider op de Lioe-Kioe eilanden, die zich op deze wijze dekt (bladz. 145), zoude ook voor Japan passen. De aanzienlijken vervangen dit stroodak dubbel, door een dekkleed van waterdigt, geëlied papier en door eenen regenscherm, die in warme dagen tot zonnenscherm gebezigd wordt.

In alle akkers werkten vrouwen. Zij waren op dezelfde wijze als de mannen gekleed en onderscheidden zich alleen van de laatsten door het kapsel. De Japanner scheert zich het hoofd, de Japansche vrouw bindt haar lang haar op en vormt er van boven een knoop van of bevestigt het met behulp van een klein kussentje. De Amerikanen hadden tot nu toe, de zedeloosheid der Japansche meisjes, waarvan vroegere reizigers zoo veel weten te verhalen, niet bevestigd gevonden. Gedurende hun geheel verblijf in de baai van Jeddo bemerkten zij in dit opzigt niets nadeeligs. PERRY'S dagboek wil daaruit de gunstigste gevolgtrekking voor de waardigheid der Japansche vrouwen en voor hare stelling in het burgerlijke leven, maken. Wij betreuren het tegen dit oordeel te moeten opmerken, dat PERRY van het vrouwelijke geslacht, dat de ambtenaren tot bij deze wandeling verwijderd hielden, veel minder zag dan onze landgenooten, die een geheel ander oordeel vellen.

In de stad Yokuhama geleidde men de Amerikanen in het huis van den

eersten gemeente-ambtenaar, waar ververschingen gereed stonden. Het vertrek, waarin zij ontvangen werden, was zeker het staatsievertrek en toch naar Europesche begrippen zeer armoedig gemeubeld. Vensters van geëlied papier, zachte matten op den grond en roode banken langs de muren was alles. De vrouw en de zuster van den ambtenaar bedienden zelve, en wel knielend, om den vreemdelingen hare achting te betuigen.

De jonge meisjes zijn fraaijer dan de vrouwen, en hare levendigheid en onbeschroomdheid schijnen te kennen te geven, dat zij in het gezellige leven geene onderdrukte plaats beslaan. Zoo als PERRY van den tolk hoorde, veroorlooft men haar den vrijsten omgang, en zijn theeveereenigingen van meisjes en vrouwen in Japan even veelvuldig als in de Vereenigde Staten.

Wij durven niet beslissen of de Japansche vrouwen werkelijk zoo »dik en plomp» zijn, als PERRY ze afschildert, of dat alleen haar wijd kleed, haar zoodanig voorkomen gaf. Hare grootste schoonheden zijn hare zwarte haren en hare schitterende zwarte oogen. Daarentegen is de mond naar onzen smaak afschuwelijk, daar zij zoo wel de tanden als de lippen kleuren. Op de laatsten leggen zij eene zelfstandigheid, die in dunne lagen rozenkleurig verschijnt, in dikke lagen tot het paarsche overgaat. De Japansche dames vinden deze laatste kleur het fraaist en zij versieren zich dientenvolge. Achter de paarsche lippen ziet men bij iederen glimlach zwarte tanden, die niet van nature deze kleur bezitten, maar haar met veel moeite verkregen hebben. Daartoe bezigen de Japansche vrouwen eene kleurstof, die zij uit ijzervijzel en saki zamenstellen. Dit mengsel is zoo bijtend, dat zij het tandvleesch aantast. Men kan ligtelijk begrijpen, welk geheel de paarsche lippen, de zwarte tanden en het verbrande tandvleesch moeten vormen. De jonge meisjes laten de lippen en tanden zoo als de natuur ze haar gegeven heeft. Eene werkelijk beminrende kruid, zal echter niet tot den bruiloftsdag wachten om zich te verwen, maar zal veeleer haar overgang tot den hoogerren trap van fraaiheid op haar verlovingsfeest voltrekken.

De vrouw en de zuster van den ambtenaar bewogen zich niet alleen in de vormen der strengste Japansche etikette. Toen de moeder haren kleinen knaap medebragt, zagen de Amerikanen tot hunne groote verbazing, dat zelfs dit kleine kind reeds gedresseerd was. Zijn gelaat was vuil, zijn geheel uiterlijk niet bijzonder bekoorlijk, maar het boog het geschoren hoofdje met zoo veel sierlijkheid, dat een volwassen mensch hem niet had kunnen overtreffen.

Den 10^{den} April volvoerde PERRY zijn besluit, om Jeddo zoo dicht te nade-

ren, als de toestand van het water zulks veroorloofde. De Japansche beambten protesteerden tot op het laatste oogenblik, om hem ten slotte naar zijn goedvinden te laten handelen. Er was niets meer te zien van de krijgs-

Japansche vrouwen.

haftige toebereidselen, die men bij zijne komst in de geheele baai had opgemerkt. Nergens werd aan versterkingen gearbeid, nergens zag men soldaten aan den oever heen en weder trekken, om te toonen, over welke strijdmagt Japan kon beschikken. Men had zelfs een groot paalwerk in de nabijheid

van Jeddo in brand gestoken, om den Amerikanen een bewijs van vertrouwen te geven.

Toen men de kaap voor Sinagawa, de zuidelijke voorstad van Jeddo, omgezeild had, bevond men zich tegenover de laatste. Ongelukkigerwijze heerschte er een nevel op de kust, zoo dat alle Amerikaansche oogen, die uit de masten en het want, van het dek en uit de poorten keken, de beroemde stad, waarmede aller gedachten zich sedert maanden hadden bezig gehouden, slechts als door eenen sluijer konden zien. Men kon overigens de buitenste lijnen onderscheiden. De gebouwen bedekten, dicht op elkander gehoopt, eene uitgestrekte ruimte. Hare spitse daken en hare trapswijze opklimmende tuinen geleken op dat, wat men reeds in andere plaatsen van de baai gezien had. Op de hoogten en op vooruitspringende gedeelten van het land zag men vestingwerken, indien het geen Boeddhistische tempels waren, die steeds op de hoogste punten gebouwd worden.

Langs de geheele zeezijde van de stad zag men rijen paalwerk. Hier en daar waren daarin openingen, tot doorlating van sloepen en kleine jonken. Of het paalwerk er toe bestemd was, om de golven te breken, of het vestingwerken waren, en of men het kort geleden tegen de Amerikanen had daargesteld, waren vragen, die PERRY niet konde beantwoorden. Hij zag echter zoo veel van alle vestingwerken van de hoofdstad des rijk, dat hij de overtuiging kreeg, dat eenige stoombooten, van weinig diepgang en met eenige zware vuurmonden bewapend, genoegzaam zouden zijn, om Jeddo in een puinhoop te veranderen, zonder zelve veel te lijden.

Aan boord bevonden zich eenige Japansche ambtenaren. Deze arme lieden waren gedurende de geheele reis in doodsangst en smeekten PERRY onophoudelijk, om terug te keeren. Zij zeiden, dat als hij in het gezigt van Jeddo ankerde, de bevolking ten hoogste opgewonden zoude geraken, terwijl niemand voor de gevolgen kon instaan. Hoewel zij zulks niet ronduit zeiden, lieten zij toch raden, dat de Keizer zelf in dat geval gevaar zou loopen. Dan zoude men hen verantwoordelijk stellen voor de ramp, voegden zij er bij. De commissarissen en alle ambtenaren waren tegen PERRY zoo vriendelijk geweest, dat hij hen niet in ongelegenheid mogt brengen. Daar intusschen zijn oorspronkelijk plan, om voor de hoofdstad het anker te werpen en het keizerlijke paleis met eenige eereschoten te begroeten, hem niet zeer ter harte ging, gaf hij bevel tot de terugreis. Den ambtenaren rolde een steen van het hart, en toen spoedig daarna de scheepsklok het middageten aankondigde, was niemand meer vergenoegd dan zij.

Simoda ligt zoo nabij de Amerikaansche ankerplaats in de baai van Jeddo, dat PERRY den 18^{den} April voor zijne vaart daarheen, niet meer dan elf uren noodig had. De afbeelding aan het begin van dit hoofdstuk stelt de stad voor, zoo als zij zich bij het inloopen van de binnenhaven voordoet.

Landingsplaats bij Simoda.

Simoda ligt onder $34^{\circ} 39' 49''$ noorderbreedte en $138^{\circ} 57' 50''$ oosterlengte. De kust van het eiland Nippon, waarop zij geheel in het zuiden gelegen is, behoort tot Kamo, een der acht districten van het vorstendom Idsoe. De

haven heeft het voordeel van eene regtstreeksche verbinding met de zee, en men kan haar gemakkelijk in- en uitloopen. Bij het binnenloopen van de binnenhaven is voorzigtigheid noodig, daar op eene plaats van het kanaal, dat uit de buitenhaven daarheen voert en welk kanaal niet breeder dan 360 el is, eene rots met kegelvormigen top van den grond opstijgt, en bij eb slechts met 12 voet water bedekt is. De Amerikanen meedden deze rots, omdat hunne vooruitgezonden schepen het dieplood vlijtig gebruikt en de gevaarlijke plaats met boeijen hadden aangegeven.

De stad ligt in eene bekoorlijke landstreek. Zij zelve ligt zoo nederig aan den oever, dat zij den indruk van landelijke afzondering, dien de landstreek maakt, slechts verhoogt. Haar naam Simoda - laag veld - kenschetst hare lage ligging. Achter haar verheffen zich boschachtige heuvels, door liefelijke dalen gescheiden en de achtergrond wordt door hooge rotsbergen afgesloten. Van vele punten af ziet men de zware omtrekken van den Foesi-Jama zich hoog in de lucht verheffen. Door een der dalen stroomt eene kleine rivier, de Joodsoe Gawa, die in de baai uitstroomt en die voor vlakke booten bevaarbaar is.

Simoda moet de voornaamste stad van het vorstendom Idsoe zijn en gaat voor eene oude stad door, die voor twee honderd jaren, nog de eerste haven was voor alle zeeschepen, die Jeddo wilden bezoeken. Omstreeks dit genoemde tijdstip kreeg Oeraga, dat digter bij de hoofdstad ligt, de voorkeur en Simoda heeft daardoor natuurlijk veel verloren. De handel, dien zij tegenwoordig drijft, bepaalt zich tot het binnenland en de naastbijzijnde zeehandelsplaatsen. Zij bezit overigens eene reederij en eene werf, waarin gedurende het verblijf der Amerikanen naarstig gewerkt werd. De haven, voor de kleine jonken bestemd, is in verbinding met de rivier en laat aan de vaartuigen toe, deze met gebruikmaking van den vloed op te zeilen.

De huizen van de stad staan dicht op elkander en de straten doorsnijden elkander regthoekig. De meesten zijn met houten poorten gesloten, waarvan de holle peilers tot wachtkamers dienen en die van buiten opschriften met den naam van de straat dragen. De kleine rivier, die door Simoda stroomt heeft steenen kaaijen en bezit op vier plaatsen bruggen. De straten zijn gedeeltelijk met fijngestampde kiezel bedekt, gedeeltelijk geplaveid. Men heeft de grootste zorg gedragen voor de zuiverheid en de gezondheid der stad. Niet alleen zijn er riolen, maar ook sluizen, die van tijd tot tijd geopend worden en door haar water alle vuil naar de haven wegspoelen.

De huizen zijn in den regel slechts eene verdieping hoog; staat er eene

tweede verdieping op, dan dient zij alleen tot berging van koopwaren of van voorraad voor het huisgezin. Geheele steenen huizen, huizen waarvan de voormuur uit steen, de overige muren uit leem bestaan en hutten met stroo gedekt staan naast elkander. De inwoners van Simoda hebben niet naar het Europesche ideaal gestreefd, volgens hetwelk geen huis één duim voor of achter mag staan. Nu eens ligt de tuin, die nimmer ontbreekt vóór, dan weder achter de gebouwen. De leemwanden worden beschilderd of men wacht totdat zij door den tijd zwart geworden zijn en trekt er dan witte strepen over. Op de daken vindt men dikwijls bij afwisseling zwarte en witte pannen en de randen steken ver vooruit, om de bewoners tegen de zon en de ruiten van geolied papier tegen den regen te beschutten. Op elk dak zijn draden gespannen, opdat de kraaijen er zich niet op zouden plaatsen. De Japanners zijn in de bouwkunst nog niet zoo ver gevorderd, dat zij schoorsteenen ingevoerd hebben. Hoogstens is boven in den wand een gat voor den rook gelaten; meestal vertrouwt men er op, dat er van zelve reten en scheuren zullen ontstaan, die de taak zullen vervullen, waartoe dat gat bestemd is.

De voorzijden der winkels en huizen zijn van losse planken voorzien, die men des nachts aan de palen bevestigt waarop de vooruitspringende staken rusten. Achter deze planken bevinden zich de vensters van geolied papier, die men openen moet, als men op de straat wil zien. Soms zijn deze papieren vensters door bamboezen traliewerk vervangen. De deur wordt onder den luifel geopend, waardoor niet alleen de bezoekers maar ook de koopers in de winkels beschut worden. Men is niet gewoon de beste waren uit te stallen. Zij bevinden zich in doozen of pakjes, die men van boven opent, zoodat de koper zich van de hoedanigheid der waren kan vergewissen. De gewone waren worden in den gang, gedeeltelijk in kisten, gedeeltelijk op planken tegen den muur bewaard.

In de koopmanshuizen liggen de woonvertrekken, waarbij dikwijls een vertrek voor de huisselijke godsdienst komt, achter. Het hoofdvertrek dient tot verblijf zoowel bij dag als bij nacht. Men ontvangt daar bezoeken en sommige handwerkslieden gebruiken het als werkplaats. Bij dag vormt het eene enkele groote kamer, bij nacht wordt het door schermen in verscheidene slaapkamertjes herschapen. De dikke, zachte matten, die in zulk eene kamer nimmer ontbreken en die op eene 2 voet hooge stellaadje liggen, dienen over dag tot zitplaatsen en des nachts als bedden.

De logementen hebben slechts eene voortreffelijke hoedanigheid, groote

zindelijkheid. De kamers zijn hoogst ongezellig, want er zijn geene tafels, stoelen of divan's, noch spiegels en schilderijen. De namen der gasten worden op borden buiten de deur gehangen, zoodat de geheele stad weet, wie zijn intrek genomen heeft. Indien een adellijke komt, zoo plaatst hij eene groote banier, waarop zijn wapen geborduurd is.

De plaats, die voor of achter het huis ligt, is geheel als tuin ingerigt. De armen planten daar keukengroenten, de rijken versieren haar naar Japanschen smaak met schoon bloeiende heesters, kleine vijvers met goudvischen en andere fraaije zaken.

De Amerikanen schatten het aantal huizen van Simoda op duizend; dat der inwoners op ongeveer zeven duizend. Een vijfde daarvan bestaat uit kleinhandelaars en handwerkslieden, van wier bedrijf men overigens weinig bespeurt. Er wordt geene markt gehouden en het verkeer is bedaard en stil. Het wemelt in Simoda van ambtenaren, soldaten en bedienden van den adel. Indien het groote aantal daarvan, al tot het besluit voert, dat op de arbeidende klasse zware lasten drukken, dan wordt toch het oog weinig gekwetst door openlijke armoede; zelden ziet men een bedelaar.

De lagere standen leven vooral van visch en groenten. De hoenders, eenden en ganzen, die men opkweekt zijn voor den aanzienlijken stand bestemd: runderen dienen tot lastdieren en worden niet gegeten. De landstreek in den omtrek levert vooral rijst, tarwe, gerst en zoete aardappelen, boekweit, Turksche tarwe, taro, boonen, kers en eijerplanten. De rijst wordt geplant en nadat het veld onder water gezet en door ploegen en eggen in zachten modder is veranderd, worden de jonge loten verplant. In September, hoogstens in het begin van October komt de rijst tot rijpheid. Men laat in den winter de lage velden braak liggen; de hoogere worden met Turksche tarwe of gerst beplant, die in Mei gesneden wordt, waarop men in Junij weder jonge rijstplanten poot.

In Simoda verloren de Amerikanen de goede meening, die zij in Oeraga omtrent de zedelijkheid der Japanners hadden opgevat. In de openlijke baden verkoelden de beide geslachten zich naast en door elkander en wel geheel in den natuurstaat. De volksletterkunde met hare onzedelijke afbeeldingen moest het geloof aan een zedelijk leven der Japanners geheel omverwerpen. De Japanners trachtten den slechten indruk van deze opmerkingen uit te wischen, door te beweren, dat deze zeden niet overal in hun vaderland heerschten en dat zij ook te Simoda slechts onder zekere standen verspreid waren.

De vroomheid der inwoners schijnt door hunne losse zeden niet benadeeld te worden. Er zijn te Simoda negen Boeddhistische kloosters en tempels, een groote mia of sintoe (kerk) en eene menigte kleinere heiligdommen. Al deze tempels liggen in de voorstad achter Simoda; op de hellingen en uitstekten der bergen, die het strand insluiten, verheffen zich onder boomgroepen, dikwijls midden in het bosch, kapellen en heiligenkastjes, waartoe men langs steenen trappen opklimt. Het scheen den Amerikanen toe, dat de aanzienlijken in geloofszaken onverschillig waren en dat juist de laagste standen, wier zeden zoo veel aanstoot geven, den grootsten ijver in de godsvereering toonden. Indien dit waar is, kan men moeilijk begrijpen, hoe de zeker niet onaanzienlijke kosten voor de tempels en hunne priesters bestreden worden, daar de inkomsten der kerk in Japan bijna geheel uit vrijwillige bijdragen der geloovigen bestaan.

Toen de Amerikanen eene begrafenis volgden, die door onze afbeelding wordt voorgesteld, kwamen zij op een der kerkhoven, die met elken tempel of elk klooster verbonden zijn. Van de laatsten zijn er negen, en op één na hebben zij allen zonderlinge namen. Het grootste heet klooster der gehoorzaamheid aan BOEDDHA, verder heeft men een klooster van den grooten vrede, een van de bron der dankbaarheid, een van het rijstveld, een van de bron des geluks, een van de voortdurende vreugde, een van de bron des verstands en van het lange leven. De gebouwen zijn van hout, en hoewel zij redelijk goed onderhouden zijn, kan men op hunne oppervlakte, die niet versierd, noch beschilderd is, den invloed van het weder duidelijk herkennen. De daken bestaan uit pannen en springen even als bij de bijzondere woningen ver vooruit.

De inwendige versiering der Boeddhistische tempels beteekent weinig. De vloer verheft zich vijf voeten boven den grond en is met matten bedekt. Aan de deur staat links eene trom, regts een gong, beiden met een geheel ander doel, dan wij volgens onze gebruiken zouden vermoeden. Beide instrumenten zijn er namelijk niet toe bestemd om de gemeente tot het gebed op te roepen, maar om de goden of heiligen te doen opmerken, dat iemand hunne hulp wil inroepen. Tot hetzelfde einde is aan elk der voor de priesters bestemde lessenaars, een stuk hout in de gedaante van een visch bevestigd, waarop gestadig geslagen wordt.

De kasten en nissen waarin de beelden der voorouders staan, worden met de meeste zorg in order gehouden en gereinigd. Het beeldhouwwerk is overigens niet beter dan dat in de Chinesche tempels. Hier en daar ziet men aan

de wanden een gewijd bord, waarop eenige gebeurtenis uit het leven van den gever figuurlijk is voorgesteld, gebeurtenis waarvoor hij tot eene bijzondere dankbaarheid aan BOEDDHA verplicht is. Rondom staan bussen, waarin de geloovigen verzocht worden, hunne milde gaven neder te leggen. Zoo als de opschriften zeggen, dient het geld tot »verzadiging van hongerige duivels” en de milde mag de hoop voeden, »dat zijne deugden zich zullen bevestigen.”

Begravenis in Simoda.

Aan eenige tempels herinnert eene waarschuwing, dat niemand spijsen of dranken in den tempel mag binnenbrengen.

De kerkhoven naast de tempels zijn met gedenkteeken en grafsteenen geheel bedekt. Zij zijn in den regel in eenen grijzen steen gebeiteld, die in de nabijheid van Simoda gevonden wordt en hebben de eenvoudige vormen van platen, grafheuvels en obeliskken. Daartusschen staan Boeddha-beelden, de grootsten in levensgrootte, de kleinsten nog geen voet lang. BOEDDHA

wordt nu eens zittende, dan weder staande voorgesteld, nu eens met eene schelp, waaruit hij te voorschijn komt, dan weder met eene lotusbloem of eenig ander zinnebeeld in de hand. De groote menigte bloemen, die in vaten of potten voor de graven en afgodsbeelden staan, maken eenen aangename indruk. Als zij verwelken, worden zij altijd vernieuwd.

De vochtigheid van het klimaat is zoo groot, dat de lijkgesteenten spoedig met mos bedekt zijn en de opschriften onleesbaar worden. Eenige der nieuweren, die men ontcijferen kon, beschreven den rang, de verdiensten en den sterfdag der overledenen. Aan een' hunner werd de eeuwige zaligheid voorspeld, omdat hij drie duizend godsdienstige boeken gelezen had. Een grafteeken stelde eene in steen gebeitelde gebeurtenis van het leven des dooden voor. Hij gaf gehoor en de menigte dienaars en smeeelingen, die in de eerbiedigste houding om hem heen geschaard zijn, gaf den rang aan, dien hij bij zijn leven bekleedde.

Naast de nieuwere graven waren smalle houten borden geplaatst, waarop zedespreuken vermeld staan. Indien de tolken der Amerikanen goed vertaald hebben, dan verschilt de Japansche dichtkunst niet veel met onze proza. Een dezer opschriften luidde als volgt:

Welke bestendigheid geeft het geluk dezer aarde?
 Het verdwijnt uit het oog als ijzel voor de zon.
 Hoopt gij eens, de vreugde des hemels te smaken.
 Adem dan de geur van Boeddha's heilige wetten in.

Eene andere spreuk was van den volgenden inhoud:

Wilt gij, dat zelfs de hel uwe deugd zal kennen,
 Leef dan gedurende uw geheele leven in volmaaktheid.

De volgende spreuk herinnert aan eene spreuk des bijbels:

De wijze versiert zijn huis met zijnen roem
 En lang na hem zal zijne herinnering nog leven.

In den regel wordt bij al deze opschriften eene duidelijke wenk aan de levenden te geven, dat zij, indien het hun niet vergund is hun leven lang in volmaaktheid te leven en hun huis met hunnen roem te versieren, zij daarom toch niet aan het eeuwige geluk behoeven te wanhopen. Er is een onfeilbaar middel om de eeuwige zaligheid te verkrijgen — namelijk de priesters met rijke gaven te beschenken.

Een maatregel van het bestuur gaf den Amerikanen geen hoog denkbeeld

van de achting, waarin de Boeddhistische tempels bij de hoogere standen staan. Men wees hun de grootste der kerken gedurende hun geheele verblijf aan, om daarmede naar willekeur te handelen. Zij ligt aan de zuidzijde der stad, dicht naast eene steile rots van meer dan honderd voet hoogte, terwijl aan de andere zijde een digtbegroeide berg opstijgt. Achter het klooster, strekt zich een tuin tot aan de bergen van den achtergrond uit, waarin trappen zijn uitgesneden. De tuin bevat keukenplanten, bloembedjes en boschaadjes. De officieren van het eskader bewoonden in het gebouw een zeer groot vertrek, dat men door het plaatsen van schermen in afzonderlijke kamers had verdeeld. Men onthaalde hen op rijst en groenten en stelde zoo vele bedienden tot hunne beschikking, dat zij nergens over konden klagen.

Indien men de grootste en breedste straat van Simoda doorloopen heeft, dan komt men aan eene laan van dennen- en jeneverbessen boomen, aan welks einde zich de groote Sintoe-tempel verheft. Midden in den weg zijn twee vijvers uitgegraven, die geen ander doel schijnen te hebben, dan om het bestaan van twee bruggen te regtvaardigen, die op kunstige wijze in steen zijn uitgehouwen en de fraaiheid van den toegang vermeerderen. Aan weerszijden van den ingang staan twee standbeelden, die gewapende mannen voorstellen, waaraan de beeldhouwer een buitengewoon somber uiterlijk heeft gegeven. Verschillende paren steenen kandelabres staan daarneven en ter zijde daarvan verheft zich een toren met eene klok, die den goden reeds van verre waarschuwt, dat er een bezoek voor hen komt. Voorts komt men aan een voorportaal met slechte schilderijen en men staat nu voor de trappen, die naar het hoofdgebouw geleiden.

De tempel zelf bestaat uit ruw getimmerd hout en heeft een strooijen dak. Hij zoude alleen aanspraak op kunstwaarde kunnen maken door het houtsnijwerk en het beeldhouwwerk aan de ingangspoort. De stijlen van de poort zijn versierd met tijgers- en olifantskoppen en aan weerszijden van den ingang heeft eene hand, die meer goeden wil dan kunstzin verraadt, getracht leeuwen uit te beitelen. Het inwendige bestaat uit eene groote zaal en eene kapel, die door een bamboezen traliewerk is afgescheiden en die een beeld van HACHIMAN, een' vergoden held, bevat. De god is door gewapende dienaars omgeven, die in hunne nissen geplaatst zijn, alsof zij zijne bevelen afwachten. De tempel heeft verder geene versieringen, tenzij men daaronder eene kist wilde begrijpen, die voor de kapel de giften verwacht. Aan den muur hangt verder nog eene lijst van minstens dertig voet lengte, die de namen en giften bevat van al degenen, die den halfgod hunne dankbaarheid

hebben willen bewijzen. Gevers die te nederig zijn of wier geschenken te klein zijn om op de lijst vermeld te worden, werpen hunne giften in de kist.

Met den grooten tempel zijn verschillende kleine kapellen in verband gebragt. Men heeft daarvoor werkelijk schilderachtige plaatsen uitgezocht op de toppen van boschachtige heuvels en vooruitstekende klippen. De toegangen worden gevormd door goede wegen, bruggen van eenen enkelen Romeinschen boog en trappen, alles zorgvuldig van steen vervaardigd. De Japanners zouden de versieringen dezer wegen, de poorten met zuilen en de uitgebeitelde leeuwen gespaard hebben, als de Europesche smaak hen geleid had. Verschillende dier kapellen zijn zoo dicht in het geboomte verscholen, dat men ze niet ziet voor dat men er onmiddelijk voor staat.

Een der kleinere tempels werd het geliefkoosde plekje der Amerikanen. Zoowel de schoone ligging als de bouwtrant onderscheidden hem van de overigen. Hij was aan den heilige der zeelieden gewijd en onder zijne versieringen was eene zeer zinrijke: een kraanvogel met uitgespreide vlerken, het zinnebeeld van het rusteloze element, waaraan de zeeman zijn leven toevertrouwt. Als de Amerikanen daar kwamen vonden zij altijd visschers en matrozen voor dit gebouw. De visschers kwamen met de vangst van den dag en bedankten den beschermer voor hun geluk, de matrozen vervulden geloften, die zij in eenen storm of bij eene schipbreuk hadden afgelegd. Op eene voorplaats door boomen beschaduwd, herstellen de visschers hunne netten en omgeven door hunne manden en al hun vischtuig, schijnen zij den zegen van den beschermheilige over hunnen arbeid in te roepen.

De Amerikanen breidden voorts hunne uitstapjes verder in het binnenland uit. Zij vonden daarbij vele schoone punten, vooral bij eene kleine kapel, die door pijnboomen beschaduwd een weinig bovenwaarts van de stad gelegen is; het oog zag hier gelijktijdig een zorgvuldig bebouwd dal, de zuidelijke bergen van het landschap Idsoe, de stad en de zee. Bergen en dalen wisselen elkander landinwaarts met bevallige verscheidenheid af. In het westen heeft de landstreek minder inwoners en behoudt zij meer hare natuurlijke schoonheid. Hier leven vele kolenbranders, die in de bosschen werken, welke op de lagere hoogten zijn gelegen. In de dorpen aan de kust oefenen visschers hun bedrijf uit. Naast twee van die plaatsen ziet men kunstmatige grotten in de klippen van den oever. Zij beschermen de visschers bij slecht weder en dienen tevens tot bewaring van eene zekere soort van zeeplanten, die in Japan, even als op andere plaatsen tabak, gekaauwd wordt.

De rivieren in de dalen, dienen tot kunstmatige besproeiing van de akkers in de vlakte. Het water wordt in de hoogste amphitheatersgewijze gelegen rijst- en korenvelden opgevoerd. Indien eene rivier te onbeduidend is om de besproeiing zonder hulp toe te laten, wordt het water door dammen opgestuwd of door werktuigen naar boven gedreven. De huizen der grondeigenaars en der pachters liggen aan den voet of op de hellingen der bergen en in hunne tuinen kan men dikwijls de liefhebberij der Japanners voor dwergplanten opmerken.

De ligging van Simoda schijnt een gezond klimaat ten gevolge te moeten hebben. De stad ligt op de buitenste punt van een schiereiland en de zee-winden hebben daartoe vrijen toegang, terwijl de omringende bergen de na-deelige uitwasemingen van het binnenland tegenhouden. Het strand, waarop zij gebouwd is, ligt laag maar is droog en de rivier, die haar doorsnijdt heeft een' snellen stroom. Het kan des winters niet koud zijn, daar de zee-lucht de koude matigt. De Amerikanen verbleven te Simoda van den 19^{den} April tot den 13^{den} Mei en gedurende dezen tijd stond de thermometer tusschen $+ 12$ en $+ 18^{\circ}$ R. In den zomer zal de warmte van de lucht tot 24° klimmen. De dagen zijn dan heet, maar des avonds steekt de zeewind op en koelt de lucht voor den geheelen nacht af. In den winter moet men zelden vorst of sneeuw hebben, hoewel de koude lucht uit het binnenland, die door de nabijzijnde bergen, niet geheel kan tegengehouden worden, de temperatuur doet dalen. In de lente en den herfst wisselen warme zeewinden, met koude landwinden af en verkoudheden moeten dan niet zelden zijn. Men kan volstrekt niet aannemen, dat in eenig jaargetijde aanleg tot aanstekelijke ziekten bestaat.

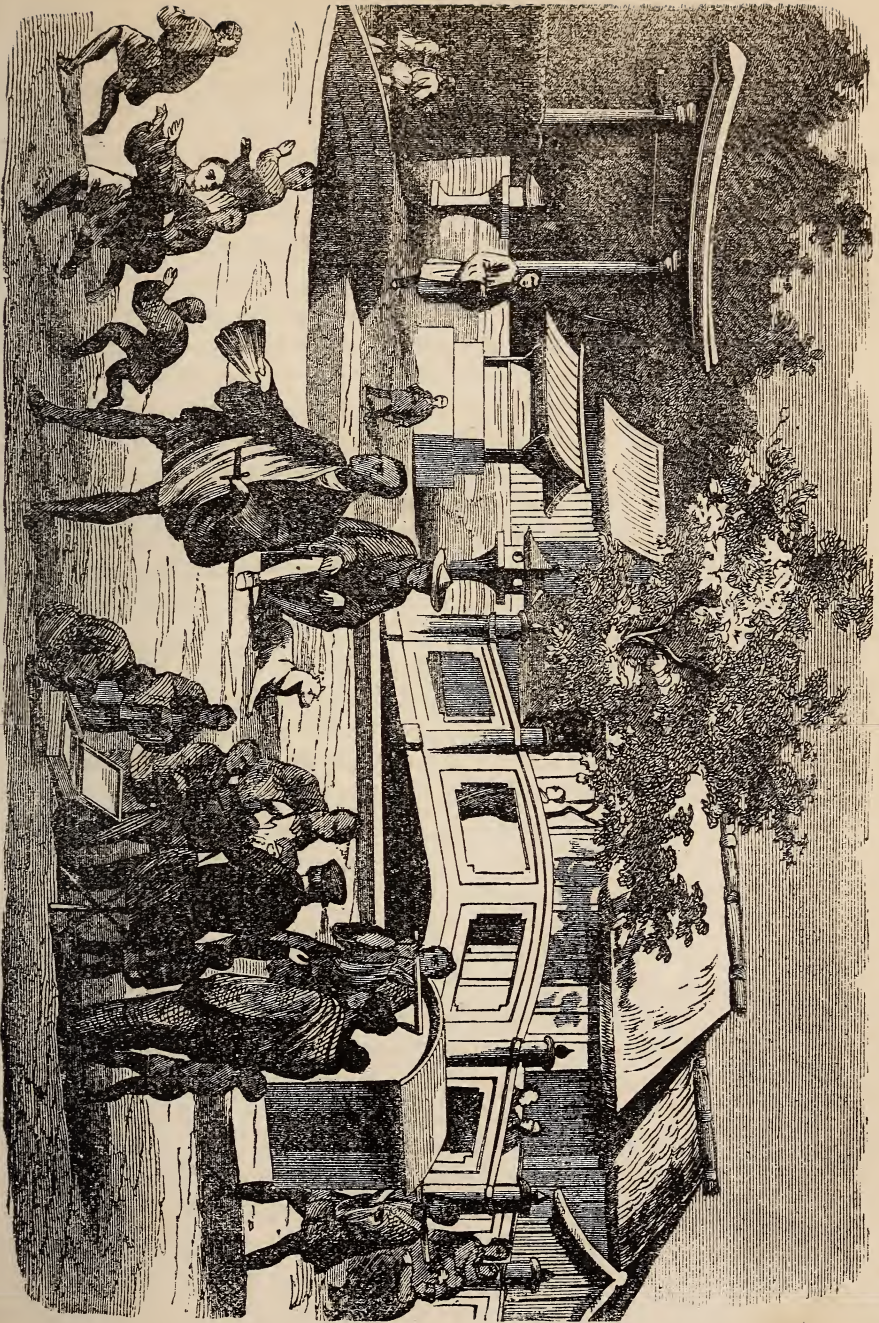
De Commodore PERRY had den stadhouder van Simoda een bezoek gebracht en was vriendelijk ontvangen. De officieren bezochten de kust naar welgevallen, waartoe het verdrag van Kanagawa hen regt gaf. De lagere klassen toonden ook hier eene ware begeerte om met de vreemdelingen in aanraking te komen, de uniformen, degenen en knopen te betasten en de Engelsche namen van duizende zaken te leeren. Spoedig daarna bleek het, dat de overheden niet geneigd waren, een vrij verkeer der inwoners met de vreemdelingen te vergunnen. Zoodra de officieren den wal betraden, verschenen soldaten of gewapende gerechtsdienaars en verstrooiden het volk. De winkels werden dan dadelijk gesloten en de straten werden ledig; de ambtenaren matigden zich zelf een toezigt over de Amerikanen aan en zaten hen steeds op de hielen. Buiten de stad was het niet beter; geen Amerikaan kon ver-

sche lucht inademen, zonder dat hij door een zwerm van opzigtters begeleid was.

PERRY kon zulk eene schending van het verdrag van Kanagawa niet dulden. Hij zond een zijner officieren naar den stadhouder en liet hem uitleggen, welke regten de Amerikanen door hun verdrag met den Keizer gekregen hadden. De stadhouder antwoordde, dat ook de Hollanders in Nagasaki bij elk uitstapje door twaalf of veertien soldaten bewaakt werden en dat dit in zijn land regt en gewoonte was. Men deed hem toen opmerken, dat het nieuwe verdrag, juist een ander regt en eene andere gewoonte daargesteld had, dat de Amerikanen nu uitdrukkelijk als vrienden erkend waren, dat hun omgeven met opzigtters eene ongeregtvaardigde belediging was; dat men zulk eene behandeling niet kon dulden en dat als zij nog langer aanhield, PERRY naar Jeddo zoude zeilen om eene uitlegging te eischen. Deze beslissende toon boezemde den stadhouder vrees in. Hij verontschuldigde zijne handelwijze met de verklaring, dat hij de baai van Jeddo voor het sluiten van het verdrag verlaten had en daarom niet wist, dat daarin sprake was van een vrij verkeer, dat hij dus instructiën in de hoofdstad zoude vragen en tot aan hunne aankomst, de Amerikanen niet verder lastig zoude vallen.

De officieren bezochten de kust nu dagelijks, en een tijd lang scheen het, alsof men hunne bewegingen niet zoude hinderen. Bij een dezer gelegenheden bemerkten zij, dat twee Japanners hen volgden, maar steelsgewijze, terwijl zij een gesprek schenen te willen aanknoopen. De Amerikanen bleven derhalve staan, de beide vreemdelingen naderden snel en nu bleek het, dat het aanzienlijke mannen waren. Zij droegen beiden twee zwaarden en hadden de beleefde, voorkomende manieren van den aanzienlijken stand. Zij keken angstvallig in het rond, of er niemand in de buurt was en verwijderden zich weder met spoed, nadat een van hen, onder den schijn van den horlogieketting van een' der officieren te bewonderen, eenen brief tusschen zijne kleederen gestoken had.

Aan boord werd de brief geopend en door de tolken vertaald. De inhoud verraste PERRY ten hoogste, daar hij uit het bepaalde verzoek bestond, de beide Japanners mede naar Amerika te nemen. »Twee geleerden uit Jeddo'' dus luidde de brief »bieden den hoogen officieren en onderhandelaars dezen brief aan. Onze kundigheden zijn weinig en gering, even als wij zelve nietig en onbeduidend zijn, zoodat wij slechts met schaamte tot U komen, wij zijn niet bekwaam in het gebruik der wapeuen en kunnen niet spreken over de regels der strategie en der krijgstucht; onze jaren en maanden zijn vervlo-

Ingang tot den tempel in Simoda.

gen in beuzelachtige bedrijven en ijdele vermaken. Wij hebben echter in boeken gelezen en veel hooren spreken, welke geleerdheid en welke zeden in Europa en Amerika heerschen en sedert jaren reeds koesteren wij den wensch om de vijf groote werelddeelen te bezoeken, maar de wetten van ons vaderland zijn, in alles wat de zeevaart betreft, uiterst gestreng, want vreemdelingen is het verboden in het land te komen en inboorlingen het te verlaten. Onze wensch om andere landen te bezoeken, is dan in gestadige ontroering in onze borst op en neêr gegaan, als bij iemand wiens ademhaling belemmerd wordt. De aankomst en het langdurig verblijf van Uwe schepen in onze wateren, hebben ons in de gelegenheid gesteld, eene aangename kennis en naauwkeurige waarnemingen te maken. Wij zijn op deze wijze van de vriendelijkheid van Uwe Excellentie overtuigd geworden en de oude wensch is daardoor bij ons weder levendig geworden."

De verdere inhoud van den brief was het verzoek, dat PERRY hen beiden op zijn schip zoude opnemen. Zij wilden alle diensten verrigten, die men van hen vergde en aan alle bevelen gehoorzamen. De lamme wenschte toch ook gezonde beenen te hebben, als hij anderen zag loopen en de voetganger wenschte een paard, als hij eenen ruiter zag voorbijgaan. Tot nu toe waren hunne togten in het Oosten en het Westen, in het Noorden en het Zuiden beperkt geweest en nu vertoonde zich een eskader, dat tegen den storm inzeilde en de hooge golven doorkliefte, met bliksemsnelheid duizende mijlen aflegde en de vijf groote werelddeelen aandeed. »Het verbod van ons vaderland is nog van kracht," zoo eindigde de opstellers »en indien ons voornemen bekend werd, zouden wij vervolgd en teregtgesteld worden. Houd dus het geheim, tot dat gij vertrekt en wij ons bij U aansluiten. Indien wij later terugkeeren, dan zullen onze landlieden er niet aan denken, geschiede zaken te onderzoeken." In een bijgevoegd briefje verklaarden de beide Japanners, dat zij te Yokuhama dikwijls getracht hadden in een schuitje het Amerikaansche eskader te naderen, maar er waren te veel dwarskijkers geweest en de Amerikanen hadden niemand aan boord toegelaten. Ook te Simoda, waarheen zij PERRY gevolgd waren, hadden zij niet meer geluk gehad. Indien hij in den volgenden nacht eene kleine boot naar Kazikazi wilde zenden, zoo zoude hij hen vinden.

PERRY had gegronde redenen om dit verzoek niet in te willigen. In den volgenden nacht werd het admiraalschip om 2 uur des morgens aangeroepen en twee Japanners klommen aan boord. De boot, waarin zij gekomen waren, dreef weg, daar zij haar waarschijnlijk opzettelijk niet bevestigd hadden. Het wa-

ren de beide briefschrijvers, die er nu niet meer aan twijfelden, dat zij hunnen reislust bevredigen en de wereld zien konden. Toen men hen afwees, trachtten zij met de vurigste smeekingen den Commodore over te halen, hun verzoek toe te staan en men moest hen half met geweld in eene boot brengen, die hen aan land zette. PERRY's gedrag schijnt hard, maar hij kon niet anders handelen. Hij had zoo luide verklaard, dat noch hij, noch zijne onderhebbers de Japansche wetten zouden schenden, dat hij onmiddellijk na het verdrag van Kanagawa, niet openlijk tegen een der strengste bepalingen van die wet durfde handelen.

Niet lang daarna overtuigde hij zich dat zijne hoop, dat de beide weetgierigen niet ontdekt zouden zijn, niet vervuld was. Eenige officieren, die eenige dagen later in de straten van Simoda rondsletterden, kwamen toevallig bij de stadsgevangenis en herkenden in twee gevangenen, die achter het traliewerk van eene soort van kooi zaten, de beide ongelukkige Japanners. Zij schenen hun lot met veel gelatenheid te dragen en het gezigt der Amerikanen verheugde hen zichtbaar. Een hunner schreef eenige woorden op en gaf ze aan de officieren. De gevoelens, die daarin doorstralen, verdienen, dat wij die weinige regels mededeelen. Zij luidden aldus: »Als een held faalt in zijne onderneming, worden zijne daden beschouwd als die van een' ellendeling en een' roover. Men heeft ons openlijk in hechtenis genomen en hierheen gevoerd, waar men ons reeds sedert vele dagen gevangen houdt. De oudsten en hoofden van de stad behandelen ons met minachting en beschouwen ons met verachting. Wij hebben ons echter niets te verwijten en wij zeggen tot ons zelve, dat een held in zoodanigen toestand moet toonen, dat hij een held is. Daar de vrijheid, om door de zestig staten des rijks te gaan, onze wenschen niet kon vervullen, wilden wij de vijf groote werelddelen doorreizen. Dit was sedert geruimen tijd de wensch van ons hart. Eensklaps werden onze plannen verijdeld en nu zijn wij in eene kleine gevangenis, waar het eten, rusten, slapen en zitten moeilijk is. Hoe kunnen wij uit deze plaats komen? Zoo wij lachten zoude men ons voor eerloozen, zoo wij weenden voor dwazen aanzien. Ach! wij kunnen alleen zwijgen.»

Bij een volgend bezoek vonden de Amerikanen de kooi ledig en vernamen zij van de wachten, dat de gevangenen op hooger last naar Jeddo vervoerd waren. PERRY heeft nooit vernomen, wat met die arme lieden geschied is; men zeide hem alleen, dat de doodstraf, waarmede de wetten het heimelijk vertrek uit het rijk bestraffen, aan hen niet zoude voltrokken worden.

Er waren acht dagen sedert de aankomst der schepen verlopen, toen de

stadhouder zijne belemmerende maatregelen weder hervatte. De vrijheid der Amerikanen werd beperkt en bij elke gelegenheid drongen zich soldaten en opzigtters tusschen hen in. Zelfs als de Commodore de stad bezocht, liepen twee Japansche ambtenaren voor hem uit, die aan alle lieden gelastten naar huis te gaan en de deuren te sluiten. Het was klaarblijkelijk aan de winkeliers verboden, iets aan de vreemdelingen te verkoopen, want zelfs de minst beteekenende artikels werden niet afgegeven. Men beklaagde zich bij den stadhouder en deze scheen verwonderd, hoe zoowel de inboorlingen, als de vreemdelingen zijne goede bedoelingen zoo konden miskennen. Hij zond soldaten op de straten, om de Amerikanen te beschermen en hij had den inwoners niet gelast, hunne deuren te sluiten, maar integendeel ze wijd open te zetten. Koopwaren mogten niet verkocht worden, totdat de bepaalde opening van eene markt voor den »handel,» werkelijk had plaats gehad. De Amerikanen namen de beide eerste verontschuldigungen niet aan, daar hunne persoonlijke ondervinding hen bewees, dat hij geheel andere bevelen gegeven had en wat den verkoop in de winkels betreft werd hem opgemerkt, dat de aankoop van kleinigheden niet onder het woord handel bedoeld werd. De stadhouder gaf eindelijk toe en veroorloofde, dat de Amerikanen door middel van hunne tolken konden koopen. Het werd nu noodig, de waarde te bepalen, waarvoor de Amerikaansche dollar zoude worden aangenomen. Hier liet PERRY voor de eerste maal, zijne gewone voorzigtigheid varen. Terwijl hij zonder verder onderzoek de Chinesche en Japansche kasch als gelijk aannam, stelde hij voor, den Amerikaanschen dollar op 1600 kasch te schatten. Daartegen hadden de Japanners niets in te brengen en hunne kooplieden verkochten van nu af aan, met de grootste bereidwilligheid. Dit had eene natuurlijke reden — de Chinesche kasch is driemaal meer waard dan de Japansche.

Zekere artikelen waren ook niet te krijgen, omdat de Japanners ze niet konden verkoopen. Zij hebben runderen als lastdieren noodig en er was geen enkel stuk te koop. Er was zoo weinig gevogelte, dat de markt spoedig uitgeput was en de Amerikanen zouden geen versch vleesch meer gehad hebben, als de Macedonian niet eene menigte van de schoonste schildpadden uit de Bonin-eilanden had aangevoerd.

Een matroos viel op de Powhattan zoo ongelukkig, dat hij aan de gevolgen overleed. Bij deze gelegenheid handelden de Japanners werkelijk als een bevriend volk. Niet alleen vergunden zij eene begrafenis aan de kust, maar zij ruimden zelfs aan de Amerikanen eene bijzondere plaats in, die voortdurend tot kerkhof kon dienen. Eer de plegtigheid begon, kwamen er meerdere

ambtenaren aan boord en verlangden het lijk te zien. Daar zij tot hunne verontschuldiging zeiden, dat deze lijkschouwing eene formaliteit was, die de wet bepaald voorschreef, die echter in het vervolg zeker zoude opgeheven worden, liet PERRY de doorkist openen.

Alles scheen nu op den meest vriendschappelijken voet te staan en PERRY werd dus op de onaangenaamste wijze verrast, toen hem een voorval bekend werd, dat hij ten strengste moest berispen. Drie officieren waren naar den wal gegaan, om in de nabijheid van Simoda met hunne vogelroeren te jagen. Het was te laat geworden en zij waren naar eene voor de vreemdelingen bestemde plaats gegaan, die tot een Boeddhistisch klooster behoorde. Daar de stadhouder verklaard had, dat elk klooster en elke tempel beschikbaar voor de vreemdelingen was, meenden zij des te meer regt te hebben, toen de tolk zich niet tegen hun voornemen verzette. Naauwelijks hadden zij zich op de zachte matten van het vertrek nedergelegd, toen soldaten, met den tolk en verschillende ambtenaren aan het hoofd, in de kamer doordrongen en hen op eene ruwe wijze wilden verwijderen. De houding der Japanners werd steeds dreigender en de officieren namen hunne toevlugt tot de wapens. Het spannen van den haan betoomde den moed der soldaten en allen verwijderden zich, op één na, die als wacht achterbleef.

In de eerste drift, wilde PERRY zijne mariniers ontschepen en de ambtenaren van wie deze beleediging was uitgegaan, in hechtenis laten nemen. Toen hij wat bedaarder was, verkoos hij echter den weg van krachtige onderhandelingen. De stadhouder van Simoda verschool zich achter eene menigte voorwendsels, dat het verdrag van Kanagawa noch niet van kracht was, dat ieder Amerikaan, die aan den wal wilde overnachten, daarvan eerst kennis moest geven, dat hij het regt had den vreemdelingen eene wacht ter bescherming te geven, enz.; maar PERRY was niet tevreden voor dat de Japanner het gedrag der soldaten afgekeurd en zijn leedwezen over het voorgevallene betuigd had, terwijl hem nog verder aangezegd werd, dat hij voor elke nieuwe beleediging persoonlijk verantwoordelijk zou gesteld worden.

De hoofdtempel in Hakodadi.

VIII. Hakodadi.

Vertrek naar Hakodadi. — Ohosima. — De Koerosiwo. — Hakodadi. — Onderhandelingen met de overheden. — Ligging der stad. — Handelsverkeer. — Inrigting der woningen. — Meubels. — Verwarming. — Tuinen. — Winkels. — De beschermer van het land. — Bidraden. — Kapellen. — Zwavelbron. — Spelonk aan den oever. — Visch en wild. — Klimaat. — Gezondheidstoestand. — Schaakspel in Japan. — Kennis van het buitenland. — Ainos op Jesso. — Vulkanen. — Amerikaansche schipbreukelingen. — Vooruitzigten voor de invoering van het Christendom.

De twintig dagen verblijf in Simoda, waren meest onder oneenigheden met de overheden voorbij gegaan. Het eenige, wat zij zonder tegenpraak geduld hadden, was de opmeting van de haven en van hare toegan-

gen. Bij alle overige punten van aanraking, moesten de Amerikanen elke inwilliging, die zij van de keizerlijke commissarissen verkregen hadden, eveneens van de overheden van Simoda letterlijk afpersen. De laatsten handelden zeker niet zonder hooger last. Zij vermeden zoo angstig elken schijn van zelfstandigheid, dat zij niet eens aan den tolk veroorloofden, mede naar Hakodadi te gaan. Zij stemden toe, dat geene wet of gebruik dit belette, en dat de zaak voor beide partijen gemakkelijk en nuttig was, maar zij hadden geen bevel van Jeddo. De laatste dagen vergingen echter zonder verdere stoornis van het vriendschappelijke verkeer, en de ambtenaren hielpen zelfs de voornemens van PERRY uitvoeren.

PERRY nam slechts twee schepen mede naar Hakodadi. Drie anderen waren hem voorgegaan en het voorraadschip Supply bleef te Simoda achter.

Van Simoda nam PERRY zijnen koers naar het oosten van Nippon, de kust zoo veel mogelijk volgende. Zoodra hij de buitenhaven verliet, had men de groep eilanden, die vóór de baai van Jeddo ligt, vlak in het gezigt. Het merkwaardigste van die eilanden is Ohosima. Het bezit namelijk eenen vulkaan, die nog in werking is. Uit zee gezien, schijnt de krater eenen belangrijken omvang te hebben of uit verschillende openingen te bestaan, want de rook verheft zich met korte tusschenpoozingen op verschillende plaatsen, die allen aan den rand van eenen bergrug van minstens eene mijl uitgestrektheid liggen.

Het landschap Awa, dat men eerst volgde, liet zich ver naar het binnenland overzien. In de baai van Jeddo was men langs zijne westkust gegaan, nu leerde men de oostkust kennen. Iedereen was er over verbaasd, hoe ruim en zorgvuldig het land aan deze zijde bebouwd wordt. Elk plekje gronds was gebruikt geworden, en de akkers stegen van den voet der bergen tot aan de hoogste toppen omhoog. Het aantal dorpen en steden, die op de hellingen en in de dalen gelegen waren, was ontelbaar.

Digt bij het eiland Ohosima ¹⁾ kwamen de schepen in den Koerosiwo. Wij hebben reeds over deze strooming en hare merkwaardige overeenkomst met den golfstroom uit den Atlantischen Oceaan gesproken (bladz. 9) en hebben bij het daar gezegde, niets anders te voegen, dan dat de Amerikanen in deze strooming eene zeeplant zagen drijven, die in hunne zeemansoogen

¹⁾ Deze uitdrukking is, eigenlijk een pleonasmus, daar Sima reeds eiland beteekent. Wij willen hier ter loops bijvoegen, dat Saki, de naam van den Japanschen brandewijn ook voorgebergte beteekent.

volmaakt gelijk was aan het zeewier (*Sargassum bacciferum*) van den golfstroom. Zij verzamelden een aantal van die planten, maar een ongelukkig toeval liet ze allen verloren gaan. Een botanisch onderzoek en vergelijking met de planten van den golfstroom heeft dus geene plaats kunnen vinden.

Dikwijls ontmoette men geheele vloten visschersschuiten. Waar men deze vond, had het water in den regel de troebele kleur, die den zeeman op het aanzijn van laag water opmerkzaam maakt, en was het digter met zeewier bedekt, dan op andere plaatsen. Met het dieplood vond men intusschen diepten van dertig en veertig, ja zelfs van zeventig en tachtig vademen. De geheele zuid- en oostkust van Nippon vertoonde zich niet zoo hoog als de westkust van de baai van Jeddo. Hare verheffing boven de zee is intusschen nog zoo aanzienlijk, dat de kust bij helder weder tot op tien mijlen afstands zichtbaar is.

Bij kaap Koerosaki zag men sneeuwbergen, die zich in het binnenland, tot in de wolken verhieven. Waarschijnlijk was het de invloed dezer bergen, die de lucht in deze streek koel en verfrisschend maakte. Het water was $+ 10^{\circ}$, de lucht $+ 12^{\circ}$. De oppervlakte van de zee was geheel glad en zag er uit als olie, hetgeen PERRY aan de uitwerpselen van thonijnen en walvisschen, die zich in grooten getale vertoonden, toeschreef.

In de eerste schemering van den 16^{den} Mei zag men het noordoostelijk uiteinde van Nippon, dat bij de Japanners Siriga-Saki heet. Toen men deze kaap omgezeild had, kwam de straat Sangar, die dit eiland van Jesso scheidt, geheel in het gezicht. Men zette regelregt koers op Hakodadi, ontmoette echter in het midden van de straat eene strooming, die zoo sterk was, dat men de haven niet voor den nacht kon bereiken. PERRY hield het voor geraden, naar de volle zee terug te keeren. Den volgenden morgen heerschte er een dikke nevel, die het weder niet raadzaam maakte de schepen naar de onbekende kust te brengen. De middagzon verstrooide eindelijk de dampen, en nu werd de reis naar de haven volbragt. Het eerste wat men zag, waren de masten van de drie schepen, die PERRY vooruitgezonden had.

De baai van Hakodadi ligt op het eiland Jesso, aan den noordelijken oever van straat Sangar, en vormt eene der schoonste en zekerste havens van de wereld. Daarmede vereenigt zij het voordeel, om bij alle winden door schepen gemakkelijk te kunnen worden binnengeloopen. Zij bestaat, even als de baai van Simoda, uit eene binnen- en buitenhaven. In de eerste vindt men eene ondiepte, die aan het midden van het kustgedeelte der stad begint en ongeveer 1200 voeten ver doorloopt. De binnenhaven kan minstens honderd bodems

bevatten en levert overal den zekersten ankergrond en eene voldoende diepte op. Zij is de zuidoostelijke arm van de baai en eindigt bij eene kaap, die door eene lage en zandige landtong met het vaste land verbonden is.

Na weinige uren kwam eene boot met verschillende Japansche ambtenaren aan het admiraalschip. Het vaartuig was zwaarder en plomper dan de booten, die men elders gezien had, en acht dienaren in eene donkerblauwe en witte liverei, waarin een wapen geborduurd was, roeiden het. Men gaf den ambtenaren, zoodra zij het dek betraden, een afschrift van het verdrag van Kanagawa en eenen brief, dien PERRY van de keizerlijke commissarissen ontvangen had. De Japanners schenen van de gebeurtenissen in de baai van Jeddo niets te weten en klaagden, dat de bevolking door de aankomst van vreemde schepen zeer verontrust en bevreesd was.

Den volgenden dag had in de stad eene zamenkomst van den Commodore met den stadhouder JENDO MATZAIMON plaats. De receptiezaal was een groot lokaal, waaruit eene achterdeur naar eene plaats geleidde. Daar zij open stond, zoo konde men verschillende ingangen en trappen van een achtergebouw zien. De posten der deuren waren in hout gesneden, de vensters hadden de gedaante van Europesche, maar ons glas was door geölied papier vervangen. De stadhouder was een man van middelbare jaren, en zijn gelaat had eene welwillende uitdrukking. Hij had eveneens eerst door de Amerikanen vernomen, dat er een verdrag gesloten was en liet met nadruk uitkomen, welke ongelegenheden er voor hem zouden ontstaan, zoo hij zonder uitdrukkelijken last van Jeddo de eischen der vreemdelingen vervulde, om waren te koopen en de kust te mogen betreden. Toen PERRY op dit regt, dat hem door het verdrag was toegekend, aanspraak maakte, beloofde de stadhouder den volgenden dag antwoord te zullen geven.

De brief kwam en bragt onder eene menigte van uitvlugten en verontschuldigungen bedekt, de toestemming van de voornaamste punten, die de Amerikanen wenschten.

Dit stuk luidde aldus:

»Hakodadi is een afgelegen oord en zijne bevolking is gering in getal en onwetend, zoodat toen uwe geëerde schepen in deze plaats aankwamen, allen, oud en jong, naar het binnenland vlugtten, ofschoon de overheden al het mogelijke deden om hen gerust te stellen.

»Gij zijt ongetwijfeld hier gekomen in de verwachting, dat het een uitgestrekte, welbebouwde landstreek was, en het is voorzeker uw doel niet, om te rooven en u met geweld eenen weg te banen. Het volk is hier onwetend

en spoedig bevreesd, zoodat het ons niet mogelijk geweest is, hen voor ons te verzamelen en persoonlijk beter te onderrigten, zoo als gij gisteren hebt kunnen zien, toen gij door de straten gingt, en nergens eenig werk gedaan werd. Maar nu kunt gij vrijelijk aan land gaan, geene hinderpalen zullen er in den weg gelegd worden, en het volk zal vriendelijk jegens u zijn.

»Deze plaats is als het ware niet grooter dan eene pil of een vlekje, en de omringende landstreek is onvruchtbaar en geheel verschillende van de rijke landstroken van Simoda en Oeraga. De levensmiddelen en andere noodigheden worden in andere vorstendommen gekocht. Wij vreezen, dat de lijst, die u hierbij gegeven wordt (hertehuiden, gedroogde visch, traan, zalm, enz.) in geenen deele aan uw verlangen zal voldoen, maar u veeleer zal mishagen. Voor hetgeen u tot hertoe geleverd is, vragen wij niets.

»Gisteren spraakt gij van het onderhouden van vriendschappelijke betrekkingen met ons, en dit vereischt zeker van weerszijden liefde voor regt en billijkheid; niets zal daarom gedaan worden wat hinderlijk kan zijn voor gevoelens van vriendschap. Wij zijn hier belast met de zorg voor de openbare gebouwen en de regering des volks, als onze voornaamste pligt, waaraan wij ons niet kunnen onttrekken, en ofschoon het gebruik der gebouwen u welgevallig zoude zijn, kan het voor ons ernstige gevolgen hebben, daar het volk niet zoude weten, wien het als zijne regenten moest beschouwen. Zal het dus overeenkomstig zijn met uwe betuigingen aan vriendschap, als gij op deze zaak aandringt, en er op blijft staan, om drie gebouwen te gebruiken?

»Gisteren verhaalden uwe officieren ons verscheidene bijzonderheden van een verdrag, dat op den 31sten Maart te Yokuhama gesloten was tusschen de hooge bestuurders onzer wederzijdsche landen, en dat gij dien ten gevolge hier gekomen waart, om dit verdrag ten uitvoer te leggen, ten opzichte van den handel en het aanwijzen van drie huizen, om te rusten en teekeningen te maken.

»Het verwondert ons zeer, dat ons, sedert het sluiten van een verdrag te Yokuhama, geen brieven of bevelen van het hof geworden zijn, en dat de mededeeling, die gij ons van Oeraga bragt, niet de minste opheldering bevat van dit punt, dat wij nu voor de eerste maal van u vernemen. Maar op ons zelven te handelen, zonder eenige aanwijzing van den troon, is eene zeer ernstige zaak, want de standvastige gewoonte in al onze vorstendommen is, eerst deze bevelen af te wachten, en kan men van ons vorderen, daarvan

af te wijken? Het zij de zaak van groot of klein belang zij, zoo zij tot den staat behoort, moet zij voor den vorst gebragt worden, die er verslag van geeft aan den Keizer, en handelt naar de bijzondere bevelen, die hij ontvangt. Gij zelven, Mijne Heeren, kunt bij alles wat gij te Yokuhamā en Simoda ondervonden hebt, niet onwetend zijn, dat dit de wet en het gebruik in dit land is. Maar zulke artikelen als wij hier hebben, eijeren, vogels, visch, eenden enz. zoo wel als het bezoeken der omstreken, het gaan in de dorpen, op de markten en winkels, ofschoon zij verachtelijk en vervallen, klein en onaanzienlijk zijn, de geringste aandacht niet waardig, wordt u tijdelijk toegestaan, en wat gij verlangt zal u geleverd worden."

De drie tempels, om welker inruiming de Amerikanen verzocht hadden, waren hun aanvankelijk geweigerd geworden, om dat men vreesde, dat zij de godsdienstige gebruiken zouden storen. Toen de stadhouder vernam, dat zij niet den geheelen tempel verlangden, maar alleen het gedeelte, dat in Japan gewoonlijk voor de vreemdelingen wordt ontruimd, gaf hij op dit punt toe. Men kan het uiterlijk van den tempel van Hakodadi in de afbeelding aan het begin van dit hoofdstuk zien. De Amerikanen werden nu niet verder verhinderd door de straten te gaan, met de inwoners te verkeerē en inkopen te doen. Op deze wijze leerden zij te Hakodadi de Japansche zeden veel beter kennen dan te Simoda.

De stad heeft in hare ligging eene merkwaardige overeenkomst met Gibraltar. Even als deze plaats verheft zij zich aan eene zeestraat, op een schier-eiland, dat door eene smalle en zandige landtong, bij Gibraltar neutrale grond genoemd, met het vastland verbonden is, en leunt aan eene hooge rots, die hier even als daar in drie bergtoppen eindigt. Evenwel bestaat er verschil, vooral wat de vruchtbaarheid van den grond betreft. De rots van Gibraltar bezit nagenoeg geen plantengroei, de rots van Hakodadi is alleen boven op naakt, terwijl het middelste gedeelte met veel kreupelhout en eenige groepen pijnboomen bezet is en de voet met schaduwrijke cypressen, hooge ahorn- en vruchtboomen, waaronder men pruimen en perziken herkent, rijk begroeid is. Deze rijke plantengroei omringt Hakodadi als een nest en scheidt het als een' beschermenden gordel van de naakte rotsen.

De stad bevat omstreeks duizend huizen en heeft drie straten, evenwijdig met het strand, die door anderen regthoekig doorsneden worden. Zij zijn dertig à veertig voet breed en worden met zeer veel zorg zindelijk gehouden. Op korte afstanden loopen dwars over de straat houten hekken, waarvan de poorten over dag open blijven, die echter des nachts gesloten worden. Elk

der op die wijze ontstaande afdeelingen huizen vormt eene wijk, waarvan de wijkmeester (Ottona) verantwoordelijk is voor het bewaren der orde. Alle Ottonas moeten wederkeerig voor elkander borg blijven. Elk hunner heeft de beschikking over eenen geregtsdienaar, die in een wachthuisje een streng toezigt houdt en die elke onordelijkheid, zoo als ook elken brand moet aangeven.

Hakodadi is niet alleen eene zindelijke, maar ook eene stille stad. De kalmte, die op straat heerscht, wordt voor eenen vreemdeling, die aan het gewoel van Europesche en Amerikaansche steden gewoon is, bijna pijnlijk. Men hoort daar geen der bekende geluiden, die volgens onze begrippen met de nijvere werkzaamheid van eene handels- en havenstad onafscheidelijk verbonden zijn. Geen zwaar beladen wagen rolt daar over de straatsteen, geen uitventer trekt de aandacht op zijne waren door luid gescheeuw, geene hoopen menschen dringen daar haastig en luidruchtig door elkander. Men hoort alleen somwijlen de krijschende gil, waardoor een drijver zijn lastdier aanspoort, of de trotsche aanroep van eenen bediende, die de mindere standen aan de wijze herinnert, waarop zij zijnen naderenden meester moeten begroeten, in meer zeldzame gevallen het geluid van eenen hamer, die uit de verwijderde smederij klinkt. Men ziet echter aan verschillende kenteekens, dat Hakodadi, in weerwil van deze onaangename stilte, eene stad vol nijverheid en handel is. Niet zelden ontmoet men lange treinen lastdieren, die met langzamen tred door de straten trekken, in de haven liggen honderden jonken ten anker, eene menigte schuiten, met koopwaren beladen, doorklieven de baai en in de straten ziet men dikwijls aanzienlijke Japanners, als zoodanig door hunne twee zwaarden te onderscheiden, die aan het hoofd van een groot gevolg loopen, of op rijk opgetuigde paarden hunnen weg vervolgen.

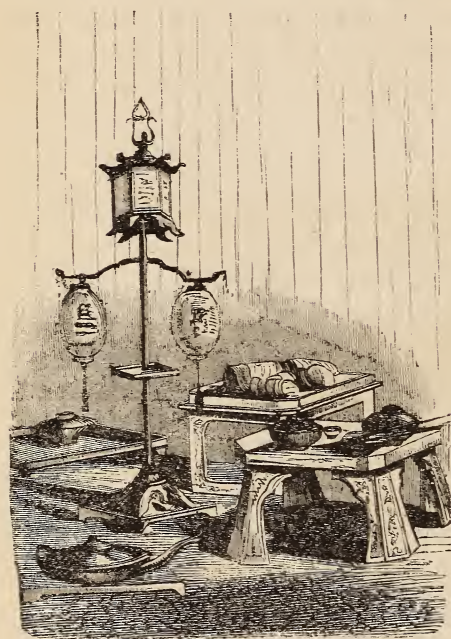
De huizen van Hakodadi hebben in den regel slechts eene verdieping met eenen zolder. Deze laatste wordt dikwijls als ruime woonkamer gebezigd, dient echter in den regel tot huisvesting van de dienstboden of als voorraads-kamer. Het dak verheft zich zelden hooger dan vijf-en-twintig voet boven den grond. De randen springen aan alle zijden vrij ver vooruit, zoo dat niet alleen de gang die rondom het huis loopt, en twee voet opgehoogd is, maar ook de plaats voor de voor- en achterdeur voor den regen beschut wordt. De muren bestaan bijna zonder uitzondering uit pijnboomen planken, die men in de lengte zoo goed naast elkander kan bevestigen, dat de voegen dicht sluiten. De planken, die voor de papieren vensters staan, loopen in spon-

ningen en kunnen op- en neergeschoven worden. In de winkels neemt men gewoonlijk den geheelen voormuur weg, zoo dat men van de straat af den winkel geheel kan overzien; de handwerkslieden laten achter de opgeschoven vensterplanken bamboezen traliën omlaag, om ongestoord te kunnen arbeiden.

De huizen van Hakodadi hebben inwendig geoliede of geverniste muren, van buiten vertoonen zij niets dan de ruwe planken. Daar het klimaat vochtig en koud is, zoo worden de planken zwart en verrotten zij, waardoor de

stad een armoedig en somber uiterlijk verkrijgt. Bij de tempels en de betere huizen bestaat het dak uit pannen, bij de overigen uit houten dakborden. Het is duidelijk, dat deze geheele bouwtrant zeer gevaarlijk is bij brand. De inwoners weten zulks en nemen alle mogelijke voorbehoedmaatregelen. Op elk dak staat een vat, dat steeds met water gevuld is; in elke straat bestaat een regenput en elke wijk heeft hare brandspuit en haren brandwachter, die door slaan op een hout de inwoners wekt, als hij des nachts ergens de vlam ziet uitbreken. De Amerikanen zagen evenwel, dat in weerwil van dat alles nog groote branden plaats hebben, aan de uitgestrekte bouwvallen, waar langs hun weg hen leidde.

De meubels zijn even eenvoudig, om niet te zeggen armoedig als te Simoda. Daar de Japanners neder-

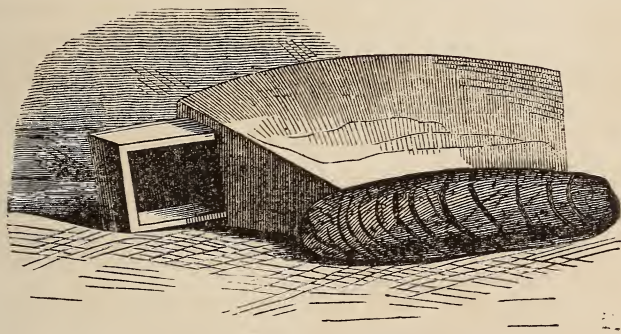
Meubels in een Japansch vertrek.

hurken en niet zitten, ontbreken er gewoonlijk stoelen, hoe wel men die kent en bij plegtige gelegenheden altijd gebruikt. Zij zijn even als onze veldstoelen geschikt om dicht te slaan, hebben lederen zittingen en munten door hunne plompe bewerking uit. Wij willen bij deze gelegenheid opmerken, dat alleen de lagere standen met gekruiste beenen nederhurken. De meer aanzienlijken houden dit voor gemeen en rusten op de knieën.

Tafels zijn even min als stoelen algemeen in gebruik. In hun huis eten

de Japanners op den grond nederhurkend, ieder voor zich van schotels, die op verlakte voetstukken staan. Wij hebben in de zamenkomsten der keizerlijke commissarissen met de Noord-Amerikanen gezien, dat bij plechtige gelegenheden de met rood krip bekleede banken als tafels dienen. De soep wordt uit den schotel gedronken, als de daarin drijvende stukken visch met een aangepunt houtje daaruit gevischt zijn. Eenige verlakte schalen en schotels, de onmisbare puntige houtjes, eenige porseleinen kopjes en somtijds een aarden lepel vormen het geheele tafelservies.

De eenigzins verhoogde vloer, die door het geheele huis loopt, is met witte matten bedekt, die met stroo gevoerd zijn. Zij zijn zeer fraai geweven en hebben eene lakenschen rand. De gewoonte — de Amerikanen dachten

Een Japansch kussen.

de wet — en nog meer het gebruik, waarvoor zij bestemd zijn, bepalen voor deze matten eene lengte van zes en eene breedte van drie voet. De Japanners zijn bijna den geheelen dag daarop gezeten, hetzij zij hunne waren verkoopen, of rooken, of met hunne vrienden spreken. Des nachts slapen zij op een dezer matten en bedekken zich met eene andere. Onder het hoofd wordt eene harde doos geschoven, waarin eene lade voor kleine voorwerpen van waarde voorhanden is. Onze afbeelding vertoont zulk een hoofdkussen.

Hoe eenvoudig een Japansch huis ook zij, is het toch niet geheel van sieraad onthloot. In de fraaiste kamers ziet men zeer kunstig houtsnijwerk, dat echter in de teekening veel te wenschen overlaat. Op het geölied papier, dat onze vensterglazen vervangt, ziet men dikwijls teekeningen van vogels en landschappen. De muren zijn bij de aanzienlijken met houten borden of

geschilderd behangsel bedekt, welk laatste men oprollen en dus gemakkelijk van de eene naar de andere kamer kan brengen. De steeds terugkeerende teekeningen der vensters, van het behangsel en het houtsnijwerk zijn kraanvogels, schildpadden, die door de aanhechting van vleugels eene zinnebeeldige beteekenis krijgen, en dolfinen.

In het midden van het woonvertrek bevindt zich eene vierkante ingezonken ruimte, die met pannen bedekt en met zand gevuld is. Hierop brandt gestadig een kolenvuur, waarover steeds een theeketel op eenen driehoek is opgehangen. Men heeft dus voortdurend kokend water en kan eenen bezoeker dadelijk thee aanbieden. Deze drank is slap en wordt gewoonlijk niet gesuikerd, hoewel men in Hakodadi veel suiker gebruikt. De theeketels zijn van brons, van zilver of van gewoon aardewerk. Bij de armen vervangt het kolenvuur in het midden van de kamers, waarop men thee kookt, saki warmt en eene menigte kleine geregten toebereidt, tevens onze kagchels. De warmte, die het verspreidt is slechts gering, en de arme lieden klagen steeds over koude, hoewel zij zoo dicht mogelijk bij het vuur kruipen. Zulk eene kamer in Hakodadi met zijn zwak glimmend kolenvuur, waarvan de rook moeilijk kan aftrekken, met zijn gesloten kamers en zijne halve duisternis, die door de geöliede vensters ontstaat, heeft iets onaangenaams. Men ziet dadelijk, dat de bewoners zoo lang als de koude aanhoudt, geen oogeblik welbehagen kunnen ondervinden.

In de meer aanzienlijke huizen verwarmt men de woonkamer niet alleen met het genoemde vuur, maar ook door bekkens met kolen, die op hooge verlakte voeten staan. Daar men de kolen niet in de kamer brengt, voor dat zij volkomen gloeijen en daar in het dak en de muren gaten tot aftogt van den rook zijn aangebragt, zoo gevoelt men zich behagelijker in deze vertrekken, die beter verwarmd zijn. De rijken klagen echter ook over de gestrengheid van het klimaat, dat zij noch door de inrigting hunner woningen, noch door hunne kleederen, die zij steeds over elkander aantrekken, kunnen trotseren. In de grootere gebouwen is ook eene keuken voorhanden, wier inrigting men op de nevensgaande afbeelding kan zien.

De meeste huizen bezitten eene plaats, die de stallen en andere nevengebouwen bevat. Dikwijls is er ook een tuin, die met keukengroenten, fraaije struiken, bloemen en schaduwrijke boomen beplant is. Eenige der meest aanzienlijken bezitten buitenplaatsen op de hoogten achter de stad. In bouwtrant verschillen zij niet van de huizen in de stad, maar zij zijn ruimer. De weelde der eigenaars verraadt zich vooral in de tuinen, die met hunne

grasperken, hunne vruchtboomen en fraaije planten, hunne groene heggen en bonte bloembedden, een liefelijk beeld opleveren.

Eene keuken in Hakodadi.

De magazijnen in de stad zijn voordeelg van de overige gebouwen onderscheiden. Zij zijn met veel meer zorg gebouwd en hunne steenen, met wit

pleisterwerk bekleedde muren, hunne pannen daken steken fraai uit bij de omgeving van zwart geworden houten muren. Zij zijn in den regel twee verdiepingen hoog en bevatten waarschijnlijk goederen, die aan de regering toebehooren. De Amerikanen kwamen tot die gedachte, door de zorg waarmede zij onderhouden en bewaard worden.

De gesteldheid der winkels regtvaardigde de bewering der overheden, dat Hakodadi eene arme stad was. Waren, die voor eene beschaafde bevolking bestemd zijn, als fijn porselein, glaswerk, pelterijen, koperen gereedschappen, fijn laken en boeken ziet men zelden. De mindere soorten van laken, zijden en katoenen geweven stoffen, aardewerk, verlakte schalen, schotels en voetstukken, glaswaren en goedkoope messen hebben bepaald de overhand. Waar men levensmiddelen verkoopt, bestaan deze uit rijst en onze graansoorten, gedroogde visch, eene bijzondere soort van zeewier, zout, suiker, saki, soja, zoete aardappelen, meel en eenige minder noodzakelijke artikelen. Deze voorwerpen kan men in elke straat in groote hoeveelheden bekomen. Eene open markt wordt niet gehouden, en de behoefte daaraan bestaat ook niet in eene stad, waar men noch rundvee, noch varkens of schapen en weinig gevogelte heeft. Groenten en een gebak uit boonen- en rijstemeel vervaardigd, dat de digtheid en het uiterlijk van kaas heeft, worden in de stad rondgevent. Deze beide levensmiddelen worden door de mindere standen van Hakodadi veel gebruikt.

Boven de deur is de inhoud van den winkel aangeduid, met teekens of met Chinesche of Japansche letters, wier beteekenis iedereen kent. Even als bij ons de ruimte achter de toonbank eene geheiligde plek is, die geen koper mag betreden, zoo is zulks in Japan de verhoogde vloer, waarop de verkooper midden tusschen zijne waren nederhurkt. De Amerikanen wisten dit niet, en hun veelvuldig doordringen in deze ruimte wekte niet alleen de hoogste ontevredenheid der kooplieden op, maar veroorzaakte ook klagten bij de overheden. Men verlangt in Japan, dat de koper buiten de deur onder den luifel blijft staan. Aanvankelijk waren de kooplieden verlegen, maar niet lang daarna kreeg de winzucht de overhand, en zij openden nu hunne schuifladen even behendig en stalden hunne waren met even veel zelfvol-doening uit, als de beste winkelbediende uit Europa. Zij hadden allen vaste prijzen, en elke poging tot afdingen van een' Amerikaan, werd met verontwaardiging afgewezen.

Als men de haven binnenloopt, valt het oog het eerst op een zeer groot gebouw. Het is een Boeddhistische tempel, waarvan het pannendak minstens

zestig voeten hoog is. Deze kerk wordt in het Japansch Zhiogen-zhi, de »beschermmer des lands», genoemd. Ongeveer voor twintig jaren gebouwd, wordt zij goed onderhouden en kan voor eene schoone proeve van Japansche bouwkunde gelden. Het dak rust op een zeer kunstig hangwerk, dat door verlakte peilers gedragen wordt. Het altaar en de tafels zijn zeer kunstig uitgesneden en bevatten fraai beeldhouwwerk in hout en erts. Het voornaamste gedeelte van het gebouw is verguld en is overladen met gesneden versieringen. Men ziet het meest draken, pheninen, kraanvogels, schildpadden en andere dieren, die op het Boeddhismus betrekking hebben. Bij dezen tempel zijn zes priesters aangesteld, wier woningen toonbeelden van de grootste zindelijkheid zijn. Deze tempel, de schoonste van allen, werd voor een' bazar voor de Amerikanen ingerigt. De geestelijken zagen in dit gebruik van hun heiligdom niets kwaads en verheugden er zich integendeel over, daar zij hieruit hoogere inkomsten trokken.

In de afgesloten ruimte, die den tempel omringt, staat eene groep cypressboomen met uitgestrekte bladerkroonen. Hier verheffen zich nog verschillende nevengebouwen en een regendak, dat zes afgodsbeeldjes tegen den regen beschut. Aan elke zijde van de laan, die naar den tempel geleidt, zijn een paar steenen kroonkandelaars aangebragt, en in de nabijheid ziet men het standbeeld van eene godin met een kind. Om het hoofd van elk dezer beelden is een stralenkrans van koper aangebragt.

Behalve den beschermmer des lands, zijn er nog drie andere Boeddhistische tempels. Zij zijn allen in verval, maar hunne oorspronkelijk prachtige inrigting bewijst, dat zij eens in hooge achting stonden. Daaruit zoude men besluiten, dat de Japansche onveranderlijkheid alleen bij de tempels eene uitzondering maakt en dat de veranderingen van de mode, zich juist kenmerken in heilige zaken, waarbij ons godsdienstig gevoel haar geheel uitsluit. De tuinen en parken der drie andere tempels worden door de priesters goed onderhouden, maar het volk laat de gebouwen geheel vervallen en heeft zijne aandacht voor het oogenblik geheel op den beschermmer des lands gevestigd.

De Amerikanen zagen op de kerkhoven hooge stijlen met opschriften, die de nietigheid van het menschelijke leven en de vreugde der gelukzaligen beschrijven. Ieder van deze palen had in het midden van zijne hoogte, waar men met de hand gemakkelijk kon reiken, eene gleuf, waarin een rad zich om eene as bewoog. Om elke speek waren twee kleine ijzeren ringen bewegelijk aangebragt. Het in beweging stellen van dit rad, telt voor een of

meerdere gebeden. Wie het rad sterk in beweging zet, maakt zich bijzonder verdienstelijk en heeft buitendien nog het voordeel, dat de sterk klinkende ringen de godheid opmerkzaam op hem maken. Wij geven hier de afbeelding van zulk een bidrad. In Thibet, het middelpunt van het Boeddhaïs-mus, heeft men volgens de merkwaardige reisbeschrijving van de Lazaristen HUC en GABET in plaats van bidraderen, bidmolens, die door water gedreven worden. Als men nog eene schrede verder gaat, krijgt men stoombidmolens. Hoe zullen dan de ringen klinken, en welke buitensporig groote hoeveelheid Gode welgevallige handelingen kan men ten gevolge dier nieuwigheid in een oogenblik tijds verrigten.

De Sintoes hebben in Hakodadi drie tempels, die echter in geen' zeer bloeienden toestand zijn. Men ziet daaraan, dat het vreemde, uit China overgebragte geloof, ver de voorkeur boven het oorspronkelijke, verkregen heeft. Bij deze heilige gebouwen ontbreken kerkhoven, en geen hunner is door eene ingesloten ruimte omringd. De eenige versiering, die men in hunne nabijheid ziet, bestaat in de poorten, die den weg overwelfen, welke daarheen voert. Deze wegen worden overigens niet alleen door de vromen, maar ook voor het verkeer gebruikt. Bij elk dezer tempels, woont een koster, die het gebouw in orde moet houden.

Aan de hellingen en op de toppen der bergen heeft de Japansche vroomheid eene menigte kapellen, kasten en Boeddha-beelden opgerigt. De grootste dezer kapellen, door de Amerikanen, tempel van Ben-ting genoemd, is aan het begin van dit hoofdstuk afgebeeld.

Japansch bidrad.

Hoe hooger zulk eene kapel staat en hoe moeilijker zij te naderen is, des te verdienstelijker is de vrome, die er heen klimt om zijn gebed te verrigten. Digt langs den weg verheffen zich dikwijls Boeddhabeelden, die door boomen beschaduwde en digt met mos begroeid zijn. Voor hen liggen talrijke offers, koperen munten, bloemen, stukjes papier, enz. Naast de beelden zijn dikwijls steenen pijlen opgericht, waartoe wegen met galgvormige poorten geleiden. Geen vrome Japanner zal deze voorwerpen van vereering voorbijgaan, zonder te knielen en een gebed te verrigten. Het tijdverlies, dat de vroomheid der Japansche gidsen, hen deed lijden, zette dikwijls het geduld der Amerikanen op eene harde proef.

In Hakodadi en den omtrek ziet men weinig verdedigingsmiddelen. Bij Oeraga zagen de Amerikanen gemetselde werken; hier echter vond men niets anders dan twee aarden verschansingen, die oostelijk van de stad lagen en de haven schenen te moeten verdedigen. De taluds waren aan den rand van de voorliggende haven met eene rij palen voorzien. De schietgaten toonden, dat die werken slechts voor twee vuurmonden waren ingerigt. Bij het uiteinde van den grooten weg van Hakodadi naar het strand ligt een gebouw, dat, volgens den bouwtrant tot verdediging moet dienen. Er ontbreken overigens vuurmonden en alle militaire uitrusting aan en het schijnt alleen daar te staan om vertooning te maken.

De rots, waarnaast de stad is aangelegd, werd door de Amerikaansche officieren dikwijls beklommen, daar men van zijnen top een heerlijk gezigt op de haven en in zee heeft. Deze rotsmassa bestaat uit grijze, hier en daar, roodachtige syeniet, waarin vele tourmalijn-kristallen voorkomen. Op eene plaats is de rots door vulkanische werkingen losgereten en eene andere steenmassa, die op papier gelijkt, is in die opening ingeschoven. Bij dit punt welt eene minerale bron op, die met zwavelwaterstofgas bezwangerd is, evenwel in zoo geringe mate, dat het water van de bron, zoodra men het in een vat laat staan, smaak en reuk verliest. Naast de bron staat een afgodsbeeld, dat men uit dankbaarheid voor hare genezende eigenschappen heeft opgericht.

Op korten afstand van de zwavelbron, vindt men eene natuurlijke grot in de rotsen. De ingang bevindt zich aan eene steile klip van den oever en kan alleen met eene boot bereikt worden. Zij is ongeveer dertig voeten lang, twaalf voeten breed en heeft eene waterdiepte van bijna twintig voet. Van de scheppen drong een gezelschap in deze grot door en ging zoo ver tot dat de duisternis geen enkel voorwerp meer liet onderscheiden; de grot verdeelde zich daar en liep met twee takken regs en links, die dezelfde hoogte en water-

diepte hadden. Als echter daar buiten de stormen woeden, moeten de golven met een ontzettend geweld in de grot dringen. De ingang heeft de gedaante van een gewelf en de zijwanden hebben het uiterlijk van pijlers. De Amerikanen dachten eerst dat het bazalt was, maar bij nader onderzoek bleek het syeniet te zijn.

De naaste omtrek der stad wordt nagenoeg in den natuurstaat gelaten. Men ziet slechts enkele velden, die met uijen, zoete aardappelen en ramanas beplant zijn. De laatste vormen eene lievelingsspijze en verschijnen gestadig ongekookt en geraspt op tafel. Het hoofdvoedsel der inwoners bestaat, zoo als overal in Japan, uit visch. Een zeer groot deel der bevolking leeft bijna gestadig op zee, met visscherij bezig. Ook de Amerikanen wierpen hun net uit en vingen eene groote menigte der uitmuntendste visschen: zalmen, zalmforellen, baarzen, haardvisch, potvisch en haring. De zalm is slechts half zoo groot als de Amerikaansche, is echter veel fijner van smaak. De krabben zijn zeer groot en even fijn als de beroemde krabben uit de Chesapeake-baai.

De jagers van de schepen schoten bij hunne jagten slechts weinig soorten van dieren. Men schoot wilde ganzen, eenden, snippen, kwartels en somtijds fazanten, pluvieren en kievieten. In de bosschen vindt men somtijds beeren, wilde zwijnen, vossen en herten. Volgens het Japansche geloof is de vos door den boozen geest bezeten en gaat hij door voor een denkend werktuig des duivels. De jagers vervolgen hem dus met ijver, daar zij zich bij God verdienstelijk maken, als zij eenen vos schieten.

Daar het rundvee slechts bij den landbouw en als lastdier gebezigd wordt, zoo was het voor de Amerikanen bijna onmogelijk, rundvleesch te bekomen. De paarden van Hakodadi zijn klein, maar sterk en levendig. Men bezigt hen tot rij- en lastpaarden. De wegen zijn uitmuntend en hier en daar ook breed en geplaveid. In den regel zijn het slechts voetpaden, die echter uitmuntend onderhouden worden. Opdat niemand door de bevrediging eener natuurlijke behoefte, het oog zoude kwetsen, zijn langs de wegen van afstand tot afstand huisjes gebouwd. Wie niet rijdt, laat zich in eenen draagstoel dragen. De Japansche draagstoelen zijn kleine en ongemakkelijke kasten met boomen, die op de schouders der dragers rusten.

De bergen liggen niet zoo dicht bij Hakodadi als bij Simoda en zijn hooger en meer uitgestrekt. Hunne toppen waren nog in Junij met sneeuw bedekt. Deze bergen en de noordelijke ligging, maken Hakodadi koud, waartoe ook veelvuldige en dikke nevels, het hunne bijdragen. Van den 18^{den} Mei

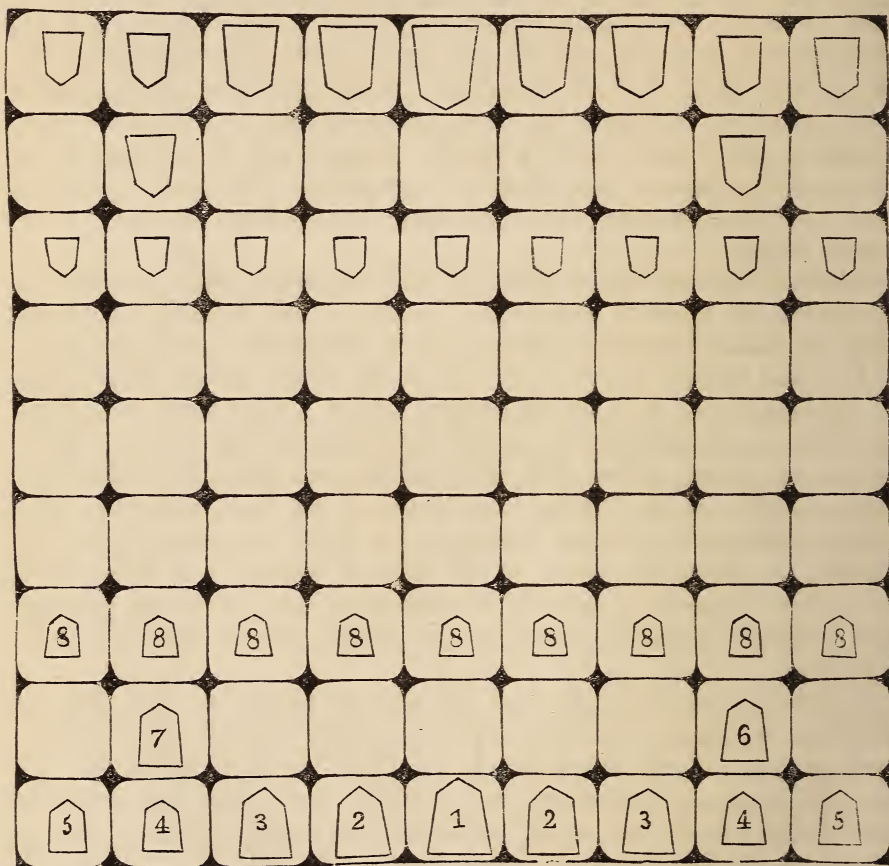
tot den 3^{den} Junij stond de thermometer tusschen 8° en 15° en de barometer tusschen 29,45" en 30,05".

De weersveranderingen hebben zeer plotseling en hevig plaats. Daarvan is het heerschen van verkoudheden, het natuurlijke gevolg. In den nazomer en in den herfst wordt de bevolking door koortsen geteisterd. Kwade dampen en daaruit voortvloeiende epidemiën schijnen niet voor te komen. GOLOWNIN deelt mede, dat op het eiland Jesso de scheurbuik dikwijls voorkomt en wij hebben geene reden, om de opgave van dezen geloofwaardigen waarnemer in twijfel te trekken. De winters zijn lang en plantaardig voedsel is zeldzaam. De inwoners zijn mitsdien, daar zij geen versch vleesch eten, bijna in den toestand van de bemanning eens vaartuigs, die maanden lang geen versch voedsel krijgt.

Hakodadi telt tusschen de 6000 en 8000 inwoners, die tot een levendig en krachtig ras behooren. Behalve de visscherij is ook de handel eene hoofdbron van bestaan. Tusschen Hakodadi en de kustplaatsen van Nippon, Sikok en Kioe-Sioe heerscht een levendig verkeer. De uitvoer bestaat uit gedroogde en gezouten visch, de soort van zee gras, die tot voedsel dient, houtskolen, hartshoorn, constructiehout en andere voortbrengselen van Jesso, de invoer uit rijst en granen, suiker, thee, zoete aardappelen, tabak, laken, zijde, porselein, verlakte waren, messen, enz. Gedurende het korte verblijf der Amerikanen verlieten wel honderd vaartuigen van Jesso, voornamelijk met visch beladen, de haven. Zij volgen in den regel de westkust van Japan, omdat de zee daar bedaarder is dan aan de oostkust en meer havens een toevlugs-oord aanbieden. Soms moeten er wel duizend vreemde jonken in de haven liggen.

Op zekeren dag noopte de regen een paar Amerikanen in eene soort van wachthuis te vlugten, waar twee Japanners schaak speelden. Onze afbeelding toont de inrigting van het Japansche schaakbord en de opstelling der stukken, die zij bij die gelegenheid leerden kennen. De koning heeft denzelfden loop als bij ons en slaat op het nabijzijnde vak in alle rigtingen; even als bij ons, is het spel beslist als hij mat gezet wordt. De overige stukken hebben gedeeltelijk eene verschillende beweging. N°. 1 van onze figuur is de koning, de beide nummers 2 zijn de gouden of eerste staatsraden (koninginnen) N°. 3 de beide zilveren of tweede staatsraden (raadsheeren) N°. 4 de vliegende paarden (paarden) N°. 5 de brandende wagens (torens) N°. 6 de vliegende wagens (bij ons onbekend) N°. 7 de hoorn (id), N°. 8 de soldaten (pions). De stukken staan niet, maar liggen en hun naam is er op geschreven.

Ook in Hakodadi kon men opmerken hoe goed de Japanners door de Nederlanders over alle gebeurtenissen en nieuwigheden in de wereld, ingelicht zijn. Zij spraken van spoorwegen, telegrafen, daguerreotypen, paixhans-ka-

Een Japansch schaakbord.

nonnen en stoomschepen. BONAPARTE, WASHINGTON en de Amerikaansche onafhankelijkheidsoorlog, de toenmalige verhouding der westelijke mogendheden van Europa tegenover Rusland en het oostersche vraagstuk waren hun goed bekend. Toen de Amerikanen er zich over verwonderden, dat men zoo ver

van Nagasaki, zoo goed is ingelicht, verhaalden de Japanners hun, dat de Nederlanders jaarlijks uit Europa staatkundige en andere tijdingen ontvingen, die gedeeltelijk in het Japansch vertaald en door het geheele rijk verspreid werden. PERRY herinnerde zich toen, wat aan GLIJNN in het jaar 1849 bij zijn bezoek in Japan was overkomen. De eerste vragen, die de Japanners aan hem gedaan hadden, waren de volgende geweest: »Gij hebt eenen oorlog met Mexico gehad? Gij hebt het geslagen? Gij hebt hun een gedeelte van hun gebied ontnomen? Gij hebt daarin groote hoeveelheden goud gevonden?'' Toen GLIJNN de uitlevering der schipbreukelingen doorgedreven had, verhaalden deze hem, dat zij door hunne bewakers van elk gevecht met de Mexicanen en van elke overwinning der Amerikanen onderrigt waren geworden.

In de nabijheid van Hakodadi zag men weinig van de Aino's, de talrijkste bewoners van het eiland Jesso. Zij waren gemiddeld niet grooter dan vijf voet en hadden eene bijna zwarte kleur, maar een verstandig gelaat. Hun zwart verward haar viel in ongeregelde lokken over het voorhoofd en vormde met den zwaren baard, die nooit geknipt wordt, ééne massa. Hunne geheele kleeding bestond in een gescheurd blaauw hemd, dat tot aan de kniën reikte en in eene soort van bruinen, uit gras of huiden vervaardigden zak, die van wijde mouwen voorzien was en om de schouders hing. Deze dragt en hun verward haar gaven hun een wild uiterlijk. Hunne voornaamste bezigheid is de visscherij, die zij echter niet voor eigen rekening, maar voor Japansche ondernemers, die waarschijnlijk hunne meesters zijn, uitoefenen.

Toen PERRY een zijner schepen naar de Vulkaan-baai zond, om de daar gelegen haven Endermo op te nemen, vond men eene landstreek, wier bevolking, met uitzondering van een paar Japansche ambtenaren, uitsluitend uit Ainos bestaat. De genoemde baai ligt op vijftien mijlen van Hakodadi, aan de zuidoostelijke punt van het eiland Jesso. Toen de Amerikanen haar bereikten, heerschte er een der veelvuldige Japansche nevels, die elke nadering der kust gevaarlijk maken. Eerst tegen den middag van den volgenden dag trok de dikke nevel weg en ontsluitte een waarlijk fraai landschap. Van het zandige strand af, verhief zich de grond al golvend en hooger tot aan de bergen in den achtergrond, wier toppen met glinsterende sneeuw bedekt waren. Van twee dier bergtoppen stegen rookzuilen op, wier schaduwen op de witte sneeuwvelden zeer ver te volgen waren. Gedurende den nacht zag men op eene derde plaats eene vuurkolom, zoodat zich binnen den gezigt-einder der Amerikanen niet minder dan drie werkende vulkanen bevonden.

Slechts uit dengenen, die men des nachts bespeurd had, stegen vlammen op, uit de beide anderen alleen rookkolommen.

De heuvels en bergen van den voorgrond waren boschachtig; de boomen hadden donkergroen loof. Gele vlekken duiden de plaatsen aan, waar men het bosch had uitgerooid, om landbouw uit te oefenen. Aan den ingang der ravijnen, waaruit rivieren en stroomen te voorschijn kwamen, zag men ontelbare huizen. De bewoners dezer dorpen verschrokken niet weinig bij de verschijning van een vreemd schip. Toen de Southampton het anker liet vallen, sloegen zij, met hunne voornaamste goederen van waarde, op de vlugt. Ook de Japansche ambtenaren, die met eene boot aan boord kwamen, waren zeer ongerust. Zij boden met voorkomendheid rijst, hout en water aan. De Amerikanen zeiden, dat visch, groenten, eijeren en kippen hen beter zouden bevallen, waarop de Japanners eene boot naar den wal zonden, ten einde te vragen, wat er voorhanden was. Hunne bedienden bragten bij de terugkomst eenen bos wortelen mede, die het voorkomen van rhubarberwortelen hadden. Verder was er niets, zeiden zij; het weder had de vischvangst belet en de geheele voorraad aan kippen bestond uit drie kuikentjes.

PERRY vermoedde, dat de walvischvaarders Hakodadi dikwijls zouden bezoeken, als de haven, die het dichtst bij hun jachtveld gelegen was. Zoo als VON SIEBOLD van de Japanners vernam, kwamen er reeds vroeger 58 groote zeeschepen voorbij die haven, welke plaats zij toen niet verder dan op kanschotsafstand durfden naderen. Hakodadi kan veel leveren wat een walvischvaarder noodig heeft: visch in overvloed, constructiehout, gevogelte en in het goede jaargetijde ook groenten.

Wegens deze belangrijkheid van de plaats voor de walvischvaart, wenschte PERRY al dadelijk de regelen voor het nieuwe verkeer te bepalen. In dit opzigt stuitte hij echter op onoverkomelijke zwarigheden. De vorst van Matsmāi, dien men hem in Kanagawa had aangewezen, konde zijne hoofdstad niet verlaten. Zijne plaatsvervanger had onbepaalde volmagt, maar het bleek al spoedig, dat die onbepaalde volmagt hem niet eens vergunde, met PERRY uit te maken, of vreemde bezoekers hunne wandelingen tot op vijf of zeven Japansche mijlen van de stad mogten uitstreken. Dit moest te Jeddo beslist worden.

Nadat de Commodore ingezien had, dat hij te Hakodadi zijn doel niet zoude bereiken, verschenen eensklaps beambten uit de hoofdstad. Men moest het vermoeden laten varen, dat zij met onderhandelingen belast waren, dewijl zij verklaarden, dat hun bezoek half toevallig was. Zij vertelden, dat zij door

de regering met eene zending naar Krafto belast waren en onder weg gehoord hadden, dat de Amerikanen te Hakodadi waren. Daarop had hunne vrees voor misverstand of onaangenaamheden hen aangespoord naar Hakodadi te gaan, om als bemiddelaars op te treden. Ongelukkig echter had hun opperhoofd de reis naar Krafto moeten vervolgen en niet alleen konden zij zonder hem niets doen, maar waren zij zelfs genoodzaakt hem zoo spoedig mogelijk te volgen.

Deze geheele geschiedenis was klaarblijkelijk van het eerste tot het laatste woord, verzonnen. Ingevolge eigen besluit van eenen voorgeschreven weg af te wijken of zelfs zonder last onderhandelingen met vreemdelingen aan te knopen, is eene zelfstandigheid, waaraan geen enkele Japansche ambtenaar zich ooit zal schuldig maken. De keizerlijke ambtenaren hadden last gekregen naar Hakodadi te gaan, maar welk doel had hun bezoek, waarmede geene onderhandelingen verbonden zouden zijn? PERRY gelooft, dat men hem eene beleefdheid wilde bewijzen, om daardoor te beletten, dat hij ongeduldig werd over het vruchteloze van zijn verblijf.

Men kwam op eenen zeer vriendschappelijken voet met de beambten uit de stad. Men bezocht elkander wederkeerig, onthaalde elkander, wisselde geschenken en onderhield zich. De gesprekken bestonden in den regel uit vragen der Japanners, die de Amerikanen moesten beantwoorden. De Japanners waren het meest opmerkzaam op alles, wat de bewapening van schepen betrof. Als zij de wapens van de vuurmonden af, tot de revolvers toe naauwkeurig onderzocht hadden, dan moest men hun ook het gebruik daarvan toonen. PERRY deed dit zonder de minste achterhoudendheid, hoewel hij zeer goed bespeurde, dat de Japanners gebruik wilden maken van het geleerde. Hij meende hun geen beter bewijs te kunnen geven, van de vredelievendheid zijns vaderlands, dan door hen bekend te maken, met alle vorderingen in de krijgskunst, die ons zulk eene groote overmagt over de Oost-Aziatische volken geven. Zoo verliep menig uur, met het vullen van bommen en het rigten en afvuren van vuurmonden.

PERRY had er veel belang bij te weten, of er ook schipbreukelingen op Jesso leefden. Op zijn verzoek deelden de beambten hem opgaven mede over het aantal schepen, dat in de laatste jaren gestrand was. Van 1847 af aan had men vier maal schipbreukelingen gezien. In het jaar 1847 werden zeven Amerikanen in eene sloep naar de kust van Itoerup gedreven, in hetzelfde jaar en in dezelfde maand kwamen dertien andere schipbreukelingen in drie booten te Jeramachi, noordwestelijk van Matsmai; in Maart 1849 landden drie

Amerikaansche schipbreukelingen op Krafsto en in Mei 1850 zag men te Mabira op Jesso gelijktijdig twee- en dertig Engelsche schipbreukelingen. De Amerikanen, die op Krafsto landden, verlieten de kust in hunne eigene boot; een gedeelte der Amerikanen werd door GLIJJN met de Preble afgehaald, alle andere schipbreukelingen zond men naar Nagasaki, waar zij aan de Nederlandsche koopvaarders werden overgegeven. »Tegenwoordig leeft op onze eilanden geen vreemdeling» verklaarden de overheden.

Bij de veelvuldige bezoeken der Noord-Amerikanen in de stad ontstonden somtijds oneenigheden met de winkeliers en somtijds ook verzetten zich de mindere ambtenaren tegen de uitbreiding, die zoo in als buiten de stad aan de wandelingen gegeven werd. De hoogere ambtenaren herstelden altijd den vrede en al spoedig werd de eendragt niet meer bedreigd. Een wensch der Amerikanen, die hun bijzonder ter harte ging, werd intusschen niet vervuld. Gedurende den geheelen tijd van hun verblijf werden de deuren der woningen voor hen gesloten en alle vrouwen verwijderden zich spoedig, zoodra een Amerikaan zich vertoonde. PERRY trachtte hierin verandering te brengen, door eene klacht bij de keizerlijke ambtenaren uit Jeddo, echter zonder eenig gevolg hoegenaamd. Men antwoordde hem, dat deze schuw voor de vreemdelingen, geen gevolg van een' maatregel der regering was, maar dat zij uit het karakter der bevolking voortvloeide. »De zeden des lands zijn niet gelijk aan de uwen» zeide men »en de menschen zijn niet gewoon, vreemdelingen uit verre landen te zien. Hoewel de overheden al het mogelijke gedaan hebben om hen gerust te stellen, vreezen zij u toch en verbergen zij zich. Aan deze verre grenzen, zoo ver van Jeddo verwijderd, kan men niet gemakkelijk invloed uitoefenen en veranderingen daarstellen. Hoe zouden echter de inwoners er aan kunnen denken, de vreemdelingen vijandig te beschouwen? Zelfs als zij hunne eigene ambtenaren zien, die zij nog niet persoonlijk kennen, vlugten zij, alsof zij door de vrees aangespoord werden. De inboorlingen zijn opregt, verstandig en goed, de vrouwen nederig en aan een stil leven gewoon, zoodat zij niet gaarne vreemde mannen zien. Zulke eigenschappen en gewoonten moeten achtung inboezemen en wij kunnen niet denken, dat zij u kunnen mishagen. PERRY had het op de Lioe-Kioe eilanden doorgedreven, dat de Amerikanen bij hunne wandelingen niet in het oog vallend bewaakt werden. Toen hij te Hakodadi hetzelfde verlangde, gaf men hem ten antwoord: »Het is de gewoonte van ons land, vreemdelingen door ambtenaren te doen vergezellen, en wij zullen die gewoonte niet zoo spoedig laten varen.»

Te Hakodadi stierven weder twee Amerikanen. Het eskader had nu vier menschen door den dood verloren, één te Yokuhama, een tweede te Simoda en nu deze beiden te Hakodadi. Men begroef ze aan den wal, waar de Japanners een gedeelte van een oud kerkhof afgestaan en van eene omheining voorzien hadden. De plaats was waarlijk schilderachtig gelegen en leverde een schoon gezigt op de haven, de straat Sangar en de naburige kusten. De Amerikaansche kapellaan, las in zijne volle geestelijke kleeding de gebeden voor dooden van de Anglikaansche kerk, zonder dat de overheden of de bevolking hem eenigermate lastig viel. Zoo verdraagzaam was men in hetzelfde Japan, dat voor twee eeuwen openlijk verklaard had: »Zoo lang de zon zal voortgaan de aarde te verwarmen, zal geen Christen het wagen in Japan te komen; moge de hemel het weten, dat zelfs de koning van Spanje, of de God der Christenen, ja de groote God zelf, indien zij tegen dit gebod handelen, met hun hoofd daarvoor zullen moeten boeten.» De Japanners volgden de Christelijke plegtigheden der begrafenis met zigthare belangstelling en de Amerikaansche kapellaan, de bidder, zoo als zij hem noemden rees aanzienlijk in hunne achting.

Eens kwam de kapellaan in eenen Boeddhistischen tempel, toen juist godsdienstoefening gehouden werd. Het hoofdaltaar had juist denzelfden vorm als in de katholieke kerk gebruikelijk is en in de nis stond een verguld beeld. Twee schoone lampen en twee groote kaarsen brandden en er waren vele rijk vergulde kunstbloemen. Op twee nevenaltaren brandden insgelijks kaarsen. Voor het hoofdaltaar, was eene afgesloten ruimte, waarin vijf priesters in een lang gewaad gekleed, op de knieën lagen. De voornaamste hunner sloeg op eene klok, die de gedaante van een schoteltje had, de beide anderen trommelden met stokken op verlakte houten vaten, die eenen dompen toon gaven. Zij hielden de maat en lieten hunne gezongen gebeden met hunne muzijk overeenstemmen. Nadat zij gezongen hadden, wierpen zij zich geheel neder en raakten de grond met hun voorhoofd aan, waarna zij opstonden en voor de nevenaltaren, kortere plegtigheden verrigften.

De afgodsbeelden, die onder boomen staan en waarvan reeds gewag is gemaakt, schijnen de plaats der katholieke heiligenbeelden in te nemen. Wij deelen haar mede, om tegelijkertijd eene proeve van de gewone beeldhouwkunst der Japanners te geven. De meer volmaakte kunstwerken staan in den tempel; het snijwerk, dat buiten door boomen slecht tegen weer en wind beschut wordt, is het werk van minder bekwame beeldhouwers. Het scheen den Amerikaanschen kapellaan toe, als of sommige beelden veel meer dan

anderen vereerd werden. Ook in andere landen bestaat er, zoo als bekend is, voorkeur omtrent de heiligenbeelden, zonder dat daarvoor in de meeste gevallen eenige redenen bestaan.

Wij laten hier het oordeel volgen, dat de genoemde kapellaan over de vooruitzichten van het Christendom in Japan velt. Hij zegt: »Zonder den invloed der regering, zoude er mijns inziens geene groote moeilijkheid bestaan, om het Christendom in te voeren, maar de regering zoude zich daarmede zeer bepaald bemoeijen. Ik heb op de kust vier malen bij begrafenissen dienst verrigt, eens te Yokuhama, eens te Simoda en twee malen te Hakodadi, telkens in tegenwoordigheid van Japanners en meestal onder een grooten toevloed van menschen. Zij gedroegen zich telkens goed. Bij al die gelegenheden waren Japansche ambtenaren met de teekenen hunner waardigheid voorzien, aanwezig. Ik werd daardoor aan de Japanners als een geestelijke der Christenen of naar hunne uitdrukking als een bidder bekend. In plaats van daardoor afkeer voor mij te gevoelen, zoo als ik oorspronkelijk dacht, bemerkte ik, dat ik in hunne achting zeer rees en wel even goed bij de ambtenaren als bij het gewone volk. Bij ons tweede verblijf in Simoda vonden wij daar eenen nieuwen stadhouder, want Simoda was toen van eene provinciestad tot eene keizerlijke stad verheven. Deze stadhouder was een beminnelijk mensch, hoewel een weinig trotsch en had zeer beschaafde manieren. In den bazaar werd ik te midden mijner inkoop, door eenen ambtenaar bij hem geleid en als geestelijke voorgesteld. Zijn gelaat helderde op, toen hij met mijne betrekking bekend werd en zoowel zijn groet, als de toon, waarop hij met mij sprak, waren buitengewoon vriendelijk. Ik meld deze gebeurtenis, zonder over haar gewigt te willen oordeelen. Er ontstond geen zichtbare weerzin tegen mij, omdat ik een geestelijke was. Men kan daarentegen met alle regt beweren, dat de regering tegen ons geloof den ergsten argwaan koestert; de ambtenaren en het volk in het algemeen, zijn echter zoo weetgierig en merken alles, wat in hun bereik komt, zoo goed op, dat zij wel spoedig het verschil tusschen ons en de katholieken zullen opmaken. Tegen de laatsten heerscht een diep, ingeworteld wantrouwen. Eer zij het onderscheid tusschen hen en ons inzien, kan geene Christelijke sekte de hoop voeden in Japan vasten voet te krijen.»

Tempel van Bening.

IX. Afscheid van Japan.

Simoda. — Bijgevoegde artikelen bij het verdrag. — Steenkolen. — Napa. — De regtspleging der Lioe-Kioe eilanden. — Een reislustige Japanner. — Denkbeelden der overheden over de aanwezigheid van zendelingen. — Sluiting van een verdrag. — Het eskader verdeelt zich. — PERRY's terugkeer naar New-York.

Daar de Macedonian den 31sten Mei naar Simoda en de Vandalia naar Shanghai was vertrokken, bleven in de haven van Simoda slechts de Powhattan en de Mississippi achter. In de laatste dagen van zijn verblijf

kreeg PERRY nog een geschenk: een blok graniet voor het ontworpen gedenkteeken van Washington. Den 2^{den} Junij 1854 ligten de beide schepen het anker, maar nauwelijks hadden zij bij zonsondergang de monding der baai bereikt, toen een ondoordringbare nevel hen dwong, de reis te staken. Zoodra de zon hooger klom, werd het weder helder en de schepen kwamen gelukkig voor de invallende duisternis buiten de straat.

Op de reis naar het zuiden zag men niets merkwaardigs. Den vijfden dag zag men in de verte den rook van den vulkaan van Ohosima omhoog stijgen en spoedig daarna de kust duidelijker te voorschijn treden. Nu echter daalden weder dikke dampen neder, terwijl de schepen juist tusschen de eilanden bij de golf van Jeddo waren. Daar dit weder een geheelen dag aanhield, bereikte PERRY Simoda eerst den 7^{den} Junij. Hij had overigens niets verloren, want de afgesproken zamenkomst met de Japansche Commissarissen moest eerst den volgenden dag plaats vinden.

Daar PERRY de Japanners genoegzaam kende om op nieuwe zwarigheden en oponthoud verdacht te zijn, zoo deelde hij zijne aankomst dadelijk aan overheden mede en deed navraag naar de Japansche commissarissen. Zij waren aangekomen, maar voor het oogenblik niet aanwezig. Hun bezoek werd voor den volgenden dag aangekondigd. De zamenkomst had in eenen tempel plaats en ging met de gewone pligtplegingen gepaard. Een der gevolmagtigden was de vorst van Soerago, de tweede was een ambtenaar, dien wij president van de rekenkamer zouden noemen. Zij deelden mede, dat Simoda tot keizerlijke stad verklaard was en dat er twee vorsten tot stadhouders benoemd waren. Als keizerlijke stad moest Simoda, muren en poorten verkrijgen en men riep de hulp der Amerikanen in bij de grensbepaling van de stad met haar gebied. Hierin lag een valstrik verborgen, die overigens dadelijk te voorschijn kwam. De vreemdelingen mochten namelijk tot aan den stadsmuur vrij rondgaan, maar die grens niet zonder bijzondere toestemming der ambtenaren overschrijden. PERRY beantwoordde dit met de nadrukkelijkste weigering om eenige verandering, die eene schending van het verdrag van Kanagawa was, toe te staan.

Nu was de beurt aan de bepaling der grenzen, waarbinnen de Amerikanen in Hakodadi zich vrij mochten bewegen. Dit punt leverde groote zwarigheden op en had nog twee vruchteloze zamenkomsten ten gevolge. De Japanners stonden oogenblikkelijk een afzonderlijk kerkhof toe en waren even bereidwillig in het benoemen van een' havenmeester en loodsen. Van den 8sten tot den 17^{den} Junij werd onderhandeld en op laatstgenoemden dag, werd men het eens over de volgende additionele artikelen.

1°. De Japanners zullen het stadsgebied van Simoda naar willekeur begrenzen, zonder dat daardoor aan het regt der Amerikanen, zich tot op zeven ri ($3\frac{1}{2}$ Duitsche mijl) ongestoord te mogen bewegen, iets veranderd wordt.

2°. In de haven van Simoda zullen voor de sloepen der handelsschepen en der walvischvaarders drie landingsplaatsen vervaardigd worden, eene bij de stad zelve, de tweede bij Kakizaki en de derde bij het middeneiland. De burgers der Vereenigde Staten zullen de Japansche ambtenaren natuurlijk met de verschuldigde achting bejegenen.

3°. Amerikanen, die zich aan wal bevinden, hebben geen toegang tot militaire inrigtingen of tot bijzondere huizen, wel echter tot winkels en tempels.

4°. Twee tempels worden tot rustplaatsen voor wandelaars ingeruimd en ook zullen er afzonderlijke herbergen voor hen daargesteld worden.

5°. In de nabijheid van eenen tempel te Kakizaki is een Amerikaansch kerkhof ingerigt geworden.

6°. Daar het zeer moeilijk zoude zijn steenkolen naar Hakodadi te vervoeren, zoo belooft de Commodore PERRY in Washington moeite te doen, om de Japansche regering van hare verplichting om een kolendepôt op te rigten, te ontslaan.

7°. De Chinesche taal zal bij de onderhandelingen slechts dan gebezigd worden, als er geen tolk voorhanden is die Hollandsch kent.

8°. Wanneer in eenen winkel artikels worden uitgezocht, moeten zij met den naam des koopers en den afgesproken prijs voorzien, aan het gouvernementshuis bezorgd worden, waar de Japansche beambten hen tegen betaling zullen afleveren.

9°. Het schieten van vogels en andere dieren is in Japan algemeen verboden en ook de Amerikanen moeten deze wet opvolgen.

10°. De uiterste grens, tot waar de Amerikanen in Hakodadi mogen gaan, is vijf ri ($2\frac{1}{2}$ Duitsche mijl).

Geene bepaling was moeilijker toegestaan, dan die over de grenzen van Simoda en Hakodadi. De Japanners verdedigden zich als een dapper leger, dat geslagen is, maar nog bij den terugtocht den vijand iederen voet gronds betwist. Wat namelijk Hakodadi betreft, zoo wilden zij de vreemden eerst tot ééne straat, later tot de stad, toen tot één en eindelijk tot drie en een halve ri beperken. Zij verontschuldigten hunne hardnekkigheid daarmede, dat het keizerlijke gezag zich geen 7, zelfs geen 5 ri ver uitstrekt en de Amerikanen waren inderdaad ooggetuigen, dat de grens van Simoda slechts

op den afstand van $\frac{1}{3}$ Duitsche mijl getrokken werd. De ware reden was echter de vrees der Japanners, dat de vreemde invloed te sterk zoude worden, als men hem niet zoo veel mogelijk beperkte. Men had de inmenging der Portugezen in de inwendige aangelegenheden nog niet vergeten en ons spreekwoord van menschen, die de geheele hand nemen, als men hen één vinger geeft, stond blijkbaar bij de Japanners in hooge achting.

Te Simoda werden de Amerikanen van steenkolen voorzien. Men had deze in pakmanden van gevlochten rijststroo, natuurlijk met veel moeite en kosten aangevoerd. PERRY had herhaaldelijk gehoord, dat het land veel kolen bezat en de inwoners met het gebruik van die brandstof bekend waren, doch hier werd dit niet bevestigd, want de kolen waren van de oppervlakte van het bed weggenomen, zoodat ten minste in deze streek geene uitgraving van kolen scheen plaats te hebben. Toen men ze op de stoomschepen beproefde, vonden de machinisten ze zoo onbruikbaar, dat men ze niet tot het aansteken van het vuur konde gebruiken. Andere kolen, die men uit Japan naar Amerika medebragt, waren beter, lieten echter veel asch en onzuiverheid achter.

In de laatste dagen kreeg men nog oneenigheid. De Amerikanen hadden rondhouten besteld en betaald. Toen zij afgehaald zouden worden, bleek het dat de boomen, waarvan zij gemaakt moesten worden, niet eens geveld waren. Voorts werden de prijzen van alle waren zoo hoog gesteld, dat PERRY ernstige vertoogen deed. Het is vreemd, dat hij geene enkele keer op de gedachte kwam, dat deze duurte van hem zelf afstamde, omdat hij bij het verdrag de waarde van den dollar veel te laag, slechts op een derde van de werkelijke waarde, had gesteld. Eindelijk was er ook spraak over den armen Japanschen schipbreukeling, die als matroos op een der schepen diende.

Op zekeren dag kwamen er verscheidene ambtenaren aan boord en verlangden de uitlevering van den armen man. PERRY wilde hunnen eisch vervullen, onder de voorwaarde, dat de Japanner voor zijne misdaad, als schipbreukeling in een ander land opgenomen te zijn, niet bestraft zoude worden. In dit opzigt beloofden de ambtenaren al het mogelijke en wilden zij zelfs elk gevraagde borg stellen. Daar de schipbreukeling als Amerikaansch matroos, niet gedwongen kon worden naar Japan terug te keeren, hing alles van zijne toestemming af. Men bragt hem op het dek, waar hij zich dadelijk sidderend voor de voeten zijner landslieden wierp. Deze schenen hem over te willen halen naar zijn vaderland en zijne bloedverwanten, die zeer naar hem verlangden, terug te keeren, maar alles wat zij zeiden was te vergeefs.

Wij willen hier bijvoegen, dat de Japansche matroos op den Mississippi naar Amerika terugkeerde. Een zijner makkers, die zich zijne bekeering had ter harte genomen, nam hem mede naar eene kleine bezitting, die hij in den staat New-York bezat en de Japanner schijnt daar zijn leven te willen eindigen. Een der andere schipbreukelingen, die in China achtergebleven was, kwam te Macao aan boord van den Mississippi en leefde later onder bescherming van den Commodore in de Vereenigde Staten.

Na deze verschillen heerschte er de beste overeenstemming. Ook hier kregen de Amerikanen een blok voor het gedenkteeken van Washington ten geschenke. Onder de overige geschenken, die men hen gaf, behoorden verschillende van die kleine hondjes, die wij vroeger beschreven hebben. De gesprekken, die steeds den meest vriendschappelijken toon ademden, liepen over Japansche en Noord-Amerikaansche zeden, over handelsbelangen, over de omwenteling in China en vooral over den oorlog tusschen Rusland en Turkijë.

Den 28sten Junij 1854 had de afreis van Simoda plaats. Men nam afscheid van het land, dat sedert eeuwen zoo streng afgesloten geweest was en welks onwrikbare vormen, men door eene verstandige vereeniging van taaie vasthoudendheid, dreigenden ernst en humaniteit, ten minste in zijne uiterste bolwerken verbroken had. De Macedonian en het transportschip Supply zetten koers op het eiland Formosa, de Mississippi, de Powhattan en de Southampton op de Lioe-Kioe eilanden. De drie laatsten volgden de oostkust van Ohosima zoo dicht bij mogelijk, om de sterrekundige ligging daarvan, alsmede de voorgebergten en inhammen te leeren kennen. Eene sloep landde in een dezer laatsten en men vond een klein dorp, waarvan de armoedig gekleede bewoners zich aan den oever, op hunne wijze met stokken, steenen en een oud geweer bewapend, opstelden. In weerwil van hun oorlogzuchtig uiterlijk waren zij toch zeer vriendelijk en gaven den Amerikanen voor brood en varkensvleesch, eenige kippen en groenten. Dit was waarschijnlijk de eerste maal, dat Christenen op Okosima landden.

Den 1sten Julij was PERRY in de haven van Napa. Dit was het vijfde en laatste bezoek der Amerikanen op de Lioe-Kioe eilanden. Wat intusschen bij het kolendepôt was voorgevallen, scheen de onvriendelijkste gezindheid der inwoners aan te duiden. Men had Amerikanen met steenen geworpen; een matroos was door eenen slagter geslagen, een andere was zelfs, onder omstandigheden, die eenen moord waarschijnlijk maakten, dood aan de kust gevonden. Bij nadere beschouwing bleek het, dat die voorvallen niet zoo erg

waren, als zij er op het eerste gezigt wel uitzagen. Spelende kinderen hadden de steenen geworpen, de geslagen matroos had den slagter een stuk vleesch ontstolen en in den strijd het eerst het mes getrokken en wat de vermoorde matroos betref, zoo had deze tegen eene vrouw eene schanddaad gepleegd, die den dood verdiende.

Hoe weinig PERRY ook gezind was, partij te trekken voor 'zulk een' mensch, kon hij toch een moord niet ongemerkt laten voorbijgaan. Hij verlangde een streng onderzoek en dit werd hem toegestaan. Zes regters vormden de regt-bank en de Regent woonde met zijnen penningmeester de zittingen bij. De verklaringen bragten de volgende daadzaken aan het licht:

Den 12^{den} Junij liepen drie Amerikaansche matrozen in de straten van Napa rond, maakten zich van al de voorhanden saki meester en bedronken zich. Twee hunner vallen in slaap, de derde klimt over eene muur en ontmoet eene vrouw, die hij op eene schandelijke wijze mishandelt. Haar geschreeuw doet menschen toeschieten, voor welke de matroos de vlugt neemt. Men vervolgt hem, werpt hem met steenen en hij verdrinkt.

Een inboorling had de vervolging geregeld en vijf anderen waren daarbij vooral handelend geweest. Het was zeer twijfelachtig, of de matroos zoo van zelf in het water gevallen was. Waarschijnlijk had men hem door steenworpen en slagen bedwelmd en daarna verdrongen. Hoewel dit feit niet bewezen werd, bragten de Japansche overheden den raddraaijer op PERRY's admiraalschip en leverden zij hem aan de Amerikanen uit, opdat zij hem naar goedvinden zouden straffen. De Commodore zond hem terug en de inlandsche overheden spraken nu zelf het vonnis uit. De raddraaijer werd levenslang, zijne helpers voor eenen bepaalden tijd, naar een naburig eiland verbannen.

Bij dit onderzoek leerden de Amerikanen de regtspleging van het eiland kennen. De eenige goede zijde daarvan is de openbaarheid. In dit geval was deze overigens op eene eigenaardige wijze beperkt, daar alleen de Regent met zijnen eersten ambtenaar en eenige opzettelijk uitgenoodigde Amerikanen de zittingen bijwoonden. De gerechtszaal ging naar buiten open en daar knielden de beklagden op den grond, met het hoofd, dat naar den regter gekeerd was, juist zoo hoog boven den opgehoogden vloer, dat men het ge-laat zien kon. Indien een der misdadigers niet antwoordde of hardnekkig de waarheid loochende, dan bond men zijne ellebogen op den rug bij elkander en als hij dan nog een oogenblik draalde sloegen twee geregtsdienaars, die regts en links van hem stonden, hem met dikke stokken in de lendenen. Deze foltering miste nooit haar doel.

Het seizoen was vrij ver gevorderd, maar nog zag men op de deuren, de beschreven rollen papier, die onze nieuwjaarswenschen vervangen. Daar het Japansche nieuwjaar in de lente valt, zoo hadden de meeste wenschen betrekking op het ontwaken der natuur. Eenigen hadden een bijbelsch karakter, in anderen zag men de bijzondere liefde der Oost-Aziatische volken voor overdrijving. Onze lezers kunnen de volgende nieuwjaarswenschen met de onzen vergelijken.

»Heldere wolken begroeten de opgaande stralende zon, tienduizend genoegens heeten de lente welkom.

Mogen die allen dagen van algemeene vrede bezingen en zich gemeenschappelijk over het begin van de lente verheugen!

Moge elke deur gelukkig en vrolijk zijn en ieder land met vrede gezegend worden!

Uw geluk zij zoo groot als de zee in het Oosten en moogt gij zoo oud worden, als de bergen in het Zuiden!

De perzik van het land der goden wordt in dertig eeuwen rijp; moge het huis aan het zeestrand met negentig herfsten meer gezegend worden!

De drie sterren vrede, eene betrekking en eenen hoogen ouderdom mogen Uwe deur binnengaan en zonen, rijkdommen en eer Uwe poort zegenen!

Alle geluk komt van den hemel.

Even als de wind en het licht door de wereld trekken, zoo daalt de vrolijke lente van den hemel op ons neder!"

Zoo als men ziet, is slechts in een dezer wenschen eene vrome gedachte vervat. Alle anderen houden zich bezig met de schoonheden van de natuur of met aardsche zaken, die den mensch wenschelijk toeschijnen. Zoude men daaruit niet kunnen afleiden, dat de beschaafde bevolking, de vroomheid aan de priesters overlaat? Deze stand is zeer sterk en de boetende bonze is

Een boetende bonze.

met dezelfde uitdrukking die hij in Japan en op onze afbeelding heeft eene gewone verschijning.

PERRY, die de steenkolen noodig had, liet ze naar boord brengen. Het gebouw werd aan de overheid overgegeven met het verzoek, het in orde te bewaren en alle kolen, die door schepen gebragt werden, daarin op te nemen. Zij legden deze beloften zonder achterhoudendheid af, zoo als dan ook in het algemeen de verstandhouding der Amerikanen en der inwoners uitmuntend was. Dit bleek vooral toen het gewigtige doel, dat PERRY nogmaals naar de Lioe-Kioe eilanden gevoerd had, ter sprake kwam.

Hetzij, dat er bevel van Japan gekomen was, hetzij de Regent daartoe besloot, door hetgeen hij van de Amerikanen over het verdrag van Kanagawa gehoord had, maar hij maakte niet de minste tegenwerping tegen een han-

Japansche rozenkransen.

delsverdrag. Al dadelijk bij de eerste zamenkomst, die den 8sten Julij plaats had, kwam alles tot stand. De Regent liet alleen het hoofd van het verdragsontwerp niet doorgaan, omdat daarin de Lioe-Kioe eilanden als onafhankelijk beteekend werden. Deze plaats, zeide hij, zoude hem ongelegenheden met China berokkenen, omdat hij ten opzichte van dat rijk, leenpligten moest vervullen. Wat de artikelen van het verdrag betrof, zoo keurde hij die goed en zou hij ze getrouwelijk ten uitvoer brengen.

Hij hield woord en verried geen oogenblik eenige lust om de talmende en draaijende Japansche staatkunde te volgen, die PERRY's geduld op zoo menige harde proef gesteld had. Den 11^{den} Julij werd het verdrag geteekend.

Wij slaan de bepalingen over, die gelijkkluidend zijn met die van het

verdrag van Kanagawa. Men nam geene beslissing omtrent de geldswaarde en alleen werd in het algemeen bepaald, dat alles tot behoorlijke prijzen verkocht of geleverd zoude worden. De overheden verbonden zich uitdrukkelijk, om zich in het verkeer tusschen de Amerikanen en de inboorlingen, niet te mengen. Er werd verder afgesproken, dat als schepen op de Lioe-Kioe eilanden schipbreuk mogten lijden, bij de redding der bemanning en der goederen dadelijk hulp verleend zoude worden, terwijl alle geborgen goederen in depôts opgelegd en aan andere schepen van dezelfde natie afgegeven zouden worden, nadat deze de onkosten voldaan hadden. Eene grens, tot waar de Amerikanen konden gaan, werd niet bepaald. Daarin verschilde dit verdrag geheel en al met het Japansche, dat het den Amerikanen het regt gaf overal vrij zonder ambtenaren of dwarskijkers rond te gaan. De misdaad waarvan de arme vrouw het slagtoffer geweest was, gaf aanleiding tot de volgende bijvoeging: »Indien Amerikanen met geweld huizen binnendringen of vrouwen beledigen of lieden dwingen hunne waren te verkoopen of andere onwettige handelingen begaan, zoo zullen zij, zonder mishandeld te worden, door de overheden in hechtenis genomen en aan den kapitein van hun schip, ter bestraffing overgeleverd worden." De overige inhoud heeft betrekking op de levering van hout en water en de aanstelling van loodsen.

Bij de officiële zamenkomsten en feesten zagen de Amerikanen niets nieuws. Hun vaderlandsch gevoel werd bevredigd, daar ook hier onder de geschenken van den regent een blok voor Washington's gedenkteeken was. Terwijl PERRY deze geschenken met tegengeschenken beantwoordde, vergat hij de ongelukkige vrouw niet, welke door den vermoorden matroos mishandeld was geworden. Hij deed de overheden het meeste genoegen, niet door zijne Europesche en Amerikaansche zeldzaamheden, maar door de belofte, dat hij den zendeling BETELHEIM mede zoude nemen. Hunne vreugde was echter niet onvermengd; er was reeds een andere zendeling aangekomen, de wel-
eerwaarde heer MORETON en dezen wilde PERRY niet medenemen. In weerwil van zijn weigeren, deden de overheden de moeite, dit onderwerp nogmaals aan te roeren, en schreven zij aan den Commodore, den volgenden brief:

» Eene inleidende verklaring. SCHO-FU-FING, hoofdopzigter der zaken in het Koninkrijk Lioe-Kioe en BA RIO-SI, schatmeester te Schoedy, verzoeken Uwe Excellentie dringend, Uwe vriendelijke aandacht op eenige omstandigheden te vestigen. Toont medelijden met ons arm klein land en voert BETELHEIM en MORETON, die hier lang leven, naar hun vaderland terug.

In het jaar 1846 kwamen eenige Fransche (Engelsche) officieren hierheen

en de Engelschman (Hongaar) BETELHEIM bragt zijne vrouw en kinderen mede, om bij ons te wonen en zij verlangden allen, dat wij hun dagelijks iets zouden geven, waaruit voor ons voortdurend ergernis en ongerustheid voortsproot. Zoo dikwijls als er een Engelsch of Fransch schip verscheen, stelden wij deze omstandigheden dringend voor en verzochten, dat men deze lieden zoude medevoeren. De Franschen kenden onzen nood, maar zij vertrokken in 1848 naar hun vaderland en keerden niet terug. BETELHEIM is reeds jaren lang hier verbleven, ja, hij heeft MORETON hierheen gelokt, opdat deze tot misnoegen van het volk, tot het ongeluk van het land zijne plaats zoude innemen en hier blijven.

Wij hebben vernomen, dat Uwe Exellentie magt bezit over alle zeeën van Oost-Indië, China en Japan en dat geen schip van de westelijke landen uit een dezer zeeën naar het andere kan gaan, zonder dat gij al zijne bewegingen kent en bestuurt. Daarom schilderen wij U onzen treurigen toestand in al zijne bijzonderheden af en smeeken wij U, BETELHEIM en MORETON mede te voeren. Dit zal ons troosten en uit onzen ongelukkigen toestand verheffen en ons dermate verplichten, dat men het niet kan uitdrukken. Wij wenschen, dat Uw leven in het genot van het hoogste geluk meer dan duizend herfsten verlengd moge worden!

Wij hebben dezen brief medegedeeld, omdat hij eene bijdrage levert tot de beoordeeling van de vraag, welke vooruitzichten het Christendom in Japan en het koninkrijk Lioe-Kioe heeft.

Even min als PERRY den zendeling MORETON kon medenemen, even min kon hij het verzoek van eenen inwoner toestaan, die de reis naar de Vereenigde Staten mede wilde maken. De man was een Japanner, die in de eene of andere hoedanigheid op Groot-Lioe-Kioe leefde. In eenen stillen nacht zwom hij met een pak kleederen op het hoofd naar den Lexington en maakte zijn verzoek bekend. Van daar zond men hem naar het vlaggeschip, opdat PERRY over hem zoude beslissen. Daar de reislustige geene toestemming van zijne overheden had, kon PERRY niets doen, dan hem de gestrenge wetten van zijn vaderland tegen het reizen te herinneren en hem naar den wal terug te zenden.

PERRY had zijne taak roemrijk volbragt. Hij keerde naar zijn vaderland terug met handelsverdragen, die men in de gegeven omstandigheden niet beter kon verwachten en hij bewees door het gelukken der onderneming, hoezeer hij het vertrouwen, dat men in hem gesteld had, waardig geweest was. Hij kon er roem op dragen dat hij niet alleen aan zijn vaderland, maar

aan de geheele wereld eene dienst had bewezen door het openen van Japan. Het was zeker, dat andere volken, den door hem aangetoonden weg bewandelen en op zijn spoor tot hetzelfde doel geraken zouden. Het was onmogelijk, dat de Japanners, nadat zij aan een volk zoo veel hadden ingewilligd, tegenover alle anderen en vooral tegenover de tot nu toe zoo bevoorregte Nederlanders, hun stelsel konden volhouden. Na al hetgeen wat hij in Japan gezien had, moest hij de overtuiging medenemen, dat zijne werkzaamheid in dat land zelf de heilrijkste gevolgen moest hebben. Hij had daar een ijverig, verstandig volk gezien, dat bij elke gelegenheid den lust toonde, van vreemdelingen te leeren. Dit volk was tot nog toe kunstmatig afgesloten geworden en hieraan had PERRY een eind gemaakt. Hoe meer de vreemdelingen toegelaten worden, des te meer moeten zich ook vreemde denkbeelden en vreemde wetenschappen verspreiden, waaruit van zelve eene hoogere beschaving voortspuit. Dit is reeds op eene merkwaardige wijze geschied, in de weinige jaren, die sedert PERRY'S bezoek verlopen zijn. Het blijft overigens altijd gewaagd, de ontwikkeling van eenig volk van zoo afwijkenden aard, te willen voorspellen.

Bij de afreize van Napa verdeelde zich het eskader. De Mississippi, waar PERRY zich aan boord bevond, zeilde naar Hongkong, de Powhattan vooreerst naar Amoy, de Macedonian met het voorraadschip Supply naar het Chinesche eiland Formosa. Deze laatste reis leverde gelukkige uitkomsten op, daar de Amerikanen niet alleen eene goede haven, maar ook uitmuntende steenkolen vonden, die zonder moeite en kosten op de schepen konden gebragt worden, daar de bedden dicht bij de kust liggen.

Te Hongkong vond PERRY dépêches uit Amerika. Door de vele inspanningen van de laatste jaren, zoodanig aangetast, dat hij ook lichamelijk begon te lijden, had hij reeds uit Japan verlof gevraagd tot herstel van gezondheid. Dit verlof kreeg hij nu en hem werd de keuze gelaten of hij op den Mississippi of per overlandmail wilde terugkeeren. Hij koos dit laatste, daar de oneenigheden met de Chinesche overheden, die zich van de Engelschen tot de Amerikanen uitgestrekt hadden, voor het oogenblik eene vermindering van het Amerikaansche eskader onraadzaam maakten. Hij ging aan boord van het Engelsche stoomschip Hindostan en was den 12^{den} Januarij 1855 te New-York. Zijne afwezigheid had twee jaren en twee maanden geduurd.

Den 23sten April liep de Mississippi de haven van New-York binnen. Den volgende dag ging PERRY aan boord en haalde zijne vlag neder, waardoor hij de laatste handeling van zijne roemrijke onderneming volbragt.

Japansche theetuinen.

X. Lord Elgin's reize naar Jeddo.

Lord ELGIN's aankomst in Japan. — Gezigt van het land. — Bogt van Nagasaki. — Japansche ambtenaren aan boord. — Nagasaki. — Straten. — Winkels. — Russische bazar. — Ontvangst van den ondergouverneur. — Eene wandeling. Rijschool. Tuinen. — Eene bruiloft. — Afscheid van Nagasaki. — Stormachtige nacht. — Bogt van Simoda. — Japansche ambtenaren. — Het Amerikaansche gezantschapshuis. — De stad. Huizen. Straten. Winkels. — Een uitstapje in het land. — Kluis. — Schijnheiligheid. — Bezoek bij den gouverneur. — Reis naar Kanagawa. — Overredingskunst der Japansche ambtenaren. — Naar Jeddo.

PERRY had door zijne expeditie getoond, dat de scheidsmuren, waarmede Japan zich tegenover het buitenland heeft omgeven, niet onoverkomelijk waren, dat er slechts eene verstandige verbinding van ernst en trots met

zachtheid, van sluwheid met opregtheid, van regtvaardigheid met vasthoudendheid noodig was, om die kunstmatige hinderpalen, ten minste gedeeltelijk, uit den weg te ruimen. Men had ingezien, dat die hinderpalen niet op het karakter van het Japansche volk gegrond zijn, maar alleen op vroegere treurige geschiedkundige gebeurtenissen en op de daarop steunende onbuigzame staatkunde der regering. De Vereenigde Staten en Japan hadden elkander onder Champagnewijn en saki de hand gereikt, terwijl zij met één oog glimlachten en het andere op de monding der kanonnen gericht hadden; de gestarnde vlag en de buffelstaart waaiden vereenigd en beide partijen berekenden, als echte kooplieden, in stilte de te verkrijgen voordeelen.

Toen ontwaakte ook Europa uit zijne sluimering; de broeders van het westelijke gedeelte der oude wereld haastten zich, de ééne voor, de andere na, hunne hartelijke belangstelling aan den dag te leggen, dat broeder Japan genegen was, weder in het groote huisgezin der handeldrijvende volken opgenomen te worden! Natuurlijk wilde men ter loops den Japanschen reiger, zoo het slechts eenigzins doenlijk was, eenige vederen uittrekken, eer hij te slim, schuw of nijdig werd.

Engeland, dat in Oost-Indië en China juist het ergste overwonnen had en weder in staat was, een weinig ruimer adem te halen, vreesde den mededinger in oostelijk Azië, dien hij zoo onverwacht van de andere zijde der wereld gekregen had. Wat voor de Yankee's mogelijk geweest was, wilde John Bull ook beproeven, maar hij wilde nog meer doen, dan zijn overzeesche broeder. Zoo mogelijk moesten de Engelsche kooplieden gelijktijdig met de Amerikaansche daar zijn, en zoo het slechts eenigzins doenlijk was, wilde men hem nog grootere minstens echter dezelfde voordeelen verzekeren, dan PERRY voor zijne landslieden verkregen had. Vooral kwam het er op aan, den verminderden nationalen roem te herstellen en den Amerikanen door eene roemrijke daad, de loef af te steken. PERRY had uit achting voor zijne Japansche vrienden aan boord, zich er mede vergenoegd Jeddo uit de verte van uit de mars door den verrekiijker te beschouwen, — hij had zich bloot gegeven. Engeland besloot naar Jeddo te gaan en met »God save the queen” de keizerlijke stad binnen te rukken, — zelfs op het gevaar af, daardoor den keizerlijken beheerscher aan een' opengesneden buik te helpen, zoo als men dat van zijnen voorganger verhaalde.

Reeds weinige jaren na de expeditie van den dapperen Commodore PERRY, zien wij dus een der voornaamste edellieden van Engeland, den graaf Lord ELGIN, als gevolmagtigde van Hare Majesteit, met de schepen »Furious, Re-

tribution en Lee en het stoomjagt Emperor, welk laatste tot geschenk voor den Keizer van Japan bestemd was, op reis naar het oosten van Azië, met het paswoord: »Naar Jeddo!»

Zonder ons bij de gewone voorbereidselen van zulk eene onderneming of bij de schildering van de gewone reis naar Oost-Azië op te houden, zoeken wij den edelen Lord dadelijk weder op voor Nagasaki, alwaar hij in 1858 met zijn eskader gelukkig was aangekomen.

De schepen der Engelschen zeilden met eenen goeden wind over de gladde, blaauwe zee en spoedig kwamen aan den horizon de groene eilanden van Iwosima te voorschijn; bedaard verder gaande, kwamen de reizigers spoedig in de naauwe monding, voor hetwelk het prachtige, boschachtige eiland Papenberg als een wachter staat, wiens steile rotsen veel van de vervolging der Christenen zouden kunnen verhalen; want van hunne hoogten werden even als in Rome van de Tarpeiaansche rotsen, de trouwe aanhangers van het kruis nedergestort, om beneden in de golven eenen wissen dood te vinden. Weg met de beelden van een droevig verleden! Veel liever glijdt de blik over de heuvels en bergen, die in schilderachtige groepering naar het binnenste des lands terugtrekken, aan den versten gezigtseinder door het besneeuwde hoofd van den Foesi-Jama in hoogte overtroffen. Het heerlijke land prijkt met alle schakeringen van het donkere groen der dennen tot aan de gele struiken van het zeestrand, terwijl de heldere donkerblaauwe hemel in de gladde zee weerkaatst wordt. Eene plegtige stilte, een diepe vrede is over het geheele landschap uitgespreid, en zelfs de kanonnen met de daarbij staande soldaten, die van de Dungari-wallen de aankomenden beschouwen, kunnen de algemeene harmonie niet verbreken.

De schepen bevinden zich nu dicht aan den ingang van de bogt van Nagasaki; er vertoont zich eene Japansche boot met ambtenaren, die regtstreeks op onze Engelschen aanhouden. Met onnavolgbare officiële drukte en met eene zekere zorgelooze gerustheid, maakten de Japanners zich gereed, het dek van het aangekomen schip te beklimmen, om den aard en de voornemens der aankomenden zeer naauwkeurig en omstandig uit te vorschen. Ongelukkigerwijze was er niemand aan boord, die hen kon verstaan, want zij spraken Hollandsch. Hun bovenkleed, dat veel van floers had, hunne wijde broek, hunne slobkousen en »voethandschoenen» leverden voor de gentlemen een vreemdsoortig schouwspel op; en toen de zonen van Oud-Engeland, van verre aan de keerzijde de twee zwaarden achter ieder man zagen uitsteken, dachten zij, dat zij met eene vreemde soort van tweevoeters te doen hadden,

die met twee staarten versierd waren. Toen de wederzijdsche nieuwsgierigheid bevredigd was, werd aan de Japansche heeren uitgeduid, dat zij naar hunne boot konden terugkeeren. Hoewel het hun niet gelukt was, iets van de vreemdelingen te vernemen, verstonden zij toch den duidelijken wenk en gingen terug. Hunne boot bleef echter op geringen afstand in de hoedanigheid van wachtschip liggen.

Eenige Engelschen gingen naar den wal, om een bezoek af te leggen bij de ambtenaren der Nederlandsche factory. Zij vonden daar eene hartelijke, gastvrije ontvangst en vernamen tot hunne groote vreugde, dat de hinderpalen, die de regering den vreemdelingen vroeger in den weg gelegd had, nu opgeheven waren, en dat zij in en buiten Nagasaki naar willekeur konden rondgaan. Lord ELGIN vatte hierop het vermoeden, dat de regering aan de vreemdelingen alleen eene onbepaalde vrijheid in Nagasaki schonk, om hen des te bepaalder van de overige gedeelten des lands uit te sluiten, — een vermoeden, dat na het geleerde van vroeger jaren veel waarschijnlijkheid had, doch dat, dank zij de wederkerige goede verstandhouding, niet verwezenlijkt werd. De Nederlanders boden zich dadelijk tot geleiders aan, als de gasten wenschten een toertje in Nagasaki te maken. De stad is aan het einde van de baai gelegen; daar echter bij toenemende uitbreiding de huizen geen plaats meer in de vlakke velden vonden, was men verplicht zelfs op de bergen te bouwen; sommige gebouwen liggen zelfs zoo hoog, dat men in de steile straten, die daarheen geleiden, steenen trappen heeft moeten uitbeitelen. De stad maakt eenen zeer aangename indruk; overal heerscht zindelijkheid en orde, en de inwoners behandelen zelfs den vreemdeling met zoo veel vriendelijkheid, dat men overal gevoelt, in een zeer beschaafd land te zijn. Talrijke winkels trekken het oog des voorbijgangers aan. Indien een liefhebber daar binnen treedt, dan vindt hij een bont mengsel van allerlei waren. Men vindt er porselein van den meest verschillenden aard, keurig beschilderd, verlakeerde waren, werken in ijzer, staal en papier, — om kort te gaan een zoo bont, verschillend mengsel van voorwerpen, meestal zoo keurig en sierlijk bewerkt, dat de lust tot koopen groot wordt. Hier vindt men een uitmuntende verrekijker, welks voorbeeldeloos lage prijs verrast, namelijk niet meer dan 10 gulden; daar vindt men een allerliefst bewerkt tafeltje, met verschillende houtsoorten kunstig en smaakvol ingelegd; daar weder vindt men eene groote menigte zakdoeken, uit papier vervaardigd, en buitendien honderden andere meer of minder vreemdsoortige of bekende zaken.

De Japanners zijn de Chinezen in vele opzichten ver vooruit. Hoe afgesloten

de Hollanders ook aan een punt van het rijk waren, hoe men hen ook bij hunne officiële bezoeken kwelde, pligtplegingen liet maken en liet dansen, zoo ontving men toch door hunne mededeelingen berigten over den Europeischen voortgang en maakte men zich een goed gedeelte der buitenlandsche uitvindingen ten nutte. Men ziet in Japan dadelijk den weldadigen invloed, dien de omgang met Europeanen gedurende twee en een halve eeuw op hen heeft uitgeoefend. Wel is waar werd er reeds veel als inlandsch fabricaat geleverd, toen de Hollanders bij hen kwamen; maar wat beteekent dat, vergeleken bij de sterrekundige, wiskundige en werktuigkundige instrumenten, de manufacturen van allerlei aard, wier kennis zij aan de Hollanders te danken hebben, en die thans in hunne eigene werkplaatsen vervaardigd worden?

Ook de Russen hebben een bazar en wel op het vaste land. Hij ziet er uit als een groote karavanserai; hij staat op eene geplaveide plaats, omgeven door kleine houten huizen en veranda's, die met koopwaren gevuld zijn. Aan den ingang zijn natuurlijkerwijze de onvermijdelijke politie-agenten geplaatst, die een uitgebreid toezigt moeten houden. Het hoofdgebouw op de plaats dient tot het inwisselen van buitenlandsche munt tegen Japansch papieren geld.

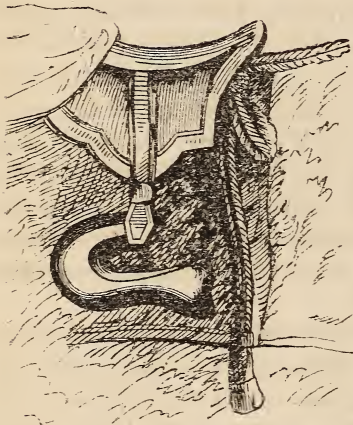
De tijd was met de eerste bezigtiging van Nagasaki's merkwaardigheden al te spoedig verstreken; de avond was reeds aangebroken en de Engelschen haastten zich naar hunne schepen terug te keeren. Uit de zee rees de volle maan op, het schilderachtige landschap in de rondte met haar tooverachtig licht beschijnend; duister stegen de bergen achter Nagasaki omhoog maar de stad en de voorstad schitterden nog met duizenden lichtjes, tot ook daar het bedrijvige leven der menschen verstomde; de bemanning der schepen zocht de noodige rust; eentoonig klotsten de golven tegen de planken, de wachters gingen met afgemeten tred op hunne posten heen en weder, — overigens was alles stil.

Met den morgen brak een nieuw leven in de haven en in de stad aan; een ieder volgde zijne beroepsbezigheden. Op den Furious heerschte echter eene bijzondere bedrijvigheid, want men zoude in den voormiddag het bezoek van den ondergouverneur van zijne Japansche Majesteit ontvangen. Tegen tien uur kwam deze met een talrijk gevolg met zijn vaartuig aan, op welks achterste gedeelte, de zwarte en witte vlaggen, de nationale kleuren der Japanners, vrolijk in den koelen morgenwind wapperden. De ondergouverneur had het voorkomen van een gewoon mensch, »met buitengewoon

vriendelijke manieren en zeer korte beenen," zoo als Lord ELGIN zich uitdrukt; hij hoog dikwijls en spoedig, en zijne beide zwaarden, die hij op zijde had, bewogen zich in passende overeenstemming op en neder. Zijne slobkousen reikten tot aan de knie, en de van kousen voorziene voeten, staken in strooijen sandalen, — eene vertooning, die iemand, welke aan een Europeschen opschik gewoon is eerder tot lagchen noopt, dan dat zij hem achting inboezemt. Het ontbijt werd opgedragen; de ondergouverneur moest zich aan de rechterzijde van Lord ELGIN plaatsen; en nu begon het goede eten en drinken, waarbij de Japanner het mes en de vork zoo sierlijk gebruikte, als of hij gestadig in gezelschap van de gentlemen van het Westend uit Londen gegeten had. De ondergouverneur kweet zich van zijnen last van wege den gouverneur, die zijn leedwezen te kennen gaf, dat het hem nog niet vergund geweest was, Lord ELGIN te zien, gelijktijdig met het verzoek, hem het voor Z. M. als geschenk bestemde jacht tot bezorging op de bestemde plaats te doen toekomen. Daar echter de Lord, om eene geldige reden voor de reize naar Jeddo te hebben, de verklaring aflegde, dat hij onder alle omstandigheden het jacht aan Z. M. eigenhandig moest overgeven, zoo liet de ondergouverneur, op de reeds bestaande verdragen vertrouwend, zijne tegenwerpingen varen. Zoo nam men zeer vriendschappelijk afscheid van elkander.

Het weder was zeer uitlokkend en Lord ELGIN besloot, eene kleine wandeling in de stad te maken. Op zijnen weg kwam hij aan eene groote omheining, aan wier ingang hij 15—20 Japansche edellieden vond, die binnen op hunne paarden rondgaloppeerden. Het was eene rijsschool, waarin de fashion van Nagasaki zich gedurig vermaakte. De jonge lieden behoorden tot de hoogste standen des lands, adellijken en vorsten. De zadels waren van hetzelfde maaksel als de Chinesche, slechts hadden zij lagere kussens en waren zoo hard, dat iemand, die aan een' Europeeschen zadel gewoon is, zonder groote bezwaren, geen langen rid zoude kunnen uithouden. De stijgriemen waren kort en de stijgbeugels geleken veel op groote vergulde pantoffels. De stang was zwaar, de teugels van neteldoek, maar toch sterk. Het meest opvallend aan het voorkomen der ruiters, waren hunne hoeden; deze geleken overal aan geheel platte verlakte schilden aan wier top eene menigte strikken bevestigd waren; twee daarvan kruisten elkander op het achterhoofd, twee onder den neus en twee onder de kin. Zoodra de ruiters, de aankomenden bespeurd hadden, sprongen zij spoedig van hunne paarden af en boden deze met uiterst beschaafde manieren aan. Lord ELGIN besteeg er een

van en maakte een' korten rid, en hoewel het paard eene groote geneigdheid tot slaan toonde, zat de Lord toch vast in den naauwen zadel en gaf hij het paard aan den eigenaar terug, die het glimlagchend aannam; hij had zeker de Europeanen voor slechtere ruiters gehouden dan de Japanners, en was nu zigbaar van het tegendeel overtuigd. In het geheel had de uitrusting der paarden iets middeleeuwsch; deze dwaling wordt echter te niet gemaakt door de groote strooijen schoenen, waarin de hoeven der paarden gewikkeld zijn; natuurlijk is zulk een paardenschoen spoedig doorgelopen, zoo dat men genoodzaakt is, bij eenen langeren weg zich van meerdere daarvan te voorzien; van daar ook in Japan de algemeene gewoonte, afstanden in paardenschoenen te bepalen.

Een Japansch zadel.

De weg geleidde onze Engelschen van de rijsschool door verschillende straten naar eene der talrijke tuinen, die het schoonste sieraad der stad vormen. De Japanners zijn boven elk ander volk van de wereld, meester in de tuinierkunst, eene kunst, die men dan ook overal toegepast vindt. In deze stad, die ongeveer 60,000 inwoners telt, zijn niet minder dan 750 theehuizen, die allen door smaakvolle tuinen of veeleer parken omringd zijn. Geurige bloembedden, aangename, vertrouwelijke boschjes, verborgen grotten, borrelende fonteinen, terrassen, — niets is er gespaard, om tot een dolce far niente uit

te lokken. Onze Engelschen beklommen een' kleinen heuvel, om van daar een panorama over de stad te hebben, die zich aan hunne voeten uitstreckte, met haar nijver, bedrijvig leven, met hare menigte straten en hare 62 groote en kleine tempels. Hierbij zagen zij een schouwspel, dat hen niet weinig verraste. In de achterhuizen zagen zij geheele huisgezinnen, mannen en vrouwen, ouden en jongen, vrij en zonder beschaamde achterhoudendheid onder elkander baden, eene gewoonte, die niet zeer geschikt is, om een gunstig denkbeeld van de zedelijkheid der Japanners te geven. Over de huizen zweefde het oog, over de schepen en de zee en de talrijke groene eilanden, die voor de baai van Nagasaki liggen.

Toen zij uit den theetuin kwamen, ontmoetten zij eenen plegtigen, hoewel

bonten optogt. In eenen draagstoel, die smaakvoller dan gewoonlijk was, droegen men, zoo als een blik in het binnenste bewees, een jong meisje in het wit gekleed en met eenen langen sluijer. Daarop volgden eene menigte feestelijk gekleede mannen en uiterst opgeschikte vrouwen, bloedverwanten en vrienden van het meisje. Voorts kwamen de muzikanten, die lustig speelden en daarna een wagen, die door verschillende zonderling opgetuigde paarden getrokken werd, en die met keukengereedschap, matten, meubels, een spinrad en een weefgetouw beladen was. Op de vraag, wat die optogt beteekende, kreeg men ten antwoord, dat eene bruid, met haren bruidschat naar de woning van den bruidegom geleid werd. Dus eene bruiloft! Even als in Japan de meeste gebeurtenissen des levens met bepaalde plegtigheden verbonden zijn, zoo gaat ook het vrolijkste feest van het menschelijke leven met bijzondere gebruiken gepaard. Als de huwelijksdag bepaald is, zendt de bruidegom aan zijne bruid zoo veel kostbare geschenken, als zijne financiële omstandigheden slechts eenigzins vergunnen. De bruid neemt ze in ontvangst, maar alleen, om ze aan hare ouders af te staan, als een bewijs harer dankbaarheid voor de genoten opvoeding. De ouders willen echter in mildheid ook niet achterblijven, maar geven aan de dochter tegengeschenken, die met hare nieuwe bestemming overeenkomen, en verbranden daarop plegtig het kinderspeelgoed. Daarna brengt men de bezittingen der bruid naar haar toekomstig huis.

Voor de woning van den bruidegom maakt de stoet eindelijk halt, en de bruid wordt door twee speelgenooten naar het feestelijk vertrek geleid, waar de bruidegom te midden der verwanten en vrienden hare aankomst verwacht. In het midden van de kamer staat een sierlijk tafeltje, waarover een klein pijnboompje en een bloeiend puimenboompje hunne takjes uitbreiden; op het blad zijn kraanvogels en schildpadden, die als zinnebeelden van mannelijke kracht en vrouwelijke schoonheid, en van een lang en gelukkig huwelijk aangezien worden. Ook mag de bruiloftskaars niet ontbreken. Buitendien staan op eene tafel daarnaast allerlei tafalgereedschap en vaten, met saki gevuld. De bruid begint nu haren eersten pligt als huisvrouw te vervullen. Zij schenkt vlijtig in, en men brengt elkander dronken toe, waarbij eene menigte pligtplegingen in acht genomen worden. Des avonds komen dan de uitgenoodigde gasten en alles vermaakt zich met eten en saki drinken.

Men heeft zeer dikwijls beweerd, dat de echt in Japan geene kerkelijke plegtigheid is, maar alleen door de rijksoverheden voltrokken wordt. Men kan echter moeilijk aannemen, dat een volk, welks zeden en wetten naauw met de godsdienstleer verwant zijn, de gewigtige handeling van het huwelijk

zonder kerkelijke wijding zoude voltrekken. Ook berigt THUNBERG, dat de voorbereiding van het huwelijk onder de gebeden en zegeningen van de priesters en het branden der bruiloftsfakkels plaats had.

De Engelschen hadden gaarne hun verblijf bij de vriendelijke bewoners van Nagasaki eenigzins verlengd, als zij hunne bestemming Jeddo, niet in het oog hadden gehad. Men had, zoo als gezegd is, besloten, dat het stoomjacht te Jeddo aan den Keizer eigenhandig zou overgegeven worden. De bevelhebber WARD, had daartoe last en Lord ELGIN begeleidde hem, om Jeddo persoonlijk te mogen betreden.

De schepen staken weder in zee, om naar Simoda te gaan. Het weder scheen de reize te willen begunstigen; maar de zee is grillig en vol nukken. Tegen den avond verzamelden zich aan den gezigteinder eenige donkere wolken, die hoegenaamd niet gevaarlijk schenen. Spoedig echter trok de duistere massa steeds digter te zamen en daalde hoe langer hoe meer, tot dat eene ontzettende regenbui op de schepen nederstortte. De storm daagde suizend op en zweepte de schuimende golven tegen de steile klippen; vreeselijk brullend mengde de donder zich daar tusschen; — daar schittert eensklaps een bliksemstraal en verlicht met zijn scherp geel licht het vreeselijke tafereel; hooge puntige rotsen steken digt voor hen dreigend en onheilspellend uit! Het waren, zoo als men later vernam, de gevreesde rotsen van Tschitschakoff. De schepen, als dwaallichten op het water dansende, dreigden elk oogenblik verbrijzeld te worden. Nog ontkwam men door eene stoute wending aan het gevaar, maar de nacht was zoo duister, dat de reizigers volstrekt niet wisten, waar zij zich bevonden. Eerst de morgen, die met digte, donkere nevels aanbrak, veroorloofde hen, echter zeer onduidelijk, waar te nemen, dat zij zich bijna in de onmiddelijke nabijheid der baai van Nagasaki bevonden. Zij liepen deze diensvolgens binnen en bleven voor anker liggen, terwijl de storm met onverminderde hevigheid voortwoedde, zoo dat de schepen gestadig in het gevaar verkeerden van te stranden. Eerst den volgenden dag werden de Engelschen uit dezen pijnlijken toestand, waarin leven en verderf zoo naauw verbonden zijn, verlost. De wind liep om, en gelukkig aan het vreeselijke gevaar ontkomen, ligten zij andermaal het anker en zeilden nu op de bedaarde zee verder.

In den morgen van den 10^{den} Augustus zagen zij den ontzettenden Foesi-Jama. In gedaante en aard met den Etna overeenstemmend, rijst hij 10—12,000 voet boven de oppervlakte van de zee op, even als een grijsaard, die met zilverwit hoofd op zijne kinderen en kleinkinderen nederziet, die omgekeerd

vol achting den blik naar hem opheffen en hem bewonderen in zijne majesteit. En daar, de baai van Simoda, welk een verrukkelijk gezigt, hoe uitlokkend wenkt de fraaije haven! Ja, bij zulk een helder 'stil weder, kan men haar onvoorwaardelijk binnenloopen en voor anker gaan. Maar als de stormachtige zuidenwind blaast, nadert de dood den zeeman in honderderlei gedaante en de ontroerde zee wil hare offers hebben. Hier vond voor weinige

Eene Japansche bruiloft.

jaren het Russische fregat Diana zijnen vreeselijken ondergang. Onbekend met de gevaren, die hier de verraderlijke zee oplevert voor hem, die zich zorgeloos aan haar toevertrouwt, werden de mannen, die op de Diana van verre kwamen, door eenen storm overvallen, zoo als onze Engelschen dien ondervonden hadden; maar helaas zij waren onder geen gelukkig gesternte; hulpeloos, een speelbal der woedende golven werd het fregat tegen de zwarte, verderf brengende rotsen geslingerd en verbrijzeld.

Maar nu, op dezen zomermorgen was de donkerblauwe, zuidelijke lucht zacht en bedaard; de zee lag daar glad als een spiegel en het spoor der kielen, die door den frisschen morgenwind gedreven werden, vertoonde zich als een lange staart. Een bruine damp zweefde boven de huizen van Simoda; achter de stad verhieven zich heuvels en bergen, die met eenen digten nevelsluijer omgeven waren. De zon straalde warm omlaag en de hitte zoude onder dezen breedtegraad onaangenaam geworden zijn, indien niet een liefelijke zeewind de lucht had afgekoeld. Langzamerhand rezen de nevels omhoog, door de zon doorbroken en ontsluijerden voor de Engelschen een schouwspel zoo als slechts weinig punten van den aardbodem, dit kunnen opleveren. Schilderachtig verhieven zich de groene heuvelrijen van het land, van hunnen zilveren tooi ontdaan, het oog werd gestadig aangetrokken door de bloeiende kleurrijke pracht van den Japanschen plantengroei. Bosschen, die voor eene ongestoorde rust geschapen schenen, akkers, die de vlijt hunner bebouwers honderdvoudig beloofden te beloonen, overal waarheen ook het oog zich wendde, zag men het levendige beeld van eene scheppende natuur en van de vlijt van een beschaafd volk.

De schepen kwamen steeds nader bij hunne rustplaats, zonder dat naar het scheen, hunne nadering opgemerkt was. Reeds vroeg men elkander in stilte, waarom zich geen Japansch schip vertoonde, daar men toch wist, dat de regering met pijnlijke, angstvolle naauwkeurigheid de vreemdelingen monsterde en hen eindelijk het betreden des lands trachtte te beletten. Maar stil! Reeds stelt zich van de haven eene jonk van aanmerkelijke grootte in beweging en nadert de Engelschen, de zwart-witte vlag in top. Van weerszijden begonnen de seinen van vreedzame ontmoeting te spreken, van weerszijden klonk de welkomstgroet in het prachtige landschap, ondersteund door het lossen der stukken en kort daarna bevonden zich Japanners op de Engelsche schepen. Met de aalgladde buigzaamheid, die alleen aan dit Oostersche volk eigen is, bewogen zich de ambtenaren onder de Europeanen, steeds vischende en vorschende naar het oogmerk hunner komst. Lord ELGIN was geenszins achterhoudend, maar gaf zijn bepaald oogmerk te kennen naar Jeddo te reizen om met eigen oogen de wereldberoemde stad te zien en de vele raadsels, die zij nog voor vreemdelingen verborg, zoo naauwkeurig mogelijk te onderzoeken. Wie zoude de lange gezigten van de Japansche ambtenaren kunnen beschrijven, toen zij dit naar hunne meening onuitvoerbare en gevaarvolle waagstuk vernamen! Met eene welsprekendheid, die den leden der Staten-Generaal van eenen Europeschen staat tot eer zoude verstrekken,

trachtten de beangstigde Japanners, de Engelschen over te halen, hunne reis niet verder dan tot Simoda uit te strekken; men zoude zelfs het best doen, met regtstreeks naar Nagasaki terug te keeren. Al hun redenaarstalent, waarmede zij verkwistend omgingen, leed echter op het onwrikbare besluit van Lord ELGIN schipbreuk. Nadat zij dus hun pligt zoo naauwgezet mogelijk meenden volbragt te hebben, bleef hun niets anders over, dan de zaken haren natuurlijken loop te laten volgen. Van nu af aan, alsof geen hinderpaal de beide natiën scheidde, spanden zij zich in, al hunne beleefdheid en vriendelijkheid te toonen, ten einde den Engelschen eenen goeden dunk van hunne hooge beschaving en welgemanierdheid te geven.

Zoo was men daar aan land gekomen en bevond men zich in het stadsgebied van Simoda. De algemeene eigenaardigheid, die in alle Japansche steden bestaat, is de zindelijkheid en de netheid der straten en huizen, die een' hoogst weldadigen invloed op de reizigers uitoefenden. De Japanners kunnen in dit punt gereedelijk met de meeste beschaafde natiën van de aarde wedijveren en overtreffen daarin vooral hunne naburen, de trotsche en bovenmatig met zich zelf ingenomene en vooroordeelsvolle Chinezen.

Wij hebben vroeger bij de schildering van PERRY'S expeditie reeds gehoord, hoe vele en groote verdiensten de krachtvolle Commodore verworven had ten opzichte van de opening eener vriendschappelijke verhouding tusschen de Japansche regering en de Vereenigde Staten. Het was aan zijne rustellooze, onophoudelijke bemoeijingen te danken, dat de Keizer van Japan de oprigting van een Amerikaansch consulaat te Simoda toestond. Toen Lord ELGIN in deze stad kwam, stond het consulaatgebouw reeds daar en de Japansche en Amerikaansche belangen hadden hier reeds hun punt van bemiddeling. Trotsch verheft zich dit gebouw in de nabijheid van de haven, en van den nok wappert de gestarnde banier van de Unie. Daardoor werd het reeds van verre herkend als het punt, waar vreemdelingen en vooral de onderdanen der Vereenigde Staten vasten voet konden krijgen, en aanspraak op ondersteuning en voorspraak konden maken.

Lord ELGIN had besloten des namiddags een bezoek bij den Amerikaanschen consul af te leggen en des noods inlichtingen van hem te vragen, omtrent zijn gedrag tegenover de Japansche regering. De consul was een buitengewoon vriendelijk mensch, die den Lord met alle mogelijke voorkomendheid verwelkomde. Het onderhoud liep natuurlijk hoofdzakelijk op de betrekkingen, die tusschen Japan, Amerika en Engeland reeds gedeeltelijk bestonden en die gedeeltelijk verder uitgebreid en ontwikkeld zouden worden. De uitslag

van hun gesprek was wel, dat voor het oogenblik de banden, die Japan aan Europa en Amerika verbinden, nog te los waren en dat nog oneindig veel moeilijkheden en ingewortelde vooroordeelen uit den weg moesten geruimd worden, voor dat eene voor beide partijen voordeelige wisseling van denkbelden en voortbrengselen kon plaats vinden. Intusschen bleek toch de tegenwoordige gesteldheid van zaken zoo gunstig te zijn, dat men meende, de hoop te kunnen koesteren, dat het tijdstip niet ver verwijderd was, waarop de bontgevlagde schepen van alle beschaafde volken vrij en ongestoord de vreedzame havens van het Japansche keizerrijk zouden kunnen binnenloopen.

Men meende den volgenden dag te moeten gebruiken, om een uitstapje in en buiten de stad te maken. De huizen van Simoda zijn in den regel onaanzienlijk en ook Lord ELGIN vond even, als vóór hem de Commodore PERRY buiten het consulaat, geen enkel steenen gebouw, hoewel graniet en andere steensoorten in menigte, bijna in overvloed voorhanden zijn. De bouwstof is hout, alleen de tusschenmuren der kamers worden niet uit deze stof, maar uit papier vervaardigd. Het is ongelooflijk, in hoe velerlei vormen en tot welke doeleinden het papier gebezigd wordt. Het gebruik van dit Japansche universele voortbrengsel strekt zich uit over alle schakeringen van het fijnste, doorschijnende tot aan het dikste, dat op hout gelijkt. Even naakt en eenvoudig als zich de huizen van buiten voordoen, even rein en eenvoudig vertoont zich ook het inwendige. Hoewel men zoude denken, dat op de breedtegraden, waaronder Japan ligt, ten minste in de zuidelijke provinciën, het klimaat doorgaans zacht is, zoo gaat deze regel alleen door van de lente tot aan den herfst; de winter brengt daarentegen zeer dikwijls eene zeer gevoelige koude mede. Daarom moet men zich niet verwonderen, als men bij het binnentreden van eene Japansche kamer, den noordelijken vriend van het koude jaargetijde, — den vertrouwelijk uitnoodigenden kagchel wedervindt. Daar, waar zich geen kagchel bevindt, wordt ten minste in het midden van het vertrek een komfoor met houtskolen geplaatst, waaraan de koudelijken zich verwarmen en tevens de onvermijdelijke pijp aansteken. De geheele kamer is met matten belegd; op dat deze echter steeds rein en zindelijk zouden blijven, is het noodig, dat men de schoenen voor de deur uittrekt, hetgeen voorzeker spoedig en gemakkelijk gaat, daar de schoenen veel hebben van een strooijen pantoffel, waarin de groote teen een afzonderlijke plaats vindt, zoo dat zij gemakkelijk aan de voeten kunnen gehouden worden. Hierdoor is het duidelijk, dat de Japanners niet zeer vlug en gemakkelijk

kunnen loopen en dat zij zoo wel op straat, als te huis eenen sleperigen, sloffenden gang aannemen. Simoda heeft geen' grooten omvang; even zoo was het aantal inwoners sedert het vertrek van PERRY niet aangegroeid, maar zelfs verminderd. Omdat het binnenloopen in de haven zeer onzeker en gevaarvol en bij stormachtig weder bijna onmogelijk is, zoo heeft zich daar geen bedrijviger leven kunnen ontwikkelen, en Simoda is reeds door de weinige mijlen verwijderde stad Oeraga met hare veel zekerder haven, voorbijgestreefd.

Bij eene wandeling in de stad geven de vele vuile, ontuchtige afbeeldingen, die in groote hoeveelheden openlijk worden uitgesteld een' onaangename indruk en kwetsen het oog van den Europeaan. Geene overheid belemmert dit, een bewijs, dat de onzedelijkheid diep in het volk moet geworteld zijn, en de algemeene verspreiding van dit gebrek aan zedelijkheid schenkt weinig hoop, dat eene verbetering van dien toestand spoedig te verwachten is. Het gilde der schilders in Japan is daarom, zoo als men gemakkelijk begrijpen kan, even talrijk als ligtzinnig. Daaronder vindt men werkelijk talentvolle kunstenaars, wier voortbrengselen zelfs eenen Europeschen schilder tot eer zouden verstrekken; het is echter zeer te bejammeren, dat de schoone schilderkunst tot zulke lage einden moet dienen. Onze afbeelding op de volgende bladzijde, naar een Japansch origineel vervaardigd, stelt een' arbeidenden schilder voor.

De stad was spoedig doorgetrokken en men was reeds aan den voet der bekoorlijke schilderachtige heuvels, die aan het landschap zulk eenen bevaligen stempel geven. Men had vele wegen daargesteld, die nu eens breeder, dan weder smaller door het heuvelland kronkelden. Onder ceder- en pijnboomen geleidde de weg daarheen, volle mosrozen ontvouwden hunne heerlijke bloemen, vogels zongen hun vrolijk lied in de geurige lucht. Van den top eens heuvels zag men een prachtig panorama; uit de groene boomgroepen kwamen hier en daar landelijke, fraaije huizen te voorschijn, als zoo vele beminnelijke, uitlokkende rustplaatsen; verderop zag men uitstekend bebouwde rijst- en korenvelden.

Noordelijk van Simoda, ongeveer 1 à 2 mijlen landwaarts, vindt men vele heete zwavelbronnen, die door geheel Japan als geneesplaats voor zieke en gebrekkige menschen geprezen worden. Gedurende den zomer ontvouwde zich daar, te midden van eene schilderachtige eenzaamheid, een bedrijvig badleven, dat echter nog lang niet zoo weelderig is, als datgene wat in onze Europesche badplaatsen, de rijken, zieken en gezonden, van heinde en

verre bijeenlokt. Eenvoudige planken huizen, met de noodzakelijkste meubels, wachten hier den badgast, die reeds tevreden moet zijn, als het water zijne genezende kracht uitoefent, al mogt het badsaizoen nog zoo veel ongemak aanbieden en vele ontberingen van het gewone comfort vereischen.

Een buitengewoon klein huisje op eenen berg aan de linkerzijde, half verborgen achter cederboomen en als het ware in eene rotsspleet ingelaten, trok de aandacht der Engelschen in hoogen mate. Wie konden de bewoners van dit eenzame berghuisje, van deze waarachtige kluis zijn? De nieuwsgierigheid geleidde hunne schreden derwaarts. Met moeite hadden zij het steile pad beklommen, waarover op sommige plaatsen groote granietblokken als eene dreigende zoldering heenstaken en bevonden zich

nu voor de hut, het ideaal van eenvoudigheid. De aankomst der vreemdelingen was wel opgemerkt. De bewoner van deze kluis was een bejaard man met zilverwit haar; zijne kleeding was zeer gebrekkig en versleten; zijne gelaatstrekken teekenden hoogen ernst. Met een duister gelaat kwam hij uit zijne hut, de Engelschen te ontmoet, die hem door teekens poogden te bewijzen, dat het hun voornemen niet was, zijne rust te storen, dat zij echter veel lust hadden, het inwendige der kluis nader te beschouwen. De kluisenaar scheen niet dadelijk genegen te zijn, zijn

Japansche schilder.

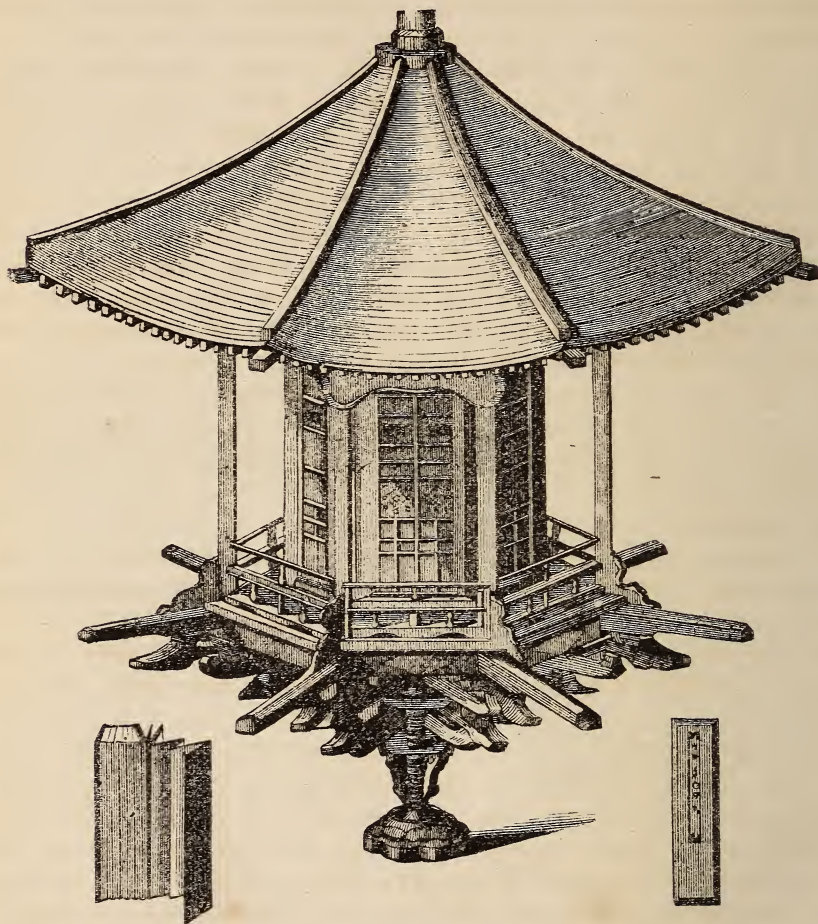
klein heiligdom aan de oningewijde blikken der vreemde bezoekers bloot te stellen; maar de welsprekende mimiek der Engelschen haalde hem eindelijk over, hen zijne hut te laten binnentreden. De kluisenaar had haar niet het voorkomen van een geheimzinnig kerkje behoeven te geven; want behalve eene slechte, ruwe deken en eenige godsdienstige voorwerpen, als een rozenkrans en een bidtafeltje, was in deze kleine, armoedige ruimte niets te zien. Bij hun vertrek boden de vreemdelingen den grijsaard een klein geschenk aan, dat hij echter halsstarrig weigerde. Dit was ontwijfelbaar de wonderlijkste persoon, die zij sedert hunne aankomst in Japan ontmoet hadden. Toen zij dus te Simoda teruggekeerd waren, wonnen zij berigten in omtrent den raadselachtigen »grijsaard van den berg,» uit wiens eigen mond zij zoo gaarne iets zouden vernomen hebben, als zij de Japansche taal gekend hadden. Zij vernamen, dat die grijsaard eene lange reeks van diepen

rampspoed doorstaan had en dat hij eindelijk het gedruisch des levens moede, zich in zijne eenzame boschwoning had afgezonderd, om voortaan zijn leven in hoogere godsdienstige bespiegelingen te slijten. Het is natuurlijk, dat deze grijsaard langzamerhand een naam van heiligheid kreeg, en dat zijne microscopisch kleine woning eene bedevaartplaats voor vrome zielen werd.

Het godsdienstige of liever kerkelijke leven in Japan is door alle standen en klassen der bevolking doorgedrongen en de staatsinrigtingen en wetten zijn op het innigste met kerkelijke vormen doorweefd; de laatsten vormen den grondslag der eersten. Even als echter in het gewone leven het ceremonieel eene belangrijke plaats bekleedt, zoo bestaat het wezen der kerk ook hoofdzakelijk in het waarnemen van het voorgeschreven formulier. De voornaamste karaktertrek van bijna alle godsdienstige secten is slechts al te zeer uiterlijke praal, ledige vormen, niet magt der overtuiging of inwendige behoefte aan kerkelijke handelingen. Het behoort tot den beschaafden toon, het is een eisch van de mode, dikwijls godsdienstige handelingen te verrigten en het ten toon stellen der vroomheid gaat zelfs zoo ver, dat bemiddelde lieden op straat of op verdere reizen eene kleine houten, niet te zware kapel medevoeren, die bij wijze van draagstoel door twee man gemakkelijk kan vervoerd worden.

Den volgende dag bragt men een bezoek bij den gouverneur. Het was bijna te voorzien, dat ook hij den Engelschen de ernstigste en welsprekendste vertoogen over hunne stoute reis naar Jeddo zoude maken. Het onderhoud duurde een' geruimen tijd; beide partijen hielden hunne denkbeelden en inzichten vast; daarbij heerschte echter een voorkomende en beleefde toon, die op Lord ELGIN den gunstigsten indruk maakte. Ten slotte streek echter de Japansche gouverneur de vlag voor de ijzeren vasthoudendheid van den Engelschen graaf. De zaken waren dus afgehandeld en de heer des huizes haastte zich toen, thee en confituren aan te bieden, waarbij de nooit ontbrekende pijpen niet vergeten werden. Men sprak daarna over allerlei zaken; de Japanners waren begeerig, toestanden en gebeurtenissen uit het leven der Europesche staten en volken te leeren kennen, die hen de hoogste belangstelling schenen in te boezemen. De Engelschen waren volstrekt niet achterhoudend en deelden het voornaamste van de hedendaagsche geschiedenis mede; in dit opzigt werden zij door de Japanners niet eveneens behandeld, want deze waren achterhoudend en wisten met buitengewone behendigheid de vragen te ontduiken, door wier beantwoording, zij iets meenden te verdraden. Het onderhoud was voor beide deelen hoogst merkwaardig; de arme

tolken, die nauwelijks tijd hadden om adem te scheppen, hadden daarbij het meest te doen en zij gaven in zulke duidelijke teekenen hunne afmatting

Draagbare kapel.

te kennen, dat men vreesde, dat hun geduld niet langer kon gerekt worden. Er was buitendien meer tijd verlopen, dan Lord ELGIN voornemens geweest was bij den gouverneur door te brengen, en zoo maakte men zich gereed,

om te vertrekken, waarbij wederzijdsche verzekeringen van hoogachting en eerbied niet ontbraken.

De Lord had door dit bezoek de overtuiging gekregen, dat de Japanners het eigenlijk zoo ernstig niet meenden, alle verkeer met de vreemdelingen af te snijden, dat het meer vrees en gevoel van zwakheid was, die hen voor de instandhouding hunner magt in oostelijk Azië laat vreezen, wanneer zij met de magtige natiën van het verre westen in aanraking komen. De schijn heeft ook daar zijn bedriegelijk kleed over alles geworpen. Hoe zeker waanden zij zich eens door hunne slimheid, toen vreemde schepen hunne kusten langs zeilden; want dreigend stonden de vuurmonden op de stevige wallen; wie had zoo stout durven zijn, met geweld te landen? En konden de vreemde zeelieden weten, dat de meeste dier batterijen alleen uit geschilderd doek bestonden? De veronderstelling, dat die decoratiën meer tot afschrikkend middel moesten dienen, dan dat de Japanners ze gebruiken om hun geschut te maskeren, bevat veel meer waarschijnlijkheid.

De leden van het Engelsche gezantschap maakten overigens eene aangename en goedkoope reis; iedereen weigerde hunne betaling, het zij uit gehoorzaamheid of uit vreeze voor de regering en de Engelschen, hierin geheel verschillend met PERRY, lieten zich de gastvrijheid der Japanners welgevallen. Men verzocht hen op thee en tabak, voerde hen kosteloos op veerschuiten van het eene einde der stad naar het andere over, kortom men trachtte het hun als goede vrienden en welkomen gasten, zoo aangenaam mogelijk te maken. In weerwil van dit alles wilden de Engelschen niet langer op die plaats vertoeven; nog lag Jeddo, het doel hunner reize voor hen; niets kon hun ongeduld in toom houden, dat hen rusteloos naar die groote wereldstad dreef.

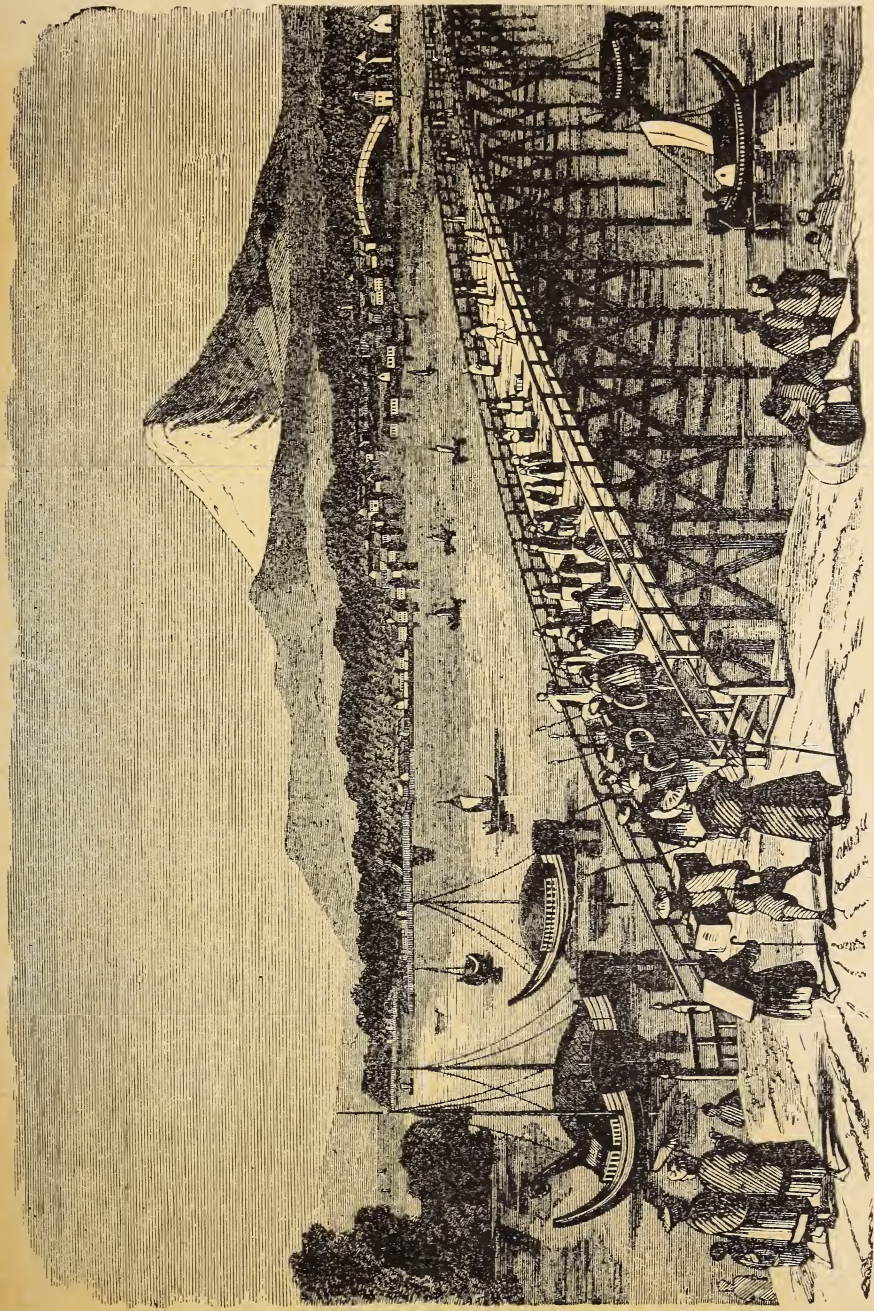
Daags na het bezoek bij den gouverneur, verlieten de Engelsche schepen de haven. Voor hun vertrek waren de overheden aldaar geweest en deden hun eene poos uitgeleide. Toen men van elkander scheidde, weergalmden van de vaartuigen der beide natiën de saluutschoten en eene frissche morgenkoelte speelde door zeilen en vlaggen. De koers, die de schepen volgden, was zoo nabij mogelijk het strand, ten einde een duidelijk overzicht over het land zelf te hebben. Eerst zeilden zij langs een uitgestrekt hoogland, dat met zijne goed onderhouden graan- en rijstvelden in het binnenland verliep; daarop kwam men aan een groen heuvelland en op den voorgrond staken kleine eilanden met pijnboomen begroeid, boven de zee uit, waar boven zich ook naakte, onbegroeide riffen vertoonden; op vele daarvan zag men geheele

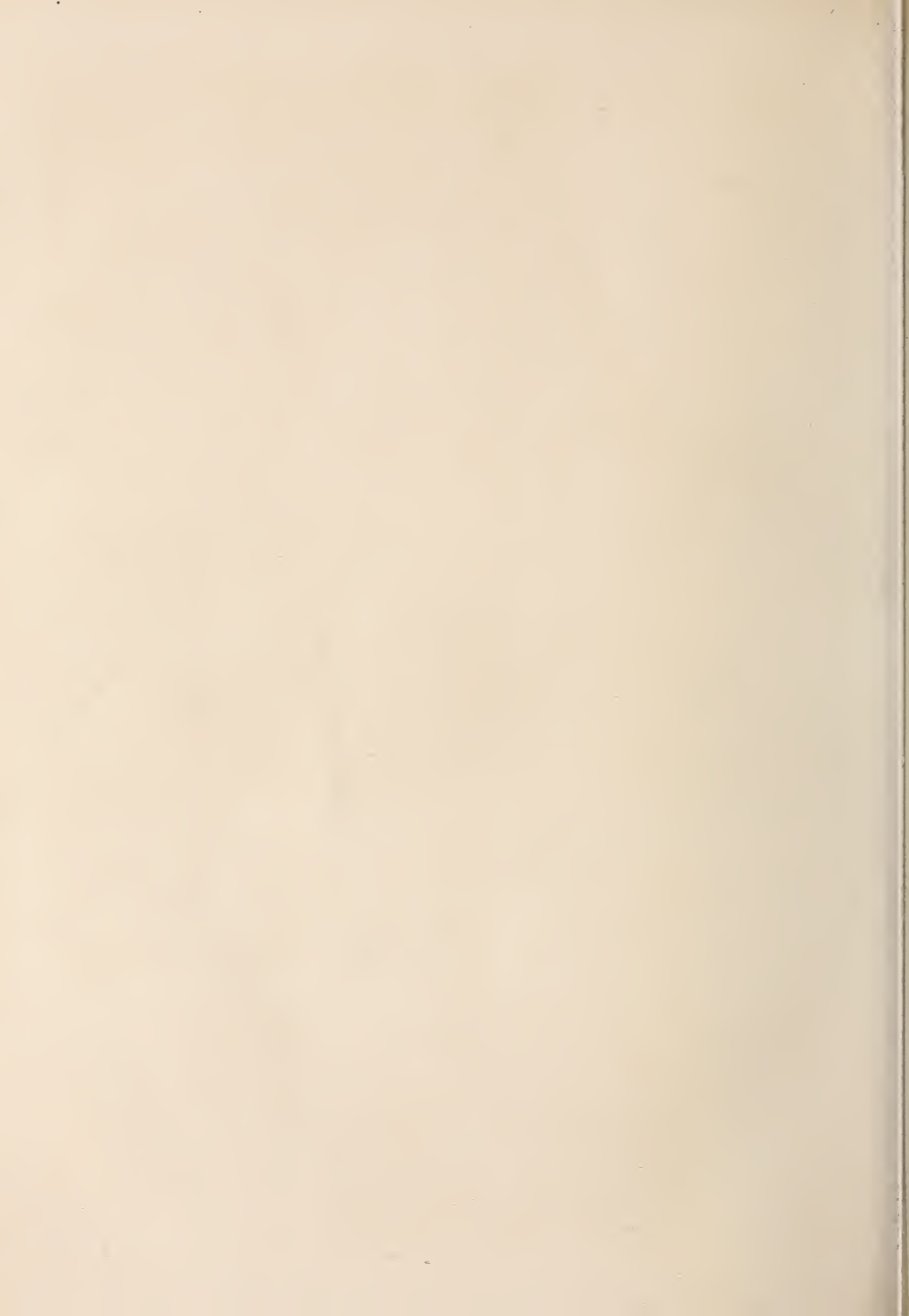
troepen zeehonden, van allerlei ouderdom, van acht voet tot een halven voet toe, die zich in de zon koesterden en bij de nadering der schepen met plumpe sprongen in zee wegdoeken. De lucht was uiterst doorschijnend, de zee zoo glad als een spiegel en hare donkerblauwe kleur verhoogde nog het bekoorlijke tafereel, dat zich voor de bemanning ontrolde, dat in den achtergrond door met sneeuw bedekte bergen omzoomd werd, terwijl de bazaltmassa's op den voorgrond door hooge cederboomen beschaduwd werden. Hier en daar zag men ook stukken puimsteen drijven, als bewijzen van den vulkanischen grond, en daar tusschen zag men medusen en bezaantjes, eene soort van zeeblazen rondzwemmen; op den top der rotsen, die dikwijls loodregt in het water nederdalen, vertoonden zich ook gehuchten van visschershutten. De menschen konden alleen met den verreijker duidelijk gezien worden; daaronder zag men er vooral eenigen met waterdichte papieren kleeding — waarschijnlijk ambtenaren, die in Japan nergens mogen ontbreken.

Op het einde der reize liepen de schepen de baai van Kanagawa binnen. Wij weten reeds uit de berigten der Amerikanen onder PERRY, dat deze stad slechts ongeveer 4 Duitse mijlen van Jeddo verwijderd is.

Ook hier moesten de Engelschen weder ondervinden, dat niemand zijn lot kan ontgaan, dat wil in het Japansch zeggen, den politiebeambten, van hooger en lageren rang even min als den spionnen. Zij begonnen ook weder het oude, versleten liedje van terugkeer naar Nagasaki te zingen. De ambtenaren gevoelden wel, dat hier, op de laatste rustplaats vóór Jeddo, de laatste en hoofdaanval op de vreemdelingen moest gedaan worden. Indien Lord ELGIN deze uiterste grens overschreed, zoo als een CAESAR den Rubico, dan was, naar hunne meening, alles verloren. Hoewel de Engelschen reeds te Nagasaki en te Simoda de Japansche overredingskracht hadden moeten bewonderen, was dat alles nog onhandig en lomp vergeleken met de spitsvondigheden en uitvlugten, die hier uit eene onuitputtelijke bron schenen te vloeijen. Men hoorde daar eene vlijtige wisseling van allerlei denkbeelden, die door elke partij hardnekkig verdedigd werden. Tolken waren in hunne volle kracht bezig, en een ieder hing aan hunne lippen, als of hij eene orakelspreuk verwachtte. Japansche snelschrijvers zaten voor groote inktkokers en teekenden met veel vlugheid den inhoud der wederzijdsche onderhandelingen op, terwijl de oogen der spionnen lastig knipoogden, om zoo mogelijk iets verdachts op te sporen en daarover berigt uit te kunnen brengen.

Maar alles te vergeefs. De golven en stortvloed van welsprekendheid der Japansche ambtenaren braken op de onwrikbare standvastigheid van den

Engelschen gezant in zijne eenmaal genomen besluit. Het stoomjacht van Hare Majesteit de Koningin VICTORIA zoude en moest door Zijne Excellentie eigenhandig aan den Keizer overgegeven worden, en wel in de residentie, — daarvan week men geen haarbreed af. Wat moest men doen? De angst der Japanners steeg van minuut tot minuut en was op hunne gelaatstrekken duidelijk zichtbaar; persoonlijk zouden zij de vreemdelingen naar willekeur hebben laten rondzwalken; maar de vrees van zich de ongenade van den Keizer op den hals te halen en te weten, dat hun geheel toekomstig lot bedreigd was, liet hen eene hoogst jammervolle en wanhopige rol spelen. Langzamerhand leerden zij zich in hun lot schikken en troostten zich over hetgeen niet meer te veranderen was.

Kanagawa zelf is eene groote, zeer eerbiedwaardige stad, waarin de Lord echter niet voornemens was langer te vertoeven, want de bijna onmiddellijke nabijheid van de hoofdstad, maakte hier een blijvend oponthoud onmogelijk. Evenwel wenschte hij in nadere betrekking met de overheid te staan en liet daarom als middelaar den kapitein OSBORN achter, een man op wiens ijver en trouwe pligtsvervulling de Lord konde rekenen.

En nu, nadat hij alles geregeld had, wat in zulke omstandigheden konde gedaan worden, lag er niets meer in den weg, wat de korte reis naar Jeddo had kunnen vertragen. Met gevulde zeilen stak men dus weder in zee, steeds de kust volgende. Het is waarschijnlijk, dat op geen gedeelte van de lange reize van Englands kust tot aan het ver verwijderde oostelijke Azië het gemoed der reizigers zoo vol zal geweest zijn, als op dezen kleinen togt van Kanagawa naar Jeddo. Zij wisten toch niet hoe zij in de keizerlijke verblijfplaats zouden ontvangen worden. Indien de plannen mislukten, op wier verwezenlijking men zoo veel hoop voor de toekomst grondde, dan was de geheele expeditie overtollig; want alle punten, die de Engelschen tot nu toe bezocht hadden, waren reeds door de gezantschapsreizen van andere natiën, zoo als de Nederlanders, de Russen en de Noord-Amerikanen genoegzaam bekend. Nu echter moest men den eigenlijken sleutel van Japan krijgen, die in de magtige hoofdstad bevat was. Men voedde de hoop, dat met de opening van Jeddo alle overige hinderpalen, die nog tusschen buitenlanders en Japanners bestonden, zouden wegvallen.

Een fort in de haven van Jeddo.

XI. Panorama van Jeddo en zijne omstreken.

Het Engelsche eskader loopt de baai van Jeddo binnen. — Bezoek der Japansche commissarissen. — Vergeefsche poging om de Engelschen terug te doen keeren. — Japansche dames in de haven. — Landing en optogt van Lord ELGIN in Jeddo. — Het gebouw van het gezantschap. — Aristocratische wijk. — Vorstenpaleizen. — Het paleis des Keizers. — De citadel. — De huizen van Jeddo. — Zamenkomst met de ministers. — Inleiding tot het verdrag. — Een rid in de omstreken van Jeddo. — Een Boeddhistisch klooster. — De Quanwontempel. — Theetuinen.

Hoewel de Russen tegen Lord ELGIN beweerd hadden, dat het binnenzeilen van het inwendige gedeelte der baai van Jeddo voor groote vaartuigen zeer gevaarlijk was, daar de zee te weinig diepte had, zette hij

toch zijn voornemen door, omdat hij, zoo als de uitkomst bewees, achter deze waarschuwing, de welgemeende tegenwerpingen der Japanners meende te hooren. Het eskader stoomde welgemoed naar de groote hoofdplaats. Maar wie beschrijft de verwondering der Engelschen, toen zij schepen, op Europeische wijze opgetuigd, in de haven voor anker zagen liggen! Zoo scheen dus de roem, die men er in gesteld had, de eerste Europeische vaartuigen in de binnenbaai van Jeddo geboegseerd te hebben, juist in het hoopvolle oogenblik in rook te vervliegen. Reeds begonnen er mismooide stemmen luid te worden; zij verstomden echter toen men naderbij kwam. Men zag daaraan de witte vlag met den rooden bol, het onbedriegelijke teeken, dat de genoemde vaartuigen, tot de marine van den Keizer van Japan behoorden. Men bleef echter onzeker, hoe zij zoo volmaakt het Europeische voorkomen hadden, toen men later vernam, dat zij voor weinig tijds, op de Japansche werven, naar het voorbeeld van oude Hollandsche schepen vervaardigd waren. Overigens hadden de Russen en de Japanners ten opzichte van de bewering omtrent den ingang der haven, in zoo ver gelijk, dat op drie Engelsche mijlen van den oever en op vijf van de landingsplaats, de waterstand zoo laag werd, dat men de vaartuigen niet verder kon brengen. Men was dus genoodzaakt, hier het anker te laten vallen.

Daar lag aldus, bijna onmiddelijk voor de Engelschen, de ontzettende stad, waarnaar zij zoo zeer verlangden. Den aankomelingen klopte het hart warm en eene vrolijke stemming maakte zich van de geheele bemanning, tot aan de kajuitsjongens toe, meester.

Tegenover hen lag de voorstad Sinagawa, voor hen lagen de vijf nieuw gebouwde bolwerken, waarachter de huizen van Jeddo zich uitstrekten. Verder op zag men over de rivier Todagawa, de fraaiste en grootste brug van Nippon Bas, van waar in het land afstanden bepaald worden. Boven alles verhief de Foesi-Jama zijn eerwaardig, grijs hoofd.

Nauwelijks waren de Engelschen aangekomen, toen ambtenaren van alle standen, door hunne dwarskijkers vergezeld, op kwamen dagen. Het was voor de Japanners vooral zeer vreemd geweest, in Lord ELGIN alleen den voornaamsten persoon van het eskader te zien, terwijl toch naar hunne zienswijze, zijn ander ik in de gedaante van een' spion niet had mogen ontbreken. Toen echter de Lord in den loop der zamenkomsten en der onderhandelingen, eens onderteekende: Graaf van ELGIN en KINCARDIE, werd het hun eensklaps duidelijk, dat KINCARDIE, die wel is waar niemand zag, noch hoorde, de toegevoegde dwarskijker van den Lord was; men kon hen moei-

jelijk van hunne dwaling genezen, door hen te verzekeren, dat beide namen aan één' en denzelfden persoon toebehoorden. Het verwelkomingstooneel op den Furious bood een levendig en vermakelijk beeld aan, wat grootendeels aan de buitengewone werkzaamheid en den onvermoeiden dienstijver der Japansche ambtenaren is toe te schrijven en vooral aan de schrijvers, die met vreeselijke snelheid met het lange penseel op groote bladen papier werkten, om elk gesproken woord, zoo naauwkeurig mogelijk op te teekenen. Het behoeft wel niet verzekerd te worden, dat ook de spionnen hunne gehoorwerktuigen in gestadige spanning onderhielden. De secretaris van Lord ELGIN, OLIPHANT heeft de namen der zes commissarissen, die hierbij tegenwoordig waren, vermeld. HIGO-NO-KAMI gaf hem eenen waaijer ten geschenke, waarop tot aandenken de namen dier personen waren opgeteekend: zij volgen hier als voorbeelden van Japansche eigennamen: 1°. MIDSCHMATS-KOGONO-KAMI (voormalig gouverneur van Nagasaki); 2°. NAGAI GEMBO-NO-KAMI (de admiraal); 3°. INOGGE SINANO-NO-KAMI (gouverneur van Simoda); 4°. IWASE HIGO-NO-KAMI; 5°. HOLI OLIBE-NO-KAMI; 6°. TSOEDA-HANDSOBORO. De admiraal was het werkzaamste en verstandigste lid onder hen; en als hij en de voormalige gouverneur van Nagasaki iets goed vonden, dan volgden de overigen gaarne en gewillig hunne inzigten en besluiten.

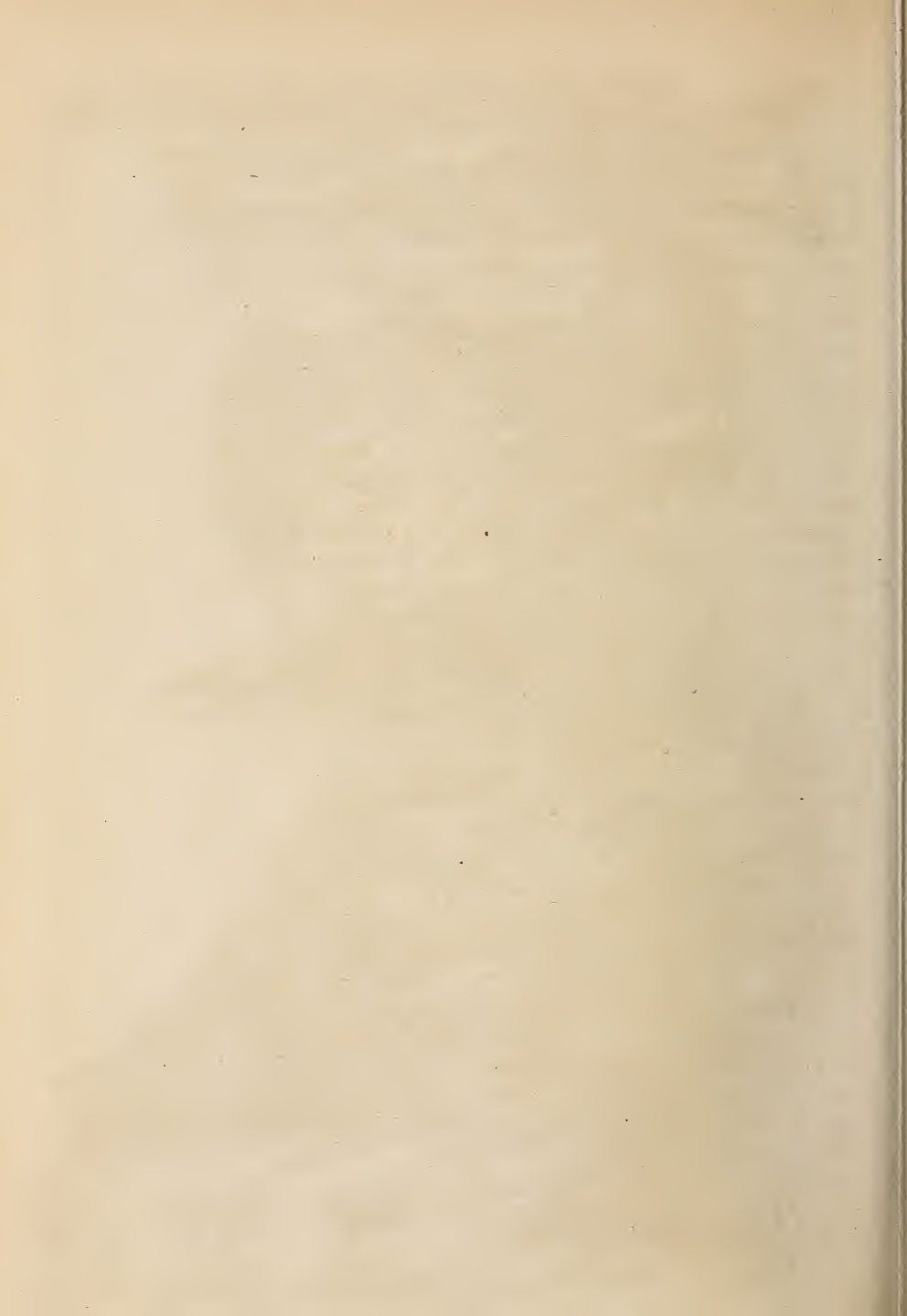
Ook nu nog waagden de Japanners eene zwakke poging om Lord ELGIN van het bezoeken van Jeddo af te doen zien; zij schilderden hem het verblijf te Kanagawa met de levendigste kleuren af; spoedig echter waren zij zoo in de geurige spijzen van de Engelsche kajuitstafel en in de schuimende Champagneglazen verdiept, dat men geen twijfel kon voeden over hunne volkomen zielsrust bij de mislukte poging.

De vestingwerken, die voor de binnenhaven liggen, toonen in bijna al hunne deelen, den Europeschen stempel; de Nederlanders hebben in dezen tak der bouwkunde den Japanners tot voorbeelden gediend, zoo als zij hen ook verschillende mechanische en industriële voorwerpen hebben leeren kennen. Des namiddags was de haven bijzonder levendig. Het schoone geslacht had zijne nieuwsgierigheid niet langer kunnen beteugelen en brandde van verlangen, de aangekomen vreemdelingen in oogenschouw te nemen. Deze scheen voor de Engelschen juist niet gunstig uit te vallen; want van tijd tot tijd hoorde men uit de met dames gevulde gondels een schaterend gelach opstijgen. De ongelukkige gentlemen konden echter niet doorgronden, wat de lachspieren der genoemde dames zoo hevig bewogen had.

In den morgen van den 17^{den} Augustus was de bemanning van het En-

Lord Blegin's intogt in Jeddah.

gelsche eskader buitengewoon bedrijvig: de landing met sloepen werd met groote plegtigheid volbragt en vrolijk weergalmde het: Rule Britannia! over de blaauwe zee. De Japansche ambtenaren waren in gala verschenen en de meesten waren met twee zwaarden versierd. Heden toch zoude een plegtige intogt in Jeddo gehouden worden. De landingsplaats bij den staatsietrap bevindt zich tusschen groene batterijen; daarachter verhieven zich talrijke groepen boomen, wier donkere toppen zich in den frisschen morgenwind bewogen. Lord ELGIN zette ter eere van den dag een' puntigen Japanschen hoed op en klom in den voor hem toebereiden norimon (draagstoel), waarin men hem naar de stad droeg; de overige heeren van het gezantschap en eenige officieren van het eskader volgden op paarden, die op echt Japansche wijze waren opgetoomd; Japansche ambtenaren van alle klassen, voegden zich deels te paard, deels te voet bij den trein. Jong en oud was op de been om den prachtigen optogt te zien. Alle straten, die naar het gebouw geleidden, dat voor het Engelsche gezantschap bestemd was, waren letterlijk volgepropt met menschen van allerlei stand. Deuren en vensters waren door duizenden nieuwsgierige toeschouwers bezet en zelfs op de daken zaten deze op elkander. Voor den trein uit waren politie beambten in harlekijnsgevaad en zij hadden handen vol werks om de woelige, dringende, stootende massa met hunne lange ambtsstaven, waaraan ijzeren ringen rinkelden, tegen te houden. Het was een onbeschrijfelijk geraas en een verward geluid van stemmen en toonen. De vindingrijke Japansche politie was echter niet verlegen. Hoewel telkens nieuwe volksmenigten toestroomden, om het zeldzame schouwspel met eigen oogen te zien, werd hunne onstuimigheid toch door een zeer eenvoudig, maar beproefd middel, beteugeld. Men had namelijk voor den ingang der zijstraten touwen gespannen; en hoe gemakkelijk ook deze hinderpaal met een mes had kunnen overwonnen worden, zoo eerbiedigde toch een ieder, uit achting voor de wet, deze gestelde grens. Ook zag men nagenoeg op elke honderd schreden poorten, die de verschillende wijken door hekken en dwarsbalken afsluiten. Indien nu de trein zulk eene poort was doorgetrokken, dan sloot de wachter haar en de menigte, die in deze wijk was toegestroomd, moest achterblijven, om door het nijldige hek heen met een' verbitterden blik den zoo vreemdssoortigen en gedenkwaardigen optogt na te zien.

De trein bewoog zich uiterst langzaam en er was een geruimen tijd mede verlopen, eer hij tot de plaats zijner bestemming — de wijk voor het Engelsche gezantschap — genaderd was.

Het huis van het gezantschap, dat in haast en zoo goed en zoo kwaad als het kon, voor ongeveer tachtig personen was ingerigt, was ongeveer op drie vierde Duitsche mijl van de landingsplaats verwijderd en lag in een stil gedeelte van de stad. Naast het huis was een liefelijk groen perk, in het midden waarvan een vijver zijnen gladden waterspiegel vertoonde. Prachtige lotusplanten en eene menigte goudvisschen versierden hem. De vertrekken gelijkvloers waren slechts door beweegbare schermen van elkander gescheiden en de grond was met hoogst zorgvuldig gevulde matrassen bedekt; elk dier matrassen was 6 voet 3 duim lang, 3 voet 2 duim breed en 5 duim dik. Enkele leden van het Engelsche gezantschap moesten zich met het naastbij liggende huis vergenoegen waar zij eveneens slechts door schermen van de eigenaars gescheiden waren. Eens toen een Engelschman zich des morgens kleedde, hoorde hij een eigenaardig, onderdrukt geginnegab, dat hem voor een oogenblik verwonderd deed staan. Hij zocht naar den oorsprong en ontdekte twee zwarte oogen, die door twee kijkgaten in het scherm, het Europesche toilet beschouwden. Waarschijnlijk hadden de jonge dames van de naburige familie elkander afgelost, om dit voor haar zoo vreemde schouwspel te zien. Men had ook voor badplaatsen gezorgd, er waren er drie, die elk twee nieuwe houten badkuipen bevatten; eene daarvan was steeds met warm, de andere met koud water gevuld.

De wijk, waarin de aristocratie hare woningen had, had een geheel ander karakter, dan de overige gedeelten van de stad. De straten waren overal zorgvuldig geveegd; de breedte daarvan is gewoonlijk dertig pas en in het midden is een gemetseld kanaal met stroomend water. De paleizen bevonden zich achter gewitte steenen muren, die ongeveer twintig voet hoog waren; hier en daar zag men een venster, achter welks traliewerk men niet zelden de nieuwsgierige oogen eener Japansche schoone zag schitteren. Daar de huizen gewoonlijk in front 2 à 300 pas beslaan zoo is het gemakkelijk te begrijpen, dat vier of vijf zulke gebouwen volkomen genoegzaam zijn om eene geheele straat te vormen. Achter de paleizen verhieven hooge boomen hunne toppen en deden groote parken in Japanschen smaak vermoeden. Het was den Engelschen niet vergund, eenen blik in het inwendige der paleizen te werpen; want juist de hooge adel is de partij, die de vreemdelingen het meest haat, waarschijnlijk uit vrees dat door ingevoerde nieuwigheden hunne voorregten allengskens verloren zullen gaan.

Wij hebben reeds vroeger gehoord, dat het Japansche rijk in een groot aantal vorstendommen en leenstaten verdeeld is. Nu is echter de adel, die

de hooge betrekkingen bekleedt, genoodzaakt minstens gedurende de helft van het jaar in Jeddo te wonen. De voornaamste dier vorsten is KANGO; de rijkste is welligt SATSOEMA, want hij bezit niet minder dan negen zulke ruime paleizen, en als hij zijn jaarlijksch bezoek in de residentie aflegt, brengt hij als geleide een vrij aanzienlijk leger mede. Het is iets zeer gewoons, dat vorsten in de stad een gevolg van meer dan duizend man hebben. Onze afbeelding stelt zulk eenen waardigheidsbekleeder aan het hof voor. Indien men nu het aantal der vorsten, der drie honderd zestig leenmannen en der overige edellieden met al hun gevolg nagaat, dan kan men zich zeer goed voorstellen, dat de gebouwen voor hen bestemd, buitengewoon groot moeten zijn en dat zij eene aanzienlijke uitgestrektheid gronds moeten beslaan. Het prachtigste paleis, dat Lord ELGIN in Jeddo opmerkte, behoorde aan den vorst ATACHI. Het was door wallen omringd, waarover heen traliewerk en fraaije boomen uitstaken.

Een Japansche waardigheidsbekleeder
aan het hof.

Binnen de stad waren verschillende heuvels van matige hoogte, insgelijks kleine hellingen, die slechts spaarzaam bebouwd waren; rondom vond men heerlijke tuinen, met eene menigte fraaije boomen versierd. Op zulk eenen heuvel, die midden in Jeddo opstijgt en op zijde door eene menigte dicht aaneengebouwde huizen omgeven is, vindt men het keizerlijke paleis; daar om heen loopt een muur, die van schietgaten voorzien en gedeeltelijk door loofwerk bedekt is. Binnen deze muren woont en regeert de Keizer van het groote rijk Japan, een arme levenslange staatsgevangene,

wien de wet verbiedt, de grenzen van zijn ruim paleis te overschrijden. Hoe hooger de betrekking is, die een Japanner bekleedt, des te zeldzamer mag hij zich in het openbaar vertoonen; om echter dezen lastigen dwang eenigzins te verminderen, heeft men het redmiddel uitgevonden om na y bun of incognito te verschijnen. Den Keizer is echter ook dit middel niet vergund. Slechts eens in het jaar mag hij zijne schitterende gevangenis verlaten, omdat hij de taak moet vervullen, op een bepaald tijdstip eigenhandig

eenen kraanvogel te vellen, dien hij den Mikado ten geschenke moet geven. Zijne vroegere titel van Sjoogoen was kort voor de aankomst der Engelschen in Tykoon veranderd, welk woord »grootte monarch” beteekent. Door het eeuwige, lastige hofceremonieel beperkt, is hij slechts een rad van het omslagtige werktuig van den Japanschen politiestaat, een rad welks gedwongen bewegingen binnen de ringmuren van zijn treurig-prachtig paleis plaats hebben. Welk een zonderlinge zamenloop van hoogste magt en grootste gemis aan vrijheid!

De merkwaardigste wijk van Jeddo is zeker de citadel. Wij zeggen wijk,

want men moet zich bij dit woord citadel, niet een gebouw voorstellen, als ware het van reusachtige afmetingen. De citadel wordt veeleer gevormd door een aantal groote en kleine huizen, waaraan de fraaiste tuinen, met vijvers met lotus begroeid grenzen, het geheel is omgeven door palissaden, gedeeltelijk door eenen steenen muur. Te midden van dezen grooten kring huizen gevoelt men zich als in eene afzonderlijke stad. Men moet echter niet verbaasd staan over den aanzienlijken omtrek der citadel, die bijna vier Duitsche mijlen bedraagt, als men verneemt, dat zij tot kazerne voor 40,000 man dient. Dit gedeelte der stad is tamelijk hoog gelegen en biedt een prachtig vergezigt over de uitgestrekte massa huizen der residentie aan.

De Sjoogoen of Tykoon.

De geheele streek gronds, waarop Jeddo zich uitstrekt, kan als een vierkant worden aangezien,

waarvan de zijden elk zeven Engelsche mijlen ($1\frac{3}{4}$ Duitsche mijl) bedragen. Nu kan men echter niet verwachten, dat zulk een groot stuk land uitsluitend met huizen bedekt is; men vindt veeleer groote, uitgestrekte pleinen, heerlijk met boomen beplant midden in de stad, vooral in de onmiddelijke nabijheid van tempels en vorstelijke paleizen. Talrijke theetuinen liggen als zoo vele groene eilanden in de digte zee van huizen. De huizen zelve hebben doorgaans een vriendelijk voorkomen, dat van welvaart getuigt en zijn meestal, even als in Nagasaki en Simoda van hout gebouwd en wel, even als daar, omdat de menigvuldige aardbevingen steenen gebouwen gevaarlijk maken. De stad wordt niet door muren omsloten; zij is er gunstig voor gelegen, om

eene vergrooting bijna in het oneindige toe te laten, zonder dat de gemeenschap met de zee, de aanvoer van levensmiddelen, de verbinding der verschillende wijken onderling, daardoor zouden lijden. Midden door de reusachtige residentie met hare twee millioen inwoners loopt als een breed blaauw lint, de rivier Todagawa; uit de citadel kon men dicht bij hare monding de statige Nipponbrug waarnemen; twee andere bruggen zijn meer bovenwaarts gelegen. Behalve de Todagawa doorsnijden nog verschillende kleinere rivieren de stad en de voorsteden.

Van zee uit beschouwd, maakt Jeddo niet veel indruk; want daar de stad geene hooge huizen bezit en over het algemeen, vrij laag gelegen is, belemmeren de gebouwen, welke langs de kust staan, het gezigt op de inwendige gedeelten der residentie. Maar zelfs het uitgestrekte front der gebouwen aan de kust, het levendige heen- en weder roeijen der inlandsche jonken, het nijvere leven daarop, het trotsche voorkomen der batterijen, wier oogen als zwarte mondingen dreigend en ernstig nederzien, het gonzende geluid, dat de wind van de stad overvoert, — dit alles zegt welsprekend genoeg: hier breidt eene reusachtige stad hare armen uit, waarin tallooze menschen leven en hun beroep volgen.

In de eerste dagen na de aankomst in Jeddo had Lord ELGIN eene zamenkomst met de keizerlijke ministers. Het gebouw, waarin die zamenkomst plaats had, lag in eene breede, ruime en zindelijke straat, welke veel geleeke op die, welke zich in de wijk der vorstelijke paleizen bevonden. Reeds bij den ingang werden de Engelschen door den tolk MORIYAMA ontvangen, die hen door eenige gangen geleidde. Nadat zij daarop eene geheele reeks voortrekken doorgestaan waren, die met papieren schermen bezet waren, kwamen zij eindelijk in eene langwerpige kamer, die met het meeste Japansche comfort gemeubeld was. Toen de gewone pligtplegingen tusschen de ministers van den Tykoon en de ons bekende commissarissen, die tevens aanwezig waren, en de Engelsche gezanten gewisseld waren, verlieten de Engelschen de zaal, met uitzondering van Lord ELGIN, HEWSKIN, den Nederlandschen tolk en den secretaris OLIPHANT. Beide partijen namen de voor hen bestemde plaatsen in. In de kamer stonden twee tafels regt tegenover elkander, achter welke aan de eene zijde twee Japansche ministers in eerbiedige houding plaats hadden genomen; achter de andere stonden de drie achtergebleven Engelschen, voor elke tafel brandden op tamelijk hooge, op zich zelven staande

der wechselseitigen Kenntnis

des geistigen Lebens

286

PANORAMA VAN JEDDO EN ZIJNE OMSTREKEN.

and der öffentlichen Einrichtungen

in Deutschland und Japan

(JAPANINSTITUT)

standaards, die was waren. Midden tusschen de Engelschen en de Japan-
nische van MORIYAMA, in een weinig benijdingswaardigen toestand, want ge-
durende het geheele onderhoud, lag hij op de knieën, zoo als hem in de
tegenwoordigheid van zulke hooge personen betaamde. Zijwaarts achter de
ministers stond een scherm van behangselpapier, welks doel gemakkelijk
te gissen was; het moest tot schuilplaats voor de onmisbare dwarskijkers
dienen.

De genoemde MORIYAMA had zich door zijn dubbelzinnig karakter den
weinig vleijenden bijnaam van »ellendeling" verworven. Hij sprak namelijk
het Engelsch zeer vloeiend en zonder valsch accent. Daar echter zijne ge-
heele taal den stempel van het Amerikaansch droeg, zoo kon men ligt ver-
onderstellen, dat de Vereenigde Staten lange jaren het tooneel zijner hande-
lingen geweest waren. Hij bleef echter hardnekkig beweren, dat hij de grenzen
van Japan nooit overschreden had; de kennis der Engelsche taal had hij
aan eenen inlandschen professor te danken. Dit klonk echter zeer onwaar-
schijnlijk, daar in Japan wel Hollandsch, echter geen Engelsch beoefend
wordt.

Een der ministers, OTTO BUNGO-NO-KAMI was een mager mensch met een
gerimpeld gelaat, dat list en geslepenheid teekende; zijn collega toonde vol-
strekt geene voorheerschende uitdrukking, hij zag er bijna geesteloos uit. Zij
toonden bij het onderhoud een' zichtbaren angst en vroegen wanneer de Lord
van plan was, het jacht aan de Japansche regering over te geven. Lord ELGIN
gaf hem te kennen, dat dit op den dag der onderteekening van het Engelsch-
Japansch verdrag geschieden zoude. Daar nu de Japanners dachten dat de
onderhandelingen over dit gewigtige punt wel eenigzins lang zouden duren,
werd er besloten, dat reeds den volgenden dag de uitwisseling der weder-
keerige geloofsbrieven zoude plaats hebben. Hierop werd thee rondgediend
en de pijpen ontstoken, waarna men met de gewone pligtplegingen af-
scheid nam.

Den volgenden dag vóór het onthijt verschenen volgens afspraak de zes
commissarissen met het bevel om hunne geloofsbrieven over te geven en het
verdrag in te leiden. Zij droegen de kleeding, die bij staatszaken voorge-
schreven is, en welker kleur en snid aan de strengste etiquette is onderwor-
pen. De stroogele kleur was de grondkleur, waarbij licht- of donkerblauw en
zwart kwamen. De galakleeding onderscheidde zich door den snid van de
wijde broek; buitendien behoorde daartoe een overkleed, in den vorm van
een manshemd. De commissarissen deelden onder anderen mede, dat de

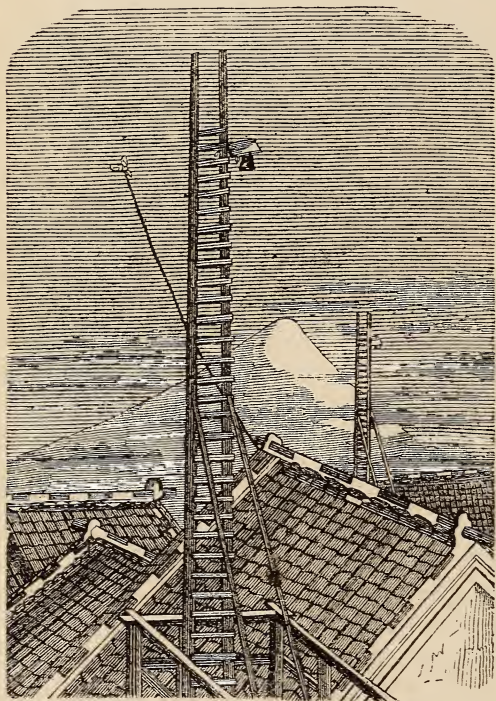
Tycoon, die geene mannelijke erfgenamen bevat, eenen zoon had aangenomen. De Engelschen hadden overigens reeds den dag na hunne aankomst in Jeddo uit Nagasaki het gerucht vernomen, dat de Tycoon overleden was — hetgeen echter nog bevestigd moest worden, daar de dood van eenen hoogen en zoo als hier van den hoogsten wereldlijken ambtenaar, gedurende langen tijd verzwegen wordt. De Keizer, wien het niet vergund wordt incognito te leven, mag ten minste incognito sterven! De keuze der aanning bepaalt zich tot de zonen van zes personen van vorstelijken bloede.

Eer de Engelschen en de Japansche gezanten tot hunne werkzaamheden overgingen, zetten zij zich aan een ontbijt neder. Men was vrolijk en welgemoed en de geestrijke HIGO sprak schertsender wijze de hoop uit, dat het verdrag niet naar ham en Champagnewijn mogt smaken.

Daarop werden de geloofsbrieven gewisseld; de heer BEDWELL nam de gelegenheid waar; om de gelaatstreken der Japanners op te nemen; HIGO had dit naauwelijks opgemerkt of hij nam een penseel en papier en maakte eene karikatuur van den teekenaar, wat hem uitmunten gelukte; zegevierend schorste hij de onderhandelingen om zijn meesterstuk te vertoonen 'en allen lachten hartelijk over het grappige tusschenspel. In het algemeen liep de onderhandeling over een aantal nietige zaken, wier vermelding wij hier achterwege laten; in den kring heerschte echter een gezonde, vrolijke geest en men hoopte tot eene uitkomst te geraken, die voor beide deelen aangenaam zoude zijn.

Een der volgende dagen werd een uitstapje te paard beraamd, zoowel om de grootste stad van het Oosten, als hare omstreken te leeren kennen. Bij het doortrekken der eerste straten werden onze Engelschen door de beminnelijke bloem van de straatjeugd met den uitroep: »Chinezen! Chinezen! Wat te verkoopen?» vervolgd, wat nu geene bepaalde vleijerij was, want de Chinezen hebben bij de Japanners eenen afschuwelijken naam. De straatjongens moeten op dat oogenblik moedwilliger dan ooit geweest zijn, want anders genieten zij den lof van een vrij betamelijk gedrag te hebben. Wij hebben reeds bij den intogt van Lord ELGIN het afsluitingsstelsel der straten met zijne voordeelen leeren kennen; het heeft echter nog een ander doel, namelijk om het binnensmokkelen van koopwaren, als anderszins te beletten. Het viel den Engelschen op, dat voor hen uit geregtsdienaars als renboden gingen, om bij het naastvolgende station de aankomst der vreemdelingen te melden. Zulk eene bijzondere bewaking scheen hen toch toe, zeer overtollig te zijn. Intusschen gunde men hun dit onschuldig genoeg, als het er een was.

Op bepaalde afstanden bevinden zich in elke straat ladders, die van boven van bellen voorzien zijn. Daar hunne bestemming voor de Engelschen niet duidelijk was, trachtten zij die te weten te komen en vernamen dat het brandladders waren en dat de bellen dienden om alarmseinen spoedig over te nemen — eene inrigting, die even eenvoudig als doelmatig is. Onze afbeelding maakt haar duidelijk en is naar eene oorspronkelijke Japansche

Eene brandladder in Jeddo.

teekening gemaakt. OLIPHANT deelt niet mede of er eene ge-regelde brandweer bestaat; men kan dit echter wel vermoeden, bij de regeling van alle mogelijke openbare voorvallen, die tot in de minste bijzonderheden gaat.

De weg geleidde onze Engelschen verder langs het paleis van den rijken vorst KAGO NOKAMI; de gebouwen zijn door eenen wal omringd en beslaan eene uitgestrekte streek gronds; daaraan grenzen tuinen met heerlijke groepen boomen, waaronder vooral de slanke cederboom opgemerkt wordt. Vele straten, waardoor de Engelschen kwamen, waren met perziken- en pruimenboomen beplant, die ten tijde van den vollen bloei een waarlijk verrukkelijk gezigt moesten opleveren. Men was verder aan de tuinen der voorsteden genaderd, die de vreemdelingen met verbazing en bewondering vervulden. Hun aanleg hield het midden tusschen de grootsche vormen der Engelsche parken en de smakeloze behandeling der Chinesche hovenierskunst. Te midden van deze behoorlijke tuinen, zag men villa's en lusthuizen vriendelijk en uitnoodigend te voorschijn komen; geurige bloembedden, die met kleine groepen van dwergachtige boompjes afwisselden,

kunstmatige en natuurlijke heuvels, Alpentaferreelen met watervallen — alles vereenigde zich, om den Engelschen gestadig een hooger denkbeeld van den bedrijvigen kunstzin der Japanners te geven. Niet alleen bij de particuliere woningen bevinden zich tuinen, maar ook rondom de tempels ademt een frisch, jong leven. Hier en daar zag men priesters met hunne doorschijnende kleederen, met breeden, rijk geborduurd gordel en zijden sjerpen, benevens een' grooten verlakten hoed.

Terwijl de kerkhoven bijna overal eenen donkeren, zwaarmoedigen indruk maken, leveren de Japansche en vooral die in Jeddo een hoogst vriendelijk, zelfs fraai gezicht op. Indien men niet door de heuvels met treur-cypresboomen beschaduwd en op wier toppen grafsteenen geplaatst zijn, daaraan herinnerd werd, dat men bij de rustplaats der dooden is, dan zoude men veeleer denken in eenen lusttuin te wandelen, die met geurige bloemen bezet en hier en daar door lommerrijke lanen doorkruist wordt.

De Engelschen ontmoetten reizigers in ongemakkelijke draagstoelen of no-mimons; zij naderden de vreemdelingen zeer dicht bij en hurkten neder, met de kniën zeer hoog, tot aan de kin toe, opgetrokken; zij hadden een zeer pestoven en verhit voorkomen. Boeren en boerinnen volgden eveneens den weg en droegen hunne inkoop uit de stad naar huis. Bijna overal, waar de Engelschen kwamen vormden zich groepen van knapen en meisjes aan beide zijden van den weg, maar de vooruitsnellende politiebeambten lieten aan het nieuwsgierige jonge volk, het geheele gewigt hunner grootheid gevoelen en dreven het met een achtig gebiedend gebaar, uit kracht hunner bediening uit elkander. Toen de Engelschen aan de zuidelijke grens van Jeddo den eind open weg voor zich zagen, zetten zij het in een' korten galop om de naburige gehuchten eerder te bereiken. De weg was ongeveer ééne Engelsche mijl zonder huizen bezet en in plaats daarvan zag men rijstvelden en slechts hier en daar zijwaarts van den weg boerenhoeven en mijerijen. De vlijt der inboorlingen vertoonde zich ook hier in het schoonste licht; de akkers, sloten, heggen, omheiningen, paalwerken — alles was fraai en zindelijk en stak voordeelig af tegen het Chinesche werk. Men kwam door een tweede dorp, waarin een perzikkentuin de algemeene aandacht trok. Hij was zeer smaakvol met zodenbanken, boomen, bloembedden, kleine kunstmatige vijvers, bruggen, priëlen en verandahs versierd. In deze aanlokkelijke rustplaats, welke aan eene dame toebehoorde, gebruikte men eenige ververschingen, die zich tot vruchten en thee bepaalden. Na eene korte rust vertrok men weder en zette den togt door een zeer lang dorp voort, dat door

zijne buitengewone zindelijkheid en bevalligheid het oog boeide; dezelfde voorliefde voor bloemen en planten heerschte ook hier. Men verheugde er zich ook over dat geene varkens, gevogelte of dergelijke zich op den weg ophielden, maar dat alles netjes op de aangewezen plaatsen gehouden werd.

Boeddhistisch klooster.

Nadat men ongeveer zeven Engelsche mijlen ($1\frac{3}{4}$ Duitsche) had afgelegd, kwam men aan den oever eener snelstroomende rivier, die in de nabijheid van Bracon-Point in de baai van Jeddo uitloopt. De paarden werden in veerschuiten geladen, terwijl de reizigers in andere plaats namen en zich door de veerlieden naar den tegenoverliggenden oever lieten overzetten. Dit is de

grensrivier tot waar het den vreemdelingen vergund is, in Japan door te dringen. Van de landingsplaats is dit grenspunt tien Engelsche mijlen (2½ Duitsehe) verwijderd; het land daartusschen gelegen is zeer vruchtbaar en bloeiend.

Aan de overzijde van het veer, waarvan wij zoo even spraken ligt eene nette, kleine stad. Ook zij had, even als andere plaatsen, die men doorgetrokken was, hetzelfde zindelijke, om zoo te zeggen Zondagsche voorkomen, alsof zij zoo even eerst met een nieuw, fraai gewaad was versierd geworden. Uit alles kon men de bedrijvigheid, de vlijt, de zïjn voor orde en zindelijkheid der inwoners opmaken; overal waren smaakvol aangelegde tuinen met keukenplanten en bloemen; aan spalieren van bamboes liepen peeren- en perzikkenboomen even als wijnranken naar boven, lichtgroene gierst- en maïsvelden versierden het geheel. Daar tusschen in lagen boerenwoningen en buitenplaatsen, half onder het geboomte verscholen, en zoo net en zindelijk, alsof zij tot de ontvangst van voorname gasten in gereedheid waren gebracht. Daarop volgden bosschen, waarin men slanke pijnboomen opmerkte, ook de ahornboom, de kastanje en de eik strekten hunne breede, bladerrijke takken uit en bamboes was in overvloed te zien.

Verderop stond de tempel van Tsetse, aan den DAI TSCHINARA toegewijd; eene ruime plaats, die zorgvuldig geplaveid was en waarin zich een groote klok op een massief voetstuk bevond, geleidde tot een gebouw, dat insgelijks op een voetstuk scheen te rusten. Trappen van graniet geleidden tot eene galerij met een bronzen hekwerk. Het was een Boeddhistische tempel van zeer eenvoudigen bouwtrant. In het inwendige daarvan stond een altaar, waarboven een troonhemel hing en op welks blad een groot aantal metalen, hoofdzakelijk koperen kunstwerken lagen. De godheid was achter kandelaars en gordijnen verborgen. Het beeld der godheid, dat zelfs slechts klein, maar met duizende krullen en versieringen voorzien was, rustte op een voetstuk, dat van onderen van massief koper was; aan het kapiteel kwam een kunstrijk gesneden leeuwenkop met breede manen te voorschijn. De priesters, deels in het bruin, deels in het rood gekleed, toonden in hun voorkomen veel ernst en waardigheid. De opperpriester naderde Lord ELGIN en bood zich aan om hem de merkwaardigheden van den tempel te laten zien; de laatste maakte echter geen gebruik van zijn aanbod. Toen de Engelschen weder buiten de galerij kwamen, zagen zij tot hunne verbazing eene onafzienbare schaar menschen, die de nieuwsgierigheid om de vreemdelingen aan te gapen, bijeen had doen stroomen. Hier deed zich weder de weldadige invloed van de po-

litie gevoelen; zonder groote moeite maakte deze eene straat, door welke men ongehinderd kon loopen. Wel had de menigte het voornemen achter de gasten te volgen, maar ook hier miste het manoeuvre, dat ons reeds uit Jeddo bekend is, namelijk het sluiten der poorten zijne werking niet; eindelijk trachtte het volk, ontevreden over deze afsluiting, rondom den tempel te loopen om nog ééns het merkwaardige gezicht der vreemdelingen te genieten; maar eene breede gracht verhinderde hen dit voornemen te volvoeren.

Van den tempel keerde men weder naar het stadje terug en ging in een logement, welks deftige* titel niet weinig indruk moest maken; hij luidde namelijk niets meer of minder dan: »In de tien duizend eeuwen". Hier werden eenige ververschingen gebruikt, die heerlijk smaakten, vooral omdat alles er keurig en zindelijk uitzag. Men zoude hier gaarne langer gerust hebben, want het rijden op de smalle, harde Japansche zadels is voor Europeanen een genoegen, dat na eenigen tijd dien naam niet meer verdient. De tijd echter noopte tot den terugkeer.

De kleine ruiterschaar ging langs denzelfden weg naar Jeddo terug. De bevolking der voorsteden Kanagawa en Omagawa scheen dit even als een groot gedeelte van de bevolking der stad, verwacht te hebben; want het nieuwsgierige volk had zich in onafzienbare hoopen geschaard; in de huizen, aan de ramen, onder de deuren, ja zelfs op de daken waren alle plaatsen volgepropt; waar echter op straat de hoop al te dicht en de oloop al te dringend werd, stelde men dood eenvoudig eene barrière in den vorm van een touw en niemand poogde, die te overschrijden.

Het was vrij donker geworden, toen de stoet weder te huis kwam. Hoewel de rid niet groot was, hadden toch de afschuwelijke zadels en de Augustuszon, al het mogelijke gedaan om de Engelschen af te matten, die dan ook spoedig eene diepe rust op hunne stroomatrassen vonden.

De weetgierigheid der Europeanen was echter nog niet voldaan met hetgeen men tot nu toe in en om Jeddo gezien had; men gebruikte dus den volgenden dag tot verdere nasproingen. De menigte Boeddhistische tempels, die bijna allen hetzelfde voorkomen hadden, deed de Engelschen vermoeden, dat ook hunne inwendige inrigting, met eenige onbelangrijke afwijkingen doorgaans denzelfden stempel droeg; zij gingen hen dus voorbij, zonder daar aan bijzondere opmerkzaamheid te wijden. Spoedig werd hunne aandacht op een punt getrokken, waar verschillende bij elkander behoorende gebouwen stonden, die half tempels, half bijzondere huizen schenen te zijn. Priesters gingen in en uit en ook in de lommerrijke lanen van de tuinen, die deze

gebouwen omringden, zag men ernstige en waardige priester gedaanten op en neder wandelen. Men hoorde, dat men zich tegenover een Boeddhistisch klooster bevond. In Japan bestaan en bloeijen even als in de Middeleeuwen in Europa, zoowel monniken- als nonnenorden, die hier natuurlijk tot het Boeddhismus behooren. Zij leven even als de westersche bedelmonniken, van milde giften, zijn dus bedelorden; maar zij weten op eene zoo weinig lastige, veeleer schelmsch-schalkachtige wijze hunne zakken met geld en levensmiddelen te vullen, dat zij ontegenzeggelijk hierin hunne westersche broeders overtreffen, die eens in eene haren pij gehuld en met den rozenkrans gewapend de vruchtbare velden van het vroegere Roomsche rijk doortrokken. Vooral de nonnen met schelmsch lagchende oogen, weten de mildheid der voorbijgangers op te wekken en wie zoude zoo hardvochtig zijn, het verzoek eener schoone smeekelinge af te slaan, die harerzijds, welligt na ontvangen gifte, den edelen gever een eind weegs vergezelt, en hem zoo het genoeg van een aange-naam, dikwijls geestrijk onderhoud schenkt? De afbeelding op bladz. 290 vertoont een Boeddhistisch klooster in vogelvlugtperspectief met de daarbij behorende tuinen, die door hun sierlijk uiterlijk bewijzen met hoeveel zorg zij door de monniken onderhouden worden en tegelijk hoeveel welgesteldheid deze door de »milde gaven» weten te verwerven.

De Mikado.

De bewoner van het westen is verwonderd, als hij hoort en ziet, hoe onder één kerkelijk opperhoofd, den Mikado (den Japanschen paus, onder wiens heerschappij zelfs de Keizer staat) de vele verschillende gezindheden vreedzaam naast elkander leven. Wel is waar, splitsen zich de aanhangers van

dezelfde leer, zoo is bij voorbeeld het Boeddhismus in verschillende sekten verdeeld; maar men heeft wederkeerig eene zekere verdraagzaamheid, die men aan de belijders der Christelijke godsdienst opregtelijk zoude toewenschen. Men kan misschien eene reden voor de onderlinge overeenstemming der verschillende sekten, daarin vinden, dat de leerstelsels niet veel verschillen. Men

schrijft aan iederen voornamen god meer of minder hoofdeigenschappen toe, die om zoo te zeggen in de nevenkerken afzonderlijk aanbeden worden. Zoo wordt de magtige god BOEDDHA onder twaalf verschillende eigenschappen aanbeden:

1°. als BOEDDHA in onmetelijken luister; 2°. als BOEDDHA in onbegrensden luister; 3°. als BOEDDHA in niet te verhinderen luister; 4°. als BOEDDHA in onvergelykelijken luister; 5°. als BOEDDHA in den luister des vuurkonings (JAMA); 6°. als BOEDDHA in reinen luister; 7°. als BOEDDHA in waachtigen luister; 8°. als BOEDDHA van eenen verrukkelijken luister; 9°. als BOEDDHA in den luister der wijsheid; 10°. als BOEDDHA in eeuwigen luister; 11°. als BOEDDHA in onuitsprekelijken luister; 12°. als BOEDDHA, de zon en de maan in luister overtreffende.

Eenige straten van het klooster verwijderd, bevindt zich, insgelijks tusschen prachtige tuinen, de Quawontempel. Daar deze reeds uiterlijk van de overige Boeddhistische kerken verschilde, besloten de Engelsen er het inwendige van te beschouwen. Voor den

Een Japansch klokkenhuis.

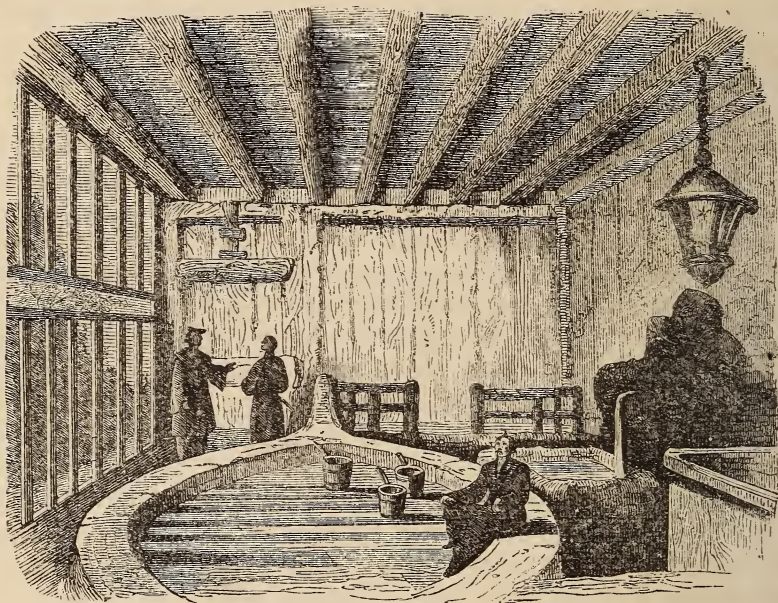
tempel is eene uitgestrekte plaats, in welke midden zich een hoog gebouw verheft, dat de grootste klok van de wereld bevat. De ontzettende metaal-massa, waarmede geene andere klok ter wereld zich kan vergelijken, hangt

op een geweldig houten gestel, waarop eene ontelbare menigte kunstig snijwerk is aangebragt, in buitengewone groote pannen; zij is in hoogte niet minder dan twee en zeventig voet en twee duim en heeft het ontzettende gewigt van 1,700,000 Engelsche ponden, (771,120 Nederlandsch pond). Deze reuzenkoning der klokken moet echter afstand doen van het zwaaijen; in majestueuse, achtling inboezemende rust, hangt hij in zijn balkenhuis en alleen als de geweldige klepel door de priesters met een lang touw bewogen wordt en tegen de metalen wand slaat, laat hij zijne krachtige, dreunende stem heinde en ver weerklinken. Dezelfde vrees voor aardbevingen, die de Japaners van het bouwen van hooge huizen afhoudt, belet hen ook groote torens op te rigten. De gewone klokken worden op dergelijke wijze opgehangen als nevensgaande afbeelding vertoont, die eene klok uit de buurt van Simoda voorstelt. Zij bevindt zich in een eenvoudig gestel als in eene wieg. De klokken in Simoda munten in het algemeen uit door eenen helderen, zilverachtigen klank, die zich zeer ver door de lucht voortplant.

Bij het binnentreden in den tempel, leverde deze voor de bezoekers een vreemdsoortig gezicht op. In het midden stond een reusachtig beeld van QUANWON, den beheerscher van den dampkring met zes en dertig armen, die even als de windroos de verschillende rigtingen van den wind moesten aangeven. Om den god, zijn als lijfwachters zestien zware levensgrootte beelden geplaatst en aan beide zijden staan twee rijen goden, die overmatig met goud pronken en die zich allen in het bezit van twintig armen kunnen verheugen. Aan elke zijde van den tempel strekken zich tien platte bolwerken uit, die terrasvormig achter elkander oploopen. Op elk dier bolwerken staan vijfzig levensgrootte beelden van den god QUANWON opgerigt, in het geheel juist duizend. Hunne hoofden en handen mogen echter ook niet ledig zijn en zoo heeft elk dier beelden somtijds veertig en meer kleinere afgodsbeelden bij zich. Indien men de laatsten globaal mederekent, dan zal men den Japaners gelijk moeten geven, als zij het aantal der kleinere afgodsbeelden op het toereikende aantal van 33,000 schatten. Rekent men daarbij de ontzettende menigte beeldsnijwerk in hout en metaal, dat bij elk afgodsbeeld tot in de kleinste bijzonderheid letterlijk verkwist is, dan kan men zich eenigermate rekenschap geven van de verwondering der Engelschen, die bijna nedergedrukt door zulk een gezicht, eenstemmig verklaren moesten, dat deze tempel op de geheele aarde zijns gelijke niet kon aanwijzen.

In Jeddo moesten behalve de vele tempels ook de talrijke theetuinen en badhuizen de aandacht trekken, die allen met den meesten smaak versierd

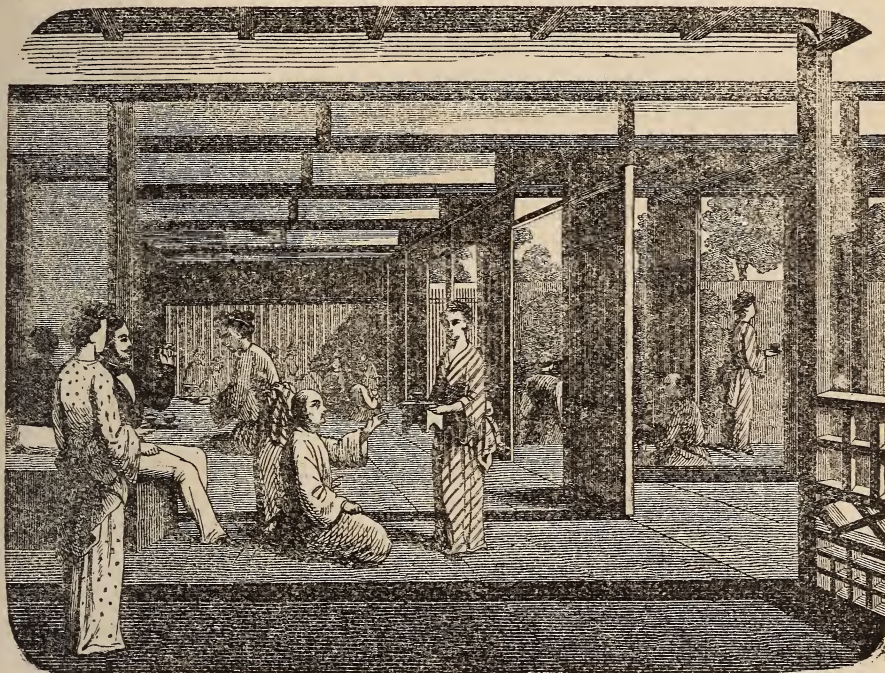
en met alle denkbare gemakken voor den bezoeker voorzien zijn. De steding, hoewel hij de prachtigste theetuinen onmiddelijk in de buurt heeft, wandelt toch gaarne naar buiten en ziet niet op tegen eenen weg van twee of drie uren om de schoone theetuinen van Oodsi en Osio, waar de aanzienlijke standen van Jeddo dikwijls komen, te bezoeken. Een keurig huisje verheft zich daar aan den oever van een murmelend, over keisteentjes loopend beekje. (Zie de afbeelding op bladz. 258). Eene breede opene verandah of

Een Japansch bad.

galerij verheft zich juist boven de zilverreine beek en in de onmiddelijke nabijheid verraadt zich, achter digt loofwerk verborgen, een waterval door zijn welluidend geplas. Aan gene zijde van de beek bevindt zich een tuin, welks bloembedden eenen zachten geur door de warme lucht verspreiden; hier loopt een kleine heuvel op, aan welks helling zich statige cederboomen verheffen; daar noodigt een donker beschaduwde bosch tot rusten uit. Velerlei planten wisselen elkander bont af; in deze tuinen kweekt men zeldzame grassoorten, mossen en varens aan; dwergboomen strekken hunne takjes uit,

als de verdorde vingers van eene hand; rotsbrokken met alpenbloemen en boomen versierd, verheffen zich schilderachtig; springfonteinen werpen hunne met alle kleuren van den regenboog schitterende waterpaarlen omhoog; prachtige porseleinen vazen kunstig beschilderd, bevatten zeldzame gewassen. Om den Engelschen een voorbeeld van de miniatuur-hovenierskunst te geven, verhaalde men hen, dat hij eenen tuinier in een kastje van drie duim lengte

Theetuinen, van binnen gezien.

en twee duim hoogte een dennenboom, een bamboes en eindelijk een pruimenboompje in vollen bloei geplant waren. Dit moet echter een zeer zeldzaam stuk geweest zijn, want de eigenaar verkocht deze zeldzaamheid voor niet minder dan 1300 dollars.

Hij, die tusschen de bloembedden en in de lanen alleen wandelt, zal spoedig zich ter zijde eene jonge, schoone gezellin, ontwaren, die in een ligt, bekoorlijk en smaakvol toilet hem vleijend uitnodigt, haar naar de

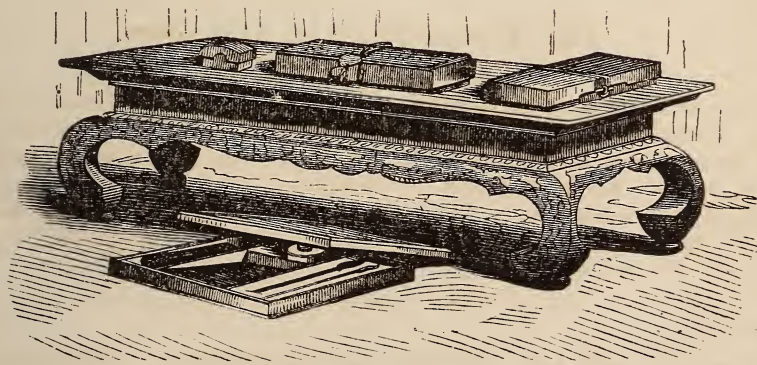
galerij te volgen, om saprijke vruchten te eten en warme thee te drinken. Deze jonge, vlugge en levendige dames, die overal in de theehuizen bedienen, verleiden dan ook jong en oud tot het bezoeken daarvan. Haar gesprek is dan ook niet gewoon, maar dikwijls geestig en vernuftig; de meesten harer hebben sedert hare prilste jeugd, eene uitmuntende opvoeding gekregen met het doel, om als jonge meisjes behoorlijk en vrijmoedig in de theehuizen te kunnen bedienen (zie bovenstaande afbeelding). Hoewel de denkbeelden dezer meisjes wat zedelijke reinheid betreft, zeer van de Europeesche verschillen, zoo behandelt men haar toch in Japan met achting en vriendelijkheid. Eenige harer hebben even als in Griekenland, ASPASIA, LAÏS, enz. door hare liefalligheid en geslepenheid eenen geschiedkundigen naam verworven; haar gezelschap wordt even min door de dames, als door de heeren vermeden en dikwijls gebeurt het, dat eene uit haar midden een schitterend huwelijk doet.

De Engelschen vonden den thee in Jeddo veel geuriger en smakelijker, dan dien zij in China gedronken hadden en ook het gebak was zoo fijn en zoet van smaak, dat in dat opzigt de Japanners wel de meeste Europeesche en Amerikaansche suikerbakkers overtreffen. Ook discht men in Japan het gebak en de confituren in hunnen natuurlijken vorm op, terwijl in China al dergelijke zaken gemaskeerd op tafel komen, om de gasten te misleiden door de vormen van allerlei dagelijksche voorwerpen, waarin men het gebak opdischt.

Zeer dikwijls zijn met de theehuizen onmiddelijk badinrigtingen verbonden, zoodat men hier in Japan eene geheel gelijksoortige instelling vindt als in Egypte, vooral in Caïro, waar het gebruikelijk is, koffij- en badhuizen in hetzelfde gebouw vereenigd te zien. Terwijl wij vroeger vernomen hebben, dat in Nagasaki, Simoda en elders het leven in de badhuizen niet geschikt is, om een gunstig denkbeeld van het zedelijkheidsgevoel bij de Japanners te geven, dan steekt de residentiestad in dit opzigt voordeelig bij de provinciesteden af. In die baden, die door de middelste en eerste standen bezocht worden, heerscht zeer veel pracht en de afdeelingen voor beide geslachten zijn zeer streng afgescheiden. Ook vernamen de Engelschen, dat in deze inrigtingen een zeer beschaafde en welvoegelijke toon heerschte. De hoogste klassen, vooral de vorsten en hooge leenheeren, benevens hun ahang, hebben op hunne eigen bezittingen, te midden der luisterrijke parken, hunne badhuizen, die met alle mogelijke weelde en gemakken zijn voorzien. Men komt gewoonlijk in het binnenste van een bad, door een schoorsteenachtiging ingang. Dit binnenste is eene ruimte van acht of tien voet grootte.

In het midden is een reusachtige met steenen en kalk ingemetselde ketel, die zeer dikwijls van koper is. De ketel is met heet water gevuld en dikke damp stijgt er uit op. Daarboven zijn stangen gelegd en wel zoo hoog, dat men daaronder kan loopen. Deze reusachtige kuip wordt slechts driemaal daags op nieuw gevuld, omdat het water, door zijne groote hoeveelheid slechts langzaam afkoelt. Hoe koeler nu het bad wordt en hoe meer het door veelvuldig gebruik van de oorspronkelijke zuiverheid verliest, des te goedkooper wordt het, en het is ten laatste zoo goedkoop, dat zelfs de armste straatlooper in staat is om zijn zindelijksgevoel eenigzins te voldoen.

In den hoek van deze naauwe ruimte staat nog eene tweede kleinere kuip, die voortdurend toevoer van koud water ontvangt, hieruit scheidt men, na afloop van het warme bad eenige emmers en gaat in een nevenhok. Hier bukt men zich voor den eersten den besten en laat zich het koude water over het hoofd en den rug uitstorten. In den vloer bevinden zich openingen, waardoor het water weg kan loopen.

verschoond blijft van al hetgeen de beweging zijner jeugdige ledematen slechts eenigzins zoude kunnen belemmeren. Deze benijdingswaardige vrijheid wordt eerst afgebroken, als hij eenen naam moet krijgen. Is de naamlooze een knaap, dan heeft deze gewigtige plegtigheid op den 31sten dag na de geboorte plaats; is het een meisje dan geschiedt zij op den 30sten dag. Op dat bepaalde

tijdstip wordt het kind in plegtigen optogt naar den familietempel gedragen; hierbij sluiten zich de gezamenlijke bedienden aan, die de kleederen van het kind dragen; deze zijn te rijker en kostbaarder, naarmate den stand en den rijkdom des vaders. Eene vrouwelijke dienstbode met eene doos in de handen, dekt den terugtogt; hierin bevindt zich het geld voor de dienstdoende priesteres, en tegelijkertijd eene strook papier, welke drie namen bevat. De priesteres verrigt nu hare gebeden en andere voorgeschreven godsdienstige handelingen en laat den God, die den tempel bewoont, eene keuze uit de namen doen. Is dit geschied, dan deelt zij aan de aanwezigen mede, hoe men voortaan, naar Gods wil het kind moet noemen, en besprenkelt het met water. Deze plegtigheid wordt gesloten door gezangen, die de dankbaarheid der ouders aan den God bezingen, en geluk en zegen voor den gedoopte afsmeeken; de gezangen worden door muzikinstrumenten begeleid. Van hier wordt het kind, dat nu met eenen naam in de maatschappij is

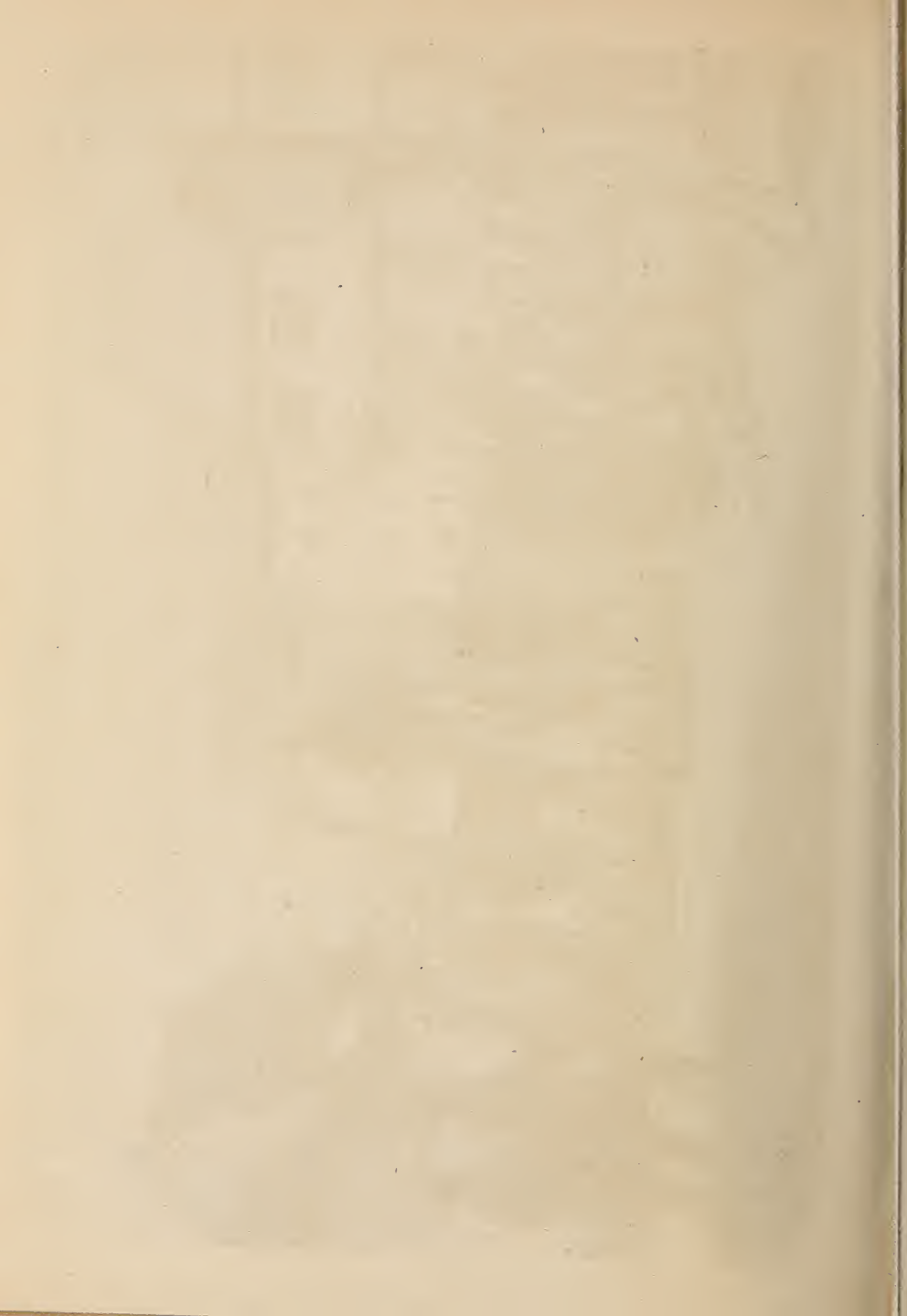
Boeddhistische bonze.

opgenomen, in verschillende andere tempels rondgedragen en daarna bij den naasten bloedverwant van den vader. Deze beschenkt het met een handvol hennep, als het zinnebeeld van een lang leven, met talismans, heiligdommen en andere zaken, die als heiligdommen hoog geschat worden. De pasgeboren knaap ontvangt buitendien twee waaijers, die hem (bij gebrek aan sabels)

moed moeten geven; deze vermeende eigenschap der waaijers zoude kunnen bevreemden, indien men niet wist, dat er in Japan zelfs oorlogswaaijers bestaan, die even goed tot knodsen, als tot luchtverkoeling gebezigd worden, zoodat de waaijers in Japan zeer goed de plaats van onze kindersabeltjes kunnen bekleeden. Indien het pasgeboren kind een meisje is, dan krijgt het eene schelp, die voor het zinnebeeld der schoonheid en aanvalligheid gehouden wordt.

Voor en na den dood eens menschen worden er in Japan eigenaardige zeden en gewoonten in acht genomen. Indien een vader of eene moeder door eene doodelijke ziekte wordt aangetast, dan worden hunne kleederen verwisseld en men trekt hen schoone kleederen aan. Ieder geslacht verpleegt zijne leden. In de sterfkamer heerscht de diepste stilte, die slechts afgebroken wordt door de fluisterende vragen der bloedverwanten, die de laatste wenschen van den stervenden wenschen te hooren; deze worden dadelijk zorgvuldig en nauwkeurig opgeteekend. Indien de dood heeft plaats gehad, dan beweent de familie het overleden lid, brengt het lijk naar eene andere plaats waar het in een kleed gewikkeld wordt, zoodanig, dat men met den zoom het hoofd en met de mouwen de voeten bedekt. Het hoofd wordt naar het noorden gekeerd, het gelaat, dat met eenen sluijer bedekt wordt, naar het oosten. Men koestert namelijk het bijgeloof, dat als de overledene slechts schijndood is, deze sluijer den terugkeer tot het leven gemakkelijk zoude maken. Wat echter den vreemdeling bijzonder opvalt, is dat men om het lijk heen schermen opstelt, om er de katten van af te houden. Men gelooft namelijk, dat een doode weder levendig wordt, als er eene kat op hem springt; slaat men nu de kat met een' bezemsteel, dan sterft de herleefde ten tweeden male; slaat men haar echter met eenig ander voorwerp, dan blijft hij op nieuw leven. In onmiddellijke overeenstemming met dit geloof, bestaat er eene wet, die ten strengste verbiedt, eene kat met een' bezemsteel te slaan.

De tijd, wanneer de begrafenis moet plaats hebben, is niet wettig vastgesteld; sommige familiën behouden den doode langer in huis, anderen begraven hem spoedig, naarmate de doode eenen hooger en of lageren stand in de rij der levenden innam. Bij de hoogere ambtenaren, bij voorbeeld vordert de »goede toon," dat zij nayboen (incognito) sterven en wel hunnen natuurlijken dood of op de verdienstelijke wijze door het opensnijden van den buik (hara-kiri). De laatste manier om het leven te verlaten, wordt evenwel niet altijd letterlijk gevolgd; de levensmoede snijdt eene kleine plaats in die gevaarlijke streek open en een bediende voltooit de handeling, door zijnen heer te ont-

In dezen tijd offeren de naaste bloedverwanten dagelijks aan het graf eene soort van koeken, en wel den eersten dag één, den tweeden twee, enz. tot dat op den laatsten dag van den zwaren rouw het aantal koeken tot negen en veertig gestegen is. Den vijftigsten dag eindelijk, mogen de mannen hun haar en baard afscheren en bedanken zij al degenen, die bij dit familiefeest hunne deelneming openlijk betoond hebben. Er wordt nu wel is waar nog een tijd lang gerouwd, maar zonder eenige uiterlijke teekenen. De opgaven der reizigers stemmen niet overeen over den duur van dien tweeden rouw; SIEBOLD bepaalt hem op dertien maanden.

De Engelschen hadden gedurende hun verblijf te Jeddo gelegenheid in persoon eene vereering der dooden te zien. Het was het zoogenaamde lantarenfeest (hong), dat op het laatst van Augustus gedurende drie dagen gevierd wordt; de hoofdplegtigheid begint op den middag van den middelsten dag en duurt den geheelen volgenden nacht. Het is een oud bijgeloof der Japaners, dat de overledenen eens in het jaar en wel op den zoo even genoemden tijd der hoofdplegtigheid, op aarde terugkomen, om degenen weder te zien, waarmede zij hier eens te zamen geleefd hebben. De Japanners planten bij hunne graven bamboesstaken, als teeken der verwelcoming hunner overledene gasten; deze staken dragen eene menigte brandende lantarens, die zoo dicht bij elkander zijn aangebragt, dat zij den omtrek tooverachtig verlichten. Op den avond van den tweeden dag, waarop volgens het algemeene gevoelen, de zielen der overledenen naar hunne woningen terugkeeren, wordt een klein stroovaartuig gebouwd, dat aan alle zijden met lantarens versierd is. Tegen middernacht heeft een plegtige optogt plaats, waarbij onder de tonen der muziek en het gejubel der menigte, het scheepje naar den oever der zee gedragen wordt. Daar laat men het te water en de wind drijft het naar zee; indien er eene frissche koelte waait, vat het stroo spoedig vuur en het kleine vaartuig drijft als een groot dwaallicht over de golven, tot dat het geheel afgebrand, sissend in het water uitdooft.

De wandeling, die onze Engelschen door de winkels der reuzenstad maakten, die door hunne duizenderlei koopwaren onweerstaanbaar tot een bezoek uitlokken, was zeer merkwaardig.

De Japansche taal verschilt wel is waar geheel en al van de Chinesche; desniettegenstaande vindt men boven de winkels zeer dikwijls uithangborden, die met Chinesche opschriften prijken. De winkels dragen in Jeddo nagenoeg allen dezelfde stempel en verschillen alleen door de voorwerpen, welke ter verkoop worden aangeboden. Drie hoofdartikelen, trekken vooral de bewon-

derende aandacht van den beschouwer: de verlakte waren, het porselein en het zwaardvegerswerk. De eerstgenoemden worden in de meest verschillende gedaanten aangeboden en hun gebruik is onbegrensd. Lak en papier ondersteunen elkander wederkeerig; het laatste veroorzaakt de sierlijkheid en de buigzaamheid, het eerste de stevigheid; zoo worden bij voorbeeld de hoeden gewoonlijk van papier vervaardigd en met lak overtrokken. Vooral echter zijn het de schermen, die in ontelbaar aantal en in de meest verschillende vormen voorkomen, waartoe de even genoemde stoffen het meest gebruikt worden.

De behangsels in Japan zijn bijna doorgaans beschilderd, en hoewel zij niet altijd aanspraak op kunstwaarde kunnen maken, zoo vormen zij toch altijd eene fraaije kamerversiering. De onderstaande afbeelding werd door OLIPHANT naar eene Japansche teekening genomen en vertoont een behang-schilder met eenen grooten bril op den neus, die vlijtig aan den arbeid is.

Japansche behang-schilder.

De opgenoemde koopwaren vertoonen allen de zuiverheid van zoogenaamd kabinetwerk en zijn in hunne vormen, hoewel dikwerf zeer buitensporig, toch bevallig en tot in de minste bijzonderheden voorbeeldig uitgewerkt. HABERSHAM spreekt van zulk een lakwerk, dat de algemeene bewondering opwekte. Het was zoo als hij zich uitdrukt, de gelukkigste en getrouwste nabootsing van eenen gewonen rooden visch, zoo als die in de Japansche

wateren gevangen wordt, nagenoeg 18 duim lang. Indien men hem ter nadere beschouwing bij de vinnen wilde opligten, dan ligtte men tegelijkertijd nagenoeg twee derden van de bovenzijde op en ontdekte men, dat de visch een schotel was, waarin men een' grooten gekookten visch konde opdisschen. Men zeide dat dit stuk ook met het doel vervaardigd was, om bij Japansche feesten, zulk een gereg te bevatten, terwijl het lak zoo fijn was, dat het door heet water in het geheel niet beschadigd werd.

Wat het porselein betreft, zoo zijn daarin de Japanners zonder twijfel onnavolgbaar. Op alle vaten, wier vormen en omtrekken in het oneindige verschillen en die daarom tot de meest verschillende doeleinden gebruikt kunnen worden, vindt men schilderwerk, dat tot in de minste kleinigheden eene bijna pijnlijke nauwkeurigheid vertoont. Hoewel de Japansche kunstenaars zich met de onzen niet op eene lijn kunnen stellen, vooral omdat de leer

der perspectief aan de meesten geheel onbekend is, zoo vertoonen zij toch in hunne schilderwerken eene juistheid van vormen en eene zuiverheid van omtrekken, die het veroorlooft hen naast de meesters der Oud-Duitsche school, ALBRECHT DURER, LUCAS KRANACH en anderen te plaatsen. Zij zijn daarenboven bijzonder gelukkig in de bereiding der kleuren, waarvan er sommigen de Europeesche in frischheid en glans overtreffen.

De wapensmederij heeft in Japan ook zeer veel gewigt. De Engelschen zagen vooral in Jeddo zeer fraai werk. Daar elke ambtenaar eenen degen, de hogere er zelfs twee dragen, en daar de ambtenaarsstand buitengewoon talrijk is, zoo bloeit ook de wapensmederij in vollen luister. Vroeger was de verkoop van zulke wapens aan Europeanen verboden; later echter is die wet vervallen. OLIPHANT kocht een paar klingen voor 30 dollars, zoo scherp als scheermessen; meesterstukken worden evenwel veel duurder betaald, zoo als bij voorbeeld klingen, waarmede men eenen Europeeschen sabel doorslaat, zonder dat zij stomp worden. Ook de degengevesten zijn zeer kunstriek bewerkt; zij bestaan gewoonlijk uit goud of eene alliage van dat metaal, en vormen een vogel of eenig ander dier, dat gemakkelijk vast te houden is. De hooge volmaking dezer kunst bewijst overigens, dat zij reeds langen tijd naarstig beoefend is, en werkelijk deelt reeds een oude reiziger mede, dat hij met eenen Japanschen degen eene ijzeren bout van een' halven duim dik had doorgehouden, zonder dat daardoor de kling eenigermate beschadigd was geworden.

Schrijnwerkerij, ivoor- en houtsnijwerk geven insgelijks een bewijs van den vlijt en den kunstzin der Japanners. Men zag in Jeddo zaken, vooral toiletkistjes met ingelegde versieringen, die niet voor Europeesch werk behoefden onder te doen. Het houtsnijwerk is vooral dan gelukt en getrouw aan de waarheid, als natuurvoorwerpen, bij voorbeeld kraanvogels, visschen, schildpadden, enz. aan de kornissen der tempels en huizen moeten voorgesteld worden.

In geheel Japan, maar vooral in het gewest Hakodadi is de kuiperij in groot aanzien. Van dezen tak van nijverheid wordt eene ongeloofelijke hoeveelheid werk gebezigd; de handel daarin, is vooral in de havensteden zeer levendig en winstgevend. Ook deze tak van nijverheid levert een verder bewijs voor den werkzamen aard der Japanners. De volgende afbeelding stelt twee Japansche kuipers voor.

De Japanners zijn zeer bekwaam geworden in de glasblazerij, vooral in die van flesschen. Het verwonderde dus de Engelschen te meer, dat men in

de winkels nergens glazen spiegels vond. In plaats daarvan vervaardigen zij ronde stukken staal, die zoo fijn en blank gepolijst worden, dat het daarin ontstaande beeld volkomen en getrouw teruggegeven wordt.

Ook in zijden stoffen bieden de winkels van Jeddo eene meer rijke en

Japansche kuipers.

smaakvolle keuze aan, dan die van eenige andere Japansche stad. Zij zijn rijk en zwaar en gelijken in hun weefsel veel op onze brocade. Op vele daarvan vindt men smaakvolle patronen, terwijl gouddraad door het weefsel loopt. De kleederen uit zulke stoffen vervaardigd, zijn echter zeer duur en

alleen de hoogste ambtenaren van den staat mogen volgens de wet, sommigen alleen bij plegtige gelegenheden, deze kleederen dragen.

De leergierigheid, waarmede de Japanners alles opnemen, wat hunne kunst en nijverheid kan bevorderen of uitbreiden, heeft reeds goede vruchten gedragen. Werktuigen, wier vervaardiging eenen buitengewonen graad van bekwaamheid vereischt en eenen tamelijk grooten omvang van werktuigkundige kennis doet vooronderstellen, worden in hunne werkplaatsen vervaardigd. Men zoude bij eenen werktuigkundige, niet te vergeefs naar barometers, thermometers of zamengestelde lenzen vragen, en naauwelijks overtreffen de Europeesche voorbeelden het Japansche werk in naauwkeurigheid en zuiverheid. De Japanners bezitten reeds lang uurwerken van eigen uitvinding. In Jeddo zag men een klein exemplaar, dat door een gewigt voortgedreven werd. De wijzer van dit uurwerk is een stiftje, dat den tijd aangeeft, door langs eene schaal, die de voorzijde van het uurwerk vormt, om laag te gaan. Daar nu, zoo als reeds vroeger gezegd is, in Japan de uren volgens de verschillende jaargetijden, nu eens langer, dan weder korter zijn, zoo is het uurwerk met een aantal schalen of wijzerplaten voorzien, om het met deze afwijkingen te doen overeenstemmen. De prijs van dit exemplaar bedroeg nagenoeg 4 gulden. Wij geven in nevensgaande afbeelding de teekening van een Japansch uurwerk, dat in de hoofdzaak op de beschrevene wijze vervaardigd is.

Japansch uurwerk.

Even bewegelijk en oorverdoovend als het leven zich in de straten en winkels van Jeddo ontwikkelt, even kalm en bedaard gaat het toe in het inwendige der huizen, indien niet juist een van de vele feesten plaats vindt, wier optelling en beschrijving den lezer vermoeijen zoude, te meer daar de plegtigheden, dikwijls veel overeenkomst hebben. Het bezoek van eenen vriend of bloedverwant te Jeddo brengt niet zelden eenige afwisseling in de eentonigheid van eenen Japanschen morgen; en even als het in het westelijke morgenland gewoonte is, moka en pijpen aan te bieden, zoo doet men dit in Jeddo ook, met het eenige verschil, dat in de plaats der koffij, thee komt. Tegen het einde van het bezoek brengt de gastvrije gastheer of de vrouw des huizes, op een vel papier, dat tot bord dient en dat nu eens wit, dan weder bont beschilderd is, het zoete Japansche gebak binnen, welks

voortreffelijkheid door alle reizigers geprezen wordt. De etikette vordert nu, dat van deze lekkernijen iets medegenomen wordt; men wikkelt het dus in een vel papier en verbergt het in de wijde mouwen, die tevens tot zakken dienen. Indien groote maaltijden of smulpartijen gegeven worden, dan brengt elke gast, een of twee bedienden mede, die hij met de overblijfsels van den maaltijd naar huis zendt. Bij zulke feesten zijn gewoonlijk ook dames tegenwoordig, die even als de mannen van pijpen voorzien zijn, om geurige blaauwe kringetjes in de lucht te blazen.

De Japansche dames besteden veel zorg aan haar toilet en vooral des morgens zijn zij in volle werkzaamheid, om al de noodzakelijke zaken te ver- rigten, die vereischt worden om eene welvoegelijke, fraaije vertooning te maken. Onze afbeelding stelt eene damestoiletkamer voor. In een der hoeken ziet men eene dame, die nog met het eerste bedrijf van het toilet bezig is, namelijk met het wasschen van het bovenlijf. In eenen anderen hoek ziet men de meesteres en hare bediende druk bezig, de eerste knielende voor eenen kleinen ronden metalen spiegel en de achter haar met het opmaken van het haar bezige kamenier, naar beste krachten ondersteunende. Het haar wordt volgens Chi- nesche mode van het voorhoofd af regt naar den schedel gestreken en loopt van daar in eene dikke, stijve vlecht uit. De Japansche dames houden er van dunne naalden, aan wier einde bonte bolletjes zijn, in het haar te ste- ken; dikwijls zijn die naalden holle cylindere, waarin gekleurde vloeistoffen gegoten zijn. Zulk een kapsel ziet er in het geheel niet kwaad uit en vooral de dames van de hoogste standen, dragen zeer smaakvol het kapsel à l'Im- pératrice. Het is jammer, dat de gewoonte de gehuwde dames verplicht, de tanden zwart te maken, waardoor de moeite van het toilet geheel vergeefs is. De dame in het voorste gedeelte van de kamer is er mede bezig, met een houtje het bijtende zwart op hare tanden en tandvleesch te brengen. In- dien deze misvorming plaats heeft gehad, dan heeft het toilet de verschillende tijdperken doorloopen, en men brengt nog dikwijls den morgen in gezelschap door, waarbij de eene dame eenig vrouwelijk handwerk ter hand neemt, eene andere zich aan het dolce far niente overgeeft en op eene zachte mat liggende blaauwe tabakswolken uit hare fraaije pijp trekt, terwijl eene derde aan hare luit fraaije toonen ontlokt.

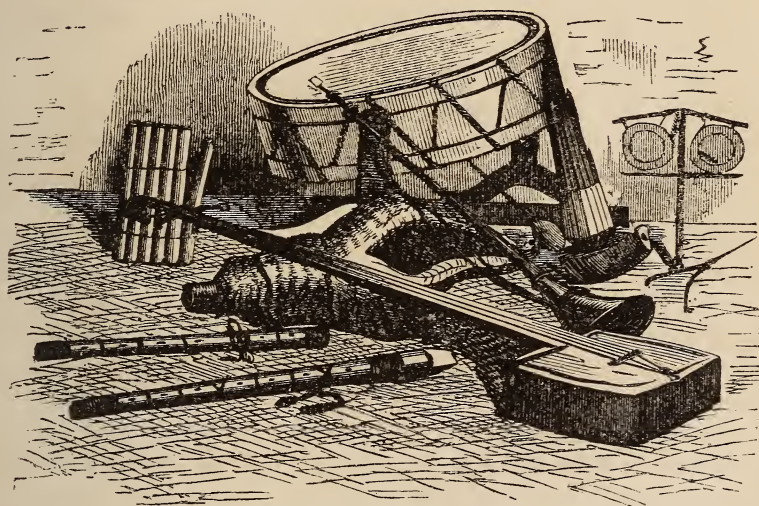
Ook bij feestmalen vormt muziek een hoofdbestanddeel. De voornaamste instrumenten zijn de fluit, eene soort van syrx, de trompet, de mossel, de trommel en de luit. Men ziet reeds uit deze opsomming, dat in dit opzigt het beschaafde leven tusschen Japanners en Europeanen oneindig verschilt;

Fune Japansche damestolckamer.

terwijl de laatsten sedert eeuwen hunne kunsttijdperken hadden, is in Japan de muziek nog in hare kindschheid. Het eenige instrument, dat met meer zorg beoefend en volmaakt is, is de luit of samsi. Het wordt door de dames bespeeld en wel redelijk kunstig, daar reeds van de vroegste jeugd af aan, het onderwijs op dit echt nationale instrument gegeven wordt. Vooral in gezelschappen, die een meer gemeenzaam karakter hebben, kan de samsi niet ontbreken en zoodra de dames eenige akkoorden hebben aangeslagen, is het lastige en stijve ceremonieel verbannen. De mannen ontsteken hunne pijpen,

Japansche muzikinstrumenten.

de vrouw des huizes dient de saki rond en alles is met dit eenvoudige vermaak tevreden.

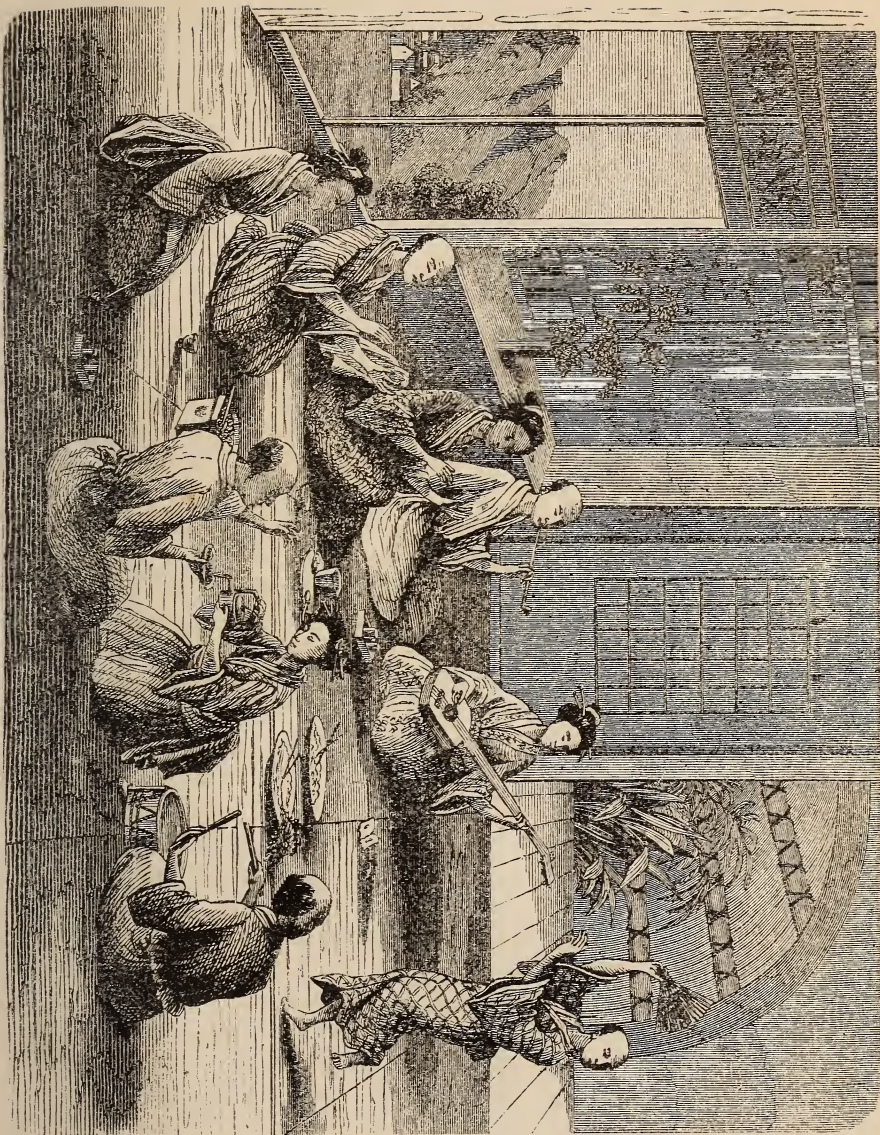
De Japanners zijn echter niet alleen vereerders van de muziek, hoe eenvoudig en bescheiden deze kunst zich ook moge voordoen, maar zij schatten ook het geestige genot, dat de letterkunde hun aanbiedt, bijzonder hoog. Wij hebben reeds vroeger gezien, dat de letterkunde in Japan vele takken omvat, zoo als algemeene wetenschappen, geschiedenis, levensbeschrijving, aardrijkskunde, reizen (natuurlijk tot Japan beperkt), wijsbegeerte, natuurlijke geschiedenis, dichtkunde, tooneeldichtkunst en een aantal encyclopedische werken. Beide geslachten nemen deels tot onderhoud, deels tot vermaak,

boeken ter hand en dikwijls zelfs ziet men in de open lucht, hetzij om eenen koelen vijver of in de schaduw van een bosch gelegen, een gezelschap heeren en dames, die elk in de lezing van eenig boek verdiept zijn.

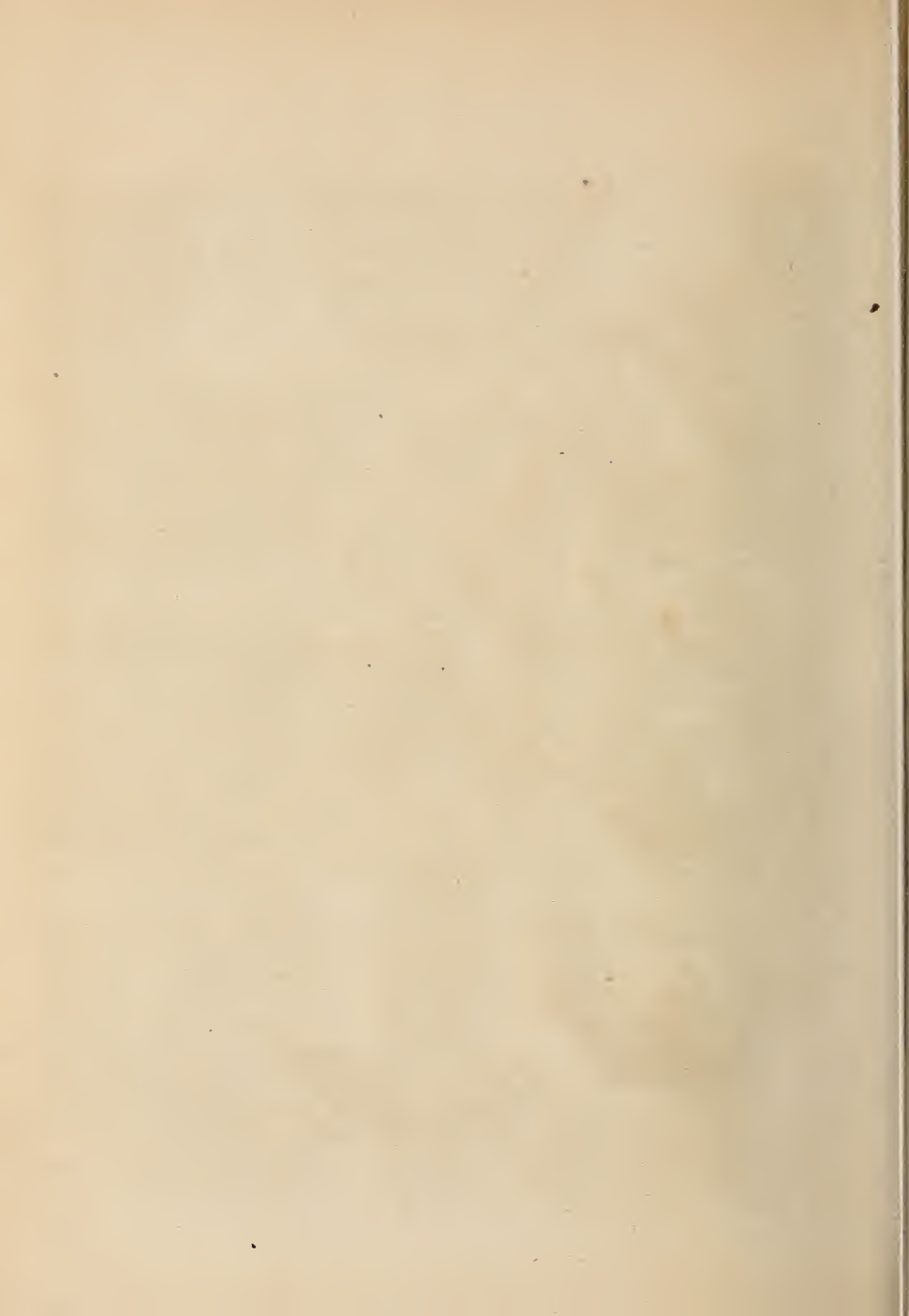
Lord ELGIN vond te Jeddo in de winkels eene menigte boeken uitgestald, zonder dat hij iets van drukkerijen gezien had. Dit kan men verklaren uit de omstandigheid, dat men in Japan wel de boekdrukkunst kent, maar niet op de zoo volmaakte wijze als bij ons. In dat land vervaardigt men nog geheele platen bij wijze van houtsnée en drukt deze af; men kent het gebruik van beweegbare letters, dat bij ons zulke verwonderlijke vorderingen gemaakt heeft, niet. De meeste boeken, vooral die voor volksbeschaving, zijn met tal van houtsnéefiguren voorzien; ter loops moeten wij zeggen, dat ook hier even als bij de Chinezen het gebruik bestaat, slechts op ééne zijde van het gewoonlijk dunne papier te drukken. De boekerijen van Jeddo en Miaco moeten volgens BALBI 150,000 deelen uit alle takken van wetenschap bevatten; vooral prijst men het hof van den Mikado, dat doorgaans geestig beschaafd, zelfs geleerd moet zijn.

Toen Lord ELGIN verschillende Japansche boekwinkels bezocht, waren de verkoopers zeer terughoudend met het toonen hunner wären; misschien verbood eene wettelijke bepaling hun den vreemdelingen veel inzicht in hunnen letterkundigen voorraad te geven; maar hunne achterhoudendheid werd spoedig door de hoop op winst overwonnen. De Lord kocht eenige werken, waaronder er een bijzonder rijk met afbeeldingen versierd was; het was een geïllustreerd boek der ambachten.

Op alle boeken bevindt zich even als bij ons, de opgave van de plaats waar het gedrukt is en het jaartal der uitgave, dit laatste bepaald volgens den regeringstijd van den Sjoogoen, den vertegenwoordiger van het wereldlijke gezag, terwijl de meeste tijdsbepalingen van den Mikado en sterrekundigen uitgaan. Zoo gelast de geestelijke vorst dikwijls, naar eenige merkwaardige gebeurtenis te rekenen, naar den bouw eens tempels, naar groote verwoestingen door vuur of water, naar vulkanische uitbarstingen, enz. Voor dit tijdperk, waarmede een nieuw tijdperk moet beginnen, wordt een afzonderlijke naam geschapen, die dikwijls zeer raadselachtig is. Zoo had bij voorbeeld een Mikado besloten zich af te zonderen en het genot te smaken, dat hij zich wilde verschaffen, door zich in Boeddhistisch godsdienstige droomeijen te verdiepen. Hij betitelde dit tijdperk met eenen schoonklinkenden naam: Nengo genrohf, dat wil zeggen de aanvang van den zegen der natuur en der kunst. Behalve de tijdsbepalingen die de Mikado en de Sjoogoen vaststellen,

Gastmaal en dischvermaak.

is er nog een derde in Japan gebruikelijk, die van de sterrekundigen uitgaat. Zij beslaat een tijdperk van zes jaren en is op de twaalf hemelteekens (de zoogenaamde twaalf takken *Ziguni nositzi*) en de vijf elementen gegrond.

Het is der vermelding niet onwaardig, dat de Japanners de vijf elementen (vuur, aarde, water, hout en metaal) verdubbelen, naarmate zij een gewoon natuurlijk voortbrengsel zijn of zich in dienst der menschen bevinden. Zoo draagt het hout als boom den naam van *Kino-ye*, als timmerhout dien van *Kino-to*; zoo is *Fino-ye*, het vuur van den bliksem of van vulkanischen aard, *Fino-to*, het vuur, dat met hout en andere voorwerpen aangelegd wordt; *Tsoetsno-ye* is de aarde, onaangeroerd door de hand des menschen, *Tsoetsno-to*, de aarde tot aardewerk en porselein verwerkt; *Kanno-ye* is het metaal in zijnen oorspronkelijken toestand, *Kanno-to*, het metaal, dat tot sieraad, gereedschappen enz. dient; *Mietso-ye* is het water in de zee, in rivieren, beken en bronnen, *Mietso-to* daarentegen beteekent opvallenderwijze het staande water (moeras). Over het geheel zijn de astronomische kundigheden der Japanners met de onze vergeleken, nog zeer gering en gebrekkig, maar sedert zij met de instrumenten bekend zijn, die als telescopen, chronometers, barometers, enz. bij de beoefening der sterrekunde te pas komen, kan men verwachten, dat de sterrekunde vlijtig bij hen zal beoefend worden.

Ook de geneeskunde kan zoo als reeds vroeger vermeld is, geene vergelijking doorstaan met de kundigheden, waarop de Europesche hoogeschoolen trotsch kunnen zijn en die langzamerhand gemeen aan alle wetenschappelijke geneesheeren zijn geworden. Wij hebben medegedeeld, dat de Japansche heekundigen in de meeste gevallen gelukkige uitkomsten verwachten van den naaldensteek of de acupunctuur; volgens de nieuwste berigten uit Japan moet deze leerwijze in den cholera-tijd te Jeddo (1859) goede diensten bewezen hebben.

ELGIN vond in Jeddo de gymnastiek zeer in zwang. Even als men in Japan eene verstandige dieet in acht neemt, zoo bevordert men ook den gezondheidstoestand door allerlei lichaams oefeningen. Vooral wordt de gymnastiek door de Japanners met zorg beoefend en men ziet dikwijls oudere en jongere personen de gymnastische oefeningen gemeenschappelijk verrigten. Onze afbeelding, naar een oorspronkelijk Japansch stuk, toont op eene humoristische wijze een groep personen, die zich met lichaams oefeningen bezig houden.

Hoezeer de gymnastiek de zorgvuldige beoefening verdient, die zij in Jeddo geniet, omdat zij het loffelijke doel van eene harmonische lichaamsversterking heeft, even zeer moet men eene gewoonte laken, die wel is waar in

geheel Japan heerscht, vooral echter in Jeddo in vollen bloei is; het zijn de voorstellingen der worstelaars. Even als in het oude Rome de rijke ridders en patriciërs in de vechtscholen, zwaardvechters onderhielden, die door het

Japansche gymnastiek en worstelaars.

genot der krachtigste spijzen en dranken zich moesten versterken, die om zoo te zeggen gemest werden, zoo worden ook in Jeddo talrijke worstelaars onderhouden, wier vetmassa tot eenen vormloozen klomp aangroeit. Slechts daardoor zijn de Japansche voorstellingen eenigzins verheven boven de Ro-

meinsche, dat zij niet zoo vele menschelijke offers vorderen, ook niet zulk een ruw, Romeinsch-barbaarsch karakter hebben. De voorstellingen hebben gewoonlijk plaats in groote amphitheaters en de menigte volgt met de meest gespannen aandacht de reusachtige bewegingen en inspanning der strijdende vetklompen. Onze afbeelding stelt volgens de Japansche teekening twee worstelaars voor, zoo als die in Jeddo door de Engelschen gezien werden. Deze teekening toont veel bekwaamheid in het daarstellen van menschelijke spieren en bewijst, dat de Japansche schilders de anatomie geenszins verwaarloozen. Van kunstgenot, zoo als die in het oude Griekenland bij de Istmische en Nemeïsche spelen zoo rijkelijk werd aangeboden, kan natuurlijkerwijze bij de Japansche vetklompen geen spraak zijn. Deze worstelaars hebben echter nog die overeenkomst met hunne ambtgenooten in het oude Rome, dat hun stand een der meest verachte is; want voor den Japanner is het eene diepe, verfoeijelijke vernedering, zijne gezonde ledematen te koop te dragen. Eveneens hebben de koordedansers, goochelaars en tooneelspelers eenen zeer slechten naam.

Een andere tak van Japansche tooneelvoorstellingen verwierf den algemeenen bijval der Engelschen. Toen namelijk Lord ELGIN den 25sten Augustus alle commissarissen, wier kennis wij reeds gemaakt hebben, tot een middagmaal uitnoodigde, verschenen deze ongeveer een uur vóór den bepaalden tijd, vergezeld door eenen Japanschen goochelaar, om hem gelegenheid te geven, zijne kunsten voor de voorname vreemde gasten te vertoonen. Eene soort van tooneel was spoedig opgeslagen, waarvoor men eene kamer had uitgekozen, welks zijde naar den tuin toe open was. Stoelen en banken werden aangebragt en Lord ELGIN, de commissarissen en hunne dwarskijkers en talrijke officieren namen plaats, in afwachting van hetgeen gebeuren zoude. De Japansche toovenaar had even als zijne Egyptische ambtgenooten een zeer eerwaardig, indrukwekkend uiterlijk; wijde zijden kleederen vielen ver tot zijne voeten af. Zijn helper was een jonge uitgelaten knaap, die voortdurend op eene kleine wanklinkende trom sloeg en allerlei wonderlijke grappen verkocht. De goochelaar begon zijne voorstelling met de gewone dikwijls vertoonde kunsten, die hij zeer netjes uitvoerde.

De Engelschen dachten reeds, dat zij zich hiermede tevreden moesten stellen, toen zij vernamen, dat hij nu het groote Japansche kapellenkunststukje voor de hooge heeren zoude vertoonen. De goochelaar zat met gekruiste beenen op nagenoeg tien ellen van de toeschouwers op den verhoogden vloer. Achter hem stond eene goudkleurige kist, waarop de eerbiedwaardige Foesi-Jama in het blaauw en wit op glinsterenden grond was afgebeeld. Daaruit nam de

tovenaar nu een stuk zijdepapier van nagenoeg 6 vierkante duim; met bewonderingswaardige vlugheid vormde hij daaruit eene kapel, waarvan de uitgespreide vleugels een duim lang waren. Terwijl hij haar in de hand hield, om haar aan de toeschouwers te vertoonen, plaatste hij twee lichten zoodanig, dat hij nog in staat was eenen waaijer met verbazende snelheid te bewegen, zonder de vlam aan te raken. Hierop trachtte hij door eene beweging van den waaijer de papieren kapel tot opvliegen te brengen, hetgeen hem aanvankelijk mislukte, omdat een togtje de luchtstrooming gestoord had. Toen hij echter de papieren kapel in de lucht geworpen had, deed de werking van den tooverachtigen waaijer zich op de bevalligste wijze kennen; want het scheen als of in het papieren insekt, de warme levensadem gekomen was; het sierlijke voorwerp beschreef nu eens grootere en kleinere kringen om den waaijer, dan verhief het zich weder om daarna weder neder te dalen en even als een dansende vlinder om de waterlelie rond te stoeijen. Eensklaps vloog het weder weg en kwam toen weder terug om zich op den waaijer te plaatsens. Indien de toeschouwers niet geweten hadden, dat het een kunststukje was, dan zoude het zenuwachtige sidderen der kleine vleugels hen in den waan hebben kunnen brengen, dat de kapel levendig was.

Dit was het eerste gedeelte van de bevallige waaijervoorstelling; het tweede gedeelte zoude nog veel verrassender zijn. Terwijl de tovenaar eerst zijne kunsten met ééne kapel had verrigt, kwamen er nu twee te voorschijn om haar vrolijk schertsend spel te beginnen. Eerst verhieven zij zich met elkander en beschreven kringen om den waaijer, dan vloog de eene naar de andere en beiden verwijderden zich, alsof zij elkander wilden vangen; eindelijk keerden zij weder terug. In eene prachtige porseleinen vaas, in de nabijheid stond eene schoone, bloeiende plant; gehoorzaam aan den tooverachtigen waaijer begaven beide kapellen zich naar die plant, speelden door en tusschen de groene bladen, daalden in den kelk der bloemen, kusten elkander en ontvlugten elkander weder plagend. Toen de tovenaar, die met luide toejuichingen vereerd werd, zijne voorstelling geëindigd had, kwam hij tot aan den rand van het tooneel en terwijl hij zich langzaam bewoog, volgden hem de papieren kapellen in de lucht.

De tooneeldichtkunde in Japan is nog zeer arm en dien ten gevolge zijn ook de voorstellingen in de schouwburgen niet geschikt, om den kunstmaak te zuiveren en te volmaken. Zooveel als wij weten over de onderwerpen van de drama's, zijn die doorgaans gelijksoortig en behandelen zij in den regel avontuurlijke geschiedenissen van beleedigen en vreeselijke wraak.

Toen Lord ELGIN bij zijne togten door Jeddo aan een huis kwam, dat er half als een theehuis, half als een schouwburg uitzag, hoorde hij aan den ingang een wanklankig geluid van allerlei muzykinstrumenten, dat met zijne Europesche begrippen van welluidendheid zeer strijdig was. Het schrikte hem echter niet af, om met zijne geleiders te onderzoeken, hoe men zich in Jeddo

Japansche tooneelmaskers.

op de planken bewoog, die de wereld voorstellen. Hij kwam spoedig in het inwendige. Drie rijen zitplaatsen omringden van voren en aan weerszijden het tooneel, waarop drie personen in buitensporige kleding rondansten, terwijl zij de zonderlingste geluiden deden hooren, die noch naar menschelijke, noch naar dierlijke toonen geleken. Uit de beestenkoppen, die zij als maskers droegen moest men echter opmaken, dat zij door hun schreeuwen, grommen en

springen voor het publiek de beesten of booze geesten, die zij vertoonden, zinnelijk wilden voorstellen.

Een dezer tooneelspelers stelde een draak, de andere een duivel en de derde een leeuw voor, — alle drie naar phantastische beelden ontworpen; want noch duivel, noch draak, noch leeuw behoorden tot de Japansche wezenlijkheid. De maskers waren zeer kunstig vervaardigd en de kleederen naar de rijkste en schitterendste kleuren uitgezocht.

Tot groot nadeel voor het gebarenspeel was het tooneel of beter gezegd de ruimte voor de tooneelspelers niet opgehoogd, maar alleen door een laag metalen traliewerk van de toeschouwers gescheiden. In het midden van dit gedeelte verhief zich eene hooge verlakte stang, die een verguld scherm dak droeg, dat rondom met gouden arendsklaauwen behangen was en dat een dubbel doel vervulde, de tooneelspelers voor de zonnestralen of voor regen te beschutten. Evenzoo waren de amphitheatersgewijze oploopende zitplaatsen voor de toeschouwers met een dak beschermd; overigens werd het tooneelspeel al fresco gespeeld, dat wil zeggen, de spelers bleven in eene regte lijn staan en vormden geene groepen.

Het kunstminnend publiek bestond uit ongeveer twee of driehonderd menschen, waaronder de vrouwen door haren rijken en prachtigen opschik bijzonder uitblonken. De voorstellingen beginnen dikwijls tegen den middag en duren dikwijls zonder ophouden tot 9 uur 's avonds. Gedurende dezen langen tijd worden zoo als wij reeds vroeger zeiden, drie stukken gespeeld, maar niet achter elkander, maar de verschillende bedrijven der drie stukken bij opvolging. Deze inrigting vergunt aan iedereen zijn lievelingsstuk te zien met eenige tusschenpoozingen, gedurende welke men zich verwijdert, om thee of saki te drinken of iets anders te verrigten. Niet zelden bezigen de dames deze rusten, om in eene afzonderlijke daartoe bestemde kamer een ander toilet aan te trekken, waarmede hare bedienden haar opwachten. Geheel verkleed keeren zij dan naar hare plaats terug om zich, van de overwinning zeker, aan het onderzoek der heeren en nog meer aan dat der dames, te onderwerpen.

De Engelschen zagen eene poos de wonderlijke gezichtsverdraaijingen en de smakelooze voorstellingen aan, die hen nog minder bevielen, omdat niemand hunner een woord Japansch verstond. Zij waren blijde toen zij het huis, met zijnen bonten inhoud achter zich hadden.

Toen de tijd tot het vertrek van Jeddo genaderd was, zond de Keizer aan Lord ELGIN en aan de leden van het gezantschap een aantal geschenken, die in eenen tempel bijeengebragt waren. Het fraaiste voorwerp was eene groep ooijschaars bijna 18 duim hoog, zeer fijn in zilver uitgevoerd. Dit was voor Lord ELGIN bestemd. De overigen kregen een aantal stukken zijde, die door adellijken geweven waren, welke op het eiland Fatsizio in ballingschap leven. De Commandeur WARD, die het stoomjacht had aangevoerd, kreeg een porseleinen pijpenkop en een kastje. De eigenaardigste geschenken waren ontegenstrijdig de staatsiekleederen. De Lord werd met dertig zulke wijde, zware en warme kledingstukken beladen. Hij meende deze geschenken eenigzins te moeten beantwoorden en liet daartoe van den Furious, flanel, linnen, zeep, chocolade, enz. halen.

De 26ste Augustus, de dag van de onderteekening van het verdrag beloofde zeer werkzaam te zullen zijn. De Japanners ontwikkelden eene vreeselijke bedrijvigheid; ambtenaren liepen heen en weder, bezoekers kwamen om de Engelsche vreemdelingen voor het laatst te beschouwen, bedienden en dwarskijkers waren overal en ook de Engelschen waren bedrijviger dan anders. De onderteekening van het verdrag was een zeer plegtig en ernstig werk; de verhandelde onderwerpen werden in Hollandsche, Japansche en Engelsche taal uitgewerkt en op elk afschrift kwamen de handteekeningen van Lord ELGIN en de zes commissarissen. De Japanners schilderden vreeselijke schriftteekens, die hunne namen moesten voorstellen op het papier; sommigen, waaronder vooral onze vriend HIGO streken er eenvoudig met hun penseel over heen, geheel onverschillig voor de meening, die men in Engeland over hun schrift zoude koesteren. Het verdrag zelfs behelsde voornamelijk, dat van het jaar 1862 af aan, de Engelsche schepen elke haven van Japan mogten aandoen en dat van dat tijdperk af de Britsche regering, door een blijvend gezantschap zoude vertegenwoordigd worden. Na de onderteekening werd een feestmaal in naam des Keizers aangeregt en Lord ELGIN gaf in de warmste bewoordingen zijn leedwezen te kennen, dat hij hem niet had kunnen ontvangen, wenschte hem echter geluk, heil en zegen voor de toekomst. Kort daarna vernam hij, dat Z. M. de Tay-coon incognito afscheid had genomen van de huisselijke en staatkundige zorgen van deze bedorven wereld (nagenoeg omstreeks den tijd van de landing in Jeddo) en dat hij nu in het eeuwige rijk wel gelukkig zoude zijn in de beschouwing van Xim, het begin van alle dingen.

Lord ELGIN gaf nu plegtig aan de commissarissen het jacht over, om het

aan den Keizer te overhandigen. Daarop werd de Engelsche vlag gestreken en de roode bal op witten grond geheschen, het teeken voor de fortten om eereschoten te doen. De dompe donderslagen, die dadelijk over de blaauwe wateren van de golf weerkaatsten en het luide gejuich van de menigte, be-
wezen hoe goed dit sein opgemerkt was.

Met volkomen naauwkeurigheid deden de inlandsche kanonniers 31 saluutschoten, met eene tusschenruimte van 10 seconden tusschen elke twee schoten. Het weder was zacht, de baai met lustgondels bedekt. Daarop klonk het luide antwoord van de 68-ponders van de Retribution en den Furious en het jacht ging langzaam onder zeil, aangevoerd door eenen Japanschen kapitein en niettegenstaande de zamengestelde machinerie, uitsluitend door Japansche matrozen bemand. Daarmede verdwenen de vaartuigen door alle toeschouwers bewonderd; de oevers van de baai waren met menschen bezet, bonte vlaggen wapperden in den wind; honderde sloopjes gingen heen en weer op de be-
daarde wateren van de golf en als prachtige achtergrond van dit tafereel verhief de Foesi-Jama zich in de blaauwe lucht. Sedert zijn eerbiedwekkend hoofd boven de wereldstad van Dai Nippon omhoog stijgt, had hij zeker nog geen dergelijk schouwspel gezien.

De kapitein BARKER had daarna nog een feest geregeld aan boord van den Retribution; de commissarissen verlieten daarna het schip en men wenschte elkander een laatst vaarwel toe.

Toen de dag met zijne genoegens verlopen en de nacht aangebroken was, verhief de maan zich aan den hemel en bescheen het landschap met zijn zilveren licht; de rotsen met dennen begroeid, die over de donkerblaauwe wateren uitstaken, schitterden in dit tooverachtige licht; de blaauwe lichten van de ranokken wierpen hun weemoedig schijnsel op de verwijderde vestingwerken; de golven ruischten en sloegen met dompen toon tegen de wanden der schepen, alsof zij hun afscheidslid zongen; de magtige stad van den Tay-coon lag in diepe stilte — — — het was de laatste nacht in Jeddo!

Den volgenden dag gingen de Engelschen over China naar hun vaderland op reis.

Natuurtafereel van Japan.

Tot nu toe hebben wij de veelvuldige aanrakingen nagegaan, die tus-
schen Japan en het buitenland plaats vonden. Bij het volgehouden af-
sluitingsstelsel van dat rijk, zagen wij meestal elken vreemdeling afgewezen,
zoodra hij het waagde, de naauw getrokken grenslijn naar binnen te over-
schrijden. Onze kennis van de natuurlijke gesteldheid van het binnenland
van Japan werd dus zelfs door de grootsche eskaders bij wier expeditiën wij
langer verwijlden slechts onbeduidend vergroot. Het zal dus onzen lezers niet

onaangenaam zijn, als wij uit de bouwstoffen, die vooral Duitsche natuuronderzoekers met moeite aan het gesloten rijk ontnomen hebben, een natuurtafereel van Japan ontwerpen, dat zich van het door meeuwen bevolkte strand, door de bebouwde streken tot aan de rookende toppen der boschrijke bergen uitstrekt, en dat hen gelijktijdig toont: welke schatten eensdeels het eilandrijk mogelijk aan het buitenland kan aanbieden of welke bestaande leemten de handel anderdeels in het oog kan nemen, om daarnaar de invoersartikelen te kiezen.

DE ZEE VAN JAPAN.

Dierlijk leven in de zee van Japan. Soorten van zeegras. Vliegende visch en zijne vijanden. De sciaena japonica en de corvina sina. De zeehaan, pantser-zeehaan, enz. Zeevogels. — Walvisschen en walvischvangst. — Visscherij. — Verdeeling der visschen. — Kustvisschen. — Feike-krabben. De lipvisch, zee-skorpioenen, barkeelen en klipvisschen. — Tonym- en sardellenvangst. — Tripang en sepiavisscherij. — Visschen der riviermonden. — Scheepsbouw. — Robben. — Vischspijzen. — Parel- en mosselvisscherij.

De zee van Japan heeft wel eenen kwaden naam door hare vreeselijke typhons en hare veelvuldige nevels; zij bezit echter ook schoonheden, die den opmerkzamen reiziger veel genot opleveren. Voor de eilanden, wier kusten zij bespoelt, is zij eene onuitputtelijke schatkamer, waaruit millioenen menschen dagelijks hun onderhoud en vele andere zegeningen putten.

Gelegen tusschen de meer koele zeeën van Ochotzk en Kamschatka en tusschen de door de zon verwarmde zee van Sunda en die van China, wordt de Japansche zee, door de bewoners van al die zeeën bezocht. Hierbij wordt zij vooral begunstigd, door de reeds dikwijls vermelde warme strooming, die uit het zuiden en het zuid-oosten komt en in den Oceaan eene schets van den Atlantischen golfstroom geeft. De noordelijke walvisch kan hier zijne geslachtsgenooten uit het zuiden begroeten, en de bonte, levendig gekleurde visschen der keerkringsgewesten zijn verspreid onder de tallooze scharen der minder aanzienlijke, doch om hun vleesch meer geschatte visschen der gematigde breedten. De verbinding van noordelijke en zuidelijke vormen, waar-

door de geheele Japansche natuur gekenschetst wordt, vertoont zich voor het bekwame oog, reeds in de bewoners van de zee.

De natuuronderzoeker vindt hier wel is waar, vele soorten van visschen, die op het eerste gezigt veel op die der Europesche breedten schijnen te gelijken, die bij een nader onderzoek gewoonlijk slechts verwante soorten blijken te zijn, die nagenoeg tusschen de Europesche en Amerikaansche soorten gelegen zijn. Dezelfde wet herhaalt zich in de plantenwereld, even als in de meer volmaakte diersoorten van het land.

Zoo lang het schip van den reiziger door eenen frisschen wind gedreven, de golvende zee doorklieft, merkt de natuuronderzoeker slechts betrekkelijk weinig zeebewoners op. Zij zijn meer in de stille diepten teruggetrokken en velen ontvlugten het menschelijke vaartuig. De bekende zeezoogdieren: de soorten van het dolfijnengeslacht, die de zeevaarder in den Atlantischen Oceaan ontmoet, wisselen ook hier de eentoonigheid van de reis af. Eene schaar bruinvisschen (*Delphinus Delphi*) met twintig en meer achter elkander in eene lijn zwemmende en zich golvende bewegende, kruist den koers van het schip; verder op is eene school grind-dolfijnen (*Phocaena globiceps*) misschien honderd in aantal, met de sepiavangst bezig en beweegt zich met vrolijke sprongen. Van eigenlijke kleinere visschen, van week- en straaldieren kan men bij eene bewogen zee weinig bespeuren.

Zoodra echter windstilte voorkomt, is het beeld geheel anders. De zee wordt aan eenen schitterenden, helderen spiegel gelijk en de bewoners der diepten verheffen zich naar het rooskleurige licht, om zich in de verwarrende zonnestrallen te verheugen. Onafzienbare scharen blinkende kwallen en holothuriën drijven aan de oppervlakte, terwijl schreeuwende meeuwen en zeezwaluwen dit bewegelijke voedsel volgen. Vischscholen uit soorten van scombervisschen of tot soorten van het haringgeslacht behoorende (*Clupea kowal*, *C. micropus*, *C. melanosticta*, *C. stoma*), ontelbaar wat het aantal individus betreft, zwemmen voorbij. De vraatzuchtige pijl-baars (*Sphyræna nigripennis*, *Sph. obtusa*), blaauw en wit geschubd, jaagt hen met pijlsnelle wendingen na, en vordert als een dwingeland voor zijne onverzadelijke maag, de tienden van de zwakkere geslachten.

Verder op geraakt het langzaam drijvende schip in eene schaar zeeslangen (*Hydrophis colubrina*, *H. pelamis*, *H. striata*), die onbewegelijk aan de oppervlakte der zee schijnen te slapen. Welligt hebben zij kort te voren eene overvloedige voeding gevonden in eene schaar visschen en volbrengen zij de spijsvertering op eene dergelijke wijze, als hunne bloedver-

wanten aan het land zulks na volbragte verzadiging doen. Hoewel zij anders te regt om hun gif gevreesd worden, kan de matroos het nu wagen, ze met den schepemmer op het dek te halen en met de handen aan te vatten.

Eene reusachtige leder-schildpad (*Sphargis mercurialis*) doorklieft den digten zwerm en wekt bij de manschappen den lust naar haar smakelijk vleesch op. Bij eene lengte van 6 voet en een gewigt van 10 à 16000 pond, zoo als zij somtijds bereikt, zoude zij zelfs voor de bemanning van het grootste zeeschip voldoende zijn.

Wij ontmoeten nu het reeds dikwijls genoemde, drijvende bruinwier, dat, bij den eersten aanblik, aan de uitgestrekte massa's van den Atlantischen Oceaan herinnert. Bij eene nadere beschouwing bespeurt men echter ook hier, in weerwil van alle gelijkenis, de bovengenoemde wet. Daar gedurende lange jaren het inwendige van het Japansche rijk voor de nasporingen der Europeanen gesloten was, vestigde de aandacht zich des te meer op deze zeegewassen. Talrijke soorten daarvan worden in de Europesche herbariën bewaard en in de wetenschappelijke werken afgebeeld en beschreven. De meeste daarvan behooren tot de geslachten *Sargassum* en *Cystoseira*, waartoe ook het zeekroos van den Atlantischen Oceaan behoort. Reeds in de uiterlijke vormen verschillen zij van gene. Terwijl de kiemhuisjes van ons zeekroos in trossen en in de hoeken der bladeren dicht bij elkander staan, staan zij bij die van de Japansche zee afzonderlijk. Buitendien levert ook de gedaante der vruchten merkwaardige verschillen op.

De donkere olijfbruine massa's zewier, vooral tot de soorten *Sphongocarpus*, *Kalochloa*, *Myagropsis* en *Carpacanthus* behoorende, vertoonen bij nadere beschouwing, sierlijke gedaanten; vele daarvan zijn van doornige uitwassen voorzien. Eene verscheidenheid der laatste soort (*C. trichophyllus*) draagt aan eenen driekanten stengel, haarvormig gevederde bladeren en bekroont ook de bolvormige luchtblaas, waardoor zij blijft drijven met een gevederd blad. Bij de *Myagropsis camelina* hebben de luchtblazen, door hare peervormige gedaante, hare grootte en hare stekels veel overeenkomst met de peulen van onzen leindotter!

Verwonderlijk gevormde kleine kreeften en nog kleinere polypen bewonen deze drijvende wierevelden. Prachtig gestreepte visschen, vingervisschen (*Cheilodactylus zonatus*) en schelpdieren met fraai gekleurde of zonderling gevormde schelpen voeden zich daarmede en worden op hunne beurt weder door de gevreesde wolf-zeebrasems (*Dentex griseus*, *D. setigerus*), of door de even vraatzuchtige, doch veel fraaijer gekleurde zee-brasems (*Chry-*

sophrys cardinalis, C. aries, C. longipinnis, enz.) vervolgd en verslonden.

Rozenroode, vliegende zeehanen (*Actyloptera orientalis*), die zeer groote roodachtige vinnen met olijfkleurige punten even als paarden bezet hebben, verheffen zich boven het water, vervolgd door hunne vijanden de vraatzuchtige dolbijn-visschen (*Coryphaena japonica*) en tonynen (*Thyn-*

Vliegende zeehanen (boven den waterspiegel), de dolbijn (de grootste visch),
de tony (van onderen regts).

nus thunnina), die hen met geheele scharen omgeven. Door hunne vraatzucht worden deze roovers echter gemakkelijk eene prooi der menschen, daar zij begeerig in het uitgeworpen aas bijten, dat den vischhaak verbergt. De van goud schitterende dolbijn-visch bezit een zeer smakelijk vleesch en bereikt bij eene lengte van 3 voet een gewigt van omtrent 20 pond.

Het spreekwoord: »Zoo stom als een visch!» is alleen bij den bewoner

van het binnenland bekend; de zeeman daarentegen hoort dikwijls uit den schoot der zee een eigenaardig gebrom en daar tusschen in een schel gefluit, hij weet, dat er eene schaar *Sciaena japonica* voorbijgaat. Zulke toonen worden dikwijls nog gehoord, als de visschen zich op 20 vademen diepte bevinden. De visch, die ze voortbrengt is echter ook sterk en aanzienlijk genoeg, weegt bij eene lengte van 5 à 6 voet ongeveer 30 Ned. ponden en

Vleugel-klipvisch (van boven links), kuif-lintvisch (van boven rechts), kareh-visch (van onderen).

moet met eenen staartslag een' man uit de schuit kunnen werpen, waarin men hem bij de vangst ingehaald heeft. Zijn bloedverwant, de *Corvina sina* is veel kleiner (2—3 voet); zijn kuit wordt als eene bijzondere lekkernij geschat.

Indien de aandacht van den zeeman eens op de diepte der zee gevestigd is, waarin de spiegelgladde oppervlakte hem veroorlooft eenen zeer doordringenden blik te werpen, dan ziet hij gedaanten voorbijzwemmen, die hem

door hare zeldzame vormen en hare schitterende kleuren in eene wonderwereld verplaatst. De rozenrood en bruinachtig geteekende zeehaan (*Trigla Bürgeri*, Tr. *hemisticta*) verspreidt een phosphorisch licht. De pantserzeehaan (*Poristhedion orientale*), hoewel minder schitterend gekleurd, maar zich onderscheidende door eene vorkvormige, hoornachtige verlenging van het voorhoofd, is bezig op kwallen te jagen. Eene soort van scombervisch, de *Blepharis indicus* schiet met bliksemsnelle wendingen, als een levend edelgesteente of een lichtstraal voorbij, en wordt door lange en dunne vinnen, als door draden omgeven. De lintvisch (*Cepola Krusensterni*) kronkelt even als een rozenrood lint voorbij, de bastaard-geep (*Hemiramphus sagori*) gelijkt op een lichtblauw lint, en valt bijzonder in het oog door zijne lange, smalle kaken en de lintmakreel (*Trichiurus lepturus*) schiet even als eene zilverstreep door het water. De stekelbuik (*Tetraodon*), die in verschillende soorten de Japansche zee bewoont, de bruingewolkte vleugel-klipvisch (*Platax vespertilio*), de kuif-lintvisch (*Lophotis capelli*) met eenen zonderlingen hoorn aan het voorhoofd voorzien en wiens rozenroode rugvinnen, aangenaam afsteken bij het lichtblauwe lijf van den visch, de kareh-visch (*Equula nuchalis*), die van scherpe stekels voorzien is en die de eigenschap bezit, den bek snuitvormig te kunnen vooruitsteken, de log zwemmende zeehaan en talrijke andere vormen wisselen af met digte scholen van kleinere visschen, die veel overeenkomst met de werkelijke ansjovis (*Engraulis japonicus*) hebben en die door de Japansche visschers vervolgd worden.

De horizon schijnt zich bij gladde zee aanzienlijk verwijd te hebben. De snelvliegende fregatvogel verdwijnt op onmetelijken afstand uit het gezigt. De zwaarder gebouwde albatros trekt voorbij, meeuwen doen hun schel geluid tusschen het zachtere der zeezwaluwen hooren. De voorspellende keerkingsvogels omgeven den mast van het schip en stormvogels grijpen half vliegend, half zwemmend naar kleinere zeedieren. Digt bij het roer loert de gevreesde haai, door zijnen getrouwen geleider, het loodsmannetje vergezeld. Schildvisschen hebben zich welligt, met hun kopschild onopgemerkt door den reiziger, aan de onderzijde van het vaartuig vastgeklemd en doen even als vele eend- en tulp mosselen de reis als onbekende passagiers mede. In de vete kondigen echter de opstijgende waterstralen grootere walvisschen aan.

Reeds lang, eer de speculatiegeest der Amerikaansche en Engelsche zeelieden zich op de walvisschen uit de zee van Japan rigtte, werden deze dieren door de bewoners van Nippon en de omringende eilanden gevangen. Deze

vangst brengt het meest op aan de kusten van het eiland Firato en vormde een belangrijk gedeelte der inkomsten van den daar regerenden vorst. De winter is de gunstigste tijd voor de vangst der walvisschen. Deze zeemonsters vervolgen dan de kwallen, die in digte zwermen naar het zuiden trekken en komen zoo op de meer gematigde breedten. Gedurende dit tijdperk werd de vergunning voor deze vangst door groote gezelschappen van den vorst voor 216,000 gulden afgekocht. De dieren, welke buiten dien tijd gevangen worden, worden naar hunne grootte belast. Door de Japansche visschers moeten in de nabijheid van het genoemde eiland jaarlijks 250 à 300 walvisschen gevangen zijn. Zoo als reeds gezegd is, komen er hier verschillende soorten van deze reusachtige schepsels gelijktijdig voor. De eigenlijke noordelijke walvisch is zeldzaam, meer gewoon daarentegen de zuidelijke walvisch (*Balaenodea australis*), die minder lang is en wiens kop slechts ongeveer $\frac{1}{4}$ gedeelte van de lengte des ligchaams bedraagt. Ook de zuidelijke viinvisch (*Balaenoptera antarctica*) is niet zeldzaam en de Japanners onderscheiden er zelfs drie soorten van, die zij met verschillende namen bestempelen.

In Japan wordt de walvisch niet alleen om de traan en de baleinen, maar ook om het vleesch gevangen. De wijze, waarop hij gevangen wordt, verschilt dus ook van die, welke elders gebruikelijk is. Er zijn in Japan geene grootere schepen met traanvaten, voorraad aan levensmiddelen voor langeren tijd en allerlei gereedschappen voor de vangst, zoo als die in Europa en in Noord-Amerika worden uitgerust. De gezelschappen visschers van Japan gaan met een aantal van ongeveer 25 kleinere en 8 grootere vaartuigen op de vangst uit. De kleinere zijn open schuiten van 25—30 voeten lengte, van 8 riemen voorzien en met 11 à 13 man bemand. Zij dienen tot de eigenlijke jagt en hebben harpoenen en werpspiesen. De grootere daarentegen vervoeren de walvischnetten, die zoo als naar den inhoud duidelijk is, reusachtige afmetingen bezitten. Zulk een net is hetzij uit rijststroo of uit de vezels van den in Japan zeer veel voorkomenden waaijerpalm (*Chamaerops excelsa*) vervaardigd, heeft eene breedte van meer dan 100 voet en eene lengte van 900 voet, zoo dat een enkel net reeds eene geheele scheepsplast uitmaakt. Men tracht met deze reuzennetten het aangeschoten dier te omspannen, belet zijne ontsnapping en sleept het ten slotte naar de kust. Ook bruinvisschen (*Delphinus Delphi*) en andere soorten van dolfijnen worden bij deze gelegenheden mede gevangen en naar de visschersdorpen vervoerd. De oneetbare soorten van walvisschen worden met den afval der eetbare tot vervaardiging van traan gebezigd.

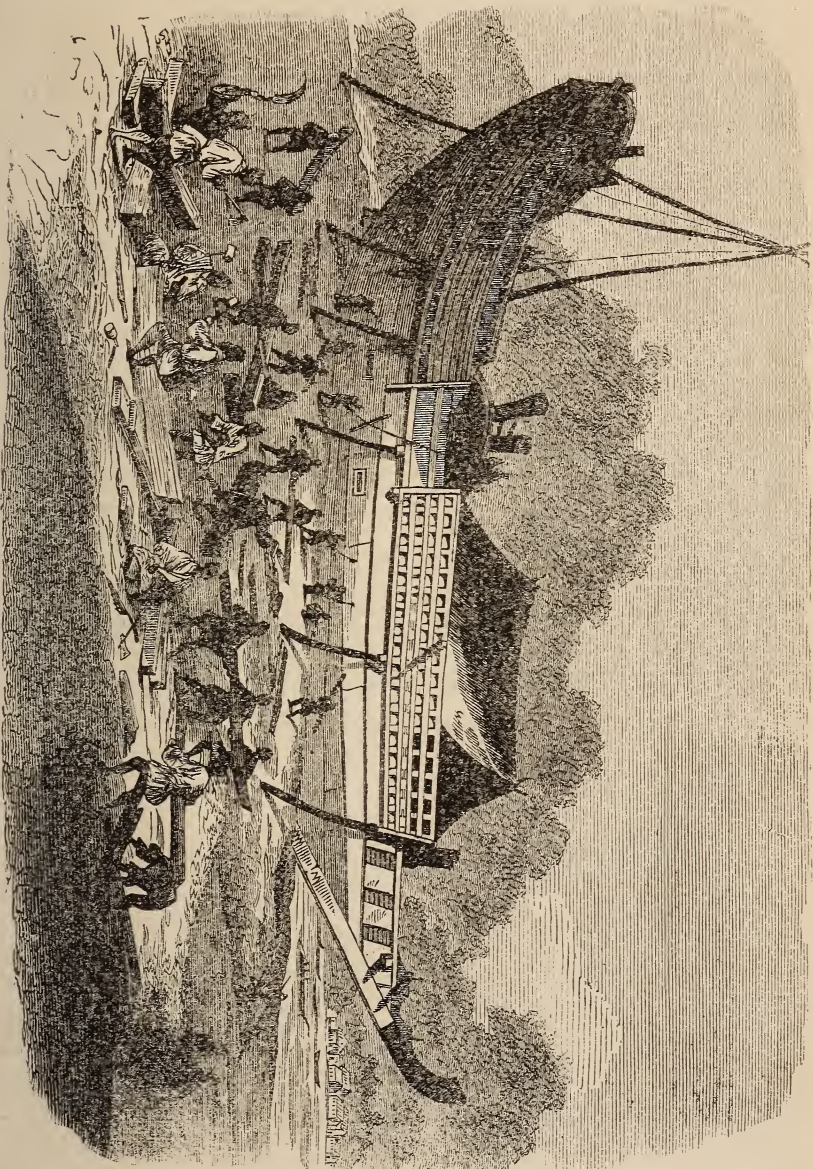
Het vleesch der walvisschen wordt in Japan algemeen tot voedsel gebruikt; dat van den zuidelijken walvisch moet als grof rundvleesch smaken en wordt hetzij versch gekookt of gezouten gegeten. De laatste manier is de smake-lijkste. Het spek is eene Japansche lekkernij, het wordt gezouten en in dunne schijven gesneden en de smaak gelijkt dan op dien van gezouten olijven. De gezuiverde en gekookte ingewanden liggen in elke gaarkeuken, als monsterachtige worsten te koop; zelfs de vinnen worden genuttigd, ja de kolonel VON SIEBOLD verzekert, dat men in Japan in afzonderlijke inrigtingen, de versche baarden raspt, met plantaardige sappen rood, geel of blaauw kleurt en als salade gebruikt! De smaak daarvan beschrijft hij evenwel niet nader. Met de kanen, die bij het traankoken overblijven, bereiden de armere inwoners nog eenen maaltijd. De landbouwer bezigt de beenderen der walvisschen tot mest zijner akkers, ja hij begiet ook somtijds zijn rijstvelden als deze door den worm bedreigd worden met traan, dien hij anders als brandstof in de lampen op prijs stelt. De spieren worden door de katoenwevers gezocht, om daaruit de snaren der vlaakbogen te vervaardigen, die zij bij het losmaken van de katoen bezigen.

Japan is een eilandenrijk; daardoor reeds moeten de inwoners partij trekken van de zee. De kusten der twaalf grootere eilanden zijn reeds nagenoeg 1900 mijlen lang, buitendien telt men nog 3500 kleinere eilanden en rotsen, die zich boven de golven verheffen. De godsdienstige denkbeelden en de algemeene gewoonte verbieden het bij ons gebruikelijke voedsel van het vleesch der huisdieren. Zelfs de melk wordt als »wit bloed" verfoeid; wild is slechts zelden te verkrijgen. De visschen vormen dus bijna de eenige vleeschspijs van het geheele rijk en men kan rekenen, dat minstens het één derde gedeelte der dagelijksche maaltijden uit vischspijzen bestaat en dat ongeveer 25 millioen menschen zich met zeevisch voeden. Reeds de oorspronkelijke inwoners van het land waren vlijtige visschers, en de kunst om de verschillende zeedieren aan hun beschermend element te ontrukken, heeft hier eenen hoogen graad van volmaaktheid bereikt. Men weet de wijze van vischvangst zeer geschikt met de levenswijze der visschen en overige zeedieren in overeenstemming te brengen.

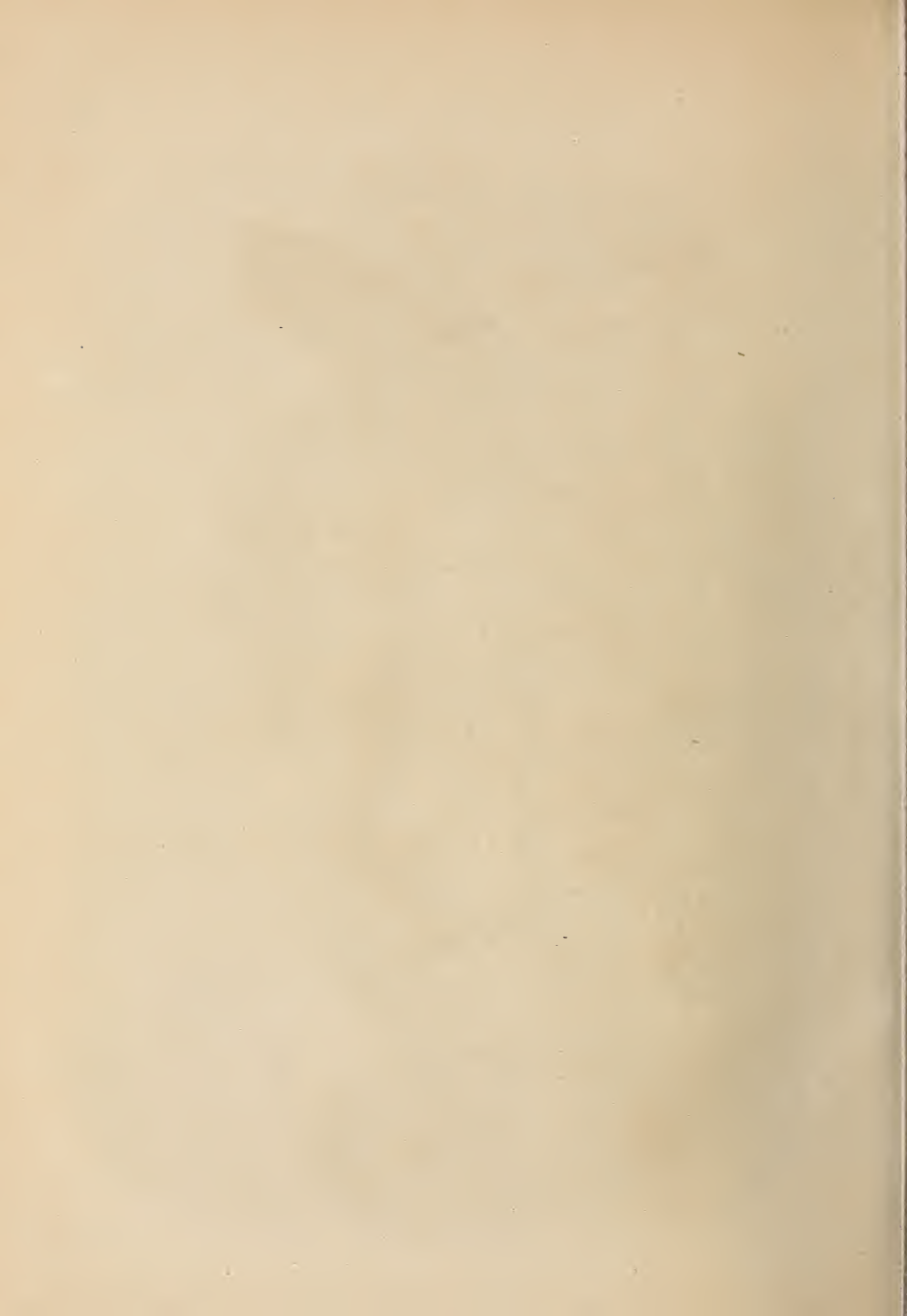
Met betrekking tot de verdeling der bewerkte wezens schijnt in de zee eene wet te heerschen, die veel overeenkomst heeft met hunne verdeling op het vaste land. Hoe verder van de oppervlakte van den Oceaan, hoe dieper in de zilte zee, des te geringer wordt het aantal der levende wezens, des te onvolmaakter hunne vormen; hoe digter bij de oppervlakte, des te menig-

vuldiger en talrijker vertoonen zij zich. Wel is waar is het zeer goed mogelijk, dat wij in die meening versterkt worden, door de moeilijkheden, welke het onderzoek van de zee oplevert. Aan het strand tusschen de gespleten rotsen en in de nabijheid van banken, hecht zich het zeewier met zijne schildvormig uitgespreide wortels vast en vormt olijfkleurige, digte, onderzeesche wouden. Daaraan hechten zich hier mosselen en zeeëgels, daar de koraalpolyp vast, terwijl de branding hen rijkelijk van voedsel voorziet. Nabij de wervelden vindt men talrijke scharen van aalslijmvisschen (*Gunnelus nebulosus*), die van dit plantenvoedsel leven, en die het gemakkelijk kunnen verdragen, dat de terugkeerende golven hen geruimen tijd op het drooge achterlaten. Slechts een weinig vochtigheid is voor deze, met lampreijen overeenkomende dieren genoegzaam, om tot den terugkeer van den vloed in het leven te blijven. Andere visschen, die door de onstuimige golven op het strand geworpen worden, sterven daarentegen spoedig en strekken tot prooi voor talrijke kreeften, krabben en zeespinnen. Onder dezen trekken vooral de Feike-krabben (*Dorippe callida*, *D. sima*, *quadridens*) de aandacht der Japanners. De talrijke verhevenheden, uitstekken en inzinkingen, van het rugschild dezer dieren, leveren zelfs aan eene weinig levendige inbeeldingskracht vergelijkingen met menschelijke gelaatstrekken op. Dit, gepaard met den strijdlustigen aard dezer vraatdieren, doet de Japansche visschers deze dieren als de gemetamorphoseerde Feike-krijgslieden beschouwen, die eens den dood in de golven van de zee vonden. In het jaar 1185 verscheurde een bloedige burgeroorlog het eilandenrijk. De beide geslachten der GENSI en der FEIKES streden om de troonsopvolging. Na eenen bloedigen veldslag, dat door het laatstgenoemde geslacht verloren werd, vlugtte het overschot der krijgslieden in booten, omdat elke andere uitweg gesloten was. Daar zij ook hier door overmagt omsingeld werden, sprong de pleegmoeder van den achtjarigen Mikado ANOK, de 81ste der vorsten in de golven der zee, met den uitroep: »Door de zee wil ik u eenen troon schenken, waarvan geen vijand u stooten zal!» Alle strijdgenooten volgden dit heldhaftige voorbeeld en werden, zoo als de overlevering vermeldt, in krabben veranderd. Onder de talrijke soorten van krabben, die de zee van Japan bewonen is er eene door hare buitengewone grootte beroemd. Van deze reusachtige krab zag LAMARK voorpooten, die zoo dik waren als een mansarm, terwijl de borstschilden van dit dier meer dan eene el breed moeten zijn.

De hard geschaalde korstdieren, de goed beschutte mosselen en de veelsoortig gevormde slakken, die de klippen en ondiepten bewonen, worden

De scheepswerf bij Simoda.

vervolgd door talrijke soorten van visschen, die door hun krachtig gebit en hunne sterke keelbeenderen in staat zijn, zelfs zulk eene buit te overweldigen. Op deze plaatsen bevinden zich dus verschillende soorten van lipvisschen (*Labrus reticulatus*, *L. japonicus*, *L. rubiginosus*), waarvan er sommigen zeer fraai blaauw gestippeld zijn. De digte wierevelden bieden hen in hunne jeugd voldoende bescherming voor den afschuwelijken zee-skorpion (*Pelor japonicum*, *P. aurantiacum*), die er met zijne ver uitpuilende oogen en met zijnen scheeven kop uitziet, alsof hij vertrappt ware, en die door zijne lange, zeer scherpe en met gevaarlijke weerhaken voorziene vinstekels het afschuwelijke van zijn uiterlijk nog verhoogt. De *Scorpaena neglecta*, wiens stekels vreeselijke wonden veroorzaken en die daarom den naam van Satan gekregen heeft, is weinig minder leelijk. Terwijl de jonkervis (*Julis poecilepterus*) de hardgeschaalde mosselen en de zeeëgels vervolgt, maakt de bontgekleurde barkeel (*Mullus*) jacht op de kleinere korstdieren en de weekdieren die hij met zijne vleezige, wurmmachtige baarden lokt. Eene soort van dit geslacht (*Mullus dubius*) is heerlijk rood en geel gestreept, eene andere (*Mullus chrysopleuron*) is purpur met eenen fraaijen goudglans. Daarbij is het vleesch der barkeelen zeer smakelijk en deze dieren verkrijgen bij eene aanzienlijke grootte en sterken bouw een tamelijk groot gewigt. Het vleesch van den bruinachtigen draadvisch (*Polynemus plebejus*) wordt nog hooger geschat; hij ontleent zijnen naam van de zachte, lange, draadvormige stralen zijner borstvinnen en kan met den angel gemakkelijk gevangen worden.

De barkeelen worden in fraaiheid en kleurenpracht nog verre overtroffen door de klipvisschen (*Chaetodon strigatus*, *C. modestus*) die rondom de klippen en ondiepten, de koraalriffen en wierevelden in snelle wendingen, schoolsgewijze rondzwemmen. Met regt worden zij de »colibris van de zee» genoemd. Hun zijdwarts platgedrukt ligchaam, heeft den vorm van eene cirkelronde schijf en schittert met levendige en bonte kleuren. Het zuiverste rood, blaauw, geel, fluweelzwart komt bij hen voor. Sommigen vertoonen donkere vlekken of ringen op eenen gouden, anderen op eenen zilveren grond. De zonnevisch (*Zeus nebulosus*) wiens vleesch als eene bijzondere lekkernij geroemd wordt, die echter slechts afzonderlijk, gewoonlijk in de zeestroomingen voorkomt, heeft veel overeenstemming met hen.

De Japansche makreel (*Scomber pneumatophorus*) is voor den Japanschen visscher, door hare veelvuldigheid van groot belang. De tonijn en sardellenvangst heeft op nog grooter schaal plaats. Eene soort van sardellen,

de hosika-visschen, die minder smakelijk zijn, worden somtijds in zulke groote hoeveelheid gevangen, dat zij als meststof voor de akkers en de tuinen gebezigd worden. De Japansche tonijn- en sardellenvangst kan wat den omvang betreft met onze haring- en kabeljauwvisscherij op ééne lijn gesteld worden. Niet alleen gaan geheele visschersvloeten met opzettelijk daartoe ingerigte schepen (Katsuwa fune) op die visscherij uit, maar in de visschersdorpen zijn ook afzonderlijke grootsche inrigtingen om de opbrengst toe te bereiden. De tonijnen worden in stukken gesneden, die den vorm van eene schietspoel hebben en daarnaar ook katsufusi genoemd worden. Men kookt het vleesch en droogt het voor den handel, die daarmede zoowel binnenslands als naar

De zee-skorpioen.

China gedreven wordt. Even als het in sommige gewesten van Thibet gebruikelijk is, brieven door een stuk laken als geschenk te doen vergezellen, zoo is de visch zoodanig met de Japansche zeden verbonden, dat men bij brieven een stuk gedroogde visch voegt en dit in de brieven sierlijk inpakt, eene blijvende herinnering aan den oorsprong van de Japanners, die eerst slechts een visschersvolk waren.

Ook de holothuriën vormen een zeer gewaardeerd artikel. Zij worden even eens gekookt en gedroogd en onder den naam van tripang verzonden. Bij de vangst der glibberige inktvisschen (sepia) gaat de Japanner zeer zinnig te werk. Uit de boot laat hij een lang touw uit stroo gevlochten in zee sle-

pen, waaraan hij talrijke ledige huisjes van eene groote soort van kinkhoom (*buccinum*) bevestigd heeft. De inktvisschen vlugten voor hunne vijanden in dergelijke schuilhoeken. Na eenigen tijd haalt de visscher zijn touw weder in en laat de gevangen dieren te voorschijn komen.

Verschillende soorten van mosselen worden gegeten. De meest gewone zijn eene soort van Venusschelp. De schelpen waaruit de beroemde mosselmozaïk der Japansche lakwerken vervaardigd worden, zijn afkomstig van eene soort van zee-oor (*Haliotes*), wier gedroogd vleesch als eene bijzondere lekkernij geschat wordt en waarvan jaarlijks voor ongeveer 4500 gulden waarde naar China wordt vervoerd.

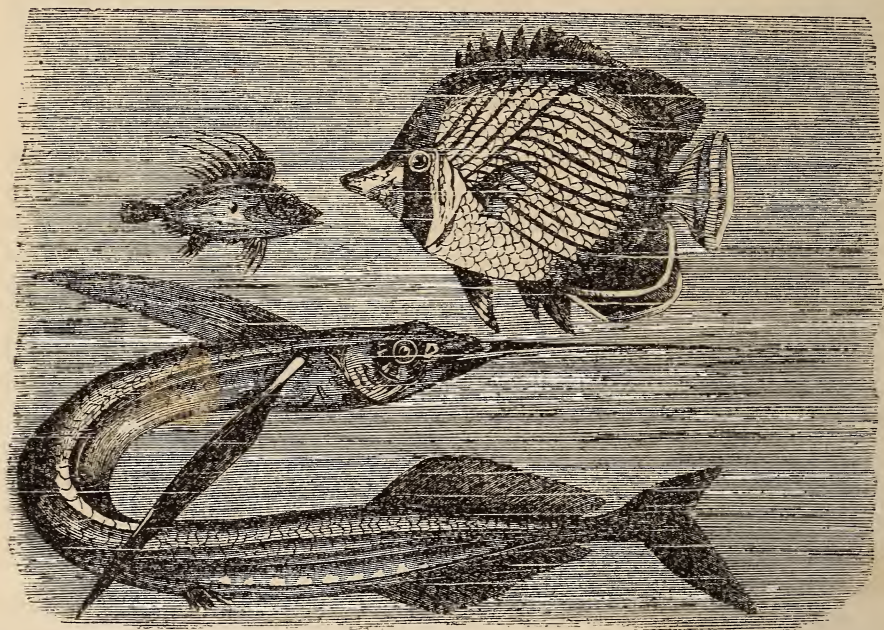
Eene groote menigte soorten van visch, dikwijls van de zonderlingste gedaanten verzamelt zich aan de monden. Sommigen beminnen de hier aanwezige vermenging van zout en zoet water, anderen gaan tijdelijk de rivier op, om kuit te schieten, nog anderen loeren op den buit, dien de rivier hen toezendt. De goed voorziene vischmarkt der Japansche steden vertoont menige zeevisch, die gewoonlijk voor het oog van den zeeman verborgen blijft. De breede, platte schollen (*Platessa variegata*), platvisschen (*Rhombus myriarter*, *R. cinnamomum*, *R. grandisquama*) en tongen (*Solea zebrina*) vinden spoedig koopers ter wille van hun vleesch; anderen zoo als de kikkervis (Chironectes marmoratus), die zijn gestekeld lijf kan opblazen en zich daarbij op zijne stijve achtervinnen als op voeten oprigt, de sterrekijker (*Uranoscopus inermis*, *U. asper* enz.); de zwartachtige, blaauwgezoomde papegaaivisch (*Scarus ovifrons*), de geel en blaauw gestreepte pitvisch (*Callionymus longicaudatus*) trekken met de zeepaardjes en de zeenaalden door hunne zonderlinge vormen de aandacht van den opmerker tot zich.

De slijkachtige bodem der zee verbergt ook de vreemdsoortige gedaanten der platte rog (*Pteroplatea japonica*), die door den visscher om zijne scherpe staartvinnen gevreesd wordt. Ook is een electriche visch, de Japansche sidderrog (*Torpedo japonica*), langs de kusten aanwezig.

Wij hebben bij het verhaal van PERRY'S reize reeds gezegd, dat verschillende soorten van zeewier tot voedsel dienen. Eene daarvan tosaka genoemd, levert een gomachtige slijm op, die men bij de vervaardiging van zijden stoffen en bij andere technische werkzaamheden bezigt. Uit eene andere soort kant genaamd, maakt men eene verhardende gelei, de zoogenaamde »onechte vogelnesten,» die in groote hoeveelheid naar China vervoerd worden. Men kookt gewoonlijk het gezuiverde zeewier tot dikke vischlijm en vervormt het

tot lange draden even als macaroni. De Nederlanders noemen het agar-agar en gebruiken het in groote menigte. Men behoeft het slechts eens te koken om het in gelei te veranderen. Dikwijls werpt men de gedroogde, gesneden stukken eerst in het warme vleeschnat, als dit reeds aangeregt is. Deze krijgen dan het voorkomen van doorschijnende ballen, zijn zeer zacht, tegelijkertijd zeer voedzaam en toch gemakkelijk verteerbaar.

In de visschersdorpen heerscht gewoonlijk eene zeer groote bedrijvigheid.

Klipvisch (van boven regts), zonnevisch (van boven links), basterd geep (van onderen).

In den omtrek der hutten heeft men reeds in vroeger tijden edele kastanjes en eiken met eetbare vruchten (*Quercus glabra*, *Q. cuspidata*) geplant, die een niet te verachten toevoegsel tot de dagelijksche kost opleveren en met hunne wijduitgestrekte kroonen in het warme jaargetijde eene koele schaduw aanbieden. De vele grootere en kleinere vaartuigen, die voor de vischvangst benoodigd zijn, worden getimmerd uit ceder-, dennen- en kamferboomenhout, en daar men het gebruik van de teer niet kent, zoo wordt de romp der schepen door uitwendige verkoling tegen wormsteek verzekerd.

Het touwwerk wordt vervaardigd uit hennep of uit de vezels van den waaijerpalm, dikwijls alleen uit rijststroo. De zeilen bestaan uit katoen, de kleinere uit biezen matten. De vroeger vermelde regenmantels, welke de bijna naakte visschers ook bij goed weder gebruiken, bestaan insgelijks uit palmvezels.

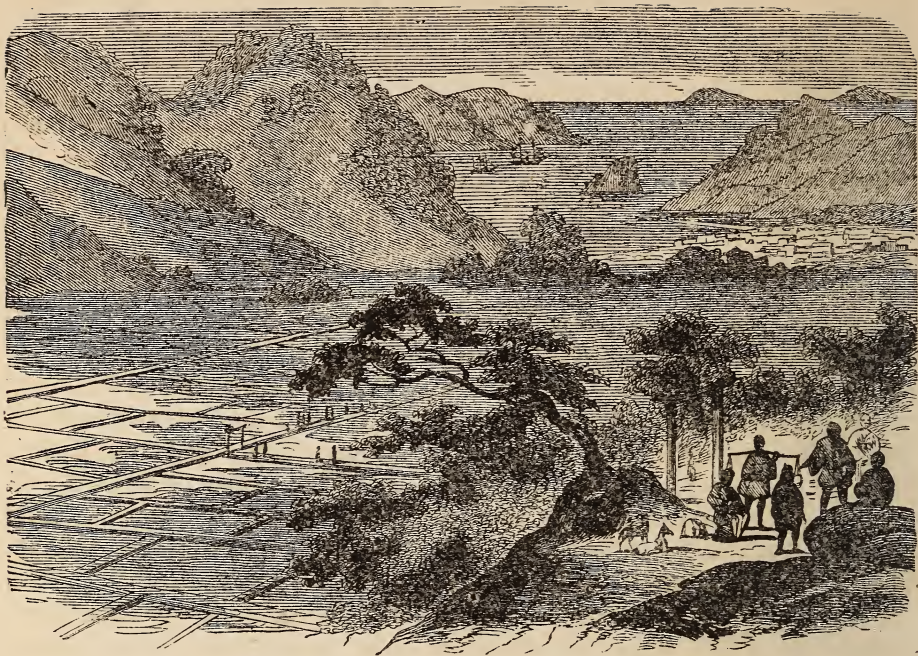
Men zegt dat de Ainos der noordelijke gewesten in vroegere tijden klederen vervaardigd hebben uit vischhuiden, waarop de schubben gebleven waren. In die streken, aan de kusten der Aleutische eilanden, komt ook de Japansche oorrobbe (*Otaris Stelleri*) voor, wiens vleesch versch, gezouten en gedroogd gegeten wordt en die somtijds in groote troepen vereenigd is.

De visschen worden in Japan op de meest verschillende wijzen toebeleid. Zij worden even dikwijls versch gekookt en gebakken, als gezouten en gedroogd gegeten. De tonyn blijft gedroogd jaren lang goed en ontbreekt in die gedaante in geene Japansche keuken. Indien hij fijn gewreven en in water gekookt wordt, verkrijgt men eene zeer krachtige soep. Talrijke geleien worden uit gedroogde zeelakken en holothuriën (*tripang*) gemaakt. De kuit van den tonyn wordt versch gezouten en in de lucht gedroogd. Zij vormt dan eene lekkernij, die veel overeenkomst met kaviaar heeft.

De visch, die op de markt geene koopers vindt, wordt in openbare gaarkeuken en andere dergelijke inrigtingen onder verschillende vormen toebeleid. De vette zee-aal, vermengd met het drooge haaijenvleesch vormt eene soort van vischbrood. Daartoe wordt de visch van graten ontdaan, in groote houten vijzels gestampt en in koeken gekneed, die aan bamboezen houten gestoken, met olie bestreken en boven een kolenvuur geeroost worden.

VON SIEBOLD verhaalt, dat gedurende de maanden April en Mei van het jaar 1826 op de markt te Jeddo 70 verschillende soorten van eetbare visch, krabben, kreeften, sepias en andere weekdieren, alsmede 26 soorten van mosselen te koop werden aangeboden.

De paarlvisscherij is in Japan van zeer ondergeschikt belang. Men verkrijgt paarlen uit eene soort van ham-schelp (*Pinna*), uit twee soorten van Venus-schelpen (*Venus Sizimi* en *V. Tamaguri*) en uit een zeeoor (*Haliotis tubifera*). Naarmate van de meer of minder gele of witte kleur, onderscheiden de Japanners de paarlen in »goudedelgesteenten» en »zilveredelgesteenten.» Men eet de dieren en de paarlen worden door de geneesheeren dikwijls als middel tegen oogziekten voorgeschreven.

Een dal met rijstvelden bij Simoda.

Het bouwland van Japan.

Klimaat van Japan. — Een Japansch winterlandschap. — Afwisseling der jaargetijden. — Natuurkundig onderzoek van Japan. — Algemeen overzicht van de flora en eigenaardigheden daarvan. — Het bouwland. Rijstbouw. — Het bergland. Warmoezerij. Peulvruchten en andere keukenplanten. — Verwplanten. — De vernisboom. — Olieplanten. — De wasboom. — De papiermoerbeziënboom. — De waaijerpalm. — Trekvogels. — Vogeljagt met hooge lijnen. — Spijsinrigtingen. — Theebouw. — De kamferboom. — Zijde-teelt. — Japansche fruitsoorten. — Sierplanten. — Hegplanten. — Mosterd. Tabak. — Ingevoerde gewassen. — Japansche planten uit onze tuinen. — Huisdieren. Het paard. Het rund.

Het klimaat van het Japansche rijk, dat eenen grooten invloed op de planten- en dierenwereld uitoefent, toont velerlei eigenaardigheden, die gedeeltelijk van de geographische breedte, gedeeltelijk van andere oorzaken afhankelijk zijn.

Gerekend naar den afstand, waarop Japan van den evenaar ligt, zouden de zuidelijke gewesten met de noordzijde van de Sahara, met Algiers, Egypte, enz. moeten overeenstemmen. De middelste gewesten zouden op de gewesten aan de Middellandsche zee, Italie, Griekenland, zuidelijk Spanje en de Levant moeten gelijken, terwijl de noordelijke overeenkomst moesten hebben met de streken van Middel-Duitschland.

Daar nu Japan echter een eilandenrijk is, zouden wij in het eerste oogeblik geneigd zijn, volgens de algemeene wet, daaraan een eilandenklimaat, dat zich door gematigd warme zomers en gematigd koude winters onderscheidt, toe te kennen. Het klimaat moest dan overeenstemmen met het veelgeprezene van Madeira, indien niet twee andere oorzaken gelijktijdig daarop invloed hadden; de een is de aanwezigheid en de rigting van hooge bergketens, de andere is gelegen in de nabijheid van het vasteland van Azië.

De bergketens veroorzaken een aanmerkelijk verschil tusschen het klimaat van het oostelijke en dat van het westelijke gedeelte. Zij beschutten het eerste voor de noorde- en noordwestewinden, welke van het vaste land waaijen, die in den winter zeer koud, in den zomer heet zijn en schenken daarentegen aan die oostelijke helft den invloed der zachtere oostelijke en zuidelijke luchtstromingen, die uit den Grooten Oceaan komen. Het klimaat van de oostelijke helft is dus zachter, meer overeenkomstig met het klimaat van een eiland. Van 34° tot 31° noorderbreedte vertoonen zich aan de oost- en zuidoostzijde van Japan plantengeslachten, die aan den plantengroei der keerkingslanden herinneren; palmboomen groeijen in 4 soorten, bananen (*Musa*), scitamineën, mirten, melastomeën, bignonias en dergelijke groepen komen voor. Op eenige plaatsen groeit suikerriet en de rijst kan tweemaal 's jaars geoogst worden. De omstreken van Sendai aan de oostzijde van Nippon, hoewel onder 38° 16' noorderbreedte gelegen, zijn zelfs als het vruchtbaarste rijstland bekend; zij vormen de graanschuur van de hoofdstad Jeddo, naast Londen zeker de volkrijkste stad van de wereld.

Deze zelfde bergketens houden zeker ook de verzachtende zeewinden van de westelijke helft der eilanden af en stellen deze bloot aan den invloed van het vasteland van Azië, die hier den invloed der Japansche zee verre overtreft. De zomerhitte wordt hier dus somtijds zeer drukkend, de winterkoude betrekkelijk zeer gevoelig.

Een winterlandschap in het zuidelijke gedeelte van Nippon levert een eigenaardig, vreemdsoortig schouwspel op. In Februarij bloeijen hier reeds de Japan-

sche abrikozen (*Prunus mume*) en mispelen (*Mespilus japonica*); de velden verkrijgen door het raapzaad eene goudgele tint en de bosschen doen zich donkergroen voor, door de talrijke soorten van boomen en struiken met altijd groen loof, welker lederachtige bladeren het licht weerkaatsen. Talrijke steekpalmen met onze Europeesche hulsten verwant (*Ilex latifolia*, *integra*, *rotunda*, *Siroki*), zijn met laurierstruiken (*Persea indica*, *Tetranthera glauca*, *T. japonica*), kaneelboomen, (*Cinnamomum japonicum*) en camelia's (*Camellia japonica*, *C. Sasankwa*) de hoofdbestanddeelen der bosschen, welke den voet der gebergten omzoomen. Tusschen ander struikgewas dat in den herfst zijne bladeren verliest, staan smaragdgroene oranjeboomen (*Citrus daidai*), die alleen nog den tooi hunner gouden vruchten vertoonen. Waaijerpalmes spreiden hunne bladeren uit en bamboessoorten waarvan men er 15 onderscheidt, verheffen hunne slanke rietstammen. Somwijlen daalt de temperatuur des nachts tot 1° of 2° onder het vriespunt en voor eenige uren worden de palmstaarten en de bloeiende fruitboomen door eene laag sneeuw bedekt, tot dat de hooger klimmende zon deze spoedig smelt. Tegen den morgen is de gemiddelde temperatuur in die streek in Februarij 5° C., des middags bedraagt zij 10°, des avonds 8°. Onder 36° noorderbreedte bevrozen gedurende den winter de meren en poelen reeds tamelijk dik, tusschen 38° en 40° wordt de ijslaag reeds zoo dik, dat men er over loopen kan. Op het eiland Thoesima (34° 12' N. B.) levert de rijst niet meer op en bij Matsmai op Jesso biedt zelfs de tarwe eenen zeer spaarzamen oogst aan. Bij kaap Soja (45° 21' N. B.) wordt de winter zoo gevoelig, dat zelfs de geharde Aino's in hunne beschermende woningen in grotten eene schuilplaats zoeken.

Volgens de weersgesteldheid en het veranderde voorkomen van de plantewereld kan men in Japan even als bij ons vier jaargetijden onderscheiden, alleen is de overgang van den zomer tot den herfst en den winter minder scherp afgeteekend, dan die van den winter tot de lente.

De sneeuwlaag is in den winter vooral op de bergen redelijk dik en ligt ook in de koudere noordelijke en noordwestelijke gedeelten van het lagere land verschillende weken achtereenvolgend. Het vriest, sneeuwt en hagelt dan, maar de indruk van de rust des winters wordt zeer getemperd door de reeds genoemde, talrijke, altijd groene struiken. Zelfs die boomen en struiken, welke hunne bladeren verliezen, ontluiken weder na eene kortstondige rust. Men beschouwt het als een gunstig voorteeken voor een vruchtbaar jaar, als reeds op nieuwjaarsdag bloeiende takken van den pruimenboom, waarvan men

fraaije verscheidenheden met purpurroode bloemen bezit of bloeiende Adonis volgenis het altaar der huisgoden versieren. Het ontwaken van de lente toont zich reeds in Januarij op eene liefelijke wijze; weinige weken toojen het veld met het prachtigste bloemengewaad. Behalve de genoemde pruimen bloeijen in de oosttuinen nabij de woningen talrijke soorten van perzikken (*Amygdalus persica*) en kersen (*Cerasus Hikan Sakura*, *C. Jama Sakura*, *C. Ito sakura*); de gewone kornoelje (*Cornus mascula*), die ook bij ons als eersteling hare gele bloesems vertoont, is hier in eene bijzonder soort voorhanden alsook eene *Eriobotrya japonica* en de fraai bloeiende camelia's.

In Maart worden de bloeiende heesters veelvuldiger. Goudgele *Kerria japonica* en *K. tetrapetala*, rozenroode *Weigelia japonica*, *W. Coraeensis*, *W. versicolor* en *W. Hakone*, wier soorten in onze tuinen zijn overgegaan, ontvouwen hunne rijke bloesems. Welriekende jasmijnstruiken (*Jasminum frutescens*) en geurige daphnes (*Daphne odora*, *D. Genkwa*, *D. papyrifera*) kruiden de lucht; verschillende kamperfoeliesoorten (*Lonicera flexuosa*, *Xylosteum japonicum*, *Caprifolium uniflorum*) bedekken zich met bloesemtrossen en de rozen langs de hellingen der bergen versieren zich met bontkleurige sleutelbloemen (*Primula chinensis*, *Pr. Cortusioides*). De vroege *Stachyuras praecox*, de *Hamamelis mansuk*, de *Calycanthus praecox* en *Astragalus Mure suzume* beginnen te bloeijen. De lichtgele bloesems en de jonge spruiten der eschdoorns (*Acer septemlobum*, *A. japonicum*, *A. dissectum*) verleenen aan de bosschen eenen vriendelijken, goudgroenen glans, die nog daardoor vermeerderd wordt, dat nu (tegen het begin van April) ook de altijd groene boomen hunne knoppen openen en lichtgekleurde spruiten tusschen de donkere, schitterende bladeren van het vorige jaar vertoonen. Tegelijkertijd ontwikkelen de eiken (*Quercus glabra*, *Q. cuspidata*) hunne bloemkatjes en de bloemen der huls-, laurier- en mirtensoorten vermeerderen de afwisseling der kleuren. Tusschen het afwisselend lichte en donkere groen der bosschen prijken overheerlijke azaleas (*Azalea indica*, *A. Jadogawa*, *A. japonica*), met bloeiende deutzias (*Deutzia crenata*, *D. scabra*, *D. gracilis*), eurya's (*Eurya japonica*, *E. multiflora*, *E. littoralis*) en verwanten der bekende hortensia's (*Hydrangea virens*, *H. hirta*, *A. paniculata*, *H. Thunbergii*, *H. acuminata*), talrijke paeonia's (*Paeonia albiflora*) en magnolia's (*Magnolia obovata*, *M. Honoki*, *M. Kobus*)

schitteren met levendig gekleurde groote bloemen, naast meer nederige sneeuw-balsoorten (*Viburnum plicatum*, *V. macrophyllum*, *V. dilatatum*), soorten van kardinaalsmuts (*Evonymus Najumi*, *E. elatus*, *E. tsuribana*) en hagedoorn (*Crataegus glabra*, *C. laevis*, *C. sansari*). Ook braambeziën (*Rubus palmatus*, *R. triphyllus*, *R. trifidus*) ontbreken niet. Naast de donker gekleurde cypres (*Cupressus japonica*), den levensboom (*Thuja Hinoki*), den taxis (*Taxus Inu ka*) en den podokarpus (*Podocarpus macrophylla*) blinken de groote hartvormige bladeren en de paarsche bloemtrossen der *Paulownia imperialis* en deze rijke pracht doet ons over het hoofd zien, dat eene menigte andere boomen en heesters zoo als de vernisboom (*Rhus succedanea* *R. Fusinoki*) en de fagara (*Fagara horrida*, *F. Inu sansso*) benevens de door tallooze vlijtige handen ontbladerde theestruik, kale takken bezitten.

Gedurende Mei en Junij krijgen ook deze achterblijvers eene digte bladerkroon, en vormen een dak van schaduw, dat bij de snel toenemende warmte dubbel aangenaam is. De broeiende zonnestraal roept in het begin van Junij uit den wortel van het bamboe reusachtige spruiten te voorschijn, die ter zijde van den hoofdstam zoo schielijk opgroeijen, dat zij deze spoedig in grootte evenaren. De palmen en bananen spreiden nu hunne jonge bladeren uit en vormen loofdaken die den verhitten wandelaar bij de tropische warmte verkoeling aanbieden. De in de tuinen gekweekte oranje-appelen en citroenen (*Citrus dadai*, *C. nobilis*, *C. japonica*), de *Osmanthus fragans*, en *Osmanthus aquifolium*, de fraai bloeiende standelkruiden en orchideën (*Epidendrum ensatum*, *E. moniliforme*) en andere specerijachtige planten bloeijen en vervullen den dampkring met een' sterken en liefelijken geur. Prachtige leliën (*Lilium speciosum*) op eenen witten atlasgrond met het schitterendste purpur geteekend, prijken naast de tempels; hanekam en kattestaart versieren den omtrek der huizen en talrijke lipbloemige planten kondigen in de kruidenwereld de heerschappij des zomers aan. Behalve onze bekende brunelle (*Prunella vulgaris*), vindt men geurige munt (*Mentha hakka*) en basilicum (*Ocymum Jama hakka*), doovenetel (*Lamium gorgonicum*) en andoorn (*Stachys Seiran*) en daarmede wedijveren (*Convolvulus japonicus*), malowen (*Hibuscus manihot*) katoenstruiken (*Gossypium indicum*) en op moerassige plaatsen de heilige lotusbloem (*Nelumbium speciosum*).

In Julij klimt de warmte tot 35°, ja 38° C. Talrijke slingerplanten en ranken onspinnen de struiken en vormen een schaduwrijk loofwerk. Soorten

van wijnstokken (*Cissus pentaphylla*, *C. labrusca*) vallen het meest in het oog. Langs de drooge scheidvoren der akkers schieten welige rietgrassen op, vooral kamgras (*Cynosurus*) en gierst (*Panicum*). Melden (*Chenopodium album*) en duizendknoop (*Polygonum barbatum*, *P. sagittatum*) bedekken de teerdere bloemen, die de heete zonnestrallen niet kunnen uithouden en bij de opdroogende bronnen vindt men moerasgewassen met verwelkte bladeren. Eindelijk valt de lang verwachte regentijd in en verkwikt de dorstige velden. De weelderige vruchtbaarheid van de natuur wordt door de werkzaamheid van den landbouwer verdubbeld.

In Augustus rijpen de zaden der uitbloeiende heesters en boomen. Slechts enkele grootere heesters: een clerodendron, een hibiscus, een lagerstromia, eene bignonia, enz. komen nu eerst in bloei. Onder de kleinere struiken heerschen de schermbloemen (*Daucus gingidium*, *Peucedanum japonicum*), de straalbloemen (*Solidago virgaurea*, *Aster scaber*, *Inula japonica*, *Tussilago japonicum*, *Bidens pilosa*, *Serratula tinctoria*, *Artemisia japonica*, enz.), klokjes (*Campanula tetraphylla*, *C. marginata*) en gentianen (*Gentiana Sasarindo*, *Swertia rotata*). De rijstvelden verbleeken en herinneren aan den oogst, de grassen verwelken op de berghellingen. September komt en de bladeren der vruchtboomen, welke vroegtijdig vruchten gaven, verwelken en vallen af. Een aantal heesters die als eerste lentebloemen het jaar begroetten, bloeijen ten tweeden male zoo als de vroeger genoemde deutzia's, kerria's, jasmijn en rozen. De chrysanthemums, (*Chrysanthemum indicum*, Chr. Jamagik) die in Japan zoo bemind zijn, komen nu in bloei en asters (*Aster indicus*, *A. hispidus*, *A. kongik*) benevens de Japansche anemoon (*Anemone japonica*) versieren de huizen. De bergen krijgen tusschen 2000 à 3000 voet hoogte door een aantal late grassen nogmaals een malsch weelderig groen en ook de talrijke soorten van oranje-appels benevens eenige andere boomen vernieuwen bij den aanvang des winters hun loof, somtijds zelfs bij het heerschen van zeer koele noordwestewinden, even als of dit plaats had om met een nieuw kleed de koude van den winter des te beter te kunnen trotseren.

Reeds hebben de toppen der hoogere bergen hunnen sneeuwmantel omgeslagen en zien als boden van den winter op het groene landschap neder. Noord- en noordwestenwinden beginnen te heerschen en kleuren met hunnen kouden adem de bladeren der eschdoorns bont. De bladeren van vele boomen en struiken, en de stengels der overblijvende heesters vallen af. Maar nog in November bloeijen in de tuinen en op de akkers enkele chrysanthe-

mum's, camelia's, theestruiken, narcissen en maandrozen (*Rosa semper florens*) en de licht geworden bosschen krijgen eenen nieuwen tooi door de zwarte en roode bessen van de laurieren en de hulsten. Sneeuwstormen en hageljagten vallen in en ten slotte merkt men de kleine korst- en levermossen op, die met hun groen fluweel, rijk met vruchten versierd, de rots-wanden en de boomstammen bedekken.

Japan heeft wel is waar met zeldzame volharding gedurende eeuwen achter elkander den Europeanen alle mogelijke hinderpalen in den weg gelegd bij elke poging om in het land door te dringen, het heeft den landskinderen door strenge wetten verboden aan de vreemdelingen berigten over het land en zijne voortbrengsels mede te deelen, toch is het aan den volhardenden ijver der geneesheeren, die hun verblijf te Desima hielden, gelukt onder deze ongunstige omstandigheden eene vrij uitgebreide kennis van de Japansche natuur te verkrijgen. Vooral maakten zij gebruik van de gelegenheid, die de gezantschapsreizen van Nagasaki naar Jeddo opleverden. Bij het beklimmen van bergen gewoonlijk vlugger dan het dozijn hen bewakende ambtenaren, liepen zij op den weg op gunstige plaatsen een goed eind vooruit en verzamelden zoo veel planten als zij slechts magtig konden worden. Buitendien kregen zij als geneesheeren gewoonlijk eenige vrienden en leerlingen onder de Japansche geleerden en dezen bragten hen dan, hetzij uit dankbaarheid, hetzij om hen gunstig te stemmen, vreemde gewassen en dieren en verschaften hen de werken, die in de Japansche taal de natuurlijke geschiedenis van het land behandelen. Zoo verzamelde men in de Hollandsche herbaria voor en na, bijna 2400 soorten van Japansche planten en in de musea van natuurlijke geschiedenis opgezette vogels en zoogdieren, alsmede slakken, mosselen, weekdieren en andere bewoners van het water. Men kreeg het in Japan beroemde boek »Inzen takujo'', dat is: »Japansche levensmiddelen'', door WONO LANSAN, de LINNAEUS van Japan geschreven en waarin meer dan 300 eetbare planten beschreven zijn. VON SIEBOLD verhaalt, dat een geleerde grijsaard MOGAMI hem eens eene merkwaardige kunstverzameling ten geschenke gegeven heeft. Deze had op zijne vele reizen op Krafu, Jesso en Nippon zich met de voornaamste werkhouten bezig gehouden en van elk daarvan een dun, glad geschaafd plankje bij zijne verzameling gevoegd. Op eene zijde had hij een tak met bladeren, somtijds ook met bloesems van denzelfden boom geteekend, waarvan het hout afkomstig was en daaronder de Chinese, Japansche en Aino-namen van het gewas geschreven. De Japansche geneesheer KADSURAGAWA HOKEN te Jeddo heeft over de gewassen op Jeddo een

»Kruidenboek» geschreven, dat met afbeeldingen versierd is. Wij hebben hoofdzakelijk aan den ijver der natuuronderzoekers KÄMPFER, THUNBERG, VON SIEBOLD en ZUCCARINI eene meerdere bekendheid met de Japansche flora te danken.

Bij een overzicht van de Japansche plantenwereld, vallen ons de navolgende eigenaardigheden bijzonder in het oog:

In verhouding tot het getal der bekend geworden soorten zijn hier bijzonder veel familiën vertegenwoordigd. De 2400 species verdeelen zich over niet minder dan 172 familiën van het natuurlijke stelsel van ENDLICHER. Even zoo is het aantal geslachten zeer groot, waarvan er omstreeks 700 bekend geworden zijn. Daaruit volgt, dat de meeste geslachten zeer arm aan soorten en velen slechts door ééne enkele soort vertegenwoordigd zijn. Dit laatste heeft vooral plaats met die geslachten, die uitsluitend, oorspronkelijk tot Japan behooren. Slechts zeer weinige der oorspronkelijke geslachten tellen twee, de rijksten 4 of 5 soorten. Van eenige geslachten, die tot nu toe uitsluitend in Noord-Amerika en slechts door ééne soort vertegenwoordigd waren, vond men hier eene tweede soort, maar ook slechts ééne. Hetzelfde had plaats met eenige geslachten, waarvan tot nu toe slechts ééne enkele soort in Europa of in Indië bekend was. Zoo kent men bij ons slechts ééne soort van hop; Japan bezit daarvan eene tweede soort, maar ook slechts eene tweede.

Met het oog op den grooten afstand van den evenaar, valt verder het overheerschende der houtgewassen op en de hout voortbrengende familiën behooren even goed tot de verzengde, als tot de gematigde luchtstreek. Van de eersten vindt men hoofdzakelijk palmen, pandangs, laurierboomen, cameliagewassen; insgelijks bamboe, dat zich opvallend ver naar het Noorden uitstrekt. De Japansche flora heeft wel verschillende vormen, die aan de Europeesche plantenwereld herinneren, zij is echter daarmede volstrekt niet inniger verwant, dan zulks bij voorbeeld met de Siberische het geval is. Zij doet zich dus kennen als eene bijzondere, grootendeels uit oorspronkelijke vormen bestaande (endemische). Slechts weinige soorten zijn volmaakt overeenstemmend met de Europeesche.

Met betrekking tot hunnen rijkdom in soorten, kan men de voornaamste familiën op de volgende wijze rangschikken: zamengesteld-bloemigen (synantheren) 124 soorten, grassen (gramineae) 90 soorten, rozen (rosa) 90, peulvruchten (leguminosae) 72, leliegewassen (liliaceae) in den uitgebreidsten zin 60, waaronder 25 struikwinden (smilacae), cypergrassen (cyperaceae) 48, lipbloemigen (lubiatae) 47, ranunculaceën 42, scherm-

bloemen (umbelliferae) 40, katjesdragenden (amentaceae) 38, standelkruiden (orchidaceae) 35 vooral Noord-Amerikaansche en Europesche soorten, kegeldragenden (Coniferae) 30, netelplanten (urticaceae) 30, kruisbloemige (Cruciferae) 30. Als bijzonder kenmerkende eigenaardige vormen vindt men de melastomen in 4 soorten, de zanthoxyleën in 6, de aurantiaceën in 10, cameliagewassen in 19, de magnoliaceën in 10, de lauriergewassen in 10, de scitamineën in 7, de dioscoreën in 5, de commelyneën in 5, de eriocaulon in 4 soorten, buitendien een pijnpalm (cycas), 4 eigenlijke palmen, een proteacee (helicia) en als merkwaardigheid ook eene opuntia (cactussoort), over wier oorspronkelijkheid men nog onzeker is.

De vreemdeling, die de kusten van Japan betreedt, bemerkt echter in den beginne weinig van het hier beschreven karakter der Japansche flora. Het geheele lagere land en de berghoogten zijn door eene meer dan duizendjarige bebouwing in voorkomen geheel veranderd. De verscheidenheid der in het wild groeiende planten is voor de spade en den bijl geweken; bevoorregte planten, deels aan de inlandsche flora ontleend, deels ingevoerd, zijn in hare plaats gekomen. Japan is een kultuurland, welks bestaan voornamelijk: op den landbouw gegrond is.

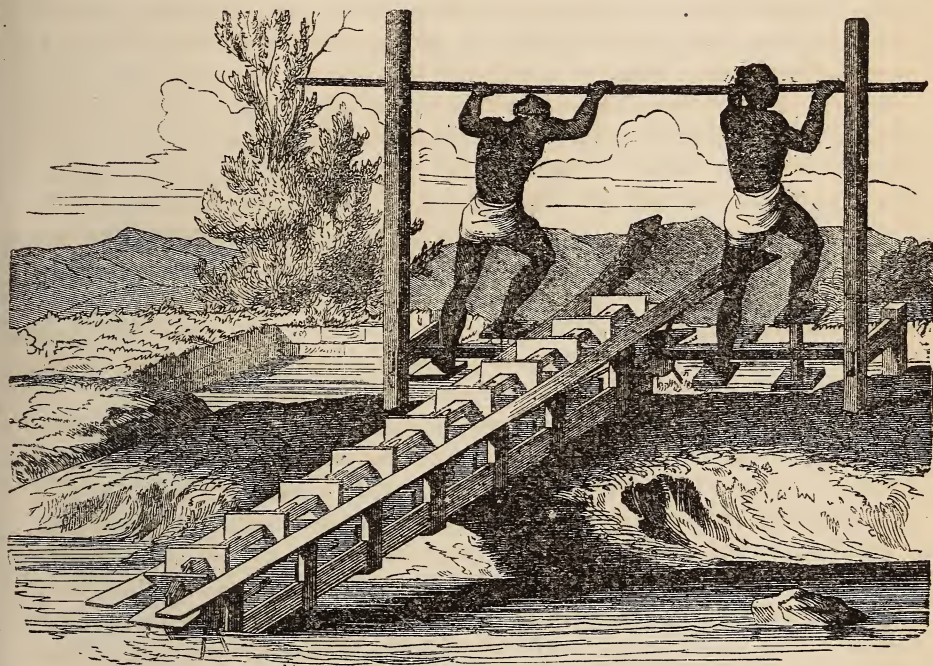
Het bebouwde land is in Japan nauwkeurig in twee gedeelten gescheiden: het rijstland en de bergtuinen.

Het rijstland is vorstelijk eigendom en beslaat ongeveer 258 □ mijlen, dus nagenoeg tot $\frac{1}{2}$ gedeelte van de geheele oppervlakte des rijks. Het wordt aan den landman in leen gegeven en deze moet aan zijnen grondeigenaar van de opbrengst aanzienlijke belastingen betalen, die niet zelden 60 ten honderd bedragen. Meestal verkrijgt men in den loop des jaars slechts ééne oogst, die dan gewoonlijk twintigmaal het uitgestrooide zaad oplevert. Slechts in de zuidelijke gewesten van Kioe-Sioe en op Sikokf verkrijgt men eene tweede oogst, die evenwel van minder goede hoedanigheid is. Rijst vormt het hoofdvoedsel der Japanners en vervangt de plaats van brood. In Jeddo moeten er dagelijks 25,000 zakken van verbruikt worden, waarvan niet alleen de menschen, maar ook de talrijke honden, katten, ratten en muizen hun deel genieten.

De weelde, die in alle landen heerscht en die slechts in aard verschilt, strekt zich in Japan ook tot de rijst uit. Aan den disch der vorsten en aanzienlijken vindt men slechts rijst, waarvan de korrels bijzonder uitgezocht zijn en door hunne grootte uitmunten. Geen beschadigde korrel mag daarbij zijn. Aan tafel zelf gebruiken de voornamen alleen de rijst, die

zich in het midden der schotels bevindt, en laten zij het overige aan hunne bedienden over.

Zoodra de rijst ingeogst is, bouwt de landman op zijne akkers nog eene andere geringere graansoort, groenten of andere planten. De Japansche korenvelden doen zich voor den Europeaan als tuinen voor. De bij den rijstbouw zoo noodzakelijke bewatering maakt een zeer nauwkeurig waterpassen der

Bewatering der rijstvelden door eene treewerktuig.

graanvelden noodzakelijk. De akkers zijn verdeeld in bedden en worden door voren van elkander gescheiden. In het begin van April spit de landman de akkers die voor den rijstbouw bestemd zijn, om, terwijl fraaije witte reigers achter hem loopen om de te voorschijn komende wormen op te eten, even zoo als bij ons de kraaijen dit gewoonlijk doen. Indien die planten nagenoeg eene halve el hoog zijn, dan neemt de boer de aarde van de vo-

ren weg en hoopt ze om de planten op, die daardoor welig opschieten. Daar waar het water geen verval genoeg heeft om de akkers te bevochtigen, wordt het even als in China en in andere rijstlanden, door paternosterwerken omhoog gebracht. Deze bewateringswerktuigen worden met de voeten in beweging gebracht of wel door rundvee met raderen omgewenteld.

De onvermoeide, vlijtige landman elken voet gronds afgewoekerd. Op plaatsen, die men nauwelijks voor toegankelijk zou aanzien, legt hij een bedje aan, omringt het met een steenen muur, brengt daar vruchtbare aarde en mest en zorgt voor de bewatering. In laatstgenoemd opzigt legt hij eene bewonderingswaardige scherpzinnigheid aan den dag en weet hij elken druppel van het kostbare element nuttig te gebruiken. Deze bergtuinen zijn de eigenlijke eigendom der boeren en hebben misschien dubbel zooveel waarde als het rijstland. Daarin, alsmede in de tuinen rondom zijn huis, verbouwt de Japanner omtrent 450 verschillende soorten van eetbare gewassen, de 225 verschillende sierplanten niet eens medegerekend. Onder de graansoorten worden nog tarwe, gerst, gierst, boekwijn en maïs verbouwd. De aanwezigheid van de laatste is eene zeer belangrijke daadzaak. Zoo als bekend is stamt deze grassoort uit Middel-Amerika af en werd eerst na de ontdekking der nieuwe wereld in Europa ingevoerd. Toen de Europeanen het eerst in Japan voet aan wal zetten, werd de maïs daar reeds verbouwd.

Onder de talrijke peulvruchten zijn de soja- en katjangboomen het belangrijkste. Men heeft eene talrijke keuze van groenten. Men verbouwt de batate (*Batatas edulis*), vooral groote yam's (*Dioscorea sativa* D. japonica), twee eetbare soorten van aronsten (*Dracontium polyphyllum*, *Caladium esculentum*). Nadat de tarwe en de gerst in Julij zijn ingeogst en de zomerregen de akkers verkwikt heeft, is de landman vlijtig bezig om de genoemde koolgewassen te bouwen. Terwijl in het midden van den zomer de rijst in de dalen broeit, vormen aan de droogere heuvels de komkommers en meloenen (*Cucumis sativus*, *C. Conomon*; *Cucurbita hispida*, *C. Citrullus*, *C. Pepo*) hunne saprijke, groote vruchten en de peulvruchten (*Phaseolus adsuki*, *Dolichos Soja*, *D. Lablab*, *D. incurvatus*, *D. umbellatus*) beladen zich met zaadrijke peulen. Men heeft alleen in den omtrek van Nagasaki aardappels voor de vreemdelingen verbouwd. De knollen zijn evenwel niet uitmuntend. Indien zij vroeg geplant worden, mislukken zij geheel en als zij in den nazomer gepoot worden, leveren zij slechts een zeer middelmatig product op. Eene andere soort van nachtschadigen met eetbare vruchten (*Solanum esculentum*) wordt daar-

entegen meer algemeen verbouwd. Gember wordt opgeleverd door de wortels van *Zingiber officinalis* en *Zingiber Mioga*; van de fagarastruik verkrijgt men de *Fagara piperita*, die in plaats van peper kan gebezigd worden. Op lage plaatsen teelt men den lotus voor de eetbare vruchten en op drooge plaatsen teelt men champignons (*Agaricus sitake*). Verschillende soorten van kool en ramen worden verbouwd. De laatsten bereiken somtijds eene zeer belangrijke grootte. Zij worden, zoowel voor eigen gebruik

Japansche Yamplant.

als tot verzending naar China gezouten. Voor dien tijd hangt men ze aan de alsdan bladerlooze takken van den wasboom te droogen. Het zonderlinge schouwspel, hetwelk die boomen dan opleveren, had bij de Hollandsche matrozen het denkbeeld doen ontstaan, dat het ramenboom waren, die deze knollen in plaats van vruchten droegen.

Het vocht, dat onder den naam van Soja uit de bovengenoemde peulvruchten (*Dolichos Soja*) vervaardigd wordt, vormt een vrij belangrijk

handelsartikel. Om het te bereiden kookt men de boonen zoo lang, tot dat zij eenigzins zacht geworden zijn, voegt er dan wat gestampte gerst of tarwe bij en plaatst het een dag lang op eene warme plaats, zoodat de massa begint te gisten. Naderhand voegt men er wat zout en $3\frac{1}{2}$ maal zooveel water bij en laat het mengsel in eene aarden kruik 2 of 3 maanden staan. In de eerste dagen roert men het eenige keeren zorgvuldig om, perst en filtreert het vocht en bewaart het in goed gestopte vaten. Opdat het onderweg niet andermaal zoude gisten, koken de Hollanders het voor de verzending nog eens in ijzeren ketels en doen het in glazen flesschen, die gekurkt en verzegeld worden.

Tot verkrijging van kleurstoffen, verbouwt men vooral eenige soorten van duizendknoop (*Polygonum*), die fraaije indigo opleveren. Men verkrijgt groote hoeveelheden indigo van *Ampelygonum chinense*. Een sumach (*Rhus semialata*) levert galnoten tot het zwart verwen en de saffloers biedt een middel aan om gele kleuren te verkrijgen.

De Japansche vernisboom (*Rhus vernix*) heeft eene buitengewone vermaardheid verkregen. Men scheurt de driejarige stammen open en vangt het uitvloeiende sap op, dat eerst zoo helder als water is en eerst na lang aan de lucht blootgesteld te zijn eene donkere kleur aanneemt. Daardoor kunnen de Japanners aan hun houtwerk zulk een' onovertreffelijken glans geven. Zij vervaardigen dit houtwerk uit fijn dennen of cederhout en gebruiken dan het vernis op verschillende wijzen. Wordt het zuiver gebruikt, dan laat het zelfs de fijnste aderen van het hout zeer duidelijk doorschijnen; somtijds wordt het met rood of andere kleuren of met fijn bladgoud vermengd. Men verkrijgt eenen fraaijen spiegelen glans, als men aan het houtwerk voor het verlakken eenen geheele zwarten grond geeft.

Als olieplanten verbouwt men in het groot de Oostersche raap (*Brassica orientalis*), de bekende sesamum (*Sesamum orientale*) en *Acynos Jegoma*.

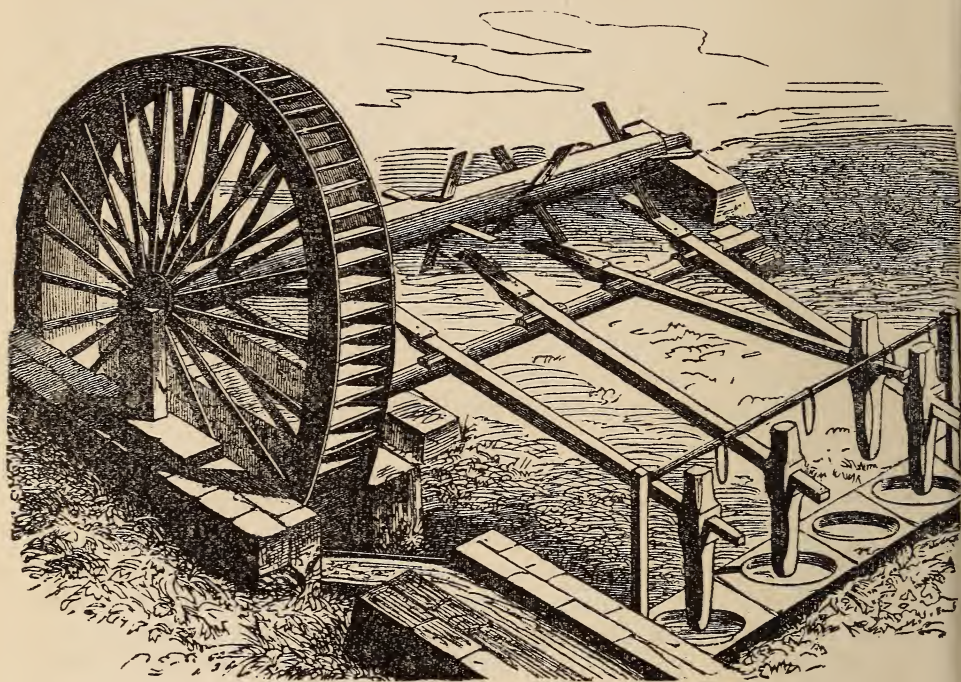
De wasboom (*Rhus succedanea*) even als de vernisboom eene soort van sumach, wordt in regelmatige plantaadjes op zachte berghellingen gekweekt. Hij gelukt het best aan de zuid- en zuidoostzijde, heeft gevederde bladeren en op eenigen afstand in grootte en gedaante veel overeenkomst met onzen appelboom. Uit zijne vruchten verkrijgt men een plantaardig vet, dat sprekend op de gewone was gelijkt en met de laatste vermengd tot kaarsen verwerkt wordt. Daar vetkaarsen in Japan geheel ontbreken zoo speelt de kaarsenfabriek in de vruchten van den wasboom eene vrij belangrijke rol.

Als plantenwas geeft deze sumachwas bij het branden eenen sterken walm, indien de kaarsen even als bij ons met volle pitten voorzien worden. De Japanners hebben daarom daarbij reeds vroeg de dubbele luchtstroaming toegepast, door daaraan holle pitten te geven. Zij vervaardigden papieren cylinders wikkelden daarom biezenpit (*Juncus effusus*) of ruwe zijde en gieten daarom het was, dat vrij voldoende verbrandt. Onder de geschenken, die jaarlijks aan den Mikado overhandigd worden, moeten zich ook 100 stuks waskaarsen van boomwas bevinden, die bij 1 voet lengte, zoo dik als een mansarm zijn. Deze eerlichten worden slechts tweemaal in het jaar bij bijzondere feestelijke gelegenheden aangestoken.

Om was te verkrijgen, heeft men bijen in de nabijheid der woningen en verzamelt ook den voorraad der wilde bergbijen. Daar de suikerkuiluur in Japan bijna geheel ontbreekt, wordt de honig des te hooger geschat. Ook van eene soort van leguster (*Ligustrum Ibotia*) verkrijgt men kleine hoeveelheden was. Dit verschijnt aan de takken van dien struik, zoodra deze door den steek van een insect (*Asinaca cerifera*) gekwetst worden. Uit de fijn gestampte schors van den steranijs (*Illicium religiosum*) vervaardigt men eene eigenaardige soort van welriekende kaarsen, die men tevens tot de bepaling van den tijd bezigt. Men doet dit poeder in lange buizen, die men door strepen in vakken verdeelt, tot waar de kaars in eenen bepaalden tijd afbrandt.

Uit de schors van den papier-moerbezieboom (*Broussonetia papyrifera*, B. Kaempferi) wordt het meeste papier, dat in het land gebruikelijk is, vervaardigd. Om het te verkrijgen, snijdt men in December, in welken tijd de boom bladerloos is, de takken ter lengte van 3 voet af, bindt ze in bossen en kookt ze in gesloten ketels met loog zoo lang, tot dat de schors zoo ver ineenkrimpt, dat de uiteinden minstens een halve duim bloot liggen. Nadat men ze heeft laten afkoelen, doet men de schors van de takken, klopt haar 3 of 4 maal in water uit en schilt het buitenste fijne zwarte schorsje af. De oudere, grovere schors wordt van de fijnere gescheiden. Naar hare hoedanigheid verkrijgt men ook fijner of grover papier. Elke soort wordt dan afzonderlijk behandeld, andermaal met versche loog gekookt en daarbij zoo lang omgeroerd, tot dat de vezels tot eene soort van brij zijn overgegaan, die zich op den bodem van den ketel verzamelt. Hierop vermengt men de massa in een' kleineren ketel met een afkooksel van rijst of malowe (*Hibiscus Manihot*) en roert haar zoo lang, totdat zij eene tamelijke dikte verkregen heeft. Naderhand wordt zij in eene groote kuip gedaan, waaruit men eindelijk de

papierbrij in vormen uit stroohalmen bestaande scheidt, tusschen stroolagen zachtjes uitperst en ten slotte droogt. — De vezels van den waaijerpalm (*Chamaerops excelsa*) worden veelvuldig gebruikt tot grof vlechtwerk en weefsels; ook uit fijn gespleten bamboe kan men zeer sierlijk vlechtwerk vervaardigen. De voornaamste stof voor kleederen levert de in het land gekweekte katoen, alsmede de hennep en eene netelsoort (*Urtica nivea*).

Stampmolen voor het ontbolstereu der rijst.

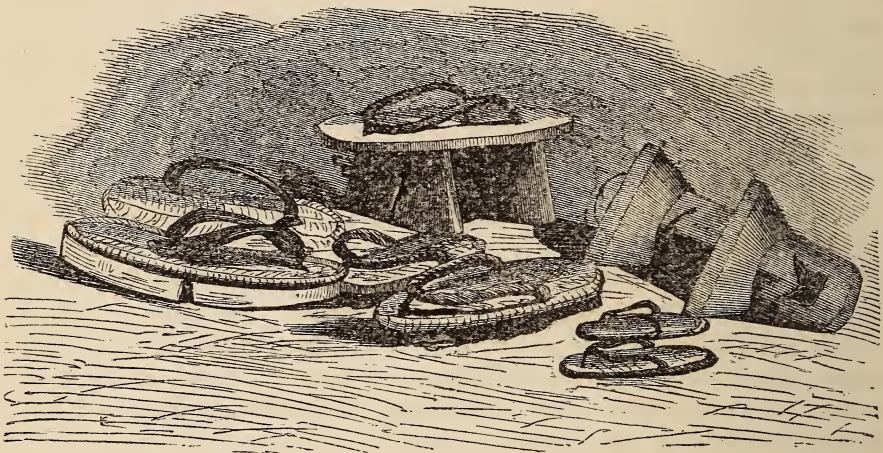
Gewoonlijk bemerkt men in de digtbevolkte en goed bebouwde landschappen van Japan niet veel van de tegenwoordigheid van wilde dieren en gevogelte; in den trektijd doen zich echter aanzienlijke scharen trekvogels op eene voor den landman onaangename wijze opmerken, daar zij de graanvelden overvallen en het zaad opvreten. Op de akkers heeft men dus vogelverschrikkers en ratels aangebragt. De laatsten bestaan uit vierhoekige planten met houten kleppen, die ter zijde opgehangen door den wind of door veld-

wachters bewogen worden. In de lente verschijnen digte zwermen wilde ganzen, eenden en kraanvogels. Onder de eenden vindt men de meest bekende soorten, de gewone wilde eend (*Anas boschas*), de bril-eend (*Anas clangula*), de smient (*A. Penelope*), de winter-taling (*A. crecca*), de slobbereend (*A. clypeata*), onder de ganzen de ijsgans (*Anser hyperboreus*) en de kolgans (*Anser Albifrons*). De genoemde vogels behooren eigenlijk tot de groote jagt en het is den boeren verboden hen met jagtgeweer of met valken te jagen; daarentegen mogen zij zich vrij door andere middelen van hunne ongenooide gasten ontdoen. Zij leggen daarom lijmroeden en strikken en spannen draden tot de vangst van eenden en ganzen. Aan palen van 4 of 5 voet hoogte zijn in zeer spits toeloopende hoeken lijnen gespannen, die bij de geringste aanraking van de palen afspringen. Men tracht het wild door lokvogels tot nabij de omspannen plaats te lokken; indien het bij het in- of uitvliegen de met vogellijm bestreken lijnen aanraakt, springen dezè van de palen af en kleven aan de veeren des vogels vast, die daardoor in het vliegen zijn evenwigt verliest en op den grond stort. Niet zelden vangt men ook kraanvogels, lepelaars, enz. op dezelfde wijze. Men noemt deze wijze van vogelvangst gewoonlijk de eendenjagt met hooge lijnen.

In Japan wordt uit het graan geen brood vervaardigd, daarentegen bereidt men in openbare inrigtingen eene menigte spijzen, die geheel gereed ten verkoop aangeboden worden en die men in Europa nauwelijks kent. Graanmolens zijn zeer weinig voorhanden en zelfs deze brengen geene fijne meelsoorten voort, maar grof meel of gort. De meeste granen worden op handmolens gemalen. De werktuigen tot het ontbolsteren van rijst zijn zeer talrijk; men gebruikt daarvoor stroomend water of menschelijke of dierlijke krachten. Op bladz. 350 is zulk een werktuig, waarvan het drijftrad door water in beweging gesteld wordt, afgebeeld.

In sommige grootsche inrigtingen maakt men koeken van rijst, tarwe, garst en boekweit, die *motsi* genoemd worden; uit tarwe en boekweit maakt men vermicelli. In andere inrigtingen vervaardigt men gebak en suikergoed, in nog anderen stijfsel uit de wortels van *Pachyrrhizus Thunbergianus*, dat veel overeenkomst heeft met het bekende arrow-root, uit rijst, de rijststijfsel, die in hare fijnste soorten tot blanketsel moet dienen. Ook uit tarwe en uit de wortelen van een varen wordt stijfsel getrokken. De verschillende meelspijzen worden op eene eigenaardige wijze onder elkander gemengd, bijv. rijst en gerstemout, gezouten mout van Sojaboonen met rijst

en gerst. Uit den wortel eener soort van aronskelk (*Dracontium polyphyllum*), die veel zetmeel bevat, wordt gelei gemaakt. De gekiemde zaden van peulvruchten en graansoorten vormen eigenaardige handelsartikelen; zij worden gebezigd tot voorbereiding van even voedzame als zoete spijzen. Wellicht heeft het gebrek aan suiker, dit gebruik zeer bevorderd. Men maakt kruimelsuiker uit tarwe, gerstenmout en knollen van bataten; door het reeds vermelde kunstmatige kiemen der peulvruchten verkrijgt men zelfs midden in den winter verse groenten en salade van jonge spruiten; hiertoe verkiest men bij voorkeur de tallooze soorten van boonen (*Phaseolus radiatus*), verwant met onze gewone tuinboon. Behalve de in PERRY'S reize

Japansche schoenen en stroosandalen.

dikwijls vermelde saki, die uit rijst gedistilleerd wordt, maakt men uit bataten en koorn eene geringere soort van brandewijn, die onder den naam van sjoetjoe bekend is.

Het stroo van de verschillende graansoorten en de in het wild groeiende biezen, worden even als fijn gespleten bamboes door de in vele kunsten bedreven Japanners tot een groot aantal der meest verschillende voorwerpen verwerkt. Strooijen schoenen worden algemeen gebezigd en wij kunnen in het vlechtwerk, waarmede de uiterst dunne, half doorschijnende theekopjes bekleed zijn, die uit dat land als merkwaardigheden tot ons komen, proeven van fijnheid en netheid bewonderen.

Koffij is tot nu toe in Japan nog niet te huis, hij wordt noch aangekweekt, noch ingevoerd, wat des te vreemder is, omdat alle Japanners dien drank gaarne genoten, als de Europeanen hem aanboden. In plaats daarvan is de thee algemeen gebruikelijk. In de vroegste tijden schijnen de bladeren van eene soort van hortensia (*Hydrangea*) gebruikt te zijn, om er thee-afgiet-sels van te maken; nog tegenwoordig wordt bij de plegtigheden, die op den verjaardag van den SJAKA gevierd worden, een daaruit vervaardigde drank, die amatsja of hemelsche thee genoemd wordt, gedronken. Het beeld van dezen god rust even als dat van den Indischen BOEDDHA met het hoofd op eene lotusbloem en wordt door heilige boomen beschaduwed. De eigenlijke theestruik is waarschijnlijk in overoude tijden uit China ingevoerd, ten minste wordt het gebruik van thee reeds in het jaar 810 vermeld.

De eerste kultuur daarvan moet toenmaals op de hellingen van den berg Togano in het landschap Jamasiro plaats gehad hebben, van waar zij zich verder naar Oedsi uitbreidde. Zij gelukt het best in de streken tusschen 30° en 35° N. B. In Oedsi heeft men bijzondere theeplantaadjes, even als in Jamasiro en op Nippon en te Oerasino op Kioe-Sioe in het landschap Hizen. De thee wast het weligst op den verweerden grond, die rijk aan klei, mergel en kleiachtige leisteen is. Ook op den ontleden ijzerhoudenden bazaltgrond groeit zij uitmuntend. De meeste thee echter, die in het land verbruikt wordt, is afkomstig uit kleine tuintjes en hierbij ontwikkelt de Japansche landbouwer een navolgingswaardig gebruik van de kleinste plekjes grond. Theestruiken vormen heggen langs de akkers en voren; zij versieren de zijden van den weg en bekleeden steenachtige, naar het oosten gekeerde hellingen, waar men anders niets planten kan. De mest wordt zorgvuldig verzameld en verdeeld; asch, diërlijke afval, enz. worden dikwijls met aanzienlijke inspanningen en met toepassing van de gymmastiek op de moeilijk te genaken plek gebragt, waar de struiken geplant zijn. Om nieuwe plantaadjes te maken, zet men in den herfst gewoonlijk 8 à 10 zaadhuisjes van den struik in eenen kleinen cirkel bij elkander, waaruit dan ronde boschjes ontstaan. Waar de gesteldheid van de grond zulks veroorlooft, worden deze boschjes in rijen aangelegd. Zoodra zij opschieten wordt de middelste loot weggebroken, waardoor zij talrijke zijtakken vormen, waaraan men door snoeijen eene bolronde gedaante van gemiddelde hoogte geeft. De thee, die Japan voortbrengt wordt bijna geheel in het land zelf verbruikt; de uitvoer is nauwelijks noemenswaardig.

De kamferboom (*Laurus s. Persea camphora*), eene soort van lau-

rierboom, die in al zijne gedeelten de bekende vlugtige zelfstandigheid bevat, welke vooral in de geneeskunde onder den naam van kamfer gebezigd wordt, is van veel meer gewigt voor den buitenlandschen handel. Het is een fraaije 30 à 40 voeten hooge boom, welks wijduitgestrekte eenigzins slappe takken even als de meeste laurierboomen langwerpig-lancetvormige lederachtige bladen dragen. Uit de geelachtig witte, zeer onaanzienlijke bloemen vormen zich glinsterend zwartroode bessen. De kamfer bevindt zich in het hout in afzonderlijke kleine korrels; men verkrijgt hem echter in grootere hoeveelheid door drooge destillering. Tot dat einde snijdt men de takken, den stam en vooral de wortels in kleine stukken en doet ze in eenen ketel, die met eenen helm gesloten en waaronder een zacht vuur onderhouden wordt. Het bovenste gedeelte van den helm wordt met rijststroo gevuld, waaraan de kamfer zich vastzet. De op deze wijze verkregen kamfer is ruw en bestaat uit kleine vuilgrijze korrels. Zoo komt hij in den handel voor en vormde hij gedurende langen tijd met het staafkoper, de eenige koopwaren, die de Nederlanders uit Japan uitvoerden. In Europa wordt de gezuiverde kamfer door herhaalde destillering verkregen.

De zijdeteelt is even als de theestruik van China naar Japan overgebracht. Nog in de 16de en in het begin der 17de eeuw vormde de ruwe zijde het voornaamste invoersartikel uit China. Sedert dien tijd hebben de landlieden echter in de nabijheid hunner woningen moerbezieboomen geplant en telen zij de nuttige zijdeworm in zulk eene groote hoeveelheid, dat tegenwoordig minstens het tiende gedeelte der bevolking in zijden of halfzijden stoffen gekleed is en slechts weinig ruwe stof van buiten behoeft ingevoerd te worden. In de nabijheid der huizen wordt ook eene rijke verscheidenheid van vruchten gekweekt, die deels inlandsch, deels ingevoerd zijn.

Behalve de reeds vroeger genoemde eiken (*Quercus glabra*, *Qu. cuspidata*) met smakelijke vruchten, beschadwt ook de edele kastanjeboom de nederige hutten. Daarnevens vindt men verschillende soorten van pruimboomen en talrijke oranjeboomen. Eene der laatsten, meer bijzonder Japansche oranjeboom (*Citrus japonica*) genoemd, heeft zeer smakelijke goudgele vruchten ter grootte van eene kers. Ook dadelvijgen (*Diospyros Kaki*) zijn overvloedig. Verder heeft men granaten, perziken, abrikozen, appels, peren en kweeën. Als sierplanten bemint de Japanner bij voorkeur soorten van chrysanthemum, paeonias, camelias en talrijke schakeringen van leliën. Op nevensgaande afbeelding hebben wij drie dezer Japansche leliën bijeengevoegd en merken daarbij op, dat *Lilium speciosum*, die zich aan de lin-

kerzijde van de afbeelding bevindt, op zacht witten fluweelachtigen grond een roodkleurig waas heeft en met vurig purpurrood gestippeld is. *Lilium callosum* is scharlakenrood en *Lilium cardifolium* is minder schitterend gekleurd, maar vooral merkwaardig door den bijzonderen vorm der bladeren, die ons bij eene lelie bijzonder liefelijk toeschijnt.

Japansche leliën (*Lilium speciosum*, links; *Lilium cardifolium*, in het midden; *Lilium callosum* regts).

De rijkdom van het plantenrijk in Japan wordt onder anderen aangetoond door eene opgave van de te koop aanboden spijzen te Jeddo in de maanden April en Mei, die aan VON SIEBOLD door zijne leerlingen werd medegedeeld. Volgens die opgave bevonden zich op de markt, behalve de reeds genoemde voortbrengselen van het dierenrijk: 100 soorten van verse groenten, 8 soorten van gekiemde peulvruchten en wortels, 14 soorten van gezouten vruchten, wortels en groenten, 25 soorten van verse of gedroogde zwammen, 20 soorten van spijzen uit zeewier en geleien uit zetmeel vervaardigd, 28 soorten van vruchten en 12 soorten van graan. Daarbij kwamen nog 30 verschillende soorten van eetbare vogels en ander wild.

Van de 500 bekende planten, die hoofdzakelijk in den omtrek der woningen, in de tuinen en op de akkers gekweekt worden, zijn minstens de helft der soorten ingevoerd, hetgeen genoegzaam bewijst, dat de Japanners niet afkeerig zijn van het nuttige, wat het buitenland oplevert. Zelfs talrijke soorten, die door de kruidkundigen met den bijnaam *japonica* bestempeld zijn, behooren in weerwil

daarvan tot de ingevoerde, zoo als bij voorbeeld *Ilex japonica*, *Lilium japonicum*, *Rhodea jap.*, *Mespilus jap.*, *Cydonia jap.*, *Volkameria jap.*, *Sinapis jap.*, *Citrus jap.*, *Senecio jap.*, *Aconitum japonicum*, enz.

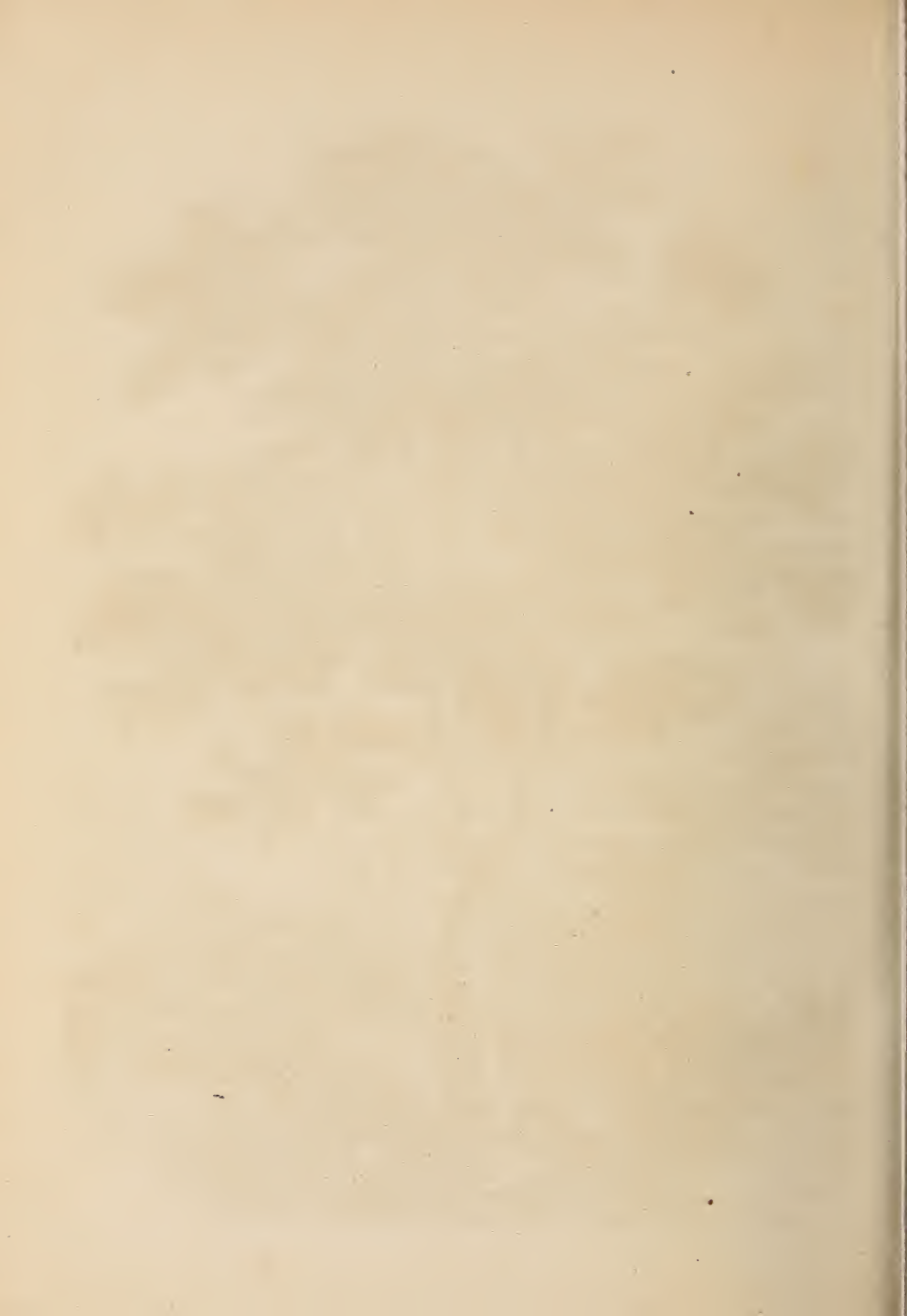
De heggen der tuinen, die eene betrekkelijk onderschikte rol spelen bestaan zeer dikwijls uit fraai bloeiende *Weigelia japonica* met gevederde bladeren en paarsche bloemen, die in trossen omlaag hangen. Ook eene soort van vlier (*Sambucus pubescens*), die veel overkomt met onze *Sambucus racemosus* heeft, komt hier voor. Mostaard en tabak schijnen uit China ingevoerd te zijn. De eerste is uitstekend; de laatste wordt fijn gesneden in de winkels verkocht; de geur en de hoedanigheid worden zeer verschillend beoordeeld, volgens den smaak der berigtgevers.

Vele gewassen zijn van Japan naar andere landen overgeplant en sommigen daarvan behooren tot onze meest bekende tuin- en kamergewassen. Iedereen kent de camelia met hare talrijke verscheidenheden. Zij stamt uit de Japanse bosschen af en werd in 1750 naar Europa overgevoerd. Hetzelfde had plaats met de meergenoemde hortensia (*Hydrangea hortensis*). Tot de meest gewilde sierplanten van onze tuinen behoort de *Paulownia imperialis*, die zich door hare groote bladeren onderscheidt. Nog veelvuldiger vindt men de *Catalpa syringifolia*, de *Deutzia scabra*, de dwergamandel (*Amygdalis pumila*), de *Spiraea japonica*, de fraai bloeiende magnolia (*Magnolia obovata*), de welriekende *Daphne odora*, de sterk riekende *Elaeagnus latifolia* en prachtige leliën (*Lilium speciosum*, *L. longiflorum*, *L. tigrinum*) even als *Tunkia ovata*, *F. subcordata*, *F. Sieboldiana*. Als loofplanten hebben wij de bovengenoemde *Weigelia*'s aan Japan ontleend, alsmede sommige soorten van *Clematis florida*, *Cl. azurea* met fraaije blaauwe bloesems. Als ampeleëe is eene soort van steenbreek (*Saxifraga tomentosa*) met lange uitloopers algemeen verspreid.

Het dierenrijk is in de bebouwde gedeelten van Japan minder rijk vertegenwoordigd. De gewoonten en de godsdienst der Japanners beletten hun het gebruik van het vleesch der huisdieren, vooral der koeijen. Men heeft zonderling genoeg zelfs een afschuw van koemelk als »wit bloed" en beoefent dus ook geene veeteelt, waartoe het gebergte anders buitengewoon geschikt zoude zijn. Boter en kaas zijn derhalve onbekende zaken. Alleen in den omtrek van Nagasaki houdt men geiten en varkens voor de daar wonende vreemdelingen en men gebruikt alleen somtijds het vleesch der eersten onder

De kamferboom.

den naam van wildbraad. Bij het gebruik van hoenders, die overigens slechts in kleinen getale gehouden worden, vermijdt men het bloedvergieten op eene eigenaardige wijze. Men stopt hen namelijk de maag over vol met rijstkorrels en laat hen daarna drinken. Ten gevolge hiervan stikken zij door de opzwellende rijst. De schapenfokkerij wordt even min beoefend. Wollen stoffen vormen derhalve een belangrijk invoersartikel uit Holland en China. Kameelen ontbreken geheel. Als eene reden daarvan geeft men op de wegen, die trapsgewijze in de rotsen zijn uitgehouwen en wier breedte evenredig is aan de lengte van een paard. Het Japansche paard verschilt weinig van het Chinese en behoort waarschijnlijk tot dezelfde familie. Het komt zoowel uiterlijk, als in zijne eigenaardigheden daarmede overeen. Het behoort tot de ligte paardenrassen, is klein van gestalte, daarbij echter vol en krachtig gebouwd, met een sterk en breed kruis. Het is veel minder fraai dan de ligte Europeische rassen en vooral is de hengst veelal wild en valsch. Zoo hij echter eens getemd is, gehoorzaamt hij ook zonder zweep. Hij is door zijne vreesachtigheid onbruikbaar voor de krijgsdienst, zelfs wanneer hij daarvoor gedresseerd is. Alleen de Sjoogoen heeft groote stoeterijen met uitgestrekte weiden; overigens wordt het paard even als het rundvee op stal gevoederd. De paarden worden niet beslagen, maar zij worden van strooschoenen voorzien, gelijksoortig met die, welke de reizigers bezigen. Daardoor wordt echter de hoof sterk afgesleten en zelfs het beste paard is na het zesde jaar nauwelijks meer te gebruiken. Ezels zijn uiterst zeldzaam en muilieren heeft men in Japan nog niet gezien. Naar eene oppervlakkige schatting schijnt op elke 100 menschen 1 paard en op elke 60 menschen 1 rund te komen, zoodat het geheele rijk van beide soorten ongeveer $1\frac{1}{2}$ millioen bezit. THUNBERG vond alleen bij Miako wagens en deze hadden eene zeer oorspronkelijke, eenvoudige gedaante. De raden bestonden uit eene ronde houten schijf en waren voor het afslijten aan den rand met riemen en stroo omwoeld.

De terrasvormige bergtuinen, die een hoofbestanddeel van het Japansche bouwland vormen, maken een meer algemeen gebruik van rundvee en paarden voor den landbouw niet mogelijk. Zij worden dan ook beiden meer tot lastdieren gebezigd. De landman verzorgt zijn rund als een beminde huisgenoot tot aan zijnen dood toe en behandelt het goed. Hij betreurt het gestorvene en geeft het aan de Intas om het te begraven.

Een Japansche tuin.

Het bergland van Japan.

Japansche kunstwegen. — Japansche eigenaardigheden. — Vogels in het vrije veld. — Bosschen aan den voet van het gebergte. — Moerassig land. — Kraanvogeljagt. — Kreupelhout op de heuvels. — Fazanten. — Amphibiën. — Woud in het hoogere gebergte. — Vogelwereld uit de bergwouden. — Houtteelt. — Houtverbruik. Naaldhout. — Verschillende soorten van constructiehout. — Wild. — Pelsdieren en Roofdieren. — Medicinale planten. Japansche alpenflora. Wild der Alpen. — Rijkdom aan delfstoffen. — Bergwerken. — Aanleg van tempels. — Japansche tuinen. — Natuurdienst.

Na deze beschouwing van het bouwland en de tuinen der Japanners maken wij in den geest een uitstapje in de bergachtige streken van het eilandenrijk. De wegen daarin zijn meestal in goeden staat. Reeds in

oude tijden, in het jaar 250 van onze tijdrekening werden hier kunstwegen aangelegd. Ook de zijwegen zijn gewoonlijk uitmuntend onderhouden. Nadat de weg gelijk gemaakt en aan beide zijden van sloten voor den afvoer van het water voorzien is, bedekt men hem eenige duimen hoog met eene laag kleine steentjes en mijnstof en geeft hem door opgeworpen en vastgestampd zand de noodige gelijkheid en duurzaamheid. In het gebergte zijn met groote moeite trappen uitgehouwen, over de meeste rivieren ook bruggen van cederhout (*Cupressus japonica*), olmenhout (*Ulmus Kejaki*) of levenshout (*Thuja Hinoki*) geslagen. De houten pijlers staan dikwijls op steenen fundamenten. Een der langste en daarom meest beroemde bruggen is die van Okasaki, die eene lengte van 1200 voet bezit. Hooger op in het gebergte, waar de handelsreizigers en de transporten handelswaren niet komen, zijn de wegen ook minder goed. De jager, de houthakker en de vrome pelgrim trekken langs hangende bruggen over gapende afgronden, in wier diepten wolken boven schuimende bergstroomen zweven. Even als zulks de Singalesche bedevaartganger bij de beklimming van de Adamspiek op Ceylon doet, klemt hij zich ook op sommige plaatsen bijv. bij den krater van den Foesi-Jama vast aan ijzeren ketens, die in het steile rotspad gesmeed zijn. Ja, op sommige plaatsen vervangt een gespannen touw met eene daaraan hangende mand, de plaats van een pad over bergkloven en stortbeken.

Bijna alle wegen zijn aan beide zijden door boomen ingesloten, waarvan er velen, ten gevolge van den meer dan honderdjarigen vrede aanzienlijke afmetingen verkregen hebben en voor den reiziger eene aangename schaduw opleveren. In de vlakten strekken zich lanen van kersenboomen vele mijlen ver uit, in het gebergte komt meer naald- en werkhout voor. Voor de zekerheid der wegen bij regen en bij overstromingen is gezorgd door dijken, waterleidingen, sluizen, enz. Aan de scheidingspunten der wegen zijn wegwijzers geplaatst, van mijl tot mijl zijn aan weerszijden van den weg heuvels opgeworpen en hierop hetzij dennenboomen of de oostersche celtis geplant. De afstanden van de voornaamste steden des lands is daarbij opgeteekend. Kortere einden van den weg worden door opgezette steenen aangegeven. De Japansche mijl of ri is iets grooter dan eene halve geographische mijl, 28,20 ri zijn gelijk aan ééne graad van den evenaar of 15 Duitsche mijlen.

Bij het drukke verkeer, dat in het land heerscht, heeft het schrandere volk reeds sedert lang instellingen, die wij in Europa eerst sedert de laatste jaren kennen. Reiskaarten toonen alle wegen des rijks naauwkeurig aan, reisboeken beschrijven de belangrijkste punten in de nabijheid van den weg,

geven de namen der beroemdste bergen aan, maken opmerkzaam op de voornaamste bedevaartsplaatsen en andere merkwaardigheden, bevatten regels over het weder, tafels voor eb en vloed, verschillende maten en buitendien altijd een zonnewijzer, in de gedaante van papierstrooken, die men kan opzetten.

Op onze reis valt het ons op, dat men steeds naar de linkerzijde uithaalt, zoo als onze voertuigen zulks naar de rechterhand doen. Dit herinnert ons aan het oude gezegde, dat de oosterling de tegenstelling van den westerling is. De Japanner draagt zwart ondergoed, zoo als wij wit; hij snijdt met het scherp van zich afgekeerd en heeft zijne instrumenten daarnaar geslepen, zoo dat een Europeaan daarmee niet goed kan omgaan; hij wenkt met den rug van de hand naar het gelaat gekeerd, enz.

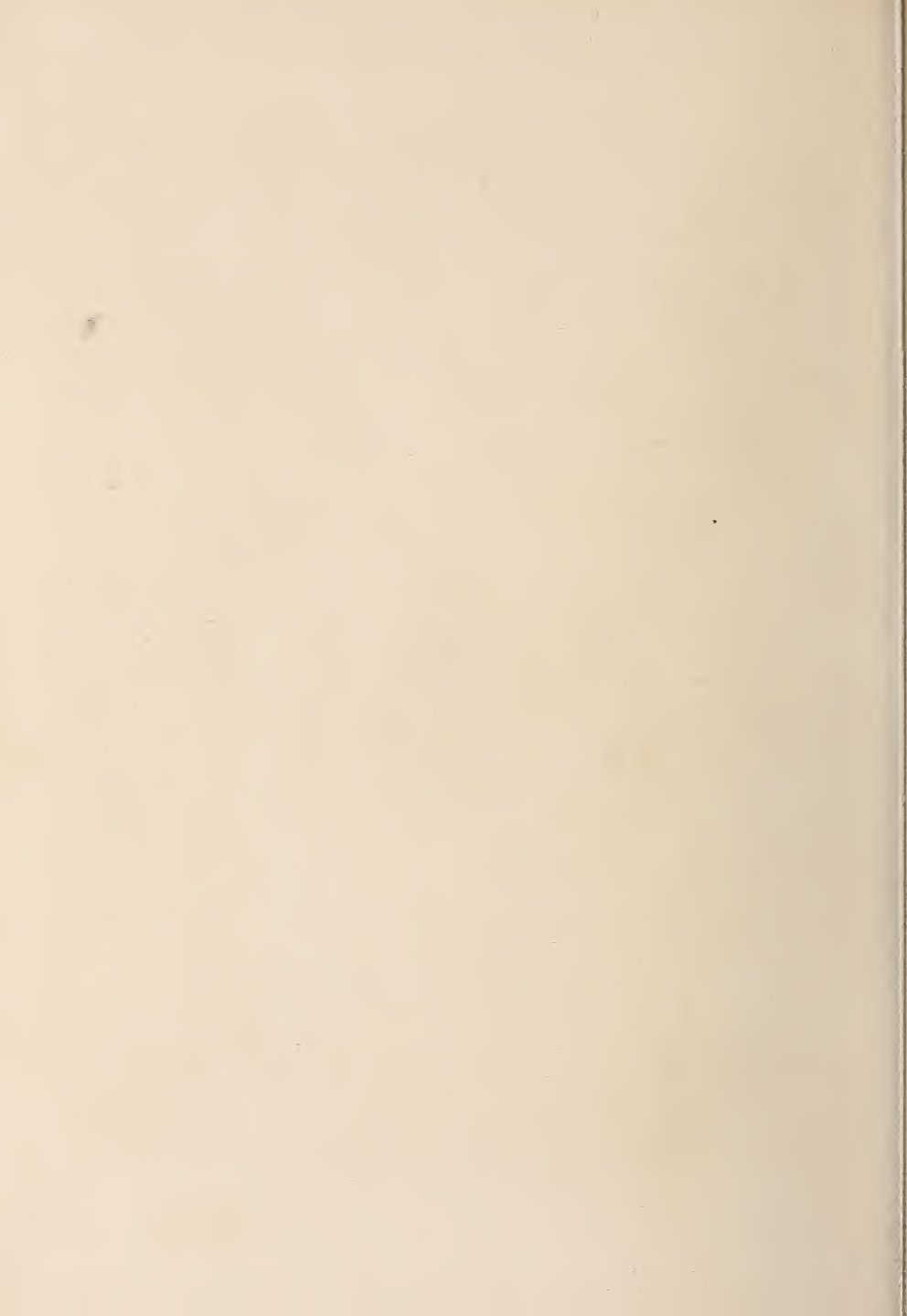
De vogels, die wij onderweg zien hebben allen vormen, die veel aan onze inlandsche vogels herinneren. De Japansche keep (*Fringilla montifringilla*) en ringmusch (*Fr. montana*), eene soort van gorsen (*Emberiza aureola*), van maan-lijsters (*Turdus varius*) en kwikstaarten (*Motacilla lugubris*) gelijken veel op de onzen, ja sommigen stemmen geheel daarmee overeen. Zoo verhuist bij voorbeeld de algemeen bekende ekster van het vasteland van Azië over Dschaosie naar de Japansche eilanden, waar zij echter den naam van raaf van Korea draagt. Nevens haar verrast ons echter de blaauwe Japansche ekster (*Corvus cyanus*) en eene soort van kaauw (*Corvus tauricus*). Op de akkers herinnert ons de Japansche leeuwerik (*Alauda japonica*) aan onze welbekende veldzangers.

Eindelijk komen wij dieper in het gebergte, langs de tot aan den top bebouwde hoogten en heuvels. Het land schijnt ons toe een groote, zorgvuldig onderhouden tuin te zijn. Katoen (*Gossypium indicum*) rijpt op de heuvels hare zaadkelken, de papaver opent zijne purpurroode bloemen naast de lichtroode bloemen van den saffloers. In de lente zouden wij het koolzaad (*Brassica orientalis*) in goudgeelen dosch hebben aangetroffen, nu zijn de hulzen bijna rijp genoeg om inge oogst te worden. Koolzaadvelden wisselen af met aanplantingen van hennep en theestruiken met de verw-boekwijf.

De weg begint steiler te worden. Aan den voet van het gebergte begroet ons een vriendelijk bosch van loofhout, bewoond door tjilpende fraai gevederde vogels. De camelia, die wij kennen als een armlang gewas uit onze broeikassen en kamers, vormt hier prachtige struiken van 20 tot 25 voet hoogte, wier stammen 6 tot 8 rijnl. duim in middellijn hebben. Tusschen hunne donkergroene, glanzende bladeren schijnen de talrijke roode bloemen

Hangende brug van Kuwa bij Simoda.

door. Deze zijn slechts enkel vijfbladig en gewoonlijk half geopend. Bij eene andere verwante soort (*Camellia Sasanqua*), die hier eveneens voorkomt, zijn de bloemen lichter van kleur en geheel geopend. Onder de boomen vindt men verschillende soorten uit de familie der katjesdragenden: elzen (*Alnus Harinoki*), wilgen (*Salix Kawajanagi*), verschillende soorten van sassafras (*Sassafras praecox*, *S. Thunbergii*, *S. glauca*) doen zich opmerken. In den humusrijken grond, vindt men langs de beken eene soort van kalmus (*Acorus gramineus*) en de aäronskelk (*Arum ringens*) laat zijne breede klokvormige bloem uit een bos saprijke groote bladeren te voorschijn treden. De vochtige rotswand draagt op een zacht kussen van mos de *Chrysplenium Iwabotan*, de *Sium decumbens* stijgt tot in het bed der beek en wordt door de schildvormige koekoeksbloem (*Cardamine scutata*) omgeven. Op droogere plaatsen zien wij het hongerkruid en het bingelkruid (*Mercurialis perennis* var. *japon*). Waar de bron in een schaduwrijk dal loopt, vormt hij met andere beken gemeenschappelijk eenen spiegelenden vijver. Bamboesriet, hengelriet (*Arundo nitida*), cypresgras (*Cyperus Kajatsuri*) omzoomen de oevers, *Sparganium Osaka Katsuri*, *Zizania palustris* en *Leersia hispida* staan in gezelschap met rietpluimen en de stille oppervlakte van het water wordt bedekt met zeerozen en soorten van *Euryala*'s en hunne witte en rozenroode bloemen wedijveren in fraaiheid met de beroemde lotusbloem. Hier wemelt het van amphiënen van allerlei aard. De groene kikvorsch troont kwakend op de witte plomp, langs den oever kruipt de grijze pad en de reuzen-salamander (*Salamandra maxima*), die ons met zijn vier voet lang afschuwelijk ligchaam onwillekeurig aan de gedaanten van antiluviaansche tijdperken doet denken. Een aantal kleinere soorten van salamanders (*Salamandra unguiculata*, *S. subcristata*, *S. naevia*, *S. nebulosa*) komen meer overeen met de soorten, die bij ons bekend zijn. Hier en daar vinden wij ook eene zoetwater-schildpad (*Emys palustris* var. *japon*), die zich langzaam over den moerasgrond beweegt. In het riet zijn fraaije eenden en andere watervogels. Hier komen dan ook de Japansche vorsten jagen. Wij verbeelden ons eensklaps in den middeleeuwschen tijd van ons eigen vaderland verplaatst te zijn. De Sjoogoen nadert te paard, omgeven van eenen stoet feestelijk opgetooide heeren en talrijke dienaars. Sommigen houden de gekoppelde honden vast, anderen dragen geblinddoekte afgerigte valken op de vuist. Nu jagen de honden den schuwen kraanvogel op, de jager neemt het kapje van den valk af en toont hem het wild. In doodsangst stijgt de kraanvogel, om zijnen

vijand te ontgaan, tot boven de toppen der boomen, maar reeds is hij overwonnen en valt doodelijk gekwetst aan de voeten van den vorst neder. Een oud gebruik verplicht den Sjoogoen jaarlijks aan den Mikado eenen kraanvogel te zenden, dien hij eigenhandig geveld heeft. De kraanvogel is een zinnebeeld van geluk en mag eigenlijk slechts door de vorsten en aanzienlijken met valken of met den hoog gedood worden. De Europeaan krijgt geen smaak in het vleesch van dezen vogel; hij vindt het tranig en flauw, voor den Japanner daarentegen is het eene zeer gezochte lekkernij, die bij geen vorstelijk feestmaal mag ontbreken. Een kraanvogel wordt dus met 14 à 25 gulden betaald. Behalve den gewonen kraanvogel (*Grus cinereus*) vindt men nog andere soorten *Grus giganteus* en *Grus monachus*.

Bij het verder stijgen voert ons pad ons nu over eene zonnige helling, die met middelbaar hooge struiken bedekt is. De heesters wisselen spoedig af. Doornige elaeagneën (*Elaeagnus pungens*, *E. crispa*, *E. glabra*) met witachtig glinsterende bladen zijn overheerschend, vijflobbig gebladerde sneeuwballen (*Viburnum dilatatum*) en andere soorten van dit geslacht (*V. erosum*, *V. cuspidatum*) vergezellen ze. Verschillende spiraeas (*Spiraea chamaedrifolia*, *Sp. japonica*, enz.) geven door hunne digte bloesems aan het geheel het voorkomen van een park, wilde hortensias (*Hydrangea virens*, *H. acuminata*, *H. hirta*, *H. Thunbergii*) vermeerderen den bloemensch. De bloesems van deze wilde soorten verschillen op dezelfde wijze van de gekweekte, als wij zulks bij onze tuinbloemen kunnen opmerken, zoo als onze wilde sneeuwbal van den gekweekten verschilt. Alleen de zonnebloemen vertoonen de groote bloemen, wier bloemkroon ten koste harer voortplantingsorganen buitengewoon ontwikkeld is; het meerendeel der bloemen is klein en onaanzienlijk, bezit daarentegen helmknopjes en stempels, die wij bij de hortensia's onzer tuinen te vergeefs zoeken. Naar de verschillende species komen zij groenachtig, rozenrood, witachtig of lichtblauw gekleurd voor. Frambozenstruiken begroeten wij als oude kennissen, insgelijks heesters, die met onze wegedoorns en hagedoorns naauw verwant zijn (*Lycium japonicum*, *Rhamnus Sonoki*, *Crataegus*). Daartusschen zijn echter vormen, die in onze inlandsche flora ontbreken, zoo als (*Styrax japonicum*, *St. scabrum*, *Lespedeza tomentosa*, *L. sericea*, *L. heterocarpa*, *L. stricta*). Een fazant (*Phasianus versicolor*) vliegt met veel gedruisch uit het kreupelhout op. Zijne roodbruine vederen en zijn lange staart schitteren in den zonneschijn als vloeibaar goud. Hij was voor de bessen en het plantenzaad op

deze zonnige plaats gekomen en vliegt nu verschrikt naar het dichtere bosch, waar de hen onder de bescherming van een begroeid rotsblok, door varens verborgen de eijeren uitbroeit, waarvan zij er in het kunsteloze nest vijftien gelegd heeft. Het zijn vooral de bessen der euryastruiken, die deze schoone vogel met zijne geslachtsgenooten (Ph. Soemmeringii, enz.) opzoekt. De goud- en zilverfazanten, zoo beroemd door hunne kleurenpracht zijn in Japan niet inlandsch, maar worden er in groot getal onderhouden.

Flinke hagedissen (*Lacerta tachydromoides*) van een span lengte en donker gekleurd, schieten over den weg; verder vinden wij verwanten van onze zwemslangen (*Tropidonotus Vipakari*), waarvan eene soort (*T. tigrinus*) door tijgervlekken fraai versierd is. Buiten de genoemde en verschillende soorten van het geslacht *Coluber* (*C. conspicillatus*, *C. quadrivirgatus*, *C. virgatus*), die aardig geteekend zijn door donkere strepen in de lengte op eenen lichten grond, bezit Japan ook eene soort van de zeer giftige hartkop-adder (*Trigonocephalus Blomhofii*), die vlug boomen en heesters beklimt en toornig haren vijand te gemoet gaat, zoodra zij gestoord wordt. Zij is verwant met de zoogenaamde »boschwachter,” die de Nederlandsche kolonisten in Suriname onder alle giftige slangen het meeste vreezen.

Op de zonnige rots, die door vele insekten omgeven is, vinden wij de vrolijke skink (*Scincus quinquelineatus*), die met bliksemsnelle sprongen jagt op vliegen en torren maakt. Voorzigtiger, maar des te zekerder klimt de Japansche gecko (*Platydactylus Jamori*) met zijne geklauwde vingers tegen de loodrechte rots op en schrikt den prachtigen, purpur gekleurden bloedvink (*Pyrrhula sanguinolenta*) op, die daar nederzat.

Onze weg wordt steiler, hoe verder wij voortgaan. Lanen van dennenboomen sluiten den weg in, in de porphyrotsen zijn trappen uitgehouwen, — nog hooger vinden wij uitgestrekte bazaltlagen. Het bosch lokt ons tot eene verkwikkende rust uit. Hier, op een ontzettend blok bazalt zittende, zien wij op de boomtoppen van het dal neder, zijn nog door geboomte beschaduwd, en kunnen wij langs de berghelling opmerken, hoe het karakter der Japansche plantenwereld met de verheffing boven den spiegel der zee verandert, tot eindelijk zeer hoog de boomgroei zijne grenzen vindt, de alpenflora begint en eindelijk niets meer te zien is, dan de donkere vulkanische rots, die in weerwil van het vuur in haar binnenste en van de opstijgende rookwolken gedurende het grootste gedeelte van het jaar met sneeuw bedekt is.

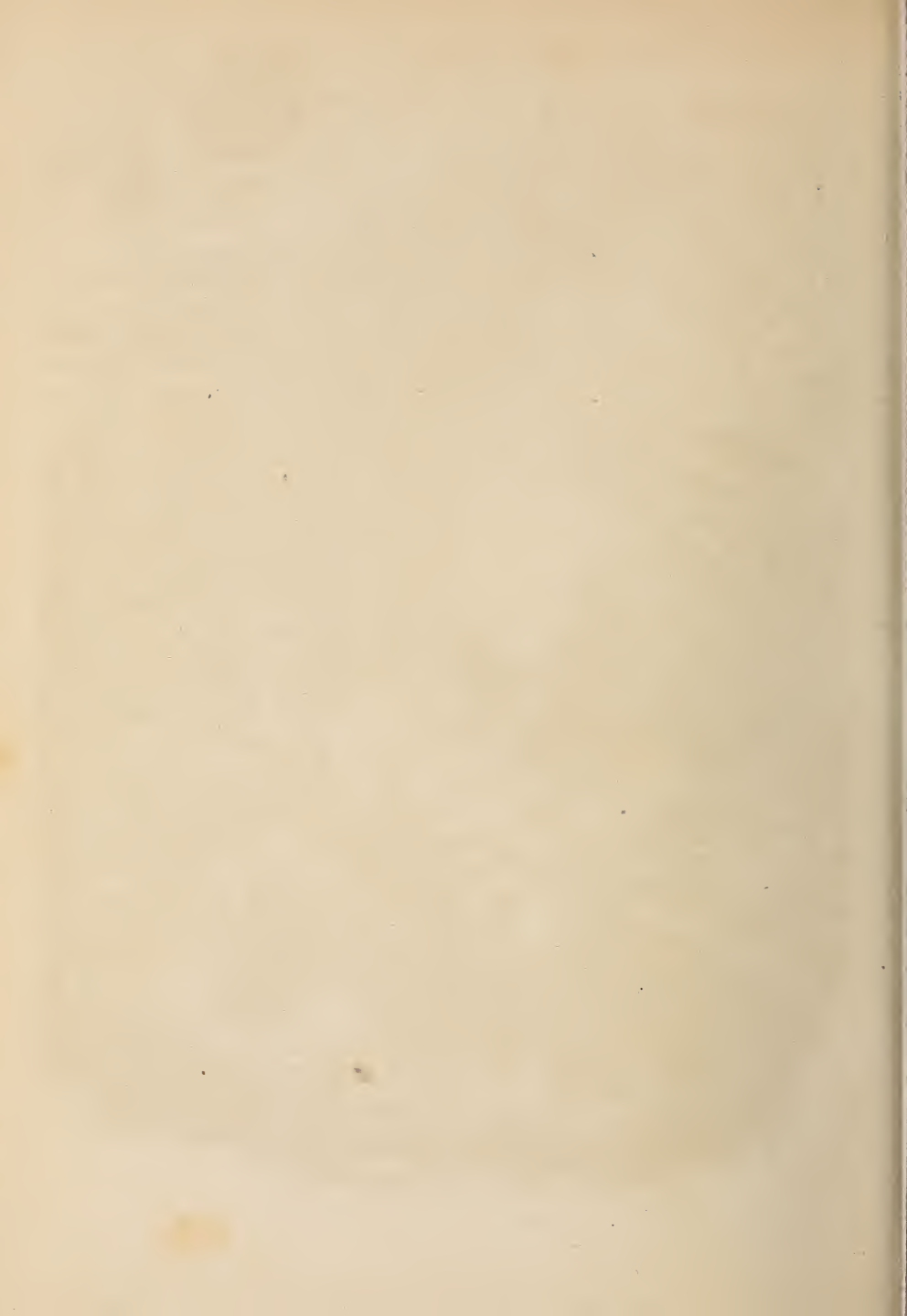
Wij begroeten de verwanten van onzen eik (*Quercus Konara*, *Qu. Nara*; *Qu. serrata*), die door hunne bloemkatjes en hunne napjesvruchten gemakkelijker te herkennen zijn, dan door hun altijd groen laurierachtig loof, welks gedaante veel verschilt van den bij ons bekenden vorm der eikenbladen. Soorten van laurier en eschdoorn met fraai uitgesneden bladen (*Acer septemlobum*) staan met cypressen (*Cyprissus japonica*) en levensboomen bijeen. Het lage hout bestaat uit myrten (*Myrtus laevis*), steekpalmen en araliaceën (*Aralia pentaphylla*, *japonica*, *sinensis*, Mitsde). Als slingerplanten vinden wij verwanten van onzen wijnstok (*Vitis flexuosa*, *V. Jamabuda*) en cissusranken (*Cissus Tsuta*). Braambesstruiken (*Rubus palmatus*, *R. trifidus*, *R. molucanus*) vormen op sommige plaatsen stekelige kreupelbosschen. Eene menigte andere heesters *deutzia*'s, *eurya*'s, sneeuwballen, enz. doen zich door hunne fraai gekleurde of sterkeriekende bloesems opmerken.

In het dichte loover der boomen fluiten meerlen en lijsters (*Turdus daulias*, *pallens*, *chrysolaus*, *cardis*, *sibiricus*, *Orpheus amaurotis*), kweelen meezen (*Parus minor*, *trivirgatus*, *varius*) en geelvinken. Hier nestelen fraai gekleurde tortel- en muskaatduiven (*Columba gelatis*, *ianthina*). Eene daarvan, eene soort van papegaaiduif, welke door de natuuronderzoekers naar *VON SIEBOLD* benoemd is (*Columba Sieboldii*), heeft eene goudgele borst en onderlijf, purpurroode schoudervederen en groenachtige hals- en staartvederen. De langstaartige vliegenvanger (*Muscipeta principalis*) schommelt op de dunne takjes en de groenspecht (*Picus Awokera*, *Kisuki*) hakt met zijnen snavel in de oude boomstammen. Aan de beek laat de waterspreeuw (*Cinclus Pallasii*) haar liefelijk lied klinken, nachtzwaluwen, kat- en oeruilen (*Strix hirsuta*, *fuscescens*; *Otus semitorques*, *scops*) ontbreken ook niet. In de boomtoppen en rotsuithollingen nestelen valken (*Falco tinunculus*), sperwers (*Astur gularis*), wouwen (*Milvus melanotis*) en buizerds (*Butea vulgaris*, *B. hemilasius*, *pyrrhognys*), terwijl de kleinere klauwieren (*Lanius bucephalus*) zich in het struikwerk ophouden.

De vogelwereld van Japan bezit behalve deze nederig gekleurde zangers van het noorden, talrijke zuidelijke vogels, die door de pracht van hunnen vederdos uitmunten. Behalve de bovengenoemde vliegenvanger worden nog eene andere soort van dit geslacht (*Muscicapa melanolenca*) geprezen over hare lichtblauwe kleur, waarbij de buik wit en de borst donker zwart is. *Muscicapa narcissina* is geel, zwart en wit. Zeer fraai vertoonen

Japansche planten en vogels.

zich ook de nachtegaalzangers (*Lus cicola*). *L. cyane* is koornbloemblaauw, *L. Komadori* lichtblaauw, *L. aurea* heeft eenen goudgelen buik en witte strepen over de zwarte vleugels. De bloedvink (*Pyrrhula sanguinolenta*) is prachtig purperrood, de vleugels en de staart zijn zwart en wit gestreept. Het geslacht der gorzen (*Emberiza elegans*, *variabilis*, *rutila*, *fucata*, *rustica*, *cioides*, *personata*, *sulphurea*, enz.) is rijk vertegenwoordigd en onderscheidt zich door eene voorheerschende gele kleur.

Op de voorgaande afbeelding hebben wij voor onze lezers eenige takken van Japansche gewassen bijeengevoegd en daarbij twee der merkwaardigste vogelgestalten geplaatst. Fig. 1 is een tak van *Eriobotria japonica*, 2 een tak met vruchten van de dikwijls genoemde *Prunus mume*, fig. 10 is een bloeiende tak van denzelfden boom, fig. 3 een bloeiende tak van *Styrax japonica*, 4 een tak met vruchten van de *Quercus glabra* en 5 een van de *Quercus caspidata*, 6 de Japansche citroen (*Citrus japonica*), 7 *Wisteria japonica*, 8 *Styrax Obbassia*, 9 bloeiende tak van *Paulownia imperialis*, 11 *Boymia rutaecarpa*, 12 *Euscaphis staphyloides*, 13 *Tethranthera japonica*. In het midden van onze afbeelding hebben wij de Japansche blaauwe ekster (*Corvus cyanus*) voorgesteld, op den voorgrond de fraai gestaarte vliegenvanger (*Muscipeta principalis*), waarover wij reeds gesproken hebben.

Volgens eene oppervlakkige schatting zal wel $\frac{5}{21}$ van de oppervlakte van Japan uit bosch bestaan, vooral de hoogere bergen en vulkanen. Hoewel de Europeaan in het hooge gebergte het geluid der schellen, het geloei der koeijen, het geblaas der schapen en het vrolijke gezang der herders mist, zoo is juist dit gemis van veeteelt zeer voordeelig voor de Japansche houtvesterij. Geen opkomende zaadkorrel wordt door het vee vertrapt, geen jonge boom door eene snoeplustige geit vernield. Hoewel het verbruik van hout in Japan buitengewoon groot is, zijn om de gemelde reden de bosschen toch meest in goeden toestand. Bijna alle huizen zijn alleen uit hout gebouwd; jaarlijks hebben de scheepsbouw en de brugbouw een groote toevoer van goede houtsoorten. Tevens wordt het hout als brandstof algemeen gebezigd en als houtskool naar afgelegen plaatsen en moeilijk toegankelijke streken verzonden. De talrijke porseleinfabrieken en de pannbakkerijen hebben er ook aanzienlijke hoeveelheden van noodig. De gezamenlijke waarde van de bosschen uit Japan wordt op 2400 millioen gulden geschat.

Het verbruik aan timmerhout wordt nog aanzienlijk vermeerderd door de talrijke branden, die geheele plaatsen in asch leggen en door de typhons, die talrijke schepen en schuiten vernielen. De houthandel is daarom voor het land van het uiterste gewigt en wordt gedeeltelijk daardoor bevorderd, dat sommige gewesten zekere houtsoorten uitsluitend bezitten en in de vlakke bouwlanden het hout zeer zeldzaam is. Het timmerhout wordt gewoonlijk op de plaats zelve op eene bepaalde wijze bewerkt. De eigenaardigheden van de Japansche burgerlijke bouwkunde zijn hier zeer voordeelig voor de werklieden. Niet alleen worden, zoo als reeds bij PERRY's reize verhaald werd, de huizen bepaald naar het aantal der gelijk groote matten en hebben zij dus eene bepaalde betrekkelijke grootte, maar ook zijn door bijzondere wetten en door het gebruik de afmetingen van vensters, kozijnen, deuren, deurstijlen, enz. voorgeschreven, zoodat een venster, dat in de gebergten van Fakone in het midden van Japan vervaardigd is, naauwkeurig in een huis te Nagasaki past. De woningen zijn tamelijk duur. Voor ongeveer 30 jaren kostte eene armoedige, met stroo gedekte hut 45 à 63 gulden en het huis van eenen middelmatig gegoeden landbouwer 5000 à 7000 gulden. Het naaldhout, waarvan Japan 30 verschillende soorten bezit, levert het meeste hout voor het bouwen van huizen. Naarmate van de meer noordelijke of zuidelijke ligging, van de verheffing boven den zeespiegel doen zich andere geslachten van deze familie voor. Zoo vormt op Kioe-Sioe de sparbladerige cipres (*Cupressus squarrosa*) vooral in het landschap Figo en op de bergen van Soekajama tot 30° noorderbreedte zeer uitgestrekte bosschen, is daarbij echter slechts een lage boom. De meest gewone pijnboom is de zoogenaamde Japansche den (*Pinus japonica*), die met *Pinus Massoniana* digte wouden van den voet der bergen tot op 1800 voet boven de oppervlakte van de zee vormt. De stammen zijn 40 à 50 voet lang en even als bij onze den regt en dik. De laatstgenoemde komt tot op 3000 voet en heeft waterpas uitgespreide takken. Op de uiterste grens van zijn gebied is deze boom tot eene onaanzienlijke struik ingekrompen. De levensboom (*Thuja dolabrata*) is op Nippon een der beste boomen voor werkhout, een naauwe bloedverwant daarvan met hangende takken (*Thuja pendula*), die niet grooter dan een heester wordt, komt veelvuldig in de parken voor. De *Pinus Araragi* heeft veel overeenkomst met de Canadische den, de *Pinus firma* daarentegen meer met onze den. De *Cunninghamia sinensis*, eigenlijk oorspronkelijk uit China, wordt in Japan veel gekweekt. De Japansche cederboom (*Cryptomeria japonica*) vormt in het zuidelijke gedeelte van het land

aanzienlijke bosschen, meestal op eenen vochtigen bazaltgrond bij eene hoogte van 500 à 1200 voet boven de oppervlakte der zee. De stammen zijn 60 à 100 voet hoog en 4 à 5 voet in middellijn en de geheele boom bezit eenen schoonen pyramidevormigen groei. Het hout wordt door zijne digtheid en witheid zeer geschikt als werkhout. Taxisboomen komen in verschillende soorten voor (*Taxus cuspidata*, *umbraculifera*, *tardiva*, *pedunculata*). De bessen van eene soort (*T. nucifera*) worden gegeten. Ook vindt men verschillende soorten van podocarpus (*P. nageia*, *T. japonica*, *T. koraiana*, *T. macrophylla*), die fraaije dikke boomen vormen.

De aanzienlijken stellen er eene eer in, het inwendige hunner woningen met paneel- en snijwerk uit kostbare houtsoorten te versieren. Het hout van *Cryptomeria japonica* is daarvoor zeer gezocht

Indien op onzen togt in het gebergte zich een Aino-jager bij ons voegde, zouden wij welligt door hem nog vele belangrijke mededeelingen over het gebruik der boschgewassen verkrijgen. Hij zoude ons misschien *Benthamia japonica*, wier aardbezie-achtige vruchten een smakelijk voedsel vormen, toonen of de zonderlinge *Hovenia dulcis*, wier vruchten wel is waar oneetbaar zijn, waarbij echter de bloem- en vruchtsteel saprijke lichamen worden, die eenen aangename zoeten smaak bezitten; of wel de *Aralia edulis*, wiens wortel eetbaar is. Misschien zouden ons de bloesems ontspruiten. Zij dienen den eenvoudigen bergbewoner insgelijks tot spijsze. Wij worden daarentegen gewaarschuwd voor de giftige bessen van *Skimmia japonica*. Wij ontmoeten arbeiders, die den bast der lindenboomen afschillen, om daaruit touwwerk te draaijen. Hij toont ons de *Magnolia hypoleuca*, waaruit hij zijnen pijlkoker vervaardigd heeft, de taxis (*Taxus cuspidata*) uit wiens takken hij zijnen veerkrachtigen boog maakte. Uit het hout van eenen palmboom maakt de Aino die zonderlinge pijlen, die bij het doorklieven van de lucht een huilend geluid maken en waarmede eens de Hunnen en Tartaren de volken van Europa angst aanjoegen. Aan het vooreinde is de pijl uitgehold en heeft hij zijdelingsche openingen even als de bromtollen van onze knapen. Wij leeren de verschillende soorten van berkenboomen kennen, met wier bast de Aino's op Krafto hunne hutten bedekken en waaruit zij hoeden, doozen en fakkels maken, de elzen met wier bast zij rood verwen, eene soort van moerbezie (*Morus indica*) waaruit zij sneeuwschoenen vervaardigen. Op de noordelijke eilanden bouwen de Aino's hunne hutten gewoonlijk met het hout van eene soort van den *Abies ezoënsis*, terwijl zij suiker uit eene soort van eschdoorn maken. Uit

de papenmuts (*Evonymus*) maken zij vaten om water te scheppen, uit de stammen van de *Catalpa* of *Paullownia* hollen zij 50 voet lange kano's uit, terwijl het hout van *Quercus dentata* zeer geschikt is voor scheepsgereedschappen. Ook het hout van den laurier (*Laurus*) wordt voor den scheepsbouw gebezigd, daar het eene aanzienlijke lengte bereikt en vooral in de nabijheid van het strand groeit.

Hovenia dulcis.

Ten slotte werpen wij eenen blik op het wild der Japansche bosschen, De jacht en de visscherij waren van oudsher de hoofdbezigheden der oorspronkelijke inwoners en nog tegenwoordig bestrijkt de Aino zijne pijlen met het giftige sap, dat hij uit den wortel van den monnikskap (*Aconytum*) getrokken en met eene soort van langbeenige spinnen (hooiwagens, *Phalangium*) vermengd heeft. Indien hij het wild met dat wapen kwetst, dan stolt het bloed reeds na eenige minuten en stroomt bedorven uit den bek, de neus en de ooren. Kwetst hij zich zelve, dan gebruikt hij als tegengif eene zalf uit loodwit en uijensap bestaande, nadat hij het wild vleesch, dat dadelijk na de verwonding ontstaat, door diep uitsnijden verwijderd heeft.

De Japansche haas (*Lepus brachyurus*) heeft slechts de grootte van onze konijnen, daarbij eenen zeer korten staart en korte ooren; op den rug is hij roodbruin, aan de keel en den buik daarentegen wit. *Lepus nigricollis* ontleent zijnen naam aan de zwarte kleur van zijnen hals. De kop is eveneens zwart gespikkeld en de rug zwart gestreept.

Het Japansche hert (*Cervus Sika*) is een derde kleiner dan het gewone Europeesche hert; zijn gewei is bijna regt en draagt slechts vier takken, waarvan er twee naar boven en voren, de andere binnenwaarts gerigt zijn. Ook is het hert iets donkerder gekleurd dan het edelhert.

In het zuidelijke gedeelte van het land komt hoewel zeldzaam, eene apen-

soort (*Inuus speciosus*) voor, die verwant is met de apen aan de rotsen van Gibraltar. In hunne jeugd zijn zij isabelkleurig, in hunnen ouderdom van boven okerbruin, van onderen donkergrijs; de handen zijn zwart en het haar lang, zeer zacht en fijn. Ook eene kleine relmuis (*Muscardinus elegans*) klimt even als het eekhoortje van struik tot struik. Het haar is grijsachtig bruin met eenen donkeren streep op den rug. Onder de insecten vretende dieren bezit het rijk eene soort van spitsmuis-mol (*Urotrichus Salpoides*), die slechts in bergachtige streken voorkomt en geene molshoopen maakt. Behalve verschillende soorten van vledermuizen (*Vespertilio macrodactylus*, *V. Molossus*, *V. abramas*, *V. Akokomuli*) komt hier ook een vliegende hond (*Pteropus pselaphon*) voor.

Wij hebben reeds van den vos gesproken; door de meer afgelegen bosschen dwaalt ook een wilde hond »Nippon» genoemd, die veel overeenkomst met den Newfoundlander heeft. Hij heeft de grootte van eenen herdershond, is sterk en krachtig gebouwd, heeft eenen breeden kop en een' spitsen bek. Hij heeft lang, vaal haar en eenen langen, pluimachtigen staart. Eene soort van groote honden loopen met geheele scharen in de straten van Jeddo rond. Deze moet wel onderscheiden worden van den Japanschen wolf (*Canis hodophylax*). Deze is korter en krachtiger dan de gewone wolf en heeft eenen langeren snuit, even als een windhond. De grondkleur van het haar is grijs, echter zijn de uiteinden der rugharen zwart. De meest gewone soort van wilde honden in Japan is de marterhond (*Canis viverrinus*), die door de inboorlingen tot het eetbare wild gerekend en veel gegeten wordt. Even als de vos graaft hij holen in de boschachtige bergen, waaruit hij des nachts te voorschijn komt om wortels of vruchten te verteren. Eene andere soort van marterhond (*Canis procynoides*) wordt zeer geroemd om zijn lekker vleesch; hij verschilt van de overige honden daarin dat hij uitsluitend vruchten eet en met buitengewone behendigheid in de boomen klimt. Zijn gelaat heeft een zonderlinge uitdrukking, door eene brilachtige teekening om de oogen.

De Japansche marter (*Mustela melampus*) heeft een vaalgele kleur, de rug en de flanken zijn eenigzins roodachtig, terwijl de pooten geheel zwart en de kop zwartbruin is. In grootte en gedaante heeft hij veel overeenkomst met het Siberische sabeldier; alleen is de staart wat korter. Ook de gewone wezel is in Japan zeer veelvuldig. De visch-otter (*Lutra vulgaris*), door de Japanners *Kawa Oeso* genoemd, vormt eene eigenaardige tusschensoort, tusschen den Europeschen en den Noord-Amerikaanschen vorm van dit dier.

Hij is op den rug bruiner dan de onze; de buik, de borst en de keel daarentegen zijn grijsachtig. Hij bewoont niet alleen de oevers der meren en rivieren, maar gaat tot aan zee waar hij aan het strand jacht op visschen maakt. Eene otterhuid wordt met 5 à 7 gulden betaald. De Aimo's zijn even geschikt in het vangen der otters als in het villen en toebereiden der huid. Zij snijden eerst het vel aan den snuit open en trekken het dan over het geheele dier terug, zonder door opensnijden het pelswerk te beschadigen. De ledige huid wordt met aluin, asch en zout gevuld en voorloopig in de lucht gedroogd.

Bij de jagten der Ainos speelt de Japansche beer (*Ursus tibetanus*) eene groote rol. Hij houdt het midden tusschen den Maleischen en den langsnuitigen beer, is sterk en ineengedrongen gebouwd, terwijl zijn gelaat door den vorm van den neus bijna de uitdrukking van eene hondenphysionomie verkrijgt. De ossen zijn zeer groot, de vacht zwart en op de borst met eene witte vlek geteekend. In den herfst vieren de Ainos op Jesso jaarlijks het Osmiafeest, waarbij de kop van eenen pas gedooden beer een noodzakelijk voorwerp is. Buiten het dorp wordt eene houten hut opgeslagen en in den haard met boomtakken gedekt. Aan den wand hangt de genoemde beerenkop met de wapens en andere kostbaarheden van het hoofd. Heilige wilgentakken zijn binnen en buiten de hut aangebragt en op den grond liggen matten om op te zitten. Eene soep van beeren vleesch opent het feestmaal en als de saki de gasten vervrolijkt heeft, wordt er gezongen en gedanst.

De bosschen van Japan zijn rijk aan gewassen, wier sappen de inlandsche geneesheer tot genezing van ziekten en versterking der levenskrachten gebruikt. De artsennyboeken tellen ongeveer 1000 verschillende eenvoudige geneesmiddelen (*Simplicia*) op, die door de apothekers te koop worden aangeboden. De laurierstruiken, bijv. *Cinammomum daphnoides*, *Tethranthera japonica* leveren specerij-achtige, vlugtige oliën, *Euscaphis staphyleoides* biedt in zijne bittere, zamentrekkende schors een middel tegen dysenterie aan, de wortel der *Paederi* een braakmiddel, de bessen van *Kadsura japonica* als een middel tot bevordering van den haargroei, de wortel van *Smilan chinense* gaat voor een zoogenaamd bloedzuiverend middel door, *Celastrus Orixia*, *Paeonia Mountan*, *Jasminum nudiflorum*, *Rumex Madaiva* en vele anderen worden gebruikt. Ook dierlijke stoffen worden in den apotheek gebezigd. In alle winkels worden gedroogde hagedissen te koop geboden, die bij longziekten heilzaam moeten werken en fijngestampd bij de kinderen tegen den worm gebruikt worden. De bladen van

Fagara piperita worden fijngestampd en met rijst tot eene pap gemaakt, die in plaats van Spaansche vliegen gebruikt wordt.

In den geest vervolgen wij onze wandeling door het gebergte en komen in de reeds genoemde naaldbossen. Op den grond zien wij verwanten van onze boschbessen (*Vaccinum ciliatum*, *V. bracteatum*, *V. hirtum*), alsmede *Andromeda Dodan* en alpenrozen (*Azalea japonica*). Wij bereiken de grens van den boomgroei; slechts laag struikwerk komt voor en ten slotte bloeijen nog slechts enkele alpenbloemen tusschen de mét mos begroeide rotsen. De meeste hoogere toppen van de eilanden zijn deels werkzame, deels uitgedoofde vulkanen. De kloven en spleten, de loodrechte afgronden door bazalt- en trachyt muren gevormd, maken de hoogere gedeelten van het gebergte moeilijk genaakbaar, zoodat die ook zelden bezocht worden. Hier houdt de Japansche geit-antiloop (*Antilope crispa*) haar verblijf, komt echter betrekkelijk weinig voor. Het fraaije dier heeft een kort ineengedrongen ligchaam met eenen dunnen hals, een klein hoofd en een zeer smal snuitje. De ooren zijn opvallend groot, de pooten lang en dun. De staart gelijk op een kort, dun geitenstaartje. De horens staan al dadelijk zeer ver uit elkander en overtreffen de ooren in lengte; zij zijn slechts zacht gebogen. Aan het hoofd zeer dik en gegroefd, worden zij spoedig dunner en glad. De lange hoeven zijn zeer scherp aangepunt en uitstekend geschikt voor het klimmen. Het grove haar is lang en gekruld. Het bovenhaar is zijdeachtig, glinsterend, wit en bruin gekleurd. De snuit, het voorhoofd, de ooren en pooten zijn grijsbruin, de rug bruin. Het dikkere en langere winterkleed is roodachtig bruin. Op de bergen der Aleutische eilanden leeft ook het Argalischaaap (*Ovis Argali*).

De kale rotsachtige gedeelten der bergkammen sporen ons aan, om eenen blik op den rijkdom van Japan met betrekking tot de delfstoffen te werpen. Het vlakke kustland is grootendeels uit steenlagen gevormd, die gedeeltelijk door opstijgende vulkanen van den bodem der zee verheven, deels door de rivieren, die van de bergen afkomen angespoeld worden. Over de geologische samenstelling van dit voorland weten wij betrekkelijk weinig, daar de Japanners zelfs in hunne verzamelingen van naturalien meer op zeldzaamheden en op metaalhoudende steenen letten, dan op de versteeningen, die het onderzoek gemakkelijk maken. In het noorden van het eiland Sikok werd een mammoth's schedel van ruim zes voet lengte gevonden. De Japanners zeggen dat deze versteende overblijfsels aan fabelachtige draken behooren, die in de godenleer eene rol spelen.

Graniet en bazalt komt reeds in de lagere streken hier en daar voor en in de hoogere deelen van het gebergte zijn de vulkanische gesteenten voorheerschend.

De bergbouw en het winnen van edele metalen in Japan vormde gedurende langen tijd de eenige grondslag van den handel, dien de Hollanders met dit rijk dreven. Zij schijnen echter niet beoefend te worden op eene wijze, die overeenstemt met den waarschijnlijksten rijkdom van het land aan onderaardsche schatten. Aan den Japanschen bergbouw ontbreken alle theoretische en wetenschappelijke middelen, waardoor de Europesche in de laatste jaren zoo verbazend vooruitgegaan is. De magneet kende men in Japan zeer vroeg. Reeds in de VIIe eeuw wordt in de jaarboeken van een rad gesproken dat gestadig naar het noorden wijst. Het zilver moet in het jaar 674, het goud in het jaar 649 en het koper in het jaar 708 ontdekt zijn.

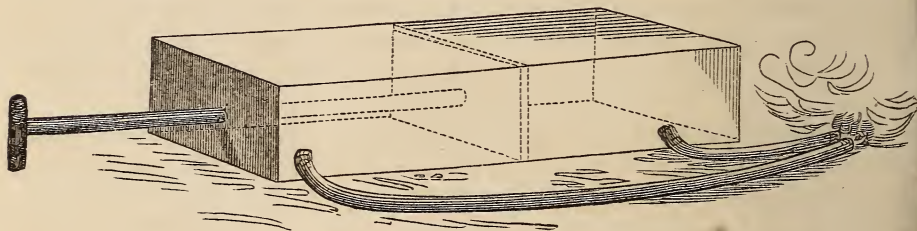
In de eerste eeuw van het verkeer der Europeanen met Japan was het land zeer rijk aan metalen. Volgens oude berigten, uit dien tijd afkomstig muntte men te Nagasaki in het jaar 1706 jaarlijks 6,192,800 kobangs goud of naar onze munt 75,146,940 gulden, verder 112,268,700 tails zilver (227,052,000 gulden) en voor 741,957,588 gulden aan koper. De hooge prijzen der voortbrengselen, die nog tegenwoordig in Japan gelden en waarover wij hierboven bij den huisbouw reeds gesproken hebben, doen nog heden aan groote geldmassa's denken, die in het land in omloop zijn. De aanzienlijke weelde van vele voornamen en rijken doet denken aan eene rijke bron van edele metalen, die misschien uit de schatkist van den Sjoogoen ontspruit en uit de goud- en zilverbijnen van het opperhoofd des lands geput wordt. Volgens de mededeelingen van VON SIEBOLD (1826) waren in Jeddo en Ohosaka groote hoeveelheden gemunt goud en zilver in omloop. Op het eiland Sado en in de gewesten Dewa en Tasima zijn de ertsen der kopermijnen, tegelijk goud- en zilverhoudend. Even zoo is het bekend dat verschillende rivieren in het gewest Tohotomi goudzand medevoeren en in Satoema aanzienlijke hoeveelheden goud gewonnen worden. De vorst van dat gewest betaalt zijne jaarlijksche schatting aan den Sjoogoen met 75 Nederlandsche ponden van dit metaal. Zilver wordt betrekkelijk minder gevonden, heeft dus eene hoogere waarde. Het rijkst is de opbrengst aan koper. De mijnen in het gebergte Beziscan in het gewest Ijo op Sikok leveren jaarlijks 7200 à 8000 pikol (450000 à 500000 Ned. pond), die in Namboe in Mustoe 4000 à 5300 pikol (250,000 à 331,250 pond), de mijnen in Akita en Dewa 6000 pikol (375,000 pond), die uit het Kamegama-gebergte op het eiland

Sado 2000 à 2500 pikol (125,000 à 153,750 pond), dus te zamen ongeveer 20,500 pikol (1,281,250 pond) koper. Het voor den handel bestemde staafkoper wordt uitsluitend te Ohosaka in den voorgeschreven vorm gebragt. THUNBERG beschrijft de daarbij gebruikelijke handelingen met de volgende woorden: »Het huis» zegt hij »waarin men deze bewerking verrigte had eenen omvang van 10 à 12 ellen, en aan eene zijde was een muur in den vorm eener nis opgetrokken. Daarin stond een haard, waarop de erts door middel van kleine blaasbalgen gesmolten werd. Zijwaarts daarvan was een gat ongeveer eene halve el diep uitgegraven. Op dat gat lagen 10 vierkante ijzeren stangen slechts op een vingerbreed afstands van elkander en wel de eene hoek bovenwaarts gekeerd. Daarboven was een stuk zeildoek gespannen en tusschen de ijzeren staven ingedrukt. Naderhand werd hier een paar duim water opgeschud. De gesmolten erts werd met ijzeren lepels uit den haard genomen en in die vormen gegoten, zoodat telkens 10 of 11 staven van $\frac{1}{4}$ el lengte gereed kwamen. Zoodra deze weggenomen waren, ging men voort met gieten, nadat telken male versch water was opgeschud.» Elk dezer staven weegt ongeveer één pikol ($62\frac{1}{2}$ Nederl. pond) in eene kist bijeen-gepakt.

De Japansche munten, vooral de oude, zijn van zeer verschillend gehalte en vorm. Eenige zijn platte, ronde stukken even als de onze, anderen zijn vierkant en anderen ovaal. Even verschillend zijn de ingeslagen stempels. Op eenige gouden munten is het beeld van DAIKOKUS ingedrukt. Dit is de Japansche MERCURIUS, den god van den handel en den rijkdom, die afgebeeld wordt op twee rijstzakken zittende met eenen hamer in de rechterhand en eenen zak in de linkerhand. Behalve gouden, zilveren en koperen munten, heeft men er ook van geelkoper en ijzer. Ook wordt veel gebruik gemaakt van wisselbrieven, vooral in het verkeer met vreemdelingen.

Behalve de genoemde mijnen zijn er op verschillende eilanden van het rijk nog andere werkzaam, wier jaarlijksche opbrengst op 1,250,000 pond berekend wordt. In het land zelf zijn veel koperen gereedschappen en andere voorwerpen van dat metaal in gebruik. Ook wordt er eene groote hoeveelheid van gebezigd voor versieringen aan galerijen en tempels, bruggen en gebouwen, voor kerkelijke voorwerpen en standbeelden. Men kan dus de jaarlijksche opbrengst aan koper wel op 3,750,000 pond schatten. Indien de bewerking van de erts beter geschiedde, dan zou die opbrengst veel grooter zijn, daar men slechts 4 à 5 ten honderd metaal verkrijgt. Staatsmisdadigers worden dikwijls tot den arbeid in de kopermijnen gebezigd.

In vergelijking met de talrijke bevolking wordt er slechts weinig ijzer verkregen; de jaarlijksche opbrengst zal niet veel meer dan eenige honderd duizend centenaars bedragen. Het staafijzer is buitensporig duur vergeleken met het ruwe. Hieruit kan men opmaken dat de zuivering zeer moeilijk en kostbaar is. Het gietijzer kost 7 à 10 gulden per 50 Nederlandsche ponden, het staafijzer 25 gulden en het staal van 36 tot 45 gulden. De nevenstaande afbeelding voert ons in eene Japansche smederij, waarin ons de zonderlinge gedaante van den blaasbalg het meest opvalt. Zoo als op de hier staande gravure te zien is, bestaat zij uit eene kast, waaruit eene luchtpijp naar den haard loopt. De lucht wordt door het heen- en wederkeeren van eenen nauwsluitenden zuiger voortgedreven. Het werktuig kost dan veel meer krachtsinspanning dan de blaasbalgen, die bij ons gebruikelijk zijn. Volgens de opgaven van KÄMPFER vindt men alleen ijzererts aan de grenzen van

Een Japansche blaasbalg.

Mimasaka, Bitsjoe en Bizen, daar echter in groote hoeveelheid. Hoewel het verbruik van dit metaal niet te vergelijken is met dat in Europa, daar men door den hoogen prijs gedwongen is vele voorwerpen, die men bij ons van ijzer maakt, van koper te vervaardigen, zoo worden er toch altijd vele voorwerpen uit gesmeed of gegoten ijzer vervaardigd. Algemeen gebruikt men kookgereedschappen, wapens en gereedschappen van ijzer.

Japan bezit behalve de genoemde metalen ook tin, lood, zwavel, vermiljoen, arsenicum, aluin, salpeter, bruin- en steenkolen. Vroeger maakte men ook goederen uit steenvlas. Puimsteen is geene zeldzaamheid in een land, zoo rijkelijk met vulkanen gezegend. Ook vindt men wit marmer en serpentijnsteen. Op sommige plaatsen komt fijne bergolie uit den grond te voorschijn. Graniet en bazalt leveren uitmuntende bouwstoffen. Zij worden tot reusachtige muren en fondamenteu, tot afgodsbeelden, graf- en gedenkteeke-

nen bewerkt. Het land echter is vooral vermaard door de uitmuntende porseleinaarde, waardoor het mogelijk is de groote menigte van de fraaije bekende porselein voort te brengen. Zelfs de armste Japanner bezit porselein. Ook de pannenbakkerij is zeer ontwikkeld en de pannen zijn meestal fraaijer en duurzamer dan de Europeesche.

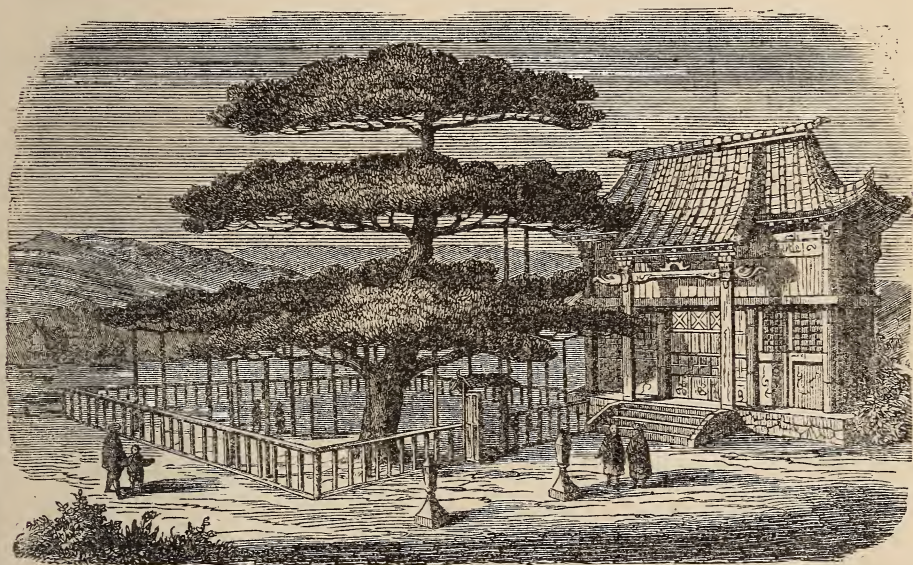
Eene Japansche smederij.

Bij den overvloed van schoone vormen, die de Japansche natuur vertoont en bij den graad van kunstzin, die men aan de bevolking niet kan ontzeggen, is het gemakkelijk te verklaren dat vooral de plantenwereld meer met de godsdienstige beschouwingen en gebruiken verbonden is, dan zulks bij de

volken van het koele Europa het geval is. De Boeddhistische godsdienst bevorderde nog dien aanleg en smolt op eene eigenaardige wijze zamen met de oude Kami-dienst, dat eene natuurlijke godsdienst was.

In de voorgaande hoofdstukken van PERRY'S reize hebben wij reeds dikwijls gewag gemaakt van den smaak, dien de Japanners ontwikkelen bij den aanleg hunner tempels. De monniken wenden zich daar niet tot de regering, om met behulp van wetten en kerkelijke tucht de bevolking tot het bezoeken der godshuizen te noodzaken; in plaats daarvan trachten zij de geloovigen aan te trekken, door al het mogelijke te doen, om de omgeving hunner gebouwen behagelijk en aangenaam te maken. Men kiest steeds de fraaist gelegen plaatsen op, die een schoon uitzigt opleveren. Zoo heeft men in den omtrek van Nagasaki 50 à 60 tempels op de heuvels en bergen gelegen, die zoo veel op elkander gelijken, dat de aankomende vreemdeling in het eerst geheel verbaasd is. Naar allen loopen van den voet der bergen goed onderhouden trappen, die somtijds eene zeer aanzienlijke lengte bezitten en die aan beide zijden door lommerrijke lanen ingesloten zijn. De afzonderlijke tempels trachten elkander te overtreffen door zeldzaamheden, fraaijen aanleg of andere zaken; de inkomsten der priesters worden grooter door het drukker bezoek. Rondom bloeijen prachtige azaleas en camelias, paeonias en leliën, alsmede standelkruiden. De *Celastrus alatus* springt door zijne breed gevleugelde takken op. Volgens het verhaal van THUNBERG planten de trouwlustige Japanners dit gewas voor de deuren hunner huizen om aan te toonen, dat zij eene bruid zoeken. Door een boomtak noodigt men tot de bruiloft uit, even als men door een uitgestrekt bamboesriet den aankomeling waarschuwt, dat er pokzieken in huis zijn. Ook de heerlijke *Gardenia florida* en de *Lagerstromia indica* zijn dikwijls in de buurt der tempels geplant, terwijl *Illicium religiosum* zelden ontbreekt. In de bloemvazen der tempels staan gewoonlijk eenige sterkkriekende takken van den laatstgenoemden boom naast de geachte lotusbloem. Zeer fraaije of geschiedkundig merkwaardige boomen worden zeer in eere gehouden. Bij eenen tempel toont men aan den aankomenden pelgrim eene overoude heilige den (zie de afbeelding op blad. 377), waarvan de overlevering zegt, dat zij door eenen God zelfs geplant is. Hare verbazende, waterpas loopende takken zijn door ouderdom zoo broos geworden, dat zij dreigen te breken en zij derhalve door schoren ondersteund worden. Op de rotsklip, die boven de zee uitsteekt, staat een kersenboom met rozenroode, digte bloesems. Hier hing eens een beminnend meisje hare kleederen op, eer zij zich in de zee stortte, die haren beminde verzwolgen

had. Op eene andere plaats toont de priester aan den geloovige eene bamboes-truik, die ontstond uit eene sedert lang verdorpe hengelroede, die een half-god uit den voortijd in de aarde stak. Eenige dezer tempels zijn beroemd door de talrijke nachtegalen, die zich in het geboomte in de buurt ophouden, andere munten uit door fraai gekleurde eenden, goud- en zilverfazanten en andere fraaije vogels; sommigen onderhouden schildpadden of fraaije visschen in kleine vijvers, andere zijn vermaard door ontelbare glimwormen, die in de nabijheid gevonden worden. Langs de hellingen der bergen waarop de

Japansche tempel met eene heilige den.

tempels liggen, zijn niet zelden parken aangelegd, waarin bruischende bergstroomen watervallen vormen en zwermen zangvogels en andere dieren voorhanden zijn. Ook in bijzondere tuinen, vooral in die van de vorsten, vindt men een smaakvol gebruik gemaakt van de voordeelen, die het land met heuvels en vijvers aan de hovenierskunst oplevert. De afbeelding aan het begin van dit hoofdstuk vertoont ons een gedeelte van eenen Japanschen tuin, die gerust met onze parken kan wedijveren.

Als offerhanden brengt men behalve bloemen, nog vele andere voortbreng-

selen uit de plantenwereld als vruchten, rijst en thee. De oude natuurlijke godsdienst bestaat bij de Ainos en de Japanners nog in talrijke gebruiken, spraakwijzen, enz. Zoo onderscheiden bijv. de Ainos op Jesso hunne grafplaatsen met boomen, waarin zij versierselen snijden. Het heilige teeken is daarbij het zoogenaamde Inao, dat is een wilgenstok, aan wiens boveinde een of twee bosjes spaanders bevestigd zijn. Dit Inao heeft veel overeenkomst met een heilig werktuig, de Hei of Gohei, dat de Japanners op Nippon bij hunne godsdienstoefeningen gebruiken en waartoe zij eenen paal uit het hout van Thuja Hinoki of *Retinispora obtusa* bezigen. Aan het boveinde van dien paal bevestigen zij reepen papier. De Gohei wordt vooral bij de Kami-dienst gebruikt, die sedert overoude tijden met nieuwjaar gevierd wordt, en doet in vele opzichten aan den kersboom denken. Voor dit feest rigten de priesters eene zaal in, die zij Oho tabi tokoro, de verheven rustplaats der reize, noemen. Zij is zeer eenvoudig gebouwd, om aan den eenvoudigen bouwtrant der ouden te herinneren, en bestaat slechts uit ligte bamboesstaken, met een stroodak bedekt en met matten behangen. Aan den gevel van die zaal worden takken van Thuja Hinoki of *Cupressus japonica* gehangen en voor de deur staan twee groene den-nen. In de nabijheid is een vuur ontstoken en met het water, dat daarop kookt besprenkelt men de plaats. Bij dit feest loopt de huisvader door zijne woning en strooit onder de zijnen geroosterde maïskorrels, onder den uitroep: »Booze vijand, wijk van hier! Geluk en zegen kom binnen!»

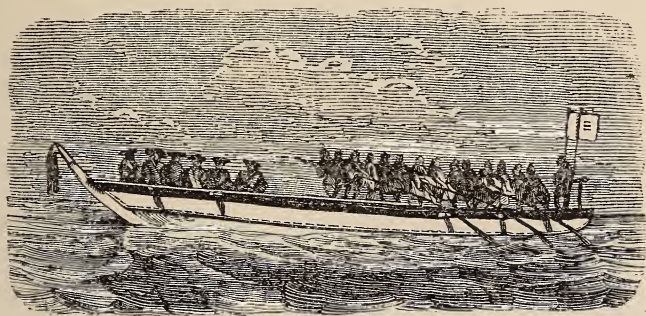
Op den derden dag der derde maand vieren de meisjes en jonkvrouwen het feest der perzikbloesems, ook wel poppenfeest genoemd, iets later de mannelijke jeugd het calmus- of vlaggenfeest. Op den negenden dag der negende maand wordt het goudbloemenfeest gevierd.

Buiten deze algemeene volksfeesten viert men er in bijzondere kringen nog anderen, die gedeeltelijk even zoo aan het natuurlijke leven en aan de afwisseling der jaargetijden verbonden zijn. Zoo viert men aan het hof van den Sjoogoen en den Mikado een feest van het onthaal op boonen, waarmede men den winter kenschetst, als versehe groenten ontbreken. Daarop volgt het aanbrengen der versehe groenten, voorts in de vierde maand het beschouwen der Foesi-bloemen en vermaken onder het loof der Foesi-boomen. Op den vijfden dag der vijfde maand viert men den oogst der heilzame kruiden en voorbehoedmiddelen tegen aanstekelijke ziekten, tot dat in den herfst met het feest van het beschouwen der verdorrende eschdoornbladeren besloten wordt.

KÄMPFER verhaalt, dat een Japansche bestuurder, die in het teeken van

den hond geboren was, het bevel uitvaardigde, dat iedere straat eener stad een bepaald aantal honden moest onderhouden. Hiervoor zijn afzonderlijke stallen ingerigt; de dieren worden goed verzorgd, als zij ziek worden, en worden op de bergen ter aarde besteld. Door de vrouwen worden kleine schootkâtjes gehouden en vertroeteld. Naar den naam te oordeelen, schijnen deze uit China af te stammen, want de Japanners noemen ze Mia, de Chi-nezen Miau.

Zoo als men uit de voorgaande schetsen van de Japansche natuur kan zien, verbergt het land nog talrijke mineralogische schatten, die op de Europeanen schijnen te wachten, om aan het licht te komen en den grooten loop der nijverheid te volgen. Het is te hopen, dat Japan spoedig door zijn verkeer met beschaafde natiën eene plaats in dien rij zal innemen, en dat zal dan geschied zijn, op eene onbloedige wijze, een zeldzaam geval in de wereldgeschiedenis. Dit is de ware lauwerkrans, die PERRY verworven heeft en die wij in den geest op zijn graf plaatsen, waarin voor korten tijd zijn uitgeput ligchaam begraven is.

De latere traktaten tusschen Nederland en Japan.

Brief van Koning WILLEM II. — Pogingen der Nederlandsche regering tot wijziging van het uitsluitingsstelsel. — Traktaat van Januarij 1856. — Additionele artikelen daarop. — Traktaat van Augustus 1858.

Nederland had, terwijl vele andere natiën, zoo als wij gezien hebben, vruchteloze pogingen deden, om toegang tot het Japansche rijk te verkrijgen, het oude handelsverkeer behouden en was bij uitsluiting de eenige christelijke mogendheid waarmede de Japansche regering eenige betrekking had. Mogt het verwijt vroeger aan het Nederlandsche gouvernement gedaan, van alle verkeer van Japan met andere mogendheden te keer te hebben gegaan, niet geheel ongegrond geweest zijn, in onze eeuw toch deed dat gouvernement herhaalde pogingen om het stelsel van uitsluiting, dat in Japan heerschte, te matigen en te doen verdwijnen. Wij vinden daarvan een sprekend bewijs in den brief, dien Koning WILLEM II den 15^{den} Februarij 1844 aan den Sjoogoen schreef en waarin de volgende zinsneden voorkomen:

»Wij hebben den loop der tijden met ernstige aandacht overwogen; het verkeer tusschen de volken van de aarde neemt met rassche schreden toe. Eene kracht, die onwederstaanbaar is, trekt hen tot elkander. Door de uitvinding van de stoomschepen worden de afstanden gedurig verkleind. Een volk, dat bij deze algemeene toenadering in afzondering zou willen blijven, zou met velen in vijandschap geraken. Het is ons bekend, dat de wetten, door de doorluchtige voorzaten van Uwe Majesteit gegeven, het verkeer met vreemde volken naauw bepalen. »Maar,» zegt de wijsgeer, »wanneer de wijsheid op den troon zit, munt zij uit door het bewaren des vredes.» Wanneer oude wetten bij eene strenge handhaving, den vrede zouden storen, dan gebiedt de wijsheid, die te verzachten. Dit, Grootmagtig Keizer, is dan ook onze vriendschappelijke raad. Verzacht de wetten tegen de vreemdelingen, opdat het gelukkige Japan, niet door oorlogen worde verwoest. Wij geven

Uwe Majesteit dezen raad met zuivere bedoelingen, geheel vrij van staatkundig eigenbelang. Wij hopen, dat de wijsheid der Japansche regering haar zal doen inzien, dat de vrede alleen kan bewaard worden, door vriendschappelijke betrekkingen, en dat deze alleen door den handel kunnen gehoren worden."

Hierop gaf de Sjoogoen den 4^{den} Julij 1845 een antwoord, dat bewijst, dat deze openhartige en edele taal ingang gevonden had: »De Koning," dus zeide hij »heeft regels van getrouwe en openhartige mededeeling onder het oog gebragt, woorden van diepen ernst. Hij heeft tevens eene welwillendheid aan den dag gelegd, eenig in haren aard en verheven. Onze Heer is diep bewogen door het besef der redenen. Hetgeen in zijn boek geschreven staat, waagt hij niet naar buiten open te leggen."

Intusschen hadden de gebeurtenissen van 1848, de herziening der grondwet, de plotselinge dood van WILLEM II en verschillende andere oorzaken in Nederland de aandacht der regering zoodanig in aanspraak genomen, dat de Japansche aangelegenheden op den achtergrond geraakten. Zoodra men echter in Amerika tot de expeditie van den Commodore PERRY besloten had, deed zij het noodige om die te doen slagen, zonder daarbij echter de belangen van het land uit het oog te verliezen. In 1852 kreeg de gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië last den gouverneur van Nagasaki uit te noodigen tot het aanwijzen van een vertrouwd persoon, waarmede het Nederlandsche opperhoofd op Desima kon onderhandelen. Dit opperhoofd moest er op aandringén, bij het Japansche gouvernement het uitsluitingsstelsel zoodanig te wijzigen, dat het rijk voortaan geopend zoude zijn voor alle natiën, die tot hertoe met Japan in vrede geleefd hadden. Voor het geval, dat zijn raad zoude ingeroepen worden, bij de onderhandelingen met de Amerikanen, had men het plan van een verdrag bij zijne orders gevoegd. Sommige artikelen daarvan luiden: »de tegenwoordige betrekkingen tusschen Nederland en Japan worden bevestigd, en Nederland deelt in alle voorregten der meest begunstigde natiën. De haven van Nagasaki zal geopend zijn voor de schepen van andere natiën tot het koopen van provisiën en scheepsbehoefden, het herstellen der schepen en het verzorgen der zieken. — De vreemde kooplieden zullen te Nagasaki verblijf mogen houden. — Men zal handel mogen drijven met de bevoorregte Japansche kooplieden der vijf keizerlijke steden Jeddo, Miako, Ohosake, Saihai en Nagasaki.

Met dit ontwerp ging een brief van Koning WILLEM III gepaard, waarbij Zijne Majesteit verklaarde volkomen de moeilijkheden te beseffen, welke de

aloude Japansche wetten op het verkeer met vreemde mogendheden in den weg legden, terwijl hij echter tevens de gevaren inzag, welke het niet voldoen aan de eischen der vreemde mogendheden, na zich zoude slepen. Zijne Majesteit als de vorst, die het beste bekend was met den toestand van Japan, nam dus de vrijheid aan den Keizer een ontwerp voor te stellen, dat kon strekken om vriendschappelijke handelsbetrekkingen te onderhouden met Nederland en met alle overige zeevarende natiën. Deze stukken kwamen in 1852 in Japan aan; het gouvernement aldaar weigerde evenwel een vertrouwd persoon aan te wijzen, voor het voeren der onderhandelingen, waarop het Nederlandsche opperhoofd zich regstreeks tot den gouverneur van Nagasaki wendde. In zijnen brief uitte hij de hoop, dat de vrede van Japan ongestoord zoude blijven, hetgeen Z. M. de Koning der Nederlanden verwachtte, als de Keizer het voorgestelde antwoord op de vorderingen der Amerikanen wilde geven. Indien hieraan gevolg gegeven ware, dan had Amerika in 1854 reeds meer verkregen, dan het zoo geroemd traktaat van PERRY hen gaf.

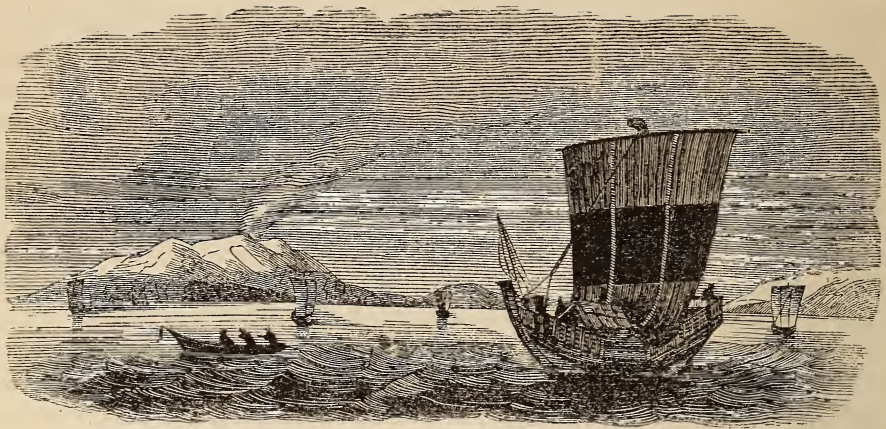
Nadat nu verschillende zaken aan andere natiën toegestaan waren, kon Nederland ook verwachten, dat onmiddelijk alle slagboomen zouden wegval- len, die door de vroegere uitsluitende staatkunde gesteld waren. Het zag zich echter in die verwachting te leur gesteld. De Japansche regering toonde zich geheel ongezind ons eenige meerdere handelsvrijheid toe te kennen, dan ons vroeger reeds verleend was. Zij werd daartoe misschien genoopt, door het denkbeeld van slechts gedwongen concessiën te verleenen of uit een beginsel van reactie. Onze regering deed evenwel billijke eischen, die den 9^{den} October 1855 tot eene voorloopige overeenkomst, den 30sten Januarij 1856 tot een traktaat voerden. De uitwisseling der ratificatie van dit traktaat was bepaald op 16 October 1857. Men maakte van die gelegenheid gebruik tot het vaststellen van eenige additionele artikelen, die gunstiger voorwaarden inhielden, dan tot op dat tijdstip door eenige andere natiën waren verkregen. Daarbij werd onder anderen bepaald, dat Nagasaki en Hakodadi voortaan voor den handel open zouden staan, tien maanden na de dagteekening van de overeenkomst. De vrije handel van particulier tot particulier te Nagasaki werd toegestaan, waardoor de factory te Desima bijzonder in het voordeel werd gesteld. De Nederlanders mochten de gekochte goederen met vreemde gouden en zilveren munten betalen, zij mochten zich binnen eene gestelde grens vrij bewegen en de christelijke godsdienst binnen hunne gebouwen en op hunne begraafplaatsen uitoefenen. Wat hunne twisten en oneenigheden onderling betreft, zouden zij aan de rechtspraak hunner ambtenaren onderworpen zijn,

zonder eenige inmenging van het Japansche bestuur. Hoewel de reeds gesloten traktaten met Amerika, Engeland en Rusland, de bijvoeging van speciale artikelen ten behoeve dier landen overbodig maakte, zoo verloor toch het Nederlandsche gouvernement de belangen der overige handelsdrijvende natiën niet geheel uit het oog, want een artikel verklaarde, dat zoo Portugal een overeenkomstig handelsverdrag verlangde, daartoe geene verhindering bestond, terwijl daarenboven bepaald werd, dat andere natiën, die later een traktaat zouden sluiten, op dezelfde wijze handel konden drijven te Nagasaki en te Hakodadi, als voor de Nederlanders vastgesteld was. Omtrent andere punten bleef het Japansche gouvernement echter onveranderlijk het aloude stelsel volhouden, en de vrees van iets in het verdrag op te nemen, dat den schijn had van bemoeijingen met het binnenlandsche bestuur was zoo groot, dat de hier genoemde bepalingen omtrent het verkeer met Portugal en andere natiën allen in afzonderlijke stukken moesten worden opgenomen.

Ons vaderland behield dus na de openstelling van Japan voor andere natiën zijn gunstig standpunt in dat rijk. Ons bestuur bleef steeds aandringen op verbetering van de minder gunstige bepalingen, zoo dat den 18^{den} Augustus 1858, ten gevolge van de in het werk gestelde bemoeijingen een traktaat te Jeddo gesloten werd.

De voornaamste bepalingen van dit traktaat behelsden vooreerst, dat de Koning der Nederlanden een' diplomatieken agent te Jeddo en consuls in alle opengestelde havens kon benoemen, terwijl aan Japan hetzelfde regt in Nederland werd toegekend, dat behalve de reeds opengestelde havens op 4 Julij 1859 Kanagawa, op 1 Januarij 1863 Hugo en op 1 Januarij 1860 eene nader te bepalen haven op de westkust van Nippon zoude opengesteld worden. Na 1 Januarij 1862 zouden de Nederlanders te Jeddo verblijf mogen houden en na 1 Januarij 1863 in Ohosake vrijen handel zonder tusschenkomst van Japansche ambtenaren mogen drijven. Vooral deze laatste bepaling waarbij alleen oorlogsbehoeften als invoer, granen en rijst als uitvoer waren uitgesloten, benevens de vergunning tot uitvoer van Japansche munten, behalve koperen, waren van zeer groot belang ¹⁾.

¹⁾ Het is hier de plaats niet om een overzicht te geven van de Japansche muntkwestie; het misbruik, dat de Engelschen en Amerikanen van den uitvoer van Japansche munten maakten, had zelfs eene tijdelijke schorsing van den handel tengevolge. Men zie hierover het Bijblad van de Economist van Januarij 1860.

BESLUIT.

Nadat de Amerikanen, de Russen en de Engelschen zich beijverd hadden om met het groote Japansche rijk in nadere verbindtenis te treden en door verdragen eene brug te vormen tusschen oostersche en westersche beschaving, wilde ook Frankrijk eene verbindtenis met Japan daarstellen. Den 8sten October 1858 sloot de baron GROS in den naam van zijne regering een verdrag met den Tay-coon, waardoor alle groote havens van Japan voor de Franschen geopend werden. Het berigt, dat de Fransche bladen over den loop dezer onderhandelingen gaven, verdient hier in korte woorden medegedeeld te worden, om de geschiedenis van het weder geopende Japan te volmaken. Het luidt ongeveer als volgt:

Den 2^{den} September 1858 vertrok de baron GROS uit Shanghai in China met de stoomboot Laplace, om naar Japan over te steken. Den 15^{den} September te Simoda aangekomen, werd hij door de beide gouverneurs zeer vriendschappelijk ontvangen. De eerste hunner bragt hem onmiddellijk na zijne aankomst een bezoek met een groot gevolg en met alle teekenen zijner waardigheid bekleed. Aan boord van den Laplace werd een onthijt aangeboden en het onderhoud was zeer hartelijk en zeer levendig, waarbij de tolken

zware diensten moesten verrigten. De Japanners bleven getrouw aan het stelsel, dat zij met de Amerikanen, de Russen en de Engelschen gevolgd hadden en wilden de afgezanten der Fransche natie van een bezoek te Jeddo terughouden. »De Keizer is ziek» zeide de gouverneur» en ik twijfel er zeer aan of hij U wel zal kunnen ontvangen. Waarom Wilt gij de verre reize naar Jeddo volbrengen. Verkiest liever, de groeten van Uwen hoogen Souverein uit Simoda aan onzen Keizer te doen toekomen!» Daarop antwoordde de baron, dat zijne zending een meer ernstig doel had en dat hij naar Jeddo moest gaan, om aan den eersten minister schriftelijk de vredelievende en welwillende instructiën mede te deelen, die hij van den Keizer ontvangen had. Deze verklaring maakte een einde aan alle tegenwerpingen.

Den volgenden dag werden onbeduidende geschenken aan boord van den Laplace gebragt; zij kwamen van den gouverneur, die er buitendien twee ries papier had bijgevoegd, welke zoo als hij zeide, bestemd waren, om de geestrijke gedachten van den eersten raadsman des Franschen Keizers op te nemen. Na verschillende bezoeken en tegenbezoeken naderde het uur van het vertrek der Franschen. De gouverneur zond verscheidene officieren aan boord van den Laplace om den dood des Keizers mede te deelen en door deze tijding den baron van Jeddo verwijderd te houden, omdat daar algemeene droefheid heerschte. De afzant antwoordde, dat hij veel leedwezen over dit voorval gevoelde, dat de Fransche vlag als teeken van rouw slechts halverstoks zoude waaijen, dat hij er zich echter niet door zoude laten afhouden, om den 19^{den} September koers naar de hoofdstad te zetten.

Op dezen dag wierpen werkelijk de schepen het anker voor de stad. Eene jonk kwam dadelijk naar den Laplace, met den eisch dat de Fransche schepen dadelijk hunnen ankergrond zouden verlaten om zich naar Kanagawa te begeven, waar zij welkom zouden zijn. Zes hooge waardigheidsbekleeders kwamen den volgenden dag aan boord en trachtten in een lang onderhoud de Franschen van eene landing te Jeddo te doen afzien, doordien zij behalve den heerschenden rouw, ook nog de verschrikkelijke verwoestingen afschilderden, die de cholera te Jeddo aanrigtte, waar dagelijks 4 à 500 menschen het slagtoffer van deze vreeselijke ziekte werden. Toen de Japanners zagen, dat al hunne overredingskracht nutteloos was, verlangden zij slechts, dat de brief, dien de baron aan den eersten minister wilde zenden eerst den volgenden dag en wel in eenen kleinen, buiten de stadsmuren gelegen tempel zoude afgegeven worden. GROS stemde hierin toe onder de voorwaarde, dat hij nog dienzelfden dag antwoord van den minister zoude ontvangen.

De zaak ging voorspoedig en de baron GROS nam te Jeddo bezit van het klooster, dat hij tot zijne verblijfplaats had uitgekozen. De onderhandelingen werden met spoed gevoerd, zoodat men reeds na vijf dagen tot de opstelling van het verdrag kon overgaan. Den 9^{den} October had de onderteekening plaats. Het verdrag was in verschillende afschriften vervat, die gedeeltelijk in het Fransch, gedeeltelijk in het Japansch, gedeeltelijk in het Hollandsch opgesteld waren. Voor de eerste maal wapperde de Fransche vlag in de residentie van den grooten monarch.

Door deze gezantschappen en verdragen, die wij in dit werk behandeld hebben, was de staatkundige rust van Japan verstoord; er vormden zich partijen, waarvan de eene zich voor de nieuwigheden verklaarde, terwijl de adel met bezorgdheid de toekomst te gemoet zag, voor hare oude regten en voorregten vreezende. De eerstgenoemde schijnt steeds sterker te worden, dewijl zij hare meeste stemmen in het volk vindt, dat het verkeer met de vreemde natiën als voordeelig en nuttig heeft leeren kennen. De regering heeft de denkbeelden dier partij reeds in vele punten gevolgd, het gewigtigste gevolg daarvan is zeker wel het Japansche gezantschap naar Noord-Amerika.

Het betrad te San Francisco het eerst den wal en bestond uit twee vorsten van den hoogsten rang, twee andere bijna even aanzienlijke heeren en een aantal ambtenaren, tolken, enz. in het geheel ten getale van 72 personen. Het was het eerste gezantschap, dat door de Japansche regering aan eenige christelijke mogendheid gezonden werd en het strekt den Amerikanen en der Japansche staatkunde tot eer, dat uit de rij der mogendheden de Vereenigde Staten van Noord-Amerika het eerst gekozen werden. Terwijl toch de Japanners zich dikwijls over de Portugezen, Nederlanders, Russen en Engelschen te beklagen hadden, waren de Amerikanen het geweest, die de regten en de belangen van dat volk op regten prijs geschat hadden. Tevens zijn de Japanners verstandig genoeg om te begrijpen, dat de reusachtige ontwikkeling van Amerika voor hunne staatkundige en handelsbelangen het meeste en grootste voordeel kon opleveren.

Washington was het einddoel van het gezantschap. Van nu af zullen twee beschaafde volken, die door eene angstvallige staatkunde gescheiden waren, elkander over den Grooten Oceaan heen de hand reiken.

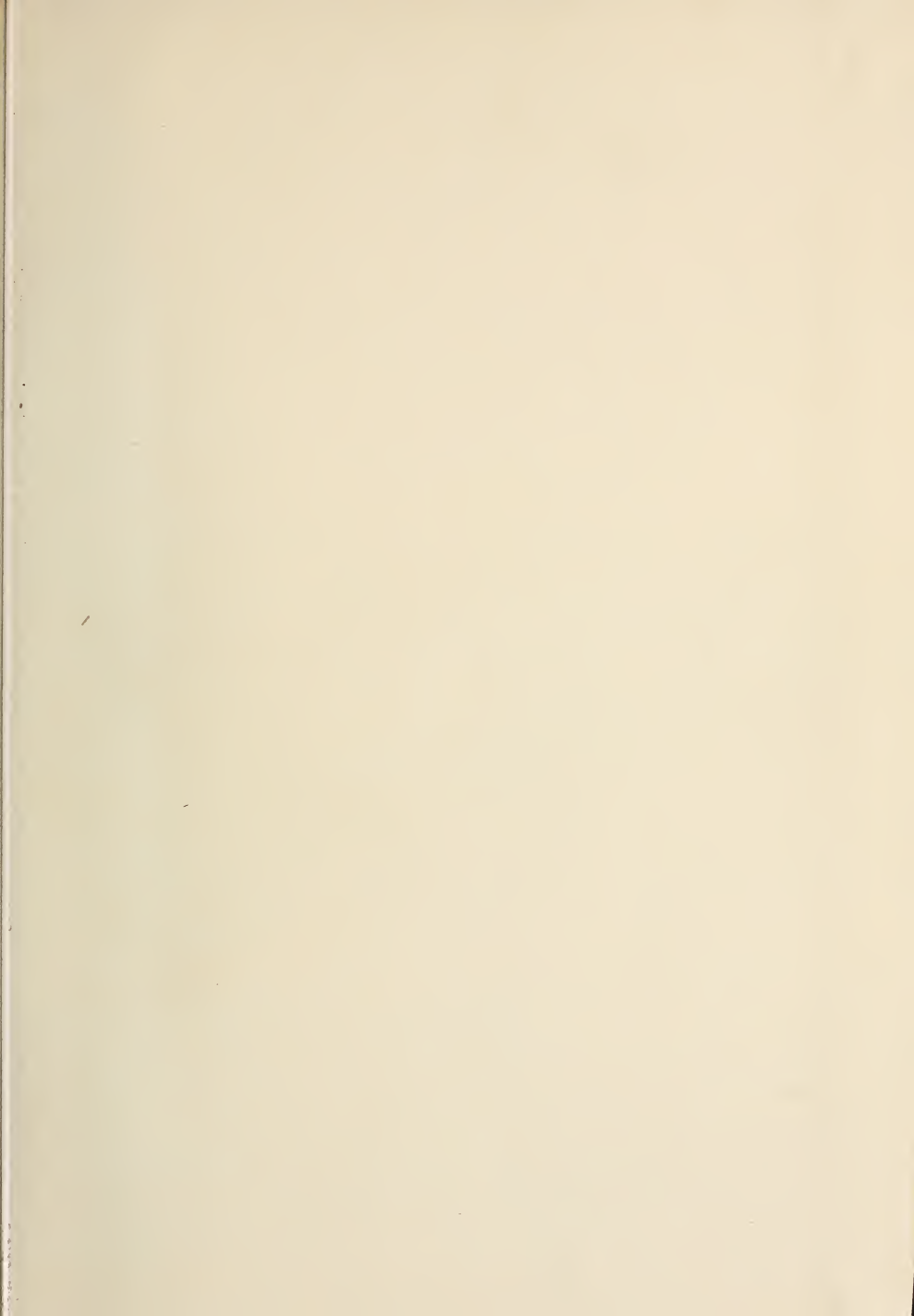
Behalve de gewigtige rol welke de Unie, Engeland en Rusland in oostelijk Azië vervullen, is eene nog grootere voor de toekomst weggelegd. Terwijl Engeland zijn onmetelijk Indisch rijk, Nederland Java, Spanje de Philippijnen

als eene schatkamer voor hunne handelsbelangen beschouwen, zal de concurrentie der groote mogendheden in oostelijk Azië tot een hooger doel, tot eenen gemeenschappelijken Europeschen invloed voeren. Daartoe zal men van de bewijzen eene overmagtige zee- en landmagt gepaard moeten laten gaan door de bewijzen van meerderheid in handel, nijverheid en techniek. Doordien geene magt aan de andere eenen uitsluitenden invloed op de oost-Asiatische aangelegenheden toestaat, zullen zij in eendragtige samenwerking, de bestuurders, organisateurs en leidsmannen worden van die volken, welke er toe bestemd schijnen om eenen hoogen graad van ontwikkeling te verkrijgen.

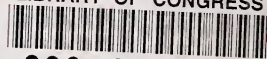
**Institut zur Förderung
der wechselseitigen Kenntnis
des geistigen Lebens
und der öffentlichen Einrichtungen
in Deutschland und Japan.
(JAPANINSTITUT)**

686

LIBRARY OF CONGRESS

0 020 120 954 7